Špeciálna základná škola, Gen. Svobodu 1273/ 73
958 01 Partizánske

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

PRE ŠPECIÁLNU ZÁKLADNÚ ŠKOLU PARTIZÁNSKE

Aj malé políčko môže dať veľa úrody, keď vieme, ako ho obrábať.

Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program pre špeciálnu základnú školu v Slovenskej republike
Názov ŠkVP	Školský vzdelávací program pre ŠZŠ
Stupeň vzdelania	ISCED 1
Dĺžka štúdia	9 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Druh školy	štátna
Dátum schválenia	30. 08. 2019
Miesto vydania	Špeciálna základná škola, Gen. Svobodu 1273/ 73, Partizánske

Partizánske, 01. 09. 2020

Mgr. Janka Smatanová
riaditeľka školy

Platnosť Revidovanie	**Dátum**	**Zaznamenanie inovácie, zmeny, úpravy a pod.**
Platnosť ŠkVP od	**01.09. 2019**	
Revidovanie	**01.09. 2020**	
Platnosť ŠkVP od		
Revidovanie		
Platnosť ŠkVP od		
Revidovanie		
Platnosť ŠkVP od		
Revidovanie		
Platnosť ŠkVP od		
Revidovanie		

PREDKLADATEĽ:

názov:	Špeciálna základná škola Partizánske
plná adresa:	Špeciálna základná škola, Gen. Svobodu 1273/ 73, Partizánske
štatutárny zástupca:	riaditeľka: Mgr. Janka Smatanová zástupkyňa riaditeľky: Mgr. Erika Calpašová
IČO:	34058915
kontakty:	tel: 0902 226 466, 0911 226 469 fax: 038/ 7492867 e-mail: szspart@gmail.com web: www.szspart.edupage.sk

ZRIAĎOVATEĽ:

názov:	Okresný úrad Trenčín, odbor školstva
plná adresa:	Hviezdoslavova 3, 911 01 Trenčín
štatutárny zástupca:	prednosta: Ing. Roman Kozáček,
IČO:	37916513
kontakty:	tel: 032/ 7411320 fax: 032/ 7434364

I. VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

1. Veľkosť školy

Špeciálna základná škola je právnym subjektom . Je plne organizovaná, vnútorne sa člení na variant A, B, C. Okrem toho máme jednu triedu autistov a jednu triedu ZŠ pri zdravotníckom zariadení. A variant má deväť ročníkov. B a C variant má desať ročníkov. Škola sa nachádza v Partizánskom. Navštevuje ju 72 žiakov. V súčasnosti sa žiaci vyučujú v 11 triedach – z toho v šiestich A variantu, v troch B variantu, v jednej triede autistov a v jednej triede ZŠ pri zdravotníckom zariadení. Súčasťou školy je aj školský klub detí a školská výdajňa jedál.

2. Charakteristika žiakov

Prevažná väčšina žiakov školy je z mesta Partizánske. Školu však navštevujú aj žiaci z okolitých obcí okresu Partizánske, nakoľko v tomto okrese sme jediná škola tohto druhu. Žiaci do školy dochádzajú autobusom i vlakom. Mnohí žiaci B a C variantu dochádzajú do školy v sprievode rodiča.

3. Charakteristika pedagogického zboru

Pedagogický zbor tvorí v priemere 17 pedagogických zamestnancov, z toho 13 učiteľov, 1 vychovávateľka a 3 asistenti učiteľa. 15- ti spĺňajú požadované kvalifikačné predpoklady. Všetci sú skúsení pedagógovia s dlhoročnou praxou.
Asistenti učiteľa sú zaradení v triede pre žiakov so stredným mentálnym postihnutím v kombinácii s iným zdravotným znevýhodnením a v triede pre žiakov s autizmom.
Výchovný poradca pomáha riešiť výchovné problémy žiakov a súčasne pôsobí ako poradca pri voľbe povolania.
Prevencia zneužívania návykových látok a sociálno- patologických javov je zabezpečovaná koordinátorom protidrogovej prevencie.
Mnohí učitelia sú zapojení do rôznych webinárov pre ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov a priebežné vzdelávanie v oblastiach, ktoré súvisia s ich zameraním a ďalšími profesnými záujmami. Pestré vekové zloženie pedagogického zboru umožňuje vzájomné odovzdávanie skúseností získaných praxou i nových nápadov a podnetov pre zlepšenie kvality práce so žiakmi.

4. Organizácia prijímacieho konania

Do špeciálnej základnej školy sa žiaci prijímajú na základe diagnostických vyšetrení vykonaných v CŠPP a so súhlasom zákonného zástupcu alebo inej fyzickej osoby než rodiča, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti. Prijímajú sa žiaci s preukázateľným zdravotným znevýhodnením, ktorí sa vzhľadom na svoje zdravotné znevýhodnenie nemôžu úspešne vzdelávať v základnej škole (§ 7 ods. 1 vyhlášky 322/ 2008 Z. z. O špeciálnych školách).

5. Dlhodobé projekty

Škola spolupracuje s mestom Partizánske, každoročne predkladáme mestskej rade projekty na posúdenie a schválenie. Projekty sú zamerané na rozvoj pracovných a výtvarných zručností žiakov, na rozvoj čitateľskej gramotnosti a pod. V tomto roku sme podali projekt týkajúci sa environmentálneho prostredia školy a náš projet bol úspešný, čím škola získala prvky environmentálneho charakteru do exteriéru ale i interiéru školy. V rámci environmentálnej výchovy je školou organizovaný zber papiera doplňujúci výučbu tejto prierezovej témy spoločne so separáciou odpadu a pravidelnou starostlivosťou o rozľahlý areál školy. Nakoľko bol projekt,, ,, úspešný, plánujeme v budúcom školskom roku 2021/2022 zaviesť environmentálnu výchovu nie len ako prierezovú tému, ale vyučovací predmet s dotáciou 1 hodina týždenne vo všetkých ročníkoch A variantu.

Spolupracujeme s DSS, kde naši žiaci pripraveným programom (pesničky, básničky, tanec, divadielko(potešia starších občanov pri rozličných príležitostiach
(napríklad Mesiac úcty k starším, Vianoce, Deň matiek a iné). Tento rok, kvôli pandémii Covid 19 to nebolo možné, tak naši žiaci vyrobili s triednymi učiteľkami darčeky „Koľko lásky sa zmestí do krabice od topánok."

Škola dobre spolupracuje i s mestskou knižnicou, kde nás pozývajú v rámci svojich projektov čitateľskej gramotnosti. Na škole sa každoročne uskutočňuje prednes poézie a prózy.

Tematické exkurzie, prednášky, koncerty a predstavenia podľa aktuálnej ponuky a záujmu žiakov sú samozrejmou súčasťou výučby. Výchova žiakov k športu a budovaniu medziľudských vzťahov je realizovaná prostredníctvom každoročne poriadanej akcie Krajské športové hry v Prievidzi, ako aj futbalový mini turnaj v Handlovej.

Dlhodobo prebieha tiež úzka spolupráca so špeciálnou materskou školou s cieľom pripraviť jej žiakov na školské prostredie.

V oblasti výukových a výchovných problémov žiakov spolupracuje škola s CPPPaP, ktorých odborní zamestnanci pripravujú pre našich žiakov programy ako Emka to vie, Zippiho kamaráti a Kamaráti jabĺčka.

V priebehu roku sme v úzkom kontakte s Úradom práce sociálnych vecí a rodiny v Partizánskom, PZ Partizánske a mestskou políciou s ktorími riešime výchovné problémi niektorých žiakov, kuratelu a starostlivosť zo strany rodičov o žiakov.

6. Spolupráca s rodičmi

Spolupráca s rodičmi sa stále rozvíja. Cieľom školy je dosiahnutie maximálnej úrovne vzájomnej komunikácie a vybudovanie pozitívnych vzťahov medzi rodičmi a učiteľmi. Už teraz sú rodičia cennými partnermi školy vďaka rodičovskému združeniu a majú samozrejme svojich zástupcov i v rade školy.

Okrem pravidelných triednych schôdzok poriadaných 4x ročne je rodičom v pravidelných konzultačných hodinách k dispozícii výchovný poradca. Rodičia majú možnosť dohodnúť si individuálne konzultácie u ktoréhokoľvek vyučujúceho i okrem týchto stanovených hodín.

Informácie o chode a organizácii práce školy sú samozrejmou súčasťou webovej stránky školy. Taktiež sa môžu dozvedieť o aktuálnych akciách školy pomocou sociálnej siete Facebook.

Rozvíjaniu týchto vzťahov napomáha aj organizovanie dňa otvorených dverí, kde rodičia môžu svoje deti pozorovať pri práci.

7. Priestorové a materiálno- technické podmienky školy

Škola je zložená z troch budov. V prvej a druhej budove sa nachádzajú učebne jednotlivých tried, ekonomická miestnosť, kabinety pre UP a audiovizuálnu techniku, sklad učebníc, priestory školského klubu detí, telocvičňa a špeciálne učebne. Sú to:

- počítačová učebňa
- školská kuchynka
- šijacia dielňa
- učebná miestnosť s dataprojektorom
- telocvičňa
- miestnosť pre individuálne vzdelávanie a logopedické intervencie

V tretej budove sa nachádza výdajňa jedál a školská jedáleň, sklad učebníc, hospodárske miestnosti (dielňa školníka, miestnosť upratovačiek, sklad čistiacich prostriedkov...) a kotolňa.

V areáli školy sa nachádzajú školské dielne pre prácu s drevom, kovom a iným materiálom, školský pozemok a altánok. Tu žiaci nadobúdajú a zdokonaľujú svoje pracovné zručnosti, a tak sa pripravujú na štúdium v OU a na budúce povolanie.

Žiakom i učiteľom je k dispozícii počítačová učebňa aj na voľno časové aktivity a na školskom dvore altánok. Učitelia majú voľný prístup na internet, používajú tlačiareň i kopírku.

Škola má bezbariérový prístup, v budove, kde sa nachádzajú špecializované učebne. Pre výučbu je učiteľom k dispozícii video, DVD- prehrávač, zvukové prehrávače, televízory, interaktívna tabuľa, dataprojektor.

Na zlepšení materiálneho vybavenia školy sa dlhodobo pracuje, na príprave niektorých pomôcok sa podieľajú aj žiaci školy spolu s učiteľmi rovnako ako na aktuálnej výzdobe školy.

8. Škola ako životný priestor

Aby sa žiaci i pedagógovia cítili v škole čo najpríjemnejšie, kladieme dôraz na upravené a estetické prostredie tried. Podľa finančných možností spríjemňujeme prostredie maľovkou tried a sociálnych zariadení, výmenou podlahovej krytiny, závesov, zakúpením nového školského nábytku do tried. Nábytok bol vymenený v školskej kuchynke a v oddychovej miestnosti pre učiteľov, v triedach. V školsko roku 2019/2020 prebehla kompletná rekonštrukcia školskej jedálne, výmena vchodových dverí na triedach. Aktuálne informácie o aktivitách školy sú zverejňované aj v priestoroch školských chodieb.

9. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Jednou z priorít školy je zabezpečiť vo svojich priestoroch bezpečné a zdraviu vyhovujúce podmienky pre komplexný rozvoj osobnosti. Vždy na začiatku školského roka v rámci úvodných hodín a následne priebežne pred uskutočnením rozličných akcií (exkurzie, výlety, prázdniny, ...) sa uskutočňuje poučenie žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci. O tomto poučení vedú vyučujúci záznam v triednej knihe. V súlade so zákonom sa realizujú pravidelné školenia zamestnancov školy o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a proti požiaru kvalifikovaným školiteľom. Periodicky sa vykonávajú aj kontroly bezpečnosti a ochrany zdravia, predpísané revízie a odstraňujú sa nedostatky podľa ich výsledkov.

II. CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Školský vzdelávací program má predovšetkým kvalitne napĺňať vzdelávacie ciele a kompetencie, ako sú uvedené v Štátnom vzdelávacom programe, zároveň však využíva aktuálne možnosti školy a pedagogického zboru, rešpektuje prostredie, v ktorom sa škola nachádza a predovšetkým sa snaží vyjsť v ústrety požiadavkám rodičov žiakov. Uvedomujeme si, že naši žiaci majú v rámci svojej individuality veľmi rôznorodé vzdelávacie potreby, ktoré chceme zohľadňovať.

Program primárneho vzdelávania má zabezpečiť hladký prechod z predškolského vzdelávania a rodinnej starostlivosti na školské vzdelávanie prostredníctvom stimulovania poznávacej zvedavosti detí. Východiskom sú aktuálne skúsenosti žiaka, vedomosti, pojmy a záujmy, ktoré sú rozvíjané podľa jeho reálnych možností. Má pripraviť žiakov na samostatnú prácu i na prácu v skupinách, aby každý z nich získal pevný základ spoločného poznania a zároveň osobnej skúsenosti zo vzájomného ohľadu, uznania a úcty.

V tomto období je dôležitá aj včasná korekcia prípadných znevýhodnení rozpoznanie, respektíve podchytenie špecifických potrieb, záujmov a schopností.

1. Pedagogický princíp školy- ciele výchovy a vzdelávania

Primárne vzdelávanie poskytuje východisko pre postupné rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov, ktoré sú základom všeobecného vzdelania. Budeme ho realizovať prostredníctvom nasledovných cieľov:

- umožniť žiakom získať kvalitné a dostatočné všeobecné vedomosti a zručnosti vo všetkých všeobecnovzdelávacích predmetoch;

- poskytnúť žiakom bohaté možnosti skúmania ich najbližšieho kultúrneho a prírodného prostredia tak, aby sa rozvíjala ich predstavivosť, tvorivosť a záujem skúmať svoje okolie;
- výchovno-vzdelávaciu činnosť smerovať k príprave žiakov na život;
- zabezpečiť kvalitnú prípravu žiakov v predmetoch pracovné vyučovanie, ILI, so zameraním na komunikatívnosť a s ohľadom na schopnosti jednotlivých žiakov;
- umožniť žiakom spoznávať svoje vlastné schopnosti a rozvojové možnosti a osvojiť si základy spôsobilosti učiť sa učiť sa a poznávať seba samého;
- dať šancu každému žiakovi, aby sa rozvíjal podľa svojich schopností a bolo mu umožnené zažiť úspech;
- podporovať kognitívne procesy a spôsobilosti žiakov kriticky a tvorivo myslieť prostredníctvom získavania vlastnej poznávacej skúsenosti a aktívnym riešením problémov;
- zabezpečiť podmienky i na vzdelávanie žiakov s viacnásobným postihnutím, aby mali rovnocenný prístup vo vzdelaní;
- vyvážene rozvíjať u žiakov spôsobilosti dorozumievať sa a porozumieť si, hodnotiť a iniciatívne konať aj na základe sebariadenia a sebareflexie;
- formulovať u žiakov sociálne cítenie a hodnotové orientácie. Klásť dôraz na vytvorenie dobrého tímu v triede, na rozvíjanie sebapoznania a sebahodnotenia žiaka;
- podporovať rozvoj intrapersonálnych a interpersonálnych spôsobilostí, najmä otvorene vstupovať do sociálnych vzťahov, účinne spolupracovať, rozvíjať si sociálnu vnímavosť a citlivosť k spolužiakom, učiteľom, rodičom, ďalším ľuďom a k svojmu širšiemu kultúrnemu a prírodnému okoliu;
- viesť žiakov k tolerancii a k akceptovaniu iných ľudí;
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva a súčasne plniť svoje povinnosti, niesť zodpovednosť za svoje zdravie a aktívne ho chrániť a upevňovať;.

Veľký dôraz budeme klásť na vytvorenie dobrého kolektívu v triede, ktorý okrem iného napomôže odbúrať trému a stres. To bude predpoklad, aby sa každý žiak rozvíjal podľa svojich schopností a bolo mu umožnené zažiť úspech.

Vzhľadom k potrebám súčasnej spoločnosti zabezpečí škola kvalitnú prípravu žiakov v oblasti rozvoja gramotnosti IKT s cieľom zvýšiť šancu žiakov uplatniť sa v budúcnosti plnohodnotne na trhu práce.

2. Zameranie školy a stupeň vzdelania

Chceme byť partnermi pre rodičov a žiakov a máme spoločný cieľ – aby naši žiaci získali zodpovedajúce zručnosti, vedomosti a postoje.

Snažíme sa v škole vytvoriť demokratickú klímu, aby sme mohli žiakom poskytnúť kvalitné základy moderného všeobecného vzdelania zamerané ako k ďalšiemu štúdiu, tak i k praktickému životu. Usilujeme o rozvoj osobnosti každého žiaka na základe pochopenia a prijatia všeobecne platných mravných princípov s dôrazom na zdravý životný štýl s ovplyvňovaním využitia voľného času žiakov. Nezanedbateľnou súčasťou je aj práca s modernými informačnými technológiami, ktorá plynule nadväzuje na ostatné komunikačné schopnosti a zručnosti vštepované žiakom školy.

Špeciálna základná škola má vybavené školské dielne pre pracovné vyučovanie /školská kuchynka, krajčírska dielňa, drevo- kovo dielňa/, školský pozemok. Pre rozvoj komunikačných schopností sú vybavené triedy logopedickým zrkadlom. V škole je neoficiálna školská knižnica, počítačová učebňa a telocvičňa.

Pre viacnásobne a ťažšie postihnutých žiakov je v škole zriadená trieda pre individuálne vyučovanie a trieda určená pre žiakov s autizmom, ktoré sú vybavené podľa potrieb žiakov. Škola je bezbariérová, k triedam na poschodí je vybudovaná bezbariérová schodisková plošina.

Vzhľadom k tomu, že škola by mala byť centrom vzdelanosti, športu a kultúry, veľký význam má množstvo aktivít, ktoré žiakom ponúkame. Ku nim patrí ponuka záujmových útvarov rôznorodého zamerania, kde si každý žiak môže nájsť ten svoj. Škola umožňuje žiakom prezentovať seba a svoje schopnosti na verejnosti pri rôznych príležitostiach. Buduje sa tak nielen vzťah ku najbližšiemu okoliu a tradíciám, ale deti tak získavajú aj zdravé sebavedomie a zažívajú pocity úspechu.

Stupeň vzdelania: ISCED 1 – primárny stupeň školského vzdelávania

Primárne vzdelanie v ŠZŠ získa žiak úspešným absolvovaním posledného, čiže 9. alebo 10. ročníka (B, C variant). Dokladom o získanom vzdelaní je vysvedčenie.

3. Profil absolventa

Absolvent špeciálnej základnej školy, s prihliadnutím na stupeň svojho mentálneho postihnutia, má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovedeckej a kultúrnej gramotnosti. Váži si seba aj druhých ľudí, je podľa svojich schopností spôsobilý ústretovo komunikovať a spolupracovať, je vnímavý k potrebám iných. Získal základy používania štátneho jazyka.

- sociálne komunikačné spôsobilosti
  - vyjadruje sa súvisle písomnou aj ústnou formou primerane svojim schopnostiam
  - dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať, vyjadriť svoj názor
  - uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu
  - na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie
  - rešpektuje kultúrnu rozmanitosť a preukazuje záujem o primeranú formu medzikultúrnej komunikácie

- spôsobilosť v oblasti matematického a prírodovedného myslenia
  - používa základné matematické myslenie na riešenie rôznych praktických problémov v každodenných situáciách
  - rozvíja si schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k orientácii v praktickom živote

- spôsobilosti v oblasti informačnej a komunikačnej technológie
  - používa vybrané informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa
  - ovláda základy počítačových aplikácií, primerane svojim schopnostiam vie používať kreslenie a písanie na počítači
  - uvedomuje si rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom

- spôsobilosť riešiť problémy
  - vníma a sleduje problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí
  - pokúša sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným (chápavým a spolupracujúcim) spôsobom

- osobné, sociálne a občianske spôsobilosti
  - vytvára si reálny sebaobraz, ktorý podporuje jeho sebadôveru a sebarozvoj
  - uvedomuje si vlastné potreby a aktívne využíva svoje možnosti
  - uvedomuje si svoje silné a slabé stránky
  - snaží sa kontrolovať vlastné konanie a vie odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov
  - uvedomuje si svoje práva a povinnosti a aktívne ich realizuje
  - účinne spolupracuje v skupine, snaží sa dodržiavať pravidlá a dohody
  - podieľa sa na vytváraní dobrých medziľudských vzťahov

- spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry
  - dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov
  - rešpektuje vkus iných ľudí a primerane veku dokáže vyjadriť svoj názor
  - pozná základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka

- pozná základné pravidlá spoločenského kontaktu
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr

4. Pedagogické stratégie školy

- Postupovať vo vzdelávaní podľa platných učebných plánov.
- Prispôsobovať požiadavky individuálnym schopnostiam jednotlivých žiakov.
- Dodržiavať dôsledný individuálny prístup ku žiakom.
- Využívať pri vyučovaní didaktické pomôcky a IKT.
- Poskytovať možnosti individuálneho vzdelávania pre viacnásobne postihnutých žiakov a žiakov s ťažkým stupňom postihnutia a vypracovávať individuálne výchovno-vzdelávacie plány.
- Individuálne plány vypracováva vyučujúci po konzultácii so zákonným zástupcom žiaka.
- Žiaka hodnotiť s prihliadnutím na stupeň jeho rozumových schopností.
- Umožňovať klasifikovať aj slovným hodnotením.
- Poskytovať logopedickú starostlivosť žiakom s poruchami reči.
- Vyučovanie zefektívňovať aktivitami mimo školského prostredia – exkurzie, vychádzky, návštevy kultúrnych a športových podujatí.
- Podporovať sociálny a emocionálny rozvoj žiakov prípravou kultúrnych programov, darčekov pre seniorov a pod.
- Umožňovať žiakom využívanie školského klubu detí.
- Dôsledne riešiť konfliktné situácie medzi žiakmi a predchádzať im vytváraním priateľskej atmosféry v triede a v škole, aj s pomocou výchovného poradcu.

5. Zabezpečenie výučby pre žiakov s viacnásobným postihnutím

1. Pre žiakov s telesným postihnutím využívať bezbariérový prístupu a výťahovú plošinu pre prístup do učební.
2. Na rozvoj hrubej motoriky a relaxačnú činnosť využívať suchý bazén
3. Na rozvoj jemnej motoriky využívať drevený program, legá, hry...
4. Využívať triedy na individuálne vyučovanie
5. Spolupracovať s CPPP a P, školským psychológom a odbornými lekármi

Vnútorný systém kontroly a hodnotenia

Vnútorný systém hodnotenie kvality zameriavame na tri oblasti:

1. Hodnotenie výsledkov žiakov školy
2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov
3. Hodnotenie školy

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov žiakov

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiaka je poskytnúť žiakovi a rodičovi spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, aké spravil pokroky, v čom má nedostatky, aké má rezervy. Je informatívnym podkladom pre všetky strany o ďaľšom postupe pri jeho vzdelávaní.
Pri hodnotení a klasifikácii žiakov vychádzame z metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov v špeciálnych základných školách primerane k mentálnemu postihu a možností vyplývajúcich z postihnutia týchto žiakov.

Podklady na hodnotenie získavame:

- sústavným pozorovaním práce a výkonov žiaka

- sledovaním pripravenosti na vyučovanie
- preverovaním vedomostí rôznymi spôsobmi / ústnou a písomnou formou, praktickým preverovaním zručností /
- vzájomnou konzultáciou s inými pedagógmi, ktorí prichádzajú do kontaktu so žiakom
- vzájomným rozhovorom pedagóga so žiakom
- sledovaním zapájania sa žiaka do jednotlivých aktivít na vyučovaní

Na zapisovanie priebežného hodnotenia používame klasickú formu zapisovania známok – žiacku knižku, kde sa rodič dozvie každý štvrťrok písomnou formou úspechy a nedostatky v práci svojho dieťaťa. V prípade veľmi slabých výsledkov je rodič písomne informovaný upomienkou.
Správanie je hodnotené podľa platných pravidiel hodnotenia a podľa vlastného vnútorného poriadku školy obsahujúceho práva aj povinnosti žiakov.

Variant A – prospech a správanie hodnotíme slovne i klasifikáciou.
Variant B,C a trieda autistov používa hodnotenie slovné.
Pri vzdelávaní, hodnotení a klasifikácii rešpektujeme odporúčania psychológa.
Dôsledne dbáme, aby hodnotenie bolo pre žiaka motivačné a výchovné, a aby žiakov nerozdeľovalo na úspešných a neúspešných.

Klasifikovanie alebo neklasifikovanie jednotlivých predmetov schvaľujeme na konci školského roka. Všetky úpravy, oslobodenia u jednotlivých žiakov, individuálne vzdelávania a vzdelávania podľa individuálnych plánov sú prerokované a odsúhlasené pedagogickou radou na začiatku školského roka.

2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov

Hodnotenie zamestnancov sa realizuje na základe:

- ✓ pozorovania (hospitácie)
- ✓ rozhovoru
- ✓ sledovania výsledkov a pokroku detí v nadobúdaní nových vedomostí pod vedením vyučujúceho
- ✓ hodnotenia výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďaľšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti a pod.
- ✓ vzájomného hodnotenia učiteľov (vzájomné hospitácie, „otvorené hodiny“ a pod.)
- ✓ hodnotenia aktivít mimo priamej práce s deťmi bez nároku na náhradné voľno.

3. Hodnotenie školy

Pri hodnotení školy vychádzame z jej poslania a komu škola slúži. Teda prvým kritériom je spokojnosť detí a rodičov.
Škola je hodnotená podľa ďaľších kritérií:

- ✓ materiálno- technické a priestorové podmienky;
- ✓ personálne podmienky;
- ✓ podmienky vo vyučovaní- organizácia, metódy a formy práce;
- ✓ úspešnosť formovania emocionálnej inteligencie, prosociálneho cítenia a enviromentálnych postojov detí;
- ✓ vštepovanie vzťahu ku kultúrnym tradíciám;
- ✓ prezentácia školy na verejnosti;
- ✓ kvalita vedenia pedagogickej dokumentácie;

- ✓ dodržiavanie platnej školskej legislativy;
- ✓ koncepčnost riadenia a plánovanie, plnenie cieľov a úloh štátneho vzdelávacieho programu a ŠkVP.

Hodnotenie školy každoročne zverejňujeme v „Správe o výchovno- vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach“. Správa je prerokovaná v pedagogickej rade, rade školy a po prerokovaní zverejnená na stránke školy.

6. Prierezové témy

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA

Multikultúrna výchova je zaradená do obsahu vzdelávania vzhľadom na to, že v súvislosti s globalizáciou sveta a migráciou sa v škole stretávajú žiaci rôznych kultúr. Je predpoklad, že sa čoraz viac aj v živote dostanú do kontaktu s príslušníkmi iných kultúr a bude potrebné, aby boli pripravení na rozdielnosť kultúr. Preto je cieľom výchovné pôsobenie zamerané na rozvoj chápania iných kultúr, na rozvoj akceptácie iných kultúr ako aj na rozvoj medziľudskej tolerancie, spoznávanie iných kultúr a emocionálne pochopenie inej kultúry v mene mierovej spolupráce príslušníkov rôznych kultúr, dosiahnuť chápanie rôznych kultúr ako prirodzene rovnocenných, berúc zároveň do úvahy ich historické a sociálne súvislosti a ich rôzne spôsoby sebavyjadrovania. Predpokladaným výstupom je žiak, ktorý pozná aj iné kultúry, ich históriu zvyky, tradície, akceptuje ju a dokáže s nimi spolupracovať.
Multikultúrna výchova sa dotýka aj medziľudských vzťahov v škole, vzťahov medzi učiteľmi a žiakmi navzájom, medzi školou a rodinou, v tomto smere je jej cieľom dosiahnuť rovnoprávny prístup k všetkým žiakom - pochádzajúcim z najrôznejšieho sociálneho a kultúrneho zázemia.
Multikultúrna výchova je začlenená do predmetov vlastiveda, výtvarná výchova, hudobná výchova, etická výchova, vecné učenie, slovenský jazyk a slovenská literatúra.

1. Kultúra- životný štýl / obliekanie, pracovný štýl, štýl myslenia /
2. Etniká rôzneho kultúrneho pôvodu – charakteristika
3. Dôvody kultúrnej rôznorodosti / sociálne, geografické, národné, jazykové, etnické, mocenské, historické /
4. Medzikultúrna komunikácia a spolunažívanie / predsudky, stereotyp, neznášanlivosť, rasizmus /
5. Kultúrna tradícia / výber z tvorby minulých dôb /
6. Národné a regionálne tradície
7. Kultúrna identita / hodnoty, artefakty danej skupiny
8. Kultúrne vzory / nepísané a písané štandardy , normy a ideály /
9. Kultúrne artefakty Slovenska / hrady, zámky, umelecké diela /
10. Kultúrne artefakty sveta / božstvá, náboženstvá , stavby /
11. Predsudky v hodnotení etník
12. Rasizmus / prejavy, následky /
13. Kultúrna integrácia / multikulturalizmus , pravidelná kultúrna výmena, rešpektovanie, tolerancia /
14. Celosvetová výmena kultúrnych artefaktov , znakov, obsahov / globalizácia /
15. Kultúrna politika / ovplyvňovanie kultúrnej výmeny politickými prostriedkami /
16. Mimovládne organizácie zamerané na kultúrnu činnosť

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ

Osobnostný a sociálny rozvoj rozvíja ľudský potenciál žiakov, poskytuje žiakom základy pre plnohodnotný a zodpovedný život. Znamená to rozvíjanie osobných a sociálnych spôsobilostí. Chceme, aby žiak spoznával

sám seba, svoje dobré ale aj slabé stránky, rozvíjal si sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebavzdelávanie. V tejto súvislosti je potrebné aby sa naučil uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, podporovať u žiakov rozvoj schopnosti uplatňovať prevenciu sociálno-patologických javov (šikanovanie, agresivita, užívanie návykových látok), získaval a udržal si osobnostnú integritu, pestoval kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjal sociálne spôsobnosti potrebné pre osobný a sociálny život a spoluprácu. V tejto prierezovej tematike sa uplatňuje aj vzdelávanie k ľudským právam, ale aj rodinnej výchove.
Téma sa prelína všetkými obsahovými vzdelávacími oblasťami, pričom sa pri jej uskutočňovaní berú do úvahy aktuálne potreby žiakov. Najviac priestoru má v predmete etická výchova, náboženská výchova, vlastiveda, ale uplatňujeme ju aj v iných predmetoch. Témy realizujeme prakticky, prostredníctvom modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód.

1. Človek a jeho osobnosť / dedičnosť , prostredie, výchova ,rodina /
2. Rozvoj sebareflexie / aký smer , moje postavenie v skupine /
3. Zodpovednosť za svoje správanie
4. Ľudské práva / práva dieťaťa /
5. Vnímavý a otvorený vzťah k okoliu /rešpektovať názory, potreby a práva ostatných /
6. Schopnosť vysloviť a obhájiť vlastný názor /
7. Riešenie konfliktov / kontrolovanie extrémnych prejavov svojich emócií a prispôsobovať svoje správanie okoliu /
8. Ovplyvniteľnosť a podliehanie vzorom
9. Zdravotné a sociálne riziká a obmedzenia súvisiace s obmedzením návykových látok
10. Predchádzanie šikanovaniu – komunikácia, rozhodnosť a kritickosť myslenia , riešenie problémov , modelové situácie
11. Psychické dôsledky šikanovania , právna zodpovednosť
12. Odborná pomoc a komunikácia so špecializovanými službami – linka dôvery, psychológ, krízové centrum
13. Vytváranie pozitívnej sociálnej klímy / atmosféra dôvery , bezpečia, istoty a prijatia /
14. Pozitívne postoje k spoločenským a humanistickým hodnotám
15. Sebadôvera a samostatnosť ako základ osobnosti

MEDIÁLNA VÝCHOVA

Žiaci už vo veku 7-11 rokov sú vystavení vplyvom médií - nielen elektronických ale aj tlačených - rôznych časopisov. Zvlášť vo veľkej obľube sú televízia a počítač. Nie každý žiak dokáže ich obsah selektovať, preto sa čoraz viac do popredia dostáva potreba rozvíjať u žiakov mediálnu kompetenciu, ktorá by umožnila žiakom osvojiť si stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty, čo znamená, že učiteľ by mal viesť žiakov k tomu, aby lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta", primerane veku sa v ňom orientovali.
Cieľom mediálnej výchovy je formovať schopnosť detí primerane veku posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesijný rast, ale tiež ich schopnosť uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať.
Prierezová téma sa uplatňuje hlavne v predmetoch etická výchova, matematika/informatická výchova, vecné učivo, vlastiveda, náboženská výchova, slovenský jazyk a slovenská literatúra, výtvarná výchova, hudobná výchova, pracovné vyučovanie, telesná výchova.

1. Základné druhy médií a ich kultúrny význam

2. História médií / kultúra, rozhlas , fotografia, nemý film /
3. Tlač / noviny, časopisy, náučné časopisy, pozitíva /
4. Rozhlas – rozhlasové stanice, program, zameranie / Lumen, komerčné a štátne /
5. TV / štátne, komerčné stanice /
6. Internet – čo je internet, stránky, vyhľadávače, informácie, učenie, zábava, komunikácia,
7. Vplyv médií na človeka / negatívny aj pozitívny vplyv médií /
8. Etické zásady novinárskej práce / bulvár , paparazzi - vplyv na čitateľa / princezná Diana , erotika , vpád do súkromia /
9. Rozhlas – hudba ako vyvolávateľ estetických citov a zážitkov
10. TV – vplyv na diváka- vhodnosť TV programov / telenovely, filmová a reálna skutočnosť/
11. Reklama – druhy - rozhlas, bilboard, letáky , reklama v časopise reklama a jej vplyv na spotrebiteľské správanie , čo som si kúpil pod vplyvom reklamy , antireklama
12. Vplyv internetu – chatovanie, zverejňovanie adries a ich zneužívanie...výhody a riziká
13. PC hry – virtuálny svet a jeho úskalia / agresivita, násilie , psychické poruchy /
14. Mobilné telefóny – pozitíva a negatíva
15. Počítačové pirátstvo – Ochrana a porušovanie autorských práv na internete

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA

Environmentálna výchova sa prelína so všetkými predmetmi. Začlenili smejú hlavne do predmetov vecné učenie, vlastiveda, geografia, pracovné vyučovanie, telesná výchova, výtvarná výchova a etická výchova. Cieľom je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že v oblasti vedomostí, zručností a schopností nadobudne schopnosť dokázať vnímať vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí, ale aj uvedomovať si dôležitosť vnímania životného prostredia a jeho ohrozenia na celom svete. Dôležité je, aby žiaci získali vedomosti ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami, ktoré sú im primerané a vhodné pre nich – chrániť rastliny, zvieratá, mať kladný vzťah k domácim zvieratám, ale aj k zvieratám v prírode, tiredenie odpadu, neznečisťovanie svojho životného prostredia.

Ochrana prírody a krajiny:
les (význam lesa, funkcia lesného ekosystému, les v našom prostredí, vzájomné vzťahy v ekosystéme lesa, negatívne dôsledky odlesňovania na životné prostredie).
pole (význam, zmeny krajiny vplyvom činnosti človeka, spôsoby hospodárenia na poli, okolie polí),
vodné zdroje (ľudské aktivity spojené s vodným hospodárstvom, hospodárenie s vodou),
- **more** (druhová rozmanitosť, význam pre biosféru, morské riasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého),
- **tropický dažďový prales** (druhová rozmanitosť, miznutie tropických dažďových pralesov a ich následky na ekologickú rovnováhu Zeme)
- **ľudské sídlo – mesto – dedina** (umelý ekosystém, jeho funkcia a vzťah k okoliu, aplikácia na miestne podmienky,
- **urbanizácia** - vplyv na prírodu a krajinu, kultúrna krajina (pochopenie dôsledkov rozhodnutí a činnosti ľudí v minulosti na súčasný stav životného prostredia).

Zložky životného prostredia:

- **Voda** (význam vody, kolobeh vody, ochrana jej čistoty, ohrozovanie vôd, pitná voda u nás a vo svete, čistenie odpadových vôd, spôsoby riešenia).
- **Ovzdušie** (význam pre život na Zemi, klimatické zmeny, zdroje znečistenia, čistota ovzdušia).
- **Pôda (**význam pôdy pre život na Zemi, ochrana pôdy, dôsledky erózie, znečisťovanie pôdy – odpadové skládky, priemysel, poľnohospodárstvo).
- **Zachovanie biodiverzity** (význam druhovej rozmanitosti pre zachovanie biologickej rovnováhy na Zemi a jej ochrana).

Prírodné zdroje, ich využívanie, ochrana
- Význam prírodných zdrojov pre človeka
- Obnoviteľné prírodné zdroje
- Neobnoviteľné prírodné zdroje
- Racionálne využívanie prírodných zdrojov vo vzťahu k udržateľnému rozvoju
- Využívanie alternatívnych zdrojov energie

Ľudské aktivity a problémy životného prostredia-
- **Poľnohospodárstvo a životné prostredie**, doprava a životné prostredie (význam, vývoj, energetické zdroje dopravy a ich vplyv na prostredie, druhy dopravy a ekologická záťaž, doprava a globalizácia).
- **Priemysel a životné prostredie** (priemyselná revolúcia a demografický vývoj, vplyv priemyslu na prostredie, spracovávané materiály a ich pôsobenie na životné prostredie, vplyv právnych a ekonomických nástrojov na vzťah priemyslu k ochrane životného prostredia, priemysel a udržateľný rozvoj spoločnosti).
- **Odpady a spôsoby hospodárenia s odpadmi** (odpady a príroda, princípy a spôsoby hospodárenia s odpadmi, druhy odpadu, likvidácia, triedenie, recyklovanie odpadu).
- **Ochrana prírody a kultúrnych pamiatok** (význam ochrany prírody a kultúrnych pamiatok, ochrana mestských pamiatok zaradených do zoznamu Svetového dedičstva, právne riešenie u nás , v EÚ a vo svete).
- **Zmeny v krajine** (dôsledky urbanizácie – narušovanie prírodných ekosystémov, záber poľnohospodárskej pôdy, územné plánovanie z hľadiska ochrany životného prostredia).
- **Dlhodobé programy zamerané na zvyšovanie ekologického vedomia ľudí** (Agenda 21, Deň Zeme, Deň životného prostredia OSN...).

Vzťah človeka k prostrediu
Naše mesto, obec (prírodné zdroje, ich pôvod, spôsoby využívania a riešenia odpadového hospodárstva, príroda a kultúra nášho okolia a jej ochrana).
Náš životný štýl (spotreba vecí, energie, odpady, vplyv na prostredie).
Lokálne a globálne ekologické problémy (príklad problému, jeho príčina, dôsledok, súvislosť ,možnosti a spôsoby riešenia, vlastný názor, jeho zdôvodnenie a prezentácia).
Prostredie a zdravie (kvalita života, rozmanitosť vplyvov prostredia na zdravie, možnosti a spôsoby ochrany zdravia, environmentálne zdravie)
Nerovnomernosť života na Zemi (rozdielne podmienky prostredia a rozdielny spoločenský vývoj na Zemi, príčiny a dôsledky globálnych ekologických problémov a princípy udržateľnosti rozvoja).

DOPRAVNÁ VÝCHOVA

Učivo tematiky Dopravná výchova je povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov špeciálnych základných škôl.
Úlohou výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke je v škole postupne pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke - ako chodcov alebo cyklistov.
Učebnú činnosť realizujeme v predmete vlastiveda a občianska výchova. Ciele výchovy bezpečnosti v cestnej premávke:

- pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi
- sformovať si mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke
- uplatňovať si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov a to ako chodec, korčuliar, cyklista, cestujúci (spolujazdec)
- spôsobnosť pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote
- schopnosť zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli
- schopnosť zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke
- pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla
- uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky

1. Chodec v cestnej premávke / chodník, križovatka, semafór /
2. Cyklista /cyklotrasy, značky, základné predpisy /
3. Bicykel / základné vybavenie , technický stav /
4. Dopravné značky / semafór , výstražné, príkazové, informatívne značky , vodorovné, zvislé značky /
5. Poznávanie dopravných značiek v praxi
6. Sledovanie dopravnej situácie na križovatke
7. Auto – chodec / nevhodné správanie chodcov , vybehnutie do cesty, hry na ceste, prechod pre chodcov /
8. Chodec – auto / nedanie prednosti na prechode ,ohrozenie, kaluže na cestách /
9. Auto – bicykel / neosvetlený cyklista , dvaja vedľa seba, slúchadlá na ušiach, hry, prednosť /
10. Bicykel – auto / ohrozenie cyklistu blízkou jazdou , nedanie prednosti /
11. Správanie sa v hromadnej doprave
12. Vyhľadávanie cestovných spojov – cestovný poriadok
13. Cesta dopravným prostriedkom
14. Semafor
15. Zásady poskytovania prvej pomoci
    Správanie sa pri signáloch vozidiel /požiarna ochrana , zdravotnícka

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA

Ochrana života človeka a zdravia ako prierezová téma sa v špeciálnych základných školách realizuje prostredníctvom učebných predmetov štátneho vzdelávacieho programu a samostatných organizačných foriem vyučovania - didaktických hier a účelových cvičení.
Ochrana života človeka a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a schopnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. Podobne pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie. Cieľom spoločnosti je pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom k tomu je neustále poznávanie prostredníctvom pohybu a pobytu v prírode.
Obsah učiva je predovšetkým orientovaný na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň

napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu.
Cieľom oblasti je formovať ich vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí, poskytnúť žiakom potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky, osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života, rozvinúť morálne vlastnosti žiakov, tvoriace základ vlasteneckého a národného cítenia, formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž náročných životných situácií.

Odbornú zložku učiva napĺňajú tematické celky s uvedeným obsahom:

- riešenie mimoriadnych situácií - civilná ochrana
- zdravotná príprava
- pohyb a pobyt v prírode

1. Ľudské telo /stavba ľudského tela – časti /.
2. Hygiena ľudského tela – základ zdravia
3. Výživa a jej vplyv na zdravie
4. Pohyb a jeho vplyv na zdravie
5. Riziká ohrozenia zdravia v domácnosti
6. Riziká ohrozenia zdravia v škole / naháňačky, sácanie, pohyb po schodoch /
7. Riziká ohrozenia zdravia v meste , na dedine
8. Riziká ohrozenia zdravia v prírode
9. Poskytovanie 1.pomoci
10. Lekárnička – vybavenie, používanie
11. Správanie sa pri požiari , výbuchu, havárii , povodni
12. Signály CO – evakuácia školy
13. Ochranné prostriedky , úkryty, očista
14. Militarizácia zbrojenie, terorizmus
15. Práva zvierat , správanie sa k zvieratám

TVORBA PROJEKTOV A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI

Prierezová téma spája jednotlivé kompetencie, ktoré chceme rozvíjať u žiakov – komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, poznať sám seba a svoje schopnosti, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine, vytvoriť nejaký produkt. V tejto prierezovej téme je obsah zameraný na postupnosť jednotlivých krokov a metodológiu tvorby projektu, ktorú budú môcť využívať v ostatných predmetoch alebo aj v mimoškolskej činnosti pri prezentácii školy. Žiaci sa naučia prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií.

1. Komunikácia / druhy - verbálna, neverbálna, gestikulácia, mimika, písomná masmediálna- cez internet
2. Nevhodné prejavy v komunikácii / vulgarizmy , nadávky, agresivita /
3. Schopnosť vysloviť názor / nácvik /
4. Spolupráca v skupine / hry, úlohy /
5. Riešenie problémov / možnosti : agresia, vyjednávanie, dohoda, ustupovanie, zastrašovanie /
6. Prezentácia práce v skupine /skupina vypracuje úlohu a jeden člen ju prezentuje /
7. Vyhľadávanie informácií - encyklopédia

8. Vyhľadávanie informácií na internete
9. Využitie informácií v samostatnej úlohe / písomne, ústne , výtvarne /
10. Využitie informácií v skupinovej úlohe
11. Rétorické cvičenia / hry s písmenkami, slovami, slovný futbal /
12. Správanie sa pri prezentácii / sebaovládanie , schopnosť prijať neúspech /
13. Schopnosť spolupráce – vysvetliť pojem , nácvik
14. Tvorba spoločného projektu v triede v spolupráci s učiteľom
15. Prezentácia spoločného projektu pred školou

FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ A JEJ IMPLEMENTÁCIA DO VZDELÁVACIEHO PROCESU

1. **POTREBY ČLOVEKA** - / pomenovanie základných ľudských potrieb, pomenovanie ako ich zabezpečiť, ako rodičia zabezpečujú životné potreby celej rodiny, pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby./
2. **HOSPODÁRNY ŽIVOT** - čo znamená žiť hospodárne / hospodárne zaobchádzanie s osobnými vecami, hospodárne správanie sa v domácnosti , hospodárne zaobchádzanie s pomôckami a predmetmi v škole aj mimo nej /
3. **BOHATSTVO A CHUDOBA** - vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny.
4. **PENIAZE** –ako prostriedok uspokojovania ľudských potrieb / spôsoby, akými rodičia zabezpečujú životné potreby celej rodiny, príklady vzťahu človeka a
rodiny k peniazom, základné ľudské hodnoty, zodpovedné rozhodovanie, primerané
osobnému veku, pri nákupe Neváženie si peňazí- hracie automaty /
5. **POVOLANIE** - /ako záujmy, poznatky a schopnosti jednotlivca môžu ovplyvniť výber povolania., ako vzdelanie alebo praktické zručnosti môžu ovplyvniť príjem počas života., čo je povolanie, čo je zamestnanie, predstava, čo sú to osobné príjmy človeka., príklady úspešnosti a neúspešnosti človeka v živote.
6. **PLÁN ROZPOČTU RODINY** - / rozdelenie finančnej čiastky pripadajúcej na 1 mesiac- míňanie, sporenie, pojem príjmy a výdavky, správne rozhodovanie na čo minúť peniaze. Opísať, za čo všetko rodičia v domácnosti platia, situácie, kedy si človek peniaze/ predmety nakupuje a kedy si ich požičiava. Popísať dôsledky oboch možností, Vysvetliť svoju predstavu o tom, čo je majetok./ Porozprávať, aké môžu byť výdavky na domácnosť a aké môžu byť zdroje príjmov v domácnosti
7. **METÓDY PLATENIA** / šeky, kreditné karty , načasovanie platby , zručnosti v uskutočňovaní základných finančných úloh vrátane načasovania platby z účtov, vypísania šeku ,príklady finančnej zodpovednosti/
8. **ÚVER A DLH** / požičiavanie peňazí z finančných inštitúcií za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu ,odňatie majetku v prípade nezaplatenia dlhu , ÚŽERA – nelegálne úvery – nebezpečenstvo zo strany poskytovateľa úveru, zdroje finančných informácií, ktoré druhy osobných informácií by nemali byť odhalené tretím osobám, možné dôsledky takéhoto odhalenia.
9. **SPORENIE VO FINANČNEJ INŠTITÚCII** – výhody pre majiteľa našetrených peňazí- kúpa domu, auta
10. **POISTENIE** - význam poistenia majetku, zodpovednosti za spôsobené škody, úrazového a životného poistenia, príklady významu starých rodičov v rodine. Pochopiť význam ich dôstojného postavenia, vyjadreného zdravím a sociálnou istotou.

Finančná gramotnosť - je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Finančná gramotnosť nie je absolútnym stavom, je to kontinuum schopností, ktoré sú podmienené premennými ako vek, rodina, kultúra či miesto bydliska. Finančná gramotnosť je označením pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie. Vzhľadom na nedostatočné skúsenosti a ešte neosvojený požadovaný stupeň zodpovednosti, súčasný absolvent školy nebude vykazovať rovnaký stupeň znalostí v oblasti osobných financií ako starší, finančne gramotný dospelý. Finančne gramotní absolventi by však mali

aspoň vo všeobecnosti chápať všetky kľúčové aspekty osobných financií. Títo absolventi budú mať istotu, že budú samostatne schopní nájsť si a použiť informácie potrebné pri špecifických finančných výzvach, zočivoči ktorým sa môžu čas od času ocitnúť.

6.1 Rámcový učebný plán pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	Ročník										
		PRÍPRAVNÝ	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	∑
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		8	8	8	7	6	6	5	5	5	**58**
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	7										**7**
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2										**2**
Matematika a práca s informáciami	matematika	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	**39**
	informatika						1	1	1	1	1	**5**
Človek a príroda	vecné učenie	1	1	1	1							**4**
	fyzika								1	1	1	**3**
	chémia										1	**1**
	biológia								1	1	1	**3**
Človek a spoločnosť	vlastiveda					2	2	3				**7**
	dejepis								1	1	1	**3**
	geografia								1	1	1	**3**
	občianska náuka								1	1	1	**3**
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova/náboženstvo						1	1	1	1	1	**5**
Človek a svet	pracovné vyučovanie	1	1	2	3	4	4	4	4	4	4	**31**
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**10**
	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**10**
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	**20**
Základ		**18**	**18**	**19**	**20**	**21**	**22**	**23**	**24**	**24**	**25**	**214**
Voliteľné (disponibilné) hodiny		2	4	4	4	4	4	3	4	4	4	**37**
Spolu		**20**	**22**	**23**	**24**	**25**	**26**	**26**	**28**	**28**	**29**	**251**

6.1 Rámcový učebný plán pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	Ročník										
		PRÍPRAVNÝ	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	∑
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		8	8	8	7+1	6+2	6+2	5+2	5	5+2	**58**
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	7										**7**
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2										**2**
Matematika a práca s informáciami	matematika	3	4	4+1	4	4+1	4+1	4+1	4+1	4	4+1	**39**
	informatika						1	1	1	1	1	**5**
Človek a príroda	vecné učenie	1	1	1+1	1							**4**
	fyzika								1	1	1	**3**
	chémia										1	**1**
	biológia								1	1	1	**3**
Človek a spoločnosť	vlastiveda					2	2+1	3				**7**
	dejepis								1	1	1	**3**
	geografia								1	1	1	**3**
	občianska náuka								1	1	1	**3**
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova/náboženstvo						1	1	1	1	1	**5**
Človek a svet	pracovné vyučovanie	1	1	2	3	4	4	4	4	4	4	**31**
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**10**
	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1+1	1	1+1	**10**
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	**20**
Základ		**18**	**18**	**19**	**20**	**21**	**22**	**23**	**24**	**24**	**25**	**214**
Voliteľné (disponibilné) hodiny		2	4	4	4	4	4	3	4	4	4	**37**

Spolu	**20**	**22**	**23**	**24**	**25**	**26**	**26**	**28**	**28**	**29**	**251**

ZÁKLADNÉ PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA S VYUČOVACÍM JAZYKOM SLOVENSKÝM. ISCED 1– PRIMÁRNE VZDELÁVANIE	
VZDELÁVACIA OBLASŤ	**PREDMETY**
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNÝCH SCHOPNOSTÍ ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ
PRÍRODA A SPOLOČNOSŤ	VECNÉ UČENIE VLASTIVEDA
ČLOVEK A PRÍRODA	FYZIKA CHÉMIA BIOLÓGIA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	DEJEPIS GEOGRAFIA OBČIANSKA NÁUKA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA /NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA INFORMATICKÁ VÝCHOVA
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE SVET PRÁCE
UMENIE A KULTÚRA	VÝTVARNÁ VÝCHOVA HUDOBNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

Poznámky ku ŠkVP:

Voliteľné hodiny pridané do školského rámcového učebného plánu budú slúžiť na upevňovanie utvrdzovanie a opakovanie daného učiva v jednotlivých predmetoch.

Posilnil sa vyučovací predmet Slovenský jazyk a literatúra v 4. ročníku o 1 hodinu a v 5.,6.,7. a 9. ročníku o 2 vyučovacie hodiny. Posilnil sa aj vyučovací predmet matematika o 1 hodinu v ročníkoch 2., 4., 5., 6., 7. a 9. O jednu vyučovaciu hodinu pribudlo v 2. ročníku Vecné učenie a v 5. ročníku Vlastiveda. Tiež sa posilnila Výtvarná výchova o 1 vyučovaciu hodinu v ročníkoch 7. a 9.

CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACÍCH OBLASTÍ

JAZYK A KOMUNIKÁCIA

Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu, z väčšiny žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre. Slovenský jazyk a literatúra rozvíja zmyslovú, emocionálnu, vôľovú a rozumovú stránku osobnosti dieťaťa, spoluutvára charakter žiaka a spolu s ostatnými predmetmi posilňuje výchovu k vlastenectvu.

1. ROČNÍK -A variant

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

CIELE

- rozvíjať slovnú zásobu a komunikatívne schopnosti žiakov
- postupne poznávať niektoré hlásky a príslušné písmená, čítať jednoslabičné a dvojslabičné slová
- rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu potrebnú na vyučovanie písania.
- rozvíjať pamäťové schopnosti nácvikom krátkych textov

OBSAH

Písanie

Nácvik písania
Cviky na prípravné písanie nepodopretou rukou.
Správne držanie ruky – čmáranie rudkou, kriedou, fixkou, progresom.
Dotyky, voľné čmáranie a krúženie, oblúky.
Nacvičuje sa držanie ceruzky pri písaní v liniatúre, prvky prvých písmen.
Využitie týchto prvkov na nácvik písania písmen.
Písanie písmen, ktoré sa žiaci učia čítať.
Písmená sa nacvičujú v poradí podľa postupu v čítaní.
Písanie slabík a krátkych slov zložených z osvojených písmen.
Prepis slabík a slov z tlačeného do písaného písma.
Diktát písmen a slabík.

Čítanie a literatúra

Technika čítania

Poznávanie samohlások a, e, i, o, u, y a príslušných malých a veľkých písmen.
Rozlišovanie krátkych a dlhých samohlások.
Poznávanie a čítanie spoluhlások m, M, I, L, v, V, t, T, p, P, j, J.
Nácvik čítania otvorených a zatvorených slabík s osvojeným písmenom.
Čítanie a výslovnosť mäkkých slabík le, li, te, ti, ne, ni, de, di.
Čítanie jednoslabičných, dvojslabičných a niektorých trojslabičných slov zložených najmä z otvorených slabík.
Čítanie jednoduchých viet. Čítanie písaného písma.

Literárna výchova

Cieľom literárnej výchovy v 1.ročníku je predovšetkým výchova pozorného detského poslucháča. Žiaci sa učia počúvať a pokúšajú sa rozprávať najznámejšie jednoduché rozprávky založené na jednoduchom časovom radení opakovaných a obmieňaných dejov.
Učia sa počúvať a vnímať krátky príbeh, pokúšajú sa ho dramatizovať, prípadne

ilustrovať.
Učia sa memorovať jednoduché rečňovanky.
Nácvik a memorovanie jednoduchých básničiek, rečňovaniek a vyčítaniek od autorov detskej literatúry a z ľudovej tvorby (napr. K. Bendová, V. Šimková – J. Domasta; J. Andel; J. Turan; F. Hrubín a iní).
Počúvanie a reprodukcia krátkej rozprávky o deťoch a zvieratkách (napr. M. Ďuríčková, M. R. Martáková, D. Hevier, H. Zelinová, E. Gašparová, N. Tánska a iní).
Obrázkové knižky (V. Machaj, Z. Vlach – M. Novacký, J. Kontár, E. Vančurová a iní).

PROCES
- spresňovanie zmyslového vnímania
- rozvíjanie ústneho vyjadrovania a kultúry reči žiakov.
- poznávanie a pomenúvanie predmetov a činností
- cvičenie sluchového vnímania pre zlepšovanie schopnosti diferencovane vnímať zvuky.
- nácvik správneho vyjadrovania a výslovnosti žiakov.
- nácvik pozdravu, krátke oznámenia, vyjadrenie jednoduchej prosby, poďakovanie, ospravedlnenie.
- nácvik sluchovej analýzy a syntézy slov.
- členenie krátkych viet na slová.

2. ROČNÍK -A variant

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

1. Charakteristika predmetu

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je základom celého vzdelávania a výchovy. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh slovenského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov.

Cieľom vyučovania je naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu, z väčšiny žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

Slovenský jazyk a literatúra spája v sebe niekoľko oblastí, ktoré sa navzájom prelínajú a špecifickým spôsobom prispievajú k splneniu cieľov výchovy, rozvíjajú zmyslovú, emocionálnu, vôľovú a rozumovú stránku osobnosti dieťaťa, spoluutvárajú charakter žiaka.

2. Rozvíjajúce ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových kompetencií

V oblasti sociálne komunikačných kompetencií sa žiak učí súvisle vyjadrovať ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania. Žiak rozpráva čo vidí na obrázkoch, porovnáva, rozlišuje zvuky, tvary, zmeny.
Utvrdzujú sa známe písmená z 1. ročníka.

Osvojovať si zručnosť čítať s porozumením jednoduché vety po slovách a jednoduchých hovorených taktoch. Precvičujú sa pozdravy, vyjadrenie jednoduchej prosby, poďakovanie. Nacvičuje si formuláciu želania, blahoželania, vedieť odpovedať na otázky, stručne oznamovať správu.

Pestuje sa výslovnosť, dych a hlas detí. Prebúdza sa vlastné úsilie detí o zreteľnú, dobre počuteľnú a zrozumiteľnú reč.

Žiak vie samostatne písomne komunikovať za použitia písmen, ktoré sa naučí v 2.

ročníku.

Kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológii:
Žiak - vie používať informačné a komunikačné technológie pri učení sa (napr. žiak napíše vetu a druhý žiak ju prečíta)
- vie pracovať so súborom výukových hier a primeraných poznávacích aktivít (napr. Detský kútik 2, Než pôjdem do školy, Môj prvý šlabikár)

Kompetencia učiť sa učiť:
Žiak - dokáže samostatne pracovať na hodine čítania s PL
- na hodine písania samostatne pracuje v PL
- je aktívny pri individuálnom a skupinovom učení
- hodnotí vlastnú prácu, teší sa z vlastných výsledkov, porovnáva svoje výsledky s výsledkami iných.

Kompetencia vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:
Žiak: - pozná pravidlá spoločenského kontaktu
- vyjadrí osobné a spoločenské zážitky a skúsenosti

3. Vzdelávací obsah
Jazyková komunikácia (písanie)
Úlohou je rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu potrebnú na vyučovanie písania. Vychádza z detských hier motivovaných cvikov, hrou na telo.
Pri výcviku písania sa vytvárajú potrebné hygienické pracovné a estetické návyky. Žiaci sa učia správne zaobchádzať s písacími nástrojmi a materiálom, dbať na úhľadnú úpravu, čistotu. Grafický záznam sa vhodne motivuje a sprevádza slovom. Určené cvičenia sa postupne rozvíjajú, opakujú a zdokonaľujú.
Písanie písmen, malej a veľkej abecedy, ktoré sa žiaci učia čítať. Písmená sa nacvičujú v poradí podľa postupu v čítaní. S ťažšími tvarmi veľkých písmen sa žiaci oboznámia, nemusia ich dokonale zvládnuť.
Cvičenia na písanie: 1. prvky písaných písmen
2. písané písmená
3. spájanie písmen do slabík
4. odpisovanie písaného písma
5. prepisovanie slabík a slov
6. písanie krátkych viet
7. písanie slabík a jednoduchých slov podľa diktátu

Komunikácia a sloh (komunikácia, ústny prejav)
Úlohou je spresňovať zmyslové vnímanie, rozvíjať ústne vyjadrovanie a kultúru reči žiakov.
Pozorovaním okolitej skutočnosti a jej znázornenia na obrázkoch žiaci pokračujú v poznávaní a pomenovávaní predmetov a činnosti. Hrou a častými cvičeniami sluchového vnímania sa zlepšuje schopnosť žiakov diferencovane vnímať zvuky. Naďalej sa učia zameriavať svoju pozornosť podľa inštrukcie učiteľa postrehnúť rozdiely, zmeny a vzťahy.
Rozvíja sa vyjadrovanie a výslovnosť žiakov. Od pomenovávania predmetov a javov sa prechádza k nácviku vecných formulácii, jednoduchých viet. Precvičujú sa pozdravy, krátke oznámenia, vyjadrenia jednoduchej prosby, poďakovanie, ospravedlnenie. Nacvičuje sa blahoželanie, odpovede na otázky.
Sústavne sa pestuje výslovnosť, dych a hlas detí. Prebúdza sa vlastné úsilie žiakov o dobre počuteľnú a zrozumiteľnú reč.

Čítanie a literatúra (technika čítania, literárna výchova)

Technika čítania

Cieľom je utvrdiť naučené hlásky a postupne poznávať ďalšie hlásky a príslušné písmená s, S, n, N, d, D, z, Z, b, B, h, H, k, K, š, Š, c, C, r, R, č, Č, ž, Ž, ď, Ď, ť, Ť, ň, Ň, ľ, Ľ.
Čítanie písanej abecedy.
Rozvíjanie fonetického sluchu.
Čítanie dvojslabičných a viacslabičných slov zložených z otvorených slabík (typu mama, veselo).
Automatizácia čítania jednoslabičných slov typu les.
Čítania zatvorených slabík a dvojslabičných slov, ktoré majú zatvorenú slabiku na začiatku alebo na konci.
Automatizácia čítania niektorých dvojslabičných slov ako celkov viazaných slabikovaním.
Čítanie vety s jednoduchou skladbou a slovníkom, ktoré sú obsahom primerané schopnostiam žiakov.
Slovné odpovede na otázky z obsahu čítaného textu.

Literárna výchova

Cieľom literárnej výchovy je približovať žiakom literatúru, vyvolávať pocit radosti pri počúvaní rozprávok, príbehov zo života detí a zvierat, pri memorovaní detských rečňovaniek a vyčítaniek, pri sledovaní bábkových scénok, počúvaní vybraných zvukových nahrávok a sledovaní videoprogramov.
Prostredníctvom zážitkov, ktoré poskytuje literatúra, upevňovať citový vzťah k rodine, k domovu, k rodnému kraju.
Viesť žiakov k počúvaniu, prednesu, rozprávaniu a dramatizácii primeraných literárnych diel.
Prebúdzať u žiakov záujem o poznávanie kníh.
Všímať si osoby vystupujúce v rozprávkach, poviedkach, rozlišovať hlavnú postavu (hrdinu), vyvolávať v deťoch predstavu miesta a času deja.
Navštíviť počas roka aspoň dve detské filmové alebo divadelné predstavenia.
Tento ideovo-umelecký obsah si žiaci osvojujú počúvaním ukážok z literatúry pre deti a mládež.

4. Proces

Úlohou je spresňovať zmyslové vnímanie, rozvíjať ústne vyjadrovanie a kultúru reči žiakov. Počas celého školského roka systematicky viesť žiakov k vyjadrovaniu osobných a spoločenských zážitkov a skúseností v krátkych hovorených prejavoch. Učiť žiakov odpovedať na otázky, stručne oznamovať správy, formulovať želanie, prosbu, poďakovanie, blahoželanie. Opísať jednoduché známe činnosti, osoby, zvieratá, veci z domáceho školského i mimoškolského prostredia. Ďalej spresňovať správnu výslovnosť žiakov. Učiť žiakov členiť krátke jazykové prejavy na vety, slová a slabiky.

5. Požiadavky

V jazykovej komunikácii (písanie)

Žiak 2. ročníka má:

- správne držať písací nástroj
- správne sedieť pri písaní
- zvládnuť písanie tvarov písaných malých a veľkých písmen (bez dokonalosti u ťažších tvarov)
- poznať tvary tlačených písmen
- zvládnuť odpis písaného textu
- zvládnuť prepis tlačených slabík a slov
- zvládnuť diktát slabík a jednoduchých slov

V komunikácii a slohu (komunikácia, ústny prejav)
Žiak 2. ročníka má:
- vedieť sa ústne vyjadriť
- pri pozorovaní obrázkov v čo najväčšej miere použiť zmysly
- pomenovať obrázky
- opísať známe činnosti
- opísať osoby, zvieratá, veci z domáceho a školského prostredia
- spresňovať správnu výslovnosť
- poznať farby, tvary predmetov a ich veľkosť
- pozdraviť, požiadať, opýtať sa, poďakovať, ospravedlniť sa, zablahoželať
- členiť krátke jazykové prejavy na vety, slová, slabiky

V čítaní a literatúre
Žiak 2. ročníka má v čítaní:
- poznať samohlásky
- vedieť rozlíšiť krátke a dlhé samohlásky
- poznať spoluhlásky: s, S, n, N, d, D, z, Z, b, B, h, H, k, K, š, Š, c, C, r, R, č, Č, ž, Ž, ď, Ď, ť, Ť, ň, Ň, ľ, Ľ.
- vedieť použiť syntézu hlások do slabík a slov
- prečítať dvojslabičné a trojslabičné slová
- vedieť plynule čítať jednoduché vety tlačeného a písaného písma

Žiak 2. ročníka má v literatúre:
- memorovať krátke verše, vyčítanky, rýmovačky (En ten tulipán)
- naučiť sa krátke básne s jednoduchým rýmom
- ovládať hudobno-pohybové hry (Zlatá brána, Kolo, kolo mlynské...)
- počúvať krátke rozprávky a reprodukovať ich
- zdramatizovať príbeh
- zoradiť príbeh
- sledovať rozprávku a zreprodukovať ju
- pracovať pri PC s výukovými programami napr. Detský kútik
- zahrať rozprávkový príbeh s maňuškami

6. Metódy a formy práce – stratégia vyučovania

Cieľom slovenského jazyka a literatúry je naučiť žiakov pracovať s učebnicou Moje čítanie, poznávať jednotlivé hlásky a spoluhlásky, spájať ich do slabík a slov. Plynule čítať krátky text. Vedieť sa právne vyjadrovať.

Čítanie je najdôležitejšia oblasť v predmete slovenský jazyk a literatúra, ktorý je základom učenia sa ďalších predmetov vo vyšších ročníkoch. Bez správneho prečítania a pochopenia zadania úlohy sa nezaobídu žiaci ani na hodinách matematiky, vecného učiva v 2. ročníku. Počas vyučovacej hodiny si prácu so žiakmi zadeliť tak, aby učiteľ mohol s každým žiakom pracovať individuálne, či už v lavici, alebo pri tabuli, pri paneli s hláskami, slabikami a písmenkami.

Hra na vedenia autíčok po ceste zľava doprava (motivačná metóda - demonštrácia). Postupne ukladáme písmenká zľava doprava a čítame ich. Používame prácu v skupinkách (vymysli slová začínajúce na dané písmenká). Používame súťaživé hry (Kto uhádne najviac písmen). Práca s písmenkami na kockách (motivačná metóda – rozprávanie). Navliekanie drevených korálok – písmen – skladanie slov. Používame metódy nácviku správneho dýchania – dychové cvičenia. Používame metódy tichého a hlasného čítania. Používame metódu striedavého čítania medzi spolužiakmi (nácvik začiatku a konca vety). Používame metódu dramatizácie rozprávky. Pred písaním používame metódu rozcvičky rúk.

Z foriem práce najčastejšie používame hodinu čítania a písania v triede. Začíname využívať prácu IKT zdrojmi.

7. Učebné zdroje

Moje čítanie 1., 2., 3. Časť
Pracovné listy k Môjmu čítaniu
IKT zdroje
Detské knihy:
M. Ďuríčková: Zlatá brána
M. Števková: Poslušné písmenká
A. Nociar: Ako sa hrá slniečko
M. Ďuríčková: O Guľkovi Bombuľkovi
K. Bendová : Čačky – Hračky
V. Šimková – J. Domasta: Púpavienka
M. R. Martáková: Prvé rozprávky
M. Podjavorinská: Medový hrnček
J. Pavlovič: Lov slov
V. Machaj: Zvieratká v lese
Detské časopisy: Vrabček, Včielka, Adamko

8. Hodnotenie predmetu

Žiaci 2. ročníka sa priebežne i súhrnne hodnotia známkou, dôraz sa kladie na pozitívne, motivujúce hodnotenie prejavov a výsledkov práce žiaka. Hodnotí sa jeho aktivita, úspešnosť zvládnutia čítania, písania hlások, slabík a slov. Hodnotí sa plynulosť čítania, pochopenie prečítaného textu, správne ťahy písma, písanie na riadok, veľkosť, tvar písmen, krasopis (veľmi individuálne krasopis žiakov podľa druhu a typu postihnutia).

Veľmi účinná je ústna pochvala zo strany učiteľa na hodine čítania.

Na hodine písania používame aj sebahodnotenie a hodnotenie písania spolužiakmi. Najkrajšie napísané písmenká z pracovných listov, vzorové – úhľadné zošity odmeníme obrázkom, vystavíme na nástenke v triede. Zároveň ale motivujeme aj žiakov, ktorých písmo je menej úhľadné, kvôli poruche jemnej motoriky, povzbudením a pochvalou.

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol dané učivo.

3. ROČNÍK A variant

CIELE Vytvárať zručnosť členiť krátke jazykové prejavy na vety a vety rozkladať na slová, – osvojiť si ostatné písmená abecedy, – obohacovať slovnú zásobu žiakov a viesť ich k voľbe vhodného pomenovania,

OBSAH JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA Písanie Zdokonaľovanie rukopisu žiakov a nacvičovanie ostatných, dosiaľ nepreberaných písmen malej a veľkej abecedy. Písanie krátkych známych slov, ktoré sa píšu tak, ako sa vyslovujú. Nacvičovanie ostatných písmen malej a veľkej abecedy v poradí podľa postupu v čítaní. Odpisovanie, prepisovanie a diktát krátkych známych slov. Písanie prvého slova vo vete s veľkým začiatočným písmenom, písanie vlastného mena osôb s veľkým začiatočným písmenom. Odpisovanie písaného písma. Prepisovanie tlačeného textu. Písanie slov a viet podľa diktátu.

KOMUNIKÁCIA A SLOH Ústny prejav Nácvik vyjadrovania osobných a spoločenských skúseností v krátkych hovorených prejavoch. Vytváranie zručnosti členiť krátke jazykové prejavy na vety a vety rozkladať na slová. Obohacovanie a spresňovanie slovnej zásoby žiakov.

ČÍTANIE A LITERATÚRA Technika čítania Poznávanie a nácvik ostatných písmen abecedy f, F, g, G, ä, ch, Ch, dz, Dz, dž, Dž, w, W, x, q, dvojhlások ia, ie, iu, ô a slabikotvorného r, l, ŕ, Ĺ. Čítanie písanej abecedy. Spolu s poznávaním nových slabík vytváranie zručnosti žiakov plynule čítať skôr prebrané slabiky v slovách. Vytváranie zručnosti žiakov čítať s porozumením, plynule po celých slovách a hovorových taktoch jednoduché vety krátkych textov. Slovné odpovede na otázky z obsahu čítaného textu. Literárna výchova Prebúdzanie záujmu o detskú literatúru. Spoločné čítanie z čítanky,

predčítanie z detských kníh a časopisov, vedenie žiakov k pokusu o samostatné čítanie vo voľnom čase. Prostredníctvom literatúry vyvolávame v žiakoch pocity radosti a emocionálny vzťah ku skutočnosti, v ktorej žijú, k prírode, k domovu, k rodnému kraju, k vlasti. Poézia od detských autorov (napr. M. Ďuríčková, K. Bendová, D. Hevier, Ľ. Podjavorinská, V. Reisel). Rozprávky (napr. M. Ďuríčková, J. Pavlovič, B. Němcová)
PROCES Pokračujeme vo výcviku vyjadrovania osobných a spoločenských skúseností v krátkych hovorených prejavoch. Postupne nacvičujeme čítanie niektorých slov rôzneho slabikového zloženia ako celkov viazaným slabikovaním. Pri písaní v potrebnej miere spájame jazykovú a grafickú stránku písania. Nacvičujeme akustickú a optickú analýzu a syntézu slov a slabík. Vytvárame zručnosť a návyk prakticky a prehľadne si usporiadať pracovné miesto a potreby na lavici pri písaní, odpisovaní a prepisovaní z knihy. Vedieme žiakov k sebakontrole textu. Dbáme na úpravu písaného textu (umiestnenie nadpisu, tvorenie odsekov, okraje papiera).

4. ROČNÍK A variant

CIELE Poznávať vetu ako jazykový celok, – vedieť rozoznávať druhy viet, – poznávať slová rovnakého a opačného významu, – vedieť rozoznávať spisovné a nespisovné slová, – vedieť rozlišovať samohlásky a spoluhlásky, krátke a dlhé samohlásky, tvrdé a mäkké – spoluhlásky, – cvičiť sa v členení jednoduchých jazykových prejavov na vety, – cvičiť sa v tvorbe jednoduchých ústnych jazykových prejavov.

OBSAH JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis Poznávanie vety z obsahovej, zvukovej a grafickej stránky. Rozlišovanie oznamovacej, opytovacej, rozkazovacej a zvolacej vety. Rozlišovanie slov vo vete. Usporiadanie známych slov do významových okruhov. Slová rovnakého a opačného významu. Rozlišovanie spisovných a nespisovných slov. Členenie slova na slabiky a hlásky. Rozlišovanie hlásky a písmena. Rozlišovanie malých a veľkých písmen. Rozlišovanie samohlások, spoluhlások a dvojhlások. Rozdeľovanie slova podľa slabík na konci riadka (v jednoduchých prípadoch). Rozlišovanie krátkych, dlhých samohlások a dvojhlások sluchom, ich správne vyslovovanie a písanie. Rozlišovanie tvrdých a mäkkých spoluhlások. Písanie „i“ po mäkkých spoluhláskach a „y“ po tvrdých spoluhláskach. Osvojovanie výslovnosti a písania slov s mäkkými slabikami de, te, ne, le, di, ti, ni, li. Písanie Docvičovanie a opakovanie všetkých malých a veľkých písmen a číslic. Precvičovanie písmen strednej výšky s veľkosťou 4 mm. Precvičovanie písmen s hornou a dolnou dĺžkou s veľkosťou 8 mm. Precvičovanie písmen s dĺžňom a mäkčeňom. Spresňovanie štíhlosti oválnych písmen s oblúkom a hornými a dolnými slučkami. Spresňovanie rovnomernej výšky písmen, rozdielnej výšky písmen tvarovo podobných (e – l, v – V, c – C, č – Č, ch – Ch, o – O, z – Z, ž – Ž). Precvičovanie spájania písmen o, v, b s ostatnými písmenami prehĺbením a pretiahnutím háčikov (najmä s písmenami e, r, z).

KOMUNIKÁCIA A SLOH Členenie krátkych jazykových prejavov na vety. Obmieňanie oznamovacích, rozkazovacích a opytovacích viet. Dopĺňanie vhodného slova do vety.

Pomenúvanie pozorovaných predmetov a javov. Odpovede na otázky Ústne odpovedanie na otázky na základe obrázkov, vlastných skúseností, textov z čítanky. Tvorenie otázok k jednoduchému textu. Reprodukcia Reprodukovanie krátkych, jednoduchých viet. Rozprávanie Rozprávanie podľa obrázkov alebo série obrázkov. Opis Opis jednoduchých predmetov. (napr. veci dennej potreby a veci, ktoré poznajú žiaci z vlastivedy. Formy spoločenského styku Precvičovanie pozdravov, oslovenia, požiadania, vyjadrenia súhlasu a nesúhlasu, poďakovania, ospravedlnenia, krátkeho odkazu, blahoželania.

ČÍTANIE A LITERATÚRA Technika čítania Čítanie jednoduchých krátkych textov správne a s porozumením. Precvičovanie správneho slovného prízvuku a prirodzenej intonácie. Rozvíjanie schopnosti orientovať sa v prečítanom texte. Rozvíjanie kultúry hovoreného slova žiakov, vytváranie návykov správneho dýchania, znenia hlasu, správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti. Literárna výchova Vnímanie a chápanie ilustrácie v čítanke, v knihe a v detskom časopise pri práci s textom. Nácvik spájania obsahu čítaného textu s ilustráciou. Menovanie postáv vystupujúcich v rozprávke, príbehu o deťoch alebo zvieratách. Jednoduchá reprodukcia obsahu rozprávky alebo príbehu podľa otázok. Nácvik vnímania rytmu verša, rýmu. Praktické rozlišovanie verša od prózy. Porozumenie pojmom rozprávka, hlasné čítanie, bábkové divadlo, bábky, maňušky, divadelné predstavenie, filmové predstavenie. Čítanie a počúvanie ukážok z literatúry pre deti a mládež. Poézia od detských autorov (napr. Ľ. Podjavorinská, H. Zelinová, J. Turan, D. Hevier). Rozprávky a rozprávkové dobrodružstvá (P. Dobšinský, E. Čepčeková, J. C. Hronský, F. Hrubín, J. Kožíšek, J. Pavlovič, S. Maršak, C. Janczarski). Poviedky o prírode, zvieratách a deťoch (M. Jančová, M. Haštová, M. Haľamová, R. Gauberová, R. Moric). Povesti, literárno-náučné texty o prírode a technike.

PROCES V písaní žiaci spresňujú tvary písmen a číslic, zachovávajú rovnakú veľkosť, odporúča sa jednotný sklon písma 75 stupňov. Učia sa správnemu spájaniu písmen. Postupuje sa podľa tvarových skupín písmen a číslic: l, ľ, Í, e, é, b, f, h, k, d, ď, t, ť, číslice 1,4 2. U, u, ú, (ü),i, í, r, ŕ, (ř), n, ň, m, V, v, y , ý, (W, w, X, x) 3. C, c, Č, č, E, Ch, ch, číslica 6 4. O, Ó, o, ó, ô, (ö), a, á, ä, d, ď, dz, dž, číslice 0, 9 5. j, p, g, G, y, ý, (Q, q) 6. I, J, H, K, (X, x), číslice 8, 4 7. P, B, R, (Ř),T, Ť, F, číslice 3, 5, 8 8. S, s, Š, š, L, Ľ, D, Ď, Dz, Dž, Z, z, Ž, ž, číslice 2, 7 9. A, N, Ň, M 10. . : , ; „ „ ! ? - = + ( )

Písmená v zátvorkách sa nacvičujú len podľa potreby (ak sa vyskytujú v menách žiakov, v miestnych názvoch). V čítaní venujeme zvýšenú pozornosť a individuálnu starostlivosť žiakom s chybami reči. Pri čítaní ukážok sa zameriavame na poéziu detských hier a zábav, prírodu a ľudí v premene ročných období, na krásu ľudských vzťahov a kladných ľudských vlastností.

5. ROČNÍK A variant

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

Slovenský jazyk a literatúra v 5. ročníku sa bude vyučovať v časovej dotácii 7 hodín týždenne, pričom 6,5 hodín bude odučených podľa ŠVP a 0,5 hodiny bude využité na precvičenie a upevnenie učiva.

CIELE
– Správne písať „i“ po mäkkých spoluhláskach a „y“ po tvrdých spoluhláskach,
– poznávať obojaké spoluhlásky a pravopis vybraných slov po b, p, m,
– poznávať podstatné mená, učiť sa určovať ich rod a číslo,
– rozlišovať všeobecné a vlastné podstatné mená, učiť sa ich správne písať,
– ústne tvoriť vety s danými slovami,
– písomne dopĺňať a obmieňať vety,
– cvičiť sa v tvorení jednoduchých krátkych textov a rozprávania.

OBSAH **Písanie**

V spojení s jazykovým vyučovaním si žiaci zdokonaľujú rukopis so zreteľom na svoje individuálne schopnosti a potreby.
Plynulé písanie slov (bez zbytočného prerušovania písacieho ťahu), so zameraním na automatizáciu písacieho pohybu.
Dodržiavanie všetkých kvalitatívnych znakov písma, najmä na tvaropis, jednotný

sklon a na úpravu písaných celkov.
Zvuková, významová tvarová rovina jazyka a pravopis
Obojaké spoluhlásky, správne písanie „y“ vo vybraných slovách po b, p, m.
Podstatné mená - rod a číslo.
Poznávanie vlastných mien osôb, zvierat, miest, obcí, hôr, riek (všeobecne známych z najbližšieho okolia).
Rozlišovanie všeobecných a vlastných podstatných mien.
Nacvičovanie správneho písania vlastných podstatných mien.
Komunikácia a sloh
Tvorenie viet s danými slovami (ústne). Výber vhodných výrazov. Dopĺňanie viet (písomne)a obmieňanie slovami zvládnutými z pravopisnej stránky.
Pomenovávanie pozorovaných predmetov, javov a vlastnej činnosti (vyjadriť sa o nich).
Odpovedanie na otázky podľa obrázkov, na základe vlastných skúseností a čítankových textov. Tvorenie otázok k jednoduchému textu.
Reprodukcia kratších textov.
Rozprávanie podľa obrázkov a na základe vlastných zážitkov.
Rozprávanie podľa jednoduchej osnovy, ktorú najprv zostavil učiteľ, neskôr za spolupráce všetkých žiakov.
Opis spolužiaka, skutočných predmetov alebo obrázkov s dejovými prvkami
Požiadanie o informáciu a vedieť podať stručnú informáciu, privítať návštevu a rozlúčiť sa s ňou; blahoželať (k narodeninám, k Novému roku, Dňu matiek
Napísať pozdrav a blahoželania na pohľadnici (úprava – adresa, dátum, oslovenie, pozdrav, podpis).
Čítanie a literatúra
<u>Technika čítania</u>
Čítanie primeraných textov správne a s porozumením.
Postupné plynulé, vhodne členené a prirodzene intonované čítanie súvetí
Sústreďovanie sa na významovú stránku viet a odsekov a na porozumenie obsahu textu
Upevňovanie správneho slovného prízvuku, správne klásť vetný prízvuk.
Rozvíjanie a uplatňovanie návykov správneho a ekonomického dýchania, správneho znenia hlasu, starostlivosti artikulácie a spisovnej výslovnosti.
Rozširovanie slovnej zásoby žiakov. Presnejšie rozlišovanie významu slov, vyberať vhodný výraz a správne tvoriť vety, odpovedať na otázky z čítaného a s pomocou učiteľa jednoducho reprodukovať obsah.

<u>Literárna výchova</u>
Oboznamovanie sa s literárnymi textami - hlasným čítaním, počúvaním predčítaného alebo hraného textu. Spájanie obsahu čítaného textu s príslušnou ilustráciou k literárnemu textu, vnímať ju, rozumieť jej.
S pomocou učiteľa reprodukovať, prípadne dramatizovať dej rozprávky alebo poviedky.
Rozprávať príbeh hlavnej postavy a hodnotiť jej povahové vlastnosti, určiť čas a miesto deja, rozlišovať reálne a nereálne (rozprávkové) prostredie.
Rozumieť niektorým ďalším literárnym pojmom a výrazom (bez ich definovania) v súvislosti so skutočnosťou, ktorú tieto pojmy a výrazy označujú, napr.: rozhlasové a televízne relácie, povesť, hádanka, báseň, spisovateľ, časopis.
Poézia od detských autorov (napr**.** K. Bendová, J. Turan, Š. Žáry, F. Hrubín)
Rozprávky a dobrodružná literatúra (napr. O. Sekora, A. Tolstoj, J. C. Hronský, J. a W. Grimmovci a iní).
Povesti a balady (napr. M. Ďuríčková, M. Rázusová-Martáková a iní).

Povesti zo života detí (napr. M. Haľamová, J. Šrámková, M. Jančová).
Rozprávky, bájky a poviedky o prírode a zvieratkách (napr. R. Móric, Ezopove bájky, V.Bednár)

PROCES
- pravopisné cvičenia
- doplňovacie cvičenia, hry
- rozvíjanie zvukovej stránky hovorených prejavov žiakov.
- lexikálno-sémantické a štylistické cvičenia
- čítanie klasických i moderných rozprávok, poviedok o prírode, o živote detí v minulosti i súčasnosti
- ilustrovanie čítaného textu

6. ROČNÍK -A variant

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

Slovenský jazyk a literatúra v 6. ročníku sa bude vyučovať v časovej dotácii 7 hodín týždenne, pričom 6,5 hodín bude odučených podľa ŠVP a 0,5 hodiny bude využité na precvičenie a upevnenie učiva.

Ciele predmetu

Cieľom je poskytnúť žiakom súbor vedomostí, zručností a kompetencií o gramatických javoch , literatúre a slohových postupoch, ktoré sú využiteľné aj v ďalšom vzdelávaní a občianskom živote. Pri jazykovom vyučovaní nejde o to, aby si žiaci osvojili poučky a pravidlá, ale aby ich vedeli správne aplikovať, aby získali praktické jazykové schopnosti. Z celkového cieľa jazykového vyučovania vyplývajú tieto úlohy:

- Osvojiť si vybrané slová a učiť sa správne písať vybrané a ich príbuzné slová,
- naučiť sa slovenskú abecedu a získať zručnosť využívať ju v praxi,
- dokončiť výcvik v poznávaní a určovaní podstatných mien,
- v mužskom rode rozlišovať životnosť,
- poznávať slovesá v prítomnom čase,
- poznávať predložky a osobné zámená,
- cvičiť sa v štylizácii (napr. dopĺňať vety, vyberať vhodné slová a podobne)
- cvičiť sa v tvorení jednoduchých ústnych prejavov najmä formou reprodukcie krátkych textov, rozprávaním a opisom,
- cvičiť sa vo formách spoločenského styku.

Obsah

Obsah – t.j. vlastné učivo, ktoré je určené konkrétnymi cieľmi, rozdeľujeme ho:

Jazyková komunikácia

<u>Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis</u>
Osvojenie ustálených radov vybraných slov.
Osvojenie zručnosti správne písať „y“ po obojakých spoluhláskach vo vybraných slovách
a v ich najfrekventovanejších príbuzných slovách.
Správne písanie „i“ po obojakých spoluhláskach vo vnútri ostatných slov a odôvodňovanie
ich pravopisu.

Osvojenie si slovenskej abecedy. Vyhľadávanie slov v abecedných zoznamoch (napr.
v Príručke slovenského pravopisu pre školy, v telefónnom zozname, v PSČ, v Detskej
encyklopédii a pod.).
Zaraďovanie nových slov podľa prvého písmena abecedy a aj podľa ďalších písmen v slove.
Poznávanie podstatných mien (vlastností a činností), určovanie čísla a rodu.
Rozlišovanie životnosti pri podstatných menách mužského rodu.
Zmena tvaru podstatných mien.
Oboznamovanie sa s poradím pádov a pádovými otázkami.
Vyslovovanie a písanie predložky s podstatným menom.
Poznávanie slovies v prítomnom čase.
Časovanie slovies v prítomnom čase.
Poznávanie a určovanie slovesnej osoby a čísla.
Poznávanie slovies v neurčitku, tvorenie a používanie príslušného tvaru (výslovnosť aj
pravopis).
Výcvik pravopisu prípon v slovesách v 3. osobe jednotného a množného čísla (rytmické
pravidlo: otvorí, rozsvieti, tvári sa a pod.)
Poznávanie osobných zámen v súvislosti s časovaním slovies.

Komunikácia a sloh
Obmieňanie slov vo vete.
Dopĺňanie a rozvíjanie viet vhodnými výrazmi.
Odpovede na otázky
Písomné odpovede na jednoduché otázky.
Reprodukcia
Reprodukovanie krátkych textov so synonymickými obmenami slov a viet.
Rozprávanie
Rozprávanie podľa obrázkov alebo série obrázkov a na základe vlastných zážitkov.
Rozprávanie podľa osnovy zostavenej kolektívom triedy pod vedením učiteľa.
Sústredenie sa na podstatné dejové udalosti a dodržiavanie časovej postupnosti rozprávkových dejov. Vyjadrovanie sa bez opakovania rovnakých slov vo vete.
Opis
Opis triedy, miestnosti, osoby, obrázka s dejovými prvkami, práce v domácnosti, činnosti
v dielni pri pracovnom vyučovaní a podobne – ústne.
Formy spoločenského styku
Precvičovanie oslovenia známej i neznámej osoby, pozdravy.
Predstavenie sa, ospravedlnenie sa, odovzdanie krátkeho odkazu.
Písanie jednoduchého oznámenia na pohľadnicu a korešpondenčný lístok.
Formulovanie prosby, poďakovania, ospravedlnenia a blahoželania.

Čítanie a literatúra
<u>Technika čítania</u>
Upevňovanie zručnosti čítať plynule, správne a s porozumením formou aj obsahom primerane
náročné umelecké aj náučné texty a orientovať sa v nich.
Čítanie viet s prirodzenou intonáciou, správnym slovným a vetným prízvukom, s

pochopením
obsahu.

Rozširovanie slovnej zásoby. Využívanie slovnej zásoby primeranej schopnostiam pri
reprodukcii prečítaných textov podľa jednoduchej osnovy.

Literárna výchova
Osvojovanie si literárnych textov hlasným čítaním, počúvaním predčítavaného slova alebo
hraného textu, počúvanie zvukových nahrávok.
Pri práci s textom vnímanie, prežívanie a chápanie ilustrácie ukážok v čítanke, v literatúre pre
deti a mládež a v časopisoch pre deti.
Spájanie obsahu prečítaného textu s ilustráciou.
Orientácia v deji rozprávok, poviedok, povestí a členenie ich deja na časti.
Pri rozprávaní spájanie jednotlivých častí do celkového deja.
Poznávanie hlavnej myšlienky krátkeho jednoduchého diela.
Rozumieť vybraným pojmom a výrazom : ľudová a umelá rozprávka, balada, povesť (bez ich
definovania).
Sledovanie vhodných relácií rozhlasu a televízie, príležitostná návšteva divadelného
a filmového predstavenia. Rozprávanie o videnom programe.
Poézia od detských autorov (napr. Ľ. Podjavorinská, P.O. Hviezdoslav, J. Navrátil, T.
Janovic).
Rozprávky a dobrodružná literatúra (napr. P. Dobšinský, B. Němcová, H.Ch. Andersen, J.
a W.Grimmovci, K. Čukovskij, S. Maršak).
Bájky a poviedky o prírode (napr. R. Móric, Ľ. Ondrejov, D. Štubňa-Zámostský, Ezop).
Povesti, balady, báje a historické poviedky (napr. K. J. Erben, M. Ďuríčková, J. Horák, S.
Chalupka, A. Jirásek, M. Ferko).
Náučná literatúra (napr. J. Ponec, C. Valšík, L. Švihran, V. Ferko, M. Šurinová)

Proces
Počas celého roka sa venuje starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov. Do učiva sa
zaraďujú lexikálno-sémantické a štylistické cvičenia. Gramatické učivo sa zameriava na
pravopisný výcvik.
Literatúra odporúčaná v 6. ročníku ukazuje krásu prírody a život detí v súčasnosti i v minulosti.
Pri čítaní ľudových i autorských rozprávok si žiaci rozvíjajú fantáziu a formujú si vzťah
k pravde a k dobru.
Čítaním vybraných povestí poznávajú dejiny svojho národa a formuje sa ich národné
povedomie. Čítaním náučnej literatúry si žiaci rozširujú poznatky o prírode,

spoločnosti
a človeku.

Prierezové témy

5. multikultúrna výchova (MUV) – chápanie iných kultúr
6. mediálna výchova (MDV) – vplyv médií na rozvoj osobnosti
7. environmentálna výchova (ENV) – pozitívny vzťah k prírode
8. dopravná výchova (DOV) – jednoduchý dopravný prostriedok a jeho využitie
9. ochrana života a zdravia (OZO) – zdravé pracovné prostredie
10. tvorba projektu a prezentačné zručnosti (TBZ) – naučiť sa ukázať svoje schopnosti
11. finančná gramotnosť (FIG) – učiť sa hospodáriť s drobnými mincami

Medzipredmetové vzťahy

Zastupujú významnú úlohu vo vzdelávaní.
Rozvíjíme ich formou - výtvarnej výchovy
- hudobnej výchovy
- informatiky

Stratégie vyučovania

Uprednostňujeme také stratégie, pri ktorých má žiak ako aktívny subjekt v procese výučby možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľ má zase povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepšiemu výkonu, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci študijného predmetu.

Metódy

12. motivačné – vstupné a priebežné
13. expozičné – monologické a dialogické
14. aktivizujíce – diskusia
15. fixačné – precvičovanie zručností

Formy

16. individuálne
17. skupinové
18. dramatizácia
19. vychádzky
20. návšteva knižnice
21. práce s PC – vyhľadávanie na internete

Prostriedky hodnotenia

Hodnotenie a klasifikácia tvorí súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu a je realizovaná v súlade s Metodickými pokynmi na hodnotenie a klasifikáciu žiakov ŠZŠ.

Kritériá:

22. kombinácia ústneho a písomného hodnotenia
23. objektívne hodnotenie vedomostí, zručností a návykov

24. prihliadať na psychickú a fyzickú disponovanosť
25. dodržiavať korekčnú, informatívnu a motivačnú funkciu hodnotenia

7. ROČNÍK A variant

CIELE Osvojiť si vybrané slová a učiť sa správne písať vybrané a ich príbuzné slová, – naučiť sa slovenskú abecedu a získať zručnosť využívať ju v praxi, – dokončiť výcvik v poznávaní a určovaní podstatných mien, – v mužskom rode rozlišovať životnosť, – poznávať slovesá v prítomnom čase, – poznávať predložky a osobné zámená, – cvičiť sa v štylizácii (napr. dopĺňať vety, vyberať vhodné slová a podobne), – cvičiť sa v tvorení jednoduchých ústnych prejavov najmä formou reprodukcie krátkych – textov, rozprávaním a opisom, – cvičiť sa vo formách spoločenského styku.
OBSAH JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis Osvojenie ustálených radov vybraných slov. Osvojenie zručnosti správne písať „y“ po obojakých spoluhláskach vo vybraných slovách a v ich najfrekventovanejších príbuzných slovách. Správne písanie „i“ po obojakých spoluhláskach vo vnútri ostatných slov a odôvodňovanie ich pravopisu. Osvojenie si slovenskej abecedy. Vyhľadávanie slov v abecedných zoznamoch (napr. v Príručke slovenského pravopisu pre školy, v telefónnom zozname, v PSČ, v Detskej encyklopédii a pod.). Zaraďovanie nových slov podľa prvého písmena abecedy a aj podľa ďalších písmen v slove. Poznávanie podstatných mien (vlastností a činností), určovanie čísla a rodu. Rozlišovanie životnosti pri podstatných menách mužského rodu. Zmena tvaru podstatných mien. Oboznamovanie sa s poradím pádov a pádovými otázkami. Vyslovovanie a písanie predložky s podstatným menom. Poznávanie slovies v prítomnom čase. Časovanie slovies v prítomnom čase. Poznávanie a určovanie slovesnej osoby a čísla. Poznávanie slovies v neurčitku, tvorenie a používanie príslušného tvaru (výslovnosť aj pravopis). Výcvik pravopisu prípon v slovesách v 3. osobe jednotného a množného čísla (rytmické pravidlo: otvorí, rozsvieti, tvári sa a pod.) Poznávanie osobných zámen v súvislosti s časovaním slovies.
KOMUNIKÁCIA A SLOH Obmieňanie slov vo vete. Dopĺňanie a rozvíjanie viet vhodnými výrazmi. Odpovede na otázky Písomné odpovede na jednoduché otázky. Reprodukcia 35 Reprodukovanie krátkych textov so synonymickými obmenami slov a viet. Rozprávanie Rozprávanie podľa obrázkov alebo série obrázkov a na základe vlastných zážitkov. Rozprávanie podľa osnovy zostavenej kolektívom triedy pod vedením učiteľa. Sústredenie sa na podstatné dejové udalosti a dodržiavanie časovej postupnosti rozprávkových dejov. Vyjadrovanie sa bez opakovania rovnakých slov vo vete. Opis Opis triedy, miestnosti, osoby, obrázka s dejovými prvkami, práce v domácnosti, činnosti v dielni pri pracovnom vyučovaní a podobne – ústne. Formy spoločenského styku Precvičovanie oslovenia známej i neznámej osoby, pozdravy. Predstavenie sa, ospravedlnenie sa, odovzdanie krátkeho odkazu. Písanie jednoduchého oznámenia na pohľadnicu a korešpondenčný lístok. Formulovanie prosby, poďakovania, ospravedlnenia a blahoželania.
ČÍTANIE A LITERATÚRA Technika čítania Upevňovanie zručnosti čítať plynule, správne a s porozumením formou aj obsahom primerane náročné umelecké aj náučné texty a orientovať sa v nich. Čítanie viet s prirodzenou intonáciou, správnym slovným a vetným prízvukom, s pochopením obsahu. Rozširovanie slovnej zásoby. Využívanie slovnej zásoby primeranej

schopnostiam pri reprodukcii prečítaných textov podľa jednoduchej osnovy. Literárna výchova Osvojovanie si literárnych textov hlasným čítaním, počúvaním predčítavaného slova alebo hraného textu, počúvanie zvukových nahrávok. Pri práci s textom vnímanie, prežívanie a chápanie ilustrácie ukážok v čítanke, v literatúre pre deti a mládež a v časopisoch pre deti. Spájanie obsahu prečítaného textu s ilustráciou. Orientácia v deji rozprávok, poviedok, povestí a členenie ich deja na časti. Pri rozprávaní spájanie jednotlivých častí do celkového deja. Poznávanie hlavnej myšlienky krátkeho jednoduchého diela. Rozumieť vybraným pojmom a výrazom : ľudová a umelá rozprávka, balada, povesť (bez ich definovania). Sledovanie vhodných relácií rozhlasu a televízie, príležitostná návšteva divadelného a filmového predstavenia. Rozprávanie o videnom programe. Poézia od detských autorov (napr. Ľ. Podjavorinská, P.O. Hviezdoslav, J. Navrátil, T. Janovic). Rozprávky a dobrodružná literatúra (napr. P. Dobšinský, B. Němcová, H.Ch. Andersen, J. a W.Grimmovci, K. Čukovskij, S. Maršak). Bájky a poviedky o prírode (napr. R. Móric, Ľ. Ondrejov, D. Štubňa-Zámostský, Ezop). Povesti, balady, báje a historické poviedky (napr. K. J. Erben, M. Ďuríčková, J. Horák, S. Chalupka, A. Jirásek, M. Ferko). 36 Náučná literatúra (napr. J. Ponec, C. Valšík, L. Švihran, V. Ferko, M. Šurinová)
PROCES Počas celého roka sa venuje starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov. Do učiva sa zaraďujú lexikálno-sémantické a štylistické cvičenia. Gramatické učivo sa zameriava na pravopisný výcvik. Literatúra odporúčaná v 6. ročníku ukazuje krásu prírody a život detí v súčasnosti i v minulosti. Pri čítaní ľudových i autorských rozprávok si žiaci rozvíjajú fantáziu a formujú si vzťah k pravde a k dobru. Čítaním vybraných povestí poznávajú dejiny svojho národa a formuje sa ich národné povedomie. Čítaním náučnej literatúry si žiaci rozširujú poznatky o prírode, spoločnosti a človeku.

8. ROČNÍK A variant

CIELE – Oboznámiť žiakov so stavbou slov, – správne písať a vyslovovať slová s niektorými predponami, – utvrdzovať zručnosť správne písať „i“ a „y“ po obojakých spoluhláskach vo vnútri slova, – pochopiť pojem vzoru pri podstatných menách a naučiť sa zaraďovať podstatné mená, – poznávať minulý a budúci čas slovies, – poznávať prídavné mená, – cvičiť sa v tvorbe súvislých ústnych prejavov a vo formách spoločenského styku.
OBSAH JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis Stavba slova Tvorenie nových slov pomocou slovotvornej predpony a slovotvornej prípony, poznávanie slovotvorného základu. Nácvik správneho písania a spisovného vyslovovania slov s predponami napríklad: na-, vyPodstatné mená Precvičovanie poznávania podstatných mien, určovanie rodu a čísla. Skloňovanie podstatných mien podľa pádových otázok, určovanie pádu podstatných mien. Oboznamovanie sa s pojmom vzoru, skloňovanie podstatných mien podľa jednotlivých vzorov. Pravopis podstatných mien. Prídavné mená Poznávanie akostných prídavných mien a ich význam v bežnom jazyku. Poznávanie a určovanie rodu a čísla prídavných mien. Slovesá Poznávanie slovies v oznamovacom spôsobe, v prítomnom, minulom a v budúcom čase. Časovanie slovies. Pomocné sloveso byť. KOMUNIKÁCIA A SLOH Cvičenie v rozlišovaní spisovných a nespisovných jazykových prostriedkov. Nácvik výstižného vyjadrovania, najmä vhodným výberom prídavných mien. Cvičenie v pozorovaní. Pomenovávanie a vyjadrovanie sa o pozorovaných predmetoch, javoch a činnostiach. Odpovede na otázky Písomné odpovede žiakov na otázky,

ktoré sa týkajú ich života a ich blízkeho okolia. Reprodukcia Žiaci reprodukujú čítankové texty. Rozprávanie Rozprávanie žiakov podľa vlastných zážitkov a prečítaných textov. Kolektívne zostavovanie osnovy príbehu a rozprávanie podľa osnovy. Dodržiavanie základného členenia jazykového prejavu na úvod, hlavnú časť a záver. Opis Opis predmetov, obrázkov, osôb, pracovných postupov. Zostavovanie jednoduchej správy na nástenku. 38 Formy spoločenského styku Písanie listu s jednoduchým oznámením. Osvojovanie si formy a úpravy listu, obálky. Telefonovanie. Vypĺňanie poštových tlačív – podací lístok, poštová sprievodka, poštová poukážka.

ČÍTANIE A LITERATÚRA Technika čítania Čítanie primerane náročných umeleckých a náučných textov plynule, správne a s porozumením. Prechod k spôsobu čítania, ktoré sa približuje čítaniu dospelých. Rozširovanie a obohacovanie slovnej zásoby žiakov, presnejšie rozlišovanie významu slov, výstižnejšie a presnejšie vyjadrovanie. Literárna výchova Žiaci sa oboznamujú s literárnymi textami, väčšinou už výrazným hlasným čítaním, ale aj počúvaním. Pri čítaní a počúvaní ukážok z literárnych diel si žiaci rozvíjajú vzťahy k prírode a k ľuďom, učia sa chápať hodnotu ľudskej práce, jej potrebu a celospoločenský význam. Pri práci s textom uvedomelo spájajú obsah textu s ilustráciou. Učia sa prakticky rozumieť vybraným pojmom a výrazom v súvislosti so skutočnosťou, ktorú tieto pojmy a výrazy označujú: poézia, próza, poviedka, báj, historická próza, encyklopédia, náučná literatúra. Poézia od detských autorov (napr. M. Rázusová – Martáková, S. Chalupka, S. Maršak, M. Rúfus). Rozprávky a rozprávkové dobrodružstvá (napr. B. Němcová, K. Čapek, J. C. Hronský, Ľ. Feldek, K. Ondrejka). Poviedky a romány zo života detí (napr. M. Majerová, B. Němcová, R. Dobiáš, V. Šikula) Bájky, poviedky o zvieratkách a dobrodružná literatúra (napr. E. Kästner, J. Záborský, D. Defoe, R. Moric, V. Ferko, K. May, S. Michalkov). Báje, povesti, historická próza(napr. M. J. Huska, J. Poliak, J. Horák, R. Moric, M. Ďuríčková) Náučná literatúra (napr. J. Ponec, M. Labuda, E. Jelínková, L. Švihan, J. Galata, M. Šurinová)

PROCES Žiaci reprodukujú texty na čítanie a v dramatizácii krátkych textov vedia použiť aj priamu reč. Počas celého roka sa venuje zvýšená starostlivosť hovorenému prejavu žiakov. Do učiva sa zaraďujú lexikálno – sémantické a štylizačné cvičenia. Osvojované učivo sa zameriava na pravopisný výcvik, v jednoduchých prípadoch sa žiaci učia odôvodňovať i/y. Pri výbere ukážok z literárnych diel učiteľ oboznamuje žiakov aj s dielami súčasných mladých autorov.

9. ROČNÍK A variant

CIELE Docvičovať a utvrdzovať zručnosť správne písať „i“ a „y“ po mäkkých, tvrdých a – obojakých spoluhláskach a vo vybraných slovách, – poznávať prídavné mená tvrdého a mäkkého zakončenia, osvojovať si ich pravopis, – poznávať číslovky, – oboznámiť sa s písaním základných, radových a zložených čísloviek, – cvičiť sa v tvorbe súvislých ústnych prejavov a vo formách spoločenského styku.

OBSAH JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis Podstatné mená Skloňovanie podstatných mien mužského rodu. Skloňovanie podstatných mien ženského rodu. Skloňovanie podstatných mien stredného rodu. Prídavné mená Vlastnostné prídavné mená. Pravidelné stupňovanie prídavných mien. Skloňovanie prídavných mien tvrdého zakončenia.

Skloňovanie prídavných mien mäkkého zakončenia. Zámená Používanie osobných zámen. Slovesá Minulý čas slovies. Oznamovací a rozkazovací spôsob slovies. Číslovky Základné číslovky a ich písanie. Zložené číslovky a ich písanie. Radové číslovky a ich písanie. Skladba Holá veta. Rozvitá veta. Zložená veta – súvetie.

KOMUNIKÁCIA A SLOH Štylizácia a kompozícia: Zostavenie jednoduchej osnovy jazykového prejavu. Zostavenie jednoduchej osnovy čítankových textov. Výcvik v súvislých jazykových prejavoch: Rozprávanie Ústne alebo písomné rozprávanie podľa vopred pripravenej osnovy. 40 Opis Opis predmetu, obrázka, osoby, krajiny, pracovného postupu. Formy spoločenského styku Písanie listu rodičom, listu s poďakovaním, s blahoželaním. Osvojovanie si formy a úpravy listu, obálky. Požiadanie – prosba, rozkaz, poďakovanie. Ospravedlnenie. Oslovenie a predstavenie sa. Vypĺňanie jednoduchého dotazníka. Životopis.

ČÍTANIE A LITERATÚRA Technika čítania Plynulé čítanie s porozumením. Používanie vhodnej sily, intonácie a zafarbenia hlasu so zreteľom na obsah čítaného textu. Pestovanie kultúry reči žiakov. Literárna výchova Zhrnutie poznatkov žiakov o literatúre. Orientácia v prečítanom literárnom diele, v deji, v postavách a prostredí. Reprodukcia obsahu. Rozvíjanie záujmu žiakov o mimoškolské čítanie, knihy, časopisy, noviny. Porozumenie pojmom poviedka, román, divadelná hra, autor, básnik, prozaik, dramatik. Odporúčaná literatúra: Poézia: napr. výber z poézie pre deti M. Rúfusa, Š. Žáryho, J. Kostru, J. Smreka, V. Reisela, J. Navrátila Ľ. Feldeka , Š. Moravčíka a iných. Poviedky a romány zo života detí: napr. R. Smatanová, J. Červenková, K. Jarunková, V. Šikula, A. Marschall, K. Jarunková, M. Jančová, J. Tužinský, Max von der Grün. Dobrodružné poviedky a romány: napr. R. Arthur, J. Swift, J. Verne, J. London, M. Twain, J. Curwood. Povesti a historická próza: napr. Ľ. Zúbek: Moja Bratislava; Š. Moravčík: Záhorácke povesti, V. Ferko: Tisícnásobný dukát a iné. Náučná literatúra: napr. Veľká kniha otázok a odpovedí, L. Švihran: 1000 plus 1 slovenských naj, C. Varleyová-l. Milesová: Zemepisná encyklopédia, H. Škodová – E. Škoda: Už viem prečo, T. Šipöcz: Ako je to možné?, C. Valšík: Farebná detektívka. Ukážky divadelných hier: napr. J. G. Tajovský: Ženský zákon; J. Zeyer: Radúz a Mahuliena a iné.

PROCES Žiaci si precvičujú oslovenie, predstavenie sa, požiadanie, poďakovanie, ospravedlnenie, privítanie návštevy a rozlúčenie sa. Učia sa vyplniť podľa predtlače dotazník. Pri čítaní a prednese literárnych ukážok pestujeme kultúru reči žiakov, obohacujeme ich slovnú zásobu a rozvíjame schopnosť súvisle sa vyjadrovať. Učíme ich porozprávať svoje zážitky zrozumiteľným spôsobom. Pri výbere ukážok z literárnych diel učiteľ oboznamuje žiakov aj s dielami súčasných mladých autorov.

Človek a príroda

VECNÉ UČENIE

Cieľom vecného učenia je dať žiakom najzákladnejšie vedomosti o prírode, spoločnosti a našej vlasti. Z tohto cieľa vyplývajú predovšetkým úlohy rozumovej výchovy.
V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom. Vo vyučovaní vecného učiva sa vytvárajú a upevňujú zdravotné a hygienické návyky žiakov. Žiaci si osvojujú základné pravidlá kultúrneho správania, utvára sa ich vzťah k spoločenskému a súkromnému vlastníctvu, uvedomujú si význam spolupráce a vedú sa k nej. Vytváraním citových väzieb k spolužiakom, ku škole, k domovu, k obci a k vlasti sa vecné učenie podieľa na mravnej výchove žiakov.
Prostredníctvom realizácie dopravnej výchovy sa utvárajú a prehlbujú základné poznatky žiakov o dopravných prostriedkoch a návyky dodržiavať ich v praktickom živote.
Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke.
Hlavným zdrojom poznania sú jednoduché pozorovania prírody a spoločenského diania na vychádzkach, v kútiku živej prírody, pri sledovaní a vedení kalendára prírody; jednoduché pokusy a praktické činnosti, premietanie diapozitívov a filmových slučiek.

1. ROČNÍK-A variant

CIELE

- Získať základné poznatky o prírode a spoločnosti z ich najbližšieho okolia,
- viesť žiakov k osvojeniu si základných spoločenských a hygienických návykov,
- orientovať sa v školskej budove a na ceste z domu do školy,
- získať predstavu o ročných obdobiach,
- poznať názvy ročných období, mesiacov a dní v týždni,
- oboznamovať sa so zásadami osobnej hygieny, správnej životosprávy a kultúrneho správania,
- zúčastňovať sa na školských a mimoškolských akciách k sviatkom, pamätným dňom a na oslavách významných udalostí.

OBSAH

Škola a život v škole

Trieda

Poznať označenie triedy. Pomenovanie zariadenia triedy, rozlišovanie školských potrieb a hračiek

Poznať meno svojho učiteľa, prípadne spolužiakov, vedieť sa im predstaviť, pozdraviť.

Rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky. Udržiavanie poriadku v triede, na lavici, v školskej taške.

V škole

Orientácia v budove školy. Dodržiavanie poriadku v triede a v budove školy.

Bezpečnosť cestnej premávky

Osvojovanie si najdôležitejších poznatkov zo zásad dopravnej bezpečnosti a ochrany vlastnej bezpečnosti (rozlišovať cestu, chodník, prechod pre chodcov, význam svetelných signálov).

Príroda

Na jeseň Zmeny v prírode. Zber úrody. Jesenné mesiace.

Dodržiavanie hygienických požiadaviek (otužovanie, prezliekanie). Ochrana pred ochorením, lieky (ich význam a používanie), lekár.
V sade a v záhrade
Pozorovanie činností dospelých a detí v jeseni doma, a aj v prírode.
Oboznámenie sa so zberom ovocia a zeleniny. Poznávať a rozlišovať ovocie a zeleninu podľa tvaru, chuti a vône.
Na poli
Pole - repné a zemiakové, strnisko a zorané pole. Oboznámenie sa so zberom napr. zemiakov, cukrovej repy.
Pozorovanie prírody na jeseň (zmeny počasia, rastlín, zvieratá - odlietanie vtákov do teplých krajín, ...).
Zvieratá na jeseň
Získavanie poznatkov o zvieratách (rozprávanie, vysielanie rozhlasu a televízie).
Oboznámenie sa s prípravou zvierat na jeseň. Starostlivosť o voľne žijúce zvieratá (krmelec pre lesnú zver, kŕmidlá pre vtáky, zber gaštanov, a iné.).

Domov a jeho okolie

Doma
Poznať mená členov rodiny a príbuzenské vzťahy (otec, matka, súrodenci).
Pomenovanie zariadenia bytu, triedenie predmetov v domácnosti podľa ich účelu (nábytok, riad, hračky, školské potreby).
V okolí domova a školy
Orientácia v okolí domova a školy. Poznať obchody kde nakupujeme potraviny.
Poznať cestu do školy, prípadne k zastávke najbližšieho dopravného prostriedku.

Zima

Príroda v zime - pozorovanie prírody v zime, porovnávanie s inými ročnými obdobiami.
Zmeny počasia (mráz, sneh, ľad). Poznávanie vlastností snehu a ľadu (zrakom).
Deň a noc – získavanie poznatkov o tom kedy sa rozvidnieva, kedy sa stmieva, že deň je krátky a noc je dlhá.
Oboznámenie sa s pravidlami bezpečnosti na ulici - potrebné odhadzovať sneh, posýpať chodníky pred námrazou, nebezpečné sánkovať na vozovke a korčuľovať na tenkom ľade.
Poznať zimné mesiace a zimné činnosti detí. Poznať vhodné oblečenie na zimné obdobie.
Oboznámenie sa s vianočnými tradíciami, poznajú nebezpečenstvo požiaru pri zapaľovaní sviečok.

Starostlivosť o zdravie

Oboznámenie sa so zásadami a dodržiavaní osobnej hygieny - pravidelne ráno a večer sa umyť, umývať si ruky pred jedlom a po ňom, po použití WC.
Význam čistoty tela a prostredia pre zdravie, význam vetrania doma aj v škole.
Dodržiavať poriadok v triede, v školskej jedálni, získavať návyky sebaobsluhy.
Predchádzanie úrazom a chorobám. Účelne sa obliekať, otužovať, poznať zdravé a nezdravé potraviny. Uprednostňovať zdravé potraviny – ovocie, zeleninu.
Predchádzanie úrazom pri športe, pri prechádzaní cez cestu, pri manipulácii s ohňom, s elektrinou, pri kúpaní, opaľovaní. Osvojovať si poznatky ako chrániť svoje zdravie, aj zdravie druhých (používať vreckovku, posýpať šmykľavé miesta, odpadky odhadzovať do koša, vedieť sa správať v prípade karantény a pod.).
Zdravotné stredisko – poznať jeho význam a miesto.

Jar

Pozorovanie zmien v prírode (otepľovanie, odmäk, dlhší deň, kratšia noc).
Porovnávanie krajiny na jar s predstavou tej istej krajiny na jeseň a v zime.

Oboznámenie sa s typickými jarnými kvetmi (napr. snežienku, fialku a pod.).
Poznať ich časti: koreň, stonku, list a kvet, pozorovať jednotlivé fázy vývoja rastliny, starať a o rastliny v kútiku živej prírody a na školskom pozemku (polievanie, kyprenie, pletie, význam týchto činností).
Domáce zvieratá a ich mláďatá - triedenie z rozličných hľadísk, využívanie vlastných skúseností. Počúvanie poviedok o zvieratách, rozprávanie o vlastných zážitkoch so zvieratami.
Oboznamovanie sa s veľkonočnými tradíciami.

Práca a odpočinok

Deň a jeho časti (ráno, poludnie, večer).
Týždeň – pracovné dni a dni odpočinku. Názvy v týždni. Voľná sobota, nedeľa, prázdniny.
Účelné využívanie voľného času.

Leto

Zmeny v prírode.
Pozorovanie dĺžky dňa (noci), počasia (letné prehánky, búrky). Vedieť, ako sa správať pred búrkou a počas búrky (ochrana pred bleskom).
Pozorovanie odkvitania stromov a dozrievania ovocia (ktoré ovocie dozrieva najskôr, ktoré neskôr).
Poznávať rôzne druhy ovocie, jeho farbu a chuť (tvrdé, mäkké, sladké, kyslé, horké, trpké).
Poznávať lúčne kvety z najbližšieho okolia.
Poznať názvy letných mesiacov.
Príprava na prázdniny - správanie sa v prírode, ako dbať na bezpečnosť pri letných športoch.

PROCES nácvik správania sa počas vyučovania - dodržiavať poriadok, ticho si sadať a vstávať, hlásiť
sa o slovo, usporiadať si pomôcky, upraviť si svoje miesto, udržiavať poriadok v lavici.
- pozorovanie cestnej premávky. Nácvik dodržovania základných pravidiel cestnej premávky.
- pohybové a didaktické hry
- udržiavanie a príprava školských potrieb
- rozprávanie o práci, ktorú vedia, alebo ktorú sa učia pravidelne vykonávať.

CIELE

- Získať ďalšie vybrané základné poznatky o prírode a spoločnosti z ich najbližšieho okolia,
- viesť žiakov naďalej k osvojeniu si základných spoločenských, pracovných a hygienických návykov,
- spresniť zručnosť žiakov orientovať sa v budove školy a určovať ich polohu vzhľadom ku škole,
- spresňovať predstavu žiakov o roku a ročných obdobiach,
- uvedomovať si základné vzťahy v rodine,
- učiť sa o práci dospelých,
- upevňovať si hygienické návyky precvičovať pravidlá kultúrneho správania,
- prehlbovať poznatky žiakov o sviatkoch a pamätných dňoch.

Škola a jej širšie okolie

Trieda

Pomenovanie zariadenia triedy, jeho účel a použitie.

Určovanie polohy vecí v triede.
Pomenovanie školských potrieb a pomôcok, ich uloženie na lavicu, do aktovky, udržiavanie poriadku.
Rozoznávanie spoločných a osobných vecí.
Dodržiavanie ustáleného poriadku: postavenie, posadenie, zoradenie v tichosti, hlásenie sa o slovo.
Pozdravy pri vstupe do triedy a odchode z triedy, vítanie prichádzajúceho a lúčenie sa
s odchádzajúcim.

OBSAH

V škole
Poznávanie riaditeľa školy, zástupcu riaditeľa, učiteľov iných tried, vychovávateľov, školníka a iných zamestnancov.
Nácvik zdvorilého pozdravenia, požiadania a poďakovania.
Orientácia v školskej budove.
Šetrenie školského i súkromného majetku.

Okolie školy
Poznávanie objektov v okolí školy, určovanie ich polohy smerom od školy (vpravo, vľavo, bližšie, ďalej).
Pozorovanie, ktorým smerom od školy slnko vychádza a zapadá.
Poznávanie najbezpečnejšej cesty z domu do školy.
Rozprávanie o tom, čo cestou žiaci vidia.
Nácvik správneho prechádzania cez križovatku, význam svetelnej signalizácie a reagovanie.

Jeseň
Jesenné dni
Pozorovanie počasia v jeseni, zaznačovanie do kalendára prírody, poznávanie pojmov
slnečný, hmlistý, daždivý.
Pomenovanie jesenných mesiacov.
Oboznamovanie sa s údajmi: hodina, deň, noc, dnes, včera, zajtra, teraz, potom, skôr, neskôr.

V sade, v záhrade a v parku
Rozoznávanie sadu, záhrady a parku.
Zber a spôsob odkladania ovocia.
Rozoznávanie a triedenie zeleniny a ovocia. Ich poznávanie podľa tvaru, chuti a vône.
Pozorovanie stromov, ich zmeny. Poznávanie ovocných stromov.
Veľkosť plodov: menší, väčší, ľahší, ťažší.
Význam ovocia a zeleniny pre zdravie. Ich výstavka v kútiku živej prírody.

Na poli
Rozlišovanie poľa s obilím, repou, zemiakmi.
Poznávanie zemiakov a cukrovej repy. Význam ich pestovania, zber plodín.

Zvieratá na jeseň
Poznávanie zvierat v skutočnosti aj na obrázku (veverička, jež, myš, zajac, bažant, vrabec, žaba).
Príprava zvierat na prezimovanie (zhustnutie srsti a peria, odlet vtákov, tvorenie

zásob,
vyhľadávanie úkrytov).

Zima
Prišla zima
Pozorovanie zmeny počasia, rozdiely vzhľadom na predchádzajúce obdobie, dĺžka dňa,
stmievanie, rozodnievanie.
Pomenovanie zimných mesiacov.
Poznávanie vlastností snehu a ľadu.
Pozorovanie listnatých stromov v zime.
Poznávanie ihličnatých stromov (smrek, borovica).
Dodržiavanie pravidiel bezpečnosti pri zimných športoch.
Oboznamovanie sa s vianočnými tradíciami.

Zvieratá v zime
Poznávanie voľne žijúcich zvierat (srnec, jeleň, líška, drozd, sýkorka, vrabec, vrana).
Význam kŕmenia lesnej zveri. Nebezpečenstvo v lese – besnota zvierat.
Zimný spánok niektorých zvierat (medveď, žaba, jašterica, jež, mucha, včela).
Pozorovanie vtákov na kŕmidle, porovnávanie ich vzhľadu.
Poznávanie, čím sa ktoré zviera živí. Počúvanie poviedok o zvieratách.
Rodina a spoločnosť
Doma
Poznávanie zamestnania členov rodiny.
Podieľanie sa jednotlivých členov rodiny na spoločnej práci v domácnosti.
Opisovanie práce, ktorú žiaci doma pravidelne vykonávajú. Význam práce jednotlivca pre celok.
Orientácia v príbuzenských vzťahoch - stará mama, starý otec, vnučka, vnuk.
Bydlisko žiaka. Dom a jeho vnútorné členenie, umiestnenie bytu v dome.
Triedenie predmetov podľa účelu (nábytok, kuchynský riad, hračky, školské potreby) a podľa materiálu, z ktorého sú vyrobené.

V obchode
Poznávanie rozdielov v spôsobe nákupu – obchod s predavačmi a samoobsluha.
Osvojiť si, čo sa kde nakupuje.
Nácvik správania sa pri nákupe (hra na obchod).
Poznávanie platidiel – mince.
Oboznámenie sa s najdôležitejšími službami obyvateľstvu (oprava obuvi, oprava odevov, práčovne, čistiarne a pod.).

Na pošte
Oboznamovanie sa so službami, ktoré pošta zabezpečuje.
Poznávanie práce poštového doručovateľa.

Bezpečnosť cestnej premávky
Dodržiavanie zásad správneho a bezpečného správania sa pri chôdzi po chodníku a po ceste.
Križovatka, prechádzanie cez riadenú križovatku, prechádzanie cez vozovku mimo
vyznačeného priechodu.
Precvičovanie získaných vedomostí žiakov a vytváranie návykov (cvičenia s

jednotlivcami, vo dvojiciach, v malých skupinkách).
Bezpečné miesta na hry v lete a v zime.

Starostlivosť o zdravie
Vytváranie návyku dodržiavať zásady hygieny počas celého školského roka, rozvíjať
a upevňovať návyky osobnej hygieny: umývanie rúk pred jedlom, po použití WC, čistenie zubov, umývanie ovocia a zeleniny, pravidelné cvičenie, vetranie, kúpanie sa, účelné obliekanie a otužovanie, striedme jedenie.
Čistota svojho okolia, udržiavanie poriadku na svojom mieste, v triede, na chodbe.
Udržiavanie čistoty svojho odevu a obuvi.
V školskej jedálni upevňovanie návykov samoobsluhy, nacvičovanie správneho stolovania.
Oboznamovanie sa s niektorými chorobami (napr. chrípka, kašeľ, nádcha, hnačka).
Vyjadrovanie pocitovej nevoľnosti alebo choroby.
Ochrana pred nákazou, správanie sa pri nádche a kašli.
Oboznamovanie s prácou lekárov a zdravotných sestier v zdravotnom stredisku.
Správanie sa u lekára.

Jar
Prišla jar
Pozorovanie zmien počasia na jar (otepľovanie, odmäk, dlhší deň) a ich vplyv na prírodu.
Uvedomovanie si jari ako ročného obdobia. Porovnávanie krajiny v predjarí s predstavou tej istej krajiny v jeseni a v zime.
Porovnávanie záznamov v kalendári prírody s pomocou učiteľa.
Pomenovanie jarných mesiacov.
Pozorovanie činnosti detí a práce dospelých na jar doma a v prírode. Primerané vyjadrovanie svojich poznatkov.
Poznávanie niektorých jarných kvetov z okolia domova žiakov (napr. snežienky, prvosienky, fialky, tulipány a iné). Opisovanie ich vzhľadu a miesta, kde rastú.
Nebezpečenstvo požiaru v prírode pri vypaľovaní suchej trávy.
Poznávanie a pomenovanie domácich zvierat a ich mláďat (pes, mačka, králik, hus, sliepka, sviňa, krava, kôň).

Jar v záhrade a v sade
Pozorovanie jarných prác v záhrade.
Pomoc pri príprave záhonov a poznávanie základných prác na záhonoch.
Význam rýľovania, hrabania, polievania a kyprenia pre správny vývoj rastlín.
Oboznamovanie sa s najdôležitejším záhradným náradím.
Sadenie (veľkých) semien a pozorovanie klíčenia rastlín v kútiku živej prírody.
Pozorovanie sadu v čase kvitnutia ovocných stromov. Rozlišovanie včely a čmeliaka.
Pozorovanie včiel a ich lietanie do úľov.

Práca a odpočinok
Ľudia a veci
Poznávanie výrobkov, ktoré sa denne používajú. Určovanie, z čoho sú vyrobené.
Oboznamovanie sa s pojmami továreň, dielňa, predajňa.

Práca a odpočinok
Týždeň – pracovné dni a dni odpočinku. Voľná sobota, nedeľa, prázdniny.
Osvojovanie si názvov dní v týždni.
Určovanie časti dňa.
Sledovanie času na hodinách, určovanie celých hodín.
Účelné využívanie voľného času.

Leto
Začína sa leto
Pozorovanie zmien v prírode (teplé dni, slnko dlho hreje, otepľuje sa voda).
Pozorovanie počasia, osvojenie si správania sa pred búrkou a počas búrky (ochrana pred bleskom). Oboznámenie sa s bleskozvodom.
Pozorovanie dozrievania letného ovocia (čerešne, jahody).
Pomenovanie niektorých záhradných a lúčnych kvetov z najbližšieho okolia.
Poznávanie rastlín, ktoré ohrozujú zdravie (jedovaté plody rastlín, huby a pod.).
Kalendár prírody v lete.
Uvedomovanie si ročného obdobia, osvojenie názvov letných mesiacov.

Rok a ročné obdobia
Uvedomovanie si striedania ročných období.
Primerané vyjadrovanie svojich poznatkov v priebehu celého roka.
Rozlišovanie situácie v prírode podľa ročných období.

Príprava na prázdniny
Význam pobytu na čerstvom vzduchu pre zdravie.
Vhodné obliekanie vzhľadom na počasie.
Poznávanie letných športov, bezpečnosť, opatrnosť pri kúpaní a opaľovaní.
Osvojovanie si správania v prírode, ochrana prírody.

Žiaci si postupne osvojujú základné spoločenské, pracovné a hygienické návyky. Na základe pozorovania zmien v živote rastlín, zvierat a ľudí si spresňujú predstavu o roku
a ročných obdobiach. Postupným poznávaním prírody a spoločnosti rozlišujú skutočnosť od
rozprávkových príbehov. Učia sa o práci dospelých, vedia ju v hre napodobniť, vážiť si prácu
dospelých, aj svoju vlastnú prácu. V hre na obchod sa učia správaniu pri nakupovaní.
Oboznamujú sa s najdôležitejšími službami pre obyvateľstvo.

PROCES Prehlbujú si poznatky o pamätných dňoch. Zúčastňujú sa na oslavách, podieľajú sa na nich
primeranou činnosťou. Precvičujú si pravidlá kultúrneho správania.

3.ROČNÍK A variant

CIELE Prehĺbiť a spresniť jednoduché prírodovedné a spoločenskovedné poznatky žiakov, - spresniť zručnosť žiakov orientovať sa v blízkom okolí obce, - spresniť predstavu o roku a ročných obdobiach, - poznať a vedieť pomenovať vybrané zvieratá a rastliny, - učiť sa aktívne chrániť prírodu, - oboznamovať sa s rozličnými druhmi práce dospelých, - naďalej u žiakov upevňovať hygienické návyky, najmä starostlivosť o osobnú čistotu.

OBSAH Orientácia v priestore Širšie okolie školy Poznávanie významných objektov v okolí školy (blízke alebo vzdialené miesto), určovanie ich polohy smerom od školy (vpravo, vľavo, blízko, ďaleko). Ústny opis cesty do školy. Osvojenie si názvov niektorých ulíc a námestí. Určenie polohy mestského, obecného úradu. Obec a jej okolie Pozorovanie okolia obce z vyvýšeného miesta. Členitosť krajiny v okolí obce (údolie, rovina, úbočie, kopec, pohorie). Názvy miestnych tokov, rybníka, kopca. Určovanie polohy vzdialenejších miest z vyvýšeného stanoviska (bližšie, ďalej). Poznávanie názvov najbližšieho mesta, dediny. Opis cesty do susedného mesta, dediny. Orientácia v čase Kalendár Začiatok kalendárneho a školského roka. Pomenovanie dní v týždni, mesiacov a ročných období. Porovnávanie časových jednotiek – hodina, deň, týždeň, mesiac, rok. Určovanie celých hodín a polhodín. Správne určovanie časti dňa. Kalendár prírody Celý rok žiaci pravidelne robia záznamy o počasí. Uvedomovanie si zmien počasia v priebehu ročných období. Vplyv zmien teploty počas roka na život v prírode. Pozorovanie východu a západu slnka. Určovanie svetových strán: východ, západ, sever, juh. Poznávanie fáz mesiaca (pribúdanie, spln, ubúdanie). Príroda na jeseň Zber plodov v sade, v záhrade, na poli. Poznávanie rôznych druhov zeleniny. Triedenie zeleniny podľa častí, pre ktoré sa pestujú (koreň, stonka, list, plod). Poznávanie spôsobov konzervovania ovocia a zeleniny. Domáce zvieratá Prehlbovanie poznatkov o domácich zvieratách – mačka, pes, králik. Poznávanie ich vzhľadu a spôsobu života. Bližšie poznávanie kravy, ovce, kozy, koňa, kury domácej, holuba domáceho. Význam chovu domácich zvierat. Zdravie a choroba Upevňovanie návykov osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie. Vonkajšie časti ľudského tela, zmyslové ústroje – zrak, sluch, starostlivosť o ne. Poznávanie práce lekárov a zdravotných sestier na stredisku, v nemocnici. Pohotovostná služba, lekáreň. Pojmy: predpis a lieky. Praktické meranie teploty. Vyjadrovanie pocitovej nevoľnosti alebo bolesti. Ochrana pred nákazou. Ošetrenie odreniny. Príroda v zime Poznávanie pojmov mráz, sneh, ľad. Pozorovanie vody, snehu a ľadu za mrazu v prírode a v teplej miestnosti. Spoločné a rozdielne vlastnosti snehu a ľadu (biely, priezračný, hladký, tvrdý, klzký, sypký, studený, teplom sa topí). Bezpečnosť cestnej premávky Poznávanie základných pravidiel správania chodcov na vozovke. Poznávanie najdôležitejších dopravných značiek pre chodcov a cyklistov. Umiestnenie dopravných značiek. Poznávanie dopravných prostriedkov, ktoré sa pohybujú po zemi, vo vode a vo vzduchu. Technika a výroba Stavba domu Poznávanie pracovníkov, ktorí pracujú na stavbe domu. Poznávanie a rozlišovanie stavebných materiálov (tehly, tvárnice, panely, cement, vápno, piesok). Stroje na stavbe – miešačka, žeriav, bager, dopravný pás a akú prácu vykonávajú. Rozlišovanie rôznych druhov budov (podľa veľkosti, počtu poschodí, spôsobu stavby, účelu). Požiarnici Oboznamovanie sa so zásadami bezpečnosti pri kúrení, varení a svietení. Príčiny požiaru, hlásenie požiaru. Práca požiarnikov. V pekárni Poznávanie, z čoho a ako sa vyrába pečivo (múka, cesto, miesenie, kysnutie, tvarovanie, pečenie). Rozprávanie o výrobe pečiva. Rodina a spoločnosť Rodina a príbuzní Poznávanie ďalších príbuzenských vzťahov: teta, strýko, bratranec, sesternica. Vedenie žiakov k chápaniu úlohy rodiny, k úcte a vážnosti vo vzťahu k rodičom. Pracujúci Rôzne druhy prác v poľnohospodárstve, v továrni, v obchode, na pošte, v službách, v doprave, v zdravotníctve (u obvodného lekára, u zubného lekára, v lekárni). V obchode Poznávanie rozdielu v spôsobe nákupu v obchode s predavačmi a v samoobsluhe. Nákup tovaru, zisťovanie ceny výrobku, požiadanie o tovar. Hra na obchod (meranie, váženie, platenie). Poznávanie platidiel: 1 €, 2 €, 5 €, 10 €, 20 €. Príroda na jar a v lete Pozorovanie práce dospelých v záhrade, v sade a na

poli. Pomenovanie vykonávaných činností, používaných nástrojov a strojov, vysvetľovanie ich použitia. Sadenie semien, pozorovanie ich klíčenia a rastu v kútiku živej prírody alebo na záhone. Poznanie podmienok potrebných pre správny rast rastlín (svetlo, teplo, voda). Pozorovanie kvitnutia ovocných stromov v sade, opeľovanie kvetov hmyzom. Spoznávanie lesa a lesných rastlín: ihličnaté a listnaté stromy, malinčie, jahody. Oboznamovanie sa s najbežnejšími hubami. Poznávanie niektorých jedovatých rastlín a ich plodov. Pozorovanie života zvierat na jar a v lete (stavanie hniezd pre vtákov, liahnutie mláďat). **PROCES** Žiaci si upevňujú návyky osobnej hygieny. Učia sa o význame osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie. Udržujú čistotu prostredia a svojho odevu a obuvi. Učia sa, ako sa majú správať v zdravotnom stredisku. Ošetrujú odreniny čistením rany a priložením rýchloobväzu. Učia sa, ako sa majú správať pri čakaní na verejné dopravné prostriedky, pri nakupovaní, počas jazdy a pri vystupovaní. Riešia jednoduché dopravné situácie na cvičnej stolnej križovatke alebo dopravnom koberci.

VLASTIVEDA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vlastiveda je integrovaný vyučovací predmet v 4. až 6. ročníku pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia. Prostredníctvom tohto vyučovacieho predmetu žiaci získavajú základné poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.
Nadväzuje na poznatky o prírode a spoločnosti, ktoré žiaci získali vo vecnom učive v (prípravnom), 1. až 3. ročníku., a utvára základy pre vyučovanie spoločensko-vedných a prírodovedných predmetov.
Cieľom vyučovacieho predmetu vlastiveda je u žiakov vytvárať vzťah k miestu, kde žijú Vedie ich k úcte k dospelým, priateľskému vzťahu k spolužiakom. Vychováva ich k ochrane životného prostredia.
Obsah vyučovacieho predmetu vychádza z miestneho prírodného prostredia a prežívanej sociálnej skutočnosti. Na základe pozorovania, získajú žiaci základné poznatky o živej a neživej prírode, z prostredia miestnej krajiny. Na základe bezprostredného poznania miestnej krajiny si žiaci osvojujú základné poznatky o Slovenskej republike.
Dôležitou súčasťou vyučovania vlastivedy sú vychádzky a exkurzie, pri ktorých žiaci získavajú konkrétne poznatky o predmetoch, javoch a živočíchoch v ich prirodzenom prostredí.
Sviatky, pamätné dni a významné výročia žiakom pripomíname priebežne. Využívame predovšetkým miestne a regionálne kultúrne podujatia a slávnosti.

4. ROČNÍK

CIELE
– Vedieť sa orientovať v školskej budove,
– oboznámiť sa so školským poriadkom,
– upevňovať si návyky pri príprave na vyučovanie,
– vedieť sa orientovať v príbuzenských vzťahoch v rodine a v najbližšom príbuzenstve,
– oboznámiť sa s deľbou práce v domácnosti,
– poznávať miestnu obec a okolitú krajinu,
– poznať charakteristické prejavy počasia v jednotlivých ročných obdobiach.

OBSAH

Škola a život v škole
Škola, orientácia v školskej budove (prípadne internáte).
Správanie a povinnosti žiakov v škole (prípadne internáte), školský poriadok, vnútorný poriadok školy.
Naša trieda, triedny kolektív. Služby v triede, príprava na vyučovanie.
Rodina
Rodina, príbuzenské vzťahy: rodičia, deti, súrodenci, prarodičia, vnuk, vnučka, teta, strýc, bratranec, sesternica.
Členovia rodiny. Príbuzný – známy.
Orientácia vo veku osôb: starý – mladý, starší – mladší.
Deľba práce v domácnosti. Starostlivosť o estetické prostredie domova.
Dátum narodenia, menín.
Príroda v jeseni
Charakteristické prejavy počasia a prírody v jeseni. Odlietanie vtákov, kalendár prírody.
Jeseň v záhrade a v sade.
Zber zeleniny – poznanie a vymenovanie jednotlivých druhov zeleniny, pre ktorú časť sa pestujú, význam zeleniny pre zdravie.
Zber ovocia – poznať jabloň, hrušku, slivku, čerešňu. Využitie ovocia a jeho význam pre zdravie.
Uskladnenie ovocia a zeleniny na zimu.
Konzervovanie - zaváraním, nakladaním a zmrazovaním.
Poznávanie a pomenovanie 3 - 4 jesenných kvetov (podľa miestnych podmienok).
Jesenné práce v záhrade, na poli. Zber poľnohospodárskych plodín – zemiakov, cukrovej a kŕmnej repy, kukurice. Spôsob zberu plodín.
Domov, obec
Poznávanie miestnej obce a okolitej krajiny.
Informácie o obci, sídlo školy, bydliska, názov, poloha v krajine.
Pozorovanie prírodných javov a procesov v miestnej krajine.
Vodné toky, mosty, umelé nádrže.
Poznávanie názvov blízkych obcí, mesta, dopravné spojenie medzi nimi a miestnou obcou.
Oboznámenie sa s činnosťou zdravotníckeho zariadenia, lekárne, pošty, polície a požiarneho útvaru.
Doprava: základné pravidlá pre chodcov, základné dopravné značky pre chodcov a cyklistov.
Prechádzanie vozovky, bezpečné správanie sa chodcov v cestnej premávke.
Služby obyvateľstvu v obci.
Významné objekty v miestnej krajine.
Príroda v zime
Charakteristické prejavy počasia a prírody v zime. Zmeny v porovnaní s jeseňou.
Pozorovanie vody, ľadu, snehu v mraze a v teplej miestnosti.
Rastliny v zime. Poznanie najmenej 2 izbových rastlín a ich ošetrovanie.
Listnaté a ihličnaté stromy v zime.
Voľne žijúce zvieratá v zime, zimný spánok, starostlivosť o vtáky a lesné zvieratá.
Zimné športy. Bezpečnosť pri zimných športoch.
Orientácia v čase
Kalendárny rok, školský rok (vedieť, kedy začínajú).
Názvy dní v týždni, názvy mesiacov, názvy ročných období.
Časti dňa. Činnosť žiakov v jednotlivých častiach dňa.
Celé hodiny, polhodiny.
Príroda a činnosť človeka
Živá a neživá príroda.
Prírodniny.

Rastliny, živočíchy, človek.
Vplyv človeka na prírodu.
Živá príroda
Človek
Hlavné vonkajšie časti tela (určovanie a pomenovanie).
Hlavné časti tváre (určovanie a pomenovanie).
Vnútorné orgány - mozog, srdce, pľúca, žalúdok.
Starostlivosť o zdravie, hygiena, správny režim dňa.
Ochrana pred úrazmi a iným poškodením (chemické látky, fajčenie, alkohol, zlé životné prostredie).
Zvieratá
Hlavné časti tela.
Hmyz, ryby, vtáci, cicavce.
Životné prejavy zvierat (pohyb, prijímanie potravy, starostlivosť o potomstvo).
Vzťah človeka k zvieratám.
Rastliny
Byliny, dreviny (kry, stromy).
Časti tela rastlín: koreň, stonka, list, kvet, plod.
Význam zelených rastlín.
Príroda na jar
Charakteristické prejavy počasia a prírody na jar.
Porovnanie so zimou. Návrat vtákov, hniezdenie.
Jarné práce na poli, v záhrade, v sade.
Poznávanie čerešne a jablone podľa kvetu.
Ochrancovia ovocných sadov a záhrad (včely, osy, vtáky).
Škodcovia (chrústy, húsenice).

Poznávanie jarných kvetov podľa miestnych podmienok.
Príroda v lete
Charakteristické prejavy počasia a prírody v lete.
Poznávanie druhov obilia. Žatva. Význam obilia.
Lesné plody, ich zber, zužitkovanie.
Lesné ovocie.
Poznávanie niektorých záhradných a lúčnych kvetov.
Letné športy.
Správanie pri vode, v lese z hľadiska bezpečnosti počas prázdnin.
Ochrana prírody. Chránené oblasti, ich význam.

PROCES
Na základe poznávania miestnej krajiny sa žiaci učia pozorovať a popisovať okolitú krajinu, oboznamujú sa s jej prírodnými podmienkami. Poznávajú činnosť podnikov, obchodnej siete a služieb. V cestnej premávke spoznávajú osvojené základné dopravné značky. Učia sa privolať prvú pomoc. Vyučovanie vlastivedy má byť založené na pozorovaní, nepreťažujeme žiakov množstvom faktov.

5. ROČNÍK A variant

CIELE
- Orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v rodine,
- orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v najbližšom príbuzenstve,
- orientovať sa vo veku osôb,
- starať sa primeraným spôsobom o domácnosť,

- orientovať sa na mape v miestnej krajine,
- vedieť najdôležitejšie údaje o obci v ktorej žiak žije,
- oboznámiť sa so životom ľudí v dávnej minulosti,
- získať základné poznatky o živej a neživej prírode.

OBSAH **Život v rodine**

Vzťahy v rodine.
Deľba práce.
Rodičia a deti.
Úcta k starobe.
Povinnosti a práva členov rodiny.
Rodisko a bydlisko.
Vybavenie domácnosti
– jednoduché stroje a prístroje v domácnosti, používanie výťahu, plynového variča, telefónu, elektrických spotrebičov,
– bezpečnosť v domácnosti, možnosti vzniku a šírenia požiaru, predchádzanie požiaru, nebezpečenstvo požiaru v byte, v budove, privolanie požiarnikov.

Orientácia na mape a v regióne

Orientácia v obci – ulice, ich názvy, križovatky, význam orientačných tabúľ.
Dopravné značky, správanie sa chodcov, automobilistov, cyklistov na ceste, spôsoby riadenia križovatky, pravidlá cestnej premávky pre cyklistov.
Poznávanie obce a okolitej krajiny, dominantné prvky obce, pamätihodnosti, významné objekty, inštitúcie a zariadenia - obchod, služby, správne inštitúcie, zdravotnícke zariadenia, stanica polície, požiarny útvar, kultúrne a športové zariadenia.
Charakteristika miestnej krajiny na základe pozorovania.
Jednoduchý opis krajiny – nížina, vrchovina, pohorie.
Krajina – mestská, vidiecka, zalesnená, nezalesnená, poľnohospodárska, priemyselná.
Chránené krajinné oblasti najbližšieho regiónu.
Priemysel a poľnohospodárstvo v regióne.
Dopravné spojenie v regióne – cesty, železnice, vodné cesty, letiská.
Orientácia na mape
Mapa – farby na mape, značky, turistická mapa, automapa.
Orientácia na mape regiónu.
Určovanie hlavných svetových strán (podľa slnka, kompasu).
Slovenská republika
Mapa SR.
Poloha.
Hlavné mesto – Bratislava.
Hranice štátu. Susedné štáty – ukázať a vymenovať podľa mapy.
Naše mesto, obec na mape, poloha.

Život ľudí v dávnej minulosti

Život ľudí v najstaršej minulosti, spôsob ich života.
Zberači a lovci, lovci mamutov, prví roľníci.

Živá príroda

<u>Hlavné znaky života</u>.
Rozdelenie živej prírody: živočíchy a rastliny.
<u>Živočíchy</u>
Cicavce – životné prostredie cicavcov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: mačka, tur, ostatní predstavitelia: pes, myš, srna, význam a ochrana cicavcov.
Vtáky – životné prostredie vtákov, charakteristické znaky; hlavný predstaviteľ:

holub, ostatní predstavitelia: hus, kura, lastovička, sova, význam a ochrana vtákov.
Plazy – životné prostredie plazov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: jašterica, vretenica, ostatní predstavitelia: užovka, význam a ochrana plazov.
Obojživelníky – životné prostredie obojživelníkov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: žaba, skokan zelený, ostatní predstavitelia: ropucha, rosnička, význam a ochrana obojživelníkov.
Ryby – životné prostredie rýb, charakteristické znaky; hlavný predstaviteľ: kapor, ostatní predstavitelia: šťuka, sardinka; význam a ochrana rýb.
Rastliny
Spoločné znaky rastlín a živočíchov.
Charakteristické znaky rastlín.
Rozdelenie rastlín – *dreviny, byliny*.
Dreviny: strom, ker; ihličnaté stromy – smrek; listnaté stromy – dub, čerešňa; ker – ríbezľa.
Byliny: púpava, pšenica, zemiak, pelargónia.
Význam a ochrana rastlín.
Neživá príroda
Vzduch, voda, nerasty, horniny.
Voda v prírode a v živote človeka – kolobeh vody v prírode, povrchová a spodná voda, ochrana vôd, úprava vody a jej čistenie, minerálna voda a kúpele.
Význam vzduchu pre život, prúdenie vzduchu, znečisťovanie vzduchu.
Význam pôdy, typy pôd.
Starostlivosť o pôdu - kyprenie, hnojenie, zavlažovanie, odvodňovanie, vplyv vonkajších činiteľov na pôdu, ochrana pôd.

6. ROČNÍK-A variant

CIELE

- Oboznámiť sa so začiatkom našich národných dejín,
- orientovať sa na mape Slovenskej republiky,
- prehĺbiť si poznatky o človeku,
- získať poznatky o niektorých nerastoch a horninách,
- oboznámiť sa s praktickým meraním a vážením materiálov,
- získať praktické poznatky z chémie a z fyziky.

OBSAH
Začiatky našich národných dejín (5. – 15. storočie)
Príchod Slovanov na naše územie.
Samova ríša - prvý pokus o vytvorenie štátu.
Veľká Morava – prvý štát západných Slovanov.
Význam príchodu Cyrila a Metoda a ich prínos pre rozvoj našej vzdelanosti a kultúry.
Rozkvet a pád Veľkej Moravy.
Slovensko súčasťou uhorského štátu.
Vznik českého štátu.
Románska kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.
Slovensko v 12. – 14. storočí. Vznik a rozvoj miest. Vpády Tatárov.
Slovensko v 14. – 15. storočí – hospodársky najrozvinutejšia časť uhorského štátu. Vznik miest a rozvoj remesiel, zakladanie cechov.
Matúš Čák Trenčiansky.
Český štát v 14. storočí, Karol IV.

Gotická kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.
Husitské hnutie.
Majster Ján Hus.
Husitskí hajtmani – J. Žižka.
Husiti na Slovensku.
Uhorský kráľ Matej Korvín a rozvoj vzdelanosti. Academia Istropolitana.
Kultúrne pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

Zem a jej zobrazenie
Glóbus, mapa sveta.
Orientácia na mape.

Slovenská republika
Bratislava – hlavné mesto Slovenskej republiky, sídlo republikových orgánov a inštitúcií.
Historické a kultúrne pamiatky v Bratislave.
Priemysel a doprava Bratislavy.

Juhozápadné Slovensko
Nitra. Povrch – pohoria, nížiny. Podnebie. Poľnohospodárska
výroba. Významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.
Severné Slovensko
Poprad. Povrch – pohoria, nížiny. Vodstvo. Podnebie. Poľnohospodárska
výroba, lesy. Významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.
Stredné Slovensko
Banská Bystrica. Povrch – pohorie, nížiny. Vodstvo. Podnebie.
Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné
oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.
Východné Slovensko
Košice. Povrch – pohoria, nížiny. Vodstvo. Podnebie.
Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné
oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.
Naše štátne symboly (zástava, znak, hymna, pečať – ich používanie).
Živá príroda
Človek a starostlivosť o jeho zdravie
Stavba ľudského tela.
Vývojové etapy v živote človeka (detstvo, dospievanie, mladosť, dospelosť, staroba).
Zdravie a choroba, infekčné choroby.
Základné hygienické pravidlá.
Zásady správnej výživy.
Prvá pomoc pri úrazoch a zlomeninách.

Neživá príroda
Uhlie, ropa, zemný plyn, kamenná soľ, železná ruda.
Piesok, žula, hlina, vápenec – stavebný materiál.
Výroba malty – laboratórna práca.

Poznávanie látok
Veci a látky.
Zmeny látok (hrdza, topenie a tuhnutie, rozpustnosť).
Spoločné a odlišné vlastnosti látok.
Cukor, soľ – vlastnosti týchto látok.
Porovnávanie a meranie

Dĺžka
Jednotky dĺžky – km, m, mm. Praktické meranie.
Hmotnosť
Jednotky hmotnosti – kg, g. Praktické váženie.
Objem
Jednotky objemu – liter, deciliter. Praktické meranie.
Teplota
Jednotka teploty - °C. Bod varu. Bod mrazu. Praktické meranie.
Čas
Pohyby Zeme a s nimi súvisiace javy (dĺžka dňa a noci, striedanie ročných období).
Mesiac, týždeň deň, hodina, polhodina, štvrťhodina, minúta.

Elektrická energia
Elektrárne
Využitie elektrickej energie v priemysle, poľnohospodárstve, doprave,
v domácnosti.
Elektrospotrebiče
k čomu slúžia, ako sa s nimi zaobchádza.
Bezpečnosť pri ich používaní.
Šetrenie elektrickou energiou.
Možnosti vzniku požiaru.
Predchádzanie požiaru v byte, budove.
Privolanie požiarnikov.

PROCES
Prostredníctvom multimédií, obraznej prezentácie, zaujímavým rozprávaním o udalostiach, osobnostiach, kultúrno-historických pamiatkach, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov oboznamujeme žiakov so začiatkom našich národných dejín.
Pri učive o prírode pestujeme u žiakov hlboký vzťah k prírode, k tvorbe a ochrane životného prostredia v prospech človeka.

MATEMATIKA

1.ROČNÍK

CIELE

Porovnávať a triediť činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, podľa určitých kritérií, – osvojiť si základné geometrické predstavy, – osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 5, – osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 5, – osvojiť si základné prvky numerácie a počtové výkony s číslom 0, – využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH ARITMETIKA Úvod k učivu o prirodzenom čísle Triedenie predmetov podľa vlastností (množstvo, veľkosť, farba, tvar). Dvojica. Vzťahy rovnako – nie rovnako, viac – menej. Usporiadanie (napr. veľa, málo, veľký, malý). Vzťahy – pred, za. Prvý, posledný. Prirodzené čísla 1, 2, 3, 4, 5, 0 – numerácia a počtové výkony Číselný obor sa rozširuje postupne. Najprv sa preberie numerácia v obore do dvoch a žiaci sa oboznámia so sčitovaním a odčitovaním v tomto obore. Potom sa preberie numerácia a počtové výkony s číslami 3, 4, 5, 0. Numerácia v obore do 2 a počtové výkony. - Číslo 1. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 1, znázorňovanie čísla 1. - Číslo 2. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 2, znázorňovanie čísla 2. - Porovnávanie čísel 1, 2. Vzťahy väčší, menší, rovná sa. Znaky >, < 2, 2 > 1, rovnosti 1 = 1, 2 = 2. Znázorňovanie nerovnosti (rovnosti) pomocou tvorenia dvojíc. - Sčitovanie a odčitovanie v obore do dvoch. - Sčitovanie. Objasnenie podstaty sčitovania. Znak + (plus). Zápis príkladov sčitovania. Znázorňovanie príkladov sčitovania. - Odčitovanie. Objasnenie odčitovania ako obráteného počtového výkonu k sčitovaniu. Znak – (mínus). Zápis príkladov odčitovania. Znázorňovanie príkladov sčitovania. - Pamäťový nácvik príkladov sčitovania a odčitovania v obore do dvoch. Riešenie jednoduchých slovných úloh. Numerácia v obore do 3 a počtové výkony. - Číslo 3. Rad názvov: jeden, dva, tri. Počítanie po jednej do troch. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 3. Porovnávanie čísla 3 s číslami 1, 2, 3. 54 - Znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc. Rad čísel 1, 2, 3. Vzťahy – hneď pred, hneď za. - Sčitovanie a odčitovanie v obore do troch. Sčitovanie. Zápis príkladov sčitovania. Znázorňovanie príkladov sčitovania. Odčitovanie. Zápis príkladov odčitovania. Znázorňovanie príkladov odčitovania. Pamäťový nácvik príkladov sčitovania a odčitovania v obore do 3. Riešenie jednoduchých slovných úloh. Numerácia v obore do 4 a počtové výkony. - Rad názvov: jeden, dva, tri, štyri. Vzťahy pred, za a vzťahy hneď pred, hneď za. - Počítanie po jednej. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. - Čítanie a písanie číslice 4, znázorňovanie čísla 4. - Radové číslovky (prvý, druhý, tretí, štvrtý). - Porovnávanie čísla 4 so všetkými doteraz známymi číslami. Zápis príslušných nerovností, rovností. Znázorňovanie nerovnosti pomocou tvorenia dvojíc. Určovanie čísel menších (väčších) ako je dané číslo. - Rad čísel 1, 2, 3, 4. Vzťahy pred, za, hneď za. - Sčitovanie a odčitovanie v obore do štyroch. Sčitovanie. Zápis príkladov sčitovania. Znázorňovanie príkladov sčitovania. Odčitovanie. Zápis príkladov odčitovania. Znázorňovanie príkladov odčitovania. Pamäťový nácvik príkladov sčitovania a odčitovania v obore do 4. Riešenie jednoduchých slovných úloh. Numerácia v obore do 5 a počtové výkony. - Rad názvov jeden – päť. Vzťahy pred, za, hneď pred, hneď za. - Počítanie po jednej. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. - Čítanie a písanie číslice 5, znázorňovanie čísla 5. - Radové číslovky – piaty. - Porovnávanie čísla 5 so všetkými doteraz známymi číslami. Zápis príslušných nerovností, rovností. Znázorňovanie nerovnosti pomocou tvorenia dvojíc. Určovanie čísel menších, väčších ako je dané číslo. - Rad čísel 1 až 5. Vzťahy hneď pred, hneď za, pred, za. - Sčitovanie a odčitovanie v obore do 5. Sčitovanie. Zápis príkladov sčitovania. Znázorňovanie príkladov sčitovania. Odčitovanie. Zápis príkladov odčitovania. Znázorňovanie príkladov odčitovania. Pamäťový nácvik príkladov sčitovania a odčitovania do 5. - Rozklad čísel na sčítance v obore do 5. 55 - Riešenie jednoduchých slovných úloh. Číslo 0 - Sčitovanie a odčitovanie s číslom 0.

GEOMETRIA Rovinné útvary – štvorec, kruh, trojuholník, obdĺžnik – priraďovanie názvu. Priestorové útvary – guľa, kocka.

2. ROČNÍK

CIELE – Opakovať a prehĺbiť učivo z 1. ročníka, – vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla v obore do 5, – vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy, – osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do 10, – vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla do 10, – osvojiť si základné geometrické tvary, – využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH ARITMETIKA Numerácia v obore 0 až 10 a počtové výkony Číselný obor sa rozlišuje postupne. Najprv sa preberie numerácia v obore do 6 a žiaci sa oboznámia so sčítaním a odčítaním v tomto obore. Potom sa postupne preberie numerácia a počtové výkony čísel 7, 8, 9 a 10. - Prirodzené čísla 6 až 10. - Určovanie počtu predmetov. - Vytváranie skupín predmetov o danom počte predmetov. - Čítanie a písanie číslic 6 až 10, ich názorné vyjadrenie. - Usporiadanie čísel 1 až 10, číselná os, porovnávanie čísel, vyjadrenie pomocou znakov =, >, < . - Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel. Sčítanie a odčítanie v obore 0 až 10. 1. Opakovanie sčítania a odčítania v obore 0 až 5. 2. Sčítanie a odčítanie v obore do 6. 3. Sčítanie a odčítanie v obore do 7. 4. Sčítanie a odčítanie v obore do 8. 5. Sčítanie a odčítanie v obore do 9. 6. Sčítanie a odčítanie v obore do 10. 7. Sčítanie a odčítanie v obore 0 až 10 – zhrnutie. - Vzájomná súvislosť sčítania a odčítania. - Riešenie jednoduchých slovných úloh na sčítanie a odčítanie.

GEOMETRIA Geometrické tvary Rovinné útvary - priraďovanie k názvu. Priestorové útvary – valec – priraďovanie k názvu. Priamosť Vlastnosť „priamy“, „nie je priamy“. Modelovanie a kreslenie z geometrických tvarov (trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh) priamych a krivých čiar.

PROCES Žiakov získavame pre učebnú činnosť nenásilnou, prirodzenou motiváciou. Hlavným motívom učenia je radosť z osvojeného poznatku, z vyriešeného problému. Učebné pomôcky využívame tak pri vytváraní matematických pojmov a objasňovaní súvislosti medzi nimi, ako aj pri upevňovaní učiva. Počtové výkony sčítania a odčítania nacvičujeme oddelene, postupne číselný obor rozširujeme a v závere každého oboru precvičujeme spoje sčítania a odčítania spoločne.

3. ROČNÍK

CIELE

Opakovať a prehĺbiť učivo z 2. ročníka, – vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla v obore do 20, – vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy, – osvojiť si násobenie číslom 2, – vedieť rysovať úsečku pomocou pravítka a vyznačovať jej krajné body, – vedieť určiť body, ktoré ležia a neležia na danej úsečke.

OBSAH ARITMETIKA Numerácia v obore 10 až 20 Vymenovanie radu názvov čísel. Určovanie počtu predmetov počítaním po jednej. Priraďovanie skupiny predmetov k číslu. Čítanie a písanie číslic. Určovanie rádu čísel- jednotky, desiatky. Usporiadanie čísel, porovnávanie čísel. Zápis pomocou znakov =, , číselná os. Riešenie jednoduchých nerovníc typu a < 20 postupným dosadzovaním. Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel. Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez základ 1. Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez základ. Príklady typu: 10 + 7 = 17 17 – 7 = 10 13 + 4 = 17 17 – 4 = 13 2. Upevňovanie sčítania a odčítania v obore do 20: - upevňovanie spojov spamäti, - riešenie jednoduchých slovných úloh na sčítanie a odčítanie. Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ 1. Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ. Príklady typu: 9 + 5 = 14 14 -5 = 9 2. Upevňovanie sčítania a odčítania v obore do 20 : - upevňovanie pamäťového sčítania a odčítania, - vzťahy: o n viac, o n menej, - riešenie jednoduchých slovných úloh. Úvod do násobenia v obore do 20 1. Znak . (krát). 2. Súčin prirodzených čísel ako opakované sčítanie. 3. Násobilka 2 – pamäťový nácvik.

GEOMETRIA Bod, úsečka 1. Bod, vyznačovanie bodov, označovanie bodov veľkými tlačenými písmenami. 2. Úsečka, krajné body úsečky. Označovanie úsečky pomocou jej krajných bodov. Vyznačovanie úsečky, rysovanie úsečky pomocou pravítka. Vyznačovanie bodov, ktoré na danej úsečke ležia, neležia. PROCES K tomu, aby žiak vedel sčítať/odčítať príklady typu 15 + 4, 19 -5, má vedieť rozložiť číslo na desiatku a jednotky, má vedieť sčítať/odčítať jednociferné číslo a sčítať desiatku a jednociferné číslo. Ak to žiaci zvládnu, počtové výkony robia bez zápisu rozkladu. Pri utváraní matematických poznatkov prihliadame na intelektové schopnosti žiakov a preto sa vo väčšej miere opierame o názor a o ich manipulačnú účinnosť.

K zovšeobecneniam dochádza na základe riešenia viacerých konkrétnych príkladov. Pri rozvíjaní matematickej zručnosti žiakov treba učivo precvičovať viackrát.

4. ROČNÍK

CIELE

Opakovať a prehĺbiť učivo z 3. ročníka, – vedieť sčítať prirodzené čísla v obore do 100, – vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy, – osvojiť si násobenie a delenie v obore do 30, – vedieť rysovať a označiť priamku, vyznačiť body ležiace a neležiace na priamke, – vedieť merať dĺžku úsečky.

OBSAH ARITMETIKA Numerácia v obore do 100 Určovanie počtu predmetov počítaním po desiatich. Čítanie a písanie číslic. Určovanie rádu čísel jednotky, desiatky, stovky. Usporiadanie čísel, porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =, , číselná os. Riešenie jednoduchých nerovníc typu a < 75 postupným dosadzovaním. Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel. Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100 bez prechodu cez základ Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10. Príklady typu: 30 + 40 = 70 30 70 70 - 40 = 30 40 - 40 Pričítanie jednociferného čísla k číslu, ktoré je násobkom čísla 10. Príklady typu: 30 + 7 30 7 Odčítanie jednociferného čísla, od dvojciferného tak, aby rozdiel bol násobkom čísla 10. Príklady typu: 37 – 7 37 - 7 Sčítanie dvojciferných a jednociferných čísel bez prechodu cez základ. Príklady typu: 34 + 5 34 - 5 Odčítanie jednociferného čísla od dvojciferného čísla bez prechodu cez základ. Príklady typu: 37 – 4 37 - 4 Písomné sčítanie a odčítanie. Riešenie jednoduchých slovných úloh. Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100 s prechodom cez základ Odčítanie jednociferného čísla od násobkov desiatich. Príklady typu: 40 – 6 40 - 6 61 Sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla s prechodom cez základ. Príklady typu: 46 + 7 46 7 Odčítanie jednociferného čísla od dvojciferného čísla s prechodom cez základ. Príklady typu: 53 – 7 53 - 7 Sčítanie a odčítanie čísel, ktoré sú násobkom desiatich. Príklady typu: 36 + 50 36 86 86 - 50 50 - 50 Riešenie jednoduchých slovných úloh. Násobenie a delenie v obore do 30 Násobenie čísla 0 a 1. Riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie. Delenie - názorné objasnenie podstaty delenia, znak : (deleno). Delenie podľa obsahu a na časti. Príklady na delenie. Riešenie jednoduchých slovných úloh na delenie. Násobenie a delenie tromi – pamäťový nácvik. Precvičovanie a upevňovanie násobenia a delenia v obore násobiliek do 30. Riešenie jednoduchých slovných úloh.

GEOMETRIA Priamka Rysovanie a označovanie priamok. Vyznačovanie bodov ležiacich a neležiacich na priamke. Rôznobežky. Vyznačovanie úsečiek na priamke. Meranie dĺžky úsečky Jednotka dĺžky – cm. Meradlo s centimetrovou stupnicou. Meranie dĺžky úsečky. PROCES Geometrické učivo je v pracovných zošitoch spracované v dvoch kapitolách. Pri vyučovaní odporúčame geometriu zaraďovať pravidelne ako časť vyučovacej hodiny. Často zaraďujeme orientáciu žiakov v číselnom rade do 100 na číselnej osi. Precvičujeme vzťahy pred - za, hneď pred – hneď za. Spájame teoretické vedomosti s praktickými činnosťami. Matematické poznatky sa vytvárajú na základe manipulácie s konkrétnymi predmetmi, ktoré sa nachádzajú v triede i v okolí školy.

5. ROČNÍK

CIELE

Opakovať a prehĺbiť učivo z predchádzajúcich ročníkov, – vedieť sčitovať a odčitovať prirodzené čísla písomne, v obore do 100, – riešiť slovné úlohy, – osvojiť si numeráciu prirodzených čísel v obore do 1000, – vedieť sčitovať a odčitovať prirodzené čísla v obore do 1000 spamäti a písomne, – osvojiť si násobenie a delenie v obore násobiliek do 60, – vedieť merať a rysovať úsečky danej dĺžky, – vedieť používať jednotky dĺžky: m, dm, cm, – pracovať s kružidlom.

OBSAH ARITMETIKA Sčitovanie a odčitovanie prirodzených čísel písomne v obore do 100 1. Sčitovanie a odčitovanie dvojciferných čísel bez prechodu cez základ. Príklady typu: 34 57 23 -34 —- —- Sčitovanie a odčitovanie dvojciferných čísel s prechodom cez základ. Príklady typu: 47 82 35 - 35 —— —— 2. Riešenie slovných úloh. Nový typ: o n viac, o n menej. Prirodzené čísla v obore do 1000 Počítanie po stovkách, desiatkach, jednotkách, násobky čísel 10, 100. Čítanie a písanie číslic. Rád čísel tisícky, stovky, desiatky, jednotky. Usporiadanie čísel, číselná os. Porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =, . Riešenie jednoduchých nerovníc postupným dosadzovaním. Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie

čísel. Sčitovanie a odčitovanie prirodzených čísel do 1000 spamäti a písomne 1. Sčitovanie a odčitovanie násobkov 100. Príklady typu: 300 + 400, 700 – 400. 2. Pričitovanie jednociferných a dvojciferných čísel k násobkom 100. Príklady typu: 300 + 4, 300 + 34. 3. Odčitovanie jednociferných a dvojciferných čísel od násobkov 100. Príklady typu: 304 – 4, 334 – 34. 4. Ostatné príklady sčitovania a odčitovania v obore do 1000 bez prechodu cez základ. 63 Príklady typu: 532 + 4, 648 – 40. 5. Precvičovanie a upevňovanie sčitovania a odčitovania v obore do 1000. Vzťah: o „n“ viac, o „n“ menej, Riešenie slovných úloh. Násobenie a delenie v obore násobiliek 1. Opakovanie a prehĺbenie násobenia a delenia v obore násobiliek do 30. 2. Násobenie a delenie v obore násobiliek do 60. Tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 60. Násobilka číslom 4, 5, 6 – pamäťový nácvik.
GEOMETRIA Dĺžka úsečky 1. Jednotka dĺžky, meradlo, dĺžka úsečky. 2. Jednotka dĺžky dm, m. - jednotka dĺžky – dm, - meradlo s decimetrovou stupnicou, - jednotka dĺžky – m, - meradlo s metrovou stupnicou, - premieňanie jednotiek (m – dm, m – cm, dm – cm). 3. Meranie dĺžky úsečky, rysovanie úsečky danej dĺžky, - meranie dĺžky úsečky s presnosťou na cm, dm, - rysovanie úsečiek danej dĺžky, - vytyčovanie úsečky v teréne a meranie dĺžky úsečky v m. 4. Súčet dĺžok úsečiek – numericky. Rozdiel dĺžok úsečiek – numericky. 5. Práca s kružidlom. Rysovanie kružnice (stred, polomer).

6. ROČNÍK

CIELE
Opakovať a prehĺbiť učivo z predchádzajúcich ročníkov, – vedieť sčítať a odčítať v obore do 1000, – osvojiť si násobenie a delenie v obore do 100, – riešiť slovné úlohy, – osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do 10 000, – vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla do 10 000 spamäti a písomne, – vedieť násobiť a deliť 10, 100 a 1000, – osvojiť si základné jednotky času, – vedieť merať a rysovať úsečky, rysovať rôznobežky, rovnobežky a kolmice, štvorec a – obdĺžnik, – osvojiť si popis základných vlastností kocky a kvádra.
OBSAH ARITMETIKA Sčítanie a odčítanie v obore do 1 000 Písomné sčítanie a odčítanie. Príklady typov : 732 345 695 980 800 931 248 455 236 - 248 - 455 - 236 Násobenie a delenie v obore do 100 1. Násobenie a delenie v obore násobiliek do 100 - tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 100. 2. Násobilka číslom 7, 8, 9 a 10 – pamäťový nácvik. 3. Riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie a delenie. Prirodzené čísla v obore do 10 000. Sčítanie a odčítanie 1. Numerácia do 10 000, orientácia na číselnej osi, porovnávanie čísel. 2. Násobenie a delenie 10, 100, 1 000 a precvičovanie na jednotkách dĺžky, hmotnosti a objemu. 3. Sčítanie a odčítanie do 10 000 - sčítanie a odčítanie spamäti, - písomné sčítanie a odčítanie, - riešenie jednoduchých slovných úloh. Jednotky času Základné jednotky sekunda, minúta, hodina. Určovanie času.
GEOMETRIA Dĺžka úsečky 1. Jednotky dĺžky – mm, km - premieňanie jednotiek. 65 2. Meranie dĺžky, rysovanie úsečiek danej dĺžky (aj v mm). Rôznobežky, rovnobežky a kolmice 1. Rysovanie priamok daným bodom a danými dvoma bodmi. 2. Rysovanie rôznobežných priamok. 3. Rysovanie rovnobežných priamok. 4. Rysovanie kolmíc pomocou trojuholníka s ryskou. 5. Pravý uhol. Rovinné obrazce Trojuholník, štvorec, obdĺžnik. Vyznačovanie, popis, vlastnosti strán. Rysovanie štvorca a obdĺžnika. Geometrické telesá Popis základných vlastností – kocka, kváder.
PROCES Uplatňujeme metódy, ktoré rozvíjajú samostatnosť, aktivitu a tvorivosť žiakov pri samostatnej práci s učebnicou, s pracovným zošitom a s učebnými pomôckami. Vo vyučovacom procese aj pri zadávaní domácich úloh uplatňujeme diferencovaný prístup. Dbáme o to, aby sa správne používala zásadu názornosti v závislosti od intelektovej úrovne žiakov, aby sa nebrzdil rozvoj ich abstraktného myslenia, čo je jedným z dôležitých konečných cieľov vyučovania matematiky.

7. ROČNÍK

CIELE
Opakovať a prehĺbiť učivo z predchádzajúcich ročníkov, – osvojiť si násobenie a delenie mimo oboru násobilky, – vedieť písomne násobiť trojciferné číslo jednociferným činiteľom, – vedieť písomne deliť jednociferným deliteľom bez zvyšku, – osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do milióna, – vedieť používať

kalkulačku na sčítanie a odčítanie, – osvojiť si jednoduché konštrukcie kružidlom, – vedieť vyznačovať a rysovať uhly, – osvojiť si výpočet obvodu rovinných obrazcov.
OBSAH ARITMETIKA Násobenie a delenie mimo oboru násobilky Násobenie a delenie mimo oboru násobilky – písomne. Príklady typu: 3 . 13 = 39 2 . 15 = 30 39 : 3 = 13 30 : 2 = 15 Delenie so zvyškom - násobok daného čísla, vyznačovanie na číselnej osi - pojmy – neúplný podiel, zvyšok - výpočet neúplného podielu, zápis formou 13 : 4 = 3 1 - príklady na delenie so zvyškom v obore do 100. Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel do 10 000 1. Násobenie a delenie číslami 10, 100, 1 000, využitie na praktickom premieňaní jednotiek dĺžky, hmotnosti a objemu. 2. Písomné násobenie maximálne trojciferného čísla jednociferným činiteľom. 3. Písomné delenie jednociferným deliteľom bez zvyšku. Číselný obor do milióna 1. Numerácia do milióna, porovnávanie čísel, zaokrúhľovanie čísel na desiatky a stovky. 2. Písomné sčítanie a odčítanie čísel do 100 000. Príklady typu: 235 200 - 15 865 3. Riešenie jednoduchých slovných úloh. 4. Používanie kalkulačky na sčítanie a odčítanie.
GEOMETRIA Jednoduché konštrukcie kružidlom 1. Prenášanie, porovnávanie úsečiek, grafický súčet úsečiek, násobok úsečiek, stred úsečiek 2. Konštrukcie trojuholníka (z troch strán) pomocou kružidla. 67 Geometrické telesá Popis základných vlastností – guľa, valec. Uhol 1. Vyznačovanie a rysovanie uhla, popis uhla. 2. Pojmy – pravý uhol, priamy, ostrý, tupý uhol. 3. Precvičovanie na rovinných obrazcoch (štvorec, obdĺžnik, trojuholník). Obvod rovinných obrazcov 1. Obvod trojuholníka 2. Obvod obdĺžnika. 3. Obvod štvorca.
PROCES Násobenie a delenie číslami 6 – 9 je pre žiakov náročnejšie. V čase preberania tohto učiva by mali mať žiaci osvojený algoritmus násobenia a delenia mimo oboru násobiliek. Slovné úlohy vychádzajú z konkrétnych životných situácií. Pri ich riešení je potrebné naučiť žiaka rozlíšiť kľúčové slová, s ktorými je spojený konkrétny matematický postup. Riešenie slovnej úlohy obsahuje zápis, výpočet a odpoveď. Žiakov učíme pracovať s bežnou kalkulačkou, ale učíme ich využívať aj kalkulačku v mobilnom telefóne.

8. ROČNÍK

CIELE
Poznať algoritmus písomného delenia jednociferným deliteľom so zvyškom a vedieť ho používať, – poznať algoritmus písomného delenia dvojciferným deliteľom písomne alebo pomocou kalkulačky, – poznať a vedieť využívať spôsoby kontroly správnosti výpočtu súčtu alebo rozdielu, – správne chápať pojem zlomok, vedieť čítať a zapisovať zlomok, – získať zručnosti v rysovaní a meraní uhlov, – vedieť vypočítať obsahy štvorca, obdĺžnika a kruhu, – chápať matematiku ako zdroj prostriedkov na riešenie praktických úloh.
OBSAH ARITMETIKA Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 10 000 Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel číslami 2 až 9. Číselný obor do milióna 1. Čítanie, písanie a porovnávanie prirodzených čísel v obore do milióna. 2. Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do milióna. Delenie viacciferných čísel jednociferným deliteľom so zvyškom Delenie so zvyškom číslami 2 až 9. Písomné delenie viacciferných čísel dvojcifernými deliteľmi aj pomocou kalkulačky Písomné násobenie viacciferných čísel dvojcifernými činiteľmi aj pomocou kalkulačky Písomné násobenie číslami 10 až 99. Zlomky 1. Pojem zlomku, delenie celku na zlomky, čítanie a písanie zlomkov. 2.Výpočet zlomku z čísla. Názorné uvedenie rovnosti dvoch zlomkov. 3. Desatinný zlomok, rovnosť desatinných zlomkov. Desatinné čísla 1. Zápis desatinného zlomku ako desatinného čísla. 2. Čítanie a písanie, porovnávanie, zaokrúhľovanie desatinných čísel. 3. Sčítanie desatinných čísel. 4. Odčítanie desatinných čísel. 5. Násobenie desatinných čísel (násobenie číslami 10,100,1000; násobenie prirodzenými číslami; násobenie desatinnými číslami). 6. Delenie desatinných čísel (delenie dvoch prirodzených čísel - podiel je desatinné číslo; delenie desatinných čísel prirodzeným číslom; delenie desatinných čísel číslami 10, 100, 1 000; delenie desatinných čísel desatinnými číslami).
GEOMETRIA Uhol 1. Meranie uhla danej veľkosti 2. Vyznačovanie uhla danej veľkosti 69 Obsahy rovinných útvarov 1. Jednotky obsahu 2. Obsah štvorca 3. Obsah obdĺžnika Obvod a obsah kruhu 1. Dĺžka kružnice, obvod kruhu 2. Obsah kruhu Geometrické telesá 1. Ihlan – popis základných vlastností 2. Kužeľ – popis základných vlastností

PROCES Geometrické učivo odporúčame preberať priebežne s ostatným učivom počas celého školského roka. Základné spoje sčítania, odčítania, násobenia a delenia spamäti a písomne utvrdzujeme priebežne formou „päťminútoviek“. Učíme žiakov riešiť nepriamo sformulované slovné úlohy. Pri zadávaní samostatných prác uplatňujeme diferencovaný prístup.

9. ROČNÍK

CIELE
Utvrdiť algoritmus písomného delenia jednociferným deliteľom so zvyškom, – utvrdiť algoritmus písomného delenia dvojciferným deliteľom písomne alebo pomocou kalkulačky, – vedieť využívať spôsoby kontroly správnosti výpočtu súčtu alebo rozdielu, – vedieť vypočítať 1 %, rozlíšiť, pomenovať a vypočítať základ, počet percent a hodnotu príslušnú k počtu percent, – pochopiť význam pojmu objem, – poznať používané jednotky objemu a vedieť ich navzájom premieňať, – osvojiť si postup výpočtu objemu kvádra a kocky, – poznať sieť kvádra a kocky, rozvíjať priestorovú predstavivosť žiakov, – naučiť žiakov získané vedomosti aplikovať v praxi.
OBSAH ARITMETIKA Opakovanie a prehĺbenie učiva z 8.ročníka Písomné násobenie prirodzených čísel číslami 1 až 99. Písomné delenie prirodzených čísel jednocifernými deliteľmi aj pomocou kalkulačky. Písomné delenie prirodzených čísel dvojcifernými deliteľmi pomocou kalkulačky. Zlomky. Desatinné čísla: čítanie, odčítanie, násobenie a delenie desatinných čísel. Percento Pojem percento, čítanie a písanie percent. Pojem celok, základ, 100 %. Výpočet percentovej časti, celku, počtu percent aj s využitím kalkulačky. Riešenie jednoduchých slovných úloh z praxe. Istina, úrok, úroková miera Istina, úrok, úroková miera, daň z úroku – informatívne. Osobný – bežný účet Osobný – bežný účet, jeho význam a použitie. Platobná karta. Prehĺbenie poznatkov z matematiky so zameraním na prax a profesionálnu prípravu Riešenie slovných úloh a príkladov z praxe.
GEOMETRIA Opakovanie a prehĺbenie učiva z 8.ročníka Uhly. Obvody a obsahy rovinných obrazcov. Geometrické telesá všeobecne Kocka, sieť a povrch kocky. Kváder, sieť a povrch kvádra. Objemy telies všeobecne 71 Jednotky objemu. Objem kocky a kvádra. Riešenie úloh z praxe.
PROCES V prvom polroku sa venujeme utvrdeniu učiva osvojovaného v ôsmom ročníku. Na získanie počtových návykov využívame aktivizujúce vyučovacie metódy. Na zvládnutie numerických zručností žiakov využívame kalkulačky a osobné počítače, hlavne v samostatnej práci, práci vo dvojiciach, pri kontrole výsledkov svojej práce i práce spolužiakov. Rozvíjame vedomosti žiakov z geometrických výpočtov. Dôraz kladieme na úlohy z praxe a na použitie jednotiek medzinárodnej sústavy. V druhom polroku sa zameriavame najmä na aplikáciu poznatkov v praktickom živote a v súvislosti s profesionálnou prípravou.

ETICKÁ VÝCHOVA

Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učiť pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Vďaka týmto cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti.
Etická výchova pomocou moderných interaktívnych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka. Podporuje pochopenie a interiozáciu mravných noriem, napomáha osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade.
Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať im nadobudnúť zdravé sebavedomie, učiť ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

5. ROČNÍK

CIELE

– Získať pozitívne skúsenosti podporujúce sebadôveru a iniciatívu,
– osvojiť si základné komunikačné zručnosti,
– osvojiť si základy spoločenského správania,
– učiť sa pozitívne hodnotiť seba aj druhých,
– učí sa riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch,
– oboznámiť sa so základnými pojmami súvisiacimi s ochranou prírody a životného prostredia.

OBSAH

Verbálna a neverbálna komunikácia

Spolupráca
Zoznámenie sa medzi sebou. Hry a aktivity podporujúce spoluprácu.
Zrakový kontakt
Uvedomiť si význam úsmevu. Urobiť rôzne úkony s úsmevom, tie isté bez úsmevu (poprosiť, poďakovať, prikázať, upozorniť niekoho a pod.).
Pozdrav
Podanie ruky – správny stisk ruky, trvanie stisku ruky. Oboznámenie sa so spoločenskými pravidlami pri podaní ruky – kto prvý podáva ruku, v pri akých príležitostiach sa podáva ruka a pod.
Otázka a prosba
Poďakovanie a ospravedlnenie
Rozhovor. Vedieť začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Zreteľný zrakový kontakt, primeraný výraz tváre, postoj prijímania a vysielania – orientácia tela k partnerovi, primeraná vzdialenosť, pokoj, zdržiavanie sa nedočkavých pohybov, neskákať druhému do reči.
Počúvanie. Precvičiť pozorné počúvanie. Poukázať na komunikačné chyby. Pri rozhovore udržiavať zrakový kontakt s partnerom. Pri rozhovore s viacerými ľuďmi pozerať striedavo na všetkých členov skupiny (modelové situácie).
Pravda a lož

Poznanie a pozitívne hodnotenie seba

Hodnota a veľkosť človeka, úcta k ľudskej osobe.
Úcta k človeku. Ujasniť nereálnosť a absurdnosť obrazu „hrdina“ vo vedecko-fantastických filmoch.
Pozitívne sebahodnotenie
Sebaovládanie. Modelové situácie na sebaovládanie.
Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.
Poznať svoje slabé a silné stránky
Vedieť spracovať svoje zlyhania a chyby. „Aký som“ – sebapoznávanie, ochota nechať sa poznať.

Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých

Pozitívne hodnotiť druhých v bežných podmienkach.
Pozitívne hodnotenie druhých vyjadriť prejavmi pozornosti. Vyjadriť uznanie a sympatie.
Konkrétne vyjadriť vlastnosti dobrého priateľa. Uvedomiť si účinnosť pochvaly na sebe a iných. Vyslovovať a prijímať pochvaly druhých.
Pozitívne hodnotenie druhých v „sťažených podmienkach“
Vedieť odpustiť, prekonať antipatiu. Zbavovať sa predsudkov (rasizmus, xenofóbia).
Komunikovať otvorene, adresne. Vedieť vyjadriť a aj prijať kritiku a pochvalu.
Dokázať vidieť na druhých pozitívne aj negatívne vlastnosti. Pozitívne hodnotiť udalosti aj ľudí.

Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva
Tvorivé myslenie žiakov
Rozvíjanie predstavivosti a obrazotvornosti. Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť.
Riešenie problémov
Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov..
Etické aspekty ochrany prírody
Životné prostredie
Úcta ku všetkým formám života. Ekologická etika z pohľadu žiaka (ochrana prírody, zber odpadu, čistota ovzdušia a pod.).

6. ROČNÍK

Charakteristika predmetu

Etická výchova predstavuje overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote.
Poslaním vyučovacieho predmetu je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku, k prírode, k životnému prostrediu, k spolupráci, k prosociálnosti a k národným hodnotám zaujímajú významné miesto. Etická výchova sa zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Jej súčasťou je aj rozvoj nových sociálnych zručností – otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie druhých, asertivita, prosociálne správanie.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom predmetu Etickej výchovy v 6. ročníku je vytvárať podmienky na nácvik a osvojenie si prvkov efektívnej komunikácie detí so svojimi rovesníkmi v triednom kolektíve, dôrazne rozvíjať a upevňovať základy slušného spoločenského správania, podporovať spoluprácu s inými, v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti a vzory správania,
vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať rozvíjať ich zdravé sebavedomie, učiť ich chápať a akceptovať druhých, rozvíjať myslenie, cítenie, komunikovanie a správne reagovanie na rôzne životné podmienky, podporovať rozvoj pozitívnych vlastností, oboznamovať a pomôcť im osvojiť si prosociálne hodnoty a postoje primerane k ich veku. Vďaka týmto cieľom etická výchova pripravuje žiakov na zmysluplný, plnohodnotný
a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti.

Stratégia vyučovania

Základom výchovno-vzdelávacieho procesu Etickej výchovy je pochopiť **zážitkovou formou** novú skutočnosť, postupne si ju osvojiť a aplikovať do bežného života. Po každej zážitkovej aktivite je dôležité zaradiť reflexiu – zhrnutie hlavnej myšlienky vyučovacej hodiny formou dialógu, vlastných slov, úryvkom z poézie, prózy, chvíľou ticha, meditatívnou hudbou.

7. ROČNÍK

CIELE
– Osvojiť si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované dospievanie,
– učiť sa obhájiť svoje práva a názory,
– učiť sa kultivovane prejaviť svoj názor,
– chápať pozitívne hodnoty priateľstva, lásky, manželstva a rodiny.
OBSAH

I. Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity
Veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby, úcta k človeku.
Poznať svoje silné a slabé stránky, pozitívne a negatívne vlastnosti.
Zdravé sebavedomie.
Prijať sám seba aj so svojimi nedostatkami a rozhodnúť sa pracovať na sebe.
Rovnakú šancu dávať iným.
II. Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory
Vedieť sa presadiť a obhájiť v rôznych situáciách.
Opýtať sa prečo, vedieť odmietnuť, vysloviť sťažnosť, vysvetliť svoje názory, požiadať o láskavosť, vysloviť návrh, čeliť manipulácii a tlaku skupiny.
Uplatňovanie asertívneho správania v každodennosti.
III. Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity
Nový vzťah k druhým.
Nezávislosť a rešpektovanie, ponúkanie a prijímanie slobody ako predpokladu pre schopnosť preberať zodpovednosť.
Rozvíjanie vlastnej identity v interakcii s druhými, ochota odpúšťať a požiadať o odpustenie.
Slobodné prijatie záväzkov a vernosť k nim ako predpoklad zrelosti – prijímanie úloh v rodine, v žiackom kolektíve, v záujmových skupinách.
IV. Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine
Hlbšie poznanie vlastnej rodiny – ako poznám svoju matku, svojho otca, súrodencov.
Uplatňovanie sociálnych zručností v rámci rodiny – byť empatickým, otvorene a citlivo komunikovať, byť asertívnym.
Reflexia nad vlastnou kritickosťou v rodine.
Rešpektovanie pravidiel hry (práva a povinnosti) v rodine.
V. Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti
Rozvíjanie sexuálnej identity.
Vzťahy medzi chlapcami a dievčatami.
Priateľstvo a láska.
Utváranie predstáv o budúcom partnerovi.
VI. Vzťah k starým, k chorým a k osobám so špecifickými potrebami
Rozvoj empatie, komunikácie s vyššie spomínanými ľuďmi.
Ochota chápať ich potreby, ale aj vidieť ich možnosti a bohatstvo, ktoré môžu odovzdať ostatným.

PROCES
Žiakov učíme poznávať samých seba, objavovať svoju identitu, preberať zodpovednosť za svoje rozhodnutia. Prehlbujú si svoju sexuálnu identitu. Rozvíjame u nich pozitívny postoj k postihnutým, chorým a k iným skupinám obyvateľstva, ktoré potrebujú pomoc a porozumenie.

8. ROČNÍK

CIELE
– Učiť sa chápať základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami, pravdou a dobrým menom,
– učiť sa rešpektovať ľudí s inými názormi, zároveň však ostať sám sebou,
– vedieť formulovať svoje životné ciele,
– vedieť zdôvodniť základné mravné normy,
– vedieť zaujať správny postoj k otázkam súvisiacim so sexualitou, manželstvom a rodinou.
OBSAH
I. Zdroje etického poznania ľudstva
Etika, mravné hodnoty a normy, svedomie. Osvojovanie si základných pojmov súvisiacich

s voľbou životných cieľov, svetonázorom, náboženstvom, etickými hodnotami a normami.
Hľadanie pozitívnych vzorov v literatúre, náboženstve, umení a ľudovej slovesnosti.
II. Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota
Ochrana života a starostlivosť o zdravie ako etický problém.
Základy duševnej hygieny.
Niektoré problémy lekárskej etiky: eutanázia, génová manipulácia.
III. Etické aspekty manželstva, rodinného a sexuálneho života
„Zázrak života“ – počatie a prenatálny život ľudského plodu.
Rozpor medzi pohlavnou a psychosociálnou zrelosťou.
Predčasný sexuálny styk, jeho príčiny a dôsledky.
Pohlavné choroby a AIDS.
Sloboda a zodpovednosť v dozrievaní sexuálnych vzťahov v manželský a rodinný zväzok.
Sebaovládanie ako podmienka zdravého sexuálneho života.
Priateľstvo, zamilovanosť, známosť, manželstvo.
Plánované rodičovstvo, antikoncepcia a prirodzené metódy regulácie počatí, interrupcia a jej možné následky.
IV. Ekonomické hodnoty a etika
Vlastníctvo a peniaze ako prostriedok a ako cieľ.
„Ekonomické cnosti“, sporivosť, podnikavosť, umenie hospodáriť.
Svojpomoc, solidarita, pomoc sociálne slabším. Poctivosť, ochrana spotrebiteľa.
V. Dobré meno a pravda ako etické hodnoty
Poznanie a pravda ako etické hodnoty.
Pravda a lož. Tajomstvo. Je vždy správne povedať pravdu?
Česť, dobré meno, ublíženie na cti.
VI. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, v zamestnaní a v povolaní
Vzťahy v škole, v zamestnaní.
Mravné aspekty národného uvedomenia a demokratického občianstva.

PROCES
Žiakov učíme chápať význam svedomia vo svojom živote. Vedia pomenovať, čo v sebe zahŕňa ochrana života a starostlivosť o zdravie, učíme ich vážiť si svoj život, svoje zdravie. Vedieme ich k tomu, aby vedeli prejaviť solidaritu a pomoc slabým a chorým, aby mali správny vzťah k peniazom, rozumne ich využívali a čestne získavali. Aby pochopili ciele a metódy reklamy, vedeli pomôcť podporiť finančne charitu.

9. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti,
– prehĺbiť komunikačné spôsobilosti orientované na riešenie problémov a vedenie dialógu,
– oboznámiť sa s niektorými vlastnosťami podporujúcimi zdravý životný štýl,
– učiť sa preberať zodpovednosť pri ponuke rozličných typov závislostí, vrátane nevhodných masmediálnych vplyvov,
– chápať význam radosti a pozitívneho myslenia v ľudskom živote a snažiť sa ich šíriť.
OBSAH
I. Prehĺbenie povedomia vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti vôbec
Objavovanie nových darov, ich kultivovanie, rozvoj záujmov.
Dar priateľstva pre vnútorný rozvoj ľudskej osoby.
Ľudské možnosti, túžby a odvážne sny, odvaha konať.
II. Prehĺbenie komunikačných spôsobilostí
Počúvanie, vedenie dialógu, riešenie konfliktov.

Asertivita orientovaná na prosociálnosť – požiadať o láskavosť, hovoriť adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika.
III. Zdravý životný štýl
Povedomie vlastnej hodnoty.
Skromnosť (opak neprimeraného sebaoceňovania), nepovyšovať sa nad iných vo vystupovaní, v nárokoch, v rečiach.
Dobroprajnosť - dopriať iným materiálne i duchovné dobrá, vedieť sa tešiť spolu s nimi.
Cieľavedomosť, pracovitosť, usilovnosť.
Čistota zmýšľania, reči a prejavov správania v oblasti sexuality, význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom.
Kultivované vyjadrenie svojich citov, hlavne negatívnych.
Veselosť.
Sebaovládanie.
Ovocie zdravého životného štýlu.
IV. Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život
Fajčenie, alkohol, omamné látky.
Konzumný a nezodpovedný sex.
Hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie.
Sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť.
V. Masmediálne vplyvy
Prosociálne vzory v masmédiách (osobné i kolektívne).
Kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov.
Televízna pseudorealita a jej hodnotenie. Výchova kritického diváka.
Možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou.
VI. Radosť a optimizmus
Radosť ako dôsledok objavovania hodnôt.
Radosť ako výsledok vynaloženej námahy pri dosahovaní cieľa.
Radosť ako predpoklad i dôsledok socializácie.
Radosť ako dar pre iných (šírenie optimizmu a nádeje vo svojom okolí).
Pozitívny vzťah k životu a k ľuďom.

PROCES

Etická výchova sa v 9. ročníku zameriava na prehĺbenie niektorých hodnôt a sociálnych spôsobilostí, s ktorými sa žiaci stretli v predchádzajúcich ročníkoch. Snažíme sa diskutovať a zaujať prosociálne postoje k rozličným aktuálnym problémom žiakov. Tematický celok Radosť a optimizmus – trvalé nastavenie ľudského života, zameriame na poskytnutie skúsenosti pozitívneho myslenia v období dospievania žiakov. Zaradíme aj námety podľa záujmu žiakov a výberu učiteľa zamerané na obdobie dospievania.

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania.

Názov tematického celku	**Stratégia vyučovania**	
	Metódy	**Formy práce**
1. Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov	Riadený rozhovor, rozhovor, výklad, tréning, didaktické hry, pozorovanie, citové rozcvičky, beseda	**Hranie a precvičovanie rolí, scénok vo dvojiciach, práca s knihou, s obrázkami, vychádzka – pozorovanie detí v triede, v škole, na ulici, počúvanie hudby, koláže, gestikulácia, mimika,citácie**
2. Empatia **3.Asertivita**	**Rozhovor, výklad, tréning, ankety, hry, pozorovanie**	**Práca s knihou – motivačné príbehy, aktivity, fotografie, citácie,**
	Rozhovor, riadený rozhovor, výklad, tréning, didaktické hry, pozorovanie, diskusia, ankety	**Pozorovanie v triede, práca s knihou, hranie a precvičovanie rolí, scénok vo dvojiciach, asertívne techniky**
4. Reálne a zobrazené vzory	**Riadený rozhovor, výklad, ankety, tvorba školského časopisu, riešenie úloh, hry, ankety, beseda**	**Navodenie a riešenie modelových situácií, práca s knihou, koláže, film** **Navodenie a riešenie modelových situácií, práca s knihou, koláže, citácie**
5. Prosociálne správanie	**Rozhovor, hrové aktivity, beseda, tvorba školského časopisu**	

Prostriedky hodnotenia

Žiakov na hodine Etickej výchovy nehodnotíme známkou. Jednotlivcov, dvojicu alebo skupinu žiakov je vhodné slovne pochváliť – oceniť v priebehu i na konci vyučovacej hodiny. Hodnotenie prospechu v 6. ročníku sa na vysvedčení vyjadruje slovne formulkou: absolvoval, neabsolvoval.

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využívajú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	**Odborná literatúra**	**Didaktická technika**	**Materiálne výučbové prostriedky**	**Ďalšie zdroje (internet, knižnica ...)**
1. Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov	L.Lencz, O. Krížová: Metodický materiál k predmetu Etická výchova	Televízor, DVD, CD s rozprávkovými príbehmi CD s meditatívnou hudbou, fotografie		**Práca s knihou**: I.Svetlíková, E.Fűlőpová, L. Alberty: Kniha hier S.Alexová, K.W. Vopel: Nechaj ma, chcem sa učiť sám
2. Empatia 3. Asertivita	L.Lencz, O. Krížová: Metodický materiál k predmetu Etická výchova L. Lencz, O. Krížová: Metodický materiál k predmetu Etická výchova	CD s meditatívnou hudbou, fotografie Televízor, DVD, CD s rozprávkovými príbehmi Fotografie Internet Televízor, DVD, CD s rozprávkovými a filmovými príbehmi		Práca s knihou: S.Alexová, K.W. Vopel: Nechaj ma, chcem sa učiť sám **Práca s knihou**: I.Svetlíková, E.Fűlőpová, L. Alberty: Kniha hier Práca s knihou: I.Svetlíková, E.Fűlőpová, L. Alberty: Kniha hier
4. Reálne a zobrazené vzory	L. Lencz, O. Krížová: Metodický materiál k predmetu Etická výchova	Televízor, počítač, DVD, CD, film		S.Alexová, K.W. Vopel: Nechaj ma, chcem sa učiť sám **Práca s knihou**: I.Svetlíková, E.Fűlőpová, L. Alberty: Kniha hier
5. Prosociálne správanie	L.Lencz, E. Ivanová: Metodický materiál III k predmetu Etická výchova	Televízor, počítač, DVD, CD Internet		S.Alexová, K.W. Vopel: Nechaj ma, chcem sa učiť sám

Prierezové témy

Prierezová téma - **Osobnostný a sociálny rozvoj** – sa dá aplikovať do všetkých tematických celkov. Prostredníctvom prierezovej témy sa rozvíjajú poznávacie schopnosti žiakov / zmyslové vnímanie, pozornosť, sústredenosť,…/. Deti sa učia odhaľovať, efektívne riešiť problémy s pomocou alebo bez pomoci vyučujúceho. Začínajú si uvedomovať, že sú súčasťou žiackeho kolektívu. Postupne získavajú o sebe informácie. Poznávajú iné deti v kolektíve. Rozvíjajú sa medziľudské vzťahy – ako sa správať k rovesníkom, k známym neznámym ľuďom.

- **Multikultúrna výchova** – sa premieta do všetkých tematických celkov. Žiaci sa učia komunikovať a žiť v skupine aj s deťmi z iných sociokultúrnych skupín. Vnímajú ich a zároveň sa učia tolerovať a rešpektovať odlišnosti pri rozhodovaní, vo vyjadrovaní názoru na dané skutočnosti.

- **Environmentálna výchova** – sa dá aplikovať do 1. tematického celku : Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov a do 3.tematického celku: Asertivita. Prostredníctvom tejto témy si žiaci citlivejšie uvedomujú krásy a význam prírody pre človeka. Nie je im ľahostajný prístup a postoj ostatných ľudí k ochrane životného prostredia.

- **Ochrana života a zdravia** – sa premieta do 1.tematického celku: Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov, do 2. tematického celku: Empatia, do 3. tematického celku: Asertivita a do 5. tematického celku: Prosociálne správanie. Téma upozorňuje na vplyv činností, aktivít človeka nielen na životné prostredie, ale aj na svoje vlastné zdravie, psychickú pohodu, duševnú hygienu. Učí deti vidieť, hovoriť o problémoch v ich najbližšom prostredí. Žiaci sa snažia citlivejšie a aktívnejšie zapájať do ochrany prírody, životného prostredia a do ochrany svojho vlastného zdravia.

- **Tvorba projektu a prezentačných zručností** – sa premieta do všetkých tematických celkov, pretože žiaci pracujú s novými informáciami pod dohľadom vyučujúceho. Vyhľadávajú ich v tlačených, v elektronických médiách, triedia ich a snažia sa osvojiť len tie pozitívne informácie, ktoré rozvíjajú ich osobnosť.

- **Regionálna výchova** - sa dá aplikovať do 2. tematického celku: Empatia a do 3. tematického celku: Reálne a zobrazené vzory. Každý kút Slovenska má svoje špecifiká, o ktorých píšu mnohí slovenskí spisovatelia, novinári. Hravou a tvorivou formou píšu o histórii, zvykoch a tradíciách našich predkov. V mestských knižniciach sú zachované dobové fotografie a písomnosti, ktoré deti citlivo vnímajú. Besedy so spisovateľmi prispievajú k rozvoju pozitívnych postojov a správania žiakov.

MATEMATIKA

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života a pracovného pomeru. Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať. Prostredníctvom individuálneho, názorného a štruktúrovaného prístupu pôsobí na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka
Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka

1. ROČNÍK

CIELE

- Porovnávať a triediť činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, podľa určitých kritérií,
– osvojiť si základné geometrické predstavy,
– osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 5,
– osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 5,
– osvojiť si základné prvky numerácie a počtové výkony s číslom 0,
– využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH

ARITMETIKA

Úvod k učivu o prirodzenom čísle

Triedenie predmetov podľa vlastností (množstvo, veľkosť, farba, tvar).
Dvojica. Vzťahy rovnako – nie rovnako, viac – menej.
Usporiadanie (napr. veľa, málo, veľký, malý). Vzťahy – pred, za. Prvý, posledný.

Prirodzené čísla 1, 2, 3, 4, 5, 0 – numerácia a počtové výkony

Číselný obor sa rozširuje postupne. Najprv sa preberie numerácia v obore do dvoch a žiaci sa oboznámia so sčitovaním a odčitovaním v tomto obore. Potom sa preberie numerácia a počtové výkony s číslami 3, 4, 5, 0.

Numerácia v obore do 2 a počtové výkony.

Číslo 1. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 1, znázorňovanie čísla 1.
-Číslo 2. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 2, znázorňovanie čísla 2.
Porovnávanie čísel 1, 2. Vzťahy väčší, menší, rovná sa. Znaky >, <, bez písania.
Nerovnosti 1 < 2, 2 > 1, rovnosti 1 = 1, 2 = 2. Znázorňovanie nerovnosti (rovnosti) pomocou tvorenia dvojíc.
Sčitovanie a odčitovanie v obore do dvoch.
Sčitovanie. Objasnenie podstaty sčitovania. Znak + (plus).
Zápis príkladov sčitovania.
Znázorňovanie príkladov sčitovania.
Odčitovanie. Objasnenie odčitovania ako obráteného počtového výkonu k sčitovaniu.
Znak – (mínus).
Zápis príkladov odčitovania.
Znázorňovanie príkladov sčitovania.
Pamäťový nácvik príkladov sčitovania a odčitovania v obore do dvoch.
Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Numerácia v obore do 3 a počtové výkony.

Číslo 3. Rad názvov: jeden, dva, tri. Počítanie po jednej do troch. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 3. Porovnávanie čísla 3 s číslami 1, 2, 3.
Znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc. Rad čísel 1, 2, 3. Vzťahy – hneď pred, hneď za.
Sčitovanie a odčitovanie v obore do troch.
Pamäťový nácvik príkladov sčitovania a odčitovania v obore do 3.
Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Numerácia v obore do 4 a počtové výkony.

Rad názvov: jeden, dva, tri, štyri. Vzťahy pred, za a vzťahy hneď pred, hneď za.
Počítanie po jednej. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.
Čítanie a písanie číslice 4, znázorňovanie čísla 4.

Radové číslovky (prvý, druhý, tretí, štvrtý).
Porovnávanie čísla 4 so všetkými doteraz známymi číslami.
Zápis príslušných nerovností, rovností. Znázorňovanie nerovnosti pomocou tvorenia dvojíc.
Určovanie čísel menších (väčších) ako je dané číslo.
Rad čísel 1, 2, 3, 4. Vzťahy pred, za, hneď za.
Sčitovanie a odčitovanie v obore do štyroch.
Pamäťový nácvik príkladov sčitovania a odčitovania v obore do 4.
Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Numerácia v obore do 5 a počtové výkony

Rad názvov jeden – päť. Vzťahy pred, za, hneď pred, hneď za.
Počítanie po jednej. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.
Čítanie a písanie číslice 5, znázorňovanie čísla 5. Radové číslovky – piaty.
Porovnávanie čísla 5 so všetkými doteraz známymi číslami.
Zápis príslušných nerovností, rovností. Znázorňovanie nerovnosti pomocou tvorenia dvojíc.
Určovanie čísel menších, väčších ako je dané číslo.
Rad čísel 1 až 5. Vzťahy hneď pred, hneď za, pred, za.
Sčitovanie a odčitovanie v obore do 5.
Pamäťový nácvik príkladov sčitovania a odčitovania do 5.
Rozklad čísel na sčítance v obore do 5.
Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Číslo 0

Sčitovanie a odčitovanie s číslom 0.

GEOMETRIA

Rovinné útvary – štvorec, kruh, trojuholník, obdĺžnik – priraďovanie názvu.
Priestorové útvary – guľa, kocka.

2. ROČNÍK

Matematika v 2. ročníku sa bude vyučovať v časovej dotácii 5 hodín týždenne, pričom 4 hodiny budú odučenépodľa ŠVP a 1 hodina bude využitá na orientáciu žiakov v základných pojmoch, na precvičenie a upevnenie učiva.

Ciele

- Opakovať a prehĺbiť učivo z 1. ročníka,
- vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla v obore do 5,
- vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do 10,
- vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla do 10,
- osvojiť si základné geometrické tvary,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

Obsah

Aritmetika

Numerácia v obore 0 až 10 a počtové výkony

Číselný obor sa rozlišuje postupne. Najprv sa preberie numerácia v obore do 6 a žiaci sa oboznámia so sčítaním a odčítaním v tomto obore. Potom sa postupne preberie numerácia a počtové výkony čísel 7, 8, 9, a 10.

- Prirodzené čísla 6 až 10.

- Určovanie počtu predmetov.
- Vytváranie skupín predmetov o danom počte predmetov.
- Čítanie a písanie číslic 6 až 10, ich názorné vyjadrenie.
- Usporiadanie čísel 1 až 10, číselná os, porovnávanie čísel, vyjadrenie pomocou znakov =, >, <.
- Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítanie a odčítanie v obore 0 až 10.
1. Opakovanie sčítania a odčítania v obore 0 až 5.
2. Sčítanie a odčítanie v obore do 6.
3. Sčítanie a odčítanie v obore do 7.
4. Sčítanie a odčítanie v obore do 8.
5. Sčítanie a odčítanie v obore do 9.
6. Sčítanie a odčítanie v obore do 10.
7. Sčítanie a odčítanie v obore 0 až 10 – zhrnutie.
   - Vzájomná súvislosť sčítania a odčítania.
   - Riešenie jednoduchých slovných úloh na sčítanie a odčítanie.

Geometria
Geometrické tvary
Rovinné útvary – priraďovanie k názvu.
Priestorové útvary – valec – priraďovanie k názvu.

Priamosť
Vlastnosť „priamy“, nie je „priamy“.
Modelovanie a kreslenie z geometrických tvarov (trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh) priamych a krivých čiar.

Proces
Žiakov získavame pre učebnú činnosť nenásilnou, prirodzenou motiváciou. Hlavným motívom učenia je radosť z osvojeného poznatku, z vyriešeného problému.
Učebné pomôcky využívame tak pri vytváraní matematických pojmov a objasňovaní súvislosti medzi nimi, ako aj pri upevňovaní učiva.
Počtové výkony sčítania a odčítania nacvičujem oddelene, postupne číselný obor rozširujeme a v závere každého oboru precvičujeme spoje sčítania a odčítania spoločne.

5. ROČNÍK

Matematika v 5. ročníku sa bude vyučovať v časovej dotácii 5 hodín týždenne, pričom 4 hodiny budú odučené podľa ŠVP a 1 hodina bude využitá na precvičenie a upevnenie učiva.

CIELE
– Opakovať a prehĺbiť učivo z predchádzajúcich ročníkov,
– vedieť sčitovať a odčitovať prirodzené čísla písomne, v obore do 100,
– riešiť slovné úlohy,
– osvojiť si numeráciu prirodzených čísel v obore do 1000,
– vedieť sčitovať a odčitovať prirodzené čísla v obore do 1000 spamäti a písomne,
– osvojiť si násobenie a delenie v obore násobiliek do 60,
– vedieť merať a rysovať úsečky danej dĺžky,
– vedieť používať jednotky dĺžky: m, dm, cm,

– pracovať s kružidlom.

ARITMETIKA

OBSAH **Sčitovanie a odčitovanie prirodzených čísel písomne v obore do 100**

1. Sčitovanie a odčitovanie dvojciferných čísel bez prechodu cez základ.
   Sčitovanie a odčitovanie dvojciferných čísel s prechodom cez základ.
2. Riešenie slovných úloh.
   Nový typ: o **n** viac, o **n** menej.

Prirodzené čísla v obore do 1000

Počítanie po stovkách, desiatkach, jednotkách, násobky čísel 10, 100.
Čítanie a písanie číslic.
Rád čísel tisícky, stovky, desiatky, jednotky.
Usporiadanie čísel, číselná os.
Porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =, <, >.
Riešenie jednoduchých nerovníc postupným dosadzovaním.
Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčitovanie a odčitovanie prirodzených čísel do 1000 spamäti a písomne

1. Sčitovanie a odčitovanie násobkov 100. Príklady typu: 300 + 400, 700 – 400.
2. Pričitovanie jednociferných a dvojciferných čísel k násobkom 100.
   Príklady typu: 300 + 4, 300 + 34.
3. Odčitovanie jednociferných a dvojciferných čísel od násobkov 100.
   Príklady typu: 304 – 4, 334 – 34.
1. Ostatné príklady sčitovania a odčitovania v obore do 1000 bez prechodu cez základ. Príklady typu: 532 + 4, 648 – 40.
5. Precvičovanie a upevňovanie sčitovania a odčitovania v obore do 1000.
   Vzťah: o n viac, o n menej,
   Riešenie slovných úloh.

Násobenie a delenie v obore násobiliek

1. Opakovanie a prehĺbenie násobenia a delenia v obore násobiliek do 30.
2. Násobenie a delenie v obore násobiliek do 60.

Tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 60.
Násobilka číslom 4, 5, 6 – pamäťový nácvik.

GEOMETRIA

Dĺžka úsečky

1. Jednotka dĺžky, meradlo, dĺžka úsečky.
2. Jednotka dĺžky dm, m.

- premieňanie jednotiek (m – dm, m – cm, dm – cm).

3. Meranie dĺžky úsečky, rysovanie úsečky danej dĺžky,

- meranie dĺžky úsečky s presnosťou na cm, dm,
- rysovanie úsečiek danej dĺžky,
- vytyčovanie úsečky v teréne a meranie dĺžky úsečky v m.

4. Súčet dĺžok úsečiek – numericky.

Rozdiel dĺžok úsečiek – numericky.

5. Práca s kružidlom. Rysovanie kružnice (stred, polomer).

Ciele

- Opakovať a prehĺbiť učivo z 1. ročníka,
- vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla v obore do 5,
- vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do 10,
- vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla do 10,
- osvojiť si základné geometrické tvary,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

Obsah

Aritmetika

Numerácia v obore 0 až 10 a počtové výkony

Číselný obor sa rozlišuje postupne. Najprv sa preberie numerácia v obore do 6 a žiaci sa oboznámia so sčítaním a odčítaním v tomto obore. Potom sa postupne preberie numerácia a počtové výkony čísel 7, 8, 9, a 10.

- Prirodzené čísla 6 až 10.
- Určovanie počtu predmetov.
- Vytváranie skupín predmetov o danom počte predmetov.
- Čítanie a písanie číslic 6 až 10, ich názorné vyjadrenie.
- Usporiadanie čísel 1 až 10, číselná os, porovnávanie čísel, vyjadrenie pomocou znakov =, >, <.
- Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítanie a odčítanie v obore 0 až 10.

1. Opakovanie sčítania a odčítania v obore 0 až 5.
2. Sčítanie a odčítanie v obore do 6.
3. Sčítanie a odčítanie v obore do 7.
4. Sčítanie a odčítanie v obore do 8.
5. Sčítanie a odčítanie v obore do 9.
6. Sčítanie a odčítanie v obore do 10.
7. Sčítanie a odčítanie v obore 0 až 10 – zhrnutie.
   - Vzájomná súvislosť sčítania a odčítania.
   - Riešenie jednoduchých slovných úloh na sčítanie a odčítanie.

Geometria

Geometrické tvary

Rovinné útvary – priraďovanie k názvu.
Priestorové útvary – valec – priraďovanie k názvu.

Priamosť

Vlastnosť „priamy“, nie je „priamy“.
Modelovanie a kreslenie z geometrických tvarov (trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh) priamych a krivých čiar.

Proces
Žiakov získavame pre učebnú činnosť nenásilnou, prirodzenou motiváciou. Hlavným motívom učenia je radosť z osvojeného poznatku, z vyriešeného problému.
Učebné pomôcky využívame tak pri vytváraní matematických pojmov a objasňovaní súvislosti medzi nimi, ako aj pri upevňovaní učiva.
Počtové výkony sčítania a odčítania nacvičujem oddelene, postupne číselný obor rozširujeme a v závere každého oboru precvičujeme spoje sčítania a odčítania spoločne.

6. ROČNÍK

Ciele
- Opakovať a prehĺbiť učivo z predchádzajúcich ročníkov,
- vedieť sčítať a odčítať v obore do 1 000,
- osvojiť si násobenie a delenie v obore do 100, riešiť slovné úlohy,
- riešiť slovné úlohy,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do 10 000,
- vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla do 10 000 spamäti a písomne,
- vedieť násobiť a deliť 10, 100 a 1 000,
- osvojiť si základné jednotky času,
- vedieť merať a rysovať úsečky, rysovať rôznobežky, rovnobežky a kolmice, štvorec a obdĺžnik,
- osvojiť si popis základných vlastností kocky a kvádra.

Obsah

Aritmetika
Sčítanie a odčítanie v obore do 1 000
Písomné sčítanie a odčítanie. Príklady typov:

732	345	695	980	800	931
248	455	236	- 248	- 455	- 236

Násobenie a delenie v obore do 100
1. Násobenie a delenie v obore násobiliek do 100
   - tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 100.
2. Násobilka číslom 7, 8, 9 a 10 – pamäťový výcvik.
3. Riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie a delenie.

Prirodzené čísla v obore do 10 000. Sčítanie a odčítanie
1. Numerácia do 10 000, orientácia na číselnej osi, porovnávanie čísel.
2. Násobenie a delenie 10, 100, 1 000 a precvičovanie na jednotkách dĺžky, hmotnosti a objemu.
3. Sčítanie a odčítanie do 10 000.
   - sčítanie a odčítanie spamäti,
   - písomné sčítanie a odčítanie,
   - riešenie jednoduchých slovných úloh.

Jednotky času
Základné jednotky sekunda, minúta, hodina.
Určovanie času.

Geometria

Dĺžka úsečky

1. Jednotky dĺžky – mm, km
   - premieňanie jednotiek.
2. Meranie dĺžky, rysovanie úsečiek danej dĺžky (aj v mm)

Rôznobežky, rovnobežky a kolmice

1. Rysovanie priamok daným bodom a danými dvoma bodmi.
2. Rysovanie rôznobežných priamok.
3. Rysovanie rovnobežných priamok.
4. Rysovanie kolmíc pomocou trojuholníka s ryskou.
5. Pravý uhol.

Rovinné obrazce

Trojuholník, štvorec, obdĺžnik.
Vyznačovanie, popis, vlastnosti strán.
Rysovanie štvorca a obdĺžnika.

Geometrické telesá

Popis základných vlastností – kocka, kváder.

Proces

Uplatňujeme metódy, ktoré rozvíjajú samostatnosť, aktivitu a tvorivosť žiakov pri samostatnej práci s učebnicou, s pracovným zošitom a s učebnými pomôckami. Vo vyučovacom procese aj pri zadávaní domácich úloh uplatňujeme diferencovaný prístup.
Dbáme na to, aby sa správne používala zásada názornosti v závislosti od intelektovej úrovne žiakov, aby sa nebrzdil rozvoj ich abstraktného myslenia, čo je jedným z dôležitých konečných činiteľov vyučovania matematiky.

INFORMATIKA

Predmet informatická výchova rozvíja myslenie žiakov. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.
Cieľom informatickej výchovy je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch.
Cieľom predmetu je zoznámiť sa s počítačom a možnosťami jeho využitia v každodennom živote, získať základné zručnosti v používaní počítača primerane individuálnym schopnostiam žiaka s mentálnym postihnutím.

5. ROČNÍK

Informatická výchova v 5. ročníku sa bude vyučovať v časovej dotácii 1 hodina týždenne, pričom 0,5 hodiny bude odučené podľa ŠVP a 0,5 hodiny bude využitá na precvičenie a upevnenie učiva.

CIELE

– Samostatne/s pomocou zapnúť a vypnúť počítač,
– samostatne/s pomocou pracovať s myšou,
– samostatne/s pomocou pracovať s klávesnicou,
– samostatne/s pomocou správnym spôsobom uchopiť a spustiť CD, DVD,
– minimalizovať a maximalizovať pracovné okno, zatvoriť ho,
– pracovať s jednoduchými hrami ovládateľnými myšou a klávesnicou,
– chápať rozdiel medzi ťahaním a klikaním myšou, rozdiel medzi dvojklikom a jedným kliknutím, stláčaním pravého a ľavého tlačidla,
– spustiť CD, DVD cez tento počítač,
– e-maily posielať a prijať,
– používať jednoduché zásady písania e-mailov,
– rozpoznať vhodné detské webové stránky – vzdelávacie, zábavné, náučné, je oboznámený s negatívnym vplyvom stránok, propagujúcich násilie a s erotickým zameraním,
– získať základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime,
– pracovať so slúchadlami – zapojenie, hlasitosť,
– ovládať zásady správneho sedenia pri počítači.

OBSAH

Informácie okolo nás

Oboznámenie sa s počítačom
Vedieť z akých základných častí sa skladá počítačová zostava (PC, monitor, klávesnica, myš).
Ovládanie klávesnice, myši.
Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty
Práca s textovým editorom, vytváranie jednoduchého textu, mazanie, ukladanie dokumentu.
Ukladanie rôznych informácií do súborov (text).
Jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka).
Dodržiavanie základných zásad písania textu.
Počítačové didaktické hry.

Komunikácia prostredníctvom IKT

E-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár
Oboznámenie sa s pojmami – e-mail, poštový program, e-mailová adresa.
Správne posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, kamarátom, spolužiakom).
Bezpečné a etické správanie v e-mailovej komunikácií (ochrana osobných údajov).
E-mailové adresy rodičov a kamarátov (zistenie adries, využitie adresára),
www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe
Oboznámenie sa s pojmami – www, webový prehliadač, webová stránka.
Bezpečnosť, zásady správania sa v prostredí internetu.
Detské webové stránky (rozprávky, obrázky).

Postupy, riešenie problémov

Oboznámenie sa s pojmami – detský programovací jazyk, elementárne príkazy

Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov).

Princípy fungovania IKT

Oboznámenie sa s pojmami myš, klávesnica
Funkcie vybraných klávesov.
Tlačiareň
Funkcia tlačiarne.
CD
Spúšťanie hry a hudby z CD, ovládanie jednoduchých hier
Ukladanie informácií, súbor
Uloženie informácií do súboru, otvorenie.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole
Edukačné programy, komunikácia. - objavovanie a využívanie rôznych typov edukačných programov
pre rôzne predmety.
Voľný čas a IKT
Počítačové hry, hudba, filmy.

6. ROČNÍK

CIELE

– Zopakovať a rozšíriť poznatky a zručnosti z piateho ročníka,
– rozšíriť poznatky a zručnosti pri práci s myšou a klávesnicou,
– oboznámiť sa s prostredím jednoduchého textového editora,
– písať a upraviť text, doplniť text o obrázok,
– získať základy algoritmického myslenia,
– vedieť pracovať v programe Skicár,
– spustiť CD, DVD, hru cez Internet,
– spracovať a prezentovať jednoduchý projekt.

OBSAH

Informácie okolo nás

Oboznámenie sa s počítačom
Pomenovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy.
Samostatné ovládanie klávesnice a myši.
Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty
Práca v textovom editore, písanie a upravovanie textu, jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka, kurzíva). Mazanie a ukladanie dokumentu. Dopĺňanie textu o obrázok, ilustráciu.
Ukladanie textových a obrázkových informácií do súborov.

Komunikácia prostredníctvom IKT

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe
Osvojenie pojmov – www, webový prehliadač, webová stránka.
Uvedomenie si bezpečnostných rizík pri práci s Internetom.
Vyhľadávanie informácií na Internete a ich správne použitie.
Detské webové stránky, on-line hry – výber.

Postupy, riešenie problémov

Oboznámenie sa s pojmami- detský programovací jazyk, elementárne príkazy
Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí .
Práca s programom Skicár- otvorenie programu, popis panela nástrojov, osvojenie si

práce s nástrojmi: pero, štetec, čiara, paleta, práca s farebnou výplňou. Uloženie súboru, dokončenie existujúceho súboru, úpravy.
Princípy fungovania IKT
Funkcie vybraných klávesov
Práca s klávesnicou: používanie Esc, Ctrl, Alt, Shift, Backspace, Enter, NumLock, CapsLock.
Tlačiareň
Funkcia tlačiarne. Zapínanie a vypínanie, vkladanie papiera, poznávanie funkcie jednotlivých tlačidiel.
CD mechanika
Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD a DVD cez „tento počítač“. 77

Spúšťanie hry a hudby z CD.
Ukladanie informácií, súbor
Uloženie informácií do súboru, otvorenie, premenovanie, zrušenie.
Informačná spoločnosť
Informačné technológie v škole
Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety (napr. Encyklopédia prírody, Vedomosti v hrsti, Oskar na farme, Oskar pri jazere, Oskar v lese).
Voľný čas a IKT
Počítačové hry, hudba, filmy.
Ovládanie jednoduchých hier.

PROCES

Žiaci sa oboznamujú s prostredím jednoduchého grafického editora pri kreslení obrázkov, samostatne, ale aj podľa návodu kreslia obrázky, učia sa ich ukladať a otvoriť. Orientujú sa v jednoduchých hrách. Rozpoznávajú vhodné detské webové stránky – vzdelávacie, zábavné i náučné. Učia sa písať v správnom tvare internetovú adresu webovej stránky. Učia sa pracovať v prostredí jednoduchého textového editora a upravovať text. Ovládajú zásady správneho sedenia pri počítači, psychohygienu.

7. ROČNÍK

CIELE
Zopakovať a rozšíriť poznatky zo šiesteho ročníka, – získať základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime, – rozšíriť zručnosti v práci s textom, vkladať klipart, wordart, upraviť text pomocou efektov, – naučiť sa pracovať s tabuľkou v MS Word, – naučiť sa používať e- mail, Internet, – vedieť vložiť, spustiť, vybrať CD, – pracovať s multimediálnou informáciou – zvuk, video, – vedieť spracovať a prezentovať jednoduchý projekt. OBSAH Informácie okolo nás Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty Rozširovanie zručnosti v práci s textom, vkladanie klipartu, wordartu, upravovanie textu pomocou efektov, farieb. Estetická úprava textu. Ukladanie textových a obrázkových informácií do súborov. Samostatne s obrázkom pracovať a používať operácie – kopírovanie, prilepenie, otáčanie, prevrátenie. MS Word – vkladanie a formátovanie jednoduchej tabuľky. Komunikácia prostredníctvom IKT e- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár Oboznámenie sa s pojmami – e-mail, poštový program, e-mailová adresa. Správne posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, kamarátom, spolužiakom). Bezpečné a etické správanie v e- mailovej komunikácii. www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie Vyhľadávanie informácií a obrázkov na Internete a ich správne použitie. Výber vhodnej informácie, triedenie informácií. Práca s

kľúčovým slovom. Detské webové stránky, on-line hry, zásady správania sa na portáloch. Školské portály. Postupy, riešenie problémov Detský programovací jazyk, elementárne príkazy Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí. Riešenie hlavolamov, bludiská, obrázkové stavebnice. Využívanie geometrických tvarov. Práca s programom Skicár, LogoMotion. Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie a precvičovanie rutinných činností ako aritmetické operácie, vybrané slová a iné. Princípy fungovania IKT Funkcie vybraných klávesov Používanie Esc, Ctrl, Alt, Shift, Backspace, Enter, NumLock, CapsLock, Ctrl + c, Ctrl + v. Tlačiareň Zapínanie, vypínanie, vkladanie papiera, tlačenie textu, obrázka. CD mechanika 79 Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD, USB- pamäťový kľúč. Ukladanie informácií Ukladanie informácií: súbor, meno súboru. Vytváranie priečinkov, ukladanie do priečinkov. Informačná spoločnosť Informačné technológie v škole Využívanie edukačných programov a hier. Bezpečnosť počítača, správne používanie hesiel. Voľný čas a IKT Počítačové hry, hudba, filmy.

PROCES Pomocou edukačných programov využívame vedomosti žiakov z matematiky a slovenského jazyka. Pri práci s textom pracujeme najprv s hotovým krátkym textom a na ňom sa učia žiaci najprv pohybovať so šípkami a robiť jednoduchú úpravu. Učíme žiakov vytvárať jednoduchú tabuľku v textovom editore, orientovať sa v nej a upravovať ju. Algoritmické úlohy orientujeme len na postupnosť jednoduchých príkazov v priamom režime. Žiaci môžu vo dvojiciach alebo v malej skupinke pracovať na malom, krátkom projekte, pri prezentovaní nejakej učebnej látky alebo zaujímavosti z učiva niektorého predmetu, kde využijú prácu s textom, obrázkom, grafikou (s pomocou učiteľa). S pomocou učiteľa sa učia založiť si vlastnú e-mailovú schránku, posielať a prijímať jednoduché e-maily. Nároky na prácu s PC sú u jednotlivých žiakov závislé od ich individuálnych schopností. 80

8. ROČNÍK

CIELE Vedieť samostatne pracovať s jednotlivými nástrojmi v grafickom editore, - vedieť pracovať s USB kľúčom, - rozšíriť zručnosti v práci s textom, vedieť používať nástroje na úpravu textov, - vedieť používať e- mail, Internet, - vedieť si samostatne nájsť a prečítať informáciu na Internete, - vedieť narábať s multimediálnou informáciou – prehrať video, zvuk, spustiť, zastaviť, - vedieť vytvoriť oznam, plagát, - vedieť prezentovať výsledky svojej práce.

OBSAH Informácie okolo nás Zvuk, zvukový súbor, prehrávač, nahrávanie, efekty. Prehrávanie, ukladanie zvukového záznamu. Rozširovanie zručnosti v práci s textom (dodržiavanie základných zásad písania textu). Kombinácia textu a obrázka. Ukladanie informácií do súborov (text, obrázok, zvuk). Práca s dvoma oknami- kopírovanie z jedného do druhého. Počítačové didaktické hry, ktoré obsahujú rôzne typy informácií (hlavolamy s číslami, slovami, písmenami, doplňovanie do máp). Oboznámenie sa s prezentačným programom MS PowerPoint. Komunikácia prostredníctvom IKT e- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár Samostatné posielanie a prijímanie jednoduchých listov. Tvorba a využitie adresára. Bezpečné a etické správanie v e- mailovej komunikácii, ochrana osobných údajov. www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie Vyhľadávanie informácií a obrázkov na Internete a ich správne použitie. Výber vhodnej informácie, triedenie informácií. Práca s kľúčovým slovom. Dodržiavanie autorských práv. Detské webové stránky, on-line hry, zásady správania sa na portáloch. Školské portály. Postupy, riešenie problémov Návody, recepty z bežného života (návod na opravu, kuchársky recept). Riešenie hlavolamov, bludiská, obrázkové stavebnice. Samostatné ovládanie výučbového softwéru. Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie. Princípy fungovania IKT Tlačiareň, skener Zapínanie, vypínanie, vkladanie papiera, tlačenie, skenovanie textu, obrázka. CD mechanika Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD, USB- pamäťový kľúč. 81 Samostatné ukladanie informácií (súbor, meno súboru, vytváranie

priečinkov, ukladanie do priečinkov). Mikrofón, slúchadlá Práca so slúchadlami - zapojenie, hlasitosť. Informačná spoločnosť Informačné technológie v škole Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety. Bezpečnosť počítača - prečo a pred kým treba chrániť počítač. Práca s digitálnym fotoaparátom. Voľný čas a IKT Počítačové hry, hudba, filmy.
PROCES Žiaci získavajú zručnosti prostredníctvom aplikácií, ktoré sú primerané obsahom aj ovládaním ich veku a mentálnym schopnostiam. V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci pomocou rôznych aplikácií precvičujú základné učivo zo slovenského jazyka, matematiky, prírodovedných i spoločenskovedných oblastí. V rôznych grafických editoroch rozvíjajú svoju tvorivosť a estetické cítenie. Učíme ich využívať možnosti IKT pri riešení projektových úloh a ich prezentácii.

9. ROČNÍK

CIELE Vedieť samostatne pracovať s jednotlivými nástrojmi v grafickom editore, – rozšíriť zručnosti v práci s textom, vedieť používať nástroje na úpravu textov, – naučiť sa pracovať s MS PowerPoint, – rozvíjať schopnosť kooperácie a komunikácie, – pochopiť základné autorské práva, – vedieť prezentovať výsledky svojej práce.
OBSAH Informácie okolo nás Prehrávanie, ukladanie zvukového záznamu. Tvorba jednoduchých animácií. Rozširovanie zručnosti v práci s textom Kombinácia textu a obrázka. Vkladanie obrázka do textu cez schránku. Ukladanie informácií do súborov (text, obrázok, zvuk). Základné autorské práva pri kopírovaní textu, obrázkov, hier. Počítačové didaktické hry. Práca s prezentačným programom MS PowerPoint. Komunikácia prostredníctvom IKT e- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár Samostatné posielanie a prijímanie jednoduchých listov. Tvorba a využitie adresára. Posielanie príloh, hromadné odosielanie správ. Bezpečné a etické správanie v e- mailovej komunikácii, ochrana osobných údajov. Komunikácia v reálnom čase (chat, skype). www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie Vyhľadávanie informácií v elektronickej encyklopédii. Výber vhodnej informácie, práca s kľúčovým slovom, spracovanie informácie z Internetu. On-line hry, zásady správania sa na portáloch. Školské portály. Postupy, riešenie problémov Skladanie podľa návodov. Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí. Samostatné ovládanie výučbového softvéru. Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie. Princípy fungovania IKT Skener Skenovanie textu, obrázka a ich ukladanie, upevňovanie zručnosti. CD mechanika Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD, USB – upevňovanie zručnosti. Ukladanie informácií na rôzne médiá, porovnávanie ich kapacity. 83 Informačná spoločnosť Informačné technológie v škole Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety. Práca s digitálnym fotoaparátom. Voľný čas a IKT Počítačové hry, hudba, filmy.
PROCES V rámci vyhľadávania informácií na Internete sa žiaci učia vyhľadať praktické informácie (napríklad vhodný dopravný spoj, predpoveď počasia na daný deň, recept na prípravu jednoduchého jedla, ordinačné hodiny svojho lekára). Poučíme ich o výhodách a rizikách internetového obchodu. Učíme ich využívať možnosti IKT pri riešení projektových úloh a ich prezentácii. Vyučujúci vyčlení určitý čas aj na projektovú prácu, ktorá by mala využívať medzipredmetové vzťahy

PRACOVNÉ VYUČOVANIE

je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším rehabilitačným predmetom, ktorý od najnižšieho ročníka systematicky ovplyvňuje rozvoj ich motoriky vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvýšenie ich rozumovej úrovne.
Žiaci v tomto predmete získavajú vedomosti z rôznych pracovných činností, vrátane elementárnych technických a výrobných poznatkov. Pracovné vyučovanie vytvára u žiakov kladný vzťah k práci, plní základnú prípravu pre budúce povolanie, ale aj pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti. V spolupráci s ostatnými predmetmi pôsobí na harmonický rozvoj žiakov.
V pracovnom vyučovaní získavajú žiaci základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a o pracovných postupoch. Učia sa rozoznávať druhy materiálov, ich vlastnosti, poznávať konštrukciu a funkciu nástrojov, učia sa hovoriť o tom, čo robia a s čím pracujú. Žiaci sa postupne primerane veku vedú k chápaniu vzťahov medzi materiálom, nástrojmi a spôsobmi práce. Postupne sa tak rozvíja ich technické myslenie a vyjadrovanie a technická pripravenosť.
Pracovné vyučovanie vzbudzuje u žiakov záujem o prácu, uspokojuje ich túžbu po činnosti, zameranie práce na užitočný výsledok vzbudzuje ich iniciatívu a pozitívny vzťah k práci, pestuje zmysel pre poriadok, cit pre krásu a vhodnosť materiálu, nástrojov a spôsobov práce. Pri práci si žiaci osvojujú kultúrne návyky. Systematicky poznávajú hlavné prvky organizácie, hygieny a bezpečnosti pri práci. Učia sa pracovať disciplinovane, starostlivo, hospodárne zaobchádzať s materiálom a nástrojmi.
Nevyhnutnou súčasťou pracovného vyučovania sú exkurzie, ktoré umožňujú žiakom už od najnižších ročníkov poznávať prácu dospelých na rozličných pracoviskách a posilňovať spojenie pracovného vyučovania so životom.

1. ROČNÍK

CIELE
– Utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
– utvárať základné návyky pri stravovaní,
– rozvíjať jemno-motorické zručnosti a schopnosť napodobňovania,
– rozlišovať rôzne materiály,
– rozvíjať schopnosť adekvátne používať predmety a hračky,
– utvárať základné pracovné zručnosti a návyky.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.
Umyť si ruky, tvár, čistiť si zuby, česať sa, kloktať, používať vreckovku, používať WC.
Obúvať sa, šnurovať a zaväzovať topánky. Čistiť topánky - očistiť prach, nakrémovať, vyleštiť.
Ovládať rôzne druhy zapínania. Samostatne sa obliekať. Odstrániť prach z odevu, kefovať, prášiť. Odkladať odev a obuv

Práce v domácnosti

Hygiena v domácnosti.
Utierať smaltovaný riad a riad z plastov. Pomáhať pri stolovaní. Udržiavať poriadok.
Zametať. Utierať prach.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom
Navliekanie koráľov rovnakej farby alebo v rôznom farebnom rytme, rovnakej

veľkosti alebo rozdielnej veľkosti, triediť podľa veľkosti, tvaru, farby.
Skladanie mozaiky, pracovať s plodmi - napichávať, navliekať, nadväzovať, nalepovať (náhrdelníky, náramky, mozaiky z rozličných materiálov, zvieratká z plodov, koláže a iné).
Oboznámenie sa s modelovacím materiálom. Modelovací materiál miesiť, stláčať, valkať, gúľať, vyťahovať, odštipávať, modelovať základné tvary - valčeky, šišky, placky atď.
Modelovať jednoduché tvary z jedného kusa, neskôr modelovať predmety z dvoch a viacerých častí. Na dokončenie výrobkov používať drievka, zápalky, špajdle, špáradlá, papier, perie atď. Modelovať na pieskovisku alebo na pieskovom stole.
Montážne a demontážne práce
Hry so stavebnicami z dreva aj z plastov.
Triediť a ukladať časti stavebníc. Voľne zostavovať a spájať časti stavebníc.
Zisťovať, čo patrí a nepatrí do súboru. Cvičiť motoriku, pozornosť, presnosť.
Zisťovať lateralitu.
Práce s papierom a kartónom
Poznávať vlastnosti papiera (povrch - hladkosť, drsnosť, hrúbku, farbu). Triediť papier podľa vlastností. Prekladať, skladať, vystrihovať, nalepovať, zlepovať.
Perforácia podľa tvaru šablóny. Poučiť o práci s nožnicami. Potláčať papier odtlačkami rozličných predmetov a detskými tlačidielkami.
Pestovateľské práce
Polievať kvetiny na záhone aj v kútiku živej prírody. Pestovať hrach a fazuľu, siať ich do črepníka, polievať. Pomáhať pri zbere zeleniny, ovocia, čistiť záhony a cesty, vyberať kamienky. Oboznámiť sa s jednoduchým záhradníckym náradím. Ísť na vychádzku do záhrad, do parkov.

PROCES Utvárať základné pracovné návyky. Rozvíjať jemnú motoriku

2. ROČNÍK

1. Ciele vyučovacieho predmetu
- Upevňovať základné hygienické návyky a sebaobslužné zručnosti,
- oboznamovať sa so základmi jednoduchého pracovného postupu,
- pozorovaním a triedením materiálu získať elementárne poznatky o materiáloch,
- správne používať pracovné nástroje a pomôcky.

2. Obsah vzdelávania
Sebaobslužné činnosti
Osobná hygiena.
Umývanie rúk, tváre, čistenie zubov, česanie sa, kloktanie, používanie vreckovky, používanie WC. Obúvanie sa, čistenie obuvi.
Čistenie šiat, kefovanie, prášenie.
Práce v domácnosti
Hygiena v domácnosti.
Utieranie a ukladanie riadu. Pomoc pri stolovaní, estetická úprava stola, rozkladanie obrúskov, príborov, tanierov. Udržiavanie poriadku, zametanie, utieranie prachu.
Ukladanie nástrojov, potrieb, pomôcok na určené miesto.
Šitie
Prípravné práce na šitie, preťahovanie bužírky na cvičných drevených doskách.
Oboznámenie sa s ihlou – prepichovanie kartónu s narysovanými priamkami a bodmi.
Práce v dielni
Práce s drobným materiálom

Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, strihanie, lisovanie, prepichovanie, zväzovanie a zlepovanie drobného materiálu.
Určovanie farby, triedenie materiálu podľa farby a tvaru, rozlišovanie prírodného a umelého materiálu.
(mozaiky, vláčik a stôl zo zápalkových škatuliek, vianočné a veľkonočné ozdoby, koláže)
Modelovanie
Miesenie, stláčanie, vaľkanie, gúľanie, vyťahovanie, odoberanie, odštipávanie, rozdeľovanie modelovacieho materiálu, vytváranie základných tvarov : valčeky, šišky, placky – sušenie.
Poznávanie tvárnosti a súdržnosti materiálu.
Modelovanie predmetov z viacerých častí. Doplňovanie výrobkov inými materiálmi: drievka, špajle, papier, špáradlá a iné.
(jednoduché tvary zeleniny, ovocia, pekárenských výrobkov, rozprávkové postavy, zvieratá)
Modelovanie na pieskovisku a na pieskovom stole (ulice, križovatka, okolie školy, kopec).
Montážne a demontážne práce
Zostavovanie modelov podľa predlohy a podľa vlastnej predstavy z jednotlivých častí stavebníc. V praktických činnostiach poznávanie vlastností materiálov, ktoré sa používajú na montážne práce a ich porovnávanie s inými materiálmi.
Práce s papierom a kartónom
Prekladanie, skladanie, vytrhávanie, strihanie, nalepovanie, zlepovanie, rezanie, obkresľovanie tvaru podľa šablóny, vystrihávanie jednoduchých symetrických tvarov z predloženého papiera.
Určovanie vlastnosti papiera (hrúbka, povrch, farba) v praktických činnostiach.
Rozlišovanie druhov papiera, s ktorým sa pracuje: novinový, baliaci, prieklepový, výkresový, farebný, pijavý.
(skladačky, vystrihovačky, ozdoby, geometrické tvary)
Pestovateľské práce
Ošetrovanie izbových rastlín: polievanie, kyprenie, prihnojenie, čistenie listov od prachu, odstraňovanie odumretých častí.
Pestovanie hrachu, fazule a reďkovky: úprava pôdy pred siatím, siatie do riadkov, pretrhávanie, zalievanie, priebežná starostlivosť o rastliny počas vegetácie.
Práca s motyčkou a hrabľami pri úprave záhonov. Zalievanie a priebežná starostlivosť o trvalky.
Poznávanie podmienok života rastlín (voda, vzduch, svetlo, teplo, pôda).
Pozorovanie klíčenia semien hrachu a fazule, sledovanie zmien na semenách pri klíčení a začiatočnom raste. Pestovanie hrachu a fazule na suchých a predklíčených semenách.
Siatie obilia do misky (príprava veľkonočnej výzdoby).
Vychádzky do záhrad a parkov.

3. Proces
Upevňovať poznatky z 1. ročníka, najmä ukladanie pomôcok na určené miesto.
Účelne spracúvať materiál tak, aby bol čo najlepšie využitý.
Priebežne po celý školský rok vykonávať práce v kútiku živej prírody.

3. ROČNÍK

CIELE
Upevňovať zručnosti získané z predchádzajúcich ročníkov, – udržiavať poriadok na pracovnom stole, – zvládnuť základy jednoduchého pracovného postupu, – rešpektovať požiadavky hygieny a bezpečnosti práce. OBSAH Sebaobslužné činnosti Osobná hygiena. Prehlbovanie zdravotných a hygienických návykov. Oboznamovanie sa s významom otužovania, vhodného obliekania podľa ročných období. Práce v domácnosti Umývanie

ovocia a zeleniny pred použitím. Balenie jedla na desiatu. Hygiena v domácnosti. Umývanie, utieranie a odkladanie riadu. Čistenie kovových častí nábytku a bytového zariadenia. Príprava pokrmov Nákup najzákladnejších potravín (chlieb, pečivo, mlieko). Nalievanie mlieka do hrnčeka. Umývanie zemiakov. Šitie Odmeranie nite, navliekanie do ihly navliekačom i bez neho, robenie uzla. Šitie predným stehom na páse kartónu, látky, s vyznačenými bodmi a spojnicami. Obnitkovávací steh. Porovnávanie vlastností tkaniny a papiera. Práce v dielni Práce s drobným materiálom Zdokonaľovanie praktických činností z predchádzajúcich ročníkov. Využívame drievka, handričky, škatuľky, korok, bužírku, papier, špagáty, vyfúkané vajíčka na výrobu hračiek, ozdôb a darčekov. Navliekanie, skladanie mozaiky, práca s plodmi a prírodným materiálom (slama, listy, šišky, gaštany, konáriky zo stromov, ryža, plody slnečnice a iné). Modelovanie Miesenie, vaľkanie, stláčanie, pridávanie, odoberanie, ohýbanie, delenie na časti, sušenie, varenie modelovacieho materiálu, používanie formičiek. Poznávanie vlastností rozličných materiálov, porovnávanie rozdielov medzi nimi. Výroba drobných úžitkových predmetov. Montážne a demontážne práce Zostavovanie jednoduchých modelov z konštrukčnej stavebnice vyrobenej z plastu (spájanie súčiastky pomocou matíc a skrutiek, rôznych typov pásikov, spojovacích dosiek) a z kartónových stavebnicových častí (rozlišovanie modelov). Vytváranie priestorových modelov (vozík, nábytok, veža a iné). Oboznámenie sa s jednotlivými súčasťami stavebnice a s predlohami. Práce s papierom a kartónom Vytrhávanie podľa jednoduchého predkresleného vzoru. Nalepovanie vytrhávaných obrazcov. Vystrihovanie podľa predkresleného jednoduchého vzoru, nalepovanie vystrihovaných obrazcov. Zostavovanie viacfarebných vzorov. Používanie lepiaceho papiera. Natieranie papiera lepidlom a nalepovanie. Prekladanie, skladanie, stláčanie, strihanie, rezanie a meranie papiera a tenkého kartónu. (Obal na knihy, záložka, hračky, pohárik, lastovička, vrtuľka, lietadlo, maska na karneval, ozdoby.) Pestovateľské práce Ošetrovanie izbových rastlín – opakovanie a prehlbovanie činností z predchádzajúcich ročníkov. Presádzanie izbových rastlín. Rozmnožovanie rastlín stonkovými a listovými odrezkami (tradeskancia, pelargónia a iné). Zisťovanie podmienok pre život rastlín porovnávaním (voda, svetlo, vzduch, teplo, pôda). Práca s klíčidlom (hrach, obilie, zemiaky). Pestovanie trvaliek (pivónie, králiky, nevädze): kyprenie, pletie, polievanie. Zbieranie liečivých rastlín podľa miestnych podmienok (správne trhanie, sušenie, uskladňovanie). Pestovanie šalátu: sejba do debničiek, sadenie, ošetrovanie počas vegetácie, zber. Pestovanie hrachu, reďkovky, fazule.

PROCES Snažíme sa o zdokonaľovanie praktických činností, ktoré si osvojili v predchádzajúcich ročníkoch. Zameriavame sa na kombináciu rozličného materiálu, sledovanie správneho pomeru veľkosti a ladenia farieb. Žiaci sa učia používať správne názvy nástrojov a stavebnice. V praktických činnostiach sa oboznamujú s vlastnosťami papiera a kartónu – hrúbkou, akosťou povrchu, pevnosťou, pružnosťou, vplyvom vody, nasiakavosťou. Porovnávajú rôzne druhy papiera a zostavujú si z nich zbierku.

4. ROČNÍK

CIELE Oboznámiť sa s názvami a funkciou pracovných nástrojov, – oboznámiť sa s vlastnosťami dreva, – oboznámiť sa s vlastnosťami kože a koženky, – naučiť sa pracovať s mäkkým drôtom, – udržiavať poriadok na pracovnom mieste, – naučiť sa šetriť materiálom.

OBSAH Sebaobslužné činnosti Osobná hygiena. Umývanie rúk toaletným mydlom, čistenie nechtov kefkou. Ošetrovanie pri bodnutí hmyzom, pri malej popálenine. Práce v domácnosti Hygiena domácnosti. Umývanie, utieranie a upratovanie riadu. Utieranie prachu, čistenie nábytku. Umývanie umývadla a vane. Príprava pokrmov Obsluha elektrického variča, varnej kanvice, mikrovlnnej rúry. Prestieranie stola k raňajkám. Príprava raňajok: chlieb s maslom a džemom, čaj s citrónom, biela káva. Varenie

zemiakov v šupke, ošúpanie zemiakov. Šitie Šitie predným stehom na kanave. Spájanie látky jednoduchým zošitím, prišívanie gombíka, spínačky, pútka. Zošívanie látky predným stehom, zadným stehom do jednoduchého švíka. Začisťovanie okrajov látky obnitkovacím alebo slučkovým stehom. Navliekanie šnúrky a gumy, zošívanie koncov gumy. Rozoznávanie tkanín: bavlnené, hodvábne, vlnené, syntetické. Háčkovanie. Nacvičovanie retiazkových očiek. Práce v dielni Práce s papierom a kartónom Prekladanie, skladanie, strihanie, vystrihovanie, lepenie, rezanie, zošívanie, meranie a prebíjanie (používanie dierkovača, zošívačky). Zostavovanie skladačky z papiera. Prepletanie farebných pásikov. Strihanie podľa predkresleného vzoru. Balenie balíka. Modelovanie Príprava hliny na modelovanie (vláčnosť, hustota), používanie modelovacích potrieb. Modelovanie drobných predmetov tvaru kocky, hranola, valca, gule. Montážne a demontážne práce Zostavovanie modelov z konštrukčnej stavebnice, spájanie maticami, skrutkami. Nacvičovanie správneho pomenovania nástrojov a stavebnicových dielov. Oboznámenie žiakov s funkciou používaných nástrojov. Demontáž modelov a ukladanie jednotlivých častí do škatule. Zostavovanie modelov z kartónových stavebnicových častí. Práce s drevom Oboznamovanie žiakov s vlastnosťami dreva. Oboznámenie sa s názvami a funkciou pracovných nástrojov. Nacvičovanie základných prác s drevom: Rezanie dreva (nožom, pílou chvostovkou a čapovkou), opracovanie dreva (rašpľou, pilníkom),vŕtanie (nebožiecom), brúsenie (šmirgľovým papierom), napúšťanie hydrovoskom a leštenie. Používanie drevených a oceľových tužidiel, pokosnice a uholnice. Meranie skladacím metrom. Rezanie prútu nožom na menšie časti, delenie pomocou zárezov, zaobľovanie a zahrocovanie koncov. Práce s kovom Práca s mäkkým drôtom – vyrovnávanie, ohýbanie, strihanie, pílenie, začisťovanie koncov. Vyrovnávanie klincov. Práce s kožou alebo koženkou Oboznamovanie sa s vlastnosťami spracovávaného materiálu. Strihanie, rezanie podľa kovového pravítka, prebíjanie dutým priebojníkom. Pestovateľské práce Ošetrovanie izbových rastlín: zalievanie, kyprenie, prihnojovanie, presádzanie. Rozmnožovanie izbových rastlín stonkovými odrezkami (pelargónia, begónia a iné). Práca s klíčidlom (cibuľa, cesnak). Rýchlenie cibuľovitých rastlín (narcis, tulipán, krokus). Pestovanie zeleniny: hrach, reďkovka, šalát, fazuľa, pažítka, rajčiak. Zber liečivých rastlín podľa miestnych a časových podmienok. Pestovanie trvaliek (pivónie, králiky, nevädze a iné). **PROCES** Pri modelovaní učíme žiakov zachovávať proporcie vo veľkostiach modelovaných predmetov. Pri práci s drevom sa v praktických činnostiach žiaci oboznamujú s vlastnosťami dreva a porovnávajú ich s vlastnosťami papiera, kartónu, látky, kože. Pracujú s mäkkým drevom, kôrou, prútom, tenkou tyčou, kolíkom, špajdlou, drevenou doštičkou. Pri prácach v domácnosti pred používaním čistiacich prostriedkov na nábytok, vane a umývadlá žiakov poučíme o bezpečnosti pri práci s chemickými látkami a ich správnej aplikácii pri čistení. Žiaci pri práci s čistiacimi prostriedkami používajú ochranné rukavice.

5. ROČNÍK

CIELE

– Upevňovať zručnosti získané v nižších ročníkoch,
– rozvíjať estetické cítenie,
– aktívne využívať voľný čas,
– vytvárať stereotyp pri základných hygienických návykoch a samoobslužných zručnostiach,
– upevňovať pravidlá správneho stolovania,
– rozlišovať rôzne materiály, spoznávať ich vlastnosti, rozširovať a prehlbovať základné manuálne zručnosti pri práci s nimi,

– osvojiť si základné vedomosti a pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.
Pravidelne si čistiť zuby.
Obviazať poranenie na ruke alebo na nohe.
Stolovanie

Práce v dielni

Práce s papierom a kartónom Poučiť o výrobe papiera, o závislosti kvality papiera od použitého výrobného materiálu.
Jednoduchšie kartonážne práce.
Zhotovovať zložitejšie skladačky, vytvárať priestorové kužeľovité figúrky a papierové plastiky.
Zošívať listy osmičkovým a dvojslučkovým stehom. Vlepovať vložky do mäkkých obalov bez orezania.

Modelovanie

Opakovať zručnosti z predchádzajúcich ročníkov, používať formičky a profilové šablóny, farbiť a lakovať výrobky. Pracovať s pilinovou kašou. Oboznamovať sa s vlastnosťami rozličných modelovacích materiálov a porovnávať rozdiely medzi nimi.

Montážne a demontážne práce

Zostavovať zložitejšie modely (aj pohybové) z konštrukčnej stavebnice z plastu aj z kovovej stavebnice. Zostavovať priestorové modely z kartónových vystrihovačiek.

Práca s drevom

Poznať názvy pracovných nástrojov a ich funkciu.
Oboznámiť sa so štruktúrou dreva, posúdiť podľa štruktúry dreva ako sa dá deliť, rezať, štiepať. Rozoznať mäkké a tvrdé drevo.
Mäkké drevo merať, upínať, rezať, orezávať, hladiť, vŕtať, spájať klincami, moriť. Vyťahovať zatlčené klince.
Oboznámiť sa s rezaním a opracúvaním tvrdého dreva.

Práce s kovom

Zdokonaliť sa v osvojených technikách z predchádzajúceho ročníka. Vytvárať meandre z drôtu podľa nákresu v skutočnej veľkosti, figúrky z drôtu a nastrihaných plechových pásikov.

Práce z kože alebo koženky

Pokračovať v jednoduchých prácach z kože alebo koženky. Vystrihovať, vysekávať, rezať materiál podľa kovového pravítka, zošívať.

Práce s rozličným materiálom

Pestovateľské práce

Ošetrovať izbové rastliny - umývať rastlinu, čistiť črepník, odstraňovať pleseň
Oboznámiť sa so zásadami správneho zalievania.
Pracovať s klíčidlom. Pozorovať klíčenie obilnín.
Okopaniny. Oboznámiť sa s významom okopanín, najmä s druhmi, ktoré rastú v mieste školy.
Pestovať zemiaky - pripraviť pozemok, pripraviť sadivo, sadiť, ošetrovať (kypriť, plieť, okopávať, obhŕňať, ochraňovať pred škodcami a burinou).
Pestovať strukoviny (hrach, fazuľu, šošovicu).
Oboznámiť sa s hlavnými druhmi burín, poznať ich škodlivosť a zásady boja proti nim.
Založiť herbár, ukladať kvety a listy poznávaných rastlín. Siať semená kvetín do debničiek.

Presádzať kvetiny. Starať sa o okrasné kry.
Práce v domácnosti
Hygiena domácnosti.
Umývať a udržiavať rôzne druhy podlahových krytín. Vysávať.
Príprava pokrmov
Urobiť jednoduchý nákup.
Pripraviť raňajky - vajíčko na mäkko, na tvrdo, miešané.
Pripraviť polievku zeleninovú, zemiakovú.
Čistiť zeleninu a zemiaky.
Šitie
Zvládnuť základné stehy (vrátane jednoslučkového stehu).
Prišívanie rozličných gombíkov, spínačiek, háčikov.
Plátať a vykonávať jednoduché opravy odevov.
Háčkovanie.
Háčkovať retiazku, krátky stĺpik, dlhý stĺpik.

PROCES Upevňovať poznatky z predchádzajúcich ročníkov. Rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci. Pozor na zranenie pri práci s pílkou, nebožiecom a plechovými pásmi

6. ROČNÍK

1. Ciele vyučovacieho predmetu

- Upevňovať zručnosti získané v nižších ročníkoch,
- osvojiť si základné vedomosti a zručnosti v spracovaní pôdy, siatí semien, sadení priesad a zbere plodín,
- upevniť poznatky o základných druhoch dreva a prehĺbiť manuálne zručnosti pri práci s ním,
- oboznámiť sa s vlastnosťami organického skla a novoduru, s ich použitím v praxi,
- zdokonaľovať rozličné spôsoby montáže a demontáže osvojené v predchádzajúcich ročníkoch
- osvojiť si manuálne zručnosti pri práci so strojčekmi na mletie mäsa, maku, strúhanky,
- osvojiť si názvoslovie pracovných nástrojov a postupov

2. Obsah vzdelávania

Sebaobslužné činnosti
Osobná hygiena.
Starostlivosť o vlasy – česanie, umývanie šampónom.
Ničenie vši detskej.
Práce v dielni
Práce s papierom a kartónom
Zdokonaľovanie osvojenej techniky, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce. Zošívanie zošitov, meranie, orezávanie, rezanie, lepenie a používanie knihárskeho materiálu a pomôcok. Zhotovovanie zošitov s orezanými okrajmi, škatúľ, dosiek s pláteným chrbtom, rámik – pasparta a iné.
Modelovanie
Modelovanie dutých predmetov aj s použitím modelárskeho očka a špachtle – guľa, valec, hrnčeky, vázy, misy, duté vajíčka. Modelovanie figúrky s vystihnutím pohybu.
Práca so sadrou, odlievanie do formy, kašírovanie, vyškrabovanie predkresleného vzoru - sadrové odliatky, geografické makety.
Montážne a demontážne práce

Samostatná práca podľa predlohy.
Zostavovanie zložitých pohyblivých modelov z kovovej stavebnice.
Zdokonaľovanie rozličných spôsobov montáže a demontáže osvojené v predchádzajúcich ročníkoch.

Práce s drevom

Upevnenie poznatkov o základných druhoch dreva (mäkké a tvrdé drevo) a oboznamovanie sa s ich priemyselným spracovaním (rezivo – hranoly, dosky, latky, preglejky, dyhy).
Obrábanie dreva základnými technikami, používanie svorkovníc.
Rezanie malou rámovou pílkou a chvostovkou.
Vŕtanie nebožiecom a kolovrátkom. Spájanie dreva skrutkami do dreva, brúsenie, lakovanie.
Výrobky: podložka pod hrniec, jednoduchý svietnik, hračka, vešiak na šaty, kŕmidlo.

Práce s kovom

Práca s medeným, hliníkovým a tenkým oceľovým drôtom, oboznamovanie sa s ich vlastnosťami a najvhodnejším využitím.
Meranie, strihanie, spletanie, ohýbanie, vyrovnávanie drôtu, používanie rôznych klieští.

Práce s plastmi

Oboznamovanie sa s vlastnosťami organického skla a novoduru, s ich použitím v praxi.
Ich opracovanie- meranie, obrysovanie, rezanie, vŕtanie, pílenie, brúsenie, leštenie.
Lepenie novoduru.
Výrobky: geometrické tvary, stojan na servítky, stierka, dekoračné a úžitkové predmety.

Práce s rozličným materiálom

Náplň určí učiteľ.

Pestovateľské práce

Úprava a spracovanie pôdy - rýľovanie, hrabanie. Úprava hriadok.
Zvyšovanie úrodnosti – hnojenie, striedanie plodín.
Siatie a sadenie plodín podľa priority kultivarov v regióne.
Príprava sadeníc – siatie, pikírovanie, presádzanie priesad.
Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie zeleniny.
Poznávanie škodcov a ochrana pred nimi.
Prirodzená ochrana a spolužitie rastlín.
Zber plodín, úprava pôdy po zbere, uskladnenie.
Úžitková záhrada na okne, balkóne, loggii.
Oboznamovanie sa s ošetrovaním ovocných stromov a kríkov.
Zber ovocia a uskladnenie.
Letničky, dvojročné rastliny, trvalky, skalničky.
Kvety na balkóne a loggii.
Izbové kvety, hydroponické pestovanie rastlín.
Viazanie a aranžovanie kvetín.

Práce v domácnosti

Hygiena v domácnosti.
Čistenie podlahovej krytiny, nábytku. Čistiace prostriedky a bezpečnosť pri práci s nimi.
Pranie osobnej bielizne.
Príprava pokrmov
Nátierky, puding, polievky, pokrmy zo zemiakov.
Obsluha plynového a elektrického sporáka.
Práca so strojčekmi na mletie mäsa, maku, strúhanky.
Šitie
Oboznamovanie sa s pomôckami a nástrojmi pre ručné šitie a s drobnou textilnou a technickou prípravou.
Základné stehy. Štopkanie. Pomocné stehy. Obnitkovacie stehy. Prišívanie zapínadiel.
Zošívanie dvoch látok jednoduchým stehom. (chňapka)
Oboznamovanie sa so šijacím strojom a jeho základnou obsluhou.

Navliekanie nite, šitie bez nití.
Háčkovanie
Háčkovanie s vlnou. Krátky a dlhý stĺpik. Pridávanie do kruhu.
Opakovanie a zdokonaľovanie techniky. (ihelníček, podložka)
Pletenie
Ručné pletenie hladkých a obrátených očiek, začínania a ukončenie. (šál, čelenka)
Základy technického kreslenia
Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.
Rysovacie potreby, manipulácia s nimi.
Technické normalizované písmo.
Druhy čiar a ich využitie:
- hrubé – obrysové,
- tenké - pomocné, rozlišovacie (využívanie hrúbky čiar a tvrdosti ceruziek).
Rysovanie priamok, úsečiek :
- základné pojmy – opakovanie,
- rysovanie úsečiek danej dĺžky, označovanie úsečiek,
- premieňanie dĺžkových jednotiek,
- smer úsečiek, priamok.

Proces
Upevňovať poznatky z predchádzajúcich ročníkov. Rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci. Byť opatrný pri šití na šijacom stroji, pri obsluhe kuchynských spotrebičov.
Praktické činnosti uvedené v prácach v dielni sú pre chlapcov povinné v celom rozsahu, pre dievčatá sa urobí výber tak, aby bola zastúpená práca s každým materiálom.
Praktické činnosti uvedené pre práce v domácnosti sú pre dievčatá povinné v celom rozsahu, pre chlapcov sa urobí výber tak, aby boli zastúpené práce pri hygiene v domácnosti, základy šitia a varenia.

7. – 9. ROČNÍK

Charakteristika predmetu:
Predmet využíva poznatky žiakov, ktoré získali v prírodovedných predmetoch a ďalej ich rozvíja novými poznatkami, pozorovaním a experimentovaním, rozvíja pracovné zručnosti, vytvára správne etické zásady a postoje vo vzťahu k prírode, k prírodným vedám, k prírodným zákonitostiam, umožňuje sebarealizáciu žiaka a podporuje rozvoj jeho kreativity.
Predmet sprostredkúva žiakom poznatky o pôde, pestovaní rastlín, agrotechnike pestovania okrasných rastlín – interiérových a exteriérových, ich viazaní a aranžovaní.
Vytvára základy pre ďalšie odborné štúdium, pre podnikateľské aktivity, ale aj pre aktívnu tvorbu a ochranu životného prostredia.

Ciele predmetu:
V tomto predmete sa majú žiaci naučiť základom pracovných zručností, kreativite a kladnému vzťahu k prírode a životnému prostrediu.

V rovine hodnôt a postojov predmet smeruje k:
- uvedomeniu si významu tvorby a ochrany životného prostredia
- rozvoju kladného vzťahu k práci a ochrane toho, čo vytvorili
- rozvoju morálnych a vôľových vlastností / systematickosť práce k dosiahnutiu cieľa,

vytrvalosť, samostatnosť/
- estetickému vnímaniu bezprostredného okolia žiaka.

V rovine vedomostí predmet smeruje k:
- poznaniu významu pôdy a jej vlastností
- poznávaniu úžitkových aj okrasných rastlín – interiérových a exteriérových
- osvojeniu si poznatkov o ich pestovaní, rozmnožovaní a rýchlení
- osvojeniu si základov aranžovania a viazania kvetov
- poznaniu základov živočíšnej výroby
- osvojeniu si poznatkov o zakladaní skalky a trávnika a ďalšej starostlivosti o ne.

V rovine pracovných činností a zručností predmet smeruje k:
- získavaniu pracovných zručností a skúseností v oblasti tvorby životného prostredia, pri pestovaní črepníkových rastlín a pri pestovaní a ošetrovaní okrasných rastlín
- získavanie pracovných zručností a návykov používaním správneho náradia pri pestovaní rastlín.

Kľúčové kompetencie žiakov, ktoré vedú k:
- pozitívnemu vzťahu k práci a zodpovednosti za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce,
- osvojeniu základných pracovných zručností a návykov v rôznych pracovných oblastiach, k organizácii a plánovaniu práce a k používaniu vhodných nástrojov, náradia a pomôcok pri práci i v bežnom živote,
- vytrvalosti a sústavnosti pri plnení zadaných úloh, k uplatňovaniu tvorivosti a vlastných nápadov pri pracovnej činnosti a k vynakladaniu úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku,
- autentickému a objektívnemu poznávaniu okolitého sveta, k potrebnej sebadôvere, k novému postoju a hodnotám vo vzťahu k práci človeka, technike a životnému prostrediu,
- chápaniu práce a pracovnej činnosti ako príležitosti k sebarealizácii, sebavzdelávaniu a k rozvíjaniu podnikateľského myslenia,
- orientácii v rôznych odboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej a duševnej práce a osvojeniu potrebných poznatkov a zručností významných pre možnosť uplatnenia, pre voľbu vlastného profesijného zamerania a pre ďalšiu životnú a profesijnú orientáciu,
- k rešpektovaniu environmentálnych hodnôt a chápaniu recyklácie materiálov a produktov.

Hodnotenie:
Žiaci budú hodnotení podľa platných kritérií na klasifikáciu žiakov.

Proces:
Učebné osnovy sú koncipované voľne. To predpokladá tvorivú prácu učiteľov a vytvára možnosti voliť optimálny výber teoretických poznatkov a praktických činnosti podľa záujmu žiakov a materiálnych podmienok.
Vyučovací proces sa rozvíja na základe obsahu stanovenom učebnými osnovami tak, aby sa dosiahli ciele uvedené na začiatku, ale aj konkretizované pri každom tematickom celku. Najdôležitejším snažením by mal byť ústup od reprodukčných činnosti, viac sa zameriavať na rozvoj tvorivosti žiakov.
V organizovaní vyučovacieho procesu navrhujeme viac využívať tímovú prácu pred frontálnou prácou žiakov. Práve tímová práca sa využíva pri riešení rôznych problémov v bežnom živote. Žiaci sa majú naučiť vzájomne komunikovať v tíme, spoločne pracovať, vedieť uplatniť svoj názor pri riešení problému, učiť sa od ostatných, niesť zodpovednosť za prácu celého tímu.

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Estetické zážitky a tvorivé činnosti prispievajú k postupnému zlepšovaniu psychomotorického stavu žiakov, k vyrovnávaniu ich disharmonického rozvoja a celkovej rehabilitácii umožňujúcej úspešné zaradenie do praktického života. Pôsobí na motoriku a psychiku žiakov s mentálnym postihnutím. Má široký záber medzipredmetových vzťahov, v rozvoji citovej výchovy a veľkou mierou prispieva k celkovej rehabilitácii žiakov.
Cieľom výtvarnej výchovy vo vyšších ročníkoch špeciálnej základnej školy je i naďalej viesť žiakov k vytváraniu správneho vzťahu k prírodnej a umeleckej kráse, k výchove vkusu a k rozvoju už osvojených základných výtvarných zručností.
Umožňuje využiť možnosti terapeutického pôsobenia s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

1. ROČNÍK

CIELE

– Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom ročníku,
– rozvíjať koordinovaný pohyb rúk, uchopenie a pustenie predmetu,
– rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
– rozvíjať percepciu,
– rozvíjať lateralitu,
– rozvíjať priestorovú orientáciu,
– napomáhať rozvíjať grafomotorické zručnosti.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Práca s prírodninami. Na vychádzkach a pri hrách žiaci si všímajú prírodu a jednotlivé prírodniny. Zbierajú prírodné materiály pre ich zvláštnosti; kamene, kamienky, halúzky, plody, listy a pod., pozorujú ich, triedia a porovnávajú, rytmicky radia, zoskupujú, vtláčajú do vhodných materiálov - piesok, hlina, blato, sadra, plastelína.
Tematické práce - domov; školské prostredie, moja mamička, kamaráti, na ihrisku, dom, v ktorom bývam; naša škola; naša mačka a pod. Príroda v rôznych ročných obdobiach (vegetácia), ilustrácie k rozprávkam.
Uplatňujeme kresbu, maľbu, modelovanie, výtvarné hry s rozličnými materiálmi a výtvarnými prostriedkami, priestorové vytváranie, konštruovanie.

Práca s výtvarnými prostriedkami

Kresba (mäkká ceruza, fixka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)
Grafické vyjadrovanie pohybových predstáv – žiaci napodobňujú pracovné pohyby, ako napr. miešanie, mletie, vstávanie, skákanie, kyvadlové hodiny, vietor, graficky ich zaznamenávajú.
Rytmicky radia rozličné prírodné a dekoratívne prvky.
Voľné kreslenie – rozvinutie grafického pohybu.
Vertikálne a horizontálne čiary, oblúky, kruhy, veľkým aj malým pohybom, grafický záznam robia postojačky a na veľkej ploche.
Maľba (štetec, tampón, drievko, prsty / temperové farby, akvarelové farby)
Základné zručnosti v práci so štetcom a farbami.
Ukladať farby štetcom na plochu papiera, prerušovať ťahy štetca: bodky, škvrny, čiarky.
Zväčšovaním škvŕn zo stredu vytvárať niektoré jednoduché tvary: lopta, jablko a pod.
Modelovanie (plastelína, hlina, modurit)

Poznávanie základných vlastnosti modelovacích materiálov stláčaním, miesením, vaľkaním, vyťahovaním.
Vytváranie modelov jednoduchého tvaru, napr. pečivo, ovocie, zeleninu, rozličné nádoby točením ušúľaného valčeka podľa vzoru.
Ozdobovanie modelov.
Vytváranie modelov z piesku na pieskovisku alebo pieskovom stole pomocou formičiek na vyklápanie, kopce, cesty a pod.

PROCES Žiakov priebežne oboznamujeme s ukážkami výtvarného umenia, s umeleckou tvorbou pre deti, ilustráciami kníh a časopisov pre deti (V. Machaj, Ľ. Fulla, J. Lada a ďalší).

2. ROČNÍK

Ciele predmetu

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom ročníku,
- rozvíjať zmyslové vnímanie , pozornosť a predstavivosť,
- prostredníctvom výtvarných činností získávať základné zručnosti , poznatky a výtvarné skúsenosti,
- poznávať vlastnosti farby ,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prijať pravidlá pri rôznych aktivitách,
- prispôsobovať sa požiadavkám skupiny,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať fantáziu
- rozvíjať farebné cítenie,
- rozvíjať výtvarné zručnosti,
- oboznámiť sa s výtvarným dielom prostredníctvom ilustrácií a reprodukcií výtvarných diel
- rozvíjať individuálne schopnosti a predpoklady mentálne postihnutých detí tak ,aby si osvojili zručnosti, ktoré dokážu využiť v osobnom živote

Obsah

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Tematické práce

Námety zo života detí a dospelých , ilustrácie k známym rozprávkam a rečňovačkám.
Výtvarné rozprávanie zážitkov dieťaťa kresbou a maľbou.

Zobrazovanie prírodných a umelých foriem

Na vychádzkach vyhľadávanie tvarovo, farebne a štruktúrou zaujímavých prírodných materiálov, ich dotváranie. Práca s prírodnými materiálmi (otláčanie, vtláčanie do vhodných materiálov, prenášanie do plochy a pod.).
Pozorovanie vecí dennej potreby z hľadiska tvaru, funkcie a materiálu. Ich zobrazovanie na základe poznania a detských predstáv (krebou, maľbou, modelovaním).

Výtvarné hry a dekoratívne činnosti

Hry s farbou

Využívanie hry s farbou na poznanie vlastností farby, rozpíjanie, zapúštanie do vlhkého podkladu , husté a riedke , svetlé a tmavé farby.
Kontrast svetlých a tmavých farieb (obloha, krajina, svetlo a tieň v krajine).
Radenie svetlých a tmavých rozlične širokých pásov (pastel, tempera, prstové farby, anilínové farby, suchý pastel, akvarel, lepidlo, klovatina, farebné tuše a pod.).

Priestorové vytváranie
Poznávanie vlastností modelovacích materiálov (sochárska a tehliarska hlina, cesto, modurit, plastelína).
Modelovanie jednoduchej skutočnosti (napr. ovocie, huby a pod.).
Prebúdzanie elementárneho zmyslu pre priestor v súvislosti s poznávaním životného prostredia.
Vytváranie konkrétnych priestorových situácií z najbližšieho okolia dieťaťa na pieskovom stole, pieskovisku a pod. (tvarovanie kopcov, údolí, koryta rieky, hlavnej cesty ,stavebných dominánt a pod.) s využitím makiet domov a stromov.
Dekoratívne práce
Prebúdzanie zmyslu pre rytmus.
Rytmické radenie rôznych prírodných prvkov,farebných plôch a tvarov, odtlačkov do vhodných materiálov (piesok, hlina , blato, cesto, sadra, plastelína), trhanie , strihanie nalepovanie, práce so štetcom- pásy látok, stužky, koberce a pod.

Výtvarná kultúra
Oboznamovanie žiakov s ilustráciami kníh pre deti (A.Klimo, Š. Cpin, J. Čapek).
Vymenovanie osôb a vecí na obrázku ,pokus o jednoduchý opis obrázka.
Hračky. S čím sa deti hrajú. Hračka, bábika, maňuška.

Prierezové témy

- DOPRAVNÁ VÝCHOVA- VÝCHOVA K BEZPEČNOSTI V CESTNEJ PREMÁVKE (DOV)- cieľom je postupne pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke – ako chodcov alebo cyklistov, aby boli schopné pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote.
- ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA (ENV) – cieľom je rozvíjať vzťah medzi človekom a jeho životným prostredím.
- OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ (OSR)- cieľom je rozvíjať sebareflexiu, sebapoznávanie, sebaúctu, sebadôveru, sebavzdelávanie a zodpovednosť za svoje konanie, prevencia sociálno-patologických javov v škole.
- OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA (OZO)- cieľom je sebaochrana, poskytnutie prvej pomoci, rozvoj telesnej zdatnosti, civilná ochrana a zdravotná príprava.
- TVORBA PROJEKTOV A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI (TBZ)- cieľom je rozvíjať u žiakov schopnosť komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, poznať sám seba a svoje schopnosti, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine, vytvoriť nejaký produkt.
- MEDIÁLNA VÝCHOVA (MDV) – cieľom je formovať schopnosť detí primerane veku posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, ale tiež ich schopnosť uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť.
- MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA (MUV) – cieľom je výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania rozličných tradičných aj nových kultúr a subkultúr, akceptácia kultúrnej rozmanitosti ako aj spoločenskej reality a rozvoj tolerancie a rešpektu ku kultúrnej odlišnosti.
- FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ (FIG) – cieľom je rozvíjať u žiakov schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.

Medzipredmetové vzťahy
V každej hodine výtvarnej výchovy sa výchovno- vzdelávacie ciele a niektoré aktivity

prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s predmetmi vecné učenie, slovenský jazyk, hudobná výchova, telesná výchova a pracovné vyučovanie.

Proces
Pestovanie zmyslu pre krásu prírody a vzťah k životnému prostrediu.
Oboznamovanie sa s výtvarným dielom prostredníctvom ilustrácií a reprodukcií výtvarných diel pre deti.
Aktuálne sa realizujú návštevy výstav výtvarných prác detí a výstav insitného umenia.

Stratégie vyučovania
Metódy
- Motivačné
- expozičné
- samostatnej práce
- fixačné
- diagnostické
- hodnotiace
- individuálneho prístupu
- používania inštrukčných médií
- povzbudenia

Formy
- Vyučovacia hodina
- práca vo výtvarnej triede- individuálna práca, skupinová práca
- práca v exteriéri- individuálna práca, skupinová práca
- návštevy výstav výtvarného umenia

Prostriedky hodnotenia
- Ústne hodnotenie
- písomné hodnotenie
- vzájomné hodnotenie žiakov

3. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať detskú predstavivosť dejovými a figurálnymi námetmi zo života detí,
– rozvíjať zmysel pre vystihnutie proporčných vzťahov,
– rozvíjať elementárny zmysel pre priestor,
– rozvíjať zmysel pre krásu prírody a vzťah k životnému prostrediu.

OBSAH
Výtvarné osvojovanie skutočnosti
Tematické práce
Námety zo života detí na základe vlastných zážitkov a rozprávania.
Dejové a figurálne námety, nadväzujúce na úlohy predchádzajúcich ročníkov smerujú k rozvoju detskej predstavivosti.
Približné vystihnutie proporčných vzťahov.
Výtvarné rozprávanie.
Zobrazovanie prírodných a umelých foriem
Vyhľadávanie a výtvarné dotváranie prírodných materiálov na základe fantázie – reliéfne
(odtlačky alebo odlievanie do sadry) alebo voľné útvary – napr. strašiak v poli a podobne
formou kolektívnych aj samostatných prác).

Veci, ktoré slúžia človeku. Objavovanie a pozorovanie tvarov, vecí z hľadiska ich úžitku
a materiálu. Pokusy o kresbové a farebné vyjadrovanie tvarovo aj farebne výrazných predmetov (detské hračky, žehlička, visiaci zámok a iné).
Výtvarné hry a dekoratívne činnosti
Hry s farbou
Rozpíjanie, zapúšťanie do mokrého podkladu, napr. krajina, obloha.
Hra s náhodou, ktorú možno výtvarne využiť – dotváranie farebnej škvrny na základe predstáv a podobne. Kontrast svetlých a tmavých farieb ako výrazový prostriedok na vystihnutie nálady (kontrast svetlej a tmavej krajiny a naopak).
Poznávanie výrazových vlastností svetlej a tmavej plochy.
Rozdelenie rozlične širokých svetlých a tmavých pásov (napr. vzory na textil) rozširovaním
a narastaním, nie vyplňovaním.
Priestorové vytváranie
Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor. Modelovanie jednoduchej skutočnosti
a vyjadrovanie predstáv na základe fantázie (napr. rozprávkové postavy).
Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor a súvislosti s poznávaním životného prostredia.
Hra s vytváraním priestoru z najbližšieho okolia dieťaťa na pieskovom stole, pieskovisku
(tvarovanie kopcov, údolí, koryta rieky a pod.) s využitím stavebnicových makiet domov
a stromov.
Dekoratívne práce
Pomocou jednoduchých techník tlače (odtlačky prírodnín, zvitku papiera, vyrobených tlačidiel – zemiak, guma, pokrčený papier) rozvíjať zmysel pre rytmus a tvorivé radenie
prvkov. V dekoratívnych kompozíciách môžeme využiť rôzne vystrihovačky, koláže
a mozaiky.
202
Výtvarná kultúra
Ukážky ilustrácií z kníh pre deti z predchádzajúceho ročníka rozširovať o ďalšie (V. Hložník,
V. Gergeľová, J. Trnka, V. Bombová).

Čo vyjadrujú farby, napr. modrá (obloha, voda), červená (oheň, ruža), zelená (tráva, les), žltá
(slnko, obilie) a podobne.
PROCES
Pri ilustráciách kníh postupujeme od jednoduchého opisu obrázka k opisu jednotlivých postáv, k vyjadreniu priestoru (vzdialenosti).
Pri plošných prácach dbáme na dôsledné pokrytie plochy.
Upozorňujeme deti na možnosti vytvárania odtieňov zmenou prítlaku.
Využívame možnosť terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností
spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

4. ROČNÍK

CIELE
– Spresňovať, rozvíjať a obohacovať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
– pestovať vkus a zmysel pre farebnosť,
– učiť sa správne komponovať a zobrazovať priestor,
– učiť sa správne vidieť a odpozorovaný tvar nakresliť.

OBSAH
Výtvarné osvojovanie skutočnosti
Tematické práce
Námety zo života detí, ich činností a prostredia, v ktorom sa pohybujú v nadväznosti na obsah
vyučovania ostatných predmetov v tomto ročníku (slovenský jazyk a literatúra, vlastiveda,
pracovné vyučovanie, hudobná výchova).
Komponovanie a zobrazovanie priestoru: maľbou (akvarel, tempera, suchý pastel) a kresbou
(mastný pastel v kombinácii s akvarelom, tuš kolorovaný akvarelom).
Zobrazovanie prírodných a umelých foriem
Výtvarné stvárnenie skutočnosti na základe priameho pozorovania (zrakového, hmatového,
sluchového vnímania).
Zachytenie tvarov, štruktúr a farebnosti prírodnín.
Zachytenie veľkosti, tvarov a materiálov vecí dennej potreby.
Výtvarné stvárnenie kresbou (rudka, mäkká ceruzka, kolorovaná kresba, kombinované techniky), maľbou (suchý a mastný pastel, fixy).
Plošné a priestorové úžitkové práce
Dekoratívne práce
Poznávanie a hodnotenie rôznych výtvarných techník a materiálov.
Jednoduché členenie plochy s využitím farby a línie.
Ornamentálna kresba, vypĺňanie plochy podľa šablóny. Dvojfarebné a trojfarebné kombinácie.
Volíme námety v súvislosti s kultúrou bývania a odievania.
Priestorové práce
Modelovanie a priestorové vytváranie s rôznym výtvarným materiálom. Modelovanie dvojrozmerných a trojrozmerných plastík.
Výtvarná kultúra
Návšteva výstav prác detí, umelcov, ľudových umelcov, remeselníkov podľa regionálnych
možností.

Vychádzky zamerané na pozorovanie architektúry a panorámy krajiny.
Besedy o ilustráciách a reprodukciách umeleckých diel.

PROCES
Pri zobrazovaní prírodných a umelých foriem vedieme žiakov k pokusom o výtvarné stvárnenie napríklad kôry stromov, konárov a listov. Žiakov upozorňujeme na funkčnosť a estetiku predmetov dennej potreby. Učíme ich pochopiť výrazové možnosti grafických
techník a ich uplatnenie vo výtvarnej výrobe. V kompozíciách dekoratívnych prác vychádzame z ľudového umenia. Učíme ich prezentovať vlastnú prácu v triede, škole.

5. ROČNÍK

CIELE

– Získané poznatky a výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov ďalej zdokonaľovať, rozvíjať a dopĺňať.
– Rozširovať používanie farebnej škály miešaním základných farieb a učiť žiakov paletu farieb v jednotlivých oblastiach obsahu výtvarnej výchovy vhodne používať.
– Zdokonaľovať schopnosť kresby postavy a naučiť žiakov uplatniť ju v kompozíciách tematických prác (dynamická, statická kompozícia).

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Pri voľbe námetov vychádzame zo sveta blízkeho deťom, z ich priamych zážitkov skúseností - z vychádzok, pracovných činností, zo života v rodine, v škole, na ulici, v obchode, dopravnom prostriedku a pod..
Ďalším zdrojom námetov sú ilustrácie filmových, divadelných a literárnych útvarov.
Na základe priameho pozorovania predmetov dennej potreby, pozorovania prírodnín vedieme žiakov k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu.
Upozorňujeme na proporcionálne vzťahy jednotlivých častí k celku, šírky k výške a pod.
Žiakov učíme využívať kontrast svetlých a tmavých tónov, studených a teplých farieb.
Výtvarné techniky: kresba, maľba, kombinované a materiálové techniky - koláž, textilná aplikácia, mozaika.
Výtvarné materiály: tuš, rudka, mäkká ceruzka, akvarel, tempera, fixky, farebný papier, časopisy, textil a iné.

Práca s výtvarnými prostriedkami

V kompozíciách vychádzame z osvojených poznatkov z predošlého ročníka.
Odporúčame realizovať rastlinný, vecný, figuratívny i geometrický dekoratívny motív.
Používať šablónu, ktorú učíme zhotovovať samostatne. Využívať pritom zjednodušené štylizované tvary. Dbať na vhodnú jednoduchú farebnú kombináciu. Opäť uplatňovať kontrast tmavých, svetlých, teplých a studených farieb.
Maľba (akvarel), kombinované techniky - modrotlač (odkrývacia technika, vosková rezerva), batika.
V priestorovom vytváraní uplatňujeme a dopĺňame poznatky a výtvarné zručnosti z predošlého ročníka. Modelujeme dvoj a trojrozmerné plastiky jednoduchých štylizovaných tvarov. Námety volíme analogicky s oblasťou - výtvarné osvojovanie skutočnosti.
Modelovanie (hlina, sadra, plastelína, modurit), kašírovanie (noviny, papierová buničina, škrob, voda).
Plastiky z rôzneho materiálu (látka, farebný papier, kartónové škatuľky, prírodniny, drevo ...).

Výtvarné umenie

Návštevy výstav výtvarných prác detí, umelcov, ľudových umelcov, remeselníkov, múzeí.
Vychádzky zamerané na okolitú architektúru.

PROCES

Postupne dopĺňame vedomosti žiakov v oblasti výtvarného umenia - maliarstva, sochárstva, architektúry, užitého umenia. Vychádzame z regionálnych

možností.

6. ROČNÍK

Ciele predmetu

Získané poznatky a nadobudnuté zručnosti z predchádzajúcich ročníkov dopĺňať, rozvíjať a zdokonaľovať. Rozvíjať vnímanie, predstavivosť, tvorivosť a fantáziu žiakov. Učiť žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého sa námet čerpá. Odhaľovať zákonitosti stavby prírodných a umelých foriem.

Obsah

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Námety tematických prác je potrebné orientovať na skutočné zážitky detí, aby sa pretransformovaním skutočnosti rozvíjala predstavivosť a na základe predstáv i fantázia.

V tematických prácach učíme žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého čerpáme námety. Nezabúdať pritom i na uplatňovanie spontánneho prejavu.

Námety: Ilustrácie krátkych dejových celkov: rozprávky, poviedky, filmové príbehy. Zážitky z exkurzií a vychádzok. Zobrazovanie pracovných činností.

Výtvarné techniky:

- kresba - kolorovaná perokresba, kresba drievkom
- maľba - tempera, suchý a mastný pastel
- grafika - tlač z kartónovej koláže, tlač z textilnej koláže
- výtvarný materiál voliť podľa výberu techník

Práca s výtvarnými prostriedkami

V plošných dekoratívnych prácach využívanie výtvarných techník spojených s experimentovaním. Orientácia na farebné cítenie detí, obohacujeme používanie farebnej škály. Zameriavame sa na farebnú výplň plochy a ornamentálnu tvorbu, rozširovanie poznatkov o technikách výtvarnej tvorby. Jednoduchými formami oboznamujeme žiakov s tradičnou ľudovou technikou textilnej tvorby.

Výtvarné techniky:

- techniky spojené s experimentovaním - zapúšťanie do riedenej klovatiny
- hra s akvarelovými škvrnami preklápaním
- rozfukovanie tušových škvŕn s dotváraním
- farebná výplň dekoratívnej plochy
- vosková rezerva, odkrývanie na vosku
- radenie prvkov odtláčaním
- modrotlač návrh na dekoračnú látku do detskej izby, na šatovku

Výtvarné materiály:

Voskový pastel, parafín (biela svieca), tuš, farebný tuš, akvarelové farby, klovatina - podľa výberu techník.

V priestorovom vytváraní sa orientujeme na tvar ako hlavný výtvarno-výrazový prostriedok. Na modelovanie môžeme využiť rôzny odpadový materiál. Vychádzame z jednoduchých foriem a tvarov. Citlivo využívame ukážky ľudových artefaktov formou besied,
návštevou ľudových umelcov v ich pracovnom prostredí, podľa regionálnych možností.

Výtvarné techniky:

- modelovanie
- priestorové vytváranie z papiera
- montážne práce z rôzneho materiálu

Výtvarné materiály:

Hlina, plastelína, modulit, cesto, rôzny odpadový materiál, krabičky, drôt, kašírovacia hmota (novinový papier, buničina, škrob), sadra.

Výtvarné umenie

Návštevy výstav výtvarných prác detí, dospelých a pokiaľ je to možné, návštevy galérií i múzeí. Priblížiť žiakom diela ilustrátorov detských kníh (Brunovský, A.; Bombová, V.).

Prierezové témy

Dopravná výchova – DOV
Environmentálna výchova – ENV
Osobnostný a sociálny rozvoj – OSR
Ochrana života a zdravia – OZO
Tvorba projektu a prezentačné zručnosti - TBZ
Finančná gramotnosť – FIG
Mediálna výchova - MDV
Multikultúrna výchova – MUV

Medzipredmetové vzťahy

Slovenský jazyk a literatúra - SJL
Správanie - SPR
Vlastiveda – VLA
Matematika – MAT
Regionálna výchova – RGV
Informatická výchova – IFV
Hudobná výchova - HUV
Etická výchova – ETV
Náboženská výchova – NBV
Pracovné vyučovanie - PVC

Proces

Skvalitňovanie názorov žiakov na kultúru bývania, odievania, prispôsobovania, pretvárania prostredia. Pestovanie vkusu, ochrana prírody. Oboznamovanie žiakov s umením a kultúrou nášho národa.

Stratégie vyučovania

Metódy, formy a prostriedky vyučovania výtvarnej výchovy majú stimulovať rozvoj senzo - motorických schopností žiakov, poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľ zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepším výkonom, podporovať jeho aktivity všeobecne.

Metódy

Slovné metódy:
- monologické – rozprávanie, výklad, vysvetľovanie
- dialogické – rozhovor

Demonštračné metódy:
- pozorovanie predmetov a javov
- demonštrácia statických obrazov

Praktické metódy:
- nácvik pohybových zručností
- nácvik pracovných zručností
- grafické a výtvarné činnosti

Motivačné metódy

Diagnostické metódy

Formy
Individuálna práca žiakov
Skupinová práca žiakov

Prostriedky hodnotenia
Ústne hodnotenie s dôrazom na vyzdvihnutie aktivity a snahy dieťaťa.

7.ROČNÍK

CIELE
Zdokonaľovať, rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti, – rozvíjať zmyslové, rozumové a emocionálne poznávanie žiakov, – kultivovať výtvarný prejav žiakov bez násilných zásahov do spontánnej detskej tvorby, – prehlbovať vzťah k umeniu a prírode. **OBSAH** Výtvarné osvojovanie skutočnosti Znázorňovanie dejového celku v kompozíciách väčšieho formátu. Postupné stupňovanie náročnosti na usporiadanie kompozičných prvkov. Rozširovanie obzoru poznania detí v náuke o farbách – vlastnosti farieb a ich využitie. Príklady námetov: zážitky z výletov, exkurzií, motív krajiny, postava v krajine, športové námety, školské aktivity, predstava o budúcom povolaní. Rozvíjanie priestorového videnia, cítenia a vyjadrovania vnímaním a pozorovaním priestorových útvarov a javov v prírode. Nenásilné upriamovanie pozornosti na perspektívne zobrazovanie rotačných a hranatých telies a učenie žiakov ich zobrazovaniu. Príklady námetov: námety čerpať z ľudovej tvorby – zobrazovanie hlinených nádob rôzneho tvaru a veľkosti, pomôcky v domácnosti, pracovné náradie, prírodniny, ľudská postava. Výtvarné techniky: maľba (mokré a suché materiály), kolorovaná kresba uhľom, kolorovaná perokresba, maľba na sklo. Grafické techniky – linoryt, tlač z kartónovej a textilnej koláže, suchá ihla (do kartónu). Kresba (rudka, uhoľ, mäkká ceruzka), frotáž, textilná aplikácia. Výtvarné materiály: volíme podľa výberu výtvarných techník. Práca s výtvarnými prostriedkami Pri plošných dekoratívnych prácach uplatňujeme výtvarno – výrazové prostriedky grafických techník – línia, plocha (negatívna, pozitívna, štrukturovaná), využívame kontrast svetla a tmy vlastnosti farieb. Príklady námetov: jednoduché návrhy na plagáty, návrhy na prestieranie, knižné prebaly, obrusy, dekoračné látky. Výtvarné techniky: práce z kartónu (vystrihovanie, preklápanie, lepenie), konštrukčné práce z kartónových krabičiek (liekoviek) s výtvarným dotváraním priestoru, kašírovanie, modelovanie z hliny, modulitu, cesta. Výtvarný materiál: výber výtvarného materiálu určuje zvolená výtvarná technika. Výtvarné umenie Využívame všetky formy výtvarných aktivít vrátane zapojenia sa do rôznych výtvarných súťaží. Citlivo stupňujeme náročnosť výberu umeleckých a ďalších prostriedkov k besedám o umení. Krajinomaľba – porovnanie tvorby M. Benku a M. Bazovského. Figurálna kompozícia, postava v krajine – Ľ. Fulla, Galanda, C. Majerník.
PROCES Žiaci sa učia znázorňovať priestor na ploche a citlivo odstraňovať chyby v komponovaní typické pre mentálne postihnuté deti. (Prvky perspektívneho zobrazovania – členenie plochy na prvý, druhý a tretí plán – popredie, stredný plán – poradie, zmenšovanie prvkov v pozadí a pod.) Vytvárame symetrické a asymetrické kompozície. Žiaci poznávajú zákonitosti využitia písma v užitom umení.

8. ROČNÍK

CIELE
Prehlbovať získané poznatky a zručnosti v základných výtvarných technikách dopĺňaním – zložitejších foriem výtvarného vyjadrovania, – kultivovať výtvarný prejav žiakov hlbším poznávaním výrazových prostriedkov, – rozvíjať cit a pochopenie pre estetickú a praktickú

funkciu trojrozmerných foriem a ich – vzťah k priestoru a vzájomnému usporiadaniu, – prehlbovať vzťah žiakov k výtvarnému umeniu a k estetickým hľadiskám a hodnotám – životného prostredia.
OBSAH Výtvarné osvojovanie skutočnosti Čerpanie námetov zo skutočnosti, ktorá zodpovedá záujmom žiakov, ich zážitkom. Kompozície s postavou a menšou skupinkou postáv jednoducho rozmiestnených v priestore. Voľné vyjadrenie proporcie a pohybu ľudskej postavy na základe poznania, pozorovania a poučenia. Zjednodušovanie typických predmetov a tvarov do grafickej podoby. Detaily v kresbe (postavy, tváre a pod.) Výtvarné techniky: kresba, grafika (tlač z výšky, tlač z hĺbky – suchá ihla, sadroryt, linoryt. Výtvarný materiál volíme podľa výberu výtvarnej techniky. Výtvarné vyjadrovanie tvarových, farebných a priestorových javov, prehlbovanie poznatkov perspektívneho zobrazovania. Príklady námetov: Svet pod lupou a mikroskopom, kryštály, nerasty. Motív krajiny – blízke okolie školy, tiché zákutia ulíc a parkov. Výtvarné techniky: široká škála základných, čistých i aplikovaných a kombinovaných techník. Výtvarný materiál volíme podľa výberu výtvarnej techniky. Práca s výtvarnými prostriedkami Prehlbovanie poznatkov žiakov o zákonitostiach úžitkového umenia, výtvarnej výrobe prostredníctvom dekoratívnych prác a výtvarných činností spojených s experimentovaním. Informačná, myšlienková a výtvarno-estetická funkcia grafiky. Uplatňovanie spojenia motívu a písma na ploche v kompozíciách. Výrazové možnosti písma v hravých a experimentálnych činnostiach s použitím hotového typografického písma. Výtvarné techniky: využívame širokú paletu výtvarných techník podľa záujmu žiakov; ako novú naučíme žiakov viacfarebnú voskovú batiku. Výtvarný materiál volíme podľa výberu výtvarnej techniky. Prehlbovanie poznatkov o vzťahu výtvarných a technických princípoch architektúry, možnosti architektonického a urbanistického riešenia, práca s trojrozmerným materiálom. Poznávanie vzťahu funkcie a formy objektu a jeho priestorový výraz na základe experimentovania pri ich vytváraní. Námety čerpáme zo súčasnej bytovej a nábytkovej kultúry. Vytváranie architektonických objektov s doplnením životného prostredia – prírody. Výtvarné techniky: modelovanie, asambláž a všetky vhodné techniky pre výtvarnokonštruktívne činnosti.
Výtvarný materiál: využitie rôznych odpadových materiálov a farieb. Výtvarné umenie Poznávanie umenia cez umelecké reprodukcie, filmy, fotografie. Súčasná architektúra a urbanizmus. Bytová kultúra – funkčné a estetické požiadavky. Zátišie v dielach umelcov – J. Mudroch, M. Medvecká, L. Guderna, V. Špála, J. Šturdík, porovnať s tvorbou P. Picassa, H. Matissa.
PROCES Na vystihnutie prostredia volíme typické predmety a tvary, ktoré učíme žiakov zjednodušovať do grafickej podoby. Uprednostňujeme vlastné kompozičné riešenia žiakov, vyhýbame sa vnucovaniu vlastných predstáv. Vhodnými formami a metódami práce upozorňujeme na jednotu informačnej, myšlienkovej a výtvarno-estetickej funkcie grafiky. Odporúčame zaradiť aj grafické operácie na počítači: typograficko-textové, s kresliacimi a maliarskymi nástrojmi (ceruza, guma, štetec, pečiatka, označenie výberu, základné filtre). 213

9. ROČNÍK

CIELE
Formovať osobnosť a estetický vzťah žiaka ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia, - prehlbovať získané poznatky a zručnosti v základných výtvarných technikách dopĺňaním zložitejších foriem výtvarného vyjadrovania, - posilniť výchovno-estetické a arteterapeutické zameranie predmetu.
OBSAH Námety Pri výbere námetu využívame témy preberané na iných vyučovacích

predmetoch, prípadne využívame prvky projektového vyučovania. Zapájame žiakov do výzdoby interiéru a exteriéru školy, triedy, školskej jedálne, do výtvarných súťaží s námetmi podľa tém daných vyhlasovateľom súťaže. Výtvarné techniky Výtvarné techniky relaxačného charakteru zamerané na činnosť, rozvíjanie výtvarných zručností, estetickosť, sebavyjadrovanie, podporovanie spontánnej expresivity, vyjadrenie zážitku. Plošné, priestorové, figurálne, dekoratívne techniky. Netradičné formy práce s využitím všetkých arteterapeutických techník. Výtvarný materiál Výber materiálu je určený voľbou výtvarnej techniky.
PROCES Vyučovacie hodiny výtvarnej výchovy v 9. ročníku majú v prevažnej miere relaxačný charakter. Využívame arteterapeutické cvičenia. Ten istý námet môžu skupiny alebo dvojice žiakov realizovať rozličnými technikami, ktoré si osvojili v predchádzajúcich ročníkoch a rozličným výtvarným materiálom. Pri ich voľbe zohľadňujeme mieru postihnutia každého žiaka. Nevyžadujeme, aby žiaci zvládli všetky zvolené techniky súčasne. Využívame individuálne, párové, skupinové výtvarné aktivity, ktoré uvoľňujú napätie, stres a uspokojujú potrebu zmysluplnej činnosti.

HUDOBNÁ VÝCHOVA

Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.
Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby.

Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu. Umožňuje podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Hudobná výchova pôsobí ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie. Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

1. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu,
senzomotorické schopnosti,
– nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
– selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi.

OBSAH
Počúvanie širšieho repertoáru reprodukovanej hudby.
Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária a jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia (šuchotanie papiera, štrnganie kľúčmi, prelievanie tekutiny vo fľaši atď.).
Detské rečňovanky, vyčítanky, popevky, piesne o prírode, o zvieratách, hudobné rozprávky, skladby (napr. uspávanka, pochod) a detské pohybové hry.

Piesne na spev žiakov :
Vrabec muzikant (ľudová); Prší, prší (ľudová); Húsky, húsky (A.Čobej); Bude zima, bude mráz (ľudová); Išiel strašiak (ľudová); Bola babka (ľudová); Kytička (F. Alvín); Medveďku, daj labku (ľudová); Paste sa húsatká, paste (ľudová); Fúkaj, fúkaj teplý vetrík (A. Čobej); Slniečko nás zobúdza (J. Matuška).
Piesne na počúvanie :
Malý školák (F. Alvín); Jedlička (L. Burlas); Zimní spáči (J. Matuška); Moja rodná zem (A. Čobej). Medvedík, Drevený vojačik (T. Frešo); Ježibaba (P. I. Čajkovskij); Spev žabiaka (V. Trojan); Varila myšička kašičku; Jeden kováč koňa kuje; Hijo, hijo, na koníčku; Kvá, kvá, kačica (E. Suchoň).
Hudobno-pohybové hry:
A ty Hana, stoj v kole (ľudová); Tanček (K. Ondrejka – A. Biľová); Kolo, kolo mlynské (ľudová); Tanči, tanči (ľudová); My sme deti malé (V. Janusová – A.Biľová); Venček (E. Hula); Na ručníček (K. Ondrejka –A. Biľová).

PROCES Prebúdzať záujem žiakov o hudbu na princípe detskej hry. Na tomto základe začať utvárať ich prvé predpoklady na primerané vnímanie hudby, na spev a ostatné hudobné prejavy; uvoľňovať motoriku žiakov, rozvíjať hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre , rytmus, tempo a dynamiku, zjednocovať kolektívny spev žiakov a kultivovať všetky ich hudobné prejavy. Žiaci si osvojujú piesne, inštrumentálne a vokálne skladby a hudobno-pohybové hry, ktoré v nich prebúdzajú radosť zo spevu a z počúvania hudby.

2. ROČNÍK

Ciele predmetu

Ciele hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej koly je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v príťažlivo motivovaných hudobných činnostiach – speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie, cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov. Rozvíja zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť, sluchové diferenciáciu a senzomotorické schopnosti. Nadväzuje sociálne interakcie prostredníctvom hudby a uvoľňuje telesno-pohybovú a spevácku motoriku.

Chceme docieliť, aby hudobná výchova súčasne a harmonicky rozvíjala city, zmysly, intelekt jedinca, umožňovala chápať ľudské hodnoty a prinášala žiakom uvoľnenie tým, že strieda rozumové napätie s citovými dojmami.

Obsah
Počúvanie širšieho repertoáru reprodukovanej hudby (CD, kazeta a pod.).

Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária a jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia (šuchotanie papiera, štrnganie kľúčmi, prelievanie tekutiny v zatvorenej fľaši atď.) – najprv s vizuálne vnímaným zdrojom zvuku, potom bez vizuálne vnímaného zdroja zvuku.

Určovanie zdroja zvuku.
Motivácia dieťaťa k vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch.
Určovanie vlastností vnímaných zvukov – dĺžky, intenzity (dlhý tón/zvuk – krátky, hlasný – tichý, hudba – ticho, hudba/ľudský hlas – reč).

Hudobno-pohybové hry.
Nácvik jednoduchých piesní.

Prierezové témy
Multikultúrna výchova (MUV) – cieľom je rozvoj chápania iných kultúr, akceptácia a rozvoj medziľudských vzťahov, tolerancie.

Mediálna výchova (MV) – cieľom je zmysluplne, selektívne a kriticky využívať médiá a ich produkty, uvedomovať si aj negatívne vplyvy na rozvoj svojej osobnosti.

Environmentálna výchova (ENV) – cieľom je rozvíjať vzťah medzi človekom a jeho životným prostredím.

Dopravná výchova (DOV) – cieľom je pripraviť žiakov na samostatný pohyb v cestnej premávke.

Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR) – cieľom je rozvíjanie osobných a sociálnych spôsobilostí.

Ochrana života a zdravia (OZO) – cieľom je ochrana života a zdravia.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti (TBZ) – cieľom je poznať svoje schopnosti, naučiť sa pracovať v skupine.

Finančná gramotnosť (FIG) – cieľom je naučiť sa pracovať s platidlom.

Medzipredmetové vzťahy
Slovenský jazyk a literatúra
Rozvíjanie komunikačných schopností
Rozvíjanie grafomotorických zručností
Vecné učenie
Výtvarná výchova
Telesná výchova

Proces
V hudobno-pohybových hrách uvoľňovať motoriku, rozvíjať zmyslové vnímanie žiakov, hudobnú pamäť, predstavivosť, pozornosť, zmysel pre rytmus, tempo, dynamiku, kultivovať všetky prejavy žiakov.
Osvojovaním piesní, inštrumentálnych a vokálnych skladieb a hudobno-pohybových hier prebúdzať radosť zo spevu a z počúvania hudby.
Vytvárať základy aktívneho vzťahu žiakov k hudbe.

Stratégie vyučovania:
Prebúdzať záujem žiakov o hudbu na princípe detskej hry. Na tomto základe začať utvárať ich prvé predpoklady na primerané vnímanie hudby, na spev a ostatné hudobné prejavy.
Uvoľňovať motoriku žiakov, rozvíjať hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu, rytmus, tempo a dynamiku zjednocovať kolektívny spev žiakov a kultivovať všetky ich hudobné prejavy.
Žiaci si osvojujú piesne, inštrumentálne a vokálne skladby a hudobno-pohybové hry, ktoré v nich prebúdzajú radosť zo spevu a z počúvania hudby.

Metódy
- motivácie
- slovného sprostredkovania pohybom
- demonštrácie
- zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácií
- povzbudzovania
- používania inštrukčných médií
- viacnásobného opakovania informácií
- intenzívnej spätnej väzby
- kontroly a hodnotenia
- reedukačná metóda
- diagnostická metóda

Formy
Vyučovacia hodina, heterogénne vyučovanie, individuálne vyučovanie, vychádzka, výlet, návšteva hudobného podujatia.

Prostriedky hodnotenia
Slovné hodnotenie.

3. ROČNÍK

CIELE
Prehĺbiť základné hudobné návyky, ktoré žiaci získali v predchádzajúcich ročníkoch, –

osvojiť si ďalšie piesne zborovým a skupinovým spevom, – prehĺbiť sluchové vnímanie a obohatiť citový život žiakov, – podporovať spontánnu detskú kreativitu.
OBSAH Osvojovanie ďalších piesní zborovým a skupinovým spevom. Práca v skupine pri vytváraní inštrumentálnych sprievodov, výber najvhodnejšieho sprievodu (dvojtónového). Piesne na spev žiakov Gúľalo sa, gúľalo (ľudová); Pradú ženičky (ľudová); A tam hore na komíne (ľudová); Malí muzikanti (E. Hula); Padaj sniežik, padaj (O. Francisci); Semafor (O. Francisci); Ej,chlapci, šuhajci (ľudová); Tancuj, tancuj (ľudová); Konvalinka (J. Matuška); Keď slniečko jasne svieti (E. Hula); Keď sa tá sýkorka vydávala (ľudová) Povedz biela holubička (A. Čobej); Na dvore býva sliepočka naša (J. Matuška) Piesne na počúvanie Náš orchester (O. Vygotskij); Letia sane (J. Matuška); Beliže mi, beli (J. Cikker), Mamička (Z. Macháček); Kúpil si pes; Pradie mačka (I. Dibák); Pomôžte mi dobré deti (A. Čobej); Lietala si lastovička (ľudová) Počúvanie skladieb Zajačik; Hracie hodiny (T. Frešo); Medveď Mišo (J. Dlouhý); Let čmeliaka (N.RimskijKorsakov); Hymna Hudobno – pohybové hry Ty a ja (K. Ondrejka – A. Biľová); Má milá má trnku (ľudová); Šli dievčence vence viť (ľudová); Fúka vetrík (H. Šimoneková); Javorová brána (ľudová)
PROCES Žiakov vedieme slovom, melódiou a rytmom k jednoduchému samostatnému prejavu vo všetkých zložkách hudobnej výchovy. Pomáhame im a spolupracujeme s nimi podľa ich schopností a celkového charakteru triedy tak, aby hudba a spev v nich vyvolávali radosť, kladné emócie a snahu uplatniť svoje schopnosti.

4.ROČNÍK

CIELE
Učiť sa rozlišovať melódiu a sprievod, – vytvárať sprievod k piesňam na elementárnych nástrojoch, – vedieť rozlišovať pieseň a nástrojovú skladbu, – učiť sa rozoznávať zvuk klavíra, huslí, bubna, a trúbky, – uplatňovať základné pohybovo-rytmické prvky v ľudových hudobno-pohybových hrách.
OBSAH Rozlišovanie piesne a nástrojovej skladby, vyčítanky, rečňovanky, uspávanky, pochodu a hudby k tancu. Vytváranie sprievodu k piesňam s využitím kvinty alebo opakovaného motívu na elementárnych nástrojoch. Počúvanie inštrumentálnej a vokálnej skladby, zameriavanie pozornosti na výrazný prvok skladby. Rozoznávanie zvuku klavíra, huslí, bubna, a trúbky v skladbách na počúvanie. Uplatňovanie a rozvíjanie základných pohybovo-rytmických prvkov v ľudových hudobno-pohybových hrách, napodobňovanie známych pracovných činností. Piesne na spev žiakov Milá kamarátka (O. Francisci); Maličká som (ľudová); Nech si lieta (A. Čobej); Ovce moje, ovce (ľudová); U susedov, tam je topoľ (ľudová); Lietala si lastovička (ľudová); Letela páva, letela (ľudová); Fúka, fúka fujavica, Vianočné koledy, Snehuliak (S. Hochel); Sniežik sa nám chumelí (J. Matuška); Fašiangy, Turíce (ľudová); Čierne oči, choďte spať (ľudová); Ej, už sa k jari blíži (ľudová); Kukulienka, kde si bola (ľudová); Na bielej hore (ľudová); Číže je to biely dom (ľudová); Zahrajte mi muzikanti (ľudová); Mamička moja (O. Francisci); Od kolieska do kolieska (ľudová) a iné. Piesne na počúvanie Uspávanka (F. Schubert); Mamičkám (I. Hurník); Nad Tatrou sa blýska a iné. Skladby na počúvanie Maličká som; Zahrajte mi muzikanti (E. Suchoň); Zázračná muzika (J. Letňan), Chorá bábika, Pohreb bábiky, Nová bábika (P.I.Čajkovskij); Pochod komediantov (B. Smetana) a iné. Hudobno-pohybové hry Tiki-taki, tiki-tak (Š. Kantor); Cip, cip, cipovička (ľudová); Čížiček, čížiček (ľudová)
PROCES Pri spievaní piesní a v hudobno-pohybových hrách vedieme žiakov k uvoľnenému, plynulému spevu, k ľahkému tvoreniu tónu, hospodárnemu dýchaniu, zreteľnej výslovnosti, čistej intonácii a spontánnemu rytmu. V skladbách na počúvanie učíme žiakov rozoznávať zvuk hudobných nástrojov, s ktorými sa oboznamujú. V hudobno-pohybových činnostiach si rozvíjajú základné pohybovo-rytmické prvky,

napodobňujú známe pracovné činnosti.

5. ROČNÍK

CIELE
– Prehlbovať záujem o hudbu,
– rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
– rozlišovať sluchom jednotlivé hudobné nástroje v skladbe

OBSAH
Učenie sa piesní - Čierne oči choďte spať (ľudová); Po valašsky od zeme (ľudová);Červený kacheľ, biela pec (ľudová); Pri Prešporku na Dunaji (ľudová); Zjedzte ma vĺčky, zjedzte (ľudová); Do hory ma poslali (ľudová); Prešporská kasáreň (ľudová); Chodíme, chodíme (ľudová); Anička, dušička, kde si bola (ľudová); Tu je zima zas (O. Francisci) a iné.
Počúvanie piesní zamerané na rôzne žánre - Hej, lepšie na doline (ľudová); Javor, javor vysoký si (ľudová) a iné.
Počúvanie skladieb - Zázračná muzika (J. Letňan); Pochod drevených vojakov (P. Čajkovskij); Keď sa vlci zišli (E. Suchoň) a iné.
Hudobno-pohybové hry a tance - Čížiček, čížiček (ľudová); Trebišovské dzivky (ľudová)a iné.

PROCES
V 5. ročníku žiaci spevom a nástrojovou hrou uskutočňujú rytmickú a melodickú hru na ozvenu a hudobný dialóg. Hru na rytmickú ozvenu sprevádzajú pohybom a hrou na telo.
Rytmizujú texty rečňovaniek a vyčítaniek, spievajú ich ako popevky na 2 - 3 tónoch.
Žiaci vnímajú 4-taktovú inštrumentálnu a vokálnu melódiu. Zrakom a sluchom sledujú jej pohyb v jednoduchom notovom zápise. Všímajú si, či sledovaná melódia je smutná, veselá, žartovná, rázna, slávnostná a pod. V inštrumentálnych skladbách rozlišujú hru rozličných hudobných nástrojov.
Žiakov usmerňujeme k intonačne čistému spevu piesní interpretovaných rytmicky správne, v ucelených speváckych frázach, s mäkkým nasadením tónu a jednoduchým odstupňovaním dynamiky (slabo - silno). Spev žiakov zjednocujeme podľa taktovacích pohybov učiteľa, najmä na nástup a ukončenie. K piesňam vytvárajú žiaci jednoduché nástrojové a pohybové sprievody.
V skladbách na počúvanie žiaci sluchom rozoznávajú hru rozličných hudobných nástrojov (napr. flauty, klarinetu, lesného rohu), hru dychového orchestra a cimbalovej hudby.
Pohybom stvárňujú najznámejšie ľudové tance (napr. karička, čardáš, odzemok).
Ľudové hudobno-pohybové hry žiaci nacvičujú v súlade so základným charakterom hudby.

6. ROČNÍK

Ciele predmetu

Cieľom hudobnej výchovy v 6. ročníku je prehlbovať čistotu kolektívneho spevu, oboznámiť sa s notami , notovými čarami a husľovým kľúčom, rozlišovať zvuk symfonického orchestra a detského zboru, získať prvé poznatky o hudobných skladateľoch, využiť ciele predmetu na relaxáciau a rehabilitáciu žiakov.

Obsah

Piesne na spev:

Dobrú noc, má milá (ľudová); To tá Heľpa (ľudová); Ej, už sa na tej hore (ľudová); Chlapec som ja, chlapec (ľudová); Tam okolo Levoči (ľudová); Z brezového dreva voda kvapká (ľudová); Vysoký jalovec (ľudová); Jedna ruža, dve ruže (ľudová); Marjánko, Marjánko (ľudová); Poduj mi vetríčku; Jarná (L. Burlas); Dar pre mamičku; Padá sniežik; Snehuliačik (M. Novák).

Piesne a skladby na počúvanie :

Aká si mi krásna (E. Suchoň); Nevolám slnko z oblohy (M. Schneider-Trnavský); Rodný môj kraj (G. Dusík); My Fair lady (F. Loewe); Trepak z baletu Luskáčik (P. I. Čajkovskij); Chyť ma! Prečo padá sneh? (J. Cikker); Tanec snehových vločiek (C. Debussy); Polka z opery Predaná nevesta (B. Smetana).

Hudobno–pohybové hry a tance:

Číčence, číčence (ľudová); Andulko šafářova (ľudová); Dýnom, dánom (ľudová); Vytĺkačky (B. Urbanec)

Prierezové témy

Multikultúrna výchova
Osobnostný a sociálny rozvoj
Mediálna výchova
Tvorba projektov a prezentačné zručnosti
Environmentálna výchova
Ochrana života a zdravia
Dopravná výchova
Finančná gramotnosť

Medzipredmetové vzťahy

Výtvarná výchova	Slovenský jazyk a literatúra
Telesná výchova	Vecné učenie

Proces

V speváckych prejavoch žiakov skvalitňovať mäkké nasadenie a znenie hlasu, snažiť sa o ľahkú a presnú spevnú artikuláciu, odlišovať plynulý a úsečný spev (legato a staccato), prehlbovať čistotu kolektívneho spevu. Opierať sa o zrakovú orientáciu v notovom zápise pri osvojovaní jednoduchých piesní podľa počutia.

Spev piesní obohacovať **inštrumentálnym sprievodom**, predohrou a dohrou, ktoré sa tvoria pomocou ostinátnych motívov.

Oboznámiť žiakov s **notami, notovými čiarami, husľovým kľúčom**.

Jednoduchým pohybom rozlišovať **párne a nepárne metrum, plynulú a úsečnú melódiu.**

Spevom, nástrojovou hrou a pohybom si tvorivo osvojovať **výrazné rytmy v 2/4 a 3/4** takte.

V osvojovaných skladbách objavovať **výrazné kontrasty, opakovanie a posunutie melódie**.

V spievaných piesňach a skladbách na počúvanie rozoznávať **striedanie rôznych melodických častí.**

Medzi inými tanečnými skladbami **poznávať valčík**.

V skladbách na **počúvanie** sa oboznamovať s **hrou na harfe** a prehlbovať si schopnosť **sluchom rozlišovať známe hudobné nástroje**.

Poznávať **hru nástrojových skupín** – sláčikové, drevené a plechové dychové nástroje, bicie nástroje.

Rozlišovať **zvuk symfonického orchestra a detského zboru**.

Všímať si **rozdiely hudobného výrazu** osvojovaných piesní a skladieb na počúvanie.

Získavať prvé **poznatky o B. Smetanovi a P. I. Čajkovskom** v tesnom spojení s osvojovanými skladbami.

Metódy
Informačnoreceptívna – výklad
Reproduktívna - riadený rozhovor
Heuristická – rozhovor, riešenie úloh
Demonštračná – hudobné ukážky

Formy
Frontálne výučba
Frontálna a individuálna práca žiakov
Práca s knihou – učebnicou
Skupinové vyučovanie

Prostriedky hodnotenia
Pochvala, kladná motivácia, hudobné súťaže, hudobné hádanky, klasifikácia.

7. ROČNÍK

CIELE
Spievať osvojované piesne správne rytmicky a čisto intonačne v durovej a molovej tónine, – poznávať dvojdielnosť a trojdielnosť melódie v piesňach a skladbách na počúvanie, – vedieť rozoznať zvuk mužského speváckeho zboru, – vedieť rozlišovať pieseň so sprievodom, zborovú scénu a melodrámu, – prehlbovať schopnosť rozoznávať symfonický a dychový orchester, malý inštrumentálny – súbor, hru jednotlivých známych nástrojov a nástrojových skupín.
OBSAH Piesne na spev – Spievanky, spievanky (ľudová); Ej, zalužicky poľo (ľudová); Ide furman dolinou (ľudová); Trenčín, dolinečka (ľudová); Kysuca, Kysuca (ľudová); Išeu Macek do Mauacek (ľudová); Hej, keď ma šikovali (ľudová); Všetci ľudia povedajú (ľudová); Kázala mi mati (ľudová); Ach synku, synku (ľudová); Pieseň o jari (J. Matuška); Všetko sa chystá na zimu (S. Hochel) Piesne a skladby na počúvanie Spievajže si spievaj (ľudová); Zvoní, zvoní zvonček (M. Novák); Uspávanka, Keby som bol vtáčkom (M. Schneider-Trnavský); Hajulienky, haj (Z. Mikula); Marmurjeva (S. Stračina), Labula (M. Novák); Cigánsky barón (J. Straus); Humoreska (A. Dvořák); Zbojnícke tance (J. Cikker);

Gopak z opery Soročinský jarmok (M. P. Musorgskij); Polky z lašských tancov (L. Janáček); Dieťa zaspáva (R. Schumann). Hudobno-pohybové hry a tance Sedemdesiat sukien mala (ľudová); Povedal mi jeden chlapec (ľudová); Tancovala a neznala (ľudová); Svätenie jari (M. Novák).
PROCES V piesňach žiaci vyhľadávajú rozmanité rytmické útvary. Jednoduchým pohybom, spevom a nástrojovou hrou ich precvičujú a obmieňajú, sluchom ich porovnávajú a rozlišujú. V ľudovej tanečnej hre vytvárajú jednoduchú pohybovú charakteristiku rozličných postáv. Osvojujú si tanečný krok polky a karičky. Rozvíjajú inštrumentálne sprievody piesní na melodických elementárnych nástrojoch pomocou päťtónového radu (e, d, c, g, a). V tesnom spojení s osvojovanými skladbami získavajú prvé poznatky o A. Dvořákovi, M. Schneiderovi-Trnavskom a J. Cikkerovi.

8. ROČNÍK

CIELE
Spievať čisto a rytmicky správne s výraznou výslovnosťou a zmenami dynamiky, dychovo – úsporne a so správnou rezonanciou, – usilovať sa o výrazný prednes zodpovedajúci žánru piesne a jej charakteru, – prehlbovať schopnosť rozoznávať hru jednotlivých známych nástrojov, – vedieť rozoznať zvuk fagota v inštrumentálnych skladbách, – vedieť rozlišovať modernú hudbu 20. storočia od staršej hudby.
OBSAH Rozoznávanie zvuku fagota v osvojovaných inštrumentálnych skladbách, sledovanie hry známych nástrojov, nástrojových skupín a súborov. Piesne na spev – Ej, padá, padá rosička (ľudová); Tancujem, tancujem (ľudová); Horela lipka, horela (ľudová); Zasadil som tri stromčeky (ľudová); Trenčín, dolinečka (ľudová); Mala som milého (ľudová); Hore Hron, dole Hron (ľudová); Ej, čo koho do toho (ľudová); Horička, hora, zelená hora (ľudová); Nebola som veselá (ľudová); Tam okolo chotára (ľudová); Prídi ty šuhajko (ľudová); Cez zelené žitko (ľudová); Staviame máje (ľudová); Ej, Jáne, Jáne (ľudová); Dobré ráno (A. Čobej); Hej, pod Kriváňom (S. Tomášik); Slovenčina moja (J.Valašťan-Dolinský); Moja rodná zem (A. Čobej); Zvončeky (M. Žikavská); Narodil sa Kristus Pán (koleda); V slzách matička sedela (K. Ruppeldt) Piesne a skladby na počúvanie Kvetinový valčík (P. I. Čajkovskij); Slovenská sonatína (M. Schneider-Trnavský); Kto za pravdu horí (K. Kuzmány); Hoj, vlasť moja (M. Schneider-Trnavský); Pieseň o rodnej zemi (G. Dusík); Uspávanka (J. Brahms); Tance z Pohronia (A. Moyzes); Peter a vlk (S. Prokofiev); Vodník (Z. Fibich); Spi, duša, spi (M. Schneider-Trnavský) Hudobno-pohybové hry a tance Okolo Súče vodička tečie (ľudová); Pod tým našim okienečkom (ľudová); Štrnka, brnka (ľudová); Vtáčkovia (ľudová)
PROCES Pri práci s piesňami čardášového charakteru si žiaci osvojujú tanečný krok čardáša. Jednoduchým spôsobom využívajú klasické hudobné nástroje na inštrumentálny sprievod piesní základnými harmonickými funkciami (tónika, dominanta, subdominanta). Pri oboznámení žiakov s muzikálom odporúčame ukážky z My Fair Lady (F. Loewe) alebo Cyrano z predmestia (Hamel – Varga). Oboznámime ich tiež s muzikálom pre mládež - podľa výberu učiteľa. Výber piesní na spev a piesní a skladieb na počúvanie možno doplniť regionálnou hudbou alebo hudbou podľa výberu učiteľa. V tesnom spojení s osvojovanými skladbami získavajú poznatky o S. Prokofievovi a A. Moyzesovi.

9.ROČNÍK

CIELE
Rozvíjať hudobnú a kultúrnu úroveň žiakov, – pestovať záujem o pozorné počúvanie hudby rozličných žánrov, – osvojovať si hudobno-kultúrne a poslucháčske návyky, – aktívne sa oboznamovať s hudobnými nástrojmi a rozlišovať ich podľa zvuku, – sprevádzať spev a hudbu tanečnými krokmi valčíka, polky, karičky a čardáša.
OBSAH Aktívne oboznamovanie sa s hudobnými nástrojmi, ich rozlišovanie podľa zvuku.

Sprevádzanie spevu a hudby tanečnými krokmi valčíka, polky, karičky a čardáša. Piesne na spev – Prala som ja na potôčku (ľudová); Ja som chlapec vrtký (ľudová); Limbora, limbora (ľudová); Tam okolo Levoči (ľudová); Zaleť sokol, biely vták (ľudová); Javorník, Javorník (ľudová); Z Východnej dievčatá (ľudová); Poďme bratia do Betlema (ľudová); Neďaleko mlyna (ľudová); Sobotienka ide (ľudová); Na tej Detve (ľudová); Žalo dievča, žalo trávu (ľudová); Láska, Bože, láska (ľudová); Mám ja kosu, kosičku (ľudová); Neodchádzaj slniečko (A. Čobej); Keby som mal gitaru (A. Čobej); Lúčenie, lúčenie (O. Francisci - B. Wallnerová) a iné. Piesne a skladby na počúvanie Árie z opier (napríklad: Verdi, Bisset, Cikker a iné). Piesne z muzikálov (napríklad: West Side Story, Na skle maľované a iné). Piesne z operiet (napríklad: Strauss, Dusík, Lehár a iné). Džezové piesne, country, rock and roll (podľa výberu učiteľa). Slovenská populárna pieseň. Hudobno-pohybový prejav Ľudové tanečné hry a ľudové tance podľa spevu žiakov a počúvanej ľudovej hudby. Pohybová improvizácia v rytme modernej hudby.
PROCES Pri osvojovaní piesní a v hudobno-pohybových prejavoch zohľadňujeme regionálne osobitosti. V hudobno-pohybových činnostiach môžeme uplatňovať diskotékové tance, rockovú a jazzovú hudbu s prihliadnutím na úroveň hudobných schopností a záujem žiakov. Pri vyjadrovaní hudby pohybom vychádzame z už osvojených pohybových prvkov.

TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

Telesná výchova plní významnú kompenzačnú, reedukačnú a relaxačnú funkciu, zameranú na zmierňovanie alebo odstraňovanie pohybových nedostatkov, nahradzovanie chýbajúcich zručností inými a k zlepšovaniu celkového fyzického stavu.
Rozvíjanie pohybovej aktivity súvisí s rozvojom poznávacej činnosti, pretože v rámci telesnej výchovy zámerne pôsobíme na rozvoj psychických funkcií, ako je vnímanie a pozorovanie, pamäť, pozornosť, fantázia, myslenie a reč. U žiakov pestuje hygienické návyky, pozitívny vzťah k pohybu, cvičeniu a športu.

1. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať prirodzenú pohyblivosť žiakov a špeciálnymi prostriedkami dosiahnuť ich optimálny telesný a pohybový rozvoj,
– pri pohybových činnostiach upevňovať základné hygienické návyky,
– formovať kladné postoje k pohybovej aktivite v škole i mimo nej a postupne žiakov viesť k dodržiavaniu zásad bezpečnosti pri cvičení

OBSAH
Poradové cvičenia
- Základný postoj - Pozor! - Pohov!
- Nástupy do radu. Rozchod.
- Nástup družstva do radu a do zástupu.

Kondičné cvičenia
<u>Beh</u>
- Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok.
- Beh na vytrvalosť.

<u>Cvičenia s krátkym švihadlom</u>
- Preskoky jednonožmo, striedavo, znožmo.

<u>Cvičenia s dlhým švihadlom</u>
- Podliezanie a preskakovanie napnutého švihadla.
- Podbiehanie krúžiaceho švihadla.

Cvičenie s využitím lana
- Preťahovanie družstiev približne rovnakej výkonnosti.
Cvičenie s plnou loptou 1 - 1,5 kg
- Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe.
Cvičenie s využitím lavičky
- Cvičenie rovnováhy a celkovej obratnosti.
- Chôdza, beh, lezenie so sprievodnými pohybmi rúk a nôh, so zmenami postojov a polôh i s nosením ľahkého predmetu.
- Výskoky, zoskoky jednonožmo i obojznožmo.
Cvičenia na rebrinách
- Vystupovanie a zostupovanie, vyliezanie a zliezanie.
Cvičenie s použitím debny ako prekážky
- Preliezanie, prebiehanie a preskakovanie jednotlivých dielov debny.

Prípravné cvičenia
- Prostné cvičenia zamerané na rozvíjanie pohybovej koordinácie a techniky pohybu, na pretiahnutie a posilnenie svalových skupín a udržanie pohybového rozsahu v chrbtici a kĺboch.

Rytmická gymnastika a tanec
- Rytmizovaná chôdza a beh.
- Rytmizácia jednoduchých pohybov rúk, nôh i trupu podľa riekaniek, piesní a hudobného sprievodu.
- Jednoduché pohybové vyjadrenie hudobných pojmov: ticho - silno, pomaly - rýchlo, nízko - vysoko.

Akrobacie
- Zo sedu pádom vzad, ľah vznesmo, stoj na lopatkách s oporou v bokoch - ľah vznesmo, pádom do sedu.
- Z drepu spojného, predpažiť - kotúľ vpred do drepu spojného, predpažiť.
- Kotúľ vpred a výskok prehnuto do stoja.

Atletika
- Skok do diaľky z miesta s odrazom znožmo a z rozbehu.
- Hod loptičkou horným oblúkom na diaľku a na cieľ.

Základné činnosti športových hier
- Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi.
- Dribling na mieste.
- Podávanie lopty.
- Prihrávka - obojručne.
- Vrchná prihrávka jednoručne.
- Vrchné chytenie obojručne.

2. ROČNÍK

Charakteristika predmetu

Predmet telesná výchova patrí do vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb. Svojím zameraním má telesná výchova výnimočné a špecifické postavenie v rámci vzdelávania žiakov mladšieho školského veku. Využíva predovšetkým široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému vývinu osobnosti s akcentom na hrubú i jemnú motoriku. Prostredníctvom pohybu - pohybových cvičení, hier a súťaží pozitívne ovplyvňuje zdravotný stav žiakov.

Telesná výchova poskytuje elementárne teoretické a praktické vzdelanie z oblasti pohybu a športu, významne prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, prispieva k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj významnú

kompenzačnú funkciu v procese edukácie. Umožňuje žiakom využívať vlastné pohybové možnosti. V zhode s vekom, postihnutím a pohybovými možnosťami ich vedie k spontánnemu osvojeniu pohybu, k riadenej pohybovej aktivite a vlastnej pohybovej sebarealizácií. Tomu zodpovedá výrazné zastúpenie spontánnych pohybových činností a pohybových hier, v ktorých sa uplatňujú prirodzené pohyby (chôdza, beh, skoky, hody lezenie atď.)Tieto činnosti sú motivačne posilňované slovom, riekankami, melódiou, rytmom Do obsahu telesnej výchovy patria aj piesne, riekanky, vyčítanky a pod., ktoré zvyšujú príťažlivosť vyučovacích hodín.

Telesná výchova v 2.ročníku je posilnená o 1 vyučovaciu hodinu a bude sa vyučovať v časovej dotácii 3 hodiny týždenne

Ciele predmetu

Cieľom telesnej výchovy v 2. ročníku špeciálnej základnej školy je poskytnúť žiakom čo najviac pohybových podnetov, sústavne rozvíjať ich prirodzenú pohyblivosť a špeciálnymi prostriedkami dosiahnuť ich optimálny telesný a pohybový rozvoj. Pri pohybových činnostiach upevňovať základné hygienické návyky, formovať kladné postoje k pohybovej aktivite v škole i mimo nej a postupne žiakov viesť k dodržiavaniu zásad bezpečnosti pri cvičení.

Ciele telesnej výchovy v primárnej edukácii vychádzajú zo všeobecných cieľov vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ platných pre celú školskú telesnú výchovu a zároveň postupné plnenie cieľov primárnej edukácie prispieva k naplneniu týchto všeobecných cieľov.

Všeobecné ciele vzdelávacej oblasti sú:

- stimulovať reč a myslenie počas telovýchovných činností,
- podporovať procesy sebapoznávania a sebakontroly pri aktívnej pohybovej činnosti
- podporovať aktivitu, fantáziu a kreativitu žiakov pri pohybových aktivitách,
- formovať pozitívny vzťah k telesnej výchove, pohybovým aktivitám, športu,
- kultivovať pohybový prejav s akcentom na správne držanie tela,
- vytvárať podmienky pre optimálny rozvoj zdravotne orientovanej zdatnosti,
- podporovať získavanie poznatkov o otázkach vplyvu pohybu na zdravie,
- uplatňovať zásady hygieny a bezpečnosti pri pohybovej činnosti

Hlavným cieľom telesnej výchovy v primárnej edukácii je pozitívna stimulácia vývinu kultúrne gramotnej osobnosti prostredníctvom pohybu s akcentom na zdravotne orientovanú zdatnosť a radostné prežívanie pohybovej činnosti.

Výchovné a vzdelávacie stratégie

- mať vytvorený základný pojmový aparát na veku primeranej úrovni prostredníctvom poznatkov z realizovaných pohybových aktivít, aktuálnych skúseností a športových záujmov,
- dokázať v pohybových činnostiach uplatňovať princípy fair - play, je tolerantný k súperom pri súťažiach, vie kooperovať v skupine, akceptuje práva a povinnosti účastníkov hry, súťaže a svojim správaním prispieva k nerušenému priebehu športovej akcie,
- mať osvojené elementárne vedomosti a zručnosti z telesnej výchovy, vedieť ich aplikovať a tvorivo rozpracovať v pohybových aktivitách v škole i vo voľnom čase,
- mať na veku primeranej úrovni rozvinuté pohybové schopnosti, ktoré vytvárajú predpoklad pre optimálnu zdravotne orientovanú zdatnosť,
- dokázať v každodennom živote uplatňovať zásady hygieny, bezpečnosti a ochrany vlastného zdravia.

Sociálne komunikačné kompetencie

- vyjadrovať sa veku primeranou športovou terminológiou,
- vyjadrovať svoje názory, vedomosti a pocity súvisiace s realizovanými pohybovými aktivitami,
- *dokázať komunikovať o aktuálnych športových udalostiach v škole,* ale významných športových súťažiach a sviatkoch (OH, MS, ME ap.),

Kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií

- využívať informačné technológie na vyhľadávanie potrebných informácií súvisiacich so športovými aktivitami,

Kompetencia učiť sa učiť

- aktívne využívať informácie zo školskej telesnej výchovy vo voľnom čase mať záujem (byť motivovaný) o ďalšie vzdelávanie sa v oblasti športu,

Spoločenské a občianske kompetencie

- vytvoriť si vlastnú identitu (nájsť si svoje miesto) pri aktívnej športovej činnosti – svojej účasti na nej v rámci skupiny, tímu ap.,
- vedieť rešpektovať práva i povinnosti (svoje i iných) pri realizovaných športových aktivitách,
- byť tolerantný pri iných názoroch na riešenie aktuálneho problému súvisiaceho so športovou aktivitou a zároveň asertívny pri nastoľovaní svojich požiadaviek a formulovaní svojich názorov,

Iniciatívnosť a podnikavosť

- vedieť s kamarátmi realizovať aj vo voľnom čase naučené pohybové hry a športové aktivity v rôznom prostredí,
- byť iniciatívny pri aplikácii pohybových činností do svojho vlastného denného režimu,

Kultúrne povedomie a vyjadrovanie

- mať motorickú gramotnosť (ako výsledok pohybového vzdelávania), ktorá je súčasťou kultúrnej gramotnosti človeka.

Obsah vzdelávania

I. Poradové cvičenia

Cieľ: Pasívne osvojenie základných povelov a poradových cvikov. Dodržiavanie pracovnej disciplíny a zásad organizácie práce.

- Základný postoj - Pozor! - Pohov!
- Nástupy do radu. Rozchod.
- Nástup družstva do radu a do zástupu.

II. Kondičné cvičenia

Cieľ: Rozvíjanie obratnosti, rýchlosti a dynamickej sily s využívaním behu, skokov, prekonávaním prekážok, prenášaním ľahkých predmetov. Sústavné rozvíjanie všeobecnej vytrvalosti prostredníctvom behu.

Beh

- Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok.
- Beh na vytrvalosť.
- Beh striedavý až do 12 minút (i v teréne).

Cvičenia s krátkym švihadlom

- Preskoky jednonož, striedavo, znožmo.

Cvičenia s dlhým švihadlom

- Podliezanie a preskakovanie napnutého švihadla.

- Podbiehanie krúžiaceho švihadla.

Cvičenie s využitím lana
- Preťahovanie družstiev približne rovnakej výkonnosti.

Cvičenie s plnou loptou 1 - 1,5 kg
- Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe.

Cvičenie s využitím lavičky
- Cvičenie rovnováhy a celkovej obratnosti.
- Chôdza, beh, lezenie so sprievodnými pohybmi rúk a nôh, so zmenami postojov a polôh i s nosením ľahkého predmetu.
- Výskoky, zoskoky jednonož i znožmo.
- Vystupovanie, vyliezanie a vybiehanie na šikmo zavesenú lavičku (sklon asi 30o) s obmenami.

Cvičenia na rebrinách
- Vystupovanie a zostupovanie, vyliezanie a zliezanie.
- Výskoky a zoskoky.

Cvičenie s použitím debny ako prekážky
- Preliezanie, prebiehanie a preskakovanie jednotlivých dielov debny.
- Vystupovanie a výskoky na debnu z 3 až 4 dielov a zoskoky na pružnú podložku.

Jazda na kolobežke
- Cvičenie rovnováhy.
- Nácvik rýchlosti.

Jazda na trojkolke
- Nácvik pedálovania.
- Cvičenie rýchlosti.

III. *Prípravné cvičenia*

Ciel: Osvojenie a zdokonaľovanie základov techniky pohybových činností, rozvíjania prirodzenej pohyblivosti a obratnosti, osvojovanie estetického, pohybového prejavu, vytváranie predpokladov k správnemu držaniu tela a predchádzanie funkčným nedostatkom pohybového systému.

Prostné cvičenia zamerané na rozvíjanie pohybovej koordinácie a techniky pohybu, na pretiahnutie a posilnenie svalových skupín a udržanie pohybového rozsahu v chrbtici a kĺboch.

IV. *Rytmická gymnastika a tanec*

Cieľ: Zdokonalenie estetického pohybového prejavu a rytmického cítenia vo vzťahu k priestoru a času.
- Rytmizovaná chôdza a beh.
- Rytmizácia jednoduchých pohybov rúk, nôh i trupu podľa riekaniek, piesní a hudobného sprievodu.
- Prísunný krok, poskočný krok, cval stranou.
- Jednoduché pohybové vyjadrenie hudobných pojmov: ticho - silno, pomaly - rýchlo, nízko - vysoko.

V. Akrobacie

Cieľ: Osvojovanie špeciálnej obratnosti, kĺbovej pohyblivosti, odrazových schopností, pružnosti, zmyslu pre priestorovú orientáciu a rovnováhu.
Zo sedu pádom vzad, ľah vznesmo, stoj na lopatkách s oporou v bokoch – ľah vznesmo, pádom do sedu.

- Z drepu spojného, predpažiť - kotúľ vpred do drepu spojného, predpažiť.
- Kotúľ vpred a výskok prehnuto do stoja.
- Kotúľ vpred na zvýšenej podložke.
- Kotúľ vzad na mierne šikmej podložke.

VI. Atletika
Cieľ: Rozvíjanie základných pohybových schopností, rýchlosti, vytrvalosti, dynamickej sily prostredníctvom behu, skoku a hodu.

- Rýchly beh na 30 - 50 m.
- Skok do diaľky z miesta s odrazom znožmo a z rozbehu.
- Hod loptičkou horným oblúkom na diaľku a na ciel.

VII. Základné činnosti športových hier
Ciel: Osvojovanie techniky základných herných zručností jednotlivca.
Formovanie kolektívnych vzťahov a kladných vlastností jednotlivca.

- Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi.
- Dribling na mieste.
- Podávanie lopty.
- Prihrávka obojruč trčením.
- Vrchná prihrávka jednoruč.
- Vrchné chytenie obojruč.

Prierezové témy
Dopravná výchova / DOV
Multikultúrna výchova/MUV
Environmentálna výchova / ENV
Osobnostný a sociálny rozvoj /OSR
Ochrana života a zdravia / OZO

Metódy a formy práce – stratégie vyučovania
Na vyučovacích hodinách telesnej výchovy a pri formovaní vôľových a charakterových vlastností žiaka možno využívať viacero metód, prípadne ich kombinácie ako sú : výklad, praktická ukážka, pohybové činnosti, cvičenie v družstvách, manipulačné hry, skupinová práca, problémové učenie, praktické cvičenia hry, dramatizácia, improvizácia a samostatná práca, pohybové aktivity, relaxácia. Prevažuje metóda **slovná, monologická** – výklad, **dialogická –** rozhovor **,** diskusia. Pri rozvíjaní pohybovej zdatnosti a aktivizácií žiaka k lepším výkonom využívame **aktivizujúcu metódu** formou didaktickej hry, piesní, riekaniek. Dôležitú úlohu zohráva **motivačná metóda**, ktorá sa využíva hlavne v úvodných častiach hodiny. Úroveň, rozsah a kvalitu osvojenia poznatkov, vedomostí a zručností v jednotlivých činnostiach podporuje využitie **praktickej metódy.**
Postupne rozvíjať prirodzenú pohyblivosť, obratnosť, estetický pohybový prejav a rytmické cítenie vo vzťahu k priestoru a času. Vytvárať predpoklady k správnemu držaniu tela a predchádzať funkčným nedostatkom pohybového systému. Žiaci si majú postupne osvojiť špeciálnu obratnosť, kĺbovú pohyblivosť, odrazové schopnosti, pružnosť a rovnováhu. Ak bude mať škola na to podmienky, môžeme realizovať a zrealizovať predplaveckú výchovu a plavecký výcvik. Naša škola ,žiaľ, takéto podmienka nemá.

Učebné zdroje

Metodické príručky , učebnice pre vyučovanie telesnej výchovy.
Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú všetky učebné prostriedky a telocvičné náradie, ktoré je v škole k dispozícii.

Hodnotenie predmetu

Žiak je hodnotený podľa platného Metodického pokynu na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia.

3. ROČNÍK

CIELE

- Podporovať a sústavne rozvíjať záujem o pohybovú aktivitu,
- pestovať v žiakoch hygienické návyky a kladný vzťah k pohybu, k cvičeniu a športu,
- rozvíjať telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť,
- uplatňovať osvojené základné povely a určené poradové cviky.

OBSAH

Poradové cvičenia
- Upevnenie pasívne osvojených základných povelov z nižších ročníkov.
- Nástup družstva do radu, dvojradu, zástupu a dvojstupu.
- Obraty na mieste.

Kondičné cvičenie
Cvičenia s využitím behu
- Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe so zmenami smeru s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok.
- Vytrvalostný beh postupne až do 12 minút podľa individuálnych možností žiakov.
- Beh vzad.

Cvičenia s krátkym švihadlom
- Opakované preskoky znožmo, jednonož, striedavonož, so zameraním na techniku a vytrvalosť.
- Preťahovanie vo dvojiciach.

Cvičenia s dlhým švihadlom
- Preskoky krúžiaceho švihadla.

Cvičenia s využitím lana
- Preťahovanie družstiev i po rýchlom uchopení lana z rôznych polôh.

Cvičenie s plnou loptou 1 – 2 kg
- Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe.
- Súťaživé štafety.

Cvičenie s využitím lavičky
- Precvičovanie osvojených pohybových zručností a ich ďalší rozvoj na doske i kladinke lavičky (sklon lavičky asi 45°).
- Dvíhanie a nosenie lavičky.

Cvičenie na rebrinách
- Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov.
- Zoskoky zo 4. priečky na pružnú podložku.

Cvičenie s použitím debny ako prekážky
- Vystupovanie a výskoky na debnu a zoskoky na pružnú podložku.
- Rýchle preskoky odrazom jednonož medzi jednotlivými dielmi debny položenými na zemi.

Cvičenie na rebríku
- Vystupovanie, zostupovanie, vyliezanie a zliezanie na zvislom a šikmom rebríku.

Šplh na tyči
- Šplh s prírazom.
- Spúšťanie na tyči rúčkovaním.

Jazda na bicykli
- Nácvik pedálovania.
- Cvičenie rovnováhy.
Prípravné cvičenia
- Prostné cvičenia jednotlivca zamerané na rozvíjanie základnej pohybovej koordinácie a techniky pohybu v kĺboch a chrbtici.
- Prípravné cvičenia jednotlivca s náradím – s tyčou.
Rytmická gymnastika a tanec
- Rytmizovaná chôdza, beh s využitím priestoru a zmenami v tempe.
- Prísunný krok so zmenami v tempe.
- Využitie nacvičených tanečných prvkov miestnych ľudových tancov.
- Polkový krok.
Akrobacie
- Zo stoja na lopatkách oporou v bokoch – pádom vpred skrčmo.
- Kotúľ vpred.
- Kotúľ vpred opakovane, posledný zakončený skokom prehnuto do stoja, vzpažiť.
- Kotúľ vpred na zvýšenej podložke (2 diely debny).
- Kolíska vzad z rôznych postojov a polôh.
- Kotúľ vzad do vzporu drepmo i opakovane.
Atletika
- Rýchly beh na 30 – 50 m s preskakovaní nízkych (20 cm) pravidelne rozostavaných prekážok.
- Vytrvalostný beh do 12 minút.
- Skok do diaľky skrčmo z rozbehu.
- Hod loptičkou do diaľky a na cieľ.
Základné činnosti športových hier
- Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov v zmenených, náročnejších podmienkach.
- Podávanie lopty na mieste i v pohybe.
- Dribling v pohybe pravou i ľavou rukou.
- Prihrávka obojruč trčením na mieste v dvojiciach alebo proti stene.
- Odbitie lopty obojruč o zem na mieste a prihrávka obojruč trčením v dvojiciach.
Drobné pohybové hry
Formovanie kladných vlastností.
- Loptové hry zamerané na hádzanie, chytanie a hry spojené s rýchlym behom.
- Hry na snehu, na ľade.
Turistika
- Chôdza a beh v teréne k cieľu vzdialenému 1,5 km. Prekonávanie terénnych prekážok. Vybiehanie a zbiehanie krátkeho svahu. Preliezanie a podliezanie prekážky. Cvičenie rovnováhy na prírodných prekážkach. Dvíhanie a nosenie ľahkých predmetov.
- Hádzanie, vrhanie predmetu do diaľky, do výšky, na cieľ. Preťahovanie vo dvojiciach a pretláčanie v skupinách.
Odporúčame predplaveckú prípravu na osvojenie si základných plaveckých pohybových zručností (podľa podmienok školy).

PROCES
Žiaci si osvojujú a zdokonaľujú základy techniky pohybových činností, rozvíjajú prirodzenú pohyblivosť a obratnosť, osvojujú si estetický pohybový prejav. Vytvárame predpoklady k správnemu držaniu tela. Rozvíjame u žiakov rýchlosť, vytrvalosť, pohybovú silu a obratnosť. Zdokonaľujú si základné herné zručnosti s loptou.

4. ROČNÍK

CIELE

- Sústavne rozvíjať telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť žiakov,
- poskytovať žiakom čo najviac pohybových podnetov,
- rozvíjať všeobecnú vytrvalosť, obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu,
- uplatňovať estetický pohybový prejav a rytmické cítenie.

OBSAH

Poradové cvičenia
- Upevnenie osvojených základných povelov z nižších ročníkov.
- Nástup družstva do radu, dvojradu, zástupu a dvojstupu.
- Obraty na mieste.
- Pochod podľa hudby, pochod so spevom.

Kondičné cvičenie

Cvičenia s využitím behu
- Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe so zmenami smeru s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok.
- Vytrvalostný beh postupne až do 12 minút podľa individuálnych možností žiakov.
- Beh vzad, cval stranou.

Cvičenia s krátkym švihadlom
- Opakované preskoky znožmo, jednonož, striedavonož, so zameraním na techniku a vytrvalosť.
- Preťahovanie vo dvojiciach.

Cvičenia s dlhým švihadlom
- Preskoky krúžiaceho švihadla.

Cvičenia s využitím lana
- Preťahovanie družstiev i po rýchlom uchopení lana z rôznych polôh.

Cvičenie s plnou loptou 1 – 2 kg
- Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe.
- Súťaživé štafety.

Cvičenie s využitím lavičky
- Precvičovanie osvojených pohybových zručností a ich ďalší rozvoj na doske i kladinke lavičky (sklon lavičky asi 45°).
- Dvíhanie a nosenie lavičky.

Cvičenie na rebrinách
- Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov.
- Zoskoky z 5. - 6. priečky na pružnú podložku.

Cvičenie s použitím debny ako prekážky
- Vystupovanie a výskoky na debnu a zoskoky na pružnú podložku.
- Rýchle preskoky odrazom jednonož medzi jednotlivými dielmi debny položenými na zemi.

Cvičenie na rebríku
- Vystupovanie, zostupovanie, vyliezanie a zliezanie na zvislom a šikmom rebríku.

Šplh na tyči
- Šplh s prírazom.
- Spúšťanie na tyči rúčkovaním.

Jazda na bicykli
- Nácvik pedálovania.
- Cvičenie rovnováhy.

Prípravné cvičenia
- Prostné cvičenia jednotlivca zamerané na rozvíjanie základnej pohybovej koordinácie a techniky pohybu v kĺboch a chrbtici.
- Prípravné cvičenia jednotlivca s náradím – s tyčou, činkami a iným náradím.

Rytmická gymnastika a tanec
- Rytmizovaná chôdza, beh s využitím priestoru a zmenami v tempe.
- Prísunný krok so zmenami v tempe.
- Využitie nacvičených tanečných prvkov miestnych ľudových tancov.
- Polkový krok.
- Pohybová improvizácia na hudobnú alebo rytmickú predlohu.

Akrobacie
- Zo stoja na lopatkách oporou v bokoch – pádom vpred skrčmo.
- Kotúľ vpred.
- Kotúľ vpred opakovane, posledný zakončený skokom prehnuto do stoja, vzpažiť.
- Kotúľ vpred na zvýšenej podložke (2 - 3 diely debny).
- Kolíska vzad z rôznych postojov a polôh.
- Kotúľ vzad do vzporu drepmo i opakovane.
- Stoj na rukách s dopomocou aj samostatne pri stene.

Atletika
- Rýchly beh na 30 – 50 m s preskakovaní nízkych (20 cm) pravidelne rozostavaných prekážok.
- Vytrvalostný beh do 12 minút.
- Skok do diaľky skrčmo z rozbehu.
- Hod loptičkou do diaľky a na cieľ.
- Skok do výšky.

Základné činnosti športových hier
- Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov v zmenených, náročnejších podmienkach.
- Podávanie lopty na mieste i v pohybe.
- Dribling v pohybe pravou i ľavou rukou.
- Prihrávka obojruč trčením na mieste v dvojiciach alebo proti stene.
- Odbitie lopty obojruč o zem na mieste a prihrávka obojruč trčením v dvojiciach.
- Nadhodenie lopty a prihrávka obojruč trčením v pohybe.
- Prihrávka jednoruč, obojruč trčením v pohybe.

Drobné pohybové hry

Formovanie kladných vlastností.
- Loptové hry zamerané na hádzanie, chytanie a hry spojené s rýchlym behom.
- Hry na snehu, na ľade.

Turistika
- Chôdza a beh v teréne k cieľu vzdialenému 2 km. Prekonávanie terénnych prekážok. Vybiehanie a zbiehanie krátkeho svahu. Preliezanie a podliezanie prekážky. Cvičenie rovnováhy na prírodných prekážkach. Dvíhanie a nosenie ľahkých predmetov.
- Hádzanie, vrhanie predmetu do diaľky, do výšky, na cieľ. Preťahovanie vo dvojiciach a pretláčanie v skupinách.
- Ošetrovanie povrchových poranení.
- Prenášanie ranených.
- Základné spôsoby orientácie v prírode.

Odporúčame plávanie žiakov (podľa podmienok školy).

PROCES

Prostné cvičenia zameriavame na rozvíjanie základnej pohybovej koordinácie a techniky pohybu, na posilnenie a pretiahnutie svalových skupín, na zväčšovanie rozsahu pohybu v kĺboch a chrbtici. Pri pohybových hrách sa zameriavame na zdokonaľovanie lokomočných a špecifických herných zručností.

5. ROČNÍK

CIELE

– Osvojiť si telesné cvičenia, základné pravidlá a organizáciu športových hier,
– upevniť zmysel pre kolektív, spoluprácu a vzájomnú pomoc,
– osvojiť si základy techniky a taktiky používaných cvičení,
– osvojiť si znalosť pravidiel, pasívnu znalosť základov odbornej terminológie,
– získať elementárne zručnosti k účinnému poskytovaniu prvej pomoci, záchrany a pomoci pri cvičení a k osvojovaniu zásad dodržiavania bezpečnosti cestnej premávky

OBSAH

Poradové cvičenia
- Postoje.
- Obraty na mieste.
- Nástupové tvary družstva.
- Pochodové tvary družstva.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia
- Zásady správneho držania tela.
- Zásady správnej techniky pohybov švihových, vodených hmitov a výdrží.
- Cvičenia bez náčinia, s krátkou tyčou, s plnou loptou a malými činkami (500 g), s krátkym švihadlom, so švédskou lavičkou, cvičenia na rebrinách, šplh na tyči, šplhanie s prírazom, šplh na lane (dĺžka max. 5 m).
- Rýchly beh na vzdialenosť 60 m.
- Beh na vytrvalosť, beh striedavý až do 12 min. prekážková dráha.

Drobné a prípravné pohybové hry
- Základné pravidlá pohybových hier.
- Zásady úrazovej zábrany.
- Drobné pohybové hry - bežecké, skokanské, loptové, štafetové, hry s náčiním, bez náčinia, prekážkové hry.
- Prípravné pohybové hry -gymnastické, atletické, hravé.

Športová gymnastika
- Zásady organizácie práce a bezpečného cvičenia.
- Zásady pre poskytovanie pomoci a záchrany.

<u>Akrobacia</u>
- Kotúľ vpred, vzad.
- Kolíska vzad z rôznych postojov a polôh.
- Stoj na lopatkách.
- Stoj na rukách pri opore.
- Premet stranou (vľavo, vpravo).
- Skoky na mieste.
- Skoky z miesta.
- Preskoky (s použitím pružného mostíka alebo trampolíny).
- Nácvik odrazu.
- Skok jednoduchý.
- Roznožka.
- Výskok do vzporu drepmo na debne.

<u>Trampolína</u>
- Cvičenie obratnosti a rovnováhy.
- Výskoky.
- Zoskoky.

<u>Kladina</u> - výška 1 m
- Chôdza.
- So sprievodným pohybom paží, s obratmi.

- Rovnovážne polohy v postojoch.
- Zoskoky - priamy a prehnutý

Rytmická gymnastika

- Technika cvičenia základných pohybov.
- Chôdza, poklus, tanečné kroky, skoky, obraty, ktoré sú primerané pohybovej vyspelosti žiakov.
- Technika cvičenia z hľadiska princípov správneho držania tela.
- Osvojenie tanečného kroku polky, valčíka.

Atletika

- Bežecká technika.
- Nízky a polovysoký štart.
- Beh na 60 m.
- Skok do diaľky, do výšky.
- Hod loptičkou 150 g (do diaľky, na cieľ).
- Hod granátom 350 g (do diaľky a na cieľ).

Športové hry

Futbal - pasívna znalosť pravidiel a terminológie, pohybové činnosti

- Prihrávky vnútornou stranou nohy, vnútorným členkom a priehlavkom aj v pohybe vo dvojiciach, ľavou aj pravou nohou.
- Vhadzovanie lopty.
- Streľba z miesta a po vedení lopty - ľavou aj pravou nohou.
- Vedenie lopty priamym smerom, zastavenie lopty zašliapnutím.
- Chytanie lopty v základnom postoji.

Pohybové činnosti

- Prihrávka - vrchná, jednoruč, obojruč, trčením z miesta, na stojaceho alebo bežiaceho spoluhráča.
- Streľba z krátkej vzdialenosti jednoruč, obojruč z miesta.

Prehadzovaná, vybíjaná

Cvičenia v prírode

Špecifické poznatky

- Ochrana a tvorba životného prostredia.
- Zásady bezpečnosti pri turistike.

Pohybové činnosti

- Chôdza a beh v teréne.
- Dĺžka trasy 4 km.
- S prekonávaním nízkych terénnych prekážok.
- Lezenie, podliezanie, preliezanie.
- Zdolávanie prírodných a umelých prekážok šplhaním, rúčkovaním, preliezaním, preskakovaním.
- Cvičenie rovnováhy na prírodných a umelých prekážkach zmenou polohy tela, chôdzou s obratmi, vyhýbaním vo dvojiciach, nosením (hádzaním a chytaním predmetov).
- Dvíhanie a nosenie predmetov (využívať kamene, polená).
- Hádzanie a vrhanie predmetov do diaľky, do výšky, na cieľ.
- Preťahovanie a pretláčanie v dvojiciach, trojiciach, skupinách.

Praktické precvičovanie odborno-technických vedomostí a zručností z turistiky

- Odhad vzdialenosti (do 100 m) a výšok do 10 m.
- Ochrana životného prostredia.

Praktické precvičovanie prvej pomoci

- Ošetrenie povrchového zranenia.

Praktické precvičovanie vedomostí a zručností z dopravnej výchovy

- Dopravné značky, riešenie dopravných situácií pri presune a na stanovištiach.

6. ROČNÍK

Charakteristika predmetu

Zameranie telesnej výchovy v edukácii je dominantné na telesné, funkčné a pohybové zdokonaľovanie, čím sa prispieva k upevňovaniu zdravia, zdravotne orientovanej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Poskytuje elementárne teoretické a praktické vzdelanie v oblasti pohybu a športu, významne prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, prispieva k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj významnú kompenzačnú funkciu v procese edukácie. Využíva široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému vývinu osobnosti s akcentom na hrubú a jemnú motoriku. V predmete telesná výchova podriaďujeme motorické a fyzické výkony emocionalite, t.j. cvičíme pre radosť z pohybu a spolupatričnosti. Hodinu telesnej výchovy delíme na skupinu chlapcov a dievčat, podľa aktuálneho počtu žiakov a pomeru v uvedenom ročníku.
V uvedenom učebnom predmete je v ŠVP 2.hodiny týždenne – ŠkVP je navýšený o 1 hodinu týždenne, t. j. –3 hodiny týždenne. Navýšená hodina je využitá na systematizáciu a upevnenie učiva.

Ciele predmetu

- Rozvíjať aktivitu žiakov,
- osvojiť si pohybové zručnosti, základné športové disciplíny a základy telovýchovného názvoslovia,
- naučiť sa chápať význam pohybovej aktivity v živote človeka,
- rozvíjať pružnosť, ohybnosť, rovnováhu, priestorovú orientáciu.

Výchovné a vzdelávacie stratégie

Sociálne komunikačné kompetencie
– správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
– preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny,

Kompetencia v oblasti matematického a prírodovedného myslenia
– má vytvorené vedomie o ekológii, je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie,

Kompetencia učiť sa učiť sa
-hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,

Kompetencia riešiť problémy
– rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie,
– v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,

Osobné, sociálne a občianske kompetencie
– má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
– pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
– dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
– uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času.

Obsah vzdelávania

Poradové cvičenia

- Osvojenie si poradových povelov a povelovej techniky.
- Vytváranie nástupových a pochodových útvarov.
- Hlásenie žiaka.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Cvičenie s náčiním i bez náčinia, relaxačné, zábavné cvičenia.
- Rozvíjanie brušného a hrudného dýchania.
- Rozvoj obratnosti, rovnováhy.
- Chôdza, beh, lezenie, plazenie, podliezanie, vystupovanie, zostupovanie, skákanie.
- Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín a trupu.

Športová gymnastika

- Akrobacia.
- Viacnásobný kotúľ.
- Kotúľ vpred na vyvýšenej podložke, na vyvýšenú podložku, z vyvýšenej podložky.
- Kotúľ vzad s obmenami.
- Stoj na hlave.
- Prípravné cvičenia a stoj na rukách s dopomocou, preskoky (koza, debna, kôň, stôl).

Kladina – výška 1 m

- Obmeny chôdze, chôdza sprevádzaná pohybmi paží, obraty, zmeny polôh tela.

Rytmická gymnastika a tanec

- Krok prísunný, cvalový a poskočný v ľudovom tanci.
- Chôdza, beh, poskoky, skoky a obraty na jednoduché hudobné rytmy.
- Jednoduchý krajový tanec v 2/4 takte.

Atletika

- Vysoký štart.
- Beh.
- Stupňovanie rovinky.
- Beh na 60 m.
- Nízky štart z blokov.
- Vytrvalostný beh (dievčatá – 400 m, chlapci – 600 m)

Skok do diaľky

- Skok do diaľky skrčmo so závesom zo skráteného rozbehu.

Skok do výšky

- Skok technikou „nožničky“.
- Prípravné techniky pre skok technikou obkročmo flop.

Hod loptičkou

- Hod z krátkeho rozbehu.
- Hod loptičkou na výkon.

Plná lopta

- Pohybové hry a súťaže s hádzaním plnej lopty.

Prekážkový beh
- Beh cez čiaru a nízke prekážky.

Štafetový beh
- Držanie kolíka, chôdza, beh s kolíkom.

Športové hry

Basketbal a hádzaná
- Prihrávky a chytanie lopty na mieste, v pohybe.
- Dribling na mieste v pohybe.
- Streľba z krátkej vzdialenosti, streľba trestných bodov.
- Hra s upravenými pravidlami minibasketbalu .

Futbal
- Hra s upravenými pravidlami minifutbalu.

Cvičenie v prírode
- Orientácia v teréne.
- Plán obce, terénu.
- Mapa, turistické značky.
- Kompas.
- Orientácia v cestovnom poriadku.
- Prenášanie raneného, prvá pomoc.

Pešia turistika
- Chôdza podľa plánu.
- Terénne hry.

Prierezové témy
Dopravná výchova / DOV
Multikultúrna výchova/MUV
Environmentálna výchova / ENV
Osobnostný a sociálny rozvoj /OSR
Ochrana života a zdravia / OZO
Mediálna výchova / MDV

Metódy a formy práce – stratégie vyučovania
Základom vyučovacieho procesu je vyučovacia hodina, ktorej obsah sa realizuje v cvičebni, v triede alebo v priestoroch areálu školy. Na vychádzky sa využíva blízke okolie školy tak, aby sa v stanovenom limite uskutočnil návrat do triedy. Na vyučovacej hodine plní učiteľ stanovené ciele motivačnými a expozičnými metódami. Tematický celok – Poradové cvičenia a Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia sú súčasťou každej vyučovacej hodiny.

Hodiny nad uvedenú časovú dotáciu môže pedagóg využiť na upevnenie a prehĺbenie učiva s vytváraním priestoru na turistické vychádzky s námetovými hrami, hry na snehu – pri vhodných prírodných a poveternostných podmienkach, môžu pracovať s IKT – Osobnosti športového sveta - paraolympionici.

Poznatky z *Telesnej kultúry* sú zakomponované podľa aktuálnosti do jednotlivých vyučovacích hodín, môžu byť aj obsahom samostatných teoretických vyučovacích hodín.

Poradové cvičenia a Prípravné, kondičné , koordinačné a kompenzačné cvičenia tvoria pohybový základ pre každú vyučovaciu hodinu. Všetky jej súčasti sa vyučujú priebežne**.**

Žiaci si postupne rozvíjajú veku zodpovedajúcu úroveň kondičných a koordinačných schopností. Učíme žiakov spoľahlivo rozlišovať obsah základných telovýchovných pojmov a správne na ne reagovať. Žiaci si postupne osvojujú pravidlá pohybových i športových hier. Učia sa prejavovať primeranú rozhodnosť, nebojácnosť, snahu po lepšom výkone, radosť z víťazstva, schopnosť oceniť súpera a zmieriť sa s prehrou.

Učebné zdroje

Metodické príručky , učebnice na vyučovanie telesnej výchovy, IKT, materiálno-technické vybavenie kabinetu TV a cvičebne.

Hodnotenie predmetu

Žiak je hodnotený podľa platného Metodického pokynu na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia.

7. ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať aktivitu žiakov,

– osvojiť si pohybové zručnosti, základné športové disciplíny a základy telovýchovného názvoslovia,

– uvedomele dodržiavať disciplínu a tak prispievať k vyššej efektivite vyučovacích hodín,

– mať pozitívny vzťah ku kondičným cvičeniam, uvedomele ich využívať i v čase mimo vyučovania v spontánnej, alebo organizovanej pohybovej aktivite,

– dodržovať pravidlá a bezpečnosť pri pohybových hrách.

OBSAH

Poradové cvičenia

- Osvojenie si poradových povelov a povelovej techniky.
- Vytváranie nástupových a pochodových útvarov.
- Hlásenie žiaka.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Cvičenie s náčiním i bez náčinia, relaxačné, zábavné cvičenia.
- Rozvíjanie brušného a hrudného dýchania.
- Rozvoj obratnosti, rovnováhy.
- Chôdza, beh, lezenie, plazenie, podliezanie, vystupovanie, zostupovanie, skákanie.
- Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín a trupu.
- Preťahovanie, pretláčanie.
- Strečingové cvičenia.

Športová gymnastika

- Akrobacia.
- Viacnásobný kotúľ.
- Kotúľ vpred na vyvýšenej podložke, na vyvýšenú podložku, z vyvýšenej podložky.
- Kotúľ vzad s obmenami.
- Stoj na hlave.
- Prípravné cvičenia a stoj na rukách s dopomocou, preskoky (koza, debna, kôň, stôl).

- Roznožka, skrčka.
- Preskok s oddialeným mostíkom.

Kladina – výška 1 m

- Obmeny chôdze, chôdza sprevádzaná pohybmi paží, obraty, zmeny polôh tela.

Šplh

- Šplh s prírazom.
- Súhrnné cvičenia, húpanie na lane.

Trampolínka

- Skoky s obratmi, skrčmo, prehnuto.

Rytmická gymnastika a tanec

- Krok prísunný, cvalový a poskočný v ľudovom tanci.
- Chôdza, beh, poskoky, skoky a obraty na jednoduché hudobné rytmy.
- Jednoduchý krajový tanec v 2/4 takte.

Atletika

- Vysoký štart.
- Beh.
- Stupňovanie rovinky.
- Beh na 60 m.
- Nízky štart z blokov.
- Vytrvalostný beh (dievčatá – 400 m, chlapci – 600 m).

Skok do diaľky

- Skok do diaľky skrčmo so závesom zo skráteného rozbehu.

Skok do výšky

- Skok technikou „nožničky“.
- Prípravné techniky pre skok technikou obkročmo flop.

Hod loptičkou

- Hod z krátkeho rozbehu.
- Hod loptičkou na výkon.

Plná lopta

- Pohybové hry a súťaže s hádzaním plnej lopty.

Prekážkový beh

- Beh cez čiaru a nízke prekážky.

Štafetový beh

- Držanie kolíka, chôdza, beh s kolíkom.

Športové hry

Basketbal a hádzaná

- Prihrávky a chytanie lopty na mieste, v pohybe.
- Dribling na mieste v pohybe.
- Streľba z krátkej vzdialenosti, streľba trestných bodov.
- Hra s upravenými pravidlami minibasketbalu a minihádzanej.

Futbal

- Hra s upravenými pravidlami minifutbalu.

Volejbal

- Prípravné hry a cvičenia s údermi, s odbíjaním, s odbíjaním ľahkej lopty, prehadzovaná.
- Odbíjanie a prihrávka obojruč zdola.
- Odbíjanie a prihrávka obojruč zvrchu.
- Odbíjanie cez sieť.

Cvičenie v prírode
- Orientácia v teréne.
- Plán obce, terénu.
- Mapa, turistické značky.
- Kompas.
- Orientácia v cestovnom poriadku.
- Prenášanie raneného, prvá pomoc.

Pešia turistika
- Chôdza podľa plánu.
- Terénne hry.

Cykloturistika
- Jazda na vozovke, jazda v skupine, predchádzanie na bicykli.
- Jazda z kopca, do kopca.
- Prechádzanie zúženým miestom.

Odporúčame plávanie, lyžovanie, korčuľovanie (podľa podmienok a možností školy).

PROCES

Učíme žiakov spoľahlivo rozlišovať obsah základných telovýchovných pojmov a správne na ne reagovať.

Vhodným výberom pohybových hier zámerne rozvíjame pohybové schopnosti a zdokonaľujeme niektoré pohybové činnosti žiakov. Zaradenie pohybových hier do vyučovacej hodiny spájame s osvojovaním vybraných poznatkov.

V rámci športových hier si škola môže vybrať aj iné druhy športových hier, napríklad: prehadzovanú, vybíjanú, florbal, stolný tenis, bocca.

Cykloturistiku odporúčame realizovať na miestach podľa možností školy.

8. ROČNÍK

CIELE

– Osvojiť si zložitejšie pohybové zručnosti základných športových disciplín, telovýchovnej terminológie a poznatkov z telesnej kultúry,
– vedieť súperiť, kooperovať a tolerovať súperov,
– vedieť prijímať a dodržiavať normy a pravidlá kolektívu,
– poznať základné pravidlá vybraných športových hier.

OBSAH

Poradové cvičenia

Upevňovanie poznatkov z poradových povelov a povelovej techniky.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia
- Cvičenia k upevňovaniu správneho držania tela.
- Zvyšovanie pohyblivosti kĺbov.

- Rozvoj obratnosti a rovnováhy.
- Zdokonaľovanie chôdze, behu, lezenia, plazenia, podliezania, preliezania, vystupovania, zostupovania, zoskakovania, rúčkovania, dvíhania, nosenia, ťahania, gúľania, hádzania.
- Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín, trupu a horných končatín.
- Strečingové cvičenia.

Športová gymnastika

Akrobacia

- Kotúľ letmo.
- Stoj na rukách.
- Premet bokom.
- Samostatná akrobatická zostava.
- Preskoky (koza, debna, kôň, stôl).

Hrazda

- Rúčkovanie.
- Krúženie vo zvise.
- Zhyby.
- Zhyb zo zvisu stojmo.
- Výmyk odrazom jednonož, prešvih únožmo, záves a vzopretie závesom v podkolení.
- Zoskok zákmihom.

Kladina (alebo lavička)

- Náskoky, chôdza, prísunná chôdza, obraty, zmeny polôh tela (dievčatá) váha predkloňmo.

Šplh

- Šplh bez prírazu (chlapci).

Rytmická gymnastika a tanec

- Jednoduchý krajový tanec v ¾ takte – trojdup.
- Jednoduché varianty diskotancov.

Atletika

Beh

- Rozložené rovinky.
- Beh na 100 metrov.
- Nízky štart z blokov.
- Vytrvalostný beh na 600 – 1000 metrov.

Skok do diaľky

- Skok do diaľky skrčmo.

Skok do výšky

- Skok technikou obkročmo flop z 3 krokov, zo skráteného rozbehu.

Hod granátom

- Držanie granátu, hod z miesta, z bočného postavenia.

Vrh guľou

- Vrh guľou z miesta.

Prekážkový beh cez prírodné prekážky

Štafetový beh
- Nízky štart so štafetovým kolíkom.
- Štafetový beh 4 x 60 m.

Športové hry

Basketbal a hádzaná
- Dvojtakt, streľba po dvojtakte, doskakovanie lopty (basketbal).
- Obranné činnosti jednotlivca.
- Útočné kombinácie.
- Hra na jeden kôš (jednu bránku).
- Hra s upravenými pravidlami basketbalu a hádzanej.

Futbal
- Hra s upravenými pravidlami futbalu, sálového futbalu.

Volejbal
- Nahrávka, hra na zmenšenom ihrisku s upravenými pravidlami.

Cvičenie v prírode
- Orientácia v teréne.
- Mierka mapy.
- Kompas, buzola.
- Práca s nožom, sekerou a pílou.
- Stavba stanu.
- Ochrana prírody.

Pešia turistika
- Chôdza so záťažou.
- Orientačný pretek s úlohami.

Cykloturistika
- Jazda so záťažou.

Odporúčame plávanie, lyžovanie, korčuľovanie a iné pohybové aktivity ako joga, tenis, stolný tenis, badminton, nohejbal, florbal, jazda na skateboarde, lezenie na umelej horolezeckej stene (podľa podmienok a možností školy).

PROCES

Hodiny športových hier rozdelíme na nácvičné, opakovacie a zdokonaľovacie. Snažíme sa zdokonaľovať herné činnosti jednotlivca. Učíme žiakov preukazovať pozitívny vzťah k súperovi, dodržiavať prijaté zásady v rámci skupiny. V rámci športových hier si škola môže vybrať aj iné druhy športových hier, napríklad: prehadzovanú, vybíjanú, florbal, stolný tenis, bocca. Cykloturistiku realizujeme na miestach podľa možností školy.

Počas presunu žiakov pri cvičeniach v prírode so žiakmi upevňujeme a precvičujeme pravidlá cestnej premávky pre chodcov a cyklistov.

9. ROČNÍK

CIELE

– Osvojiť si zložitejšie pohybové zručnosti základných športových disciplín, telovýchovnej terminológie a poznatkov z telesnej kultúry,
– osvojiť si základné poznatky o poskytovaní pomoci pri cvičeniach,
– zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť s orientáciou na udržanie a zlepšenie zdravia,
– dodržiavať princípy fair-play.

OBSAH

Poradové cvičenia
Upevňovanie poznatkov z poradových povelov a povelovej techniky.
Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia
- Cvičenia k upevňovaniu správneho držania tela.
- Zvyšovanie pohyblivosti kĺbov.
- Rozvoj obratnosti a rovnováhy.
- Zdokonaľovanie chôdze, behu, lezenia, plazenia, podliezania, preliezania, vystupovania, zostupovania, zoskakovania, rúčkovania, dvíhania, nosenia, ťahania, gúľania, hádzania.
- Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín, trupu a horných končatín.
- Strečingové cvičenia.

Športová gymnastika
Akrobacia
- Kotúľ letmo.
- Stoj na rukách s obmenami.
- Premet bokom.
- Samostatná akrobatická zostava.
- Preskoky (koza, debna, kôň, stôl), skrčka odrazom z mostíka.

Hrazda
- Rúčkovanie.
- Krúženie vo zvise.
- Zhyby.
- Zhyb zo zvisu stojmo.
- Výmyk odrazom jednonož, prešvih únožmo, záves a vzopretie závesom v podkolení.
- Zoskok zákmihom.

Kladina (alebo lavička)
- Náskoky, chôdza, prísunná chôdza, obraty, zmeny polôh tela (dievčatá) váha predkloňmo.

Šplh
- Šplh bez prírazu (chlapci).

Trampolínka
- Skok prípätmo.

Rytmická gymnastika a tanec

- Jednoduchý krajový tanec v ¾ takte – trojdup.
- Jednoduché varianty tancov disko a country.
- Vyjadrenie rytmických motívov improvizovaným pohybovým prejavom.

Atletika

Beh

- Rozložené rovinky.
- Beh na 100 metrov.
- Nízky štart z blokov.
- Vytrvalostný beh na 600 – 1000 metrov.
- Beh v zatáčke.

Skok do diaľky

- Skok do diaľky skrčmo.

Skok do výšky

- Skok technikou obkročmo flop z 3 krokov, zo skráteného rozbehu., z celého rozbehu.

Hod granátom

- Držanie granátu, hod z miesta, z bočného postavenia, z rozbehu.

Vrh guľou

- Vrh guľou z miesta, z bočného postavenia.

Prekážkový beh cez prírodné prekážky

Štafetový beh

- Nízky štart so štafetovým kolíkom.
- Štafetový beh 4 x 60 m, 4 x 100 m.

Športové hry

Basketbal a hádzaná

- Dvojtakt, streľba po dvojtakte, doskakovanie lopty (basketbal).
- Obranné činnosti jednotlivca.
- Útočné kombinácie.
- Hra na jeden kôš (jednu bránku).
- Hra s upravenými pravidlami basketbalu a hádzanej.

Futbal

- Hra s upravenými pravidlami futbalu, sálového futbalu.

Volejbal

- Nahrávka, hra na zmenšenom ihrisku s upravenými pravidlami.
- Spodné podanie, hra s upravenými pravidlami.

Cvičenie v prírode

- Orientácia v teréne.
- Mierka mapy.
- Kompas, buzola.
- Práca s nožom, sekerou a pílou.
- Stavba stanu.
- Ochrana prírody.

Pešia turistika

- Chôdza so záťažou.

- Orientačný pretek s úlohami.
Cykloturistika
- Jazda so záťažou.
- Súťaž v slalome, vrchárska, rýchlostná.

Odporúčame plávanie, lyžovanie, korčuľovanie a iné pohybové aktivity ako prvky jogy, tenis, stolný tenis, badminton, nohejbal, florbal, jazda na skateboarde, prvky sebaobrany, karate, judo, lezenie na umelej horolezeckej stene (podľa podmienok a možností školy).

PROCES

Počas vyučovacích hodín si žiaci osvojujú základné poznatky o poskytovaní pomoci pri konkrétnych cvičeniach. Učíme žiakov poznávať účinok vykonávaných pohybových činností na svoj organizmus, primerane hodnotiť kvalitu vlastnej realizovanej pohybovej činnosti. Poznatkami z telesnej kultúry pomáhame žiakom pri utváraní vzťahu k správnej životospráve a celoživotnej pohybovej aktivite.
Pri relaxačných cvičeniach dbáme na to, aby boli žiaci schopní uvoľňovať svalové skupiny a uvedomovať si ich pri polohách a pri pohybe.
V rámci športových hier si škola môže vybrať aj iné druhy športových hier, napríklad: prehadzovanú, vybíjanú, florbal, stolný tenis, bocca.
Cykloturistiku realizujeme na miestach podľa možností školy

CHARAKTERISTIKA PREDMETU FYZIKA

Učivo fyziky je zamerané na objasnenie základných pojmov a javov z odboru fyziky. Štruktúru obsahu fyziky tvoria tematické celky, v ktorých si žiaci osvojujú sústavu vybraných faktov, javov a pojmov. Učia sa fyzikálne javy pozorovať, opísať, odmerať hodnoty fyzikálnych veličín a meranie vyhodnotiť. Osvojujú si zavedenú terminológiu a symboliku, základné vzťahy medzi fyzikou, matematikou a ostatnými prírodnými vedami. Žiaci si osvojujú dôležité hodnoty, postoje a návyky, správanie sa k prírode a k sebe.
Pri vyučovaní fyziky je potrebné opierať sa o zmyslové vnímanie predmetov a javov ako o základ pre utváranie predstáv a pojmov u mentálne postihnutých žiakov. Názornosť je najdôležitejšia zásada pri vyučovaní fyziky. Nové učivo učiteľ vysvetľuje najmä demonštračnou metodou, pri ktorej sa žiaci učia slovne opísať pozorovaný jav. Žiaci merajú, vážia, pripravujú podmienky pre pokusy a vykonávajú také činnosti, ktoré využívajú v praktickom živote.
Všetky činnosti robia žiaci v malých skupinách alebo vo dvojiciach. Učia sa spolupracovať, dorozumievať sa pri práci a spoločne niesť zodpovednosť za jej výsledok.

7. ROČNÍK

CIELE

– Porozumieť základným fyzikálnym javom v bezprostrednom okolí žiakov,
– vedieť rozlišovať tuhé, kvapalné a plynné telesá,
– vedieť odmerať dĺžku, hmotnosť a objem telesa, urobiť zápis nameraných hodnôt,

– vedieť overiť jednoduchým experimentom vybrané vlastnosti telies,
– vedieť merať v určitých časových intervaloch teplotu a zaznamenať ju do tabuľky,
– nadobudnúť schopnosť pracovať v tíme,
– osvojiť si vybrané metódy práce a súbor činností, ako je pozorovanie a meranie vybraných fyzikálnych veličín.

OBSAH

Vlastnosti látok a telies
Telesá z tuhých, kvapalných a plynných látok. Látka a teleso.
Vlastnosti tuhých telies – krehkosť, tvrdosť, pružnosť, tvárnosť.
Merateľné vlastnosti telies: hmotnosť, váhy, váženie, jednotky hmotnosti - 1kg, 1g, 1t.
Dĺžka, meradlá dĺžky, meranie dĺžkovým meradlom, jednotky dĺžky – 1m, 1cm, 1mm, 1km.
Meranie dĺžky nepravidelných telies, odhad dĺžky.
Objem, odmerný valec, meranie objemu geometricky nepravidelných telies, jednotky objemu 1l, 1ml.
Vlastnosti kvapalín – nestlačiteľnosť, tekutosť.
Tlak v kvapalinách. Využitie takmer nestlačiteľnosti kvapalín v praxi.
Nadľahčovanie telies v kvapalinách, plávanie, vznášanie a potápanie sa telies v kvapalinách.
Vlastnosti plynov – stlačiteľnosť, rozpínavosť, tekutosť plynov.
Nadľahčovanie telies v plynoch. Vzduch, atmosféra, tlak v plynoch. Znečisťovanie vzduchu.
Teplota, premeny skupenstva látok
Tuhé, kvapalné a plynné skupenstvo látok.
Meranie teploty, teplomer, Celziova stupnica, jednotka teploty °C.
Meranie teploty a času, jednotka času 1s, 1min, 1h.
Premena vody na paru
Vyparovanie, podmienky vyparovania. Var.
Meranie teploty a času v priebehu varu vody, záznam nameraných hodnôt do tabuľky.
Skvapalňovanie (kondenzácia)
Podmienky skvapalňovania. Vznik rosy a dažďa. Kolobeh vody v prírode.
Kyslé dažde a ich vplyv na prírodu.
Topenie a tuhnutie
Premena ľadu na vodu a vody na ľad. Tuhnutie. Topenie.
Meranie teploty a času v priebehu topenia ľadu, záznam nameraných hodnôt do tabuľky.
Meteorologické pozorovanie
Pozorovanie a predpoveď počasia.
Meteorologická stanica.
Meteorologické pozorovanie.

PROCES

Na vyučovacích hodinách sa opierame o zmyslové vnímanie predmetov a javov ako o základ na utváranie predstáv a pojmov.
Pri praktických cvičeniach, ktoré robíme v malých skupinách alebo vo dvojiciach, učíme žiakov spolupracovať so spolužiakmi, dorozumievať sa pri práci, spoločne niesť zodpovednosť za jej výsledok, udržiavať poriadok na pracovisku. Učíme ich porozumieť nameraným hodnotám teploty a času v tabuľke, aby mali predstavu konkrétneho deja.

8. ROČNÍK

CIELE

– Vedieť opísať stav pokoja a pohybu telies ,
– vedieť charakterizovať silu ako vzájomné pôsobenie telies,
– vedieť opísať príčinu pádu telies,
– vedieť zmerať silu silomerom,
– vedieť vysvetliť polohovú a pohybovú energiu na konkrétnych príkladoch,
– opísať javy: odraz, lom a rozklad svetla,
– opísať vznik zvuku a jeho vlastnosti na jednoduchom príklade,
– vedieť prezentovať výsledky práce za skupinu.

OBSAH

Pohyb a sila
Pohyb telies
Pokoj a pohyb telies.
Dráha pohybu, rovnomerný a nerovnomerný pohyb, rýchlosť pohybu telies.
Sila
Gravitačná sila.
Silomer, meranie sily silomerom, jednotka sily 1 N.
Účinky sily.
Deformačné účinky sily.
Tlak.
Trenie
Škodlivé a užitočné trenie.
Jednoduché stroje
Naklonená rovina, páka, kladka.
Energia
Zdroje energie.
Energia a vykonávanie práce.
Premena polohovej energie a pohybovú energiu.
Teplo
Odovzdávanie a prijímanie tepla.
Vedenie tepla rôznymi látkami.
Teplo, práca, energia.
Svetlo
Zdroje svetla, odraz svetla, lom svetla.
Šošovky a okuliare.
Ako vzniká dúha.
Svetlo a teplo.
Zvuk
Vznik zvuku.

Šírenie a rýchlosť zvuku.
Vnímanie zvuku.
Vplyv slnečného svetla na rast rastlín.

PROCES
Cez riešenie úloh a pokusmi vedieme žiakov k porozumeniu javov a fungovaniu vecí. Učíme ich robiť potrebné merania a skúmať príčiny fungovania vecí. Experimentom sa žiaci učia vykonávať dôkaz jednoduchých vlastností svetla, zvuku. V závere školského roka sa učia porovnávať fyzikálne vlastnosti rastlín.

9. ROČNÍK

CIELE
– Vedieť experimentálne overiť magnetické vlastnosti magnetov,
– vedieť experimentom dokázať jav elektrizovania telies,
– vedieť zostaviť elektrický obvod so žiarovkou,
– vedieť triediť vybrané pevné telesá na elektrické vodiče a izolanty,
– vedieť bezpečnostné pravidlá pri práci s elektrickými spotrebičmi,
– vedieť odmerať veľkosť prúdu a napätia v elektrickom obvode,
– vedieť opísať premenu energie na vybraných prírodných javoch,
– vedieť vymenovať dnes využívané prírodné zdroje energie a opísať spôsob ich využitia.

OBSAH
Magnetické a elektrické javy. Elektrická energia.
Magnet a jeho vlastnosti. Magnetické póly Zeme. Kompas.
Elektrické vlastnosti látok. Blesk.
Elektrický obvod a jeho časti: elektrický článok, batéria elektrických článkov, žiarovka, spínač, spojovacie vodiče.
Elektrické vodiče a izolanty.
Vedenie elektrického prúdu v kvapalinách.
Sériové a paralerné zapojenie žiaroviek.
Meranie veľkosti elektrického prúdu ampérmetrom. Jednotka veľkosti el. prúdu 1 A.
Meranie veľkosti elektrického napätia. Jednotka napätia 1 V.
Elektromagnet. Elektrický zvonček. Elektrické spotrebiče v domácnosti.
Pravidlá bezpečnosti pri zaobchádzaní s elektrickými zariadeniami.
Premena energie elektrického prúdu.
Energia v prírode a v technike.
Energia v prírode
Slnko ako zdroj energie. Jednotka energie. Potrava ako zdroj energie.
Vznik fosílnych palív.
Energia, ktorú nevieme využiť- elektrický výboj pri búrke, sopečná činnosť, zemetrasenie.
Energia v technike
Tradičné zdroje energie: využívanie fosílnych palív; tepelné, vodné a jadrové elektrárne.
Netradičné zdroje energie: využitie slnečnej energie, geotermálnej energie a energie vetra.
Zákon zachovania energie.

Spotreba a racionálne hospodárenie s energiou.
PROCES
Žiaci sa učia určovať póly a vlastnosti magnetu, určujú svetové strany podľa kompasu.
Poznávajú praktické využitie elektromagnetu.
V manuálnych činnostiach zostavujú elektrický obvod, zapájajú elektrický zvonček do elektrického obvodu, v praktických činnostiach používajú voltmeter a ampérmeter, zapisujú si namerané hodnoty.
Precvičujú si manuálne činnosti ako výmena žiarovky, zapojenie elektrického spotrebiča, výmena monočlánku

CHARAKTERISTIKA PREDMETU CHÉMIA

Vyučovací predmet chémia podáva žiakom základné vedomosti o niektorých prvkoch, zlúčeninách a chemických reakciách s dôrazom na ich praktické vyžitie.
Žiaci získavajú elementárne poznatky o chemických prvkoch a vybraných okruhoch anorganických a organických látok, o ich význame a použití v každodennom živote.
Žiaci si osvojujú základné činnosti súvisiace s pozorovaním a pokusom a pritom si osvojujú pravidlá bezpečnej práce.

9. ROČNÍK

CIELE
– Spoznávať vybraný okruh anorganických a organických látok, ich význam a využitie v každodennom živote,
– oboznámiť sa so zložením a vlastnosťami niektorých chemických látok,
– chápať horenie ako chemickú reakciu,
– vedieť uviesť na praktických príkladoch spôsoby oddeľovania zložiek zmesí,
– vedieť dodržiavať zásady bezpečnej práce s kyselinami a hydroxidmi,
– uvedomovať si nebezpečenstvo výbuchu pri unikaní plynných palív v uzavretom priestore,
– oboznámiť sa so základnými zdravotnými a environmentálnymi dôsledkami pôsobenia chémie v živote človeka.
OBSAH
Úvod do chémie
Chemické laboratórium. Vlastnosti látok. Skupenstvá látok. Zloženie a štruktúra látok.
Zmesi. Oddeľovanie zložiek zmesí.
Chemické prvky
Kovy (železo, hliník, meď, zinok, zlato striebro). Korózia kovov.
Nekovy (kyslík, dusík, vodík, uhlík, síra).
Voda a vzduch
Chemické zloženie vody, úprava povrchovej vody, čistenie odpadovej vody.
Chemické zloženie vzduchu, znečisťovanie vzduchu.

Ochrana čistoty vody a vzduchu.
Anorganické zlúčeniny
Oxidy - vznik, význam a použitie.
Kyseliny – vlastnosti, použitie.
Hydroxidy – vlastnosti, použitie.
Soli – vznik solí, použitie. Soli ako priemyselné hnojivá.
Stavebné spojivá. Keramický a sklársky priemysel.
Organické zlúčeniny
Organické látky. Hlavné skupiny organických zlúčenín.
Uhľovodíky (zemný plyn, metán, propán, bután).
Deriváty uhľovodíkov (alkoholy, organické kyseliny).
Ropa: vlastnosti, ťažba, spracovanie. Plasty.
Bezpečnosť pri práci s ropnými produktmi.
Prírodné látky (cukry, tuky bielkoviny).

PROCES

Učíme žiakov poznávať symboly (výstražné značky) na nálepkách látok, ktoré poškodzujú zdravie, napríklad: jedy, žieraviny, horľaviny, výbušniny. Významným prvkom vo výchovnovzdelávacom procese sú (žiacke aj demonštračné) chemické pokusy a laboratórne práce.
Žiakov učíme využívať poznatky z chémie pri činnostiach v bežnom živote.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU BIOLÓGIA

Učivo vyučovacieho predmetu biológia nadväzuje na poznatky, ktoré si žiaci osvojili vo vlastivede.
Žiaci získavajú základné poznatky o živej a neživej prírode a prírodných procesoch vo vzájomných súvislostiach. Oboznamujú sa so základnou stavbou tela a spôsobom života živočíchov, rastlín a iných organizmov, s podmienkami ich zdravého vývinu, s ochranou a tvorbou životného prostredia. Učia sa chápať prírodu ako zdroj trvale udržateľného života na Zemi.
Učia sa o škodlivosti fajčenia, alkoholu, toxikománie a dôsledkoch na ľudský organizmus.
Vyučovanie biológie je nevyhnutné realizovať najmä v prirodzenom prostredí, v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia v danom regióne prostredníctvom vychádzok, exkurzií a názorného materiálu v súčinnosti s praktickou skúsenosťou mentálne postihnutých žiakov.
Konkrétne druhy rastlín a živočíchov a ich počet si môže vyučujúci určiť podľa regiónu, v ktorom sa škola nachádza.

7. ROČNÍK

CIELE

– Poznať živočíchy, rastliny a iné organizmy v závislosti od prostredia, v ktorom žijú,
– poznať vzájomné vzťahy medzi organizmami a ich prostredím,
– učiť sa poznávať najznámejších predstaviteľov živočíchov, rastlín a iných organizmov,
– oboznámiť sa s ochranou a tvorbou životného prostredia.

OBSAH

Príroda a jej prírodné deje
Rozmanitosť a život organizmov.
Hlavné skupiny organizmov v prírode, ich znaky – baktérie, huby, rastliny, živočíchy.
Životné prostredie, jeho vplyv na živé organizmy.
Voda ako životné prostredie
Závislosť organizmov od prostredia, v ktorom žijú.
Význam vody pre život rastlín, živočíchov a človeka.
Zdroje znečisťovania vôd. Ochrana vôd, najmä zdrojov pitnej vody.
Živočíchy a rastliny stojatých vôd – močiarov, jazier, rybníkov a nádrží.
Rastliny stojatých vôd: pálka úzkolistá, lekno biele, žaburinka menšia.
Živočíchy stojatých vôd: kapor obyčajný, mlok veľký, korytnačka bahenná, korýtko rybničné, larvy komárov.
Živočíchy tečúcich vôd: pstruh potočný, šťuka obyčajná, ostrież riečny, rak riečny.
Rastliny a živočíchy brehov vôd.
Najčastejšie rastliny: vŕba biela, jelša lepkavá, záružlie močiarne, nezábudka močiarna.
Živočíchy: bobor vodný, kačica divá, užovka obyčajná, skokan hnedý, vážka ploská, komár piskľavý.
Chránené živočíchy: rosnička zelená, bocian biely.
Les – spoločenstvo organizmov
Vzťahy medzi živými organizmami a životným prostredím v lese.
Les – hospodársky významné spoločenstvo organizmov. Lesné dreviny: ihličnaté, listnaté, stromy a kríky.
Byliny: papraď samčia, jahoda lesná, machy, lišajníky, liečivé byliny.
Lesné živočíchy: srna hôrna, myšiak hôrny, ďateľ veľký, vretenica obyčajná, lykožrút smrekový a iné, v lese žijúce organizmy.
Huby: jedovaté (muchotrávka zelená), nejedlé (hríb satanský), jedlé (hríb dubový).
Potravové vzťahy medzi organizmami – potravové reťazce.
Význam lesov, ich ochrana.
Vysokohorská vegetácia
Význam a ochrana vysokohorskej vegetácie.
Charakteristickí predstavitelia rastlín (machy, lišajníky, kosodrevina, borievka nízka, plesnivec alpínsky) a živočíchov (kamzík vrchovský, svišť vrchovský, orol skalný).
Lúky a pasienky – spoločenstvo organizmov
Ošetrovanie lúk a pasienkov, zúrodňovanie – ich význam.
Vzájomný vzťah medzi rastlinami a živočíchmi.
Rastliny: trávy, ďatelina lúčna, lúčne kvety.
Živočíchy: ovca domáca, tur domáci, jašterica obyčajná, koník lúčny, kobylka zelená, motýle, ovad hovädzí.
Polia
Pôda a jej význam pre človeka.
Starostlivosť o pôdu. Ochrana pôdy.
Hospodársky významné rastliny: obilniny, okopaniny, olejniny, krmoviny.

Buriny: pichliač roľný, nevädza poľná, pýr plazivý, vlčí mak a iné.
Biologická ochrana rastlín, chemická ochrana rastlín – ich význam.
Živočíchy polí: zajac poľný, hraboš poľný, jarabica poľná, bažant obyčajný, škovránok poľný, svrček poľný.
Škodcovia: pásavka zemiaková.
Záhrady a sady
Vzťah medzi rastlinami a živočíchmi v spoločenstve záhrad a sadov, ich význam pre človeka.
Záhrady a sady v rôznych ročných obdobiach. Pestovanie rastlín a starostlivosť o ne v rôznych ročných obdobiach. Zelenina, ovocné stromy, kry a byliny; okrasné stromy, kry a kvety – jednoročné, dvojročné trvalky.
Najčastejšie živočíchy: krt obyčajný, jež bledý, hrdlička záhradná, drozd čierny, sýkorka veľká, vrabec domový, škorec obyčajný, mlynárik kapustový, chrúst obyčajný, obaľovač jablčný, slimák záhradný, dážďovka obyčajná. Opeľovače: včela medonosná, čmeľ zemný.

PROCES

Nadväzujeme na poznatky, ktoré si žiaci osvojili v nižších ročníkoch vo vlastivede.
Učia sa poznávať vzájomné vzťahy medzi organizmami a medzi organizmami a prostredím.
Ak je to možné, vyučovanie biológie realizujeme najmä v prirodzenom prostredí, v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia prostredníctvom vychádzok a názorného materiálu v súčinnosti s praktickou skúsenosťou žiakov.

8. ROČNÍK

CIELE

– Získať základné poznatky o stavbe jednotlivých sústav ľudského tela, o ich základných činnostiach,
– vedieť ako sa prenášajú nákazlivé choroby a ako im predchádzať,
– pochopiť dôsledky škodlivosti užívania alkoholu, drog a fajčenia na ľudský organizmus,
– získať vedomosti o príčinách šírenia pohlavných chorôb a ich škodlivých dôsledkoch na ľudský organizmus,
– vedieť prakticky poskytnúť prvú pomoc.

OBSAH

Človek ako súčasť živej prírody
Pôvod a vývoj človeka. Ľudské rasy.
Ľudský organizmus ako celok.
Oporná a pohybová sústava
Kosť, vývin a druhy kostí, spojenie kostí.
Kostra človeka.
Pohybová (svalová) sústava.
Význam telesnej práce a športu pre vývin kostí a svalov. Prvá pomoc pri zlomeninách.
Obehová sústava
Krvné cievy. Krv. Krvné skupiny.
Srdce. Krvný obeh. Vplyv práce a športu na srdce a krvný obeh.
Poranenia ciev. Vonkajšia masáž srdca.
Dýchacia sústava

Dýchanie, stavba a činnosť dýchacej sústavy.
Pľúca. Starostlivosť o dýchacie orgány.
Prvá pomoc pri zastavení dýchania.
Tráviaca sústava
Ústna dutina, starostlivosť o chrup.
Choroby tráviacich orgánov.
Vylučovanie
Močová sústava, choroby močových orgánov.
Kožná sústava
Koža. Starostlivosť o kožu. Zásady prvej pomoci pri poraneniach kože.
Nervová sústava
Mozog, miecha, nervy.
Zmyslové orgány.
Duševné zdravie, závislosť od drog.
Prvá pomoc pri úrazoch mozgu, chrbtice a pri šoku.
Rozmnožovanie, vývin jedinca, vnútromaternicový vývin jedinca.
Jednotlivé obdobia života človeka.
Prenášače a pôvodcovia rozličných ochorení
Mucha domová, šváb obyčajný, ploštica posteľná, voš detská, svrabovec kožný.
Ochrana pred škodlivým hmyzom a jeho ničenie.
Účinky rastlín na ľudský organizmus
Liečivé rastliny.
Jedovaté a zdraviu škodlivé rastliny.

PROCES

K správnej životospráve, stravovaniu, dennému režimu vedieme žiakov cez pochopenie základnej činnosti jednotlivých orgánov ľudského tela. Učíme ich, že za svoje zdravie sú sami zodpovední. Vysvetľujeme im, že neviazaný pohlavný život vedie k narušeniu citového života človeka a je príčinou šírenia pohlavných chorôb a AIDS. Poučíme ich o hygiene tela, bielizne a bytu ako najúčinnejšej ochrane pred šírením nákazlivých ochorení.

9. ROČNÍK

CIELE

– Získať základné poznatky o stavbe Zeme, vývoji života na Zemi a vývoji človeka,
– poznať najdôležitejšie minerály a horniny Slovenska a ich využitie,
– poznať spôsoby ťažby minerálov a hornín,
– poznať typy pôdy a spôsoby ochrany pôdy,
– poznať chránené krajinné oblasti, národné parky, prírodné rezervácie na Slovensku a vo svojom regióne,
– vedieť, aké činnosti človeka poškodzujú životné prostredie,
– pochopiť dôsledky znečisťovania životného prostredia a možnosti jeho ochrany.

OBSAH

Vzájomná závislosť živej a neživej prírody.
Vznik a vývoj Zeme, stavba Zeme. Dejiny zemskej kôry.

Základné stavebné jednotky zemskej kôry. Minerály a horniny, ich vznik.
Geologické procesy. Vnútorné a vonkajšie geologické procesy. Premena a premenené horniny. Ťažba minerálov a hornín.
Pôda. Vznik pôdy, zloženie pôdy. Druhy a význam pôdy.
Životné prostredie človeka. Znečisťovanie životného prostredia. Ochrana prírody, chránené územia. Ochrana rastlín a živočíchov.

PROCES

Žiaci sa oboznamujú s vývojom zemskej kôry a života na nej, so stavbou Zeme, s najdôležitejšími minerálmi a horninami na Slovensku, s ochranou prírody.
Pri ťažbe a využití nerastných surovín vychádzame predovšetkým z podmienok svojho regiónu.
Žiaci majú poznávať ochranu prírody cez svoj región (chránenú krajinnú oblasť, národný park, prírodnú rezerváciu, prírodnú pamiatku). Učíme ich pochopiť význam starostlivosti o čistotu ovzdušia, pôdy, vody, ochranu rastlín a živočíchov.
Prostredníctvom triedenia odpadu ich učíme pochopiť recykláciu materiálov.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU DEJEPIS

Cieľom vyučovacieho predmetu dejepis je vytvárať a formovať historické vedomie žiakov, na základe ktorého by boli schopní pochopiť minulosť a prítomnosť krajiny, v ktorej žijú, situáciu Slovenskej republiky ako aj jej postavenie v Európe a zároveň si uvedomovať potrebu mierového spolunažívania národov.
Ďalším cieľom je vytvoriť elementárne predstavy z histórie na základe obrazového vnímania, celkového poznávania najdôležitejších období našich národných dejín so zameraním na pokrok, na najzákladnejšiu orientáciu vo vývoji spoločnosti, v slovenských dejinách, vo významných historických udalostiach, v osobnostiach, v kultúre. Dávame prednosť obraznej prezentácii dejín s využitím kultúrno-historických pamiatok regiónu, zaujímavému rozprávaniu o udalostiach, osobnostiach, kultúrno-historických pamiatkach, efektívnemu využitiu umelecky spracovaných historických udalostí a osobností, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov pred pamäťovým osvojovaním historických faktov.

7. ROČNÍK

CIELE

– Vytvoriť elementárne historické predstavy žiakov,
– poznať najdôležitejšie obdobia našich národných dejín so zameraním na pokrok,
– naučiť žiaka pracovať s učebnicou,
– naučiť žiaka čítať súvislý text a snažiť sa mu porozumieť,
– vedieť využívať názorný materiál, „čítať obrázky“, časové priamky.

OBSAH

15. storočie
Objavy v 15. storočí a ich vplyv na rozvoj hospodárstva.

Renesančné kultúrne pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.
16. storočie
Život šľachty a poddaných v 16. storočí.
Turecké nájazdy do Uhorska.
Bratislava – hlavné mesto Uhorska.
Bitka pri Moháči.
Roľnícke a banícke povstania v Uhorsku.
Vznik habsburskej monarchie.
17. storočie
Náboženské vojny.
J. A. Komenský.
18. storočie
Baroková kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.
Protihabsburské povstanie.
J. Jánošík – symbol boja za slobodu a spravodlivosť.
Habsburgovci - Mária Terézia, Jozef II.
Slovenskí osvietenci.
Začiatok slovenského národného obrodenia - A. Bernolák a bernolákovci.
Vznik a vývoj manufaktúr.
19. storočie
Rozvoj dopravy.
Postavenie Slovákov v Uhorsku.
Vývoj slovenského národného obrodenia - Ľ. Štúr a štúrovci.
Vytvorenie spisovného slovenského jazyka a rozvoj kultúry.
Revolučný rok 1848 v našich dejinách.
Memorandum slovenského národa a Matica slovenská, slovenské národné školstvo.
Vznik Rakúsko – Uhorska.

PROCES

Na vyučovacích hodinách dejepisu dávame prednosť obraznej prezentácii dejín, s využitím kultúrno-historických pamiatok regiónu, zaujímavému rozprávaniu o udalostiach, osobnostiach, kultúrno-historických pamiatkach, efektívnemu využitiu umelecky spracovaných historických udalostí a osobností, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov pred pamäťovým osvojovaním historických faktov.

8. ROČNÍK

CIELE

– Pochopiť príčiny a následky prvej a druhej svetovej vojny,
– vedieť využívať názorný materiál, „čítať obrázky“, časové priamky,
– vedieť nakresliť jednoduchú časovú priamku podľa vzoru,
– vedieť samostatne pracovať s pracovným zošitom.

OBSAH

Technické vynálezy na začiatku 20. storočia
Technické vynálezy v oblasti dopravy, energie, komunikácie, médií.

Prvá svetová vojna
Vznik, príčiny, priebeh, koniec a dôsledky prvej svetovej vojny.
Medzivojnové obdobie
Vznik Československa.
Tomáš Garrique Masaryk, Milan Rastislav Štefánik, Andrej Hlinka.
Svetová hospodárska kríza.
Nástup fašizmu v Európe.
Mníchovská dohoda, rozpad Československa.
Slovenská republika v rokoch 1939 – 1945.
Druhá svetová vojna
Vznik, príčiny, priebeh druhej svetovej vojny.
Slovenské národné povstanie, oslobodzovanie.
Vstup USA do vojny, koniec a dôsledky druhej svetovej vojny.
Povojnové obdobie a súčasnosť
Československo v rokoch 1945 – 1968, obdobie studenej vojny.
Rok 1968, Alexander Dubček.
Československo v rokoch 1968 – 1989, pád komunizmu.
Vznik Slovenskej republiky.

PROCES

V preberanom učive objasňujeme konkrétne životné situácie, do ktorých sa ľudia dostávajú a svojim rozhodnutím môžu v dobrom alebo zlom ovplyvniť svoje prostredie. Žiaci za pomoci učiteľa odhaľujú aj to, čo je v minulosti negatívne, celý rad predsudkov, stereotypov, ktoré často pretrvávajú aj v prítomnosti.

9. ROČNÍK

CIELE

– Za pomoci učiteľa odhaľovať pozitívne a negatívne príklady v histórii,
– vedieť porovnať súčasnosť so situáciou v minulosti,
– učiť žiakov pochopiť, aké hodnoty nám zanechali minulé generácie,
– vedieť sa spoľahlivo orientovať na časovej priamke,
– vedieť samostatne pracovať s pracovným zošitom.

OBSAH

Pravek
Vznik a vývoj človeka
Starovek
Riečne civilizácie, Staroveké Grécko a Rím
Na úsvite našich národných dejín
Najstaršie národy na území Slovenska
Kresťanský letopočet
Príchod Slovanov
Veľkomoravská ríša, kultúra Veľkomoravskej ríše
Slovensko súčasťou uhorského štátu
Vpád Tatárov

Matúš Čák Trenčiansky
Husitské hnutie
Matej Korvín
Kultúra v stredoveku
Turecké nebezpečenstvo
Obdobie humanizmu a renesancie
Bitka pri Moháči
Turecké nájazdy do Uhorska
17. storočie – katolíci a nekatolíci
18. storočie – storočie rozumu
Slovenské národné obrodenie
Revolučný rok 1848
Postavenie Slovákov v Rakúsko-Uhorsku
Novovek
Prvá svetová vojna
Vznik Československa
Vznik fašizmu
Druhá svetová vojna
Slovensko v období druhej svetovej vojny
Koniec druhej svetovej vojny
Povojnové obdobie a súčasnosť

PROCES

Pri vyučovaní dejepisu uplatňujeme princípy názornosti a konkrétnosti, rozvíjania jedinečnosti pojmov, obrazov a predstáv, rozprávania udalostí a dejov. Pri prezentovaní národných a svetových dejín učíme žiakov aktívne využívať okrem učebnice a pracovného zošitu aj čítanky, primeranú populárno-vedeckú literatúru, historické mapy, obrázky, filmy a pracovné materiály pripravené učiteľom.
Odporúčame zaradiť návštevu múzeí, realizovať exkurzie v regionálnych dejinách.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU GEOGRAFIA

V rámci vyučovacieho predmetu geografia žiaci získavajú základné poznatky o svojej vlasti a o svete. Učivo nadväzuje na poznatky, ktoré si žiaci osvojili vo vlastivede. Žiaci postupujú od miestnej krajiny k poznaniu SR, jej postavenia v Európe, k základným informáciám o Európe a o svete. Súčasťou vyučovania geogeafie je práca s rôznymi druhmi máp. Práca s mapou nie je len prostriedkom, ale aj cieľom vyučovania, aby žiaci boli schopní orientovať sa podľa mapy aj v praktickom živote. V rámci geografického učiva si žiaci osvojujú základy ochrany a tvorby životného prostredia. Žiaci si osvojujú základné vedomosti o svojej vlasti, regióne, v ktorom žijú, kultúre a národnej identite v európskom priestore. Učia sa chápať odlišnosti medzi jednotlivými kultúrami, vážiť si tradície národov, snažiť sa o spolužitie so všetkými národmi a národnosťami. Osvojujú si poznatky o vzťahoch medzi zložkami prírodného prostredia a ľudskou spoločnosťou, zručnosti pri práci s mapou, učia sa využívať doplňujúce zdroje informácií.

7. ROČNÍK

CIELE

– Získať základné poznatky o postavení Zeme v slnečnej sústave,
– informatívne vedieť základné pojmy, ktorými sú označené objekty vesmíru,
– osvojiť si základné informácie o Európe,
– vedieť sa orientovať na mape Európy,
– naučiť sa pracovať s fyzikálnou a politickou mapou.

OBSAH

Zem a jej zobrazenie
Tvar a veľkosť Zeme.
Glóbus ako zobrazenie Zeme.
Základné pohyby Zeme.
Vesmír – Slnečná sústava. Výskum vesmíru. Kozmonautika.
Mapa zemských pologúľ. Svetadiely, oceány.
Určovanie polohy na mape podľa svetových strán.
Európa ako svetadiel
Európa – poloha, členitosť, povrch.
Podnebie a vodstvo Európy.
Obyvateľstvo, štáty Európy.
SR – jej poloha v Európe.
Hranice, naši susedia.
Európske štáty.
Stredná Európa: Česko, Poľsko, Maďarsko, Rakúsko, Švajčiarsko, Nemecko.
Východná Európa: Ukrajina, Bielorusko, Rusko.
Západná Európa: Veľká Británia, Írsko, Francúzsko, Holandsko, Belgicko.
Južná Európa: Španielsko, Portugalsko, Taliansko.
Juhovýchodná Európa: Grécko, Slovinsko, Chorvátsko a bývalé štáty Juhoslávie, Albánsko, Moldavsko, Rumunsko a Bulharsko.

Severná Európa: Švédsko, Nórsko, Fínsko, Dánsko, Island, Lotyšsko, Litva, Estónsko.
Najmenšie štáty v Európe: Lichtenštajnsko, Andorra, Malta, Vatikán, Luxembursko, Monako.

PROCES

Žiakov vedieme k získaniu zručnosti pracovať s mapami a vyvodzovať z nich základné charakteristiky zobrazovaného územia. Učíme ich chápať odlišnosti a tradície národov, snažiť sa o spolužitie so všetkými národmi a národnosťami.
V rámci vyučovania venujeme dostatočný priestor práci s mapami a ďalšími doplňujúcimi informáciami. Žiakom prezentujeme aj informácie, ktoré pomáhajú žiakom získať vzťah k predmetu.

8. ROČNÍK

CIELE

– Vedieť pomenovať svetadiely a oceány,
– získať geografické poznatky o polohe, prírodných pomeroch, obyvateľstve a hospodárstve jednotlivých svetadielov,
– vedieť charakterizovať obyvateľstvo svetadielov podľa rás,
– vedieť pracovať s rôznymi druhmi máp a vyhľadávať v nich požadované informácie.

OBSAH

Zem a jej znázornenie na mape
Druhy máp. Poludníky a rovnobežky.
Podnebné pásma Zeme. Svetadiely a oceány.
Svetadiely
Afrika
Poloha, členitosť, povrch.
Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo.
Obyvateľstvo.
Štáty severnej, strednej a južnej Afriky.
Ázia
Poloha, členitosť, povrch.
Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo.
Obyvateľstvo.
Štáty juhozápadnej, strednej, východnej, južnej a juhovýchodnej Ázie.
Amerika
Poloha, členitosť, povrch.
Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo.
Obyvateľstvo.
Štáty severnej, strednej a južnej Ameriky.
Austrália a Oceánia
Poloha, členitosť, povrch.
Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo.

Obyvateľstvo.
Austrálsky zväz, Oceánia.
Antarktída
Poloha, podnebie, povrch.
Rastlinstvo, živočíšstvo, obyvatelia.
Oceány
Tichý, Atlantický, Indický a Severný ľadový oceán.

PROCES

Dostatočný priestor venujeme práci s mapami a ďalšími doplňujúcimi informáciami. Oboznamujeme žiakov s hlavnými problémami súčasného sveta spojenými s rýchlym rastom obyvateľstva, urbanizáciou, s etnickými a náboženskými rozdielmi v jednotlivých častiach sveta, s rozdielmi v hospodárskej úrovni oblastí sveta, rozložením bohatých a chudobných oblastí.

9. ROČNÍK

CIELE

– Utvrdiť základné poznatky o vzniku a vývoji Zeme,
– utvrdiť základné poznatky o jednotlivých svetadieloch,
– utvrdiť základné informácie o Európe,
– poznať základné informácie o jednotlivých krajoch Slovenska a krajských mestách,
– vedieť spoľahlivo pracovať s fyzikálnou a politickou mapou.

OBSAH

1. Vznik a vývoj Zeme
2. Svetadiely
 Afrika, Ázia, Amerika, Austrália, Antarktída, Európa
3. Slovenská republika
 Poloha, rozloha, povrch, podnebie, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo, chránené územia, obyvateľstvo, poľnohospodárstvo, nerastné bohatstvo, priemysel, doprava.
 Bratislava – hlavné mesto Slovenska
 Bratislavský kraj
 Trnavský kraj
 Nitriansky kraj
 Trenčiansky kraj
 Žilinský kraj
 Banskobystrický kraj
 Košický kraj
 Prešovský kraj
4. Región, v ktorom žijem

PROCES

Na hodinách sa snažíme využívať čo najčastejšie činnostné zložky učiva, najmä čítanie z mapy, využitie primeranej doplnkovej literatúry, informačno-komunikačné technológie. Touto činnosťou si žiaci obohacujú vedomosti o prírodných podmienkach, pamätihodnostiach, turistických zaujímavostiach, priemysle a poľnohospodárstve

v jednotlivých regiónoch. V závere školského roka sa zameriavame na regionálnu geografiu, ktorú je možné spojiť aj s vychádzkami a exkurziami.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU OBČIANSKA NÁUKA

Občianska náuka cieľavedome ovplyvňuje poznanie a konanie žiakov v duchu humanity, morálky a demokracie. Vedie žiakov k tomu, aby svojimi postojmi a činmi prejavovali občiansku aktivitu, vlastenectvo, pozitívny vzťah k práci a jej výsledkom. Vplýva na žiakov v tom smere, aby si uvedomovali zodpovednosť k sebe, svojim blízkym, národu a celej spoločnosti, aby si uvedomovali svoju národnú a štátnu identitu. Obsah vyučovacieho predmetu je založený na uplatňovaní väzieb výchovy a vzdelávania, na spájaní teoretických poznatkov s osobnou praxou, so životnými zážitkami a skúsenosťami žiakov. Získané poznatky poskytujú žiakom vhodnú orientáciu pre budúci občiansky život. Občianska náuka prináša žiakom právne a ekonomické informácie, ktoré v inom predmete nedostanú. Pozornosť venuje i rozvoju citovej a vôľovej sféry osobnosti žiaka. Integruje poznatky z iných predmetov. Najužšie medzipredmetové vzťahy ju viažu s dejepisom, geografiou, etickou výchovou, materinským jazykom a literatúrou a biológiou.

7. ROČNÍK

CIELE

Poznať funkciu rodiny a školy, – upevniť u žiakov elementárne mravné postoje, hygienické a kultúrne návyky, – oboznámiť žiakov so zásadami dopravnej disciplíny a bezpečnostných opatrení, – ovplyvňovať poznanie a konanie žiakov v duchu demokracie, humanizmu a morálky.

OBSAH Život v spoločnosti Rodina Význam rodiny pre mladého človeka a pre štát. Kto tvorí rodinu (mama, otec, súrodenci, starí rodičia, širšia rodina – príbuzní). Rodičia a deti, vzťahy medzi nimi. Správanie sa v rodine – úcta, porozumenie, vzájomná pomoc. Sviatky a významné udalosti v rodine. Škola Škola ako súčasť moderného človeka. Poslanie školy, funkcie školy. Ako sa učiť, narábať s vedomosťami. Správanie sa v škole – školský poriadok. Základy spoločenského styku Ako by sa mal správať každý človek doma a na verejnosti; pozdrav, oslovenie, predstavenie sa, kultúrne správanie na verejnosti (na ulici, v obchode, v dopravnom prostriedku, na pošte, u lekára, na návšteve, na kultúrnom predstavení). Starostlivosť o vlastné zdravie, prevencia ochorenia a úrazu Osobná hygiena a jej význam v prevencii ochorenia. Ochrana pred infekčnými a civilizačnými ochoreniami. Škodlivosť fajčenia, alkoholizmu a drog pre mladého človeka, boj proti ich požívaniu, negatívny príklad dospelých. Nebezpečenstvo AIDS. Bezpečnosť cestnej premávky Bezpečnosť na cestách, cesta do a zo školy, orientácia okolo domu, školy, v obci či meste. Dodržiavanie dopravných predpisov pre chodcov a cyklistov. Charakterové a mravné hodnoty človeka Vytváranie dobrých medziľudských vzťahov v rodine a na verejnosti. Základné mravné hodnoty – úcta k sebe a k druhým ľuďom, čestnosť, statočnosť, spravodlivosť, pravdovravnosť, pracovitosť, láska k vlasti a ich uplatňovanie v živote človeka. Charakter človeka – kladné a záporné vlastnosti človeka, vplyv rodiny a spoločnosti na charakterové vlastnosti človeka. Vplyv výchovy a sebavýchovy na charakter človeka. Zmysel života – spolužitie ľudí na zásadách spolupráce a tolerancie (schopnosť rozumieť druhým ľuďom, dobre s nimi vychádzať). Štúdium, práca, rodina, oddych.

PROCES Pri vyučovaní občianskej náuky uplatňujeme väzby výchovy a vzdelávania, spájame teoretické poznatky s osobnou praxou, so životnými zážitkami a skúsenosťami žiakov. Oboznamujeme žiakov s normami spoločenského správania a ich uplatňovaním v bežnom živote.

8. ROČNÍK

CIELE

Poznať úlohu štátu v spoločnosti, – oboznámiť sa s ústavou Slovenskej republiky, – poznať základné práva a slobody občana Slovenskej republiky, – vedieť sa orientovať vo vzťahoch kamarátstva, priateľstva a lásky, – poznať a pochopiť úlohy rodiny pre človeka a štát.

OBSAH Charakteristika štátneho zriadenia Slovenskej republiky Vznik Slovenskej republiky, štátne symboly, štátne sviatky a pamätné dni. Hlavné mesto Slovenskej republiky. Funkcie štátu, orgány štátnej moci, orgány miestnej správy. Národnostné zloženie obyvateľstva SR, slovenské štátne občianstvo. Ústava, základné práva a slobody občana SR. Medzinárodné postavenie Slovenskej republiky. Kamarátstvo, priateľstvo, láska, manželstvo Dospievanie: kamarátstvo, priateľstvo, láska. Manželstvo: vznik a funkcie manželstva. Rodičovstvo: úlohy a poslanie rodiny, hospodárenie v rodine, zachovanie potomstva. Rozvod: jeho príčiny, dôsledky a prevencia. Základné práva detí.

PROCES Pri preberaní učiva prvého tematického celku nadväzujeme na poznatky žiakov, ktoré získali vo vlastivede, dejepise a zemepise, orientujeme žiakov na budúci občiansky život. Učivo druhého tematického celku orientuje žiaka ako budúceho zakladateľa rodiny. Pri preberaní jednotlivých tém odporúčame zaradiť besedy s lekárom, sexuológom, psychológom, právnikom. Vhodné je aj spoločné sledovanie filmov, filmových ukážok a rozhovor o nich.

9. ROČNÍK

CIELE

Poznať štátne symboly Slovenskej republiky, – oboznámiť sa so spôsobom voľby prezidenta Slovenskej republiky, – poznať podmienky aktívneho a pasívneho volebného práva, – poznať rozdiel medzi parlamentnými a komunálnymi voľbami, – viesť žiakov k uvedomovaniu si práv a povinností občanov, – získať základné vedomosti o ekonomickom fungovaní spoločnosti, – získať základné vedomosti o Zákonníku práce.

OBSAH Slovenská republika Štátne symboly. Prezident Slovenskej republiky. Vláda Slovenskej republiky. Národná rada Slovenskej republiky. Voľby a volebné právo (voľba prezidenta, poslancov NR SR, poslancov do miestnych a regionálnych zastupiteľských orgánov). Základné práva a povinnosti občanov. Slovenská republika – demokratický štát. Slovenské hospodárstvo Trhové hospodárstvo. Vlastníctvo v demokratickej spoločnosti. Poctivá práca občanov. Peniaze a ich vznik. Peňažné ústavy v trhovej ekonomike. Rodinný a štátny rozpočet. Podnikanie. Sociálna politika štátu. Čo by mal občan vedieť Doklady občana. Zmenená pracovná schopnosť. Úrady štátnej správy. Zákonník práce. Medziľudské vzťahy na pracovisku. Pracovné problémy a prekážky v práci. Choroba, liečebný poriadok, nemocenské dávky . Záujmové organizácie. Odborová organizácia. Poistenie a sporenie.

PROCES Vyučovanie realizujeme v konkrétnych situáciách tak, aby bol obsah učiva blízky chápaniu mentálne postihnutých žiakov. Žiaci si osvojujú podmienky práva voliť a byť volený. Vedieme ich k tomu, aby poznali význam základných dokladov občana. Oboznamujeme žiakov so záujmovými organizáciami v mieste ich bydliska.

INDIVIDUÁLNA LOGOPEDICKÁ intervencia (ILI)

Vyučovacia hodina ILI je delená.
- Logopéd pracuje so žiakmi individuálne. Ostatní žiaci zostávajú v tom čase s druhým pedagógom. Druhý pedagóg pracuje s deťmi podľa pokynov logopéda.

Charakteristika predmetu
Vyučovací predmet individuálna logopedická starostlivosť (ďalej len ILI) je určený pre žiakov, ktorí majú narušenú komunikačnú schopnosť (NKS).
Počet vyučovacích hodín v týždni je daný rámcovým učebným plánom (ďalej len UP) v príslušnom vzdelávacom programe pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením schválenom Ministerstvom školstva SR.
Narušená komunikačná schopnosť
Ak chceme definovať NKS, treba najskôr vymedziť samu komunikačnú schopnosť: ide o schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru.
Komplexnosť znamená, že, táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (fonetickofonologickú, lexikálno-sémantickú, morfologicko-syntaktickú, pragmatickú...); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie).
O NKS hovoríme vtedy, ak niektorá rovina jazykových prejavov (alebo niekoľko rovín súčasne) človeka interferuje s jeho komunikačným zámerom.
Radíme sem: vývinovú bezrečnosť, narušený vývin reči, získanú orgánovú bezrečnosť, afáziu, získanú psychogénnu bezrečnosť-mutizmus, elektívny mutizmus, narušenie zvuku reči – fufnavosť, narušenie plynulosti reči – zajakavosť, brblavosť, narušenie článkovania reči – dyslália, dyzartria, -poruchy hlasu – dysfónia, afónia, -kombinované chyby a poruchy reči – súčasný výskyt viacerých druhov narušenej komunikačnej schopnosti, symptomatické poruchy reči: NKS pri iných, dominujúcich postihnutiach, ochoreniach, narušeniach -napr. pri sluchovom postihnutí, detskej mozgovej obrne, -narušenie grafickej stránky reči: agrafia, alexia, akalkúlia, dyslexia, dysortografia, dysgrafia, dyskalkúlia.
Logopedická intervencia
Intervencia sa tu poníma v tom najširšom zmysle ako: „činnosť, pôsobenie za účelom zmeny“.
Logopedická intervencia je špecifická aktivita, ktorú uskutočňuje logopéd s cieľmi:
- ✓ identifikovať NKS;
- ✓ eliminovať, zmierniť NKS, resp. v prípade jej pretrvávania prekonať komunikačnú bariéru;
- ✓ predísť tomuto narušeniu (zlepšiť komunikačnú schopnosť človeka).

Logopedickú intervenciu chápeme ako zložitý proces, ktorý sa realizuje v záujme dosiahnutia svojich troch základných cieľov, na troch, s týmito cieľmi analogických, vzájomne sa prelínajúcich úrovniach:
- ✓ logopedická diagnostika
- ✓ logopedická terapia
- ✓ logopedická prevencia

Dôležitou súčasťou logopedickej intervencie je spolupráca s rodičom, učiteľmi a ostatnými odborníkmi v celom procese intervencie.
Ciele
Cieľom predmetu ILI je v maximálnej miere podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komnunikačného zámeru a ako prediktora pre úspešné zvládnutie čítania a písania.
Cieľom logopedickej starostlivosti je odstrániť alebo aspoň zmierniť narušenie komunikačnej schopnosti a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z nej vyplývajú.

Sekundárnym cieľom ILI je prevencia vzniku porúch správania ako následku neúspechu v komunikácii a v osvojovaní si gramotnosti. V širšom meradle podporuje ILI sociálnu a edukačnú adaptáciu a integráciu detí a mládeže s NKS do spoločnosti.
Čiastkové ciele a obsah predmetu ILI vychádzajú z logopedickej diagnostiky.
U detí a mládeže s viacnásobným postihnutím a ťažkým stupňom NKS ide o rozvoj komunikačných schopností k najbližšej zóne ich vývinu, tak, aby boli schopní zrealizovať svoj komunikačný zámer podľa svojich potrieb zrozumiteľne pre komunikačného partnera.

Obsah
Rozvíjanie komunikačnej schopnosti nepochybne úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto terapeutické postupy a metódy musia mať širší záber a ILI sa má orientovať
na celý komplex dorozumievacieho procesu.
Obsah logopedických cvičení musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými
schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek. Oblasti stimulácie sú uvedené v nasledujúcej časti aj s cieľmi pre jednotlivé oblasti. V procese terapie vychádza logopéd z dostupných terapeutických materiálov a najmä z pracovných listov, ktoré si aktuálne vytvára. Odporúčame, aby obsah pracovných listov vychádzal z učiva, ktoré deti práve preberajú v škole. Napríklad ak si čítajú príbeh o škaredom káčatku – budú si rozvíjať slovnú zásobu o iné druhy vodných zvierat, budú odvodzovať
prídavné mená, prípadne ich stupňovať a to všetko na slovách z textu.

1. krok: Vstupná logopedická a špeciálnopedagogická diagnostika nových žiakov, prípadne rediagnostika na začiatku každého školského roka.
Odporúčané metodiky:
-Skríning čítania, dotazník pre učiteľov
-Heidelbergský test rečového vývinu (HSET) (Grimmová H., Scholer H., Mikulajová M.; Psychodiagnostika, 1997)
-Skúška jazykového citu (SJC) (Žlab)
-Test fonologického rozlišovania (Škodová)
-Vyšetrenie fonematického uvedomovania (Antušeková A.; SPN, 1995)
-Test fonologického uvedomovania (Brežná A.; nepubl.)
-Vyšetrenie artikulácie, fonologických procesov sluchovej analýzy a syntézy (SAS), fonematického sluchu (Wepman – Matejček)
-Skúška sluchovej anylýzy a syntézy (SAS-M)
-Vyšetrenie výslovnosti hlások (Antušeková A; SPN, 1995)
-Diagnostika čítania Ráno a Nakupovací pes (Mikulajová, Váryová)
-Súbor testov na hodnotenie pravopisných schopností pre školu a klinickú prax (Caravolas, Mikulajová, M.; Vencelová, L., SAL, 2008)
-Čítacie testy (Matějček, G skúška) Zkouška čtení (Matějček Z.; Psychodiagnostika, 1992)
-Vyšetrenie matematických schopností (Novák J.; Psychodiagnostika, 1998)
-Zajakavosť, integratívny prístup, diagnostika (Lechta.V a kol.; Liečreh Gúth, 2005)
-Orientačný test dynamickej praxie (Mika J.; 1982)
-Test kognitívnych operácii -TEKO
-Token test
-NEPS – Mikulajová M.; Vývinová dysfázia, 1993
-Diagnostika a terapia podľa Laheyovej modelu rečového vývinu
-Deficity čiastkových funkcií, diagnostika (Sindelar B.; Psychodiagnostika, 1998)
-Deficity čiastkových funkcií. (Sindelarová,B.: Psychodiagnostika, 2008)
-Test okamžitej akustickej verbálnej pamäti (Mottier)
-Test laterality (Matějček-Žlab)
-Test obkresľovania (Matějček – Strnadová)
-Obrázková slovníková skúška (Kondáš)

-Test vývinu zrakového vnímania (Frostigová)
-Iné

2. krok: Stanovenie cieľov stimulácie podľa výsledkov diagnostiky.
3. krok: Odporúčaný obsah stimulácie reči a jazykových schopností podľa jednotlivých rovín, gramotnosti a iných schopností.

Ciele stimulácie

Obsah stimulácie
Oblasť rozvoja pragmatiky
Rovíjať komunikačnú kompetenciu ako Použitie jazyka v komunikačných situáciach:
dorozumievací prostriedok modelové hry,Rozvíjať schopnosti adekvátne používať kladenie otázok, rečové a jazykové prostriedky vzhľadom na vykonávanie inštrukcií, komunikačného partnera, situáciu a cieľ komentovanie činností a pod. komunikácie
U detí a žiakov s ťažkým a viacnásobným Vytváranie komunikačného aparátu,
postihnutím dosiahnuť schopnosť osvojovanie si takých foriem komunikácie,
dorozumievať sa pomocou posunkového ktoré je žiak schopný zvládnuť
a používať jazyka alebo niektorej formy alternatívnej (grafické systémy, kombinované systémy, a augumentatívnej komunikácie (AAK). posunkový jazyk, gestá, prstová abeceda, použitie elektronických pomôcok a pod.
Tréning komunikačných partnerov.

Oblasť rozvoja foneticko -fonologickej roviny
Rozvíjať fonematické uvedomovanie, Tréning fonologického uvedomovania podľa schopnosť diferencovať dištinktívne znaky Eľkonina (SAS),
jazyka podľa individuálnych schopností nácvik fonematickej diferenciácie,
dieťaťa. nácvik artikulácie.
Rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť,Dychový tréning správne dýchanie. Hlasové cvičenia.
Myofunkčná terapia. Orofaciálna stimulácia.
Fonograforytmika.
Oblasť rozvoja lexikálno -sémantickej roviny
Rozvíjať slovnú zásobu. Budovať štruktúrovaný systém klasifikácie
pojmov v pamäti, rozvíjať schopnosť hľadať významovú podobnosť
slov a kategorizovať ich.
Rozvíjať schopnosť používať ustálené slovné spojenia-frázy.
Rozvíjanie slovnej zásoby, kategorizácia pojmov, oprava viet, dokončovanie viet, tvorba slovníkov náročných pojmov v jednotlivých predmetoch, kľúčové slová, sémantické mapy, a pod. Tvorba (rečových) denníkov.

Oblasť rozvoja gramatiky (morfológie a syntaxe)
Stimulovať porozumenie reči.
Voliť si formy potrebné pre konkrétne dieťa.
Rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfologické pravidlá.
Aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby.
Určovanie rodov podstatných mien, nácvik flexie podľa trendu vývinu reči,
predložkových väzieb a analógie, maľované čítanie, tvorba viet, opakovanie viet, odvodzovanie slov, tvorba viet a súvetí, rozvoj porozumenia reči

Oblasť rozvoja naratív (rozprávačských schopností
Rozvíjať schopnosti rozumieť reči Rozvíjanie rozprávačských schopností
a podporovať schopnosť reprodukovať podľa osnovy (obrázkovej, otázok),
udalosť, príbeh alebo prečítaný text spontánne rozprávanie príbehu alebo

štruktúrovane, kohézne, zmysluplne udalosti, a plynule reprodukovanie prečítaného textu

Oblasť rozvoja gramotnosti
Čítanie Fixovať grafémy, slabiky a slová, pravopis.
Osvojiť si techniku čítania a čítať s porozumením obsahu prečítaného textu
pomocou stratégii práce s textom.
Písanie a pravopis Naučiť žiakov stratégie osvojovania si pravopisných pravidiel, aplikovať ich v písaní, pracovať s pravidlami slovenského
pravopisu primerane vývinovej úrovni.
Rozvíjať integráciu hovorenej a písanej reči. Rozvíjanie gramotnosti
Čítanie -technika čítania i porozumenie prečítaného podľa osnovy
Prepojenie čítania a písania Osvojovanie si stratégií učenia Interpretovanie obsahu textu, kladenie otázok, vytváranie kauzálnych spojení, doplňovanie textu a pod. Písanie -písanie i ortografia, súvislý písomný prejav
Matematické schopnosti Rozvíjať predčíselné predstavy Zoskupovanie pod hlavné pojmy.
Rozvíjať číselné predstavy Vytváranie analógii. Rozpoznať súvislosti. Rozpoznanie použitého pravidla. Použitie
Rozvíjať matematické schopnosti pravidla. Vytvorenie stálosti množstva.
Budovanie matematických predstáv. Budovanie okruhu číselných a
matematických pojmov (viac, menej, rovnako....), vzťahov medzi nimi.
Chápanie matematických operácii. Riešenie slovných úloh.
Geometria Jednotky . Algoritmy

Oblasť rozvoja funkčnej komunikácie
Osvojovať si komunikačné stratégie Komunikačné stratégie zamerané na dieťa,
Rozvíjať konverzačné schopnosti stratégie ľahšieho porozumenia, výmen,
nových pojmov, rečového vzoru a stratégia konverzácie Rozvíjanie konverzačných schopností

Oblasť rozvíjania iných schopností
Rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie Rozvíjanie vnímania, poznávania,
diferenciačných schopností Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciácia, pamäť).
Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť)
Poznávacie procesy (zachovanie, priraďovanie, zoraďovanie, triedenie kategorizácia)
Rozvíjať priestorovú orientáciu (orientácia v makropriestore, orientácia
v mikropriestore) a orientáciu v čase Rozvíjanie priestorovej a časovej orientácie.
Nácvik pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná a časová orientácia),
Serialita (nácvik sekvencii, postupnosti) Intermodalita (audiovizuálny vzťah)
Rozvíjať motorické schopnosti Rozvíjanie oromotoriky,
vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky,
fonograforytmiky.

Proces

Logopéd na začiatku školského roku na základe výsledkov logopedickej diagnostiky, prípadne rediagnostiky a zvolených logopedických terapeutických metód a postupov vypracuje individuálny plán (postup) logopedickej terapie pre každé dieťa na určité obdobie (odporúča sa najviac na jeden školský rok). Časovo-tematické plány nie sú potrebné a ich dodržiavanie by bolo nereálne. Individuálny plán logopedickej terapie je vlastne postup vedúci k splneniu cieľov terapie v jednotlivých oblastiach uvedených v časti Obsah ILI – primerane komunikačným, vývinovým a kognitívnym schopnostiam žiaka.

Predmet ILI môže vyučovať
len logopéd, t.j. absolvent vysokoškolského štúdia so
záverečnou skúškou z logopédie v súlade s platnými príslušnými všeobecne záväznými

právnymi predpismi.

Vyučovacia hodina ILI je delená. Logopéd pracuje so žiakmi individuálne. S ostatnými žiakmi triedy v tom čase pracuje iný pedagóg podľa pokynov logopéda. V niektorých činnostiach vo vyšších ročníkoch odporúčame rozdeliť triedu na malé skupinky, maximálne 4 žiakov (napr. pri práci s textom, pri stratégiách učenia, stratégiách konverzácie a pod.)

V škole, v ktorej sú v školskej integrácii vzdelávaní najmenej 12 žiaci s NKS a s VPU, sa odporúča zamestnať najmenej jedného školského logopéda.

Frekvencia cvičení so žiakmi vyplýva z učebného plánu a rozvrhu hodín. V prípade ťažkého stupňa NKS je možné vykonávať logopedickú terapiu aj častejšie ako stanovuje učebný plán. Potom je určenie frekvencie cvičení v kompetencii riaditeľa školy.
Dĺžka logopedických cvičení je závislá od veku a schopností dieťaťa, logopedickej diagnózy a prípadne iných špecifík dominantného alebo iného postihnutia, či narušenia žiaka.

Formy spolupráce pri logopedickej intervencii

Logopéd úzko spolupracuje s rodičmi dieťaťa a s ostatnými pedagógmi. Logopéd metodicky usmerňuje rodičov a kolegov – pedagógov v oblasti prístupu ku komunikácii s dieťaťom a pri vykonávaní logopedických cvičení podľa inštrukcií. Je veľmi dôležité zaangažovať do spolupráce rodičov žiaka, tak aby sa podieľali na všetkých krokoch v rámci intervencie a niesli spoluzodpovednosť za výsledky spoločného snaženia.
Logopéd pri logopedickej intervencii využíva podľa potreby rôzne pomôcky, obrázky a hračky, štandardizované i vlastné testy a pracuje s odbornou literatúrou.
Je potrebné v škole zabezpečiť pre prácu logopéda priestranné, svetlé a nerušené miestnosti s umývadlom.

Dokumentácia žiaka obsahuje podľa druhu školského zariadenia nasledovné dokumenty:

-Návrh na prijatie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do špeciálnej školy, do materskej školy, do základnej školy a do strednej školy z roku 2008 (ŠEVT 49 282 0)
Osobný list klienta zariadenia špeciálnopedagogického poradenstva (ŠEVT 57 009 0) (Centrum špeciálnopedagogického poradenstva).
-Katalógový list klienta (Centrum špeciálnopedagogického poradenstva).
-Správa z logopedickej diagnostiky
-Individuálny plán terapie (Musí mať každé dieťa. Jedná sa o plán v zmysle postupu terapie a priorít, nie časové vymedzenie jednotlivých častí. Individuálny plán je interným dokumentom školy).
-Záznamy z logopedickej terapie (Musí mať každé dieťa a sú interným dokumentom školy).
Na dokumentáciu žiaka sa vzťahuje zákon č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov

6.1 Rámcový učebný plán pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	Ročník											
		PRÍPRAVNÝ	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	∑
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	28
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	5	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	31
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2	1	1	1	1	1	1					8
Matematika a práca s informáciami	matematika	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	31
	informatika								1	1	1	1	4
Človek a príroda	vecné učenie	1	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	25
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova/náboženstvo						1	1	1	1	1	1	6
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5	5	48
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
Základ		**18**	**18**	**19**	**20**	**20**	**21**	**21**	**22**	**22**	**22**	**22**	**225**
Voliteľné (disponibilné) hodiny		2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	**42**
Spolu		**20**	**22**	**23**	**24**	**24**	**25**	**25**	**26**	**26**	**26**	**26**	**267**

6.1 Rámcový učebný plán pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	Ročník											
		PRÍPRAVNÝ	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	∑
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	28
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	5	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	31
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2	1	1	1	1	1	1					8
Matematika a práca s informáciami	matematika	2	2	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3	3+1	31
	informatika								1	1	1	1	4
Človek a príroda	vecné učenie	1	2	2+1	2+1	2+1	2+1	2	3	3	3	3	25
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova/náboženstvo						1	1	1	1	1	1	6
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5	5	48
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1+1	1+1	1+1	1	1+1	11
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
Základ		**18**	**18**	**19**	**20**	**20**	**21**	**21**	**22**	**22**	**22**	**22**	**225**
Voliteľné (disponibilné) hodiny		2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	**42**
Spolu		**20**	**22**	**23**	**24**	**24**	**25**	**25**	**26**	**26**	**26**	**26**	**267**

Poznámky ku ŠkVP:

Voliteľné hodiny pridané do školského rámcového učebného plánu budú slúžiť na upevňovanie utvrdzovanie a opakovanie daného učiva v jednotlivých predmetoch a na posilnenie rozvoja jemnej motoriky. Matematika, Vecné učenie a Výtvarná výchova.

Vyučovací predmet Matematika bol pridaný o 1 vyučovaciu hodinu v 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8. a 10. ročníku. Posilnil sa predmet Vecné učenie v ročníkoch 2. až 5. o 1 vyučovaciu hodinu a Výtvarná výchova 6., 7., 8. a 10. ročníku tak isto o 1 hodinu.

Charakteristika predmetu- SJL

1.ROČNÍK

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra je vo výchovno-vzdelávacom procese žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia jedným z kľúčových.
Prostredníctvom rozvíjania materinského jazyka v ústnej a písomnej forme u žiakov cielene budujeme zručnosti potrebné na získavanie informácií a na ich výmenu v sociálnom kontakte, čo má výrazný podiel na celkovej socializácii dieťaťa.
Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra pozostáva zo zložiek čítanie a literárna výchova, písanie a sloh.

Čítanie a literárna výchova

Požiadavky v súvislosti s nácvikom techniky čítania, čítania s porozumením, reprodukcie obsahu textu u žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia nie je možné zovšeobecniť. Nie je teda možné ani vyžadovať detailné dodržiavanie obsahu vzdelávania určeného pre jednotlivé ročníky. Je potrebné počítať s tým, že jednotliví žiaci môžu prejaviť taký záujem o čítanie, že pomerne ľahko zvládnu jeho techniku a iní, napriek priaznivejšej mentálnej kapacite, nebudú postupovať očakávaným tempom. V takých prípadoch hľadá učiteľ iný spôsob práce so žiakom, pričom však dosahovanie iných cieľov, vrátane obsahu učiva, dokáže patrične odôvodniť.

Nie je záväzné učiť žiaka všetky tvary písmen veľkej a malej, tlačenej a písanej abecedy, pripúšťa sa nácvik čítania aj zápisu iba tvarov písmen veľkej tlačenej abecedy, treba však pamätať na neskorší obmedzený výber textov na čítanie – (malé tlačené písmená).

V prípade, ak je žiak schopný pracovať s viacerými tvarmi písma, možno mu pri preberaní každého písmena pridať aj tvar malého tlačeného, veľkého písaného a malého písaného písmena.

Pri výučbe čítania sa môže stať, že úroveň techniky čítania u žiaka presiahne úroveň jeho intelektuálneho a rečového vývinu a nebude v súlade s úrovňou chápania čítaného textu.

Okrem textov na čítanie je preto potrebné takmer vždy využívať aj ilustrácie znázorňujúce kľúčové slová (osoba, zviera, vec, jav, činnosť, farby, výraz tváre a pod.) alebo skutočné predmety, resp. predvádzanie činností.

Pri nácviku pozornosti žiaka a tých zručností, ktoré predchádzajú učeniu čítať, ale aj pri samotnom vyučovaní čítania dbáme na to, aby sme ho upútali témami jemu blízkymi, ktorých použitie môže slúžiť ako motivácia, resp. odmena.

Ciele predmetu

Cieľom predmetu je vedieť:

- sústrediť sa na usmernený výkon spojený s miestom a časom určeným pre predmet čítanie
- ukladať plošné predmety/kartičky s obrázkami do radu zľava doprava
- ukázať prstom na učiteľom pomenovaný objekt na stole, na obrázku
- rozlíšiť obrázky na základe učiteľom určených znakov

- udržať pozornosť pri manipulácií s obrázkami pri plnení úlohy

Obsah

Obsahom predmetu je:

- oboznámenie žiakov s leporelami a knihami – príprava na čítanie
- zameranie pozornosti na určený objekt, obrázok, nákres, pomenovávanie predmetov, javov, činností, obrázkov, ...
- porovnávanie predmetov, obrázkov a pomenovávanie ich vlastností vo vzťahu k veľkosti, tvaru, farbe, ...
- chápanie a vyjadrenie polohy predmetu – hore, dolu, vyššie, nižšie, vľavo, vpravo, na kraji, v prostriedku, na konci, pred, za, nad, pod, ...
- určovanie (vyhľadávanie) tvarovo (farebne) rovnakých jednotlivých obrazcov spomedzi navzájom podobných usporiadaných v radoch, nácvik postupovania zľava doprava, vyhľadávania tvarovo (farebne) odlišných jednotlivých obrazcov usporiadaných v radoch (zľava doprava), cvičenie rozlišovacej schopnosti na skupinách obrazcov
- hláska a písmeno a, A, i, I vo funkcii medzi obrázkami
- sluchová diferenciácia slov s využitím riekaniek a vyčítaniek

Stratégie vyučovania
Metódy

- motivačné
- expozičné
- samostatnej práce
- fixačné
- diagnostické
- hodnotiace
- individuálneho prístupu

Formy

- vyučovacia hodina
- individuálne vyučovanie
- heterogénne vyučovanie
- exkurzia do školskej a krajskej knižnice

Prostriedky hodnotenia

- ústne
- písomné

Charakteristika predmetu- RKS

1. ROČNÍK

Úlohou predmetu rozvíjanie komunikačných schopností je rozširovať funkčnú komunikáciu v kategóriách :

- žiadať osobné potreby
- reagovať na správanie iných ľudí
- žiadať informácie
- vyjadrovať pocity

- vyjadrovať prosociálne postoje

Ciele predmetu
- rozvíjať schopnosti dieťaťa komunikovať jednoduchou verbálnou formou
- rozvíjať neverbálne modality vrátane očného kontaktu ku komunikácii
- spontánne vyjadrovať základné potreby
- rozvíjať schopnosti výberu
- rozvíjať symbolickú reprezentáciu
- rozvíjať schopnosti často používané pri hraní hier
- rozvíjať zručnosti sociálnych interakcií
- podporovať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy
- učiť jednoduché domáce zručnosti

Obsah

Neustále podporovať a rozvíjať naučenú verbálnu expresiu, v zmysle vyjadrovania bežných žiadostí dieťaťa (využívať vizualizáciu ako augmentatívnu komunikáciu). V rámci každej komunikačnej situácie neprestajne vyžadovať očný kontakt so súčasnou verbalizáciou.
Spontánne vyjadrovať potrebu uhasenia smädu a hladu a hygienických potrieb dieťaťom.
Rozvíjať existujúce schopnosti vyjadrovania výberu, voľby, (používanie vizuálnej formy komunikácie v zmysle augmentatívnej), rozširovať, prípadne posúvať komunikačné prostriedky na vyššiu úroveň.
Priraďovať obrázky rôznych ľudí, ktorí robia to isté, triediť podľa pojmových kategórií.
Priraďovať množstvo (karty so zobrazeným rovnakým počtom prvkov).
Spolupracovať so spolužiakom s minimálnou pomocou učiteľa.
Aktívne spolupracovať pri vykonávaní hygienických návykov, pri obliekaní a vyzliekaní, pri stravovaní.
Vytvárať základné domáce zručnosti (zametať, vysypať smetný kôš, umyť tanier, poutierať stôl, vyžmýkať handru...)

Stratégie vyučovania

Metódy
- motivačné (vstupné – príbeh, rozhovor, priebežné – pochvala, kritika, výzva...)
- expozičné (monologické, dialogické, metódy samostatnej práce)
- fixačné (ústne, písomné, pomocou médií, dramatizácie, domácich úloh, nácviku poznatkov)
- klasifikačné (ústne, písomné, praktické)

Formy
- individuálna
- frontálna (hromadná)
- individualizovaná
- skupinová
- diferencovaná
- partnerská spolupráca

Prostriedky hodnotenia

A/ Podľa spôsobu vyjadrovania:

1. ústne skúšanie

2. písomné skúšanie (kreslenie)
3. praktické skúšanie

B/ Podľa počtu súčasne skúšaných žiakov:

1. individuálne
2. skupinové
3. hromadné

C/ Podľa porovnávania výkonu žiakov:

1. rozlišujúce hodnotenie
2. overujúce hodnotenie
3. individualizované hodnotenie

Charakteristika predmetu – RGZ

1. ROČNÍK

Rozvíjanie grafomotorických zručností je proces, ktorý je podmienený úrovňou žiakovho vnímania, predstavivosti, pamäte a pozornosti. Pri rozvíjaní grafomotorických zručností je namáhaná nervová sústava žiakov, zrakový a sluchový receptor, svalová sústava trupu, ramien a drobných svalov ruky, čo môže vyvolávať odpor k písaniu. Na uvoľnenie svalov zúčastnených na písaní sú vhodné relaxačné grafomotorické cvičenia, kontaktné cvičenia, cvičenia hrubej a jemnej motoriky. Na prvé uvoľňovacie cviky volíme vhodnú motiváciu, ktorú rytmizujeme riekankou, básňou alebo rečňovankou, aby sme vzbudili záujem žiakov a pomáhali im prekonať počiatočné ťažkosti. Od samého začiatku sa treba zamerať na pestovanie hygienických a kultúrnych návykov pri písaní. Vo vyučovaní rozvíjame sluchovo-motorickú, zrakovo-motorickú koordináciu, precvičujeme pravoľavú orientáciu, orientáciu na ploche, v zošite. Hlavným cieľom je zvládnuť prípravné cviky na písanie. Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky.), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie.

Ciele predmetu

- nadobudnúť prvé skúsenosti s používaním písacieho nástroja a vedením jeho stopy
- pestovať hygienické a kultúrne návyky pri písaní
- zvládnuť prípravné cviky na písanie

Obsah

Používanie oboch rúk pri cvičení jemnej aj hrubej motoriky.
Uchopovanie písacieho nástroja (farbičky, ceruzky) dlaňou.
Uchopovanie písacieho nástroja (farbičky, ceruzky) prstami.
Vedenie žiaka k správnej pozícii tela pri písaní.
Zanechávanie farebnej stopy na podložke/papieri voľným čmáraním.
Čmáranie dominantnou rukou – kruhové čmáranie, čmáranie vertikálnym smerom.
Obkresľovanie makiet s geometrickými tvarmi.
Horné a dolné oblúky.
Vodorovné čiary zľava doprava. Zvislé a šikmé čiary (oboma smermi: zhora nadol a naopak).
Ovály,poloovály (slzy).
Obťahovanie veľkých tvarov písmen – samohlások A, I, ak sa s nimi žiak oboznamuje na čítaní.

Charakteristika predmetu- SJL

2. ROČNÍK

Cieľom predmetu je vedieť:

- Vedieť pomenovať obrázky,
- vedieť sluchom diferencovať slová na slabiky,
- vedieť sluchom zo slabík poskladať slovo,
- vedieť sluchom poznávať prvú hlásku slova,
- vedieť čítať dvojslabičné slová zložené zo známych slabík.

V oblasti **sociálne komunikačných kompetencií** sa žiak učí súvisle sa vyjadrovať ústnou formou adekvátnou primárneho stupňa vzdelávania. Žiak rozpráva čo vidí na obrázkoch. Od pomenovania predmetov a javov sa prechádza k tvorbe jednoduchých viet. Pestuje sa výslovnosť, dych a hlas detí. Prebúdza sa úsilie detí o zreteľnú a zrozumiteľnú reč.

Kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií:
Žiak:
- vie používať informačné a komunikačné technológie pri učení (popis obrázku)
- vie používať vyučovacie programy (napr. Detský kútik)

Kompetencia učiť sa učiť sa:
Žiak:
- dokáže samostatne pracovať na hodine s PL, učebnicou, pomôckami
- hodnotí vlastnú prácu, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých

Témy, prostredníctvom ktorých rozvíjame kompetencie, obsah, prepojenies inými predmetmi

Obsahom predmetu je:
Hláska a písmeno m, M.
Slabika ma, má, Ma, Má, mi, Mi, MI.
Hláska a písmeno e, E, slabika me, Me.
Čítanie dvojslabičných slov: mama, mami, mame, máme.
Hláska a písmeno I, L, slabiky s týmito písmenami.
Čítanie dvojslabičných slov zložených zo známych slabík.
Na základe sluchového vnímania poznávať prvú hlásku slova.

Prierezové témy:
- dopravná výchova (Dv) – cieľom je získať základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie v rôznych dopravných situáciách
- environmentálna výchova (Ev) – cieľom je rozvíjať vzťah medzi človekom a jeho životným prostredím
- osobnostný a sociálny rozvoj (OSr) – cieľom je rozvíjať sebareflexiu, sebapoznávanie, sebaúctu, sebadôveru, sebavzdelávanie a zodpovednosť za svoje konanie, prevencia sociálnopatologických javov v škole
- ochrana života a zdravia (Ožz) – cieľom je sebaochrana, poskytnutie prvej pomoci, rozvoj telesnej zdatnosti

Medzipredmetové vzťahy:
Vecné učenie, výtvarná výchova, hudobná výchova

Proces:
Osvojovanie čítania otvorených slabík zložených z osvojených písmen.
Pri vyvodzovaní písmen používame obrázky, riekanky a znázorňovanie písmen pohybom.
Podľa individuálnych schopností žiakov využívame zrak, sluch alebo zapájame i motoriku.
Učivo precvičujeme na kartičkách alebo kockách.

Požiadavky na výstup
Žiak druhého ročníka má:
- vedieť pomenovať obrázky,
- vedieť sluchom diferencovať slová na slabiky,
- vedieť sluchom zo slabík poskladať slovo,
- vedieť sluchom poznávať prvú hlásku slova,
- vedieť čítať dvojslabičné slová zložené zo známych slabík.

Metódy a formy práce
Metódy:
- motivačné
- expozičné
- samostatnej práce
- fixačné
- diagnostické
- hodnotiace
- individuálneho prístupu

Formy
- vyučovacia hodina
- individuálne vyučovanie
- heterogénne vyučovanie
- exkurzia do školskej a mestskej knižnice

Učebné zdroje
- využívanie zdrojov zo školskej a mestskej knižnice
- Audiovizuálna technika (DVD, Video, magnetofón)
- IKT zdroje
- Obrázky
- Detské časopisy: Včielka, Vrabček
- Šlabikár pre 2. roč. ŠZŠ variant B (Mgr.S.Škultétyová, Mgr. Z.Čertíková)
- Moja kniha 1., 2., 3. časť (Mgr. S. Škultétyová, Mgr. E. Antolská)

Hodnotenie predmetu
Žiaci prvého ročníka sa priebežne i súhrnne hodnotia slovne, dôraz sa kladie na pozitívne, motivujúce hodnotenie prejavov a výsledkov práce žiaka.
Hodnotí sa žiakova aktivita, úspešnosť zvládnutia učiva. Veľmi účinná je ústna pochvala žiaka zo strany učiteľa na vyučovacej hodine.
Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol dané učivo.

Vo výchovno- vzdelávacom procese sa uskutočňuje priebežné a celkové hodnotenie:
a) priebežné hodnotenie sa uskutočňuje pri hodnotení čiastkových výsledkov prejavov žiaka.
b) celkové hodnotenie žiaka sa uskutočňuje na konci prvého a druhého polroka.

Žiak sa hodnotí v prvom polroku i na konci školského roka slovne, a to štyrmi stupňami:
1. – dosiahol veľmi dobré výsledky

2. - dosiahol dobré výsledky
3. - dosiahol uspokojivé výsledky
4. - dosiahol neuspokojivé výsledky

Celkové hodnotenie žiaka sa na konci prvého a druhého polroka na vysvedčení vyjadruje:
a) prospel s vyznamenaním,
b) prospel veľmi dobre,
c) prospel,
d) neprospel

RGZ

Rozvíjajúce ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových kompetencií

Hlavným cieľom je zvládnuť prípravné cviky na písanie. Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky.), kartičiek s písmenami, slabikami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety tvarov písmen, slabík (preberaných v tomto ročníku) na obkresľovanie.

Ciele predmetu:
- rozvíjať jemnú motoriku a grafomotoriku,
- naučiť sa správne držať písacie potreby a správne sedieť pri písaní.

Cieľom je rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu potrebnú na vyučovanie písania. Pri výcviku písania sa vytvárajú potrebné hygienické, pracovné a estetické návyky. Žiaci sa učia správne zaobchádzať s písacími nástrojmi a materiálom, dbať na úhľadnú úpravu. Grafický záznam sa vhodne motivuje a sprevádza slovom. Určené cvičenia sa postupne rozvíjajú, opakujú a zdokonaľujú.

Kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií:
- využíva základné formy informačnej a komunikačnej technológie
- vie používať vyučovacie programy

Kompetencia učiť sa učiť sa:
- dokáže pracovať s pomocou s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami
- teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých

Osobné, sociálne a občianske kompetencie:
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor a prijať názor iných
- dokáže pracovať v skupine

Témy, prostredníctvom ktorých rozvíjame kompetencie, obsah, prepojenie s inými predmetmi

Celkovým cieľom predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností je dosiahnutie takej úrovne zručností, ktoré umožnia zvládnutie obsahu učiva predpísaného učebnými osnovami pre 2. ročník ŠZŠ variantu B.

Obsah :
- Opakovanie nacvičených prvkov. Slučky, ovály, vlnovky.
- Šikmé „zuby na píle“. Horný a dolný zátrh.
- Písmená e, l, m, i.

- Slabiky me, mi, le, li, em, im, el, il.

Výcvik písania: - cviky na prípravné písanie nepodopretou rukou
- správne držanie ruky – čmáranie kriedou, fixkou, ceruzkou
- dotyky, voľné čmáranie a krúženie, oblúky
- nacvičuje sa držanie ceruzky pri písaní v liniatúre, prvky prvých písmen,
- nacvičovanie prvých slabík zo známych písmen (me, mi, le, li, em, im, el, il)

Využitie týchto prvkov na nácvik písania písmen, slabík. Písanie písmen-slabík, ktoré sa žiaci učia čítať . Písmená sa nacvičujú v poradí podľa postupu v čítaní.

Prierezové témy:

Environmentálna výchova- Env. Cieľom je rozvíjať vzťah medzi človekom a jeho životným prostredím.

Dopravná výchova – Dv. Cieľom je získať základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie v rôznych dopravných situáciách.

Proces:

Hodiny rozvíjania grafomotorických zručností rozdeľujeme na menšie časové jednotky, aby žiaci písali niekoľkokrát týždenne. Začíname od veľkých prvkov a prípravných cvikov, ktoré sa postupne zmenšujú a spresňujú. Zameriavame sa na koordináciu pohybov ruky a oka. Sústavne dbáme na správne držanie písacích potrieb a správne sedenie pri písaní.

Medzipredmetové vzťahy:

Obsah rozvíjania grafomotorických zručností sa nenásilnou formou prelína všetkými zložkami a je súčasťou všetkých činností:
Výtvarná výchova
Telesná výchova
Hudobná výchova
Pracovné vyučovanie
Slovenský jazyk a literatúra
Vecné učenie

Požiadavky na výstup

Požiadavky na výstup v oblasti rozvíjania grafomotorických zručností.

Žiak druhého ročníka má :

- vedieť používať obe ruky pri cvičení jemnej a hrubej motoriky
- vedieť uchopiť písací nástroj dlaňou, prstami
- vedieť obkresliť makety s geometrickými tvarmi
- vedieť písať slučky, oblúky, vlnovky, horný a dolný zátrh
- vedieť obkresľovať, písať tvary písmen: e, l, m, i
- vedieť obkresľovať, písať slabiky: me, mi, le, li, em, im, el, il

Metódy a formy

Metódy:

- motivácie
- slovného sprostredkovania pohybom
- demonštrácie
- zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácií
- povzbudzovania
- algoritmizácie obsahu vzdelávania
- používania inštrukčných médií

- viacnásobného opakovania informácií
- nadmerného zvýraznenia informácií
- intenzívnej spätnej väzby
- kontroly a hodnotenia
- reedukačná metóda
- diagnostická metóda

Formy :
Vyučovacia hodina, heterogénne vyučovanie, individuálne vyučovanie

Učebné zdroje
- J. Smrek - Maľovaná abeceda
- Omaľovánky
- IKT zdroje
- Pracovné listy zhotovené učiteľom
- Šlabikár pre 2. roč. ŠZŠ variant B (Mgr. S. Škultétyová, Mgr. Z. Čertíková)

Hodnotenie predmetu
Žiaci sa priebežne i súhrnne hodnotia slovne, dôraz sa kladie na pozitívne, motivujúce hodnotenie prejavov a výsledkov práce žiaka.
Hodnotí sa žiakova aktivita, úspešnosť zvládnutia učiva. Veľmi účinná je ústna pochvala žiaka zo strany učiteľa na vyučovacej hodine.
Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol dané učivo.

Vo výchovno- vzdelávacom procese sa uskutočňuje priebežné a celkové hodnotenie:
a) priebežné hodnotenie sa uskutočňuje pri hodnotení čiastkových výsledkov prejavov žiaka.
b) celkové hodnotenie žiaka sa uskutočňuje na konci prvého a druhého polroka.

Žiak sa hodnotí v prvom polroku i na konci školského roka slovne, a to štyrmi stupňami:
1. dosiahol veľmi dobré výsledky
2. dosiahol dobré výsledky
3. dosiahol uspokojivé výsledky
4. dosiahol neuspokojivé výsledky

Celkové hodnotenie žiaka sa na konci prvého a druhého polroka na vysvedčení vyjadruje:
a) prospel s vyznamenaním,
b) prospel veľmi dobre,
c) prospel,
d) neprospel

RKS

Rozvíjajúce ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových kompetencií

Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku žiaka, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností.

Ciele predmetu:
- Rozvíjať schopnosti žiaka komunikovať jednoduchou verbálnou formou,

- spontánne vyjadrovať základné potreby,
- rozvíjanie očného kontaktu pri komunikácii
- rozvíjať symbolickú reprezentáciu,
- rozvíjať zručnosti sociálnych interakcií,
- rozvíjať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy,
- upevniť jednoduché domáce zručnosti,
- rozširovať a aktivizovať pasívnu slovnú zásobu.

V oblasti sociálne komunikačných kompetencií sa žiak učí súvisle sa vyjadrovať ústnou formou adekvátnou primárneho stupňa vzdelávania. Žiak rozpráva čo vidí na obrázkoch, rozlišuje zvuky, farby. Od pomenovania predmetov a javov sa prechádza k tvorbe jednoduchých viet.
Nacvičujú sa pozdravy, krátke oznámenia, vyjadrenie jednoduchej prosby, poďakovanie, ospravedlnenie. Pestuje sa výslovnosť, dych a hlas detí. Prebúdza sa úsilie detí o zreteľnú a zrozumiteľnú reč.

Kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií:
Žiak:
- vie používať informačné a komunikačné technológií
- vie používať vhodné vyučovacie programy (napr. Detský kútik)

Kompetencia učiť sa učiť sa:
Žiak:
- dokáže samostatne pracovať na hodine s PL, pomôckami
- hodnotí vlastnú prácu, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých

Témy, prostredníctvom ktorých rozvíjame kompetencie, obsah, prepojenie s inými predmetmi

Úlohou predmetu rozvíjanie komunikačných schopností je rozširovať funkčnú komunikáciu v kategóriách :
- žiadať osobné potreby
- reagovať na správanie iných ľudí
- žiadať informácie
- vyjadrovať pocity
- vyjadrovať prosociálne postoje
- popísať obrázok, tvoriť vety

Obsah :
Rozvíjame už naučené verbálne vyjadrovanie žiakov. Rozvíjame zrakové a sluchové vnímanie, schopnosť žiakov počúvať reč a iné zvuky. Žiaci sa snažia napodobňovať prírodné zvuky a hlasy zvierat. Rozlišovanie sily zvuku (silný – slabý), výšky zvuku (vysoký - nízky), rozlišovanie zvuku a reči, hlások.
Rozvíjame u žiakov schopnosť fonematickej diferenciácie. Na začiatku sluchovej analýzy celých slov volíme slová krátke, s otvorenými slabikami, potom so zatvorenými slabikami a až nakoniec slová so zloženými spoluhláskovými skupinami.
Vyjadrovanie potrieb žiaka. Rozvíjanie schopností vyjadrovania výberu, voľby, posúvanie komunikačných schopností na vyššiu úroveň. Rozvíjať základy schopností žiakov viesť rozhovor, striedanie rolí v bežných denných situáciách.
Pomenovanie predmetov, javov, dejov (konkrétnych alebo na obrázkoch). Tvorenie otázok a odpovedí, rozvíjanie a stimulovanie slovnej zásoby podľa dosiahnutej úrovne reči.

Rozvíjanie návykov osobnej hygieny, spolupráca pri sebaobsluhe, pri konzumácii jedla. Vytváranie a upevňovanie zručností pri udržiavaní poriadku v triede i pri domácich prácach.

Prierezové témy:
- multikultúrna výchova (chápanie iných kultúr, tolerancia)
- mediálna výchova (uvedomiť si i negatívny vplyv médií na rozvoj osobnosti, zoznámiť sa s dostupnými médiami)
- osobnostný a sociálny rozvoj (sebareflexia, uvedomovať si zodpovednosť za svoje správanie a konanie, prevencia sociálnopatologických javov v triede)
- environmentálna výchova (vytváranie pozitívneho vzťahu k prírode, k jej ochrane)
- dopravná výchova (sebaochrana, predchádzanie dopravným nehodám, zoznámiť sa so základnými dopravnými prostriedkami a značkami)
- ochrana života a zdravia (sebaochrana, rozvíjanie fyzickej zdatnosti)
- tvorba projektu a prezentačné zručnosti (sebahodnotenie, hodnotenie spolužiakov, naučiť sa argumentovať, primerane riešiť vzniknuté problémy).

Medzipredmetové vzťahy:
- slovenský jazyk a literatúra
- rozvíjanie grafomotorických zručností
- matematika
- vecné učenie
- pracovné vyučovanie
- výtvarná výchova
- hudobná výchova
- telesná výchova

Proces:
V rámci každej komunikačnej situácie vyžadujeme používanie očného kontaktu so súčasnou verbalizáciou. Pri rozvíjaní komunikačných schopností vedieme žiaka ku spolupráci so spolužiakom. Hrou a častými cvikmi sluchového vnímania zlepšujeme schopnosť žiakov diferencovať zvuky. Riekanky a krátke básničky nacvičujeme rytmizáciou. Nacvičujeme vyjadrovanie a výslovnosť žiakov. Od pomenovania predmetov a javov prechádzame k nácviku vecných formulácií. Nacvičujeme pozdravy, krátke oznámenia, vyjadrenie jednoduchej prosby, poďakovanie.

Požiadavky na výstup
Požiadavky na výstup v oblasti rozvíjania komunikačných schopností.

Žiak druhého ročníka má:
- vedieť žiadať osobné potreby
- reagovať na správanie ľudí
- žiadať informácie
- vyjadrovať svoje pocity, spolupracovať so spolužiakmi
- popisovať obrázok, tvoriť jednoduché vety
- upevňovať jednoduché domáce zručnosti
- rozširovať a aktivizovať pasívnu slovnú zásobu

Metódy a formy práce
Metódy
- motivačné (vstupné – príbeh, rozhovor, priebežné – pochvala, kritika, výzva...)
- expozičné (monologické, dialogické, metódy samostatnej práce)
- fixačné (ústne, písomné, pomocou médií, dramatizácie, domácich úloh, nácviku poznatkov)

- klasifikačné (ústne, písomné, praktické)

Formy:
- individuálna
- frontálna (hromadná)
- individualizovaná
- skupinová
- diferencovaná
- partnerská spolupráca

Prevládajúcou činnosťou na rozvíjanie komunikačných schopností sú námetové, didaktické a pohybové hry. Obsah sa realizuje v prirodzených i navodených situáciách komentovaním javov a činností. Učiteľ cielene motivuje žiakov ku komentovaniu, žiakom sa prihovára priamo. Dôležitý je priamy, živý očný kontakt. Všetky činnosti musia prebiehať v súlade so zásadou postupnosti a primeranosti k momentálnej – aktuálnej úrovni komunikačných schopností.
V obsahu predmetu sa prelínajú činnosti rozvíjajúce formálnu i obsahovú stránku reči, ktoré nemožno od seba oddeliť. Na hodinách musia všetci žiaci dostať možnosť aktívne komunikovať hovorenou rečou. Rozvíjanie reči sa realizuje vo všetkých činnostiach a všetkých predmetoch.

Učebné zdroje
- Využívanie zdrojov zo školskej a mestskej knižnice
- detské časopisy: Včielka, Vrabček
- audiovizuálna technika (DVD, video, magnetofón)
- IKT zdroje
- omaľovánky
- obrázky
- Kolotoč (V. Hlinková, P.Prevňanská)
- Pramienok (V. Hlinková, E. Kočanová)
- Piesne, hry a riekanky detí predškolského veku (M.Lysáková, Ľ.Kopinová, A.Podhorná)

Hodnotenie predmetu
Žiaci sa priebežne i súhrnne hodnotia slovne, dôraz sa kladie na pozitívne, motivujúce hodnotenie prejavov a výsledkov práce žiaka.
Hodnotí sa žiakova aktivita, úspešnosť zvládnutia učiva. Veľmi účinná je ústna pochvala žiaka zo strany učiteľa na vyučovacej hodine.
Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol dané učivo.

Vo výchovno - vzdelávacom procese sa uskutočňuje priebežné a celkové hodnotenie:
a) priebežné hodnotenie sa uskutočňuje pri hodnotení čiastkových výsledkov prejavov žiaka.
b) celkové hodnotenie žiaka sa uskutočňuje na konci prvého a druhého polroka.

Žiak sa hodnotí v prvom polroku i na konci školského roka slovne, a to štyrmi stupňami:
1. – dosiahol veľmi dobré výsledky
2. - dosiahol dobré výsledky
3. - dosiahol uspokojivé výsledky
4. - dosiahol neuspokojivé výsledky

Celkové hodnotenie žiaka sa na konci prvého a druhého polroka na vysvedčení vyjadruje:
a) prospel s vyznamenaním,
b) prospel veľmi dobre,

c) prospel,
d) neprospel

3. ROČNÍK

CIELE
Vytvárať zručnosť a návyk prakticky a prehľadne si usporiadať pracovné miesto a potreby na lavici pri čítaní a písaní,
– vedieť čítať dvojslabičné slová,
– vedieť čítať jednoduché vety,
– spresňovať správnu výslovnosť žiakov.
OBSAH Čítanie tlačených písmen, slabík a slov vyvodených v druhom ročníku. Čítanie písaných písmen a slabík nacvičovaných v písaní v druhom ročníku. Postupné osvojovanie veľkých a malých písmen: o, O, v, V, u, U, t, T, p, P. Čítanie otvorených slabík z osvojených písmen. Nácvik čítania zatvorených slabík (im, et, it, op, pil, tam, lep). Čítanie dvojslabičných slov z otvorených slabík. Čítanie jednoduchých viet.
PROCES Pri všetkých písmenách postupujeme tak, že najprv vyvodíme hlásku a písmeno za pomoci riekanky a obrázkov. Pri vyvodzovaní jednotlivých hlások a písmen vytvárame vizuálnu, akustickú a artikulačnú väzbu. Žiakov pripravujeme na čítanie slov včlenením prvej alebo poslednej hlásky do vysloveného slova. Učíme ich rozlišovať krátke a dlhé slabiky. Žiakov učíme počúvať a vnímať krátky príbeh alebo rozprávku.

4. ROČNÍK

CIELE
Vedieť čítať trojslabičné slová,
– nacvičiť viazané čítanie jednoduchých slov,
–osvojiť si ďalší okruh hlások a písmen,
– čítať jednoduché vety s porozumením.
OBSAH Čítanie tlačených písmen, slabík a slov vyvodených v treťom ročníku. Čítanie písaných písmen, slabík a slov vyvodených v treťom ročníku. Utvrdenie známych dvojslabičných slov . Nácvik čítania trojslabičných slov. Postupné osvojovanie veľkých a malých písmen: j, J, s, S, n, N, y, Y, š, Š, d, D. Čítanie slabík v riadkoch, stĺpcoch, vyhľadávanie slabík podľa pokynu učiteľa, vyhľadávanie plnovýznamových slov. Nacvičovanie viazaného čítania jednoduchých slov. Čítanie jednoduchých viet s porozumením. Priraďovanie viet k ilustráciám. Nacvičovanie čítania súvislého textu s porozumením.
PROCES Pri vyvodzovaní novej hlásky a písmena vytvárame vizuálnu, akustickú a artikulačnú väzbu. Hlásku priraďujeme k tlačenému aj písanému písmenu, precvičujeme ju medzi známymi písmenami, rozvíjame sluchové vnímanie. Pri čítaní obrázkov žiaci ťahajú prstom po grafickom znázornení novej hlásky. V relaxačnej časti hodiny využívame slabikové pexesá, vyčítanky a hudobno-pohybové hry. Žiakov učíme pracovať s čitateľskou tabuľkou.

5. ROČNÍK

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra je vo výchovno-vzdelávacom procese žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia jedným z kľúčových.
Prostredníctvom rozvíjania materinského jazyka v ústnej a písomnej forme u žiakov cielene budujeme zručnosti potrebné na získavanie informácií a na ich výmenu v sociálnom kontakte, čo má výrazný podiel na celkovej socializácii dieťaťa.
Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra pozostáva zo zložiek čítanie a literárna výchova, písanie a sloh.

Čítanie a literárna výchova

Požiadavky v súvislosti s nácvikom techniky čítania, čítania s porozumením, reprodukcie obsahu textu u žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia nie je možné zovšeobecniť. Nie je teda možné ani vyžadovať detailné dodržiavanie obsahu vzdelávania určeného pre jednotlivé ročníky. Je potrebné počítať s tým, že jednotliví žiaci môžu prejaviť taký záujem o čítanie, že pomerne ľahko zvládnu jeho techniku a iní, napriek priaznivejšej mentálnej kapacite, nebudú postupovať očakávaným tempom. V takých prípadoch hľadá učiteľ iný spôsob práce so žiakom, pričom však dosahovanie iných cieľov, vrátane obsahu učiva, dokáže patrične odôvodniť.
Nie je záväzné učiť žiaka všetky tvary písmen veľkej a malej, tlačenej a písanej abecedy, pripúšťa sa nácvik čítania aj zápisu iba tvarov písmen veľkej tlačenej abecedy, treba však pamätať na neskorší obmedzený výber textov na čítanie – (malé tlačené písmená).
V prípade, ak je žiak schopný pracovať s viacerými tvarmi písma, možno mu pri preberaní každého písmena pridať aj tvar malého tlačeného, veľkého písaného a malého písaného písmena.
Pri výučbe čítania sa môže stať, že úroveň techniky čítania u žiaka presiahne úroveň jeho intelektuálneho a rečového vývinu a nebude v súlade s úrovňou chápania čítaného textu.
Okrem textov na čítanie je preto potrebné takmer vždy využívať aj ilustrácie znázorňujúce kľúčové slová (osoba, zviera, vec, jav, činnosť, farby, výraz tváre a pod.) alebo skutočné predmety, resp. predvádzanie činností.
Pri nácviku pozornosti žiaka a tých zručností, ktoré predchádzajú učeniu čítať, ale aj pri samotnom vyučovaní čítania dbáme na to, aby sme ho upútali témami jemu blízkymi, ktorých použitie môže slúžiť ako motivácia, resp. odmena.

Ciele predmetu

Cieľom predmetu slovenský jazyk a literatúra je rozvíjať komunikačné vyjadrovacie schopnosti žiakov na primeranej úrovni vzhľadom na rozsah postihnutia. Žiaci sa učia používať jazyk a uplatňovať ho v praktickom živote. Tento proces by sa mal čo najviac zautomatizovať bez toho, aby si to žiak uvedomoval.
Nadväzujú na čítanie a písanie ďalších písmen veľkej tlačenej abecedy.
Oboznamujú sa s písmenami s malou frekvenciou výskytu v bežne využívanej slovnej zásobe slovenského jazyka.
Učia sa čítať slová s dvojhláskami, vedieť si vypočuť text (krátky príbeh, popis) s uvedomelým porozumením.
Nacvičujú plynulé čítanie mechanicky nacvičených slov každodenného života s ich uvedomelým porozumením.

Obsah

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra pozostáva zo zložiek čítanie, písanie, literárna výchova a sloh. Vyučovacia hodina obsahuje tieto zložky predmetu a ich poradie a dĺžku si určí učiteľ v závislosti od učiva, ale aj zloženia triedy. Obsah je rozložený do

samostatných zložiek čítanie a písanie. Zložka predmetu sloh je neodmysliteľnou súčasťou týchto dvoch zložiek a preto jej osvojovanie prebieha súbežne s nimi.

Čítanie

- Nácvik čítania písmen k, K, z, Z, c, C, č, Č, r, R
- nácvik čítania dvojslabičných slov s otvorenými a zatvorenými slabikami. Čítanie jednoduchých viet s porozumením.

Literárna výchova, sloh

- Rozširovanie osobného frekvenčného jazyka o slová s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku
- využívanie informačnej hodnoty textu pri jeho reprodukcii
- využívanie rozšíreného osobného frekvenčného slovníka pri tvorbe jednoduchých viet- vyjadrenie účelnosti predmetu (Prečo? Načo?), priraďovanie slov – podstatných mien k pomenovaniu činnosti, vlastnosti

Písanie

- Nácvik písania písmen nacvičovaných v čítaní
- zapisovanie slabík a niektorých jednoduchých slov nacvičovaných na čítaní ich odpisovaním a po ich nadiktovaní
- nácvik správneho používania dĺžňa pri zápise slabík, slov

Stratégie vyučovania

Na dosiahnutie stanoveného cieľa sa k usporiadaniu vyučovacieho procesu – tzn. využitie metód s foriem, odporúča pristupovať individuálne. Pri výbere je vhodné zamerať sa na to, aby boli čo najúčinnejšie a najefektívnejšie vzhľadom na druh učiva aj s ohľadom na daného žiaka.

Metódy

V konkrétnom vyučovacom procese sa uplatňujú rôzne metódy súbežne a vo vzájomnom prepojení. V priebehu hodiny sa môžu meniť, o najvhodnejších sa treba rozhodnúť pri plánovaní vyučovania. Základným východiskom je cieľ hodiny, charakter obsahu učiva, danosti žiakov.

Metódy motivačné – usmerňujú záujem žiakov:
motivačný rozhovor, rozprávanie, demonštrácia, aktualizácia obsahu, podnecovanie žiakovej pozornosti, ilustrovanie

Metódy expozičné – prezentujú učivo:
rozprávanie, opis, vysvetľovanie, demonštračné metódy, manipulačné, didaktická hra, metódy samostatnej práce, problémové metódy, metóda spolučítania, inscenačné metódy, situačné metódy

Metódy fixačné – utvrdzujú učivo:
Metódy opakovania a precvičovania učiva, ústne a písomné opakovanie, rozhovor, dramatizácia, domáce úlohy, nácvik zručnosti, metóda intenzívnej spätnej väzby

Formy

Predstavujú organizačné usporiadanie podmienok a priebehu vyučovacieho procesu. Z pohľadu vyučovania predmetu slovenský jazyk a literatúra sa využíva vyučovacia hodina v triede prípadne v prírode, vyučovacia hodina na exkurzii a vychádzke. Podľa počtu vyučovaných žiakov zaraďujeme individuálne, hromadné, skupinové a zmiešané formy vyučovania.

Prostriedky hodnotenia

Pri hodnotení výsledkov žiakov v predmete slovenský jazyk a literatúra vychádzame z diagnostických a klasifikačných postupov. Využívame metódy kontroly, hodnotenia

a klasifikácie, písomné a ústne skúšanie, testy, diktáty, rozbor prác žiaka – portfólio. Snahou je zapracovať hodnotenie vlastných výkonov a výkonov spolužiakov, podporiť tímovú prácu a jej kooperáciu.

6. ROČNÍK

Rozvíjanie grafomotorických zručností je proces, ktorý je podmienený úrovňou žiakovho vnímania, predstavivosti, pamäte a pozornosti. Pri rozvíjaní grafomotorických zručností je namáhaná nervová sústava žiakov, zrakový a sluchový receptor, svalová sústava trupu, ramien a drobných svalov ruky, čo môže vyvolávať odpor k písaniu. Na uvoľnenie svalov zúčastnených na písaní sú vhodné relaxačné grafomotorické cvičenia, kontaktné cvičenia, cvičenia hrubej a jemnej motoriky. Na prvé uvoľňovacie cviky volíme vhodnú motiváciu, ktorú rytmizujeme riekankou, básňou alebo rečňovankou, aby sme vzbudili záujem žiakov a pomáhali im prekonať počiatočné ťažkosti. Od samého začiatku sa treba zamerať na pestovanie hygienických a kultúrnych návykov pri písaní. Vo vyučovaní rozvíjame sluchovo-motorickú, zrakovo-motorickú koordináciu, precvičujeme pravoľavú orientáciu, orientáciu na ploche, v zošite. Hlavným cieľom je zvládnuť prípravné cviky na písanie prebratých na hodinách slovenského jazyka a literatúry. Ako účinné pomôcky na vyučovanie grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie. Takúto pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov.

Ciele predmetu

V 5. ročníku je cieľom rozvíjať grafomotorické zručnosti. Žiaci si upevňujú písanie predpísaných tvarov písmen s ohľadom na dodržiavanie hygienických a estetických zásad.

- Nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska formy, určené cieľmi jednotlivých zložiek predmetu slovenský jazyk.
- Nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska obsahu, určené cieľmi zložiek gramatika a sloh predmetu slovenský jazyk, napríklad naučiť sa správny odpis a prepis písaných a tlačených písmen, slabík, slov a viet.
- Naučiť sa písať slová a jednoduché vety podľa diktovania.
- Vedieť využiť nadobudnuté zručnosti pri sociálnom kontakte.

Obsah

Pri vyučovaní rozvíjania grafomotorických zručností z hľadiska jeho obsahu v príslušnom ročníku nadväzujeme upevňovaním a rozvíjaním učiva, ktoré je stanovené pre jednotlivé zložky slovenského jazyka, najmä písania v slohu. Upevňovanie písania písmen nacvičených z čítania C c, B b, Z z, Č č, K k, R r.
Upevňovanie písania slabík s precvičovanými písmenami. Písanie slov s ľahkým hláskovým zložením, Opisovanie a prepisovanie slabík a slov ľahkého hláskového zloženia. Správne používanie dĺžňa pri zápise slabík, slov. Zapisovanie slabík a niektorých jednoduchých slov nacvičovaných na čítaní ich odpisovaním a po ich nadiktovaní. Opis a prepis viet tlačeného textu a docvičovanie písania podľa potrieb žiaka.

Okruh tém – učiva :

Opakovanie učiva z nižšieho ročníka	2 h
Upevňovanie písania písmena C c	10 h
Upevňovanie písania písmena B b	10 h

Upevňovanie písania písmena Z z	10 h
Upevňovanie písania písmena Č č	10 h
Upevňovanie písania písmena K k	10 h
Upevňovanie písania písmena R r	10 h
Utvrdenie učiva a precvičovanie potrebných písmen	4 h

RKS

5. ROČNÍK

Úlohou predmetu rozvíjanie komunikačných schopností je rozširovať funkčnú komunikáciu v kategóriách :

- žiadať osobné potreby
- reagovať na správanie iných ľudí
- žiadať informácie
- vyjadrovať pocity
- vyjadrovať prosociálne postoje

Ciele predmetu

- rozvíjať zručnosti sociálnych interakcií
- rozvíjať symbolickú reprezentáciu
- cielene vyjadrovať základné hygienické potreby
- podporovať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy
- nacvičovať sociálne verbálne rutiny
- zlepšovať verbálne porozumenie a spontánne verbálne vyjadrovanie

Obsah

Používať sociálne verbálne rutiny (zdravenie, prosba, ospravedlnenie).
Komentovať vlastnú činnosť.
Verbalizovať voľbu, ak sú možnosti dané (exponované), verbalizovať voľbu, ak sú možnosti vylúčene.
Spontánne žiadať predmety , hračky bez akéhokoľvek pomocného podnetu.
Komentovať videné (jednoslovne až viacslovne), reagovať na otázku: „ Čo vidíš? “
Reagovať na otázku: „ Čo máš?“, (jednoslovne až viacslovne, viacnásobné pomenovanie)
Aplikovať v rozhovore: „ Čo mám.“
Ukázať predviesť niečo, pochváliť sa niečím inému človeku, prejaviť spokojnosť, záujem.

Stratégie vyučovania

Metódy

- motivačné (vstupné – príbeh, rozhovor, priebežné – pochvala, kritika, výzva...)
- expozičné (monologické, dialogické, metódy samostatnej práce)
- fixačné (ústne, písomné, pomocou médií, dramatizácie, domácich úloh, nácviku poznatkov)
- klasifikačné (ústne, písomné, praktické)

Formy

- individuálna
- frontálna (hromadná)
- individualizovaná
- skupinová
- diferencovaná

- partnerská spolupráca

Prostriedky hodnotenia
A/ Podľa spôsobu vyjadrovania:

1. ústne skúšanie
2. písomné skúšanie (kreslenie)
3. praktické skúšanie

B/ Podľa počtu súčasne skúšaných žiakov:

1. individuálne
2. skupinové
3. hromadné

C/ Podľa porovnávania výkonu žiakov:

1. rozlišujúce hodnotenie
2. overujúce hodnotenie
3. individualizované hodnotenie

6. ROČNÍK

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra je vo výchovno-vzdelávacom procese žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia jedným z kľúčových.
Prostredníctvom rozvíjania materinského jazyka v ústnej a písomnej forme u žiakov cielene budujeme zručnosti potrebné na získavanie informácií a na ich výmenu v sociálnom kontakte, čo má výrazný podiel na celkovej socializácii dieťaťa.
Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra pozostáva zo zložiek čítanie a literárna výchova, písanie a sloh.

Čítanie a literárna výchova

Požiadavky v súvislosti s nácvikom techniky čítania, čítania s porozumením, reprodukcie obsahu textu u žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia nie je možné zovšeobecniť. Nie je teda možné ani vyžadovať detailné dodržiavanie obsahu vzdelávania určeného pre jednotlivé ročníky. Je potrebné počítať s tým, že jednotliví žiaci môžu prejaviť taký záujem o čítanie, že pomerne ľahko zvládnu jeho techniku a iní, napriek priaznivejšej mentálnej kapacite, nebudú postupovať očakávaným tempom. V takých prípadoch hľadá učiteľ iný spôsob práce so žiakom, pričom však dosahovanie iných cieľov, vrátane obsahu učiva, dokáže patrične odôvodniť.
Nie je záväzné učiť žiaka všetky tvary písmen veľkej a malej, tlačenej a písanej abecedy, pripúšťa sa nácvik čítania aj zápisu iba tvarov písmen veľkej tlačenej abecedy, treba však pamätať na neskorší obmedzený výber textov na čítanie – (malé tlačené písmená).
V prípade, ak je žiak schopný pracovať s viacerými tvarmi písma, možno mu pri preberaní každého písmena pridať aj tvar malého tlačeného, veľkého písaného a malého písaného písmena.
Pri výučbe čítania sa môže stať, že úroveň techniky čítania u žiaka presiahne úroveň jeho intelektuálneho a rečového vývinu a nebude v súlade s úrovňou chápania čítaného textu.
Okrem textov na čítanie je preto potrebné takmer vždy využívať aj ilustrácie znázorňujúce kľúčové slová (osoba, zviera, vec, jav, činnosť, farby, výraz tváre a pod.) alebo skutočné predmety, resp. predvádzanie činností.

Pri nácviku pozornosti žiaka a tých zručností, ktoré predchádzajú učeniu čítať, ale aj pri samotnom vyučovaní čítania dbáme na to, aby sme ho upútali témami jemu blízkymi, ktorých použitie môže slúžiť ako motivácia, resp. odmena.

Rozvíjajúce ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových kompetencií

Cieľom predmetu slovenský jazyk a literatúra je rozvíjať komunikačné vyjadrovacie schopnosti žiakov na primeranej úrovni vzhľadom na rozsah postihnutia. Žiaci sa učia používať jazyk a uplatňovať ho v praktickom živote. Tento proces by sa mal čo najviac zautomatizovať bez toho, aby si to žiak uvedomoval.
Nadväzujú na čítanie a písanie ďalších písmen veľkej tlačenej abecedy.
Oboznamujú sa s písmenami s malou frekvenciou výskytu v bežne využívanej slovnej zásobe slovenského jazyka.
Učia sa čítať slová s dvojhláskami, vedieť si vypočuť text (krátky príbeh, popis) s uvedomelým porozumením.

Kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií:
Žiak:
-vie používať informačné a komunikačné technológie pri učení
-vie používať vyučovacie programy (napr. Detský kútik)
Kompetencie učiť sa učiť sa:
Žiak:
-dokáže s pomocou pracovať na hodine s PL, učebnicou, pomôckami
-hodnotí vlastnú prácu, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých
Témy, prostredníctvom ktorých rozvíjame kompetencie, obsah, prepojenie s inými predmetmi

Celkovým cieľom predmetu slovenský jazyk a literatúra je dosiahnutie takej úrovne vedomostí, ktorá umožní zvládnutie obsahu učiva predpísaného učebnými osnovami pre piaty ročník špeciálnej základnej školy.

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra pozostáva zo zložiek čítanie, písanie, literárna výchova a sloh. Vyučovacia hodina obsahuje tieto zložky predmetu a ich poradie a dĺžku si určí učiteľ v závislosti od učiva, ale aj zloženia triedy. Obsah je rozložený do samostatných zložiek čítanie a písanie. Zložka predmetu sloh je neodmysliteľnou súčasťou týchto dvoch zložiek a preto jej osvojovanie prebieha súbežne s nimi.

Obsahom predmetu v oblasti čítania je:
nácvik čítania písmen ž, Ž, h, H, f, F, g, G, ch, Ch, ď, ť, ň, ľ.

- nácvik čítania dvojslabičných slov s otvorenými a zatvorenými slabikami.
- čítanie ľahkých trojslabičných slov
- plynulé čítanie slabík, slov a ľahkých viet s porozumením.
-

Obsahom predmetu v oblasti literárna výchova a sloh je:

- rozširovanie osobného frekvenčného jazyka o slová s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku
- využívanie informačnej hodnoty textu pri jeho reprodukcii
- jednoduché odpovede na otázky z obsahu čítaného textu
- rozprávanie podľa obrázka: Kto (čo) je na obrázku ? Čo robí?

Obsahom predmetu písanie je:

- nácvik písania malých písmen ž, h, f, g ch
- nácvik písania veľkých písmen E, P, R, B, Y
- písanie nových písmen a slabík s týmito písmenami podľa diktátu
- písanie slabík a ľahkých slov podľa diktátu

- písanie slovných spojení prídavného a podstatného mena

Prierezové témy

Prierezové témy sú integrovanou súčasťou obsahu predmetu slovenský jazyk a literatúra. Realizovanie ich zaradenia do výučby –ako a kedy– je predbežne dané jednotlivými témami predmetu.
V slovenskom jazyku a literatúre možno využiť tieto prierezové témy:

Dopravná výchova - Dv: má pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke – ako chodci alebo cyklisti, pozorovať okolie a vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti
Environmentálna výchova – Env: má pomôcť získať vedomosti a zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami
Osobnostný a sociálny rozvoj – Osr: má rozvíjať ľudský potenciál žiakov a schopnosť uplatňovať prevenciu sociálno-patologických javov, pestovať kvalitné medziľudské vzťahy
Ochrana života a zdravia – Ožz: má sa zamerať na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách, osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane
Mediálna výchova – Mv: má naučiť zmysluplne využívať média a ich produkty, uvedomiť si negatívne vplyvy na rozvoj osobnosti dieťaťa
Multikultúrna výchova – Mv: má rozvíjať toleranciu, prosociálne správanie a konanie vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti, poznávať vlastnú kultúru a históriu a aj iné, chápať ich rovnocenne, spolupracovať s nimi

Medzipredmetové vzťahy

Učivo slovenského jazyka a literatúry sa prirodzene prelína všetkými vyučovacími predmetmi. Jednotlivé témy úzko súvisia, učivo rozširujú a obohacujú. Najväčšie prepojenie má s predmetom **Vecné učenie**, ktoré svojimi témami vstupuje do slohovej zložky predmetu prostredníctvom motivačných obrázkov. Prvky predmetov **Hudobná a Telesná výchova** sa konkrétne objavujú pri tých častiach vyučovania, ktoré sú zamerané na uvoľňovanie, relaxáciu a rytmizáciu.

4. Požiadavky na výstup
Žiak piateho ročníka má mať:
-osvojené čítanie písmen ž, Ž, h, H, f, F, g, G, ch, Ch, ď, ť, ň, ľ
-osvojené čítanie dvojslabičných slov s otvorenými a zatvorenými slabikami
-osvojené čítanie ľahkých trojslabičných slov
-osvojené plynulé čítanie slabík, a ľahkých viet s porozumením
- písanie nacvičovaných písmen v čítaní: ž, h, f, g, ch, E, P, R, B, Y
- písanie slabík, jednoduchých slov podľa diktátu
- písanie slovných spojení podstatného a prídavného mena

5. Metódy a formy práce
V konkrétnom vyučovacom procese sa uplatňujú rôzne metódy súbežne a vo vzájomnom prepojení. V priebehu hodiny sa môžu meniť, o najvhodnejších sa treba rozhodnúť pri plánovaní vyučovania. Základným východiskom je cieľ hodiny, charakter obsahu učiva, danosti žiakov.

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť sa využívajú:

a) motivačné metódy:
-motivačné rozprávanie
-motivačný rozhovor
-podnecovanie žiakovej pozornosti

b) expozičné metódy:
-rozprávanie
-opis
-vysvetľovanie

c) aktivizujúce metódy:
-diskusia
-didaktické hry
-dramatizácia

d) fixačné metódy:
-opakovanie
-precvičovanie

Formy

Predstavujú organizačné usporiadanie podmienok a priebehu vyučovacieho procesu. Z pohľadu vyučovania predmetu slovenský jazyk a literatúra sa využíva vyučovacia hodina v triede prípadne v prírode, vyučovacia hodina na exkurzii a vychádzke. Podľa počtu vyučovaných žiakov zaraďujeme individuálne, hromadné, skupinové a zmiešané formy vyučovania.

6. Učebné zdroje
-využívanie zdrojov zo školskej a mestskej knižnice
-audiovizuálna technika (DVD, video, magnetofón)
-IKT zdroje a interaktívna tabuľa
-obrázky
-detské časopisy: Včielka, Vrabček
-Škultetyová S., Rohovská J.: PL Moje čítanie, SPN
-Škultetyová S., Rohovská J.: Moje čítanie 2.,3.diel, SPN

7. Hodnotenie predmetu
Žiaci šiesteho ročníka sa priebežne i súhrnne hodnotia slovne, dôraz sa kladie na pozitívne, motivujúce hodnotenie prejavov a výsledkov práce žiaka.
Hodnotí sa žiakova aktivita, úspešnosť zvládnutia učiva. Veľmi účinná je ústna pochvala žiaka zo strany učiteľa na vyučovacej hodine.
Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol dané učivo.

RKS

Rozvíjanie schopností komunikovať je jedným zo základných cieľov výchovno – vzdelávacieho procesu žiakov s mentálnym postihnutím.
Cieľom predmetu rozvíjania komunikačných schopností je tvorenie, respektíve rozvíjanie komunikačných schopností s atribútmi prostriedku vyjadrovania potrieb, nadväzovania kontaktov, ako aj výmeny informácií.
Na každom stupni vyučovania predmetu je potrebné rozvíjať jestvujúce schopnosti komunikácie v zmysle sociálnej komunikácie, ich posúvanie na vyššiu vývinovú úroveň a generalizáciu naučených schopností na nové situácie.
Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku žiaka, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností.

Rozvíjajúce ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových kompetencie

Ciele predmetu:
- nacvičovať sociálne verbálne rutiny
- zlepšovať verbálne porozumenie a spontánne verbálne vyjadrovanie
- primeraným spôsobom vyjadrovať svoje pocity, názory a potreby v interakcii s inými ľuďmi
- rozvíjať jazykový cit

Sociálne komunikačné kompetencie:
Žiak:
-vie sa vyjadrovať ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti
-dokáže určitý čas sústredene počúvať
-rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností

Kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií:
Žiak:
- vie používať informačné a komunikačné technológií
- vie používať vhodné vyučovacie programy (napr. Detský kútik)

Kompetencia učiť sa učiť sa:
Žiak:
- dokáže s pomocou pracovať na hodine s PL, pomôckami
- hodnotí vlastnú prácu, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých

Témy, prostredníctvom ktorých rozvíjame kompetencie, obsah, prepojenie s inými predmetmi
Celkovým cieľom predmetu rozvíjanie komunikačných schopností je dosiahnutie takej úrovne komunikačných schopností, ktorá umožní zvládnutie obsahu učiva predpísaného učebnými osnovami pre piaty ročník špeciálnej základnej školy.

Úlohou predmetu rozvíjanie komunikačných schopností je rozširovať funkčnú komunikáciu v kategóriách :
- žiadať osobné potreby
- reagovať na správanie iných ľudí
- žiadať informácie
- vyjadrovať pocity
- vyjadrovať prosociálne postoje
- popísať obrázok,
- tvoriť jednoduché vety podľa situácie, podľa obrázkov
- upevňovať základné spoločenské návyky (prosba, poďakovanie, pozdrav)

Obsah:
Používanie sociálnych verbálnych rutín: zdravenie, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie.
Komentovanie vlastnej činnosti.
Komentovanie situácie na obrázku.
Rozlišovanie rodu a čísla podstatných mien ako názvov predmetov a javov.
Rozlišovanie rodu a čísla prídavných mien ako vlastností predmetov a javov.
Pomenovanie prebiehajúcich činností, v slovesách rozlišovať čas a zápor.
Použitie zámien namiesto podstatných a prídavných mien.

Prierezové témy:

- multikultúrna výchova (chápanie iných kultúr, tolerancia)
- mediálna výchova (uvedomiť si i negatívny vplyv médií na rozvoj osobnosti, zoznámiť sa s dostupnými médiami)
- osobnostný a sociálny rozvoj (sebareflexia, uvedomovať si zodpovednosť za svoje správanie a konanprevencia sociálnopatologických javov v triede)
- environmentálna výchova (vytváranie pozitívneho vzťahu k prírode, k jej ochrane)
- dopravná výchova (sebaochrana, predchádzanie dopravným nehodám, zoznámiť sa so základnými dopravnými prostriedkami a značkami)
- ochrana života a zdravia (sebaochrana, rozvíjanie fyzickej zdatnosti)
- tvorba projektu a prezentačné zručnosti (sebahodnotenie, hodnotenie spolužiakov, naučiť sa argumentovať, primerane riešiť vzniknuté problémy)

Medzipredmetové vzťahy:

- slovenský jazyk a literatúra
- rozvíjanie grafomotorických zručností
- matematika
- vecné učenie
- pracovné vyučovanie
- výtvarná výchova
- hudobná výchova
- telesná výchova
- etická výchova

Požiadavky na výstup
Žiak šiesteho ročníka má:
- vedieť používať sociálne verbálne rutiny: zdravenie, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie
- vedieť komentovať vlastnú činnosť
- vedieť komentovať situácie na obrázku
- vedieť rozlišovať rod a číslo podstatných mien ako názov predmetov a javov
- vedieť rozlišovať rod a číslo prídavných mien ako vlastnosť predmetov a javov
- vedieť pomenovať prebiehajúcu činnosť, v slovesách rozlišovať čas a zápor
- vedieť použiť zámená namiesto podstatných a prídavných mien

Metódy a formy práce
Metódy:
- motivačné (vstupné – príbeh, rozhovor, priebežné – pochvala, kritika, výzva...)
- expozičné (monologické, dialogické, metódy samostatnej práce)
- fixačné (ústne, písomné, pomocou médií, dramatizácie, domácich úloh, nácviku poznatkov)
- klasifikačné (ústne, písomné, praktické)

Formy:
- individuálna
- frontálna (hromadná)
- individualizovaná
- skupinová
- diferencovaná
- partnerská spolupráca

Prevládajúcou činnosťou na rozvíjanie komunikačných schopností sú námetové, didaktické a pohybové hry. Obsah sa realizuje v prirodzených i navodených situáciách komentovaním javov a činností. Učiteľ cielene motivuje žiakov ku komentovaniu, žiakom sa prihovára priamo.

Dôležitý je priamy, živý očný kontakt. Všetky činnosti musia prebiehať v súlade so zásadou postupnosti a primeranosti k momentálnej – aktuálnej úrovni komunikačných schopností. V obsahu predmetu sa prelínajú činnosti rozvíjajúce formálnu i obsahovú stránku reči, ktoré nemožno od seba oddeliť. Na hodinách musia všetci žiaci dostať možnosť aktívne komunikovať hovorenou rečou. Rozvíjanie reči sa realizuje vo všetkých činnostiach a všetkých predmetoch.

Učebné zdroje
- využívanie zdrojov zo školskej a mestskej knižnice
- detské časopisy: Včielka, Vrabček
- audiovizuálna technika (DVD, video, magnetofón)
- IKT zdroje a interaktívna tabuľa
- omaľovánky
- obrázky
- Hlinková V., Prevňanská P. -Kolotoč
- Hlinková V., Kočanová E. - Pramienok

Hodnotenie predmetu
Žiaci sa priebežne i súhrnne hodnotia slovne, dôraz sa kladie na pozitívne, motivujúce hodnotenie prejavov a výsledkov práce žiaka.
Hodnotí sa žiakova aktivita, úspešnosť zvládnutia učiva. Veľmi účinná je ústna pochvala žiaka zo strany učiteľa na vyučovacej hodine.
Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol dané učivo.

RGZ

Rozvíjanie grafomotorických zručností je proces, ktorý je podmienený úrovňou žiakovho vnímania, predstavivosti, pamäte a pozornosti. Pri rozvíjaní grafomotorických zručností je namáhaná nervová sústava žiakov, zrakový a sluchový receptor, svalová sústava trupu, ramien a drobných svalov ruky, čo môže vyvolávať odpor k písaniu. Na uvoľnenie svalov zúčastnených na písaní sú vhodné relaxačné grafomotorické cvičenia, kontaktné cvičenia, cvičenia hrubej a jemnej motoriky. Na prvé uvoľňovacie cviky volíme vhodnú motiváciu, ktorú rytmizujeme riekankou, básňou alebo rečňovankou, aby sme vzbudili záujem žiakov a pomáhali im prekonať počiatočné ťažkosti. Od samého začiatku sa treba zamerať na pestovanie hygienických a kultúrnych návykov pri písaní. Vo vyučovaní rozvíjame sluchovo-motorickú, zrakovo-motorickú koordináciu, precvičujeme pravoľavú orientáciu, orientáciu na ploche, v zošite. Hlavným cieľom je zvládnuť prípravné cviky na písanie prebratých na hodinách slovenského jazyka a literatúry. Ako účinné pomôcky na vyučovanie grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie. Takúto pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov.

Rozvíjajúce ciele, predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových kompetencií

V 6. ročníku je cieľom rozvíjať grafomotorické zručnosti. Žiaci si upevňujú písanie predpísaných tvarov písmen s ohľadom na dodržiavanie hygienických a estetických zásad.

Ciele predmetu:

- nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska formy, určené cieľmi jednotlivých zložiek predmetu slovenský jazyk.
- nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska obsahu, určené cieľmi zložiek gramatika a sloh predmetu slovenský jazyk.
- vedieť využiť nadobudnuté zručnosti pri sociálnom kontakte.

Kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií:
- využíva základné formy informačnej a komunikačnej technológie
- vie používať vyučovacie programy

Kompetencia učiť sa učiť sa:
- dokáže pracovať s pomocou s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami
- teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých

Osobné, sociálne a občianske kompetencie:
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor a prijať názor iných
- dokáže pracovať v skupine

Témy prostredníctvom ktorých rozvíjame kompetencie, obsah, prepojenie s inými predmetmi

Celkovým cieľom predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností je dosiahnutie takej úrovne zručností, ktoré umožnia zvládnutie obsahu učiva predpísaného učebnými osnovami pre 6. ročník ŠZŠ variant B.

Obsah:
Pri vyučovaní rozvíjania grafomotorických zručností z hľadiska jeho obsahu v príslušnom ročníku nadväzujeme upevňovaním a rozvíjaním učiva, ktoré je stanovené pre jednotlivé zložky slovenského jazyka, najmä písania v slohu. Upevňovanie písania písmen nacvičených z čítania ž, Ž, h, H, f, F, g, G, ch, Ch, ď, ť, ň, ľ, E, P, R, B, Y.
Upevňovanie písania slabík s precvičovanými písmenami. Písanie slov s ľahkým hláskovým zložením. Opisovanie a prepisovanie slabík a slov ľahkého hláskového zloženia. Správne používanie dĺžňa pri zápise slabík, slov, písanie slovných spojený podstatného a prídavného mena. Zapisovanie slabík a niektorých jednoduchých slov nacvičovaných na čítaní ich odpisovaním a po ich nadiktovaní. Opis a prepis viet tlačeného textu a docvičovanie písania podľa potrieb žiaka.

Okruh tém – učiva :
Opakovanie učiva z nižšieho ročníka
Upevňovanie písania písmena ž, Ž
Upevňovanie písania písmena h, H
Upevňovanie písania písmena f, F
Upevňovanie písania písmena ch, Ch
Upevňovanie písania písmena g, G
Upevňovanie písania písmena ď, ť, ň, ľ
Upevňovanie písania písmena E, P, R, B, Y
Utvrdenie učiva a precvičovanie potrebných písmen.

Prierezové témy:
Prierezové témy sú súčasťou obsahu vzdelávania. Spravidla sa prelínajú cez vzdelávacie oblasti. V predmete rozvoj grafomotorických zručností sú to:

- environmentálna výchova (Env) – jej cieľom je rozvíjať vzťah medzi žiakom a životným prostredím
- mediálna výchova (Mv) – cieľom je zmysluplné využívanie médií a ich produktov (televízia, počítač, rôzne časopisy,...), ale zároveň si uvedomovať aj negatívne vplyvy na rozvoj svojej osobnosť.
- tvorba projektu a prezentačné schopnosti (Tppz) – cieľom je komunikovať, používať informácie a pracovať s nimi, poznať sám seba a svoje schopnosti, spolupracovať v skupine
- osobný a sociálny rozvoj (Osr) – cieľom je rozvíjať sebareflexiu, sebaúctu, sebadôveru a sebavzdelávanie. Naučiť ho viesť zodpovednosť za svoje konanie a uplatňovať prevenciu sociálno-patologických javov

Medzipredmetové vzťahy:
Na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností sa podieľajú aj ostatné vyučovacie predmety. Ide hlavne o tieto predmety: výtvarná výchova, hudobná výchova, telesná výchova a vecné učenie.

Požiadavky na výstup

Žiak šiesteho ročníka má:
-upevňovať písanie prebratých písmen ž, Ž, h, H, f, F, g, G, ch, Ch, ď, ť, ň, ľ, E, P, R, B, Y
-zdokonaľovať tvar písania prebratých písmen
-upevňovať písanie slabík s precvičovanými písmenami
-vedieť správne prepisovať a opisovať vety tlačeného textu
-vedieť správne používať dĺžeň a mäkčeň pri zápise slabík
-vedieť správne písať spojenie prídavného a podstatného mena

Metódy a formy práce
- motivačná
- expozičná
- fixačná
- diagnostická a klasifikačná
- doplnková metóda (kopírovacia, synkritická, ilustračná, modelovanie)
- viacnásobného opakovania informácií
- intenzívnej spätnej väzby

Formy:
Frontálna - hromadná forma vyučovania
Individuálna – individuálne vyučovanie s jednotlivcami, práca s interaktívnou tabuľou
Samostatná – práca s PL, skladačka slov a obrázkov, skladacia abeceda

Učebné zdroje
-omaľovánky
-IKT zdroje a interaktívna tabuľa
-pracovné listy zhotovené učiteľom
-Škultetyová S., Rohovská J., Žižková J., Matúšová D. – Maľovaná abeceda, SPN
-Škultetyová S., Rohovská J. – PL Moje čítanie, SPN

Hodnotenie predmetu
Žiaci sa priebežne i súhrnne hodnotia slovne, dôraz sa kladie na pozitívne, motivujúce hodnotenie prejavov a výsledkov práce žiaka.

Hodnotí sa žiakova aktivita, úspešnosť zvládnutia učiva. Veľmi účinná je ústna pochvala žiaka zo strany učiteľa na vyučovacej hodine.
Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol dané učivo.

7. ROČNÍK

CIELE
Osvojiť nácvik písania ďalších veľkých písmen,
– zvládnuť opis ľahkého textu,
– osvojiť si čítanie slov s dvojhláskami,
– naučiť sa čítať ľahký text s porozumením,
– zvládnuť písanie jednoduchej vety,
– naučiť sa počúvať a rozprávať najznámejšie jednoduché rozprávky.
OBSAH Čítanie Čítanie slov, viet a ľahkých obsahovo primeraných textov. Čítanie slabík a slov s dvojhláskami ia, ie, iu, ô; ä, ŕ, Í. Čítanie nápisov, názvov článkov v novinách, prípadne detských kníh. Čítanie písaného textu. Čítanie slabík a slov, ktoré žiaci sami napíšu. Literárna výchova, sloh Rozširovanie osobného frekvenčného jazyka o slová s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku. Počúvanie a prerozprávanie rozprávky založenej na jednoduchom časovom rade opakovaných a obmieňaných dejov. Jednoduchá formulácia odpovedí na otázky z počutého, z čítaného textu. Písanie Nácvik písania ia, ie, iu, ô, ä, ŕ, Í. Nácvik písania veľkých písmen D, F, T, H, K. Písanie slabík a ľahkých dvojslabičných slov podľa diktátu. Prepis čítaných slov, písanie vlastného mena, dátumu narodenia, adresy. Písanie jednoduchých viet. Individuálne docvičovanie písmen, ťažkých väzieb.
PROCES Učíme žiakov počúvať a vnímať krátky príbeh, pokúšame sa o jednoduchú dramatizáciu (s plošnými bábkami, s maňuškami), prípadne ilustráciu počutého príbehu. Pozorného detského poslucháča vychovávame aj prostredníctvom návštevy detského bábkového divadla. Prostredníctvom zážitkov, ktoré literatúra poskytuje, upevňujeme citový vzťah k rodine, k domovu, k rodnému kraju.

8. ROČNÍK

CIELE
Osvojiť nácvik písania ďalších veľkých písmen,
– zvládnuť prepísanie ľahkých viet,
– naučiť sa čítať ľahký text s porozumením,
– naučiť sa (s pomocou) reprodukovať dej jednoduchej rozprávky.
OBSAH Čítanie Čítanie textu s porozumením. Čítanie slabík a slov s dz, Dz, dž, Dž, w, W, x. Čítanie písaného textu. Čítanie detských kníh. Opakovanie a upevňovanie čitateľských schopností. Literárna výchova, sloh Rozširovanie osobného frekvenčného jazyka o slová s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku. Počúvanie a prerozprávanie deja jednoduchej rozprávky. Jednoduchá formulácia odpovedí na otázky z počutého, z čítaného textu. Jednoduchá charakteristika vlastností rozprávkových postáv, porovnávanie kladných a záporných vlastností. Rozoznávanie témy krátkych básní, ktoré vyjadrujú pozitívne citové vzťahy k ľuďom, zvieratám, prírode, domovu. Písanie Nácvik písania dz, Dz, dž, Dž, G, Ch, L, S, Š, V. Opakovanie veľkých písmen, ktoré sa vyskytujú v menách žiakov. Písanie ľahkých slov podľa diktátu. Prepisovanie jednoduchých viet. Utvrdenie písanie vlastného mena, adresy a dátumu narodenia. Individuálne docvičovanie písmen, ťažkých väzieb.
PROCES Učíme žiakov citlivo vnímať krátke básne na rôzne témy, postupne chápať jednoduché obrazné prirovnania, obohacovať osobný slovník o nové slová. Často zaraďujeme literárne hádanky, v nich učíme žiakov chápať obrazné prirovnania. Učíme ich porozumieť

vtipu. Prostredníctvom aktívnej slovnej zásoby čo najsamostatnejšie reprodukovať dej obľúbenej rozprávky.

9. ROČNÍK

CIELE Vedieť opísať a prepísať ľahký text,
- správne písať krátke a dlhé samohlásky v slovách,
- učiť sa písať správne predložky a spojky,
- vedieť o sebe podať základné informácie formuláciou jednoduchej vety,
- naučiť sa čítať ľahké texty s porozumením,
- naučiť sa (s pomocou) reprodukovať dej jednoduchej rozprávky.

OBSAH Čítanie a literárna výchova Čítanie tlačeného a písaného textu. Čítanie jednoduchých náučných a umeleckých textov s porozumením, orientácia v texte, reprodukovanie jeho obsahu. Čítanie detských kníh a časopisov. Sloh Utvrdenie písania vlastného mena, mien rodičov, súrodencov, dátumu narodenia, adresy svojho bydliska; ústne vyjadrenie týchto informácií formuláciou jednoduchej vety. Jednoduchá formulácia odpovedí na otázky. Ústny a písomný opis jednoduchého predmetu. Jednoduchá charakteristika vlastností rozprávkových postáv. Ústne a písomné precvičovanie foriem spoločenského styku. Rozprávanie podľa pripravenej osnovy, podľa série obrázkov. Písanie Precvičenie a utvrdenie písmen dz, Dz, dž, Dž, G, Ch, L, S, Š, V. Precvičenie a utvrdenie písania krátkej a dlhej samohlásky v slovách. Písanie predložky a spojky ako samostatného slova. Opisovanie a prepisovanie ľahkého textu. Písanie jednoduchých viet podľa diktátu.

PROCES So žiakmi utvrdzujeme správne písanie slov, dbáme na to, aby nevynechávali v slove písmená, neprehadzovali poradie písmen v slove. Často zaraďujeme precvičovanie súvislého jazykového prejavu žiakov. Snažíme sa v rámci mentálnych možností žiakov o rozvoj ich rečovej kultúry. Podľa možností školy zúčastniť sa so žiakmi divadelného a filmového predstavenia.

10. ROČNÍK

CIELE Vedieť opísať a prepísať ľahký text so správnou diakritikou,
- utvrdiť správne písanie predložky a spojky,
- vedieť opísať jednoduchý pracovný postup,
- naučiť sa čítať a pochopiť návody s obrázkami,
- naučiť sa (bez/s pomocou) reprodukovať dej krátkeho príbehu,
- dramatizovať jednoduchý krátky príbeh,
- vedieť napísať adresu a krátky text na pohľadnicu,
- zvládnuť základné pravidlá ústnej komunikácie v spoločenskom styku.

OBSAH Čítanie a literárna výchova Čítanie jednoduchých náučných a umeleckých textov s porozumením, orientácia v texte, reprodukovanie jeho obsahu. Čítanie detských kníh, časopisov, komiksov a encyklopédií. Recitácia, dramatizácia rozprávky a jednoduchého príbehu. Čítanie jednoduchých návodov s obrázkami. Tiché čítanie. Sloh Ústny a písomný opis jednoduchého pracovného postupu. Ústne a písomné osvojenie vykania a jeho jednotlivých tvarov. Vyplnenie peňažnej poukážky, sprievodky na balík, krátkeho dotazníka s pomocou/bez pomoci. Ústne a písomné precvičovanie foriem spoločenského styku. Rozprávanie podľa pripravenej osnovy, podľa série obrázkov. Vyjadrovanie vlastných citových zážitkov primeraným spôsobom. Písanie Utvrdenie písania predložky a spojky ako samostatného slova. Upevňovanie písania čísloviek. Opisovanie a prepisovanie ľahkého textu so správnou diakritikou. Písanie jednoduchých viet podľa diktátu.

PROCES Vyučovacie hodiny orientujeme na praktické využívanie čitateľských zručností, na čítanie s porozumením, na orientáciu v texte a reprodukciu krátkeho textu, čítanie informácií na zakúpenom tovare, na čitateľný písomný prejav. Pri precvičovaní foriem spoločenského styku

sa zameriavame aj na správne vyplňovanie adresy na formulári, na písanie adresy a krátkeho textu na pohľadnicu k sviatku alebo Vianociam. Prostredníctvom didaktických a spoločenských hier precvičujeme krátku spoločenskú konverzáciu s uplatňovaním princípov slušného správania.

Charakteristika predmetu- Vecné učenie

1.ROČNÍK

Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí. Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek spôsobom prijateľným pre žiakov s mentálnym postihnutím

Myslenie žiakov sa rozvíja na základe zmyslového poznávania, postupne sa prechádza k jednoduchým konkrétnym myšlienkovým operáciám. Na základe zmyslového vnímania a činností s jednoduchými prírodninami alebo ich modelmi a s vyobrazenými materiálmi sa žiaci učia chápať význam vecí, ich vlastností, vzájomné vzťahy a súvislosti medzi nimi.

Témy obsahu vecného učenia sú prostriedkom poznávania slovenského jazyka, rozvíjania slovnej zásoby a výcviku vyjadrovania.

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov, utvárajú a prehlbujú si základné poznatky o dopravných prostriedkoch a návyk dodržiavať ich v praktickom živote Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

CIELE

Poznať najjednoduchšie priestorové pojmy a vzťahy, tieto vyjadriť manipuláciou s predmetmi, slovne, kresbou, pohybom,
-spoznávať a pomenovať predmety a činnosti, s ktorými sa žiaci stretávajú v triede a v škole,
-vedieť sa orientovať v triede,
-poznať mená ročných období,
-poznať mená dní v týždni,
uvedomovať si premenlivosť počasia,

- poznať niektoré rastliny a zvieratá miestnej oblasti,

- vedieť šetrne zaobchádzať s pomôckami, nepoškodzovať zariadenie triedy,
- osvojiť si základné pravidlá správnej životosprávy a kultúrneho správania.

OBSAH

Trieda, škola a okolie školy

Pomôcky a zariadenie triedy.
Školské potreby a hračky.
Poznanie svojho mena, priezviska, meno svojho učiteľa a mená spolužiakov.
Rozlíšenie vyučovacej hodiny a prestávky.
Základné návyky slušného správania – pozdravenie, poprosenie, poďakovanie.
Poznávanie najbližšieho okolia školy.

Orientácia v čase

Porozumenie časovým údajom a vzťahom: deň–noc, ráno–večer, dnes–zajtra, teraz–potom, určenie dní v týždni.

Príroda

Pozorovanie zmien v prírode a počasia.
Pomenovanie ročných období s použitím obrázkov: jar, leto, jeseň, zima.
Osvojovanie základných pojmov umožňujúcich poznať sledované predmety a javy: teplo, zima, slnko, vietor, dážď, sneh, mráz,

Zvieratá v prírode

Domáce zvieratá: pes, mačka, krava, koza, prasa, sliepka, hus, zajac, kôň.
Voľne žijúce zvieratá: myš, jež, medveď, líška,
Vtáky a hmyz: drozd, lastovička, motýľ, včela, mucha, lienka, sýkorka.

Rastliny v prírode

Kvety: ruža, tulipán a iné.
Stromy: hruška, jabloň, slivka, čerešňa, marhuľa, broskyňa, ich plody.
Kríky: maliny, ríbezle.

Starostlivosť o zdravie

Vnímanie a poznávanie jednotlivých častí ľudského tela: hlava, krk, ruky, nohy.
Zdravie, choroba, lieky, lekár.
Základné hygienické návyky, význam pre zdravie.
Význam zdravej výživy pre zdravie.
Obliekanie sa podľa ročného obdobia a teploty prostredia.

Bezpečnosť cestnej premávky

Chôdza po chodníku.
Prechádzanie cez cestu, prechod pre chodcov, semafory.
Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní.

Obchod

Rozoznávanie obchodov podľa zamerania, poznávanie nápisov na obchode – globálnou metódou.
Poznávanie rozličného tovaru, najmä potravín: ovocia, zeleniny.
Poznávanie mincí.
Zameranie sa na správanie v obchode.

Domov a rodina

Rodičia, súrodenci – ich mená.
Vzťahy medzi členmi rodiny.
Pomenovanie časti bytu: kuchyňa, izba, kúpeľňa, WC a iné.

2.ROČNÍK

CIELE

- Poznať priestorové pojmy a vzťahy,
- vedieť sa orientovať v triede a v školskej budove,
- vedieť pomenovať predmety a činnosti, s ktorými sa žiaci stretávajú,
- poznať názvy ročných období,
- osvojiť si názvy dní v týždni
- oboznamovať sa so zásadami osobnej hygieny a kultúrneho správania
- poznať niektoré rastliny a zvieratá

OBSAH

Trieda, škola a okolie školy
Predstavovanie sa, pozdravenie, poďakovanie, prosba.
Poznávanie mena a priezviska svojho učiteľa, mená spolužiakov, označenie triedy.
Pomenovanie zariadenia triedy, rozlišovanie školských potrieb a hračiek.
Rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky. Uvedomovanie si rozdielu v požiadavkách na správanie počas vyučovania a cez prestávku.
Orientácia v budove školy.
Poznávanie najbližšieho okolia školy podľa miestnych podmienok.

Orientácia v čase
Porozumieť časovým údajom deň – noc, ráno – večer, teraz – potom, dnes – zajtra.
Určovanie dní v týždni.

Príroda
Pozorovanie zmien v prírode, zmeny počasia.
Osvojovanie základných pojmov teplo, zima, mráz, slnko, vietor, dážď, sneh, ľad na základe konkrétneho vnímania, potom s použitím obrázkov, na záver spájanie niekoľkých pojmov na základe asociácií.
Pomenovanie ročných období s použitím obrázkov. Spresňovanie predstavy o ročných obdobiach.

<u>Zvieratá v prírode</u>
Pomenovanie zvierat a ich triedenie.
Domáce zvieratá: pes, mačka, krava, koza, prasa, sliepka, hus, zajac, kôň a ich mláďatá.
Voľne žijúce zvieratá: myš, jež, medveď, líška.
Vtáky a hmyz: drozd, lastovička, motýľ, včela, mucha, lienka, sýkorka.

<u>Rastliny v prírode</u>
Rozlišovanie pojmov kvet, strom, ker. Poznávanie rastlín.
Kvety: ruža, tulipán, snežienka, fialka.
Stromy: hruška, jabloň, slivka, čerešňa, marhuľa, broskyňa, poznávanie ich plodov. Poznávať ovocie podľa tvaru, chuti a vône.
Kry: maliny, ríbezle.

Starostlivosť o zdravie
Poznávanie a pomenovanie jednotlivých častí ľudského tela : hlava, krk, ruky, nohy.
Poznávanie častí tváre: oči, nos, ústa, uši.
Zdravie a choroba : bolesť hlavy, hrdla, teplota, návšteva lekára, lieky.

Osobná hygiena: umývanie rúk, čistenie zubov, česanie.
Zdravá výživa a jej význam. Čo jeme.
Obliekanie sa podľa ročného obdobia a teploty. Ochrana pred slnkom a mrazom.

Bezpečnosť cestnej premávky
Bezpečnosť chodcov. Chôdza po chodníku.
Bezpečné prechádzanie cez cestu po vyznačenom priechode pre chodcov.
Semafor: červená – stoj, zelená –choď.
Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní.

Obchod
Rozoznávanie obchodov podľa zamerania, poznávanie nápisov na obchode – globálnou metódou.
Hra na obchod. Poznávanie a pomenovanie tovaru: ovocie, zelenina, chlieb, pečivo, mlieko.
Pojem peniaze, poznávanie mincí.
Pravidlá správania sa v obchode.

Domov a rodina
Rodičia, súrodenci – ich mená .
Najbližší príbuzní – stará mama, starý otec.
Vzťahy medzi členmi rodiny.
Náš byt. Pomenovanie častí bytu- kuchyňa, detská izba, obývačka, kúpeľňa, WC, balkón.
Zariadenie bytu – poznávanie a pomenovanie častí nábytku.

PROCES
Žiaci sa učia dobre orientovať v budove školy, poznávajú najbližšie okolie školy. Osvojujú si návyk udržiavať poriadok na svojej lavici, vedieť sa správať počas hodiny a prestávky. Osvojujú si základné časové pojmy. Pozorujú charakteristické znaky počasia v jednotlivých ročných obdobiach.

3. ROČNÍK

CIELE
Utvrdiť si jednoduché priestorové pojmy a vzťahy,
– vedieť sa orientovať v najbližšom okolí školy,
– osvojiť si základné pojmy súvisiace s ročnými obdobiami a orientáciou v čase,
– osvojiť si elementárne zásady osobnej hygieny,
– osvojovať si základy kultúrneho správania,
– poznať niektoré ďalšie rastliny a zvieratá.
OBSAH Trieda, škola a okolie školy Upevnenie spoločenských návykov - predstavenie sa, pozdravenie, prosba a poďakovanie. Poznávanie mena a priezviska svojho učiteľa, mená spolužiakov, označenie triedy. Pomenovanie zariadenia triedy, pomenovanie školských potrieb. Rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky. Osvojovanie návyku ticho si sadať a vstávať, hlásiť sa o slovo, usporiadať si pomôcky, udržiavať poriadok v lavici. Orientácia v budove školy – umiestnenie triedy, šatne, telocvične, jedálne, toalety. Poznávanie najbližšieho okolia školy podľa miestnych podmienok. Orientácia v čase Porozumieť časovým údajom deň – noc, ráno – poludnie - večer, teraz – potom - neskôr, dnes – zajtra. Určovanie dní v týždni. Pracovné dni, voľné dni. Kalendár. Príroda Pozorovanie zmien v prírode, zmeny počasia. Kalendár prírody. Utvrdenie základných pojmov: teplo, zima, mráz, slnko, vietor, dážď, sneh, ľad s použitím obrázkov. Pomenovanie ročných období s použitím obrázkov. Spresňovanie

predstavy o ročných obdobiach. Zvieratá v prírode Pomenovanie zvierat a ich triedenie. Poznávanie zvierat v skutočnosti, na obrázku, CD a video. Ďalšie domáce zvieratá: kačka, morka. Ďalšie voľne žijúce zvieratá: bažant, žaba. Vtáky a hmyz: vrana, vrabec, osa. Počúvanie krátkych poviedok o zvieratkách. Rastliny v prírode Rozlišovanie pojmov kvet, strom, ker. Poznávanie rastlín. Ďalšie kvety: narcis, púpava. Ďalšie stromy: višňa, orech, poznávanie ich plodov. Záhradné kry: ríbezle, egreše, vinič hroznorodý. Starostlivosť o zdravie Poznávanie a pomenovanie jednotlivých častí ľudského tela : hlava, krk, trup, ruky, nohy. Poznávanie častí tváre: oči, nos, ústa, uši, jazyk, zuby, vlasy. 365 Ruka: dlaň, prsty, palec. Osobná hygiena: umývanie rúk pred jedlom, po použití WC, čistenie zubov, česanie, čistenie nosa. Umývanie ovocia a zeleniny pred konzumáciou. Jedovaté rastliny, huby. Ochrana pred otravou. Bezpečnosť cestnej premávky Bezpečnosť chodcov. Chôdza po chodníku. Bezpečné prechádzanie vozovky. Semafor: červená – stoj, zelená –choď. Dopravná značka: prechod pre chodcov. Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní. Obchod Rozoznávanie obchodov podľa zamerania, poznávanie nápisov na obchode – globálnou metódou. Hra na obchod. Poznávanie a pomenovanie tovaru: ovocie, zelenina, chlieb, pečivo, mlieko, mäso, saláma, vajcia. Pojem peniaze, rozoznávanie mincí 1 €, 2 €. Poznávanie bankovky 5 €. Pravidlá správania sa v obchode. Domov a rodina Najbližší príbuzní – stará mama, starý otec, strýko, teta. Náš byt. Pomenovanie častí bytu - kuchyňa, detská izba, obývačka, kúpeľňa, WC, balkón. Kuchyňa – vybavenie kuchyne kuchynským riadom. Praktická manipulácia s predmetmi a obrázkami predmetov.
PROCES Učivo je usporiadané tak, aby nadväzovalo na poznatky z druhého ročníka a tie sa u žiakov upevnili. V učive o zvieratách a rastlinách v prírode najprv upevníme učivo z druhého ročníka (myš, jež, medveď líška, drozd, lastovička a iné; rastliny – ruža, tulipán, snežienka, fialka, hruška, jabloň a iné), až potom preberáme nové učivo. Žiakov vedieme k osvojeniu si základných hygienických, pracovných a spoločenských návykov. Na základe pozorovania zmien v živote rastlín, zvierat a ľudí sa spresňuje predstava žiakov o roku a ročných obdobiach. V hre na obchod sa učia správaniu pri nakupovaní. Zmyslovým vnímaním a činnosťou s jednoduchými prírodninami alebo s ich modelmi a s vyobrazenými materiálmi sa žiaci učia chápať význam vecí, ich vlastností, vzájomné vzťahy a súvislosti medzi nimi.

4. ROČNÍK

CIELE Vedieť rozlišovať situácie v prírode podľa ročných období,
– vedieť pomenovať jednotlivé časti ľudského tela,
– poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
– oboznámiť sa s pravidlami správania sa pri nakupovaní,
– orientovať sa v príbuzenských vzťahoch.
OBSAH Trieda, škola a okolie školy Povinnosti žiaka. Upresňovanie a upevňovanie pojmov trieda, šatňa, telocvičňa, toaleta, dielňa, školský pozemok, cvičná kuchynka. Orientácia v areály školy. Orientácia v čase Porozumenie časovým údajom: včera – dnes - zajtra . Východ slnka, západ slnka. Porovnávanie časových jednotiek deň – týždeň. Kalendár: pracovné dni, voľné dni. Určovanie miesta: pod – nad, pred – za. Príroda Pozorovanie zmien v prírode, zmeny počasia. Kalendár prírody. Ročné obdobia, rozlišovanie situácie v prírode podľa ročných období. Jeseň Znaky jesene v prírode, charakteristika počasia, odev a obuv v jeseni. Pojmy: slnečný, hmlistý, daždivý. Jeseň v ovocnom sade. Jesenné kvety: astra, georgína, nechtík, jesienka. Zima Znaky zimy v prírode, charakteristika počasia, odev a obuv v zime. Pojmy: sneženie, fujavica, poľadovica. Vtáky v zime: sýkorka, drozd, vrabec. Zimné športy. Bezpečnosť pri zimných športoch a hrách na snehu. Oboznamovanie sa s vianočnými tradíciami. Jar Znaky jari v prírode, charakteristika počasia, odev a obuv na jar. Pojmy: ochladenie – oteplenie. Vtáky na jar: stavanie hniezd (na zemi, v dutinách stromov, na

stromoch, pod strechami domov), znášanie vajíčok, kŕmenie mláďat. Jarné práce na školskom pozemku. Leto Znaky leta v prírode, charakteristika počasia, odev a obuv v lete. Pojmy: búrka, lejak, dúha. Lúky, lúčny hmyz: motýle, chrobáky, muchy, mravce, včely. 367 Starostlivosť o zdravie Prehlbovanie poznatkov o ľudskom tele: trup (hrudník, brucho, chrbát); horná končatina (plece, rameno lakeť). Hygiena rúk, čistota nechtov. Hygiena úst, umývanie zubov. Bolesti zubov. Návšteva zubného lekára. Obchod Hra na obchod, manipulácia s peniazmi, pravidlá správania sa v obchode. Návšteva obchodu a drobný nákup, platenie. Domov a rodina Orientácia v príbuzenských vzťahoch, pojem vnuk – vnučka. Ako doma pomáhame. Význam práce jednotlivca pre celok. Adresa bydliska.
PROCES Pri učive o ľudskom tele upevňujeme poznatky z 3.ročníka a potom rozširujeme o nové učivo. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom. Orientáciu žiakov v priestore precvičujeme aj pomocou didaktických hier. Učíme ich chrániť zdravie pri zimných športoch i pri hrách a pobyte v letnej prírode.

5.ROČNÍK

Charakteristika predmetu

Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí. Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek spôsobom prijateľným pre žiakov s mentálnym postihnutím.

Myslenie žiakov sa rozvíja na základe zmyslového poznávania, postupne sa prechádza k jednoduchým konkrétnym myšlienkovým operáciám. Na základe zmyslového vnímania a činností s jednoduchými prírodninami alebo ich modelmi a s vyobrazenými materiálmi sa žiaci učia chápať význam vecí, ich vlastností, vzájomné vzťahy a súvislosti medzi nimi.

Témy obsahu vecného učenia sú prostriedkom poznávania slovenského jazyka, rozvíjania slovnej zásoby a výcviku vyjadrovania.

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov, utvárajú a prehlbujú si základné poznatky o dopravných prostriedkoch a návyk dodržiavať ich v praktickom živote Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

CIELE
– orientovať sa v okolí školy,

– poznať charakteristické znaky ročných období,
– určovať čas a miesto,
– poznať príbuzenské vzťahy,
– poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
– chápať význam aktívnej ochrany prírody,
– naďalej prehlbovať poznatky o ľudskom tele,
– osvojiť si pravidlá správnej životosprávy,
– osvojiť si základné pravidlá kultúrneho správania.

OBSAH
Škola a okolie školy
Poznávanie okolia školy: významné stavby, závody, verejné budovy.
Orientácia v okolí školy.
Orientácia v čase a priestore
Porozumenie časovým údajom a vzťahom: včera, dnes, zajtra, dni v týždni.
Kalendár: dni, týždne, mesiace, dátum.
Určenie času: podľa hodín.
Určenie miesta: nad, pod, pred, za, vedľa, atď.
Príroda
Ročné obdobia v prírode.
Jeseň
Charakteristické znaky prírody na jeseň – zmeny počasia.
Odlietanie vtákov.
Zber jesenného ovocia, zeleniny a poľnohospodárskych plodín, ich využite.
Zima
Pozorovanie počasia: sneh, ľad, zima, mráz.
Listnaté a ihličnaté stromy.
Starostlivosť o zvieratá v zime, voľne žijúce zvieratá v zime, zimný spánok niektorých zvierat.
Bezpečnosť pri hrách na snehu.
Jar
Pozorovanie zmien počasia na jar.
Charakteristické prejavy počasia na jar.
Jarné práce – na poli, v záhrade.
Pozorovanie zmien rastlín v tomto ročnom období: stromy, kry, kvety,
Časti rastlinného tela: koreň, stonka, list, kvety, plod.
Poznávanie rastlín: breza, ovocné stromy, šípka, zlatý dážď a iné.
Pozorovanie zmien v živočíšnej ríše – vtáky, zvieratá a ich mláďatá.
Leto
Pozorovanie zmien v prírode v lete.
Typické letné práce na poli – žatva, kosenie trávy, sušenie, zber sena.
Zber lesných plodov – zameranie sa na miestne podmienky.
Jedlé a jedovaté huby.
Správanie sa v prírode.
Nebezpečenstvo požiarov, hluk, odpadky, ochrana prírody.
Starostlivosť o zdravie
Prehĺbenie poznatkov o ľudskom tele.
Zmyslové ústroje, starostlivosť o ne.
Utvrdenie základných hygienických návykov.
Zdravie a choroba.
Zdravá výživa.
Lekár, zdravotná sestra, zdravotné stredisko, správanie sa u lekára.

Lekáreň, lieky, zaobchádzanie s liekmi.
Starostlivosť o zdravie podľa jednotlivých ročných období – odev, obuv.
Rodina, obec
Orientácia v príbuzenských vzťahoch: stará mama, starý otec, vnučka, vnuk, teta, strýko, bratranec, sesternica.
Príbuzný – známy.
Vek osôb v príbuzenstve – starý, mladý, starší, mladší.
Poznávanie ďalších platidiel a manipulácia s nimi.
Správanie sa v obchode pri nákupe.
Návšteva obchodného centra, strediska.
Názov obce, ulice školy, bydliska, atď..
Poznávanie okolia obce, vychádzky.
Pozorovanie krajiny v okolí obce.

6.ROČNÍK

CIELE

- Vedieť sa orientovať sa v širšom okolí školy,
- rozlišovať situácie v prírode podľa ročných období,
- vedieť pomenovať voľne žijúce zvieratá,
- vedieť rozlišovať listnaté a ihličnaté rastliny,
- vedieť sa orientovať vo vzťahoch v rodine a medzi príbuznými,
- vedieť sa správať v prírode.

OBSAH

Škola a okolie školy
Poznávanie bližších a vzdialenejších objektov v okolí školy. Názov ulice, kde sa škola nachádza a číslo domu.
Určovanie polohy objektov od školy. Upresňovanie pojmov.

Orientácia v čase a v priestore
Osvojovanie a utvrdzovanie pojmov včera, dnes, zajtra, teraz, potom, skôr, neskôr.
Orientácia v dňoch.
Kalendár : dni, týždne, mesiace, určovanie a písanie dátumu.
Určovanie času na celé hodiny.
Určovanie miesta: nad, pod, pri, za, vedľa, vpredu, vzadu.

Príroda
Ročné obdobia v prírode. Pojmy sad, záhrada, park, pole.
<u>Jeseň</u>
Charakteristické znaky prírody na jeseň. Zmeny počasia. Určovanie, aké je dnes počasie (záznam o počasí symbolmi).
Vtáky na jeseň: príprava na zimu - vrabec, vrana, sýkorka. Odlet vtákov - lastovička, bocian.
Zber jesenného ovocia a spôsoby jeho odkladania. Význam vitamínov v ovocí pre zdravie.
Jeseň na poli: zber zemiakov, cukrovej repy a ich využitie.

<u>Zima</u>
Charakteristika počasia. Dĺžka dňa – stmievanie, rozodnievanie. Vlastnosti snehu a ľadu.

Určovanie, aké je dnes počasie.
Listnaté a ihličnaté stromy v zime.
Smrek, borovica – ich charakteristika.
Voľne žijúce zvieratá v zime : líška, zajac, jeleň, srna, veverica. Zimný spánok niektorých zvierat - medveď, jež.
Starostlivosť o vtákov a lesnú zver v zime.

Jar
Zmeny v prírode na jar. Charakteristika počasia. Určovanie počasia.
Jarné práce na poli: oranie, siatie, použitie poľnohospodárskych strojov.
Jarné práce v záhrade: pomenovanie činnosti a záhradného náradia.
Poznávanie rastlín: lipa, orgován, snežienka, fialka, konvalinka. Určovanie časti tela rastlín.
Zvieratá a ich mláďatá na jar.
Leto
Charakteristika počasia. Určovanie počasia.
Lúčne kvety: zvonček, margaréta, divý mak, púpava, bodliak.
Práce na poli – žatva. Poľnohospodárske stroje. Obilie.
Les. Lesné kry a ich plody: maliny, černice, čučoriedky.
Poznať niektoré rastliny ohrozujúce zdravie (jedovaté plody rastlín, huby).
Správanie sa v letnej prírode (nebezpečenstvo požiarov, hluk, odpadky).

Starostlivosť o zdravie
Prehlbovanie poznatkov o ľudskom tele.
Poznať zmyslové ústroje, ich význam. Starostlivosť o zrak a sluch.
Starostlivosť o nechty, zuby, vlasy, úprava zovňajšku.
Význam osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie.

Zdravie a choroba.
Práca lekárov a zdravotných sestier. Zdravotné stredisko, nemocnica, sanitka.
Návšteva zdravotného strediska. Praktické meranie teploty.
Ošetrenie odreniny – očistenie a priloženie rýchloobväzu.
Ochrana zdravia správnym odievaním a obúvaním.

Rodina, obec
Upevnenie poznatkov o príbuzenských vzťahoch. Utvrdenie pojmov starý, mladý, starší, mladší. Určovanie, kto je príbuzný a známy.
Deľba práce v domácnosti.
Pozitívne vzťahy v rodine: úcta k rodičom, starým rodičom, znášanlivosť a dobrosrdečnosť medzi súrodencami.
Adresa bydliska, dátum narodenia.
Poznávanie okolia obce, okolitej krajiny, vychádzky.
Návšteva obchodného centra, správanie sa v obchode.
Hra na obchod, poznávanie ďalších platidiel (5, 10, 20, 50 €) a manipulácia s nimi.

PROCES
Žiaci pozorujú zmeny počasia a uvedomujú si rozdiely. Aktuálne počasie označujú jednoduchými symbolmi do kalendára prírody. Poznávajú niektoré voľne žijúce zvieratá, oboznamujú sa s významom kŕmenia lesnej zveri a s nebezpečenstvom besnoty zvierat. Pozorujú vtáky na kŕmidle a porovnávajú ich vzhľad. Učia sa, ako sa majú správať v prírode, ako ju môžu chrániť. Učia sa ošetriť si drobnú odreninu, poznávajú prácu lekárov a zdravotných sestier.

7. ROČNÍK

CIELE
Vedieť sa orientovať sa v širšom okolí školy,
– rozlišovať charakteristické znaky ročných období,
– vedieť určiť pojmy v priestore a orientovať sa podľa nich,
– vedieť rozlišovať domáce zvieratá a poznať úžitok z nich,
– poznať dopravné prostriedky a základné pravidlá cestnej premávky pre chodcov,
– poznať niektoré druhy zamestnaní.
OBSAH Škola a okolie školy Poznávanie názvov bližších ulíc v okolí školy. Orientácia v širšom okolí školy. Poznávanie budov v okolí školy. Upresňovanie pojmov. Zariadenie školy, ochrana školského majetku. Učitelia a žiaci. Orientácia v čase a v priestore Opakovanie pojmov včera, dnes, zajtra, teraz, potom, skôr, neskôr. **Pojmy**: toho roku, vlani, budúci rok. Kalendár : dni, týždne, mesiace, určovanie a písanie dátumu. Dátum narodenia. Určovanie času na celé hodiny. Určovanie miesta: vpredu, vzadu, blízko, ďaleko, vpravo, vľavo. Príroda Upevnenie učiva: ročné obdobia v prírode. Rozlišovať sad, záhradu, park, pole. Určovanie počasia, tvorenie záznamu o počasí symbolmi. Živá príroda. **Zvieratá** Chov dobytka: krava, býk, teľa, ovca, baran, jahňa. Kravín, maštaľ, chliev Starostlivosť o zvieratá. Úžitok z chovu zvierat. Vzťah človeka k zvieratám. **Rastliny** Listnaté stromy: dub, pagaštan. Ihličnaté stromy: smrekovec opadavý, jedľa. Okrasné kry: zlatý dážď, orgován, šípová ruža, tuja. Izbové rastliny napr.: muškát, fikus, begónia, kaktus, asparágus a iné. Starostlivosť o zdravie Prehlbovanie poznatkov o ľudskom tele. Vnútorné orgány človeka: mozog, srdce, pľúca, žalúdok, obličky a ich funkcie. Najbežnejšie ochorenia, ich príznaky. Ošetrovanie chorého v rodine. Praktické precvičovanie ošetrenia odreniny, drobnej reznej rany.
Rodina, obec Zamestnanie rodičov. Najbežnejšie zamestnania (predavač, kuchár, pekár, vodič, poštový doručovateľ, upratovačka, lekár, zdravotná sestra, učiteľ a iné). Pozorovanie práce ľudí. Úcta k ľudskej práci a jej produktom. Dedina, mesto, kde žiaci žijú. Významné závody, pamiatky, rieka, pohorie, vodná nádrž – všetko s ohľadom na miestne podmienky.
Doprava v meste, susedná obec. Doprava, pravidlá cestnej premávky Pozemné dopravné prostriedky: auto, autobus, vlak, električka, trolejbus. Cestovanie a správanie sa v dopravných prostriedkoch. Uvoľnenie miesta starším osobám. Cestovanie autom. Zvukové a svetelné znamenia, podľa ktorých sa usmerňuje pohyb vozidiel.
PROCES Pri učive o listnatých a ihličnatých stromoch precvičujeme rozoznávanie už prebratých stromov (breza, lipa, vŕba, topoľ, smrek, borovica) a prehlbujeme poznatky o nich. Učitelia oboznamujú žiakov s tými izbovými rastlinami, ktoré sa v škole pestujú. Podľa miestnych podmienok sa žiaci v rámci exkurzie zúčastňujú pozorovania práce ľudí v jednotlivých povolaniach. Pozorujú prostredie, kde sa chová dobytok.

8. ROČNÍK

CIELE Vedieť sa orientovať v časti obce, kde sa nachádzajú verejné zariadenia a úrady,
– poznať zmeny skupenstva vody,
– vedieť, ako ochraňovať čistotu vody a šetriť pitnou vodou,
– vedieť pomenovať hlavné časti tela cicavcov a jednoducho ich charakterizovať,
– poznať železničnú, leteckú a lodnú dopravu,
– vedieť sa orientovať v širších príbuzenských vzťahoch.
OBSAH Škola a okolie školy Orientácia v širšom okolí školy, názvy ulíc, námestí. Adresa školy, bydliska. Orientácia v čase a v priestore Kalendár : dni, týždne, mesiace, určovanie a písanie dátumu. Významné udalosti v živote slovenského národa. Určovanie času na

hodinkách. Určovanie miesta: vpredu, vzadu, blízko, ďaleko, vpravo, vľavo, pod, nad, pred, za. Príroda Živá príroda. Zvieratá Najznámejšie cicavce, vtáky, plazy, ryby, hmyz: - hlavné časti tela, - pokrytie tela, - pohyb, - prijímanie potravy, - starostlivosť o potomstvo. Starostlivosť o zvieratá. Ochrana živočíchov. Rastliny Liečivé rastliny. Jedlé a jedovaté huby. Ovocie a zelenina. Zber a spracovanie úrody. Prírodná rezervácia. Správanie človeka v prírode. Ochrana živočíchov a rastlín. Neživá príroda. Zmeny skupenstva vody (voda, ľad, para). Hmla, mráz, inovať, sneh, dážď. Prameň, potok, rieka, jazero, rybník, more. Pitná a úžitková vody. Ochrana vody. Znečisťovanie vzduchu, ochrana ovzdušia. Starostlivosť o zdravie Precvičovanie ošetrenia odreniny, drobnej reznej rany a ošetrovania chorého v rodine. Správna životospráva, spánok, odpočinok. Význam osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie.
Dôsledky fajčenia a požívania alkoholických nápojov na ľudský organizmus. Rodina, obec Verejné zariadenia a úrady: miestny a mestský úrad, pošta, zdravotné stredisko, policajná stanica, požiarna stanica, autobusová a železničná stanica – orientácia v týchto častiach obce, mesta. Širšie príbuzenské vzťahy : teta, strýko, bratranec, sesternica. Ochrana žiakov pred zneužitím neznámymi osobami. Doprava, pravidlá cestnej premávky Cestovanie vlakom: železničná stanica, cestovné lístky. Osobný a nákladný vlak. Letecká doprava: lietadlo, letisko. Lodná doprava: loď, prístav.
PROCES Učivo o neživej prírode spájame s konkrétnou činnosťou, pri ktorej žiaci pozorujú zmeny skupenstva vody. Pozorujú tiež pôsobenie počasia na skupenstvo vody v jednotlivých ročných obdobiach. Oboznamujeme ich s dôsledkami nešetrného ľudského správania k vode a ovzdušiu, vedieme ich k ekologickému správaniu. Počas vychádzky pozorujú život v okolí potoka, rieky alebo jazera (rastlinstvo a živočíšstvo). Podľa miestnych podmienok sa žiaci oboznamujú s verejnými zariadeniami a úradmi prostredníctvom návštevy daného miesta a pozorovaním prostredia.

9. ROČNÍK

CIELE
Poznať rozdiel v spôsobe nakupovania v obchode s predavačkou a v samoobsluhe,
– vedieť nakúpiť tovar, zistiť cenu výrobku, požiadať o tovar
– s pomocou, – vedieť opísať ťažkosti pri bežnom ochorení,
– poznať zásady správania sa v dopravnom prostriedku,
– vedieť sa bez/s pomocou s orientovať v priestore zdravotného strediska.
OBSAH Nakupovanie Obchod, obchodný dom, veľké obchodné centrum, špecializované predajne. Nakupovanie základných potravín Nakupovanie podľa zoznamu, vyhľadanie ceny, váženie ovocia a zeleniny. Poznávanie dátumu výroby a dátumu spotreby potravín. Zisťovanie celkovej ceny za nákup, používanie kalkulačky. Nakupovanie základných hygienických potrieb Nakupovanie tovaru súvisiaceho s dennými hygienickými úkonmi. Nakupovanie odevov a obuvi Komunikácia s predavačkou: požiadanie o pomoc pri nákupe, požiadanie o druh tovaru, jeho veľkosť, skúšanie tovaru, platenie. Služby Čistiareň, práčovňa, oprava obuvi, oprava elektrospotrebičov – výmenný lístok k objednanej službe, platba. Upratovanie domácnosti, čistenie kobercov, čalúneného nábytku, holičstvo, kaderníctvo. Zdravie a choroba Pojmy zdravie a choroba. Ochrana zdravia, prevencia ochorení otužovaním, vyváženým stravovaním a dodržiavaním pravidiel osobnej hygieny. Zvýšená hygiena pri kontakte s chorými osobami, po návšteve nemocnice. Angína, chrípka – prejavy ochorenia. Liečebný režim – meranie teploty, užívanie liekov, pitie teplých čajov z liečivých bylín. Druhy liekov – tablety, kvapky, sirupy, masti; bezpečné užívanie liekov. U lekára Zdravotné stredisko, nemocnica s poliklinikou, všeobecný lekár, odborný lekár. Karta poistenca, objednanie termínu vyšetrenia. Bežné ochorenia a ich príznaky, opis ťažkostí, recept, návšteva lekárne. Liečenie pacienta v domácnosti. Privolanie obvodného lekára do bytu, lekárskej služby prvej pomoci, záchrannej služby. Dopravné prostriedky Druhy dopravných prostriedkov – utvrdenie poznatkov z nižších ročníkov. Miesto čakania na dopravný prostriedok - stanica, zastávka. Kúpa cestovného lístka,

cestovný poriadok, určovanie času. 377 Pravidlá správania sa v dopravných prostriedkoch. Cestovanie dopravnými prostriedkami v mieste bydliska. Na pošte Podávanie pohľadníc, listov, balíkov, peňažných poukážok, počítanie peňazí. Požiadanie o pomoc. Oboznámenie sa s prostredím pošty – podľa miestnych možností. V banke Rozdelenie finančných prostriedkov na mesiac, rozpočet domácnosti, hospodárenie s peniazmi. Sporenie, usporená suma, vklad, výber a zostatok peňazí v banke – práca s kalkulačkou. Osobný účet, platobná karta, bankomat. Oboznámenie sa s prostredím banky – podľa miestnych možností. Naša vlasť Štátne symboly: štátna vlajka, štátny znak, štátna hymna. Prezident Slovenskej republiky. Najznámejšie oblasti a mestá Slovenskej republiky. Návšteva v ZOO Zvieratá žijúce u nás a cudzokrajné zvieratá. Využívanie voľného času Návšteva divadelného a filmového predstavenia, spoločenské a športové hry, turistika. Prázdniny, dovolenka Striedanie práce a odpočinku. Aktívny a pasívny oddych. Najznámejšie rekreačné miesta. Pohľadnica z dovolenky.
PROCES Podľa miestnych podmienok sa žiaci oboznamujú s nakupovaním potravín a drogistického tovaru v malom obchode, supermarkete, hypermarkete. Prakticky sa učia orientovať s nákupným vozíkom v regáloch. Oboznamujeme ich s obmedzenou trvanlivosťou potravín, ktorá je vyznačená na obale. Za pomoci učiteľa nakupujú 3 – 5 položiek tovaru, v závislosti od schopností žiakov. Prostredníctvom didaktickej hry nacvičujeme správanie sa počas čakania na dopravný prostriedok na zastávke, na stanici a pravidlá správania sa v dopravnom prostriedku. Podľa miestnych možností v rámci vychádzok oboznámime žiakov s reálnym prostredím zdravotného strediska, lekárne, pošty, banky, čistiarne, autobusovej alebo železničnej stanice.

10. ROČNÍK

CIELE Získať základné vedomosti o liečivách,
– poznať zásady správania sa v čase choroby,
– vedieť bez/s pomocou ošetriť drobné poranenie,
– poznať symboly štátu a jeho hlavných predstaviteľov,
– poznať prírodné zvláštnosti a kultúrne zaujímavosti svojho regiónu,
– poznať základné pravidlá ochrany prírody,
– poznať vybraných zástupcov cudzokrajných a u nás voľne žijúcich zvierat.
OBSAH Nakupovanie Obchod, obchodný dom, veľké obchodné centrum, špecializované predajne. Nakupovanie základných potravín Nakupovanie podľa zoznamu, vyhľadanie ceny, váženie ovocia a zeleniny. Orientácia medzi regálmi, manipulácia s tovarom pri pokladni. Poznávanie dátumu výroby a dátumu spotreby potravín. Zisťovanie celkovej ceny za nákup, používanie kalkulačky. Nakupovanie základných hygienických potrieb Nakupovanie tovaru súvisiaceho s dennými hygienickými úkonmi. Nakupovanie odevov a obuvi Komunikácia s predavačkou: požiadanie o pomoc pri nákupe, požiadanie o druh tovaru, jeho veľkosť, skúšanie tovaru, platenie peniazmi a platobnou kartou. Služby Čistiareň, práčovňa, oprava obuvi, oprava elektrospotrebičov – výmenný lístok k objednanej službe, platba. Upratovanie domácnosti, čistenie kobercov, čalúneného nábytku, holičstvo, kaderníctvo. Zdravie a choroba Ochrana zdravia, prevencia ochorení otužovaním, vyváženým stravovaním a dodržiavaním pravidiel osobnej hygieny. Prejavy bežných ochorení. Liečebný režim – meranie teploty, užívanie liekov, pitie teplých nápojov. Druhy liekov – tablety, kvapky, sirupy, masti; bezpečné užívanie liekov. Ošetrenie drobných poranení, oboznámenie sa s prvou pomocou pri zlomenine. Sexuálna výchova, intímna hygiena v dospievaní. U lekára Zdravotné stredisko, nemocnica s poliklinikou, všeobecný lekár, odborný lekár. Karta poistenca, objednanie termínu vyšetrenia, preventívna prehliadka u zubného lekára. Bežné ochorenia a ich príznaky, opis ťažkostí, recept, návšteva lekárne. Privolanie obvodného lekára do bytu, lekárskej služby prvej pomoci, záchrannej služby. Liečba pacienta v nemocnici – pokoj na lôžku, vyšetrenia s prístrojmi. 379 Dopravné prostriedky Druhy a spôsoby dopravy v regióne. Kúpa cestovného lístka, orientácia v

cestovnom poriadku, rešpektovanie pravidiel správania sa v dopravných prostriedkoch. Na pošte Podávanie pohľadníc, listov, balíkov, peňažných poukážok, počítanie peňazí. Požiadanie o pomoc. Oboznámenie sa s prostredím pošty – podľa miestnych možností. V banke Rozdelenie finančných prostriedkov na mesiac, rozpočet domácnosti, hospodárenie s peniazmi. Sporenie, usporená suma, vklad, výber a zostatok peňazí v banke – práca s kalkulačkou. Osobný účet, platobná karta, bankomat. Oboznámenie sa s prostredím banky – podľa miestnych možností. Naša vlasť Štátne symboly: štátna vlajka, štátny znak, štátna hymna. Prezident Slovenskej republiky. Najznámejšie oblasti a mestá Slovenskej republiky. Oboznámenia sa s miestnou krajinou: okolité mestá, obce, rieky, prírodné zvláštnosti a kultúrne zaujímavosti. Návšteva v ZOO Zvieratá žijúce u nás a cudzokrajné zvieratá, spôsob ich života. Ochrana zvierat. Správanie ľudí v prírode, bezpečný pohyb a pobyt v prírode, oboznámenie sa s nebezpečenstvom besnoty. Využívanie voľného času Návšteva divadelného a filmového predstavenia, spoločenské a športové hry, turistika. Návšteva múzeí a výstav. Prázdniny, dovolenka Striedanie práce a odpočinku, aktívny a pasívny oddych. Najznámejšie rekreačné oblasti, kúpele v SR. Pohľadnica z dovolenky.
PROCES Prakticky nacvičujeme so žiakmi fixáciu zlomenej končatiny, ošetrenie drobných poranení. Súčasťou vyučovania sú vychádzky, výlety a exkurzie za účelom prepojenia získaných vedomostí s praktickým životom žiakov.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU MATEMATIKA

1.ROČNÍK

Žiak získava prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka. Dôležitý je výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a vhodné učebné prostredie.

Učivo musí byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najprijateľnejšie. Nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

CIELE
- Rozvíjať schopnosť triediť a priraďovať činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, stavy a pod., podľa určitých kritérií, ako predpokladu rozvíjania základných matematických zručností a návykov,
- utvárať prvotné predstavy o čísle,
- zoznámiť sa so základnými matematickými pojmami,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 2,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 2,
- osvojiť si základné geometrické predstavy

OBSAH
Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.
Triedenie predmetov podľa vlastností, vytváranie skupín predmetov.
Vzťahy : všetko – nič, všetci – nikto, malý – veľký, krátky – dlhý.
Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: kruh, štvorec. Vlastnosti : okrúhly a hranatý, vzťahy : dopredu – dozadu, hore – dole.
Číslo 1. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.
Priraďovanie predmetov k číslu 1. Čítanie a písanie číslice 1.
Znázorňovanie čísla 1.

Číslo 2. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.
Priraďovanie predmetov k číslu 2. Čítanie a písanie číslice 2.
Znázorňovanie čísla 2.

Porovnávanie čísel 1,2. Rozklad čísla 2.
Vzťahy väčší, menší, rovná sa, znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc.
Znaky >, <, =. Nerovnosti 1 < 2, 2 > 1, rovnosti 1 = 1, 2 = 2.

Sčitovanie v obore do 2. Znak + (plus). Zápis príkladov sčitovania.
Znázorňovanie príkladov sčitovania.

Odčítavanie v obore do 2. Znak - (mínus). Zápis príkladov odčítavania.

PROCES
Žiaci si osvojujú prvky numerácie, číslice 1,2. Počet predmetov jeden, dva určujú a vyznačujú.
Učia sa priradiť jeden, dva predmety k číslu a opačne – čísla k predmetom.
Osvojujú si pojmy podľa obsahu, učia sa nové znaky. Elementárne matematické poznatky zručnosti a činnosti sú prvotné v rozvíjaní kompetencií potrebných v ďalšom živote.
Učiteľ už v 1.ročníku využíva medzipredmetové vzťahy (prierezové témy) – vecné učenie, rozvíjanie komunikačných schopností, grafomotorických zručností, pracovné činnosti, učí žiakov ochrane zdravia, bezpečnosti pri práci, ochrane prírody.
Systematicky vedie žiakov k upevňovaniu kladných morálnych a vôľových vlastností, k postupnému poznaniu významu matematizácie reálnej situácie, podporeniu potreby primerane rozvíjať vlastné schopnosti vedieť používať IKT.

2.ROČNÍK

CIELE
- rozvíjať schopnosť triediť predmety podľa určitých kritérií,
- utvárať predstavy o čísle,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 4,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 4,
- utvrdiť si základné geometrické predstavy.

OBSAH
Porovnávanie predmetov podľa vlastností : množstvo, veľkosť, farba, tvar.
Vzťahy : veľa – málo, väčší – menší, kratší – dlhší.
Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov : kruh, štvorec, trojuholník.
Znaky väčší, menší. Porovnávanie čísel 1, 2.

Číslo 3. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.
Priraďovanie predmetov k číslu 3. Čítanie a písanie číslice 3.
Znázorňovanie čísla 3.
Porovnávanie čísel 1, 2, 3. Znaky <, >, =.

Sčítanie v obore do 3. Zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov sčítania.
Odčítanie v obore do 3. Zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania.
Rozklad čísla 2 a 3.
Riešenie slovných príkladov.

Číslo 4. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.
Priraďovanie predmetov k číslu 4. Čítanie a písanie číslice 4.
Znázorňovanie čísla 4.
Porovnávanie čísel 1 ,2 , 3, 4. Znaky <, >,=.

Sčítanie v obore do 4. Zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov sčítania.
Odčítanie v obore do 4. Zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania.
Rozklad čísla 2 ,3 , 4 .
Riešenie slovných príkladov.
Mince 1 €, 2 €, počítanie s mincami.

PROCES

Žiaci sa učia triediť predmety, tvoriť skupinu predmetov podľa určeného znaku, zoraďovať predmety podľa pokynov.
Osvojujú si prvky numerácie a počtové výkony v obore do 4.
Nácvik určovania predmetov realizujeme počítaním po jednej.
Počtové výkony sčítania a odčítania nacvičujeme oddelene.
Učia sa rozpoznávať rovinné útvary, kruh, štvorec, trojuholník.

3. ROČNÍK

CIELE Porovnávať a triediť činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, podľa určitých kritérií,
– osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 5,
– osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 5,
– osvojiť si základné prvky numerácie a počtové výkony s číslom 0,
– osvojiť si základné geometrické predstavy.
OBSAH Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar. Triedenie predmetov podľa vlastností, vytváranie skupín predmetov. Vzťahy: viac – menej, patrí – nepatrí, dlhý – krátky, pred – za, hneď pred – hneď za. Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: kruh, štvorec, trojuholník, priraďovanie názvu.
Číslo 5. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Priraďovanie predmetov k číslu 5. Čítanie a písanie číslice 5. Znázorňovanie čísla 5. Porovnávanie čísel 1, 2, 3, 4, 5. Znaky , =. Sčítanie v obore do 5. Zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov sčítania. Riešenie slovných príkladov na sčítanie. Odčítanie v obore do 5. Zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania. Rozklad čísla 5. Riešenie slovných príkladov. Mince 1 €, 2 €. Bankovka 5 €. Číslo 0. Číselný rad 0 - 5. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 0. Porovnávanie čísel 0 - 5. Znaky , =. Sčítanie s číslom 0. Znázorňovanie príkladov sčítania. Rozklad čísla v obore do 5. Slovné príklady na sčítanie.

Odčítanie s číslom 0. Znázorňovanie príkladov odčítania. Slovné príklady na odčítania. Pamäťový nácvik príkladov sčítania a odčítania.
PROCES Žiaci sa učia triediť predmety, tvoriť skupinu predmetov podľa určeného znaku, zoraďovať predmety podľa pokynov. Osvojujú si numeráciu a počtové výkony v obore do 5 a počtové výkony s číslom 0. Nácvik určovania počtu predmetov realizujeme počítaním po jednej. Počtové výkony sčítania a odčítania nacvičujeme oddelene a v závere každého oboru precvičujeme spoje sčítania a odčítania spoločne. Učia sa riešiť slovné príklady. Rozpoznávajú a pomenúvajú rovinné útvary kruh, štvorec a trojuholník.

4. ROČNÍK

CIELE Porovnávať a triediť činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, podľa určitých – kritérií, – osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel 6 - 10, – osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel 6 - 10, – osvojiť si základné geometrické predstavy.
OBSAH Porovnávanie predmetov podľa vlastností : množstvo, veľkosť, farba, tvar. Triedenie predmetov podľa vlastností, vytváranie skupín predmetov. Vzťahy : viac – menej, patrí – nepatrí, dlhý – krátky, pred – za, hneď pred – hneď za. Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: kruh, štvorec, trojuholník, priraďovanie názvu. Poznávanie geometrických telies guľa a kocka.
Číslo 6 -10. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Priraďovanie predmetov k číslu 6 - 10. Čítanie a písanie číslic 6 - 10. Znázorňovanie čísel 6 - 10. Porovnávanie čísel do 10. Znaky , =. Rozklad čísel 6 - 10. Sčítanie v obore do 10. Zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov sčítania. Riešenie slovných príkladov na sčítanie. Odčítanie v obore do 10. Zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania. Riešenie slovných príkladov. Mince 1 €, 2 €. Bankovka 5 €, 10 €.
Oboznámenie sa s pojmami drahý – lacný.
PROCES Žiaci si osvojujú numeráciu a počtové výkony v obore do 10 . Učia sa riešiť jednoduché slovné úlohy na sčítanie a odčítanie. Pri manipulácii s mincami a bankovkami sa učia pojmy drahý – lacný. Hravou formou (modelovaním a kreslením z geometrických tvarov) upevňujeme rozoznávanie a pomenovanie rovinných útvarov kruh, štvorec a trojuholník.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU MATEMATIKA

5.ROČNÍK

Žiak získava prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka. Dôležitý je výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a vhodné učebné prostredie.

Učivo musí byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najprijateľnejšie. Nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

CIELE
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 20,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 20 (bez prechodu cez desiatku),
- osvojiť si základné rovinné a priestorové útvary,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

OBSAH
Rad čísel od 10 do 20, vymenovanie radu názvov čísel, určovanie počtu predmetov počítaním po jednom, k číslu priradiť skupinu predmetov, čítanie a písanie číslic.

Rozklad čísel v obore do 20.
Usporiadanie a porovnávanie čísel v obore do 20, zápis pomocou znakov nerovnosti a rovnosti.
Sčitovanie a odčítavanie v obore do 20 bez prechodu cez desiatku s pomocou názoru, zápis príkladov sčitovania a odčítavania v obore do 20.

Riešenie jednoduchých slovných úloh.

Pomenovanie a triedenie rovinných útvarov : kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník.

Valec – priraďovanie k názvu, triedenie a spoznanie valca medzi predmetmi každodenného života.

PROCES

Žiaci si osvojujú prvky numerácie a počtové výkony v obore do 20 bez prechodu cez desiatku. Nácvik určovania predmetov realizujeme počítaním po jednej.
Rozklad čísel – využívame predmety, ktoré sú žiakom známe, napr. skutočné peniaze.
Na nácvik počtových výkonov využívame jednoduché situačné úlohy.

Žiaci sa zdokonaľujú v rozpoznávaní rovinných útvarov. Učia sa vyhľadávať medzi predmetmi každodenného života kocku a valec.

6.ROČNÍK

CIELE
- Osvojiť si numeráciu v obore prirodzených čísel do 100 počítaním po desiatkach,
- Osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 20 s prechodom cez základ,
- osvojiť si manipuláciu s peniazmi a s nimi súvisiace pojmy,
- vedieť určovať čas na celé hodiny,
- vedieť prakticky merať na metre a litre.

OBSAH
Numerácia v obore prirodzených čísel do 100.
Počítanie po desiatkach do 100.
Určovanie počtu predmetov počítaním po desiatich.

Čítanie a písanie číslic.
Usporiadanie čísel, číselná os.
Porovnávanie desiatok, zápis pomocou znakov >,<,=.

Manipulácia s peniazmi.
Počítanie s mincami 1 €, 2 € a bankovkami 5 €, 10 €, 20 €, 50 €.
Osvojovanie pojmov drahší – lacnejší.

Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ.
Riešenie slovných príkladov.

Určovanie času – celé hodiny.
Praktické meranie dĺžky v metroch.
Praktické meranie objemu v litroch.

Modelovanie a kreslenie z geometrických tvarov (trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh) priamych a krivých čiar.

PROCES

Žiaci si osvojujú prvky numerácie v obore do 100 po desiatkach. Osvojujú si počtové výkony v obore prirodzených čísel do 20 s prechodom cez základ. Riešia jednoduché slovné príklady. Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka.

7. ROČNÍK

CIELE Utvrdiť počtové výkony sčítania a odčítania v obore do 20 s prechodom cez základ,
– utvrdiť súvislosti medzi sčítaním a odčítaním,
– vedieť vymenovať stúpajúci a klesajúci číselný rad a doplniť čísla v číselnom rade,
– pri písaní čísel rozvíjať vytrvalosť a húževnatosť,
– vedieť rozlíšiť geometrické tvary trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh,
– vedieť určovať čas na polhodiny.
OBSAH Numerácia v obore do 100. Počítanie po desiatkach do 100, číselný rad do 100. Čítanie a písanie čísel do 100. Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10.
Opakovanie a utvrdenie sčítania a odčítania v obore do 20 s prechodom cez základ.
Manipulácia s peniazmi. Počítanie s mincami 1 €, 2 € a bankovkami 5 €, 10 €, 20 €, 50 €.
Počítanie s kalkulačkou. Praktické oboznamovanie sa s pojmami polovica, štvrtina na predmetoch a kresbách. Počtový zápis ½, ¼. Určovanie času na polhodiny. Dĺžkové miery 1m a 1 cm. Rysovanie čiar, meranie na cm. Precvičovanie poznávania rovinných obrazcov (trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh). Poznávanie geometrických telies medzi predmetmi každodenného života : kocka.
PROCES Matematické vedomosti a zručnosti sa budujú podľa individuálnych schopností žiaka, systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Žiakov učíme využívať svoje matematické poznatky pri riešení praktických úloh.

8. ROČNÍK

CIELE Utvrdiť počtové výkony sčítania a odčítania v obore do 20 s prechodom cez základ,
– vedieť pričítať a odčítať jednociferné číslo od dvojciferného v obore do 100 bez prechodu
– cez základ 10,
– vedieť prakticky rozlíšiť pár a kus,
– vedieť určovať čas na polhodiny,
– poznať meracie prostriedky dĺžky, hmotnosti a objemu.
OBSAH Pričítanie jednociferného čísla k dvojcifernému číslu bez prechodu cez základ 10 v obore do 100.
Odčítanie jednociferného čísla od dvojciferného čísla bez prechodu cez základ 10 v obore do 100.
Opakovanie a utvrdenie sčítania a odčítania v obore do 20 s prechodom cez základ 10.
Počítanie s kalkulačkou.
Manipulácia s peniazmi. Určovanie času. Pojmy 1 kus, 1 pár.
Jednotky dĺžky 1m a 1 cm.
Rysovanie čiar, meranie dĺžky. Jednotka hmotnosti 1 kg, váženie na kilogramy. Jednotka objemu 1 l, meranie objemu na litre.
PROCES Matematické vedomosti a zručnosti sa budujú podľa individuálnych schopností žiaka. Prostredníctvom praktických meraní oboznamujeme žiakov s meracími prostriedkami (pravítko, dĺžkový meter, váha, odmerný valec). Konkrétne námety úloh vyplývajú z bežného života mentálne postihnutého žiaka.

9. ROČNÍK

CIELE Poznať číselný rad do 100 a orientovať sa v ňom,
– vedieť písomne pričítať a odčítať jednociferné číslo od dvojciferného v obore do 100
– s prechodom cez základ 10 alebo pomocou kalkulačky,
– pochopiť pojem párne a nepárne číslo,
– vedieť pomenovať meracie prostriedky,
– vedieť určovať čas.
OBSAH Sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla bez prechodu cez základ 10 v obore do 100. Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10 v obore do 100.
Príklady typu: 20 + 40 , 80 – 30 , 35 + 20 , 73 – 30.
Písomné sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla s prechodom cez základ 10 v obore do 100 (alebo s pomocou kalkulačky).
Upevňovanie učiva o určovaní času (celé hodiny a polhodiny).
Manipulácia s peniazmi - počítanie s bankovkami a mincami.
Vysvetlenie pojmov – párne a nepárne čísla.
Praktické meranie (metre, centimetre, litre) a váženie (kilogramy). Polovica, štvrtina, tretina aj so zápisom ½, ¼, ⅓. Využitie kalkulačky pri praktických úlohách. Rysovanie čiar, meranie dĺžky.
PROCES Matematické výpočty a merania majú vychádzať z praktického života žiakov. Snažíme sa, aby žiaci zvládli sami výpočty s jednoduchou kalkulačkou. Pri praktickom meraní sa žiaci učia používať osobnú váhu a kuchynskú váhu, zapísať nameranú hodnotu. Učíme ich poznať svoju hmotnosť a výšku.

10. ROČNÍK

CIELE Vedieť čítať a písať čísla v obore do 100,
– vedieť písomne pričítať a odčítať jednociferné číslo od dvojciferného v obore do 100
– s prechodom cez základ 10 alebo pomocou kalkulačky,
– vedieť počítať do 1000 po stovkách,
– vedieť používať jednoduchú kalkulačku pri výpočtoch v obore do 1000,
– poznať základné jednotky dĺžky, hmotnosti, objemu a času,
– zvládnuť počtové výkony s peniazmi.
OBSAH Písomné sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla s prechodom cez základ 10 v obore do 100 (alebo s pomocou kalkulačky). Numerácia do 1 000 : počítanie po stovkách, čítanie a písanie číslic, usporiadanie čísel, číselná os, porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =, . Sčítanie a odčítanie násobkov 100 v obore do 1 000. Riešenie praktických príkladov a jednoduchých slovných úloh z praxe. Poznávanie ďalších jednotiek dĺžky (milimeter, kilometer) a ich využitie v praxi. Poznávanie ďalších jednotiek hmotnosti (gram, tona) a ich využitie v praxi. Poznávanie ďalšej jednotky času (minúta) a jej využití v praxi, čítanie digitálneho zápisu času. Praktické meranie dĺžky, hmotnosti, objemu a času. Určovanie času s presnosťou na polhodiny. Počtové výkony s peniazmi. Upevnenie geometrického učiva o rovinných a priestorových útvaroch.
PROCES Zameriavame sa na praktické meranie dĺžky, hmotnosti, objemu a času. Žiakom vysvetlíme, kde sa môžu stretnúť s pojmami milimeter, kilometer, gram, tona. Prakticky s nimi precvičujeme používanie budíka a digitálnych hodín. Počtové výkony s peniazmi uplatňujeme pri slovných úlohách s použitím platidiel a pri praktickom riešení príkladov pri nakupovaní.

Charakteristika predmetu -Hudobná výchova

1. ROČNÍK

Predmet hudobná výchova ako jeden z výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia. Ciele hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej koly je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v príťažlivo motivovaných hudobných činnostiach – speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie, cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

Ciele predmetu

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchové diferenciáciu, senzomotorické schopnosti,
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi.

Chceme docieliť, aby hudobná výchova súčasne a harmonicky rozvíjala city, zmysly, intelekt jedinca, umožňovala chápať ľudské hodnoty a prinášala žiakom uvoľnenie tým, že strieda rozumové napätie s citovými dojmami.

Obsah

Počúvanie širšieho repertoáru reprodukovanej hudby (CD, kazeta a pod.).

Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária a jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia (šuchotanie papiera, štrnganie kľúčmi, prelievanie tekutiny v zatvorenej fľaši atď.) – najprv s vizuálne vnímaným zdrojom zvuku, potom bez vizuálne vnímaného zdroja zvuku.

Určovanie zdroja zvuku.

Motivácia dieťaťa k vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch.
Určovanie vlastností vnímaných zvukov – dĺžky, intenzity (dlhý tón/zvuk – krátky, hlasný – tichý, hudba – ticho, hudba/ľudský hlas – reč).

Hudobno-pohybové hry.
Nácvik jednoduchých piesní.

2. ROČNÍK

Ciele:
- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie,
- sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu,
- rozvíjať senzomotorické schopnosti,
- rozlišovať ľudský hlas a iné zvuky,
- uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus,
- prebúdzať záujem o hudbu na princípe detskej hry.

Obsah:
Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária a jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia bez vizuálneho vnímania zvuku.
Určovanie zdroja zvuku.
Určovanie vlastností vnímaných zvukov: dlhý - krátky tón, hlasný - tichý tón, hudba - ľudský hlas.
Vyludzovanie zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch.
Detské popevky, riekanky, vyčítanky (**Varila myšička kašičku; Medveďku, daj labku; Hijo, hijo na koníčku; Haju, haju, hajušky; Ťap, ťap, ťapušky** a iné).
Detské piesne (**Prší, prší; Čížiček, čížiček; Bola babka; Čo by koza neskákala; Bude zima; Šila som; Išla sova na tanec** a iné).
Detské hudobno-pohybové hry (**Kolo, kolo mlynské; Venček; Tanček; Na ručníček** a iné.
Hra na telo na známe piesne, rečňovanky.
Počúvanie vokálnych a inštrumentálnych miniatúr, kolied, ľudových piesní.

Proces:
Na princípe detskej hry utvárame predpoklady k primeranému vnímaniu hudby, spevu, rozvíjame hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu a rytmus.
Hudobno-pohybovými hrami vytvárame interakcie s viacerými žiakmi, zjednocujeme kolektívny spev.
Učíme žiakov pohybom reagovať na počutú hudbu, snažíme sa kultivovať ich hudobno-pohybové prejavy.

3. ROČNÍK

CIELE Utvrdzovať základné hudobné vedomosti a návyky z predchádzajúcich ročníkov,
– vytvárať predpoklady na primerané vnímanie hudby, na spev a ostatné hudobné prejavy,
– rozvíjať hudobnú pozornosť, pamäť a predstavivosť,
– rozvíjať zmysel pre tonalitu,
– osvojiť si nové piesne a hudobno-pohybové hry.
OBSAH Rytmické cvičenia, využitie nástrojov Orffovho inštrumentária.
Vyludzovanie zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch.
Určovanie vlastností vnímaných zvukov: dlhý – krátky tón, hlasný – tichý tón, hudba – ľudský hlas.
Melodizácia slov alebo slovných zoskupení, rečňovaniek, vyčítaniek, hádaniek.
Detské piesne – Vrabec muzikant; Húsky, húsky; Náš Brok; Paste sa húsatká, paste; Kohútik jarabý; Červené jabĺčko a iné. Detské hudobno-pohybové hry – Zajačik do lesa; Skáče žaba po blate; A ty Hana, stoj v kole; Češem si hlavičku a iné. Hra na telo na známe piesne, rečňovanky.

Počúvanie vokálnych a inštrumentálnych miniatúr, kolied, ľudových piesní.
PROCES Pri speve sa snažíme, aby žiaci mäkko nasadzovali tón, uvoľňovali hlasové orgány, učíme ich prirodzene vdychovať a prostredníctvom rôznych podnetných hier upevňovať správnu výslovnosť a artikuláciu. Pri pohybových činnostiach vedieme žiakov k tomu, aby sa naučili pohybom reagovať na zmenu výšky, dĺžky, sily tónov, aby sa podľa rôznych úderov (napr. na bubienok) naučili meniť smer, tempo a druhy chôdze, behu, pochodu i poskokov. 423

4. ROČNÍK

CIELE Upevňovať základné hudobné vedomosti a návyky z predchádzajúcich ročníkov,
– kultivovať pohybový prejav podľa hudby,
– rozvíjať schopnosť spoločne spievať v skupinách,
– rozvíjať schopnosť rozlišovať výrazné rozdiely vo výške a sile tónu,
– osvojiť si nové piesne a hudobno-pohybové hry.
OBSAH Rytmické cvičenia, využitie nástrojov Orffovho inštrumentária. Vyludzovanie zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch. Určovanie vlastností vnímaných zvukov: výška a sila tónu, vyjadrovanie rôznej kvality pohybom. Jednoduché pohybové hry so sprievodom rečňovanky, piesne alebo hudobného nástroja. Spresňovanie rytmu opakovaných pohybov. Detské piesne – Kukulienka, kde si bola; Kytička; Fúkaj, fúkaj teplý vetrík; Maličká som; Jeden, dva, tri; Zahrajte mi muzikanti; Sláviček; Krásna, krásna, Na dvore býva sliepočka naša a iné). Detské hudobno-pohybové hry – Fúka vetrík; Tiky-taky; O husičky; Na vlka a líšku; Cip, cip, cipovička a iné. Počúvanie vokálnych a inštrumentálnych miniatúr, kolied, ľudových piesní.
PROCES Pravidelnými speváckymi činnosťami utvárame základný repertoár detských piesní rôzneho žánru. Pri jednoduchých spôsoboch hry na detských hudobných nástrojoch zdokonaľujeme manipulačné zručnosti žiakov. V hudobno-pohybových hrách si žiaci rozvíjajú základné pohybovo-rytmické prvky a napodobňujú známe pracovné činnosti. Počúvanie hudby sa harmonicky spája s pohybovým prejavom, kde môžu žiaci vyjadriť citový zážitok z tejto hudby. Vhodným výberom skladieb s relaxačnými účinkami môžeme počúvanie hudby využiť aj ako prostriedok muzikoterapie.

Charakteristika predmetu

5. ROČNÍK

Hudobná výchova je súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia. Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v hudobných činnostiach speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne. Osvojujú si poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich zvuky. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovenskej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácia, cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladeného s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

Ciele predmetu

Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy je **rozvoj hudobnosti žiakov spevom**, **hrou na jednoduché hudobné nástroje**, **počúvaním hudby**, **pohybovým prejavom** vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Hudobná výchova učí žiakov ***vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:***

- vnímať krásu umeleckých diel, ľudových tradícií, produktov ľudskej práce
- poznať bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu)
- správať sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám
- ovládať základné pravidlá a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka
- nepoškodzovať kultúrno-historické dedičstvo a poznať ľudové tradície

Cieľom hudobnej výchovy je aj:

rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova.
osvojiť si jednoduché piesne a riekanky.

Obsah

Vytváranie interakcií s viacerými deťmi naraz a medzi nimi navzájom prostredníctvom hudobných aktivít, podľa individuálnych schopností a celkového charakteru skupiny.
Počúvanie jednoduchých detských piesní (rôzny žáner).
Rozlišovanie jednotlivých spievaných slov piesní, s prípadnou rytmizáciou, hrou na telo apod.
Učenie sa jednoduchých piesní a riekaniek (výber individuálne závislý na preferencii dieťaťa.
Rytmické cvičenia, využitie nástrojov Orffovho inštrumentária, rozlišovanie dlhých tónov.
Hudobno- pohybové prejavy, tanečné prvky.
Oboznámenie sa so štátnou hymnou (správanie sa pri hymne).

6. ROČNÍK

CIELE

- Prehĺbiť základné hudobné návyky, ktoré žiaci získali v predošlých ročníkoch,
- viesť žiakov slovom, melódiou, rytmom k jednoduchému samostatnému prejavu,

- hudbou a spevom vyvolávať v žiakoch kladné emócie,
- osvojiť si jednoduché piesne a riekanky,
- oboznámiť sa so štátnou hymnou.

OBSAH

- Rytmické cvičenia, využitie nástrojov Orffovho inštrumentária, rozlišovanie dĺžky tónov.
- Detské piesne (Ťuki, ťuki, Mikuláš, Búvaj dieťa, Pec nám spadla, Prší, prší, Moja mamka niečo má, Gúľalo sa gúľalo)
- Rečňovanky, riekanky (Ide vláčik, Hej, koledník, Štefan, Šibi – ryby)
- Hudobno-pohybové hry (Zlatá brána, Tancuj, tancuj, Išla sova na tanec, Pásla ovečky)
- Počúvanie ľudových piesní, vokálnych a inštrumentálnych skladieb (Spí dieťatko, Haju, haju hajušky, Padá sniežik, Bude zima, bude mráz, Slovenská štátna hymna, Vlak, vlak sa rozbieha).

PROCES

Žiaci si osvojujú nové piesne zborovým a skupinovým spevom. S pomocou vytvárajú inštrumentálne sprievody. Pomáhame im a spolupracujeme s nimi podľa ich schopností tak, aby hudba a spev v nich vyvolávali radosť a kladné emócie. Vedieme ich ku kultivovaným pohybovým prejavom. Nacvičujeme pochod, rytmické tanečné prvky ako prísunný krok bokom. Prehlbujeme rytmické cítenie žiakov. Nacvičujeme správanie žiakov pri počúvaní slovenskej štátnej hymny.

7. ROČNÍK

CIELE Viesť žiakov k uvoľnenému, plynulému spevu, k ľahkému tvoreniu tónu,

– rozvíjať zmysel pre rytmus,

– uvoľňovať telesno-pohybovú a spevácku motoriku žiakov,

– rozvíjať sluchové vnímanie pri počúvaní skladieb,

– oboznámiť žiakov s hudobnými nástrojmi.

OBSAH Rytmické cvičenia, rozlišovanie výšky tónov, rozlišovanie rytmu jednoduchej melódie. Detské ľudové a umelé piesne – Pod horou, pod horou; Zelená sa bučina; Sláviček; Fúkaj, fúkaj fujavica; Vitaj nám, stromček náš; Sniežik sa nám chumelí; Poznáte zajka?; Červený kacheľ a iné. Počúvanie skladieb s vyhranenou spoločenskou funkciou (uspávanka, pochod). Poznávanie hudobných nástrojov: klavír, husle. Hudobno-pohybové hry a ľudové tance.

PROCES Žiakov učíme tvoriť ľahký tón, hospodárne dýchať, zreteľne vyslovovať a čisto intonovať. V hudobných činnostiach vychádzame z individuálnych schopností žiakov. V skladbách na počúvanie učíme žiakov rozoznávať zvuk klavíra, huslí. Ľudové hudobno-

pohybové hry žiaci nacvičujú v súlade so základným charakterom hudby, nejde o presný nácvik ľudových tancov. Výber piesní na spev a piesní na počúvanie možno doplniť regionálnou hudbou alebo hudbou podľa výberu učiteľa.

8. ROČNÍK

CIELE Viesť žiakov k ľahkej a presnej spevnej artikulácii,
– rozvíjať schopnosť vyjadriť náladu piesne a hudby prirodzeným kultivovaným pohybom,
– uplatňovať tanečné prvky pri pohybovom stvárnení hudby,
– rozvíjať schopnosť sústredene počúvať inštrumentálne a vokálne skladby,
– oboznámiť žiakov s ďalšími hudobnými nástrojmi.

OBSAH Rytmické cvičenia, rozlišovanie dynamiky, tempa, rytmu a výškového pohybu jednoduchej melódie. Detské piesne, ľudové a umelé piesne – Išiel strašiak; Semafor; Čierne oči, choďte spať; Pri Prešporku na Dunaji; Tu je zima zas; Jedna ruža, dve ruže; Chodíme, chodíme; Anička, dušička, kde si bola a iné. Počúvanie skladieb v regionálnej ľudovej tvorbe a v detskej populárnej piesni. Poznávanie hudobných nástrojov: bubon, trúbka. Hudobno-pohybové hry a ľudové tance. Uplatňovanie tanečných prvkov ako cvalové poskoky, poskočný krok, otočky, úklony. Pokus o osvojenie tanečných krokov polky.

PROCES V hudobných činnostiach i naďalej vychádzame z individuálnych schopností žiakov. V skladbách na počúvanie učíme žiakov rozoznávať zvuk bubna a trúbky. Výber piesní na spev a piesní na počúvanie doplníme aj o detskú populárnu pieseň a regionálnu ľudovú tvorbu. Vedieme žiakov k prirodzenému a kultivovanému uplatňovaniu tanečných prvkov pri pohybovom stvárnení hudby.

9. ROČNÍK

CIELE Prehlbovať schopnosť sluchom rozlišovať známe hudobné nástroje,
– prehlbovať čistotu kolektívneho spevu,
– uplatňovať tanečné prvky pri pohybovom stvárnení hudby,
– rozvíjať schopnosť sústredene počúvať inštrumentálne a vokálne skladby.

OBSAH Rytmické cvičenia, využitie
Orffovho inštrumentária, reprodukovanie dvojdobého a trojdobého taktu spevom, pohybom a nástrojovou hrou.

Detské piesne, ľudové a umelé piesne – Prešporská kasáreň; Keď si chorý, milý synku – D. Kardoš; Tam okolo Levoči; To tá Heľpa; Snehuliačik – M. Novák; Spievanky, spievanky; Kázala mi mati; Pieseň o jari – J. Matuška a iné. Počúvanie skladieb v regionálnej ľudovej tvorbe a v detskej populárnej piesni.

Rozlišovanie melódie a spevu. Rozoznávanie zvukov klavíra, huslí, bubna a trúbky v skladbách na počúvanie. Hudobno-pohybové hry a ľudové tance. Poznávanie valčíka v tanečných skladbách. Základy tanečných krokov valčíka.

PROCES Vo všetkých hudobných činnostiach i naďalej vychádzame z individuálnych schopností žiakov. Učíme ich sústredene počúvať krátke inštrumentálne a vokálne skladby a zameriavať pozornosť na niektorý výrazný prvok počúvanej skladby. Využívame možnosti terapeutického pôsobenia predmetu ako prostriedku psychickej a fyzickej relaxácie a aktivizácie.

10. ROČNÍK

CIELE Interpretovať vybrané ľudové a umelé piesne,

– rozlišovať rytmické a hudobné nástroje,

– prehlbovať schopnosť sluchom rozlišovať známe hudobné nástroje,

– uplatňovať tanečné prvky pri pohybovom stvárnení hudby.

OBSAH Rytmické cvičenia, využitie

Orffovho inštrumentária.

Oboznámenie sa s pojmami nota, notová osnova, husľový kľúč.

Detské piesne, ľudové a umelé piesne – Hej, už sa na tej hore; Po valasky od zeme; Čie sú to kone; Búvaj, Dieťa krásne; V richtárovej studni; Prvý jarný deň – A. Čobej; A od Prešova; V záhradôčke pod okienkom a iné. Ľudové piesne vlastného regiónu. Počúvanie skladieb rôznych hudobných žánrov.

Rozlišovanie rytmických a hudobných nástrojov.

Rozoznávanie zvukov známych hudobných nástrojov v skladbách na počúvanie.

Poznávanie ďalších hudobných nástrojov (napríklad flauta, klarinet, lesný roh, harfa a iné). Hudobno-pohybové hry a ľudové tance. Základy tanečných krokov spoločenských tancov.

PROCES Návštevou miestnych alebo regionálnych hudobných podujatí (festivaly, folklórne podujatia) rozvíjame hudobnú a kultúrnu úroveň žiakov, schopnosť sústredene počúvať hudbu rôznych žánrov. Hudobné činnosti usmerňujeme tak, aby prinášali žiakom radosť. Hudobno-pohybové a inštrumentálne činnosti žiakov aktivizujú a zároveň pôsobia aj relaxačne. Naďalej využívame prvky muzikoterapie.

Charakteristika predmetu- Výtvarná výchova

1. ROČNÍK

Vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím má svoje nezastupiteľné miesto aj výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom s mentálnym postihnutím rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú aj komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči a nonverbálna forma komunikácie. Výchovno-vzdelávacie ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality,
- rozvoj priestorovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko – ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- spoločné výtvarné aktivity pomocou napodobovania.

Výchovno – vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s predmetmi slovenský jazyk, hudobná výchova, pracovné vyučovanie a telesná výchova.

<u>Ciele predmetu</u>

Rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
rozvíjať koordináciu oko – ruka,
rozvíjať senzo-motorickú koordináciu,
rozvíjať percepciu,
rozvíjať zmyslové vnímanie.

<u>Obsah</u>

Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel).
Kreslenie kruhov, špirály, vlnovky.
Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov: strom, ker, lopta, klbko.
Napodobovanie jednoduchých tvarov.
Maľovanky – vyfarbovanie.
Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby).
Liatie, kvapkanie, odtláčanie farby.
Hra s farbou: vytváranie farebných škvŕn, drievkom, prstami.
Modelovanie (modurit, plastelína).
Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie modelovacej hmoty jednou a oboma rukami, šúľanie, stláčanie, vaľkanie, vytváranie tvarov jednoduchých predmetov: guľôčka, had, ovocie.
Používanie štipcov: vyštipovanie malých kúskov z plastelíny.

Stratégie vyučovania

Metódy, formy a prostriedky vyučovania výtvarnej výchovy majú stimulovať rozvoj senzo-motorických a poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľ má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepším výkonom, podporovať jeho aktivity všeobecne.

Metódy

Slovné metódy:
- monologické – rozprávanie, výklad, vysvetľovanie
- dialogické – rozhovor

Demonštrané metódy:
- pozorovanie predmetov a javov
- demonštrácia statických obrazov

Praktické metódy:
- nácvik pohybových zručností
- nácvik pracovných zručností
- grafické a výtvarné činnosti

Motivačné metódy
Diagnostické metódy

Formy

Individuálna práca žiakov – žiaci pracujú samostatne na zadanej úlohe.
Skupinová práca žiakov – žiaci pracujú v malých skupinkách.

Prostriedky hodnotenia

Ústne hodnotenie.

2. ROČNÍK

CIELE

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom ročníku,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk, uchopenie a pustenie predmetu,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať lateralitu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu

OBSAH

- **Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)**

- Kresba čiar, oblúkov, kruhov, špirál, vlnoviek.
- Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov : lopta, slnko, kvet a iné.
- Napodobňovanie jednoduchých tvarov.
- Maľovanky – vyfarbovanie.
- Kreslenie na betónovú alebo asfaltovú plochu hrubými kriedami.

- **Maľba (tampón, drievko, hrubá fixka, prstové farby, akvarelové farby, tempery)**

- Liatie, kvapkanie, otláčanie, dotváranie farebných škvŕn, hra s farbami.
- Ukladanie farieb hrubým štetcom na plochu papiera.
- Rytmické radenie kontrastných farieb.

- **Modelovanie (plastelína, cesto, modurit)**

Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, vaľkaním, vyťahovaním. Formovanie materiálu prstami, dlaňami. Vytváranie modelov jednoduchého tvaru.

PROCES
Precvičujeme motoriku rúk a prstov. Grafické vyjadrovanie pohybových predstáv ako miešanie, mletie, vstávanie, skákanie, vietor, robia žiaci postojačky a na veľkej ploche. Prechádzame od veľkej plochy k menšej.
Prebúdzame elementárny zmysel pre priestor v súvislosti s poznávaním životného prostredia.

3. ROČNÍK

CIELE Rozvíjať zmyslové vnímanie a pozornosť,
– rozvíjať predstavivosť,
– naučiť žiakov používať výtvarné materiály a pomôcky,
– vedieť rozlišovať a pomenovať základné farby,
– rozvíjať grafický prejav a estetické cítenie žiakov.
OBSAH Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)
- Voľné kreslenie
– rozvíjanie grafického pohybu ruky.
Horizontálne a vertikálne čiary, oblúky, kruhy, vlnovky, špirály veľkým aj malým pohybom. - Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov: jablko, slivka, strom, had a iné. - Napodobňovanie jednoduchých tvarov.
Maľovanky – vyfarbovanie obrázkov a predkreslených tvarov.
Kreslenie na veľkú plochu hrubými farebnými kriedami. Maľba (tampón, drievko, hrubá fixka, prstové farby, akvarelové farby, tempery)
Liatie, kvapkanie, otláčanie, dotváranie farebných škvŕn, hra s farbami – rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu, kontrast svetlých a tmavých farieb.
Ukladanie farby štetcom na plochu papiera, prerušovanie ťahu štetca bodkami, čiarkami, vytváranie jednoduchých tvarov zväčšovaním škvŕn zo stredu.
Pracovať prstovou farbou, tvoriť odtlačky dlane, prstov, chodidla.
Nanášať farbu prstom technikou kresby. Rozotierať farebnú škvrnu prstom alebo drievkom. Modelovanie (plastelína, modurit, cesto, rôzne modelovacie materiály) Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, vaľkaním, vyťahovaním, šúľaním. Modelovanie guľe medzi dlaňami krúživým pohybom rúk. Váľanie valčeka medzi dlaňami a medzi dlaňou a podložkou priamymi pohybmi rúk. Vytváranie objemu točením ušúľaného valčeka (miska, košík, pečivo a iné). Modelovanie jednoduchej skutočnosti uplatňovaním schopnosti splošťovať guľu, ohýbať okraje placky (ovocie, huby, had, lopta). Modelovanie na pieskovisku a na pieskovom stole.
PROCES Rozvíjame pozorovacie schopnosti a zrakovú pamäť. Žiaci vnímajú a pozorujú jednoduché predmety zo svojho okolia, voľne ich zobrazujú. Pracujeme na rôznych plochách,

podľa účelu striedame veľké a menšie formáty. Vedieme žiakov k spresňovaniu ich výtvarného prejavu. Využívame mäkký grafický materiál. Na vytváranie elementárneho zmyslu pre priestor v súvislosti s rozvíjaním hmatu využívame hmatové hádanky, hru na slepú babu. Pri práci s prstovými farbami musí zloženie farby rešpektovať zdravotné riziká.

4. ROČNÍK

CIELE Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
– učiť sa kresliť postavu a postupne zobrazovať niektoré dôležité detaily,
– učiť sa kresbou znázorniť znaky zvieracej figúry,
– učiť sa vystihnúť trojrozmernosť prostredníctvom modelovania,
– vyjadriť svoj vzťah k prírode prostredníctvom maľby.
OBSAH Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)
- Voľné kreslenie – rozvíjanie grafického pohybu ruky na rôzne veľkých plochách papiera s rôznym materiálom.
- Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu.
- Kreslenie postavy a postupné zobrazovanie niektorých dôležitých detailov tváre.
- Tematické kreslenie na základe citového prežívania (zážitky z vychádzok, hier, z rodinného života). - Znázorňovanie /naznačovanie charakteristických znakov zvieracej figúry.
- Koláž – použitie prvkov z textilu alebo papiera a dokresľovanie. Maľba (tampón, drievko, hrubá fixka, prstové farby, akvarelové farby, tempery)
- Liatie, kvapkanie, otláčanie, dotváranie farebných škvŕn, hra s farbami – rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu. - Pokrývanie celej plochy papiera maľbou, prostredníctvom plošne nanášaných farieb veľkým aj malým štetcom.
- Nanášanie farby prstom technikou kresby, rozotieranie farebnej škvrny drievkom. - Vyjadrovanie vzťahu k prírode prostredníctvom maľby.
- Zobrazovanie atmosféry a nálady (krajina v zime, v lete, v noci, počas dažďa a podobne). Modelovanie (plastelína, modurit, cesto, rôzne modelovacie materiály) - Modelovanie technikou konštruovania, zlepovania jednotlivých častí, spevňovanie spojov navlhčenými prstami.
- Modelovanie zvieracej figúry, tvaru tela a jeho typických znakov. Naznačenie pohybu zvieracej figúry.
- Utváranie reliéfu otláčaním predmetov rôzneho profilu na uhladenú plochu modelovacieho materiálu.
- Modelovanie na pieskovisku a na pieskovom stole.
PROCES Pracujeme na rôznych plochách podľa účelu. Vedieme žiakov k spresňovaniu ich výtvarného prejavu, k slovnému vyjadreniu obsahu kresby. Učíme ich naznačiť charakteristické črty postavy. Na základe pozorovania, zážitkov alebo rozprávok ich učíme znázorňovať alebo naznačovať typické znaky zvieracej figúry v rôznych polohách. Experimentujeme s vlastnosťami farieb a ich možnosťami, tvoríme nové odtiene.

Charakteristika predmetu- výtvarná výchova

5. ROČNÍK

Predmet výtvarná výchova ako jeden z výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutým má nezastupiteľné miesto. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom s mentálnym postihnutím rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú aj komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.
Výchovno-vzdelávacie ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality,
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko-ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- spoločné výtvarné aktivity pomocou napodobňovania.

Výtvarná výchova vzhľadom na jej rozmanité možnosti pôsobenia na motoriku a psychiku žiakov s mentálnym postihnutím je v špeciálnej škole nezastupiteľná. Má široký záber medzipredmetových vzťahov, v rozvoji citovej výchovy a veľkou mierou prispieva k celkovej rehabilitácii žiakov. V procese vyučovania výtvarnej výchovy je potrebné neustále brať do úvahy nielen výtvarnú typológiu detí, ale hlavne druh a stupeň postihnutia s prihliadnutím na individuálne schopnosti žiaka.
Vhodné je využiť možnosti terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

Ciele predmetu

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prijať pravidlá pri rôznych aktivitách,
- prispôsobovať sa požiadavkám skupiny,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať fantáziu,
- rozvíjať farebné cítenie,
- rozvíjať výtvarné zručnosti,
- rozvíjať zmyslové vnímanie,
- rozvíjať individuálne schopnosti a predpoklady mentálne postihnutých detí tak, aby si osvojili zručnosti, ktoré dokážu využiť v osobnom živote.

Obsah

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Na vychádzkach a pri hrách si žiaci všímajú prírodu a jednotlivé prírodniny. Zbierajú prírodné materiály pre ich zvláštnosti, pozorujú ich ,triedia, vtláčajú do vhodných materiálov- piesok, hlina, blato, sadra, plastelína.
Tematické práce – domov, školské prostredie, kamaráti, zvieratá , príroda v rôznych obdobiach.
Do vyučovacích jednotiek výtvarnej výchovy zaraďujeme prvky arteterapie. Uplatňujeme kresbu, maľbu, modelovanie, grafiku, výtvarné hry s rozličnými materiálmi a výtvarnými prostriedkami.

Práca s výtvarnými prostriedkami

Kresba (ceruzka, rudka, suchý pastel, voskový pastel, farebný pastel).

- Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu, zo štvorca a z obdĺžnika.
- Kresba ľudskej postavy.
- Koláž- textil, papier a dokresľovanie, dekoratívny motív.

Maľba (štetec, drievko, tampón, temperové farby, akvarelové farby, anilínové farby, prstové farby, tuš).

- Poznávanie vlastností farby, rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu, husté a riedke farby, svetlé a tmavé farby.
- Kontrast farieb- radenie svetlých a tmavých rozlične širokých pásov. Pochopenie jednoduchého členenia plochy s využitím farby a línie. Dbáme o vhodný výber farieb v dvoj-trojfarebných kombináciách.
- Miešanie farieb.

Modelovanie (hlina, plastelína, modurit).

- Modelovanie v piesku.
- Vykrajovanie tvarov z modelovacej hmoty pomocou formičky.
- Tvarovanie modelovacej hmoty pomocou drievka a špachtle.
- Dotváranie modelu iným drobným materiálom.
- Modelovanie zložitejších predmetov: pletená vianočka, korbáč, zvieratká a iné.

Grafika (linoleum, rydlá, grafické farby).

- Rytie rydlami do linolea.
- Technika nanášania farieb na rytinu.
- Práca s grafickým lisom.

Proces
Na základe priameho pozorovania predmetov dennej potreby a pozorovania prírodnín, vedieme žiakov k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu. Pri voľbe námetov vychádzame zo sveta blízkeho žiakom, z ich priamych zážitkov a skúseností. Aktuálne realizujeme návštevy výstav výtvarných prác detí a výstav insitného umenia.

Stratégie vyučovania

Metódy

- motivačné
- expozičné
- samostatnej práce
- fixačné
- diagnostické
- hodnotiace
- individuálneho prístupu
- používania inštrukčných médií
- povzbudenia

Formy

- vyučovacia jednotka

- práca vo výtvarnej triede- individuálna práca, skupinová práca
- práca v exteriéri- individuálna práca, skupinová práca
- návštevy výstav výtvarného umenia

Prostriedky hodnotenia

- ústne hodnotenie,
- písomné hodnotenie
- vzájomné hodnotenie žiakov.

6. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať zmyslové vnímanie, pozornosť a predstavivosť,

- rozvíjať elementárny zmysel pre priestor,

- oboznámiť sa s výtvarným dielom prostredníctvom ilustrácií a reprodukcií výtvarných diel,

- rozvíjať zmysel pre krásu prírody a vzťah k životnému prostrediu.

OBSAH

- **Kresba (krieda, ceruza, voskový pastel, fixka, rudka, suchý pastel)**

- Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu (lopta, snehuliak, kolesá), zo štvorca (dom), z obdĺžnika (skriňa).

- Kresba ľudskej postavy.

- Schematické kreslenie zvierat.

- Kresby vychádzajúce z farebných škvŕn, z čiar, z vlnoviek.

- Koláž – kombinovanie s inými technikami (dokresľovanie pastelkami, nalepovanie obrázkov).

- **Maľba (akvarelové farby, tempery, štetec)**

- Rozpíjanie, zapúšťanie do mokrého podkladu (krajina, obloha).

- Hra s náhodou – dotváranie farebnej škvrny na základe predstáv.

- Dekoratívne práce – pomocou jednoduchých techník tlače (zvitok papiera, pokrčený papier) rozvíjať zmysel pre rytmus a tvorivé radenie prvkov.

V dekoratívnych kompozíciách môžeme využiť rôzne vystrihovačky, koláže a mozaiky.

- **Modelovanie (plastelína, modurit)**

- Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor. Modelovanie jednoduchej skutočnosti a vyjadrovanie predstáv na základe fantázie.

- Vykrajovanie tvarov pomocou formičky, tvarovanie pomocou špachtle, drievka, dotváranie drobným materiálom.

PROCES

Vedieme žiakov k objavovaniu a pozorovaniu tvarov, vecí z hľadiska ich úžitku a materiálu. Pri kolektívnych výtvarných prácach učíme žiakov spolupracovať s ostatnými, prispôsobovať sa požiadavkám skupiny. Pri kresbe ľudskej postavy vedieme žiakov k vystihnutiu proporcionality jednotlivých častí ľudského tela. Poznávajú vlastnosti rozličných modelovacích materiálov a porovnávajú rozdiely medzi nimi.
Oboznamujeme žiakov s ukážkami ilustrácií z kníh pre deti. Od jednoduchého opisu obrázka prechádzame k opisu jednotlivých postáv, k vyjadreniu priestoru.

7. ROČNÍK

CIELE Spresňovať, rozvíjať a obohacovať získané zručnosti v základných výtvarných technikách,
– pestovať vkus a zmysel pre farebnosť,
– rozvíjať obrazotvornosť, fantáziu a spontánny prejav žiaka,
– zdokonaľovať schopnosť kresby postavy a uplatňovať ju v kompozícii tematických prác,
– rozvíjať predstavivosť a tvorivosť pri výtvarnom vyjadrení figúr zo známych rozprávok.
OBSAH Kresba (drievko, perko – tuš, voskový pastel, ceruza, krieda, rudka, suchý pastel, fixka) Čo sa mi páči, čo mám rád, čo rád kreslím (zmenšovanie alebo zväčšovanie zvoleného tvaru). Výtvarné vyjadrenie ľudskej postavy. Pokus o odlíšenie mužskej, ženskej a detskej postavy. Zobrazovanie ľudských a zvieracích figúr zo známej rozprávky, dotváranie pozadia - koláž, kombinácia techník. Maľba (akvarelové farby, tempery, štetec, drievko, suchý a mastný pastel) Zachytenie reality, proporcionalita jednotlivých častí k celku (napr. zobrazovanie dopravných prostriedkov, domov a iné). Využívanie kontrastu studených a teplých farieb pri zobrazovaní prírodnín a predmetov dennej potreby. Dotváranie pozadia mozaiky alebo koláže maľbou (napr. ryba, slnečnica a iné). Modelovanie (hlina, plastelína, modurit, cesto) Priestorové geometrické tvary rôznych veľkostí (guľa, valec, kocka). Vyťahovaním modelovacieho materiálu tvarovanie zvieracích a ľudských figúr. Tvarovanie jednoduchých nádob (tanierov, misiek) z gule jej stláčaním dlaňou a vytláčaním prstami.
PROCES V procese vyučovania výtvarnej výchovy neustále berieme do úvahy stupeň postihnutia žiaka s prihliadnutím na jeho individuálne možnosti a schopnosti. Pri téme „ Čo sa mi páči, čo mám rád, čo rád kreslím“ ako námet poslúžia hračky, zvieratká, ľudia, domy, kvety, stromy, autá. Žiak si vyberie jeden námet a ten nakreslí ako najmenší. Potom zväčšuje tento námet ešte 2 krát (malý – väčší – najväčší). Alebo uplatňujeme obrátený postup (veľký – menší – najmenší). Ľudskú postavu môžeme tvoriť technikou koláže strihaním, vytrhávaním a nalepovaním, alebo kreslením a maľovaním využívajúc celú plochu papiera. Pri maľbe suchým pastelom je vhodné používať papiere s drsnejším povrchom.

8. ROČNÍK

CIELE Rozvíjať a obohacovať získané zručnosti v základných výtvarných technikách,
– kresliť postupne dokonalejší grafický typ postavy človeka v určitej dejovej súvislosti,
– učiť sa zložitejšie a detailnejšie vymodelovať postavu,
– uplatňovať získané výtvarné zručnosti v plošných a priestorových prácach.
OBSAH Kresba (drievko, perko – tuš, voskový pastel, ceruza, krieda, rudka, suchý pastel, fixka) - Charakteristické črty ľudskej postavy, odlíšenie mužskej, ženskej a detskej postavy. - Zobrazovanie ľudskej tváre muža a ženy líniou, farbou a plochou (vlasy, brada, fúzy). Maľba (akvarelové farby, tempery, štetec, drievko, suchý a mastný pastel)

- Zobrazovanie postáv v určitom prostredí, zobrazovanie situácií typických pre dané prostredie (deti sa hrajú na ihrisku, otec šoféruje v aute, mama varí v kuchyni, lekár ošetruje pacienta). Plošné a priestorové práce
- Kombinovanie rôznorodých materiálov pri vytváraní kompozičných celkov (dopravné prostriedky, domy v ulici, naša škola).
- Zobrazovanie ľudských a zvieracích figúr používaním výstrižkov rôzneho druhu papiera, dotváranie pozadia - koláž, kombinácia techník. Modelovanie (hlina, plastelína, modurit, cesto)
- Vyťahovanie drobných detailov vymodelovaných predmetov, zvieracích a ľudských figúr. - Modelovanie ľudskej hlavy vytvarovaním gule, modelovanie očí a úst (vtláčaním prsta do modelovacieho materiálu), nosa a uší (vyťahovaním).

PROCES Na základe rozhovoru a priameho pozorovania svojej tváre v zrkadle, ostatných spolužiakov, poukazujeme na charakteristické znaky tváre. Prostredníctvom rozhovoru o kresbe spresňujeme predstavy žiakov. Vedieme ich k obsahovo a výtvarne rozvinutému námetu, k technicky dokonalejšej kresbe. V maľbe sa zameriavame na témy vyvolané citovými zážitkami z blízkeho prostredia žiaka.

9. ROČNÍK

CIELE Vedieť rozlišovať, porovnávať a pomenovať línie, farby, tvary, objekty a uplatniť ich
– podľa svojich schopností vo svojej plošnej i priestorovej tvorbe,
– zobrazovať tvary úžitkových predmetov,
– rozvíjať a obohacovať získané zručnosti v základných výtvarných technikách,
– vedieť vnímať a hodnotiť vlastnú tvorbu i tvorbu iných,
– vedieť prezentovať výsledky svojej tvorby v triede za pomoci učiteľa.

OBSAH Kresba (drievko, perko – tuš, voskový pastel, ceruza, krieda, rudka, suchý pastel, fixka)
- Veci, ktoré slúžia človeku. Pozorovanie a zobrazovanie tvarov úžitkových predmetov, kresba a farebné vyjadrenie predmetov, ich funkčnosť.
- Portrét – zachytenie výrazu tváre, vyjadrenie nálady. Maľba (akvarelové farby, tempery, štetec, drievko, suchý a mastný pastel)
- Správne komponovanie a zobrazovanie priestoru, rozvíjanie citu pre priestor.
- Hry s líniami a farbami. Plošné a priestorové práce
- Kombinovanie rôznorodých materiálov pri vytváraní kompozičných celkov.
- Zobrazovanie ľudí, zvierat a vecí - koláž, fotokoláž, kombinácia techník.
- Dekoratívne práce zamerané na ľudové umenie v súvislosti s kultúrou bývania a odievania, jednoduchá ornamentálna kresba a výplň plochy podľa šablón. Modelovanie (hlina, plastelína, modulit, sadra)
- Náhrdelník, náramok rôznych veľkostí a farieb.
- Modelovanie dvoj a trojrozmernej plastiky jednoduchých štylizovaných tvarov.

PROCES Námety čerpáme napríklad z vecného učenia a slovenského jazyka. Vyberáme námety, v ktorých môžu žiaci vychádzať zo svojich skúseností a predstáv. Na ich vyjadrenie si volia postupy a prostriedky s pomocou učiteľa. Naďalej oboznamujeme žiakov s ukážkami ilustrácií z kníh pre deti. Zameriavame sa na portréty a zachytenie výrazu tváre.

10. ROČNÍK

CIELE Uplatňovať získané zručnosti pri realizácii vlastnej práce,
– využívať vlastnosti a vzťahy medzi líniami, farbami a tvarmi,
– rozlišovať odtiene a ladiť farby,
– rozvíjať osvojené výtvarné zručnosti,
– prezentovať výsledky svojej tvorby.

OBSAH Kresba a maľba Kresba a maľba vlastných zážitkov a predstáv. Tvorba plagátu. Tvorba ilustrácie k rozprávke, príbehu, filmu. Plošné a priestorové práce Kombinovanie rôznorodých materiálov pri vytváraní kompozičných celkov. Zobrazovanie ľudí, zvierat a vecí - koláž, fotokoláž, kombinácia techník. Dekoratívne práce zamerané na vytváranie praktických predmetov s využitím dekoratívnych techník (dekupáž, maľba na sklo, maľba na textil, na črepníky a iné). Modelovanie Modelovanie náročnejších tvarov, využívanie drievka a špachtle. Oboznamovanie sa s výtvarným umením Ilustrácie a výtvarné diela v detských knihách a časopisoch. Fotografia, grafika, animovaný film.
PROCES Súčasťou hodín výtvarnej výchovy sú aj návštevy výstav. Oboznamovaním sa s výtvarnými dielami ilustrátorov detských kníh, napr. ako sú ilustrátori Ľ. Fulla, V. Machaj, A. Klimo, Š. Cpin, J. Trnka, V. Bombová, J. Lada, J. Čapek a iní, vzbudzujeme záujem o výtvarné umenie. Podľa potreby učiteľ môže zaraďovať aj psychoterapeutické techniky.

Charakteristika predmetu- etická výchova

5. ROČNÍK

Etická výchova predstavuje overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote.
Poslaním vyučovacieho predmetu je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorom úcta k človeku, k prírode, k životnému prostrediu, k spolupráci, k prosociálnosti a k národným hodnotám zaujímajú významné miesto.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti a vzory správania, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať rozvíjať ich zdravé sebavedomie, učiť ich chápať a akceptovať druhých, rozvíjať myslenie, cítenie, komunikovanie a reagovanie na rôzne životné podmienky, podporovať rozvoj pozitívnych vlastností, oboznamovať a pomôcť im osvojiť si prosociálne hodnoty a postoje primerane k ich veku. Vďaka týmto cieľom etická výchova pripravuje žiakov na zmysluplný, plnohodnotný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti.

Stratégia vyučovania

Základom výchovno-vzdelávacieho procesu Etickej výchovy je pochopiť **zážitkovou formou** novú skutočnosť, postupne si ju osvojiť a aplikovať do bežného života. Po každej zážitkovej aktivite je dôležité zaradiť reflexiu – zhrnutie hlavnej myšlienky vyučovacej hodiny formou dialógu, vlastných slov, úryvkom z poézie, prózy, chvíľou ticha, meditatívnou hudbou.

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania.

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
1. Verbálna a neverbálna	Riadený rozhovor, rozhovor, výklad, tréning, didaktické hry	Hranie a precvičovanie rolí, scénok vo dvojiciach, práca s knihou, vychádzka

komunikácia		**– pozorovanie ľudí v parku, na ulici**
2. Poznanie a pozitívne hodnotenie seba	**Rozhovor, výklad, tréning, ankety, autoreflexia, hry**	**Práca s knihou – motivačné príbehy, aktivity, pracovné listy**
3. Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých	**Rozhovor, riadený rozhovor, výklad, ankety, projekt „Dobrý anjel“**	**Pozorovanie v triede, práca s knihou, pracovné listy, zapojiť sa do projektu „Detský čin roka“**
4. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch,iniciatíva	**Riadený rozhovor, výklad, ankety, tvorba školského časopisu, riešenie úloh, hry**	**Navodenie a riešenie modelových situácií, práca s knihou, koláže**
5. Etické aspekty ochrany prírody	**Rozhovor, ekologické hry, aktivity, ankety**	**Vychádzka do prírody, zberové aktivity, čistenie okolia školy, pracovné listy, internet**

Prostriedky hodnotenia

Žiakov na hodine Etickej výchovy nehodnotíme známkou. Jednotlivcov, dvojicu alebo skupinu žiakov je vhodné slovne pochváliť – oceniť v pribehu i na konci vyučovacej hodiny. Hodnotenie prospechu v 5. ročníku sa na vysvedčení vyjadruje slovne formulkou: absolvoval, neabsolvoval.

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využívajú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	**Odborná literatúra**	**Didaktická technika**	**Materiálne výučbové prostriedky**	**Ďalšie zdroje (internet, knižnica ...)**
1. Verbálna a neverbálna komunikácia	L.Lencz, O. Krížová: Metodický materiál k predmetu Etická výchova	Televízor, DVD, CD s rozprávkovými príbehmi		Práca s knihou: I.Svetlíková, E.Fűlőpová, L. Alberty: Kniha hier
2. Poznanie	L.Lencz, O. Krížová:	CD s meditatívnou hudbou, fotografie		Práca s knihou:

a pozitívne hodnotenie seba	Metodický materiál k predmetu Etická výchova			S.Alexová, K.W. Vopel: Nechaj ma, chcem sa učiť sám
3. Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých	L. Lencz, O. Krížová: Metodický materiál k predmetu Etická výchova	CD s meditatívnou hudbou, fotografie		J.Canfield, H.C. Wells : Hry pro zlepšení motivace a sebepojetí žáků Internet,
4. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva	L. Lencz, O. Krížová: Metodický materiál k predmetu Etická výchova	Televízor, počítač, DVD, CD		práca s knihou: Ch.A. Smith: Třída plná pohody S.Alexová, K.W. Vopel: Nechaj ma, chcem sa učiť sám
5. Etické aspekty ochrany prírody	L.Lencz, E. Ivanová: Metodický materiál III k predmetu Etická výchova	Televízor, počítač, DVD, CD		Internet Práca s knihou: I.Svetlíková, E.Fűlőpová, L. Alberty: Kniha hier Internet Práca s knihou: I.Svetlíková, E.Fűlőpová, L. Alberty: Kniha hier S.Alexová, K.W. Vopel: Nechaj ma, chcem sa učiť sám

6. ROČNÍK

CIELE

- Učiť sa efektívne komunikovať s rovesníkmi,
- upevniť si základy spoločenského správania,
- učiť sa základné pravidlá vyjadrovania citov,
- učiť sa spolupracovať s druhými, nadobúdať sociálne zručnosti - asertivitu, empatiu

OBSAH

I. Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov

Identifikácia a vyjadrenie citov
Mimické vyjadrenie citov a postojov. Vyjadrovanie radosti a vďačnosti. Relaxácia.
Identifikácia negatívnych citov a ich zvládnutie.
Zvládanie prudkých emócií
Identifikácia negatívnych citov a ich zvládnutie. Ovládanie základných pravidiel vyjadrovania citov.
Vyššie emócie
Úloha vyšších emócií v rozvoji charakteru. Hľadanie vhodných spôsobov ako ovládať negatívne city.

II. Empatia

Základné zručnosti emocionálnej a kognitívnej empatie
Neverbálne vyjadrenie empatie. Pochopenie druhých. Vžívanie sa do situácie druhých. Empatia v každodennom živote.

III. Asertivita

Pasívne, agresívne a asertívne správanie
Aktivity zamerané na pochopenie významu asertivity. Príčiny a opodstatnenosť svojho rozhodovania. Odmietnutie. Sťažnosť. Mať odvahu vysloviť návrh. Poznanie nevhodnosti pasívneho a agresívneho správania. Riešenie konfliktov.

IV. Reálne a zobrazené vzory

Pozitívne vzory správania v každodennom živote. Pozitívne vzory správania v literatúre.

V. Prosociálne správanie

Spolupráca
Spolupráca s druhými. Výhody spolupráce.
Pomoc, darovanie, delenie sa
Prijímanie a dávanie – základné prvky v medziľudských vzťahoch, priateľstve a láske.
Motivácia k prosociálnemu správaniu.
Priateľstvo
Význam a hodnota priateľstva.

PROCES

Prostredníctvom princípov aktívneho sociálneho učenia vytvárame pozitívne sociálne skúsenosti žiaka v interakcii s učiteľom i spolužiakmi. Prezentujeme pozitívne vzory správania v literatúre i v každodennom živote.
Prežitú skúsenosť postupne žiaci rozumovo chápu a vytvárajú si tak racionálne komponenty svojho prosociálneho správania

7. ROČNÍK

CIELE
– Osvojiť si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované dospievanie
– učiť sa obhájiť svoje práva a názory,
– učiť sa kultivovane prejaviť svoj názor,
– chápať pozitívne hodnoty priateľstva, lásky, manželstva a rodiny.
OBSAH I. Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity Veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby, úcta k človeku. Poznať svoje silné a slabé stránky, pozitívne a negatívne vlastnosti. Zdravé sebavedomie. Prijať sám seba aj so svojimi nedostatkami a rozhodnúť sa pracovať na sebe. Rovnakú šancu dávať iným.
II. Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory Vedieť sa presadiť a obhájiť v rôznych situáciách. Opýtať sa prečo, vedieť odmietnuť, vysloviť sťažnosť, vysvetliť svoje názory, požiadať o láskavosť, vysloviť návrh, čeliť manipulácii a tlaku skupiny. Uplatňovanie asertívneho správania v každodennosti.
III. Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity Vzťah k druhým. Vzájomná úcta pri komunikácii: pekne sa oslovovať, pozdraviť sa, počúvať sa navzájom. Úcta k vzájomným požiadavkám, vďačnosť za vykonané dobro: poprosiť, poďakovať. Vzájomná pomoc medzi spolužiakmi i členmi rodiny. Rozvíjanie vlastnej identity v interakcii s druhými, ochota odpúšťať a požiadať o odpustenie. Slobodné prijatie záväzkov a vernosť k nim ako predpoklad zrelosti – prijímanie úloh v rodine, v žiackom kolektíve, v záujmových skupinách.
IV. Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine Hlbšie poznanie vlastnej rodiny – ako poznám svoju matku, svojho otca, súrodencov. Uplatňovanie sociálnych zručností v rámci rodiny – byť empatickým, otvorene a citlivo komunikovať, byť asertívnym. Reflexia nad vlastnou kritickosťou v rodine. Rešpektovanie pravidiel hry (práva a povinnosti) v rodine.
V. Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti Rozvíjanie sexuálnej identity. Vzťahy medzi chlapcami a dievčatami. Priateľstvo a láska. Utváranie predstáv o budúcom partnerovi. „Zázrak života“ – počatie a prenatálny život ľudského plodu. Rozpor medzi pohlavnou a psychosociálnou zrelosťou. Neprijateľná iniciatíva iných - sexuálne zneužívanie detí.
VI. Vzťah k starým, k chorým a k osobám so špecifickými potrebami Rozvoj empatie, komunikácie s vyššie spomínanými ľuďmi. Ochota chápať ich potreby, ale aj vidieť ich možnosti a bohatstvo, ktoré môžu odovzdať ostatným.
PROCES Žiakov učíme uvedomovať si hodnoty rodiny, vedieť vyjadriť, čo sa im na ich rodine najviac páči, čo by mohli urobiť pre lepšie vzťahy v rodine. Vedieme ich ku kultivovanému správaniu voči osobám iného pohlavia, uvedomovaniu si svojej sexuálnej identity, chápaniu hodnoty priateľstva a lásky. Žiakov učíme ako odmietnuť neprijateľnú iniciatívu iných k sexuálnemu zneužitiu. Všetky aktivity na hodinách etickej výchovy realizujeme so zreteľom na mentálnu úroveň žiakov.

8. ROČNÍK

CIELE
– Učiť sa chápať základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami, pravdou a dobrým menom,
– učiť sa rešpektovať ľudí s inými názormi, zároveň však ostať sám sebou,
– vedieť formulovať svoje životné ciele
, – poznať základné mravné normy,
– oboznámiť sa s etickými aspektmi rodinného a partnerského života.
OBSAH

I. Zdroje etického poznania ľudstva Etika, mravné hodnoty a normy, svedomie. Osvojovanie si základných pojmov súvisiacich s voľbou životných cieľov, svetonázorom, náboženstvom, etickými hodnotami a normami. Hľadanie pozitívnych vzorov v literatúre, náboženstve, umení a ľudovej slovesnosti.
II. Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota Ochrana života a starostlivosť o zdravie ako etický problém. Základy duševnej hygieny.
III. Etické aspekty manželstva, rodinného a sexuálneho života Sebaovládanie ako podmienka zdravého sexuálneho života. Priateľstvo, zamilovanosť, známosť, manželstvo.
IV. Ekonomické hodnoty a etika Vlastníctvo a peniaze ako prostriedok a ako cieľ. Sporivosť, umenie hospodáriť. Poctivosť, ochrana spotrebiteľa.
V. Dobré meno a pravda ako etické hodnoty Poznanie a pravda ako etické hodnoty. Pravda a lož. Tajomstvo. Je vždy správne povedať pravdu?
VI. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, v zamestnaní a v povolaní Vzťahy v škole, v zamestnaní. Mravné aspekty národného uvedomenia a demokratického občianstva.
PROCES Žiakov učíme chápať význam svedomia vo svojom živote rozlišovaním správneho a nesprávneho konania. Vedia pomenovať, čo v sebe zahŕňa starostlivosť o zdravie, učíme ich vážiť si svoj život, svoje zdravie. Vedieme ich k tomu, aby vedeli prejaviť solidaritu a pomoc slabým a chorým, aby mali správny vzťah k peniazom, rozumne ich využívali.

9. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti,
– prehĺbiť komunikačné spôsobilosti orientované na riešenie problémov a vedenie dialógu v rámci ich individuálnych schopností,
– upozorniť žiakov na ponuku k rozličným typom závislostí, vrátane nevhodných masmediálnych vplyvov,
– chápať význam radosti a pozitívneho myslenia v ľudskom živote a snažiť sa ich šíriť.
OBSAH
I. Prehĺbenie povedomia vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti vôbec Objavovanie nových darov, ich kultivovanie, rozvoj záujmov. Dar priateľstva pre vnútorný rozvoj ľudskej osoby. Ľudské možnosti, túžby a odvážne sny, odvaha konať.
II. Prehĺbenie komunikačných spôsobilostí Počúvanie, vedenie dialógu, riešenie konfliktov. Asertivita orientovaná na prosociálnosť – požiadať o láskavosť, hovoriť adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika.
III. Zdravý životný štýl Povedomie vlastnej hodnoty. Skromnosť (opak neprimeraného sebaoceňovania), nepovyšovať sa nad iných vo vystupovaní, v nárokoch, v rečiach. Dobroprajnosť - dopriať iným materiálne i duchovné dobrá, vedieť sa tešiť spolu s nimi. Cieľavedomosť, pracovitosť, usilovnosť. Čistota zmýšľania, reči a prejavov správania v oblasti sexuality, význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom. Kultivované vyjadrenie svojich citov, hlavne negatívnych. Veselosť. Sebaovládanie. Ovocie zdravého životného štýlu.
IV. Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život Fajčenie, alkohol, omamné látky. Konzumný a nezodpovedný sex. Hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie. Sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť.
V. Masmediálne vplyvy Prosociálne vzory v masmédiách (osobné i kolektívne). Kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov. Televízna pseudorealita a jej hodnotenie. Výchova kritického diváka. Možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou.
VI. Radosť a optimizmus Radosť ako dôsledok objavovania hodnôt. Radosť ako výsledok vynaloženej námahy pri dosahovaní cieľa. Radosť ako predpoklad i dôsledok socializácie.

Radosť ako dar pre iných (šírenie optimizmu a nádeje vo svojom okolí). Pozitívny vzťah k životu a k ľuďom.
PROCES Zameriame sa na utvrdenie niektorých hodnôt a sociálnych spôsobilostí, s ktorými sa žiaci stretli v predchádzajúcich ročníkoch. Snažíme sa rozprávať so žiakmi o ich problémoch a zaujať k nim prosociálne postoje. Pri preberaní témy „Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život“ primeraným spôsobom k chápaniu žiakov ich upozorňujeme na možné riziko zneužitia ich dôvery zo strany cudzích ľudí. Náročnosť témy „Masmediálne vplyvy“ prispôsobíme rozumových schopnostiam žiakov.

10. ROČNÍK

CIELE
– Pochopiť a pomenovať na úrovni primeranej chápaniu žiakov základné etické postoje,
– ďalej rozvíjať u žiakov osvojené etické postoje,
– viesť žiakov k pochopeniu správania spolužiakov a iných ľudí,
– vysvetliť žiakom dôležité hodnoty súvisiace s rodinným životom, rodičovstvom a sexualitou.
OBSAH
I. Komunikácia Nadviazanie, udržovanie a ukončenie rozhovoru. Vyjadrenie pozitívnych a negatívnych citov. Empatia a asertivita v komunikácii. Zdravá a nezdravá kritickosť. Tvorivé riešenie medziľudských vzťahov prostredníctvom úcty k iným a otvorenej komunikácie. Komunikácia ako prostriedok prosociálneho správania.
II. Dôstojnosť ľudskej osoby Poznanie svojich silných a slabých stránok. Sebaovládanie a sebavýchova. Pozitívne hodnotenie druhých, hľadanie prijateľného kompromisu. Pochopenie a akceptovanie ľudí s iným svetonázorom. Ľudská dôstojnosť a náboženská etika. Rešpekt a úcta k iným rasám, etnikám, handicapovaným ľuďom.
III. Etika sexuálneho života Počatie a prenatálny život. Zdržanlivosť a vernosť ako optimálna prevencia pohlavne prenosných chorôb. Dôsledky predčasného sexuálneho života. Hodnota ľudského života. Mravný dopad promiskuitného života a pornografie na človeka.
IV. Dobré vzťahy v rodine Rodinné spoločenstvo a ja. Očakávania mojich rodičov a ich kompatibilita s mojimi očakávaniami. Pochopenie života mojich rodičov a súrodencov a z toho vyplývajúce korigovanie správania.
PROCES Ďalej rozvíjame a zdokonaľujeme u žiakov základné etické postoje a spôsobilosti osvojené v predošlých ročníkoch. Na úrovni primeranej chápaniu žiakov vysvetľujeme etické normy a hodnoty súvisiace so životom a zdravím, rodičovstvom a sexualitou, posilňujeme morálny úsudok a zmysel pre zodpovednosť.

Charakteristika predmetu- Náboženská výchova

5. – 10. ROČNÍK

Vyučovací predmet náboženská výchova formuje v človeku náboženské myslenie, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako integrálnu súčasť identity človeka. Zameriava sa na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov, ktorá bude prínosom pre ich osobný a rodinný živor i pre život spoločnosti. Učí ich rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu, v ktorom žijú. Ponúka prístup k biblickému posolstvu, k učeniu Cirkvi a k jej tradícii, otvára pre nich možnosť života s Cirkvou.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom náboženskej výchovy je rozvoj duchovných, citových, rozumových, sociálnych a morálnych kvalít žiaka.

- Popísať a zhodnotiť vlastnosti, ktorými sa ja líšim od ostatných.
- Uvedomiť si prejav lásky Boha k človeku v jeho stvorenstve.
- S pomocou učiteľa vedieť sa správne prežehnať
- Opísať biblické príbehy z Ježišovho života.
- Formulovať spontánnu modlitbu poďakovania
- Uvedomiť si dôležitosť komunikácie medzi Bohom a ľuďmi navzájom.
- Formovať návyk rozlišovania dobra a zla v konkrétnych situáciách.
- Formovať návyk pozornosti voči druhým ľuďom.
- Formovať návyk bezpečného správania sa v rizikových situáciách (odmietnutie zla, postavenie sa proti šikanovaniu, vedieť povedať nie na negatívne ponuky).
- Formovať základy odpúšťania – formulovať odprosenie

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	**Stratégia vyučovania**	
	Metódy	**Formy práce**
1. Som na svete z lásky	riadený rozhovor	Skupinová práca žiakov
2. Rodina - ohnisko lásky	dramatizácia, didaktická hra	Skupinová práca, rozhovor
3. Dar lásky	výklad, riešenie úloh	Práca s prac. zošitom, výklad
4. Moc života a lásky	didaktická hra, rozprávanie	Frontálna a individuálna i skupinová práca žiakov,
5. Spoločenstvo lásky	rozhovor, výklad, hra	Kombinovaná , demonštrácia

Prostriedky hodnotenia

Predmet náboženská výchova nie je klasifikovaný. Žiak je hodnotený písomne, slovne.

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využívajú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	**Odborná literatúra**	**Didaktická technika**	**Materiálne výučbové prostriedky**	**Ďalšie zdroje (internet, knižnica ...)**
1. Som na svete z lásky 2. Rodina ohnisko lásky 3. Dar lásky	Pracovný zošit a metodická príručka Cesta lásky pre 1. ročník ZŠ	Počítač cd-dvd prehrávač	Pracovné listy, biblické omaľovanky, Písmo sväté	Internet, Kostol,

4. Moc života a lásky 5. Spoločenstvo lásky	Metod. Časopis LUSK Písmo sväte			

CHARAKTERISTIKA PREDMETU Telesná a športová výchova

Ciele a obsah vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s mentálnym postihnutím, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností. S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč. Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačnej schopnosti, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie. Ciele telesnej a športovej výchovy žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovnovzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôsobiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifík vývinu a prejavov žiakov s mentálnym postihnutím

– zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
– zlepšenie senzomotorických schopností,
– zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
– rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
– rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít s dôrazom na aktuálny sociálny kontext,
– osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
– rozvoj verbálnych schopností,
– funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
– zlepšiť prijímanie fyzického kontaktu s iným človekom,
– dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
– spolupracovať a byť funkčným článkom vo vzájomnej interakcii s inými osobami,
– dodržiavať poradie v skupine,
– uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
– zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,

– vedieť sa prispôsobiť požiadavkám skupiny,

– uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,

– uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,

– vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),

– rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,

– rozvoj pohybovej koordinácie,

– rozvoj koordinácie oko - ruka,

– rozvoj pozornosti,

– rozvoj priestorovej a časovo - sledovej pamäti,

– rozvoj kreativity a improvizácie,

– rozvoj schopnosti generalizovať

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít uvedených v obsahu predmetu: 445 – poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.), – základy poradových cvičení (povely poradových cvičení), – prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia, – pohybové hry, – rytmické hry a základy tanca, – základy atletiky, – turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej a športovej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky: lavička, švédska debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne iné telocvičné náradie.

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

1. ROČNÍK

(2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín ročne)

Charakteristika predmetu

Telesná výchova prispieva k pohybovému a športovému rozvoju žiakov, k zdravému a kultúrnemu životu. Charakteristickým znakom sú praktické skúsenosti vedúce k rozvoju pohybových schopností, zlepšeniu pohybovej výkonnosti žiaka, k získaniu základov športov. Vytvára vzťah k pravidelnej pohybovej činnosti, ako nevyhnutného základu zdravého životného štýlu.

Ciele

Cieľom telesnej výchovy je prostredníctvom pohybových aktivít podporiť socializáciu každého žiaka v rámci jeho individuálnych možností. Napomáhať k optimálnemu rozvoju funkcií organizmu a upevnenie zdravia. Zdokonaliť pohybovú kultúru, pri dodržiavaní individuálnych možností žiaka. Upevniť pozitívny vzťah k pohybovým aktivitám.

Obsah

Obsah vyučovacieho predmetu v 1. – 3. ročníku praktickej školy je členený do tematických celkov, tvorí otvorený systém poznatkov, pravidiel, zásad, pohybových úkonov, operácií, činností ap., ktoré sa účelovo vyberajú z obsahu telesnej kultúry, ale i iných oblastí v záujme dosiahnutia vyššie uvedených cieľov, rešpektovaním zásad primeranosti a vzostupnosti obsahu. Učiteľ vyberá učivo podľa náročnosti na základe konkrétnych podmienok školy a skutočných možností úrovne zdravia a záujmu žiakov.

Proces

Základnou organizačnou formou predmetu telesná výchova je vyučovacia hodina. Špecifickú doplňujúcu funkciu majú drobné organizačné formy telesnej výchovy, ktoré prispievajú k vhodnému dennému režimu, vyváženému pomeru medzi duševnou a telesnou činnosťou. Sú to predovšetkým telovýchovné chvíľky priamo na vyučovacích hodinách, prípadne rôzne formy pohybovej aktivity cez prestávky. Učiteľ i žiaci používajú telovýchovný úbor a obuv. Rozsah tematických celkov je orientačný. Učiteľ ich môže upraviť podľa konkrétnych možností žiakov a podmienok školy. Učiteľ dodržiava zásady primeranosti a individuálnych možností a osobitostí žiaka.

2. ROČNÍK

CIELE

- Rozvoj sociálnych a komunikačných schopností v aktívnej interakcii s prostredím pri pohybových aktivitách,
- prijatie stanovených pravidiel,
- vytvorenie sebakontroly,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- učenie poradovosti,
- formovanie kladných postojov k pohybovej aktivite,
- vytváranie základných hygienických návykov pri pohybových činnostiach

OBSAH

Zdravotné cvičenia
Cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, na zväčšovanie pohybového rozsahu kĺbov a chrbtice (krúženie, otáčanie, vystieranie, ohýbanie, kmitanie postupne v jednotlivých

kĺboch v ľahu, v sede, v stoji). Jazda na rehabilitačnom bicykli. Chôdza na akupresúrnom chodníku. Kondičné cvičenia
Chôdza – upevňovanie základnej lokomócie, kladenie chodidiel pri chôdzi, správne držanie tela pri chôdzi (vyrovnávanie hlavy), práca paží počas chôdze, chôdza
daným smerom, chôdza po čiare, po lane, po hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, nácvik rytmickej chôdze.
Obchádzanie prekážok. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi.
Beh – nácvik tichého našľapovania pri behu, nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, nácvik vybehnutia na daný signál, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom, beh v danom tempe, ktorý zodpovedá prirodzenému tempu detskej chôdze. Beh so zmenami smeru.
Skoky – poskoky na mieste znožmo a striedavo na jednej, na druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 10 – 15 cm do drepu. Nácvik sedu a udržanie rovnováhy na fit– lopte a skákanie v sede.
Lezenie – ľubovoľným smerom dopredu, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok, preliezačky, nízky rebrík, švédske lavičky, diely švédskej debny.
Hádzanie a chytanie - nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, nácvik chytania lopty hodenej učiteľom. Hádzanie lopty do terča a na cieľ. Hádzanie lopty spolužiakovi. Manipulácia s drobnými predmetmi: zbieranie, podávanie, prenášanie, skladanie, upratovanie.
Cvičenia s využitím švédskej lavičky, švédskej debny.
Výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky, obraty na lavičke, nácvik udržiavania rovnováhy. Sed a kľak na švédskej debne, preliezanie jednotlivých dielov švédskej debny. Základy akrobatických cvičení
Vzpor drepmo, sed roznožný s predklonom, „váľanie sudov„ z mierneho svahu, kotúľ vpred, rovnovážny postoj na jednej nohe, aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordinácie pohybov.
Sezónne činnosti
V zimnom období hry na snehu (tvarovanie snehovej gule – hádzanie na cieľ, stavanie snehuliaka), nácvik chôdze po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie na miernom svahu.
V jarnom a letnom období turistika – osvojovanie techniky presunu v teréne, jazda na trojkolke.
Ak sú vhodné podmienky – plavecký výcvik.
Kolektívne činnosti
Kolektívne hry spojené s nácvikom chôdze a behu, naháňačky.
Hry s využitím lopty – gúľanie, podávanie, chytanie.
Hudobno - pohybové hry
Cvičenia zamerané na koordináciu pohybu v rytme hudby, s rytmom riekanky. Detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.
Motivovaná a rytmizovaná chôdza a beh v základnom tempe. Nácvik striedania chôdze a behu podľa rytmického sprievodu.
Koordinačné a relaxačné cvičenia
Cvičenia zamerané na uvedomovanie si vertikalizácie a predlžovanie osi tela, nácvik základných východiskových polôh – stoj, sed, ľah na chrbte, ľah na bruchu.
Cvičenia zamerané na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, celková relaxácia, aktivity na psychické uvoľnenie.
Nácvik prehĺbeného lokálneho dýchania, uvoľnené vydychovanie.

PROCES

Aktivity zameriavame na nácvik osobnej hygieny žiaka, návyk správneho držania tela, cvičenia na úpravu držania hlavy a trupu, rozvoj hrudného dýchania, koordináciu dýchania s pohybom

paží a trupu. Rozvíjame priestorovú orientáciu, rovnovážnu schopnosť a pohybovú koordináciu žiaka.

3. ROČNÍK

CIELE
– Formovať kladné postoje k pohybovej aktivite,
– upevňovať základné hygienické návyky pri pohybovej aktivite,
– viesť žiakov k dodržiavaniu zásad bezpečnosti pri cvičení,
– rozvíjať obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu žiakov,
– zautomatizovať už zvládnuté pohyby, spresňovať polohu a pohyby rúk a nôh
– vytvárať predpoklady pre správne držanie tela a predchádzať funkčným nedostatkom
– pohybového systému.
OBSAH Zdravotné cvičenia Cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, na zväčšovanie pohybového rozsahu kĺbov a chrbtice. Jazda na rehabilitačnom bicykli. Chôdza na akupresúrnom chodníku. Kondičné cvičenia Chôdza – upevňovanie základnej lokomócie, kladenie chodidiel, správne držanie tela pri chôdzi, práca paží, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, po lane, po hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza v rytme udávanom bicími nástrojmi, riekankami. Obchádzanie prekážok. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi. Chôdza vo výpone, chôdza naboso v bezpečnom teréne. Beh – nácvik tichého našľapovania pri behu, nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, nácvik vybehnutia na daný signál, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom, beh v danom tempe, ktorý zodpovedá prirodzenému tempu detskej chôdze. Beh so zmenami smeru. Opakovaný krátky beh 10 – 15 sekúnd. Beh po slalomovej dráhe, orientácia v priestore. Skoky – poskoky na mieste znožmo a striedavo na jednej, na druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 10 – 15 cm do drepu. Sed a udržanie rovnováhy na fit – lopte, skákanie na lopte v sede. Skoky znožmo v chôdzi. Skoky z nohy na nohu. Výskoky s naťahovaním sa za predmetom umiestneným nad hlavou žiaka. Lezenie – ľubovoľným smerom dopredu, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok, preliezačky, nízky rebrík, švédske lavičky, diely švédskej debny, obruče na stojanoch, Polikarpova stavebnica. Lezenie k cieľu. Lezenie od značky po značku. Hádzanie a chytanie - chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, chytania lopty hodenej učiteľom. Hod loptou do terča a na cieľ. Hádzanie lopty spolužiakovi. Manipulácia s drobnými predmetmi: zbieranie, podávanie, prenášanie, skladanie, upratovanie. Triafanie loptou pri hre s plastovými kolkami. Cvičenia s využitím švédskej lavičky, švédskej debny. Výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky, obraty na lavičke, nácvik udržiavania rovnováhy. Sed a kľak na švédskej debne, preliezanie jednotlivých dielov švédskej debny. Základy akrobatických cvičení Vzpor drepmo, sed roznožný s predklonom. Plynulé prevaľovanie- „sudy“ aj na mierne šikmej podložke, prevaľovanie z boka na bok v ľahu s pažami pri tele. Kotúľ vpred. 452 Rovnovážny postoj na jednej nohe, stoj na jednej nohe s prednožovaním, unožovaním, zanožovaním v nízkej polohe. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordinácie pohybov. Kolíska. Nácvik zmeny postojov a polôh. Sezónne činnosti V zimnom období hry na snehu (tvarovanie snehovej gule – hádzanie na cieľ, stavanie snehuliaka), nácvik chôdze po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie na miernom svahu. Prekonávanie strachu z kĺzania. V jarnom a letnom období turistika – osvojovanie techniky presunu v teréne. Jazda na trojkolke. Jazda na kolobežke: cvičenie rovnováhy, nácvik rýchlosti. Plávanie – podľa možností školy. Kolektívne činnosti Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom, naháňačky s jednoduchými pravidlami. Hry s využitím lopty – gúľanie, podávanie, chytanie, hádzanie. Hudobno - pohybové hry Cvičenia zamerané na koordináciu pohybu v rytme hudby, s rytmom riekanky, jednoduché rytmické pohyby rúk a nôh, tlieskanie, podupy a poskoky na mieste a z miesta. Detské piesne

spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít (sejeme, melieme, miešame, hojdáme, prelievame, klopeme, striháme a iné). Motivovaná a rytmizovaná chôdza a beh v základnom tempe. Nácvik striedania chôdze a behu podľa rytmického sprievodu. Koordinačné a relaxačné cvičenia Cvičenia zamerané na uvedomovanie si vertikalizácie a predlžovanie osi tela, nácvik základných východiskových polôh – stoj, sed, ľah na chrbte, ľah na bruchu. Cvičenia zamerané na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, uvoľňovanie končatín vytriasaním v ľahu na chrbte, celková relaxácia, aktivity na psychické uvoľnenie. Vedomé uvoľňovanie tela v ľahu na chrbte (handrový panáčik). Nácvik prehĺbeného lokálneho dýchania, uvoľnené vydychovanie.
PROCES Na zlepšovanie pohyblivosti jednotlivých kĺbov rúk zaraďujeme cvičenia na krúženie, točenie, ohýbanie, vystieranie, cvičenia prstami. Umožňujeme žiakom utvoriť si individuálne tempo cvičenia. Rozvíjame schopnosť zvládnuť bezpečné prekonávanie prekážok preliezaním alebo podliezaním. V hudobno-pohybových hrách si žiaci osvojujú estetické a rytmizované pohyby ako aj techniku estetického držania tela v rôznych polohách. Kultivuje sa ich pohybový prejav. Odporúčame aj cvičenie v suchom bazéne podľa možností školy.

4. ROČNÍK

CIELE Orientovať sa v priestore a prekonávať nerovný terén,
– utvárať správnu koordináciu pohybov,
– rozvíjať pohybovú výkonnosť a telesnú zdatnosť,
– rozvíjať a upevňovať základné návyky správneho držania tela,
– prekonávať strach z neobyčajných polôh.
OBSAH Zdravotné cvičenia Opakovanie a obmieňanie cvikov zameraných na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, na zväčšovanie pohybového rozsahu kĺbov a chrbtice. Jazda na rehabilitačnom bicykli a kolobežke.
Chôdza na stepperi, pohyblivom alebo akupresúrnom chodníku.
Kondičné cvičenia Chôdza – upevňovanie správneho držanie tela pri chôdzi, voľný pohyb paží počas chôdze, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, po stočenom lane, v zástupe za učiteľom, v rytme s udávaním tempa. Nácvik chôdze po schodoch nahor a dole. Chôdza po trávniku.
Beh – prehlbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh v zástupe za učiteľom, beh v danom tempe, daným smerom, prebehnutie danej krivky na zemi. Opakovaný krátky beh do 20 m. Beh po slalomovej dráhe, orientácia v priestore.
Skoky – poskoky na mieste znožmo a striedavo, daným smerom, do kola, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 20 cm na mäkkú podložku do drepu.
Preskok napnutej gumy do výšky 15 - 20 cm. Nácvik skoku do diaľky: skákať znožmo z miesta do diaľky s perovaním a súladnými pohybmi paží na mäkkú podložku.
Lezenie – upevňovanie lezenia vpred po kolenách, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok, lezenie k cieľu. Lezenie a stúpanie na rebriny do výšky 1 m, spúšťanie sa na kĺzačke. Hádzanie a chytanie - chytania lopty prudko gúľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, chytania lopty hodenej učiteľom, žiakom. Hod lopty horným oblúkom na vysoký cieľ. Hádzanie lopty spolužiakovi. Hádzanie predmetu na cieľ pravou aj ľavou rukou. Gymnastické cvičenia - výstup na lavičku, prechod a zostup, obraty, nácvik udržiavania rovnováhy, chôdza po zavesenej (šikmej) lavičke. Sed a kľak na švédskej debne, preliezanie jednotlivých dielov švédskej debny. Základy akrobatických cvičení Kotúľ vpred. Kolíska. Zmeny postojov a polôh podľa slovnej inštrukcie. Krátka výdrž v stoji na jednej nohe. Váha v predklone (stoj na jednej nohe, zanoženie, hlava vztýčená). Sezónne činnosti V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie z mierneho svahu. V jarnom a letnom období turistika – orientácia v priestore a prekonávanie nerovného terénu. Jazda na kolobežke. 454 Plávanie – podľa možností školy.

Rôznorodé sezónne činnosti sa realizujú podľa podmienok regiónov a škôl. Kolektívne činnosti Naháňačky s jednoduchými pravidlami. Základy loptových hier. Hudobno - pohybové hry Rytmizovanie chôdze a behu pomocou jednoduchých hudobných nástrojov (tamburína, ozvučné drievka). Striedanie chôdze a behu podľa hudobného sprievodu. Prísunný krok bokom. Kondičné a relaxačné cvičenia Proporcionálne rozvíjanie pohybových schopností a zdokonaľovanie pohybových zručností a návykov prostredníctvom jednoduchých, prirodzených a používaných cvičení. Relaxačné cvičenia zamerané na striedanie napätia a uvoľnenia niektorých svalov a cvičenia zamerané na striedanie napätia a uvoľnenia celého tela.
PROCES Podstatnú časť učiva tvorí rozvoj základných lokomócií. Žiaci si postupne osvojujú elementárne základy techniky týchto činností. V kolektívnych činnostiach zaraďujeme pohybové hry zamerané na skákanie, naháňanie, triafanie a hry na rozvoj všetkých pohybových schopností. Žiakov vedieme k tomu, aby vedeli uplatňovať a rešpektovať pravidlá hier, aby spolupracovali, správne manipulovali s náčiním.
Pri aktivitách v prírode a sezónnych pohybových činnostiach rozvíjame senzorické schopnosti žiakov – pociťovanie, vnímanie, odhad času a priestoru. Učíme ich využívať v prírode zručnosti naučené z hier v telocvični.

5. ROČNÍK

1. Charakteristika predmetu

Zameranie telesnej výchovy v primárnej edukácii je dominantne na telesné funkčné a pohybové zdokonaľovanie, čím sa prispieva k upevňovaniu zdravia, zdravotne orientovanej zdatnosti a pohybovej výkonnosti mentálne postihnutých. Telesná výchova poskytuje elementárne, teoretické a praktické vzdelanie z oblasti pohybu a športu, významne prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, prispieva k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj významnú kompenzačnú funkciu v procese edukácie.
Svojím zameraním má telesná výchova výnimočné a špecifické postavenie v rámci vzdelávania mentálne postihnutých žiakov zaradených do vzdelávacieho variantu B.
Využíva predovšetkým široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému vývinu osobnosti s akcentom na hrubú i jemnú motoriku. Prostredníctvom pohybu – pohybových cvičení, hier a súťaží pozitívne ovplyvňuje zdravotný stav žiakov.

2. Ciele predmetu

Hlavným cieľom telesnej výchovy je podporovať aktivitu, fantáziu a kreativitu mentálne postihnutých žiakov pri pohybových aktivitách, formovať pozitívny vzťah k telesnej výchove, pohybových aktivitách, športu, uplatňovať zásady hygieny a bezpečnosti pri pohybovej činnosti, rozvíjať pohybovú gramotnosť žiakov.

Všeobecné ciele vzdelávacej oblasti sú:
- stimulovať reč a myslenie počas telovýchovných činnosti
- podporovať procesy sebapoznávania a sebakontroly pri aktívnej pohybovej činnosti
- podporovať aktivitu, fantáziu a kreativitu žiakov pri pohybových aktivitách
- formovať pozitívny vzťah k telesnej výchove, pohybovým aktivitám, športu
- kultivovať pohybový prejav s akcentom na správne držanie tela
- vytvárať podmienky pre optimálny rozvoj zdravotne orientovanej zdatnosti
- podporovať získavanie poznatkov o otázkach vplyvu pohybu na zdravie
- uplatňovať zásady hygieny a bezpečnosti pri pohybovej činnosti

- zvyšovaním telesnej zdatnosti prispievať k upevňovaniu fyzickej stránky žiakov s predpokladom ich zapojenia do praktických činností v živote
- nácvikom akrobatických činnosti podporovať obratnosť a pohyblivosť a tým pomáhať prekonávať strach

6. ROČNÍK

CIELE

- Pasívne si osvojiť základné povely,
- dodržiavať poradovosť,
- dodržiavať určené pravidlá,
- rozvíjať obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu,
- formovať kladné vlastnosti žiakov pri kolektívnych hrách.

OBSAH

Zdravotné cviky
Cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na upevnenie návykov správneho držania tela – opakovanie a obmieňanie cvikov používaných v predošlých ročníkoch.
Bicyklovanie na rehabilitačnom bicykli, na kolobežke.
Chôdza na stepperi, po akupresúrnom chodníku.

Kondičné cvičenia
Chôdza – upevňovanie správneho držania tela s vyrovnaným chrbtom a hlavou, chôdza po čiare, po lane, po hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, nácvik rytmickej chôdze s udávaním tempa, s hudobným sprievodom. Chôdza po schodoch hore a dolu striedavo pravou a ľavou nohou, s ľahkým predmetom v ruke.
Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky.
Beh – v zástupe, beh daným smerom, daným tempom, po priamej a slalomovej dráhe, vybehnutie na daný signál zo stoja, z drepu, beh k danému cieľu. Zrýchľovanie a spomaľovanie podľa daného tempa.
Beh do 20 m po priamej dráhe s predbiehaním.
Skoky - poskoky na mieste i z miesta, znožmo i striedavo, daným smerom, okolo méty.
Preskok cez lano na zemi, preskok napnutej gumy do výšky 20 cm.
Zoskok z výšky 20 - 30 cm na mäkkú podložku do drepu.
Nácvik skoku do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.
Lezenie – upevňovanie lezenia vpred po kolenách po vyznačenej trase.
Podliezanie a preliezanie vhodných prekážok.
Podliezanie a preskakovanie napnutého švihadla.
Lezenie na rebriny alebo na zvislý a šikmý rebrík do výšky l m, spúšťanie sa na kĺzačke, prípadne lavičke zavesenej do rebrín.
Hádzanie a chytanie – chytanie lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, chytanie hodenej lopty.
Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi, prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.
Hod lopty do diaľky horným oblúkom, do terča, do koša.
Prihrávky vo dvojiciach.

Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie plnej lopty 1 kg na mieste i v pohybe.
Gymnastické cvičenia – prechod po lavičke s obratom, chôdza po lavičke v drepe.
Chôdza po šikmej ploche (po zavesenej lavičke). Cvičenie rovnováhy a celkovej obratnosti.
Výskok na 2 – 3 diely švédskej debny zo vzporu kľačmo, prechod z kľaku do drepu a stoja, prechod po lavičke s obratom, v sede alebo v ľahu vzad dvíhanie plnej lopty 1 kg.

Základy akrobatických cvičení

Kolíska na chrbte z drepu spojného, prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke s napnutými nohami, vzpažmo.
Kotúľ vpred zo širokého stoja rozkročného.
Visy na nízkej hrazde za ruky, za nohy s výdržou.
Zmeny postojov a polôh.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.
V jarnom a letnom období turistika.
Odporúča sa plávanie žiakov - podľa možností školy.

Kolektívne činnosti

Naháňačky. Loptové hry s jednoduchými pravidlami zamerané na hádzanie, chytanie, podávanie, prihrávku obojruč trčením, vrchné chytenie obojruč a hry spojené s rýchlym behom.

Hudobno – pohybové hry

Rytmizovaná chôdza a beh v rôznom tempe. Striedanie chôdze a behu podľa hudobného sprievodu. Prísunný krok bokom, prísunný krok vpred, cval bokom, točenie vo dvojiciach.
Pohybové vyjadrenie hudobných pojmov – vysoko, nízko.

Koordinačné a relaxačné cvičenia

Opakovanie a obmieňanie cvikov zameraných na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, na celkovú relaxáciu, prehĺbené lokálne dýchanie, uvoľnené vydychovanie.
Koordinačné cvičenia realizujeme aj v zimnej a letnej prírode.

PROCES

Rozvíjame obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu s využitím behu, skokov, prekonávaním prekážok, prenášaním ľahkých predmetov. Prostné cvičenia zameriavame na rozvíjanie pohybovej koordinácie a techniky pohybu, na pretiahnutie a posilnenie svalových skupín a udržanie pohybového rozsahu v chrbtici a kĺboch.
Pri kolektívnych činnostiach dbáme na formovanie kladných vlastností žiakov.

7. ROČNÍK

CIELE

Rozšíriť a zdokonaliť základné lokomočné pohybové činnosti u žiakov,
– upevniť pohybové zručnosti a návyky,
– posilňovať kladný vzťah k fyzickému pohybu, k športu,
– vychovať k tolerantnosti, znášanlivosti a k zodpovednosti vo vzťahu k spolužiakom,
– osvojiť si jednoduché pravidlá loptových hier.

OBSAH Zdravotné cviky Opakovanie a obmieňanie cvikov z nižších ročníkov.
Chôdza na stepperi, po akupresúrnom chodníku. Bicyklovanie na rehabilitačnom bicykli.
Nácvik bicyklovania na tricykloch a bicykloch. Kondičné cvičenia
Chôdza- upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza v danom rytme aj cez nízke prekážky.

Chôdza v zástupe, vo dvojiciach, v rade.
Chôdza po schodoch hore a dolu striedavo pravou a ľavou nohou, s predmetom v ruke.
Chôdza na mieste. Nácvik chôdze vzad.
Chôdza v prírode, po nerovnom teréne vo vzdialenosti 1 km.
Beh - prirodzený beh s vybehnutím na daný signál zo stoja, z drepu, zo sedu – 10 minút. Plynulé zrýchľovanie a spomaľovanie behu podľa daného tempa, zmeny smeru udávaného pri behu. Beh okolo mét, beh po kružnici, beh po „osmičke“.
Skoky – poskoky na mieste i z miesta daným smerom, znožmo i striedavo. Preskok nízkych prekážok, napnutej mäkkej gumy do výšky 30 cm. Zoskok z výšky 40 cm na mäkkú podložku do drepu. Skok do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu i s krátkym rozbehom. Skok do diaľky do pieskoviska.
Lezenie – zdokonaľovanie skôr osvojených druhov lezenia, podliezania, preliezania. Výstup po šikmej lavičke lezením.
Zliezanie prírodných prekážok. Hádzanie a chytanie- zdokonaľovanie hádzania a chytania, gúľanie lopty do cieľa. Hod lopty do diaľky horným oblúkom, hádzanie a chytanie lopty odrazenej od zeme. Prehadzovanie cez vyššie prekážky, cez obruče.
Gymnastické cvičenia – chôdza po švédskej lavičke s dvoma prekážkami rozmiestnenými na lavičke. Cvičenia rovnováhy a obratnosti.
Chôdza po zavesenej lavičke. Výskok na tri diely švédskej debny do vzporu kľačmo, z kľaku stoj. Zdvíhanie plnej lopty v kľaku a v stoji, gúľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku. Základy akrobatických cvičení Kolíska, prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke s napnutými nohami, prevaľovanie. Kotúľ vpred so správnym zbalením, aj na tvrdej podložke. Nácvik ľahu vznesmo zo sedu skrčmo kolískou vzad. Rýchle zmeny polôh a postojov. Rovnovážne postoje. Rovnovážne cvičenia na dvoch a jednej dolnej končatine. Rovnováha pri pohybe z miesta. Sezónne činnosti V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu. V jarnom a letnom období turistika zameraná na chôdzu s prekonávaním terénnych prekážok, preliezanie, podliezanie, preskakovanie nízkych prekážok, dvíhanie a prenášanie drobných predmetov.
Hry a súťaže na orientáciu v teréne. Odporúča sa plávanie žiakov - podľa možností školy. Kolektívne činnosti Naháňačky.
Loptové hry s jednoduchými pravidlami zamerané na hádzanie, chytanie, podávanie, prihrávku obojruč trčením, vrchné chytenie obojruč a hry spojené s rýchlym behom. Poznávanie a osvojovanie si jednoduchých pravidiel hier.
Hudobno – pohybové hry Cval bokom a vpred. Prísunný krok vpred i vzad. Vyjadrenie trojštvrťového taktu potleskom, podupom, trojdupom. Pohybové vyjadrenie pomov: vysoko, nízko, ticho, silno. Kondičné a relaxačné cvičenia Opakovanie a obmieňanie cvikov zameraných na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, na celkovú relaxáciu, prehĺbené lokálne dýchanie, uvoľnené vydychovanie, aktivity na psychické uvoľnenie. Kondičné cvičenia realizujeme aj v zimnej a letnej prírode.
PROCES Vyrovnávacie, uvoľňovacie a kompenzačné cvičenia odporúčame zaraďovať aj do záverečných častí vyučovacích hodín. Pri sezónnych cvičeniach si žiaci osvojujú techniku presunu v nerovnom teréne, zručnosť a bezpečnosť presunu po snehu a ľade, orientáciu v prírode.

8. ROČNÍK

CIELE
– Dosiahnuť proporcionálny rozvoj pohybových schopností žiakov,
– zdokonaľovať pohybové zručnosti a návyky,
– rozvíjať koordinačné schopnosti v komplexnom pohybovom prejave žiakov,
– formovať morálne a psychické vlastnosti žiaka prostredníctvom pohybových hier.
OBSAH Zdravotné cviky Opakovanie a obmieňanie cvikov z nižších ročníkov.

Chôdza na stepperi, po akupresúrnom chodníku. Bicyklovanie na rehabilitačnom bicykli. Nácvik bicyklovania na tricykloch a bicykloch.
Kondičné cvičenia
Chôdza- upevňovanie správneho držania tela, chôdza cez nízke prekážky, v zástupe, vo dvojiciach, v rade. Chôdza po schodoch s predmetom v ruke. Chôdza vzad. Chôdza v prírode, po nerovnom teréne vo vzdialenosti viac ako 1 km. Beh - prirodzený beh s vybehnutím na daný signál zo stoja, z drepu, zo sedu, z ľahu, z kľaku – 15 minút. Beh okolo mét, beh po kružnici, beh po „osmičke“, nácvik behu cez nízku prekážku. Skoky – z miesta daným smerom, znožmo i striedavo. Preskok nízkych prekážok, napnutej mäkkej gumy do výšky 40 cm. Zoskok z výšky 50 cm na mäkkú podložku do drepu. Skok do diaľky do pieskoviska. Poskoky v drepe, poskoky a obraty.
Lezenie – zdokonaľovanie lezenia, podliezania, preliezania. Výstup po šikmej lavičke lezením a plazením. Zliezanie prírodných prekážok.
Hádzanie a chytanie- zdokonaľovanie hádzania a chytania, gúľanie lopty do cieľa.
Hod lopty do diaľky horným oblúkom, hádzanie a chytanie lopty odrazenej od zeme.
Prehadzovanie cez vyššie prekážky, cez obruče.
Gymnastické cvičenia – chôdza po švédskej lavičke s 3 prekážkami rozmiestnenými na lavičke. Cvičenia rovnováhy a obratnosti. Chôdza po zavesenej lavičke. Výskok na 4 diely švédskej debny do vzporu kľačmo, z kľaku stoj. Zdvíhanie plnej lopty v kľaku a v stoji, gúľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku. Cvičenia s gymnastickými posilňovačmi, cvičenia so švihadlami. Základy akrobatických cvičení Kolíska, prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke s napnutými nohami, prevaľovanie. Kotúľ vpred so správnym zbalením, aj na tvrdej podložke. Nácvik ľahu vznesmo zo sedu skrčmo kolískou vzad. Zmiešané visy na nízkej hrazde. Rýchle zmeny polôh a postojov. Rovnovážne cvičenia na dvoch a jednej dolnej končatine. Rovnováha pri pohybe z miesta.
Sezónne činnosti V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu. V jarnom a letnom období turistika zameraná na chôdzu s prekonávaním terénnych prekážok, preliezanie, podliezanie, preskakovanie nízkych prekážok, dvíhanie a prenášanie drobných predmetov. Hry a súťaže na orientáciu v teréne. Odporúča sa plávanie žiakov - podľa možností školy. Kolektívne činnosti Naháňačky. Loptové hry s jednoduchými pravidlami zamerané na hádzanie, chytanie, podávanie, prihrávku obojruč trčením, vrchné chytenie obojruč a hry spojené s rýchlym behom. Osvojovanie si jednoduchých pravidiel hier.
Hudobno – pohybové hry Cval bokom a vpred. Prísunný krok vpred i vzad. Vyjadrenie trojštvrťového taktu potleskom, podupom, trojdupom. Pohybové vyjadrenie pojmov: vysoko, nízko, ticho, silno, pomaly, rýchlo. Kondičné a relaxačné cvičenia Opakovanie a obmieňanie cvikov zameraných na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, na celkovú relaxáciu, prehĺbené lokálne dýchanie, uvoľnené vydychovanie, aktivity na psychické uvoľnenie. Kondičné cvičenia realizujeme aj v zimnej a letnej prírode.
PROCES Pohybové hry zaraďujeme do úvodnej, hlavnej alebo záverečnej časti hodiny. Pomocou nich plánovite a cieľavedome rozvíjame potrebné pohybové schopnosti žiakov a zvyšujeme ich záujem o cvičenie. Hry majú mať jednoduchú organizáciu. Pohybová náročnosť a psychické zaťaženie by malo byť primerané k stupňu mentálneho postihnutia žiakov. Relaxačné cvičenia je vhodné spájať s dýchacími cvičeniami v príjemnej atmosfére, pomaly a uvoľnene.

9. ROČNÍK

CIELE
– Dosiahnuť proporcionálny rozvoj pohybových schopností žiakov,
– uplatňovať správnu techniku manipulácie s náčiním,

– pozitívne vnímať športové hry ako významnú súčasť pohybových aktivít človeka,
– vedieť prijímať a dodržiavať pravidlá kolektívu.
OBSAH Zdravotné cviky Cvičenia zamerané na posilňovanie svalových skupín zabezpečujúcich správne držanie tela.
Kompenzačné cvičenia k zaťaženiu žiakov na hodinách pracovného vyučovania.
Cvičenia na rehabilitačných prístrojoch.
Kondičné a koordinačné cvičenia
Cvičenia pohybovej koordinácie podľa pohybových osobitostí žiakov.
Posilňovacie cvičenia paží, nôh, chrbtového svalstva, brušného svalstva. Držanie tela v správnom napätí svalov v ľahu, kľakoch, sedoch, podporoch a postojoch bez/s náčiním, náradím. Základy gymnastických cvičení Akrobatické cvičenia na náradí (rebriny, lavičky, hrazda, lano). Akrobatické cvičenia s náčiním (švihadlo, tyč, plná lopta, šatka). Sezónne činnosti Realizácia sezónnych pohybových aktivít v rôznom prostredí a v rôznych obmenách podľa podmienok školy.
Odporúča sa plávanie žiakov - podľa možností školy. Rytmická gymnastika Tanečná a štylizovaná chôdza, beh, poskoky so zameraním na správne a estetické držanie tela. Pohybová improvizácia na hudobné motívy. Tanečná improvizácia na základe naučených tanečných krokov. Základy ľudových tancov – karička, mazúrka. Základy športových hier Základy vybíjanej, stolného tenisu, futbalu, hádzanej, prehadzovanej. Možnosť zaraďovania netradičných športov: hádzanie lietajúcich tanierov, tenis, bedminton, hod loptičkou s uškom a iné. Atletika Beh na krátke a dlhé trate. Skok do diaľky a do výšky. Hod kriketovou loptičkou.
PROCES
V rámci kompenzačných cvičení zaraďujeme relaxačné, naťahovacie a napínacie cvičenia, cielené posilňovacie cvičenia, cvičenia na uvoľnenie kĺbov a vytvárania správnych pohybových stereotypov, dychové cvičenia. Ich výber prispôsobujeme individuálnym možnostiam žiakov. V rytmickej gymnastike dbáme na zladenie pohybov, chôdze, behu, poskokov s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou.

10. ROČNÍK

CIELE
– Zlepšovať úroveň pohybových schopností,
– pripraviť sa na pohybovú činnosť a na jej ukončenie,
– uplatňovať správnu techniku manipulácie s náčiním,
– využívať základné kompenzačné a relaxačné techniky,
– využívať osvojené pohybové zručnosti pri súťažiach a hrách,
– dodržiavať pravidlá bezpečnej jazdy na bicykli.
OBSAH
Zdravotné cviky
Cvičenia zamerané na posilňovanie svalových skupín zabezpečujúcich správne držanie tela.
Kompenzačné cvičenia k zaťaženiu žiakov na hodinách pracovného vyučovania.
Cvičenia na rehabilitačných prístrojoch.
Kondičné a koordinačné cvičenia Cvičenia pohybovej koordinácie podľa pohybových osobitostí žiakov. Posilňovacie cvičenia paží, nôh, chrbtového svalstva, brušného svalstva. Držanie tela v správnom napätí svalov v ľahu, kľakoch, sedoch, podporoch a postojoch bez/s náčiním, náradím. Základy gymnastických cvičení Akrobatické cvičenia na náradí (rebriny, lavičky, hrazda, lano). Akrobatické cvičenia s náčiním (švihadlo, tyč, fit lopta, šatka, stuha, obruč). Sezónne činnosti Realizácia sezónnych pohybových aktivít v rôznom prostredí a v rôznych obmenách podľa podmienok školy. Turistika, zásady správania sa pri pobyte v prírode. Dodržiavanie pravidiel bezpečnej jazdy na bicykli, základné dopravné značky. Odporúča sa plávanie žiakov - podľa možností školy. Rytmická gymnastika Cvičenie podľa taktov

tlieskania, tamburíny, hudby. Pérovanie, podhupy, kroky, chôdza, beh, obraty, rovnovážne cvičenia. Tanečná improvizácia na základe naučených tanečných krokov. Základy ľudových tancov (valčík, polka). Základy športových hier Základy vybíjanej, stolného tenisu, futbalu, hádzanej, prehadzovanej so zjednodušenými pravidlami. Pohybové hry s rôznym zameraním. Upevňovanie pravidiel osvojovaných hier. Možnosť zaraďovania netradičných športov: hádzanie lietajúcich tanierov, tenis, bedminton, hod loptičkou s uškom a iné.
Atletika Beh na krátke a dlhé trate. Skok do diaľky a do výšky. Hod kriketovou loptičkou.
PROCES Žiakov učíme cielenej prípravy na pohybovú činnosť a jej ukončenie (zahriatie organizmu, dychové cvičenia, naťahovacie a relaxačné cvičenia). Učíme ich využívať základné kompenzačné a relaxačné techniky. Podľa možností školy zaraďujeme jazdu na bicykli na detskom dopravnom ihrisku. Priebežne oboznamujeme žiakov s významnými športovými súťažami (olympiáda, majstrovstvá republiky, majstrovstvá sveta).

CHARAKTERISTIKA PREDMETU Pracovné vyučovanie

Vyučovací predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím z hľadiska úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu. Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Osvojovanie si rôznych pracovných zručností vo vyšších ročníkoch je dôležitým činiteľom predprofesionálnej prípravy. Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmysluplnejším a nezávislejším. Obsah vyučovacieho predmetu sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať. Obsah vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie je členený na jednotlivé zložky. Sebaobslužné činnosti – žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania. Práce v domácnosti – žiaci si osvojujú základné pracovných návyky v domácnosti, zručností potrebné pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál. Práce v dielni – žiaci si osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky. Aktivity sú zamerané na práce s drobným materiálom a papierom, montážne a demontážne práce. Vo vyšších ročníkoch je súčasťou tejto zložky aj práca s drevom. Pestovateľské práce – žiaci sa učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny. Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy.

1. ROČNÍK

CIELE
– Utvárať základné hygienické návyky a sebaobslužné zručnosti,
– utvárať základné návyky pri stravovaní,
– rozvíjať jemno-motorické zručnosti,
– adekvátne používať predmety,

– utvárať základné pracovné zručnosti,
– rozlišovať rôzne materiály.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Osobná hygiena - nácvik potrebných činností a postupov.
Používanie hygienických potrieb.
Osvojenie si hygienických návykov s pomocou.
Používanie WC, splachovanie, používanie toaletného papiera a vreckovky.
Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou.
Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.
Zapnutie a rozopnutie veľkého gombíka s pomocou.
Používanie zipsu, patentiek s pomocou.
Navliekanie šnúrky do topánky, viazanie uzla.
Osvojenie si základných stravovacích návykov.
Spoznať potreby pre stravovanie, spoznať vlastné a používať ich.
Používanie lyžice pri jedle.
Práce v domácnosti
Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.
Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.
Utieranie prachu s pomocou.
Vynášanie odpadkov s pomocou.
Vedieť vymeniť uterák.
Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek, okien.
Zapínanie a vypínanie osvetlenia.
Púšťanie vody - páková batéria, kohútik.
Primerané používanie rôznych predmetov a hračiek.
Oboznámenie sa so zariadením kuchyne.
Rozlíšenie potravín od ostatných predmetov s pomocou.
Rozlíšenie potravín, ktoré patria do chladničky s pomocou.
Základy jednoduchého prestierania k stolovaniu.
Odkladanie špinavého riadu zo stola.
Základy bezpečnosti v kuchyni.
Práce v dielni
Práce s drobným materiálom
- Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína, prírodniny a iné.
- Triedenie, priraďovanie a porovnávanie predmetov podľa farby, veľkosti a tvaru.
- Manipulovanie s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, prekladanie, vkladanie, vyberanie, navliekanie, lepenie, presýpanie.
- Namotávanie a splietanie vlny a špagátov rôznej hrúbky.
- Strihanie papiera, textilu, vlny, špagátov.
- Viazanie uzlov.
Práce s papierom
- Trhanie, krčenie a lepenie papiera, spoznávanie základných vlastností papiera.
- Obkresľovanie, vytrhávanie, lepenie a vyfarbovanie šablóny z papiera.
- Nalepovanie samolepiek.
Montážne a demontážne práce
- Navliekanie drobných predmetov a prírodnín: korále, šípky, vhodné cestoviny a iné.
- Manipulovanie s kockami: ukladanie kociek na seba, vedľa seba.
- Odskrutkovanie a zaskrutkovanie predmetov a hračiek.
- Práce so stavebnicami: mozaika, domino a iné.
- Skladanie jednoduchého puzzle.
Pestovateľské práce

Polievanie izbových kvetov, záhonov a rastlín na pozemku s pomocou.
Oboznámiť sa so sadením, klíčením a rastom rastlín.
Práca so záhradným náradím: hrable.
Zbieranie plodov z listnatých a ihličnatých stromov.

PROCES

Žiaci si zvyšujú samostatnosť pri hygienických a stravovacích návykoch, pri sebaobslužných zručnostiach.
Všetky pracovné činnosti, ktoré si žiaci osvojujú sa snažíme nacvičovať v prirodzených podmienkach, v ktorých ich žiak bude vedieť v praktickom živote vykonávať. Čiastkovú úlohu nacvičovanej činnosti, ktorú žiak nezvláda, možno preniesť do pracovnej úlohy uloženej v škatuli, aby si ju žiak mohol osvojiť častejším precvičovaním.

2. ROČNÍK

CIELE

– Utvárať a upevňovať základné hygienické návyky,
– utvárať a upevňovať základné stravovacie návyky a základné pravidlá stolovania,
– zvyšovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
– utvárať základné pracovné zručnosti a návyky,
– rozvíjať jemno-motorické zručnosti a schopnosť napodobňovania,
– rozvíjať schopnosť verbalizovať danú činnosť,
– osvojiť si základné pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Osobná hygiena - umývanie rúk a tváre, nácvik alebo utvrdenie správneho postupu, používanie mydla a uteráka.
Používanie vreckovky a hrebeňa.
Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie, následná hygiena rúk - samostatne alebo s pomocou.
Vyzliekanie a obliekanie odevu. Vytváranie zručnosti pri rozopínaní a zapínaní gombíkov, používaní zipsov, háčikov a patentiek.
Obúvanie a vyzúvanie samostatne alebo s pomocou, rozväzovanie a zaväzovanie šnúrok, zapínanie a odopínanie pomocou suchých zipsov.
Stolovanie v triede - hygiena stolovania, používanie obrúska, malej lyžičky. Sebaobsluha pri desiatovaní.
Stolovanie v školskej jedálni – používanie taniera a lyžice. Používanie vidličky a noža s pomocou (závisí od individuálnej schopnosti žiaka).
Práce v domácnosti
Samostatné odkladanie predmetov v triede na určené miesto.
Samostatné odkladanie odevu a obuvi v šatni. Čistenie topánok od prachu.
Utieranie prachu z lavíc, parapetných dosiek, utieranie tabule.
Nácvik zametania smetí z podlahy pomocou malej metličky a lopatky.
Vynášanie odpadkov z koša do smetnej nádoby s pomocou.
Upevňujeme zručnosti pri púšťaní a zastavovaní vody podľa individuálnych schopností žiakov.
Odkladanie riadu na určené miesto. Pomenovanie základného riadu.
Základy stolovania – nácvik jednoduchého prestierania.
Práce v dielni
Práce s drobným materiálom
- Poznávanie a triedenie drobného materiálu (prírodniny, kamienky, korálky) podľa veľkosti, farby a tvaru. Ukladanie roztriedeného materiálu do rôznych nádob podľa pokynov.

- Manipulácia s drobným materiálom: skladanie mozaiky vkladaním, napichávaním, nalepovaním. Navliekanie korálok rovnakej farby alebo veľkosti.
- Namotávanie vlny na cievku, splietanie vlny a špagátov, nácvik viazania uzla, mašličky.

Práce s papierom
- Poznávanie základných vlastností papiera: hrúbka, povrch.
- Porovnávanie vlastností papiera.
- Trhanie, krčenie, nalepovanie, skladanie a strihanie papiera. Práca s nožnicami.

Montážne a demontážne práce
Skladanie a rozkladanie predmetov a stavebníc. Ukladanie na seba, vedľa seba, spájanie, skrutkovanie, zasúvanie.
Skladanie jednoduchého puzzle, domina, mozaiky.
Cvičenie motoriky, pozornosti, presnosti.
Pestovateľské práce
Starostlivosť o izbové rastliny: polievanie, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov od prachu, odstraňovanie odumretých častí rastlín.
Práca so záhradným náradím – hrable, motyka. Hrabanie lístia.
Sadenie, klíčenie, rast rastlín – tráva, hrach, fazuľa (do črepníkov).
Pomoc pri zbere úrody na školskom pozemku.

PROCES

Všetky pracovné činnosti nacvičujeme v prirodzených podmienkach. Pri tom je potrebné zapájať reč vo forme verbalizácie vykonávanej činnosti, pomenovať materiály a pomôcky.
Snažíme sa viesť žiakov k dokončeniu práce, pestovať ich vôľové vlastnosti.
Zvyšujeme samostatnosť žiakov pri sebaobslužných zručnostiach.

3. ROČNÍK

CIELE

– Upevňovať základné hygienické návyky,
– zvyšovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
– upevňovať základné stravovacie návyky,
– utvárať základné manuálne zručnosti,
– rozvíjať schopnosť verbalizovania činnosti,
– rozlišovať rôzne materiály,
– udržiavať poriadok na pracovnom mieste,
– zvládnuť základy jednoduchej starostlivosti o izbové rastliny.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Osobná hygiena – utvrdenie správneho postupu umývania rúk a tváre, používanie mydla, uteráka, hrebeňa a vreckovky.
Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie, hygiena rúk – samostatne.
Vyzliekanie a obliekanie odevov a bielizne. Utvrdenie zručnosti pri rozopínaní a zapínaní gombíkov, používaní zipsov, patentiek. Upevňovanie opaskov.
Samostatné obúvanie a vyzúvanie, rozväzovanie alebo zväzovanie šnúrok, zapínanie a odopínanie suchých zipsov.
Stolovanie v triede a v školskej jedálni. Sebaobsluha pri jedení. Vytváranie zručnosti pri používaní vidličky a noža.
Práce v domácnosti
Starostlivosť o osobné veci a školské pomôcky. Samostatné odkladanie pomôcok v triede na určené miesto. Ukladanie osobných vecí do tašky, hygienického vrecúška.
Utieranie prachu z nábytku v triede, utieranie tabule.
Vytváranie zručnosti pri zametaní podlahy metličkou a lopatkou.

Samostatné zbieranie odpadkov a vynášanie koša do smetnej nádoby.
Samostatné odkladanie odevov a obuvi v šatni.
Odomykanie a zamykanie dverí.
Osvojenie názvov základného riadu. Odkladanie riadu. Utieranie plastovej tácky.
Utváranie zručnosti v jednoduchom prestieraní.
Práce v dielni
Práce s drobným materiál
Triedenie rôznych druhov drobného materiálu podľa veľkosti, farby a tvaru.
Ukladanie roztriedeného materiálu do rôznych nádob, škatúľ a zásuviek podľa pokynov.
Manipulácia s drobným materiálom: presýpanie, prekladanie, skladanie mozaiky (vkladaním, napichávaním, nalepovaním). Navliekanie korálok podľa pokynov.
Namotávanie vlny na cievku. Spletanie špagátikov.
Strihanie povrázkov, slamy, vlny, handričiek. Precvičovanie viazania uzla a mašličky. - Zbieranie a rozlišovanie listov, nalepovanie listov.
Práce s papierom
Triedenie a porovnávanie papiera podľa vlastností. Povrch (hladký, drsný), hrúbka (tenký, hrubý), farba.
Prekladanie, skladanie, vystrihovanie, nalepovanie, zlepovanie papiera (skladačky, mozaiky).
Potláčanie papiera odtlačkami rozličných predmetov, detskými tlačidielkami.
Montážne a demontážne práce
Stavanie z kociek (komíny, mosty, steny, domy).
Skladanie, rozkladanie, skrutkovanie predmetov, hračiek, stavebníc.
Zostavovanie tvarov zo špajlí, tyčiek, drievok.
Pestovateľské práce
Starostlivosť o izbové rastliny – upevnenie základov starostlivosti o izbové rastliny z predošlého ročníka.
Polievanie kvetinových hriadok na školskom záhone.
Poznávanie podmienok pre život rastlín – voda, vzduch, svetlo, teplo, pôda – pozorovanie klíčenia a rastu rastlín(tráva, fazuľa, hrach, obilie).
Práca so záhradným náradím- hrable, motyka, krhla.
Pomoc pri zbere úrody na školskom pozemku.
Hrabanie lístia. Zbieranie šišiek, plodov gaštana, duba, buka, šípok.

PROCES

Pri práci s nožnicami poučíme žiakov o bezpečnosti a ich správnom používaní. Používame nožnice so zaguľatenými hrotmi. Žiaci prekladajú papier na polovice, na štvrtiny, vystrihujú tvary s rovnými čiarami.
Pri pestovateľských prácach žiaci pozorujú zmeny na semenách pri klíčení a začiatočnom raste v miskách a črepníkoch, ale pozorujú aj rast rastlín, vytváranie kvetov a plodov na školskom pozemku.
Úroveň dosiahnutých zručnosti závisí od individuálnych schopností každého žiaka.

4. ROČNÍK

CIELE

– Upevňovať základné hygienické návyky,
– zvyšovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
– upevňovať základné stravovacie návyky,
– rozlišovať rôzne materiály,
– oboznámiť sa s vlastnosťami dreva,
– oboznámiť sa s názvami a funkciou pracovných nástrojov,
– udržiavať poriadok na pracovnom mieste,

– zvládnuť základy jednoduchej starostlivosti o izbové rastliny.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena - opakovanie všetkých činností, ktoré si žiaci osvojovali v predchádzajúcich ročníkoch, čistenie zubov.

Skladanie odevov na určené miesto, vešanie na vešiak. Odstraňovanie prachu z odevov prášením.

Zvyšovanie samostatnosti pri obúvaní a vyzúvaní, čistenie topánok od prachu.

Stolovanie v triede a v školskej jedálni. Zdokonaľovanie sa v stolovaní, používaní príboru, servítky.

Práce v domácnosti

Starostlivosť o osobné veci a školské pomôcky.

Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní pomôcok v triede na určené miesto. Ukladanie osobných vecí do tašky, hygienického vrecúška.

Ukladanie pomôcok v triede a do aktovky.

Zametanie podlahy a utieranie prachu v triede.

Samostatné zbieranie a vynášanie odpadkov.

Odomykanie a zamykanie dverí kľúčom.

Utváranie zručnosti v jednoduchom prestieraní, umývanie a utieranie riadu.

Základy varenia: príprava čaju, natieranie chleba maslom, džemom.

Čistenie zeleniny.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Triedenie a ukladanie rôznych druhov materiálov a predmetov.

Manipulácia s drobným materiálom.

Navíjanie vlny, špagátov na cievku.

Namotávanie vlny, špagátov na klbko.

Navliekanie korálok podľa vzoru.

Precvičovanie viazania uzla a mašličky.

Práce s papierom

Triedenie a porovnávanie papiera podľa vlastností (hladký, drsný, hrubý, tenký a pod.).

Prepichovanie a navliekanie papiera rôznej kvality na niť.

Prekladanie, skladanie, vystrihovanie, nalepovanie, zlepovanie papiera.

Strihanie papiera po predkreslenej čiare.

Práce s drevom

Oboznamovanie sa s vlastnosťami dreva a ich porovnávanie s vlastnosťami papiera a kartónu v praktických činnostiach.

Opracovanie dreva brúsnym papierom.

Montážne a demontážne práce

Stavanie z kociek.

Zostavovanie modelov zo stavebníc spájaním a skrutkovaním.

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín.

Polievanie kvetinových hriadok na školskom záhone.

Príprava pôdy pred siatím, práca so záhradným náradím.

Siatie do jamiek a hriadok.

Zbieranie liečivých rastlín (podľa miestnych podmienok).

PROCES

Zdokonaľujeme praktické činnosti, ktoré si žiaci osvojili v predchádzajúcich ročníkoch. Žiakov učíme zvládnuť základy jednoduchého pracovného postupu. Pri práci s drevom ich oboznamujeme s názvami a funkciou pracovných nástrojov, používať správne názvy nástrojov.

5. ROČNÍK

CIELE
– Zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch a sebaobslužných zručnostiach,
– zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
– rozlišovať rôzne materiály,
– rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
– osvojiť si základné pracovné zručnosti a návyky potrebné pri práci v domácnosti,
– osvojiť si základné manuálne zručnosti potrebné pri práci s drevom,
– osvojiť si základné manuálne zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

OBSAH
Sebaobslužné činnosti
Opakovanie činností, postupov potrebných pri osobnej hygiene a hygienických návykoch a sebaobslužných činnostiach osvojených v predchádzajúcom ročníku.
Zvyšovanie samostatnosti pri umývaní zubov.
Používanie kefky na nechty, vedieť rozlíšiť špinavé a čisté ruky.
Používanie príboru pri stolovaní podľa pokynov.
Úprava zovňajšku: používať hrebeň, urobiť si účes, skontrolovať svoj výzor v zrkadle.
Práce v domácnosti
Opakovanie činností osvojených v nižšom ročníku.
Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku.
Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní odevu a obuvi na určené miesto.
Používanie ramienka na šaty.
Ukladanie a udržiavanie čistoty šiat podľa pokynov.
Utieranie prachu.
Utieranie a umývanie podlahy.
Používanie kľúča pri odomykaní a zamykaní dvier, visiaceho zámku.
Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení.
Navliekanie nite do veľkej ihly, urobiť uzol na konci nite.
Zložitejšie prestieranie k stolovaniu - plytký a hlboký tanier, servítka, príbor, pohár.
Umývanie a utieranie riadu.
Príprava jednoduchého jedla: natrieť chlieb, pečivo, uvariť zemiaky.
Umývanie, čistenie ovocia a zeleniny.
Príprava jednoduchého nápoja: malinovka, čaj, kakao.
Práce v dielni
Práce s drobným materiálom
Triedenie, priraďovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a rôznych materiálov.
Manipulovanie s drobným materiálom. Opakovanie učiva z predchádzajúcich ročníkov.
Navíjanie vlny, špagátov a podobných materiálov na cievku.
Namotávanie vlny a špagátu na klbko.
Viazanie uzla a mašličky.
Navliekanie koralov podľa vzoru.
Prepichávanie a navliekanie papiera rôznej kvality na niť.
Splietanie bužírky, špagátu, vlny.
Práce s papierom
Strihanie, trhanie, krčenie a lepenie papiera.
Vystrihovanie bez predkreslenej čiary a po čiare.
Skladanie a prekladanie papiera. Rozkladanie a skladanie škatúľ.
Oblepovanie predmetov papierom.

Šitie jednoduchých stehov so zdvojenou niťou na perforovaný kartón.
Práce s drevom
Opracovanie povrchu dreva brúsnym papierom.
Zatĺkanie a vyťahovanie klincov.
Úprava dreva pilníkom.
Montážne a demontážne práce
Spájanie špajdlí, drievok a konárikov drôtom a špagátom.
Zostavovanie modelov zo stavebníc spájaním a skrutkovaním.
Rozoberanie modelov vytvorených spájaním a skrutkovaním.
Skladanie puzzle a mozaiky.
Pestovateľské práce
Polievanie izbových rastlín, odstraňovanie odumretých častí rastlín, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov.
Rýľovanie, hrabanie a kolíkovanie pôdy.
Siatie do riadkov a jamiek.
Pozorovanie klíčenia semien.
Pestovanie kvetín.
Pletie záhonov.
PROCES
Pri jednotlivých činnostiach musí byť zaistená bezpečnosť žiakov, tak isto je potrebné, aby si žiaci osvojili základné bezpečnostné pravidlá.

6. ROČNÍK

CIELE
– Rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci,
– zvládnuť základy jednoduchého pracovného postupu,
– rozvíjať schopnosť účelne spracúvať materiál,
– osvojiť si základné zručnosti a návyky pri práci v domácnosti,
– osvojiť si základné manuálne zručnosti pri prácach v dielni a pestovateľských prácach.
OBSAH
Sebaobslužné činnosti
Samostatné vykonávanie osobnej hygieny a sebaobslužných činností.
Samostatné umývanie zubov, čistenie nechtov, úprava zovňajšku.
Samostatné používanie príboru pri stolovaní.
Samostatné ukladanie osobných pomôcok do školskej aktovky, do hygienického vrecúška.
Práce v domácnosti
Samostatnosť pri odkladaní odevu a obuvi na určené miesto.
Vešanie odevu na vešiak.
Čistenie šatstva kefovaním, čistenie obuvi.
Zamykanie a odomykanie dvier kľúčom, používanie visiaceho zámku.
Základná obsluha bežných domácich audio a video zariadení (zapnúť/vypnúť, zvýšiť/znížiť hlasitosť zvuku).
Utieranie prachu, umývanie podlahy.
Zdokonaľovanie sa v stolovaní bez pomoci: plytký a hlboký tanier, príbor, pohár, servítka.
Umývanie, utieranie, odkladanie riadu.
Príprava jednoduchého jedla: natrieť pečivo a vianočku maslom, džemom. Natrieť chlieb nátierkou a ozdobiť pokrájanou uhorkou, rajčinou.

Varenie zemiakovej kaše. Príprava kakaa v mikrovlnnej rúre. Príprava čaju s použitím varnej kanvice na vodu. Servírovanie čajového pečiva.
Umývanie, čistenie a krájanie ovocia a zeleniny.
Navliekanie nite do hrubej ihly, urobiť uzlík.
Práce v dielni
Práce s drobným materiálom
Zdokonaľovanie praktických činností, ktoré si žiaci osvojili v predchádzajúcich ročníkoch.
Zamerať sa na kombináciu rozličného materiálu, sledovať správny pomer veľkosti a ladenia farieb.
Navliekanie korálok podľa vzoru.
Viazanie uzla a mašličky.
Prepichovanie papiera rôznej kvality a navliekanie na niť.
Splietanie bužírky, špagátu, vlny.
Prípravné práce na šitie: preťahovanie bužírky na cvičných drevených (plastových) doskách.
Práce s papierom
Strihanie papiera, vystrihovanie podľa predkreslenej čiary.
Skladanie, prekladanie, lepenie papiera, oblepovanie predmetov.
Prepletanie farebných pásikov. Použitie dierkovača, zošívačky.
Rozkladanie a skladanie škatúľ. Balenie balíka.
Prepichovať hrubou ihlou so zdvojenou niťou kartón s narysovanými priamkami a bodmi, jednoduchý steh.
Práce s drevom
Zatĺkanie a vyťahovanie klincov.
Opracovanie dreva pilníkom a rašpľou.
Úprava povrchu dreva brúsnym papierom.
Montážne a demontážne práce
Skladanie puzzle a mozaiky.
Zostavovanie jednoduchých modelov z konštrukčnej stavebnice: spájať súčiastky pomocou matíc a skrutiek. Oboznámenie sa s jednotlivými súčasťami stavebnice a s predlohami.
Pestovateľské práce
Ošetrovanie izbových rastlín.
Príprava pôdy pred siatím: rýľovanie, hrabanie, úprava hriadok.
Siatie do riadkov a jamiek: hrach, reďkovka, fazuľa.
Zber liečivých rastlín podľa miestnych podmienok.
PROCES
Ošetrovanie izbových rastlín sa vykonáva priebežne. Žiaci pomáhajú pri zbere zeleniny, ovocia. Učíme ich rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci.
Osvojujú si správne názvy nástrojov a stavebnice a základné pracovné postupy.

7. ROČNÍK

CIELE
– Osvojiť si správne pomenovanie nástrojov a stavebnicových častí,
– oboznámiť sa s obsluhou žehličky, ručného krájača chleba,
– oboznámiť sa s postupom ošetrenia drobného poranenia,
– osvojiť si ďalšie manuálne zručnosti pri práci s drevom,
– rozvíjať schopnosť účelne spracúvať materiál.
OBSAH
Sebaobslužné činnosti
Precvičovanie samostatnosti pri osobnej hygiene: umývanie rúk, tváre, sprchovanie celého tela, čistenie zubov.

Precvičovanie samostatnosti pri sebaobslužných činnostiach: obliekanie, vyzliekanie, ukladanie častí odevov a obuvi na určené miesto, používanie vreckovky, úprava účesu, používanie príboru a riadu pri stolovaní a ich odkladanie.
Práce v domácnosti
Upratovanie, utieranie prachu z nábytku, zametanie a umývanie podlahy.
Ustlanie postele, skladanie pyžama.
Pranie a sušenie spodnej bielizne, vreckoviek.
Oboznámenie sa s obsluhou žehličky, poučenie o bezpečnosti pri práci s elektrickým spotrebičom, žehlenie vreckoviek.
Krájanie chleba ručným krájačom, nožom.
Natieranie chleba, sendviča, vianočky, žemle - maslom, džemom, medom, nátierkou, paštétou.
Krájanie a servírovanie zeleniny (rajčiny, papriky, uhorky, reďkovky).
Varenie: príprava čaju, mlieka, kakaa, bielej kávy. Vajíčko natvrdo a namäkko.
Príprava nátierky, obložených chlebíčkov.
Varenie polievok, zemiakov.
Šitie: prišívanie gombíka, patentky, háčka.
Ošetrenie rany – odrenina, rezná rana, popáleniny.
Práce v dielni
Práce s drobným materiálom
Zdokonaľovanie praktických činností s náročnejšími úlohami.
Zaväzovanie mašle. Prepichovanie prírodnín a iných predmetov, navliekanie na niť.
Výroba náhrdelníkov, náramkov; mozaiky a koláže z rozličných materiálov.
Zvieratká z plodov.
Zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce.
Práce s papierom a kartónom
Vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie.
Obkresľovanie šablóny a vystrihovanie tvarov.
Vystrihovanie ozdôb, skladačiek, pásových vystrihovačiek, výroba záložky.
Výroba mozaiky z farebného papiera.
Práce s textilom
Navliekanie nite do ihly, uzlík. Prišívanie gombíka na textil.
Strihanie textilu na koláž, jednoduchá koláž z rozličného materiálu.
Jednoduchý steh.
Práce s drevom
Utvrdenie učiva : povrchová úprava dreva, zatĺkanie a vyťahovanie klincov.
Stĺkanie a zlepovanie rôznych materiálov.
Vŕtanie dier do dreva pomocou vrtákov.
Spájanie dreva skrutkami. Práca so skrutkovačom.
Poučenie o bezpečnosti pri práci s náradím.
Montážne a demontážne práce
Zostavovanie modelov z konštrukčných stavebníc.
Demontáž modelov, ukladanie súčiastok do škatúľ.
Modely podľa stavebnicových predlôh.
Osvojenie si názvov stavebnicových častí a nástrojov.
Pestovateľské práce
Ošetrovanie izbových rastlín.
Príprava pôdy: rýľovanie, hrabanie, úprava hriadok.
Siatie a sadenie zeleniny podľa miestnych podmienok.
Pletie záhonov, prihnojovanie, zavlažovanie.
Pestovanie trvaliek a starostlivosť o ne.
Zber úrody a jej uskladnenie na zimu.

PROCES
Nakoľko sú veľké rozdiely v úrovni rozvoja motoriky žiakov, vyučujúci to zohľadňuje pri výbere úloh v jednotlivých činnostiach. Ustavične opakujeme názvy pracovných nástrojov a učíme žiakov poznať ich funkciu. V praktických činnostiach oboznamujeme žiakov s vlastnosťami dreva a porovnávame ich s vlastnosťami papiera, kartónu a látky.

8. ROČNÍK

CIELE
– Upevniť si správne pomenovanie nástrojov a stavebnicových častí,
– zdokonaliť sa pri práci so žehličkou, pri krájaní chleba,
– upevniť zručnosti pri príprave jedál a stolovaní,
– upevniť si manuálne zručnosti pri práci s drevom,
– rozvíjať schopnosť účelne spracúvať materiál.
OBSAH
Sebaobslužné činnosti
Precvičovanie samostatnosti pri osobnej hygiene: umývanie rúk, tváre, sprchovanie celého tela, čistenie zubov.
Precvičovanie samostatnosti pri sebaobslužných činnostiach: obliekanie, vyzliekanie, ukladanie odevu a obuvi, používanie vreckovky, úprava účesu, používanie príboru a riadu pri stolovaní a ich odkladanie.
Práce v domácnosti
Upratovanie, utieranie prachu z nábytku, zametanie a umývanie podlahy, čistenie umývadla, oboznamovanie sa s čistiacimi prostriedkami.
Ustlanie postele, skladanie pyžama.
Pranie a sušenie spodnej bielizne, vreckoviek.
Zdokonaľovanie sa v žehlení rovných kusov bielizne.
Krájanie chleba ručným krájačom, nožom.
Príprava nátierky, obložených chlebíčkov, jednohubiek, servírovanie zeleniny na tanieri.
Varenie: príprava čaju, mlieka, kakaa, bielej kávy. Vajíčko natvrdo a namäkko, praženica.
Varenie polievok, zemiakovej a krupicovej kaše.
Šitie: jednoduché opravy odevov, predný a zadný steh.
Precvičovanie ošetrenia rany.
Práce v dielni
Práce s drobným materiálom
Zdokonaľovanie praktických činností s náročnejšími úlohami, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce.
Zaväzovanie mašle. Prepichovanie prírodnín a iných predmetov, navliekanie na niť.
Kombinované práce s použitím rôznych materiálov.
Práce s papierom a kartónom
Vystrihovanie ozdôb, skladačiek, pásových vystrihovačiek.
Výroba mozaiky z farebného papiera, priestorových figúrok.
Skladanie papiera podľa čísel.
Balenie darčeka do ozdobného papiera.
Práce s textilom
Jednoduchá koláž z rozličného materiálu.
Jednoduché vyšívacie stehy (napríklad krížik) s prihliadnutím na individuálnu úroveň rozvoja motoriky žiaka.
Práce s drevom
Utvrdenie učiva : povrchová úprava dreva, zatĺkanie a vyťahovanie klincov, vŕtanie dier do dreva pomocou vrtákov.

Pílenie dreva pílkou.
Spájanie dreva skrutkami, práca so skrutkovačom.
Utvrdzovanie pomenovania jednotlivých nástrojov.
Montážne a demontážne práce
Montáž a demontáž modelov, ukladanie súčiastok.
Modely podľa stavebnicových predlôh.
Zostavovanie pohyblivých modelov.
Upevňovanie názvov stavebnicových častí a nástrojov.
Pestovateľské práce
Ošetrovanie izbových rastlín.
Príprava pôdy: rýľovanie, hrabanie, úprava hriadok.
Siatie / sadenie zeleniny a kvetín podľa miestnych podmienok.
Oboznámenie sa s hlavnými druhmi burín a možnosťami ich ničenia.
Pletie záhonov, kyprenie pôdy, prihnojovanie, zavlažovanie.
Pestovanie trvaliek a starostlivosť o ne.

PROCES

Jednotlivé činnosti v pestovateľských prácach prispôsobujeme možnostiam školy a miestnym podmienkam.
Vzhľadom na to, že medzi žiakmi sú veľké rozdiely v úrovni rozvoja motoriky, individuálne zohľadňujeme a prispôsobujeme náročnosť pracovných činností.
Žiakov vedieme k samostatnosti a zdokonaľovaniu manuálnych zručností.

9. ROČNÍK

CIELE

– Vypestovať u žiakov zručnosti vedúce k čo najvyššiemu stupňu samostatnosti,
– upevniť zručnosti pri prácach v domácnosti,
– upevniť si manuálne zručnosti pri práci s drevom, poznať názov a funkciu niektorých pracovných nástrojov,
– rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Upevňovanie návykov a zručností súvisiacich s hygienou tela.
Upevňovanie návykov a zručností súvisiacich s úpravou odevu.
Práce v domácnosti
Upratovanie, utieranie prachu z nábytku, zametanie a umývanie podlahy, vysávanie, ošetrovanie podlahovín.
Udržovanie poriadku a hygieny v kúpeľni a na WC.
Ručné pranie a pranie v automatickej práčke. Sušenie a žehlenie bielizne a odevov.
Krájanie a natieranie chleba, sendviča, vianočky.
Čistenie, krájanie a úprava zeleniny na tanieri.
Príprava obložených chlebíčkov, servírovanie.
Stolovanie, prestieranie.
Hygiena v kuchyni. Čistenie umývadlového odtoku.
Umývanie, utieranie a odkladanie riadu.
Ručné kuchynské strojčeky - ich obsluha a údržba.
Nákupy, uskladňovanie potravín.
Varenie: čaj, mlieko, kakao, biela káva. Vajíčko natvrdo a namäkko, praženica.
Polievky z polotovarov, zeleninová polievka.
Zemiaková kaša, krupicová kaša, puding.
Jednoduché jedlá: cestoviny s tvarohom alebo makom, špagety so syrom a kečupom,

palacinky a parené buchty z polotovaru.
Šitie: zdokonaľovanie sa v prišívaní gombíka, pútka a patentky.
Stehovanie látky, začisťovací steh. Predný a zadný steh.
Ručné zošívanie látok, strojové zošívanie podľa individuálnych schopností žiakov.
Štopkanie a zašívanie dier.
Našívanie a nažehľovanie záplat a aplikácií.
Precvičovanie ošetrenia rany, význam lekárničky.
Práce v dielni
Práce s drobným materiálom
Kombinované práce s použitím rôznych materiálov.
Náplň práce určí učiteľ podľa individuálnych schopností žiakov tak, aby sa zvyšovala náročnosť úloh v porovnaní s predchádzajúcimi ročníkmi.
Práce s papierom a kartónom
Rozlišovanie rôznych druhov papiera vizuálne, hmatom, ohýbaním.
Poučenie o výrobe papiera.
Zdokonaľovanie osvojených techník, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce.
Strihanie po rovnej a zaoblenej čiare, vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie.
Používanie obkresľovacích šablón.
Skladanie, ohýbanie, zošívanie, lepenie papiera, výroba ozdôb a rôznych predmetov.
Jednoduchšie kartonážne práce (meranie, strihanie, ohýbanie).
Balenie predmetov do darčekového papiera. Farebné papierové mozaiky.
Práce s drevom
Opakovanie učiva z predchádzajúcich ročníkov s dôrazom na presnosť práce.
Meranie, upínanie, rezanie a orezávanie dreva.
Vŕtanie pomocou vrtákov a spájanie dreva klincami, skrutkami, práca so skrutkovačom.
Povrchová úprava dreva šmirgľovým papierom a pilníkom; farbením a lakovaním povrchu.
Utvrdzovanie pomenovania jednotlivých nástrojov (pilník, vrták, kladivo, pílka, skrutkovač).
Montážne a demontážne práce
Zostavovanie modelov z konštrukčných (kovových i plastových) stavebníc.
Montáž a demontáž modelov, ukladanie súčiastok.
Zostavovanie priestorových modelov z kartónových vystrihovačiek.
Pestovateľské práce
Ošetrovanie izbových rastlín, presádzanie rastlín.
Príprava pôdy na výsev zeleniny, úprava hriadok.
Siatie / sadenie plodín podľa miestnych podmienok.
Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie, prihnojovanie.
Zber plodín a ich uskladnenie. Úprava pôdy po zbere.

PROCES

Zameriavame sa na získanie praktických zručností, potrebných v každodennom živote, najmä v oblasti sebaobsluhy a prác v domácnosti. Náročnosť prípravy teplých jedál prispôsobujeme schopnostiam jednotlivých žiakov.
Práce v dielni a pestovateľské práce realizujeme podľa podmienok a možností školy a s ohľadom na individuálne schopnosti žiakov.
Žiaci sa oboznamujú so všetkými činnosťami aspoň orientačne.

10. ROČNÍK

CIELE

– Vypestovať u žiakov zručnosti vedúce k čo najvyššiemu stupňu samostatnosti,
– zostaviť podľa návodu jednoduchý model,
– poznať základné podmienky pre pestovanie rastlín,

– vedieť rozlišovať rôzne druhy materiálov,
– uplatňovať základné princípy stolovania a správania sa pri jedení,
– poznať jednoduché pracovné postupy v domácnosti,
– dodržiavať základné bezpečnostné pravidlá pri zaobchádzaní s elektrospotrebičmi
– a čistiacimi prípravkami.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti
Upevňovanie návykov a zručností súvisiacich s hygienou tela a úpravou odevu.
Práce v domácnosti
Utieranie prachu, zametanie a umývanie podlahy, vysávanie, ošetrovanie podlahovín.
Udržovanie poriadku a hygieny v kúpeľni a na WC.
Používanie vhodných čistiacich prostriedkov pri udržiavaní čistoty v domácnosti a bezpečná manipulácia s nimi.
Údržba odevu a textílií: pranie, sušenie, žehlenie, skladanie.
Údržba obuvi.
Elektrické spotrebiče v domácnosti, ich funkcia a používanie.
Výmena batérií v elektrospotrebičoch.
Bezpečnostné pravidlá pri zaobchádzaní s elektrospotrebičmi.
Hygiena v kuchyni: umývanie, utieranie a odkladanie riadu, údržba ručných kuchynských strojčekov.
Nákupy, uskladňovanie potravín.
Varenie
Príprava teplých a studených pokrmov, základné postupy pri príprave jedál a nápojov.
Zásady zdravej výživy.
Úprava stola, bežné a slávnostné prestieranie.
Zásady spoločenského správania pri stolovaní.
Bezpečná obsluha kuchynských spotrebičov.
Šitie
Jednoduché opravy odevov a textílií.
Ručné zošívanie látok, strojové zošívanie podľa individuálnych schopností žiakov.
Náplň práce určí učiteľ podľa individuálnych schopností žiakov tak, aby sa zvyšovala náročnosť úloh v porovnaní s predchádzajúcimi ročníkmi.
Práce v dielni
Práce s rôznym materiálom
Rozlišovanie kovov, plastov, dreva.
Oboznamovanie sa s rôznymi materiálmi, ich rozlišovaním a využitím.
Kombinované práce s využitím rôznych materiálov.
Práce s mäkkým drôtom: vyrovnávanie, ohýbanie, splietanie, strihanie kliešťami.
Práce s plastmi: penový polystyrén, organické sklo.
Náplň práce s rôznym materiálom určí učiteľ podľa individuálnych schopností žiakov.
Práce s papierom a kartónom
Zdokonaľovanie osvojených techník, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce.
Skladanie, ohýbanie, strihanie, zošívanie, lepenie, výroba ozdôb a rôznych predmetov.
Balenie predmetov do darčekového papiera. Farebné papierové mozaiky. Priestorové figúrky.
Jednoduché kartonážne práce.
Práce s drevom
Zdokonaľovanie osvojených techník.
Meranie, upínanie, rezanie a orezávanie dreva s dôrazom na presnosť.
Vŕtanie pomocou vrtákov a spájanie dreva klincami, skrutkami, práca so skrutkovačom.
Povrchová úprava dreva šmirgľovým papierom a pilníkom; farbením a lakovaním povrchu.
Zatĺkanie a vyťahovanie klincov, zatĺkanie háčikov.
Montážne a demontážne práce

Montážne práce podľa návodu.
Montáž a demontáž modelov, ukladanie súčiastok.
Zostavovanie modelov konštrukčných stavebníc.
Rozoberanie a skladanie jednoduchých predmetov.
Pestovateľské práce
Pestovanie kvetov a vybraných druhov okrasných drevín.
Pestovanie izbových rastlín.
Aranžovanie a jednoduché viazanie kytíc.
Pestovanie zeleniny.
Zber plodín a ich uskladnenie.
Sezónne práce na školskom pozemku.

PROCES

Vyučujúci môže podľa miestnych podmienok a úrovne žiakov rozširovať dané učivo, najmä s ohľadom na zameranie praktickej školy, v ktorej sa môžu žiaci po ukončení 10. ročníka ďalej vzdelávať.
Učíme žiakov orientovať sa v jednoduchých návodoch a pracovných postupoch, poznať a vedieť používať pracovné pomôcky, náradie a nástroje pre ručné opracovanie. Prakticky precvičujeme výmenu batérií v nástenných hodinách, budíku, TV ovládači a hudobnom prehrávači.
Pri príprave pokrmov ich oboznamujeme so zásadami zdravej výživy.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU Informatika

Vyučovací predmet informatika má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov. Cieľom informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník pri práci s počítačom. Žiaci si prostredníctvom práce s jednoduchými edukačnými počítačovými programami určenými pre výchovu, vzdelávanie a alternatívnu komunikáciu osvojujú obsluhu počítača na elementárnej užívateľskej úrovni, primerane k ich individuálnym schopnostiam. Získané zručnosti im v praktickom živote uľahčia spôsob komunikácie. Získané zručnosti žiaci upevňujú v medzipredmetových vzťahoch pri práci so špeciálnymi edukačnými programami, ktoré sú ľahko ovládateľné – jednou alebo dvoma klávesami, môžu ich používať aj žiaci s narušenou motorikou rúk. Odporúčame podľa možností školy, aby mali žiaci vzhľadom k ich individuálnym schopnostiam špeciálne pomôcky pre ovládanie PC ako sú rôzne tlačidlá, držiaky tlačidiel, klávesnice s veľkými aktívnymi plochami, dotykové monitory, polohovacie zariadenia, ktoré nahrádzajú klasickú myš a rôzne komunikátory. Pri vyučovaní predmetu informatika spravidla pri jednom počítači sedí jeden žiak.

7. ROČNÍK

CIELE

– Oboznámiť sa s počítačom, monitorom, myšou, klávesnicou,
– vedieť zapnúť/ vypnúť počítač samostatne alebo s pomocou,
– vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
– oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou.

OBSAH Oboznámenie sa s počítačom: - poznávanie / pomenovanie jednotlivých častí počítača (PC, monitor, klávesnica, myš), - ovládanie klávesnice a myši samostatne, alebo s pomocou. Ovládanie jednoduchej hry: - pustenie / ukončenie hry samostatne alebo s pomocou. Práca v

jednoduchom grafickom editore pre deti: - kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu, - kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora. Práca s edukačným programom: - na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, koordinácie pohybov, - na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné, - pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.
PROCES Podľa individuálnych možností jednotlivých žiakov používame programy, ktoré sú ľahko ovládateľné. Napríklad edukačné programy: Altík, Altíkove úlohy, Brepta, Méďa – farby a tvary, Méďa a obrázky, Méďa počíta, Pasívne sledovanie – klikaj a sleduj, Catch me – program určený na nácvik ovládania štandardnej i alternatívnej počítačovej myši; Cirkus šaška Tomáša a iné. Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.

8. ROČNÍK

CIELE
– Poznať počítač, monitor, myš, klávesnicu,
– vedieť samostatne zapnúť/ vypnúť počítač,
– vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
– vedieť pracovať s jednoduchým edukačným programom a hrou.
OBSAH Poznanie a pomenovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš). Ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou.
Ovládanie jednoduchej hry: - pustenie a ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.
Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti: - kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu, - kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora.
Práca s edukačným programom: - na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie Pohybov, - na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné, - pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.
PROCES
Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia. Zdokonaľujú si jemnú motoriku. Prostredníctvom aplikácií, ktoré sú obsahom aj ovládaním primerané stupňu postihnutia žiakov, získavajú základné zručnosti v používaní počítača. Učíme ich ovládať tieto aplikácie pri kreslení, trénovaní počítania a písania.

9. ROČNÍK

CIELE
– Vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
– vedieť pracovať s jednoduchým edukačným programom a hrou,
– rozširovať svoje zručnosti v grafickom editore používaním ďalších nástrojov.
OBSAH Ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou, poznávanie tlačiarne a jej funkcie.
Ovládanie jednoduchej hry: - pustenie a ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.
Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:
- kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu
- používanie nástroja výplň a výber farby, tvary,
- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora,
- používanie nástroja otáčanie, zmena veľkosti obrázka.
Práca v textovom editore:

- orientácia na klávesnici v poli písmen a číslic, poznávanie funkcie klávesov Enter a Backspace.
Práca s edukačným programom:
- na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov,
- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné,
- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES Žiaci pracujú samostatne alebo s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia. Upevňujeme orientáciu vpravo – vľavo.
Vopred pripravený obrázok z geometrických tvarov žiaci vyfarbujú pomocou nástroja výplň a výber farby, neskôr učíme žiakov tvoriť obrázok pomocou geometrických tvarov, zároveň tvary pomenujú, spočítajú – uplatňujeme využívanie medzipredmetových vzťahov. Naďalej používame edukačné programy uvedené v 7. ročníku. V textovom editore sa učia napísať svoje meno, priezvisko a adresu samostatne alebo s pomocou.

10. ROČNÍK

CIELE
– Vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
– vedieť pracovať s jednoduchým edukačným programom a hrou,
– rozširovať svoje zručnosti v grafickom editore používaním ďalších nástrojov,
– vedieť pracovať v textovom editore s pomocou.

OBSAH Ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou, poznávanie tlačiarne a jej funkcie.
Ovládanie jednoduchej hry:
- pustenie a ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti: - kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu, používanie nástroja výplň a výber farby, tvary, veľkosť čiar, - kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora, používanie nástroja otáčanie, zmena veľkosti obrázka, prilepenie. Práca v textovom editore: - orientácia na klávesnici v poli písmen a číslic, poznávanie funkcie klávesov Shift, Enter, Backspace a Escape.
Komunikácia prostredníctvom IKT: - detské webové stránky (obrázky, rozprávky, detské filmy, hudba). Práca s edukačným programom: - na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov, - na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné, - pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES Žiaci sa zdokonaľujú v zručnosti písania v textovom editore, využívajú ďalšie klávesy, pracujú samostatne alebo s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.
V textovom editore sa učia vytvoriť menovky svojich spolužiakov, ktoré dotvárajú na hodine výtvarnej výchovy, prípadne menovky na darčeky pre svojich rodičov a pod.

INDIVIDUÁLNA LOGOPEDICKÁ INTERVENCIA (ILI)

Vyučovacia hodina ILS je delená.
- Logopéd pracuje so žiakmi individuálne. Ostatní žiaci zostávajú v tom čase s druhým pedagógom. Druhý pedagóg pracuje s deťmi podľa pokynov logopéda.

Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet individuálna logopedická starostlivosť (ďalej len ILI) je určený pre žiakov, ktorí majú narušenú komunikačnú schopnosť (NKS).
Počet vyučovacích hodín v týždni je daný rámcovým učebným plánom (ďalej len UP) v príslušnom vzdelávacom programe pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením schválenom Ministerstvom školstva SR.
Narušená komunikačná schopnosť
Ak chceme definovať NKS, treba najskôr vymedziť samu komunikačnú schopnosť: ide o schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru.
Komplexnosť znamená, že, táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (fonetickofonologickú, lexikálno-sémantickú, morfologicko-syntaktickú, pragmatickú...); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie).
O NKS hovoríme vtedy, ak niektorá rovina jazykových prejavov (alebo niekoľko rovín súčasne) človeka interferuje s jeho komunikačným zámerom.
Radíme sem: vývinovú bezrečnosť, narušený vývin reči, získanú orgánovú bezrečnosť, afáziu, získanú psychogénnu bezrečnosť-mutizmus, elektívny mutizmus, narušenie zvuku reči – fufnavosť, narušenie plynulosti reči – zajakavosť, brblavosť, narušenie článkovania reči – dyslália, dyzartria, -poruchy hlasu – dysfónia, afónia, -kombinované chyby a poruchy reči – súčasný výskyt viacerých druhov narušenej komunikačnej schopnosti, symptomatické poruchy reči: NKS pri iných, dominujúcich postihnutiach, ochoreniach, narušeniach -napr. pri sluchovom postihnutí, detskej mozgovej obrne, -narušenie grafickej stránky reči: agrafia, alexia, akalkúlia, dyslexia, dysortografia, dysgrafia, dyskalkúlia.
Logopedická intervencia
Intervencia sa tu poníma v tom najširšom zmysle ako: „činnosť, pôsobenie za účelom zmeny“.
Logopedická intervencia je špecifická aktivita, ktorú uskutočňuje logopéd s cieľmi:

- ✓ identifikovať NKS;
- ✓ eliminovať, zmierniť NKS, resp. v prípade jej pretrvávania prekonať komunikačnú bariéru;
- ✓ predísť tomuto narušeniu (zlepšiť komunikačnú schopnosť človeka).

Logopedickú intervenciu chápeme ako zložitý proces, ktorý sa realizuje v záujme dosiahnutia svojich troch základných cieľov, na troch, s týmito cieľmi analogických, vzájomne sa prelínajúcich úrovniach:

- ✓ logopedická diagnostika
- ✓ logopedická terapia
- ✓ logopedická prevencia

Dôležitou súčasťou logopedickej intervencie je spolupráca s rodičom, učiteľmi a ostatnými odborníkmi v celom procese intervencie.

Ciele

Cieľom predmetu ILI je v maximálnej miere podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komnunikačného zámeru a ako prediktora pre úspešné zvládnutie čítania a písania.
Cieľom logopedickej starostlivosti je odstrániť alebo aspoň zmierniť narušenie komunikačnej schopnosti a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z nej vyplývajú.
Sekundárnym cieľom ILI je prevencia vzniku porúch správania ako následku neúspechu v komunikácii a v osvojovaní si gramotnosti. V širšom meradle podporuje ILI sociálnu a edukačnú adaptáciu a integráciu detí a mládeže s NKS do spoločnosti.
Čiastkové ciele a obsah predmetu ILI vychádzajú z logopedickej diagnostiky.
U detí a mládeže s viacnásobným postihnutím a ťažkým stupňom NKS ide o rozvoj komunikačných schopností k najbližšej zóne ich vývinu, tak, aby boli schopní zrealizovať svoj komunikačný zámer podľa svojich potrieb zrozumiteľne pre komunikačného partnera.

Obsah

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti nepochybne úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto terapeutické postupy a metódy musia mať širší záber a ILI sa má orientovať
na celý komplex dorozumievacieho procesu.
Obsah logopedických cvičení musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek. Oblasti stimulácie sú uvedené v nasledujúcej časti aj s cieľmi pre jednotlivé oblasti. V procese terapie vychádza logopéd z dostupných terapeutic. materiálov a najmä z pracovných listov, ktoré si aktuálne vytvára.
Obsah pracovných listov by mal vychádzať z učiva, ktoré deti práve preberajú. Napríklad ak si čítajú príbeh o škaredom káčatku – budú si rozvíjať slovnú zásobu o iné druhy vodných zvierat, budú odvodzovať prídavné mená, prípadne ich stupňovať a to všetko na slovách z textu.

Rámcový učebný plán pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským alebo vyučovacím jazykom národnostnej menšiny

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	Ročník											
		PRÍPRAVNÝ	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	∑
Jazyk a komunikácia	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	**38**
	rozvíjanie sociálnych zručností	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	**18**
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	**15**
Matematika a práca s informáciami	matematika	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	**22**
	informatika								0,5	0,5	0,5	0,5	**2**
Človek a príroda	vecné učenie	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**11**
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova/ náboženstvo								1	1	1	1	**4**
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	2	2	2	2	3	3	3	2,5	2,5	2,5	2,5	**27**
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**11**
	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**11**
Zdravie a pohyb	zdravotná telesná výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	**33**
Základ		**18**	**18**	**18**	**18**	**18**	**17**	**17**	**17**	**17**	**17**	**17**	**192**
Voliteľné (disponibilné) hodiny		2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	**28**
Spolu		**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**220**

Rámcový učebný plán pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským alebo vyučovacím jazykom národnostnej menšiny

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	Ročník											
		PRÍPRAVNÝ	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	∑
Jazyk a komunikácia	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	**38**
	rozvíjanie sociálnych zručností	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	**18**
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	**15**
Matematika a práca s informáciami	matematika	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	**22**
	informatika								0,5	0,5	0,5	0,5	**2**
Človek a príroda	vecné učenie	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**11**
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova/ náboženstvo								1	1	1	1	**4**
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	2	2	2	2	3	3	3	2,5	2,5	2,5	2,5	**27**
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**11**
	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**11**
Zdravie a pohyb	zdravotná telesná výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	**33**
Základ		**18**	**18**	**18**	**18**	**18**	**17**	**17**	**17**	**17**	**17**	**17**	**192**
Voliteľné (disponibilné) hodiny		2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	**28**
Spolu		**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**220**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU Vyučovací predmet rozvíjanie komunikačnej schopnosti (ďalej len RKS)

je určený pre všetkých žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vzhľadom na to, že v klinickom obraze mentálnej retardácie sa vyskytujú sprievodné prejavy v neuropsychickom vývine, vo vývine motoriky, psychiky, citov, vôle a najmä v oblasti komunikácie a reči. Komunikačná schopnosť je komplexná schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru. Komplexnosť znamená, že táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (fonetickofonologickú, lexikálno-sémantickú, morfologicko-syntaktickú, pragmatickú); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie). Preto je obsah predmetu RKS zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie. Narušená komunikačná schopnosť detí s mentálnym postihnutím má špecifickú etiológiu, symptomatológiu aj metódy intervencie.
U detí s mentálnym postihnutím býva zvyčajne vývin reči oneskorený alebo obmedzený. Obsah vyučovacieho predmetu RKS je rámcový. Postupuje sa v súlade so zákonitosťami vývinu reči a myslenia žiaka, rešpektujúc priebežne úroveň všetkých jeho schopností (motorika, poznávacie procesy). Pre žiakov, ktorí nie sú schopní dorozumievať sa hovorenou rečou, sa odporúča okrem vyučovacieho predmetu RKS zaradiť aj vyučovací predmet Augmentatívna a alternatívna komunikácia (ďalej len AAK). Náhradné a doplnkové komunikačné systémy potom používajú žiaci v bežnej komunikácii a na všetkých vyučovacích predmetoch. Užívateľmi AAK sú obvykle osoby s oneskoreným alebo narušeným vývinom reči, alebo symptomatickými poruchami reči. V ich klinickom obraze je poškodenie rečových centier v mozgu alebo iné poškodenie CNS. Príčiny a prejavy NKS a nehovorenia sa niekedy spájajú s viacnásobným postihnutím. Pri viacnásobných postihnutiach dochádza k vzájomnému prelínaniu vplyvov jednotlivých postihnutí.

RÁMCOVÝ OBSAH VYUČOVACIEHO PREDMETU ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI

CIELE

Hlavným cieľom vyučovacieho predmetu RKS je podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a funkčného dorozumievania, stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii. Rozvíjanie komunikačnej schopnosti jednotlivých žiakov je primerané úrovni rozvinutia poznávacích, psycho-motorických, citových a vôľových predpokladov a schopností.

OBSAH

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto ciele aj obsah predmetu musia mať širší záber a orientujú sa na celý komplex dorozumievacieho procesu. V každodennej komunikácii sa navzájom podmieňujú a prelínajú jednotlivé jazykové roviny a spôsoby komunikácie, preto ich nasledovné členenie je skôr teoretické. Má však zámer usporiadať ciele, obsah a činnosti smerujúce k rozvíjaniu komunikačnej schopnosti do systému. Pre žiakov, ktorí nie sú schopní dorozumievať sa hovorenou rečou, sa odporúča používanie augmentatívnej a alternatívnej komunikácie. Podľa individuálnych schopností žiakov sa odporúča kombinovať náhradné a doplnkové komunikačné systémy s hovorenou rečou. U žiakov s hlbokým stupňom mentálnej retardácie sa odporúča využívanie bazálnej stimulácie (koncept podporujúci vnímanie,

komunikáciu a pohybové schopnosti človeka, ktorý sa prispôsobuje veku a stavu klienta) Pri rozvíjaní komunikačnej schopnosti detí s mentálnym postihnutím ťažkého a hlbokého stupňa je prioritou obsahová stránka. Obsah musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami žiaka, bez ohľadu na fyzický vek.
Obsah a ciele rozvíjania komunikačnej schopnosti v jednotlivých oblastiach: Jazykové roviny, naratíva, ďalšie schopnosti spojené s rozvíjaním komunikačnej schopnosti, základy čítania a písania.
Pragmatická rovina jazyka Cieľ Obsah Rozvíjať praktické používanie jazyka na dorozumievanie, a to s použitím verbálnych aj neverbálnych komunikačných prostriedkov. Porozumenie reči Komentovanie „tu a teraz“. Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov a javov k obrázkom a porozumeniu pojmov.
Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií. Vykonávanie činností podľa komentovania a porozumenia obsahu prehovoru komunikačného partnera. Rozvíjanie expresívnej reči Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky. Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky. Nehovoriaci žiaci komentujú s pomocou posunkov, grafických znakov alebo iným náhradným komunikačným prostriedkom. Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať („zažiť ich“) a tým si upevňovať slovnú zásobu. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní. Rozhovor Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom. Začiatok a ukončenie rozhovoru. Výber a udržanie témy rozhovoru. Výber komunikačných prostriedkov primeraných situácii a komunikačnému partnerovi. Odpoveď na otázku, kladenie otázok. Modelové hry, dramatizácia. Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy Lexikálno-sémantická rovina jazyka Cieľ Obsah Rozvíjať slovnú zásobu, chápanie pojmov a ich používanie v komunikácii. Pomenovávanie skutočných predmetov a javov alebo obrázkov. Kategorizovanie pojmov podľa významu s názornými príkladmi a bez nich. (Pri pomenovávaní zároveň ukazujeme na predmet alebo zároveň vykonávame pohyb a pod.) Rozlišovanie a porovnávanie významovo podobných a protikladných pojmov. (Názorne: reč v spojení so zrakovým alebo taktilným vnemom a pod.) Kľúčové slová. Upevňovanie významu pojmov a súvislostí zážitkovou formou. Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy Morfologicko-syntaktická rovina jazyka Cieľ Obsah Rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfologické pravidlá. Aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby (podľa individuálnych schopností žiaka). Nácvik ohýbania slov, nácvik predložkových väzieb a analógie primerane schopnostiam žiaka s pomocou, názorným a zážitkovým spôsobom, maľované čítanie, doplňovanie a opakovanie viet, odvodzovanie slov, tvorba viet a súvetí, rozvoj porozumenia reči. Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy Foneticko-fonologická rovina jazyka Cieľ Obsah Rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištinktívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností žiaka. Rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť. Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov. Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči. Rozlišovanie prvej hlásky v slove. Rozlišovanie dĺžky hlások a slabík. Cvičenia zamerané na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel, koordináciu pohybov a správnu výslovnosť. Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy Rozvíjanie rozprávačských schopností (naratív)
Cieľ Obsah Rozvíjať rozprávačské schopnosti žiakov podľa individuálnych schopností. Pozorovanie osôb a udalostí v okolí, uvažovanie o nich aj mimo ich bezprostredného vnímania. Jednoduché rozprávanie zážitku podľa osnovy, rozprávanie podľa obrázkov, vnímanie časovej

následnosti a súvislostí udalostí. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, obrázkami. Rozvíjanie iných schopností spojených s komunikáciou Cieľ Obsah
Rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie. Poznávanie predmetov a povrchov hmatom, rozvíjanie diferenciačných schopností. Rozvíjanie vnímania vlastných pohybov. Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciácia, pamäť). Poznávanie rôznych zvukov, rozlišovanie ich kvality, intenzity, smeru. Poznávanie melódie a rytmu. Cvičenia na zapamätanie melódie a rytmu, riekanky, radu slov, vety a pod. Vnímanie a diferencovanie viditeľných znakov predmetov, osôb a udalostí, vnímanie viditeľných zmien. Cvičenia na rozvíjanie zrakovej pamäti. Cvičenia zrakovej analýzy a syntézy. Rozvíjanie poznávacích procesov: zachovanie, priraďovanie, zoraďovanie, triedenie – kategorizácia. Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť). Rozvíjať priestorovú orientáciu a orientáciu v čase. Cvičenia pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná orientácia Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti) Intermodalita (audiovizuálny vzťah) Rozvíjať motorické schopnosti. Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky. Základy čítania a písania

1. AŽ 3. ROČNÍK

Rozvíjanie schopností potrebných pre základy čítania Pre osvojovanie čítania analyticko-syntetickou i globálnou metódou je nevyhnutné dosiahnutie určitej úrovne fonologického uvedomenia. Preto je potrebné hrovou formou rozvíjať schopnosť diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku).
Súčasťou obsahu predmetu RKS je: - Rozvíjanie schopnosti diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku) hrovou formou. Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov. - Schematické znázornenie slov.
- Rytmizovanie riekaniek a detských pesničiek.
- Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava).
- Obrázkové (maľované) čítanie. Ak individuálne schopnosti žiaka nedovoľujú osvojovanie si všetkých tvarov písmen, odporúča sa čítanie a písanie len veľkých tlačených písmen.

4. ROČNÍK

Rozvíjanie schopností potrebných pre základy čítania Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov. Schematické znázornenie slov. Rytmizovanie riekaniek a detských pesničiek. Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava. Nácvik čítania písmena a A, i I vo funkcii spojky s obrázkami. Čítanie a písanie hlások a písmen a A, i I, m M. Slabiky ma, mi. Slová. Obrázkové (maľované) čítanie. Rozvíjanie sluchovej analýzy a syntézy. Rozlišovanie začiatočnej hlásky v slove sluchovou analýzou.

5. ROČNÍK

Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku. Čítanie a písanie hlások a písmen e, i, o, u. Slabiky ma, me mi, mo, mu Skladanie slabík do slov. Čítanie dvojslabičných slov. Rozvíjanie sluchovej analýzy a syntézy. Počúvanie čítania krátkeho literárneho útvaru podporeného ilustráciami prípadne neverbálnou komunikáciou. Nácvik jednoduchých odpovedí na otázky súvisiace s prečítaným textom, vyhľadávanie ilustrácií súvisiacich s prečítaným textom, Vyhľadávanie kľúčových slov alebo obrázkov súvisiacich s vypočutým textom podľa učiteľovho napovedania. Samostatný výber a priraďovanie slov k ilustráciám súvisiacim s prečítaným textom. Nácvik písania

nových písmen v súlade s čítaním, opakovanie a utvrdzovanie písania písmen, slabík a slov ich obťahovaním a odpisovaním podľa predpísaného vzoru.

6. ROČNÍK

Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku. Čítanie a písanie hlások a písmen l, v. Slabiky. Skladanie slabík do slov. Čítanie dvojslabičných slov. Rozvíjanie sluchovej analýzy a syntézy. Dvojslovné vety. Obrázkové čítanie.

7. ROČNÍK

Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku. Rozvíjanie sluchovej analýzy a syntézy. Čítanie a písanie hlások a písmen t, p, s. Sluchové rozlišovanie v slove, poznávanie písmena a hlásky, použitie v slabikách a slovách. Dvojslovné vety. Obrázkové čítanie.

8. ROČNÍK

Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku. Čítanie a písanie hlások a písmen j, n, d. Sluchové rozlišovanie v slove, poznávanie písmena a hlásky, použitie v slabikách a slovách. Skladanie, čítanie a písanie viet. Obrázkové čítanie.

9. ROČNÍK

Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku. Čítanie a písanie hlások a písmen c, y, k. Sluchové rozlišovanie v slove, poznávanie písmena a hlásky, použitie v slabikách a slovách. Skladanie, čítanie a písanie viet. Obrázkové čítanie.

10. ROČNÍK

Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku. Čítanie a písanie hlások a písmen z, b, š, ž, č. Sluchové rozlišovanie v slove, poznávanie písmena a hlásky, použitie v slabikách a slovách. Skladanie, čítanie a písanie viet. Obrázkové čítanie. Poradie preberaných hlások a písmen si môže učiteľ prispôsobovať podľa vybranej použitej učebnice. Tempo preberania jednotlivých hlások a písmen učiteľ prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiakov.

PROCES Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať. RKS sa prelína celým vyučovacím procesom.

Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii.

Na vyučovaní predmetu RKS odporúčame využívať skupinovú prácu, zážitkové učenie, dramatizáciu a hry. Vhodnou formou aktivít je cielené vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou. Odporúčame rozširovať vytváranie komunikačných situácií a okruh komunikačných partnerov aj do prostredia mimo školy a rodiny, napr. komunikácia v obchode, na pošte, na železničnej

stanici a pod. Zameriavame sa na témy z bežného života pre použitie komunikačnej schopnosti v bežnom živote. U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci využívame augmentatívnu a alternatívnu komunikáciu (AAK).

Pri príprave činností pre žiakov, ktorí majú narušenú komunikačnú schopnosť odporúčame spolupracovať s logopédom, sledovať odbornú literatúru a odporúčané internetové zdroje, prípadne možnosti ďalšieho vzdelávania v oblasti komunikácie detí a žiakov s ťažko narušenou komunikačnou schopnosťou. Vyučovací predmet RKS sa neklasifikuje. Na vysvedčení sa uvádza „absolvoval“.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU ROZVÍJANIE SOCIÁLNYCH ZRUČNOSTÍ

Z oblastí, ktoré sú pri mentálnom postihnutí poškodené, je najmarkantnejšie poškodenie v oblasti sociálnych zručností a komunikačnej schopnosti. Rozvíjanie sociálnych zručností je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov s mentálnym postihnutím. Cieľom vyučovacieho predmetu rozvíjanie sociálnych zručností je vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačnej schopnosti, s atribútmi prostriedku vyjadrovania potrieb, nadväzovania kontaktov, ako aj výmeny informácií a vo vyšších ročníkoch aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich „čítanie“ zo správania iných ľudí . Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku žiaka, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností. Neoddeliteľnou súčasťou sociálneho správania sú schopnosti, ktoré napomáhajú sociálnej integrácii, tzv. integračné zručnosti, t.j. nadväzovanie a udržanie vzťahov, trávenie voľného času a iné aktivity, a v neposlednom rade samoobslužné schopnosti. Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie sociálnych zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní sociálnych zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä rozvíjanie komunikačnej schopnosti a pracovné vyučovanie.

1. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať spoluprácu pri vykonávaní hygienických návykov,
– rozvíjať spoluprácu pri stravovaní,
– rozvíjať základy sociálnych interakcií,
– rozvíjať základy neverbálnej imitácie,
– vytvárať základné zručnosti
- predpoklady domácich zručností.

OBSAH Vyjadrovanie potreby: piť a jesť nadviazaním očného kontaktu so súčasným použitím ukazovania na predmetné symboly. Vyjadrenie potreby ísť na WC (na malú i veľkú potrebu) prostredníctvom reálneho komunikačného symbolu, resp. predmetného symbolu. Spolupráca pri obliekaní (a vyzliekaní) niektorých jednoduchých častí oblečenia, ak ich má dieťa pripravené. Spolupráca pri vykonávaní hygienických návykov, pri umývaní rúk, tváre, ich utieraní, pri čistení zubov, fúkaní nosa a používaní toaletného papiera. Spolupráca pri stravovaní: samostatné používanie lyžice a vidličky, naznačovanie používania nožíka na naberanie a naznačovanie krájania jedla, samostatné používanie servítky. Priraďovanie rovnakých farieb (vývinovo: červená - modrá, zelená - žltá - oranžová, hnedá - čierna - ružová - sivá, biela). Priraďovanie rovnakých tvarov (vývinovo: kruh - štvorec, trojuholník - obdĺžnik, kosoštvorec). Otváranie a zatváranie rôznych balení, v ktorých sú uložené potraviny a veci používané v domácnosti (nádoby, škatule, tuby, vrecká atď.). Nalievanie z džbánu, prestieranie pre seba samého minimálnou pomocou učiteľa.

2. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať spoluprácu pri vykonávaní hygienických návykov,
– rozvíjať základy sociálnych interakcií,
– rozvíjať základy neverbálnej imitácie,
– podporovať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy.

OBSAH
Rozvíjanie sociálnych interakcií so spolužiakmi prostredníctvom krátkych hier. Rozvíjanie schopnosti nadväzovania vzťahov k spolužiakom. Imitovanie činností dospelých spojených s predmetom. Rozvíjanie schopnosti počúvať krátky príbeh, počúvať iné osoby a pamätať si mená hlavných postáv z príbehu. Rozlišovanie známych a neznámych osôb. Spolupráca žiaka pri vykonávaní hygienických návykov, pri umývaní rúk, tváre, pri čistení zubov, fúkaní nosa a používaní toaletného papiera. Rozvíjanie samostatnosti pri stravovaní.
PROCES
Rozvíjame pozitívne sociálne interakcie so spolužiakmi prostredníctvom krátkych hier, spoločnými aktivitami, ktoré navodzujú príjemné a radostné zážitky. Podľa individuálnych kapacít žiaka učíme spolupracovať pri jednoduchých domácich činnostiach (upratať hračky, pomôcky, odniesť smeti do koša, odložiť uterák a iné). Učíme žiaka nazývať spolužiakov v triede krstným menom.

3. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať spoluprácu pri vykonávaní hygienických návykov,
– rozvíjať základy sociálnych interakcií,
– rozvíjať základy neverbálnej imitácie,
– podporovať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy,
– učiť sa vyjadrovať súhlas a nesúhlas prijateľným spôsobom.
OBSAH
Rozvíjanie sociálnych interakcií so spolužiakmi prostredníctvom krátkych hier. Vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu prijateľným spôsobom v interakcii s inou osobou. Primerané reagovanie na výzvu inej osoby. Rozvíjanie schopnosti nadväzovania vzťahov k osobám v školskom prostredí. Rozlišovanie známych a neznámych osôb. Spolupráca žiaka pri vykonávaní hygienických návykov. Rozvíjanie samostatnosti pri stravovaní. Imitovanie činností dospelých spojených s predmetom. Rozvíjanie schopnosti počúvať krátky príbeh, počúvať iné osoby a pamätať si mená hlavných postáv z príbehu.
PROCES Schopnosť počúvať nacvičujeme na krátkych, jednoduchých príbehoch, opakujúcich sa dejoch, v ktorých vystupujú najviac 2- 3 postavy. Podľa individuálnych kapacít žiaka učíme spolupracovať pri jednoduchých domácich činnostiach. Žiaka učíme nazývať spolužiakov v triede krstným menom, pomenovať osoby, s ktorými prichádza do kontaktu v školskom prostredí.

4. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať základy sociálnych interakcií,
– rozvíjať základy neverbálnej imitácie,

– podporovať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy,
– vyjadrovať súhlas a nesúhlas, radosť a hnev prijateľným spôsobom,
– učiť sa poprosiť, poďakovať, pozdraviť,
– učiť sa starostlivosti o obľúbené hračky.

OBSAH
Rozvíjanie sociálnych interakcií so spolužiakmi prostredníctvom krátkych hier, vedenie k spolupráci v kolektíve. Primerané reagovanie na výzvu inej osoby. Rozvíjanie schopnosti nadväzovania vzťahov k osobám v školskom prostredí. Starostlivosť o obľúbené hračky. Navodenie citového prežívania. Budovanie schopnosti empatie. Adekvátne reagovanie na správanie iných ľudí. Spolupráca žiaka pri vykonávaní hygienických návykov. Rozvíjanie samostatnosti pri stravovaní. Imitovanie činností dospelých spojených s predmetom. Rozvíjanie schopnosti počúvať krátky príbeh, počúvať iné osoby a pamätať si mená hlavných postáv z príbehu.
PROCES
Snažíme sa o spontánne zapájanie žiakov do hier a činností. S pomocou učiteľa postupne riešia jednoduchú úlohu. Učíme ich prejaviť radosť z vlastného úspechu a pocit uspokojenia z hry alebo činnosti. Postupne sa snažíme o nadväzovanie a udržanie kontaktu s inými osobami s ohľadom na seba a na druhých. Vedieme ich k vnímaniu nálady druhých, k vyjadrovaniu priateľských citov.

5. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať schopnosť čakať na uspokojenie potrieb,
– vyjadrovať súhlas a nesúhlas prijateľným spôsobom,
– zlepšovať schopnosti kooperatívnej spolupráce v rámci skupiny žiakov,
– byť samostatnejší spontánnejší v nadväzovaní, udržaní a ukončení sociálnych interakcií s inými žiakmi,
– učiť sa vedomosti o sebe samom a sprostredkovať ich okoliu sociálne prijateľným spôsobom,
– rozširovať hygienické návyky a domáce zručnosti podľa individuálnych potrieb, kapacít každého žiaka.
OBSAH
Vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu v sociálnych situáciách s dospelým, aj inými deťmi. Učiť sa základné osobné údaje/ informácie o sebe samom a ich vyjadrovanie primeranými komunikačnými prostriedkami v adekvátnych situáciách (ako sa volá, kde býva, kedy sa narodil, či má súrodenca, atď.). Osvojovanie si základných pravidiel spoločenského správania sa (prosba, pozdrav, ospravedlnenie). Starostlivosť o obľúbené hračky.
PROCES
Žiakov učíme uplatňovať vhodné spôsoby správania a komunikácie v rôznych situáciách a rozlišovať prejavy neprimeraného správania.

6. ROČNÍK

CIELE
– Vyjadrovať súhlas a nesúhlas prijateľným spôsobom,
– rozvíjať schopnosť kooperácie so spolužiakmi,
– samostatnejšie nadväzovať, udržať a ukončiť sociálne interakcie s iným deťmi/spolužiakmi,
– vedieť sprostredkovať vedomosti o sebe okoliu prijateľným spôsobom.
OBSAH
Vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu v sociálnych situáciách s dospelým a s deťmi. Vyjadrovanie svojich vlastných citov prijateľným spôsobom. Poznávanie a rozlišovanie kladných a

záporných vlastností formou dramatického prejavu. Osvojovanie si základných osobných údajov a ich vyjadrovanie primeranými komunikačnými prostriedkami (meno a priezvisko, bydlisko, dátum narodenia, mená súrodencov).

PROCES

Žiakov vedieme k trpezlivosti, k schopnosti čakať na uspokojenie svojich potrieb. Zvyšujeme samostatnosť pri hygienických návykoch, sebaobsluhe a domácich zručnostiach. Žiaci si osvojujú základné pravidlá spoločenského správania (pozdrav, poďakovanie, prosba) v škole i na verejnosti. Rozvíjame schopnosť žiaka k spolupráci pri práci v skupine s ostatnými. Odstraňujeme/korigujeme jeho zlozvyky prejavujúce sa v sociálnej interakcii.

7. ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať schopnosť kooperácie so spolužiakmi,
– samostatnejšie nadväzovať, udržať a ukončiť sociálne interakcie s inými deťmi/spolužiakmi,
– osvojiť si základné pravidlá spoločenského správania,
– vedieť sprostredkovať vedomosti o sebe okoliu prijateľným spôsobom,
– vedieť pomenovať rolu osoby v rodine, v škole, v spoločnosti.

OBSAH

Osvojovanie si pravidiel spoločenského správania: vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu, pozdrav, prosba, poďakovanie a ospravedlnenie v sociálnych situáciách s deťmi i dospelými. Vyjadrovanie svojich vlastných citov prijateľným spôsobom. Poznávanie a rozlišovanie kladných a záporných vlastností formou dramatického prejavu. Osvojovanie si základných osobných údajov a ich vyjadrovanie primeranými komunikačnými prostriedkami (meno a priezvisko, bydlisko, dátum narodenia, mená súrodencov). Pomenovanie rolí osôb v rodine, v škole, v spoločnosti (rodič, učiteľ, žiak, školník, lekár a iné). PROCES Neustále vedieme žiakov k trpezlivosti, k schopnosti čakať na uspokojenie svojich potrieb. Rozvíjame schopnosť žiaka spolupracovať s ostatnými, v priebehu celého roka ich učíme dodržiavať základné pravidlá spoločenského správania v interakcii s rôznymi osobami. Naďalej odstraňujeme zlozvyky.

8. ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať schopnosť kooperácie so spolužiakmi,
– samostatnejšie nadväzovať, udržať a ukončiť sociálne interakcie so spolužiakmi,
– vyjadrovať svoje pocity primeranými slovami,
– podporovať rozvoj vyšších citov,
– podporovať sympatie a kamarátske vzťahy so spolužiakmi,
– rozvíjať empatiu,
– primerane prijať fyzický kontakt inej osoby pri skupinových aktivitách.

OBSAH

Osvojovanie si pravidiel spoločenského správania v sociálnych situáciách s deťmi i dospelými. Podporovanie a rozvíjanie vyšších citov ako oddanosť, súcit, spolupatričnosť a iné. Vyjadrovanie svojich vlastných citov prijateľným spôsobom. Poznávanie a rozlišovanie kladných a záporných vlastností formou dramatického prejavu. Podporovanie samostatnosti v nadväzovaní kontaktu spoločensky prijateľným spôsobom, zotrvanie v rozhovore a ukončení jednoduchého rozhovoru. Podporovanie schopnosti slušného odmietnutia kontaktu vzhľadom na situáciu a momentálne záujmy. Nadväzovanie a postupne udržiavanie priateľského vzťahu s inými žiakmi. Realizovanie hier a aktivít podporujúcich spoluprácu žiakov v skupine.

PROCES V rôznych situáciách vedieme žiakov k reálnemu odhadnutiu svojich schopností a poznávaniu svojich možností, k primeranému hodnoteniu svojho správania a uplatňovaniu zdravého sebavedomia a istoty v správaní, k potláčaniu impulzivity a útočného správania. 529

9. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať schopnosť spolupracovať s blízkymi osobami a vykonávať jednoduché úkony,
– vytvárať pozitívne vzťahy k spolužiakom a kolektívu,
– zapájať sa do jednoduchých sociálnych aktivít,
– vedieť sa primerane vysporiadať s odmietnutím,
– viesť žiakov k akceptácii rôznych názorov a prístupov k riešeniu problémov.
OBSAH Starostlivosť o dobré vzťahy v triede, rešpektovanie a podporovanie detí i dospelých. Spoločenská komunikácia pri odmietaní, ospravedlnení, pri riešení konfliktu, prosbe, vysvetľovaní. Akceptácia rôznych názorov a prístupov k riešeniu problémov. Udržiavanie priateľského vzťahu s inými žiakmi, vyhýbanie sa agresívnym spôsobom kontaktu. Nácvik primeraného riešenia vzniknutých sociálnych situácií. Rozvíjanie individuálnych zručností žiakov pre spoluprácu a podriadenie sa v kolektíve.

PROCES Uvedené ciele nacvičujeme prostredníctvom hier, cvičných a modelových situácií. Snažíme sa vyvolať a udržiavať kladné sociálne vzťahy. Vyučujúci používa krátke a pozitívne pokyny. Pri realizácii cieľov zaraďujeme také témy, ktoré sú zamerané na aktuálne potreby žiakov. Pomáhame každému žiakovi hľadať spôsob k spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch.

10. ROČNÍK

CIELE
– Zvládnuť základné pravidlá spoločenskej komunikácie,
– rešpektovať a dodržiavať pravidlá spoločenského spolužitia v škole a v rodine,
– uplatňovať vhodné spôsoby správania a rozlišovať prejavy neprimeraného správania,
– prejavovať toleranciu k odlišnostiam spolužiakov.
OBSAH
Spoločenská komunikácia pri odmietaní, ospravedlnení, pri riešení konfliktu, prosbe, vysvetľovaní. Vyvolávanie a udržiavanie kladných sociálnych vzťahov v triede. Spolupráca so spolužiakmi, zapájanie sa do jednoduchých sociálnych aktivít v triede. Nácvik primeraného riešenia vzniknutých sociálnych situácií, prejavovanie a zvládanie emócií. Prijímanie kritiky a kontrolovanie svojho správania v konfliktných situáciách. Vyjadrenie vlastného názoru sociálne prijateľným spôsobom.
PROCES
Základným sociálnym zručnostiam učíme žiakov hravou formou. Precvičujeme a upevňujeme sociálne zručnosti pri stolovaní, pri prejavovaní záujmu o iných, pri vyjadrovaní citov. Povzbudzujeme ich ku vzájomnej interakcii a k spolupráci medzi spolužiakmi. Využívame pozitívne vzory správania v každodennom živote

CHARAKTERSITIKA PREDMETU ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ

Okrem hodín vyučovacieho predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä výtvarná výchova. Vzhľadom na to, že od prevažnej väčšiny žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom a pre ich praktický život táto forma písma nemá praktický význam, je vhodné naučiť ich dorozumieť sa písomnou formou pri použití písmen veľkej tlačenej abecedy. K nácviku písmen malej a veľkej písanej abecedy pristupujeme len u detí s vhodnými dispozíciami na túto činnosť. Nácvik písaných tvarov písma vtedy nacvičujeme súčasne s nácvikom ich čítania. Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová. Poradie preberaných hlások a písmen si môže učiteľ prispôsobovať podľa vybranej používanej učebnice. Dĺžku času preberania jednotlivých hlások a písmen učiteľ prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiakov.

1. ROČNÍK

CIELE
– Zlepšiť hrubú a jemnú motoriku rúk,
– zlepšiť jemnú motoriku prstov.
OBSAH Driblovanie s loptou, prevliekanie v perforovanej podložke, navliekanie korálok na drôt, rybárske lanko, tyčku. Hra s prstovými farbami, pieskom, vodou, plastelínou. Hra s kockami, skladanie plošných skladačiek, strihanie, manipulácia s jednoduchými „remeselnými a kuchynskými“ detskými nástrojmi, imitovanie zložitejšieho postavenia prstov. Uvoľňovacie, relaxačné cvičenia. Nácvik správneho držania písacích potrieb a správne sedenie pri písaní.

2. ROČNÍK

CIELE
– Zlepšiť hrubú motoriku rúk,
– rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu potrebnú na písanie.
OBSAH
Nácvik správneho sedenia a držania písacích potrieb.
Rehabilitačná grafomotorika – uvoľňovacie a relaxačné cvičenia.
Nácvik asistovaného, koaktívneho pohybu pri grafomotorických činnostiach. Cvičenie smeru písania zľava doprava.
Precvičovanie tvarov: horné a dolné oblúky, vodorovné čiary, šikmé čiary, krúženie okolo stredu. Nácvik krúžkov, oválov, vlnoviek, slučiek. Rozlišovanie veľkých a malých tvarov.
PROCES Pri grafomotorických činnostiach používame kriedy, voskové pastelky, ceruzkové pastelky zanechávajúce hrubú stopu, neskôr ceruzky. Používame fólie, na ktoré žiak píše zmazateľnou fixkou.

3. ROČNÍK

CIELE
– Zlepšiť hrubú motoriku rúk,
– rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu potrebnú na vyučovanie písania,
– upevňovať schopnosť správneho držania písacích potrieb.
OBSAH
Upevňovanie správneho sedenia a držania písacích potrieb. Rehabilitačná grafomotorika – uvoľňovacie a relaxačné cvičenia. Precvičovanie tvarov: horné a dolné oblúky, vodorovné čiary, šikmé čiary, krúženie okolo stredu. Nácvik krúžkov, oválov, vlnoviek, slučiek. Rozlišovanie veľkých a malých tvarov. Obťahovanie písaných tvarov. Nácvik samostatného písania jednotlivých tvarov.
PROCES
Pri grafomotorických činnostiach používame mäkké ceruzky, používame fólie, na ktoré žiak píše zmazateľnou fixkou. Grafický záznam vhodne motivujeme a sprevádzame slovom. Postupne zvyšujeme nároky na presnosť vykonania.

4. ROČNÍK

CIELE
– Zlepšiť hrubú motoriku a jemnú motoriku rúk so zameraním na prsty,
– zlepšiť schopnosť koncentrácie pozornosti,
– rozvíjať koordináciu oko - ruka,
– upevňovať schopnosť správneho držania písacích potrieb.
OBSAH
Upevňovanie správneho sedenia a držania písacích potrieb.
Rehabilitačná grafomotorika – uvoľňovacie a relaxačné cvičenia. Opakovanie a utvrdenie nacvičovaných tvarov: horné a dolné oblúky, vodorovné čiary, šikmé čiary, kruhy, ovály, vlnovky, slučky. Rozlišovanie veľkých a malých tvarov, obťahovanie písaných tvarov. Samostatné písanie jednotlivých tvarov. Nacvičovanie držania ceruzky pri písaní v liniatúre. Nacvičovanie písania a, i, m.
PROCES Najprv vyvodíme žiadaný tvar, potom ho so žiakmi nacvičujeme. Nacvičený veľký tvar postupne zmenšujeme. Vhodnou motiváciou a striedaním činnosti udržiavame záujem o spresňovanie písania daného tvaru.

5. ROČNÍK

CIELE
– Vedieť obkresliť predpísaný tvar obrazca, písmena,
– nacvičiť napodobňovanie napísania predpísaného tvaru.
OBSAH Obkresľovanie makiet s geometrickými a inými tvarmi. Obkresľovanie predkreslených čiar v tvare oblúka. Obkresľovanie predkreslených jednoduchých geometrických tvarov. Obkresľovanie predpísaných písmen preberaných na čítaní: a,e, i, o, u. Písanie tvaru preberaných písmen podľa predpísaného vzoru. Nacvičovanie písania slabík ma, me, mi, mo, mu. Odpisovanie slov z osobného frekvenčného slovníka vytváraného na čítaní.
PROCES Neustále upevňujeme smerovú orientáciu na stránke a v riadku a základné hygienické návyky spojené s písaním.

6. ROČNÍK

CIELE
– Utvrdiť správne sedenie a držanie písacích potrieb,
– rozvíjať grafomotorické zručnosti a priestorovú orientáciu,
– rozvíjať koordináciu zrak – ruka pri písaní.
OBSAH Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín. Nácvik listovania v knihe. Obkresľovanie predkreslených geometrických tvarov. Opakovanie nacvičených tvarov (šikmé zuby, zátrh). Upevnenie písania tvaru písmen a, e, i, o, u, m. Nacvičovanie písania písmena l, v. Nacvičovanie písania slabík le, li, lo, lu, va, ve, vi, vo, vu.
PROCES Pri písaní je nutné uskutočňovať všetky pohyby uvoľnene, pokiaľ možno plynulo. Pri cvičeniach využívame motivované pohyby vychádzajúce z ramenného kĺbu, zápästia a pohybu dlane a prstov. Snažíme sa o postupné zmenšovanie a spresňovanie písaných tvarov. Pri písaní s perom dbáme na odstraňovanie tlaku pera na papier. Ak postihnutie dieťaťa znemožňuje zvládať grafomotorickú náročnosť písania, odporúčame zaradiť prácu s PC.

7. ROČNÍK

CIELE
– Upevňovať hygienické návyky pri písaní,
– rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu rúk,
– rozvíjať koordináciu zrak – ruka pri písaní,
– vedieť udržať ceruzu a pero pri písaní v liniatúre.
OBSAH
Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín. Obkresľovanie predkreslených geometrických tvarov. Opakovanie nacvičených tvarov. Upevnenie písania tvaru písmen e, i, o, u, m a príslušných slabík. Precvičovanie písania písmena l, v. Nacvičovanie písania slabík em, im, el, il, om, um, ol, ul. Nacvičovanie písania písmena t, p, s a ich písanie v slabikách.
PROCES Pri písaní využívame rytmické riekanky, grafický záznam motivujeme a správádzame slovom. Snažíme sa o postupné zmenšovanie a spresňovanie písaných tvarov. Pestujeme a upevňujeme u žiakov hygienické návyky správneho sedenia pri písaní, dodržiavania optimálnej vzdialenosti očí od správne umiestneného papiera, písanky, správne a ľahko držať ceruzku a pero pri písaní. Ak postihnutie dieťaťa znemožňuje zvládať grafomotorickú náročnosť písania, odporúčame zaradiť prácu s PC.

8. ROČNÍK

CIELE
– Upevňovať hygienické návyky pri písaní,
– rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu rúk,
– zlepšovať kvalitu grafických tvarov,
– vedieť udržať ceruzu a pero pri písaní v liniatúre,
– fixovať správne sedenie pri grafomotorických činnostiach.
OBSAH
Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín. Obkresľovanie predkreslených geometrických tvarov. Opakovanie nacvičených tvarov. Upevnenie písania tvaru písmen t, p, s a príslušných slabík. Nacvičovanie písania písmena j, n, d. Nacvičovanie písania slabík s písmenom j, n, d.
PROCES

Cvičenia na podporu rozvoja grafomotorických zručností by nemali presahovať 5 minút. Uvoľňujeme celú ruku od ramenného kĺbu cez lakeť až po zápästie a prsty. Nezabúdame na fixáciu zručnosti správneho držania písacích potrieb, správnej polohy tela pri písaní a na umiestnenie papiera alebo zošita na stole. Snažíme sa o maximálne uvoľňovanie pohybov ruky pri písaní.

9. ROČNÍK

CIELE
– Zlepšovať kvalitu grafických tvarov,
– poznať grafickú podobu písmen,
– vedieť napísať niekoľko písmen.
OBSAH
Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín. Upevnenie písania tvaru písmen j, n, d a príslušných slabík. Nácvik písania písmena c, y, k. Nacvičovanie písania slabík s písmenom c, y, k. Písanie slabík s doposiaľ precvičenými písmenami.
PROCES
Podľa individuálnych možností žiakov sa snažíme zlepšovať ich grafomotorický prejav, orientáciu na písacej ploche, písanie so správnym prítlakom. Snažíme sa dosiahnuť, aby vedeli napísať niekoľko tlačených písmen, prvé písmeno svojho mena alebo ukázaného predmetu. Naďalej zaraďujeme cvičenia na uvoľnenie paže, zápästia a ruky v rytme riekanky.

10. ROČNÍK

CIELE
– Správne zaobchádzať s písacími potrebami a inými pomôckami,
– poznať grafickú podobu písmen,
– vedieť napísať niekoľko písmen,
– vedieť napísať svoje meno tlačenými písmenami,
– uplatňovať hygienické návyky pri písaní.
OBSAH Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín. Opakovanie a precvičovanie nacvičených tvarov. Opisovanie a prepisovanie písmen a slabík. Nácvik písania písmena z, b, š, ž, č. Nacvičovanie písania slabík s písmenom z, b, š, ž, č. Písanie písmen, slabík a krátkych slov v závislosti od individuálnych možností žiakov. Písanie podľa diktátu v závislosti od individuálnych možností žiakov.
PROCES
V závislosti od individuálnych možností žiakov nacvičujeme tvary ďalších písmen, krátkych slov, rozvíjame analýzu a syntézu slova. Využívame prácu na PC s edukačnými programami. V závislosti od postihnutia žiaka odporúčame používať špeciálne pomôcky na PC.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU MATEMATIKA

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom, spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni, adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života. Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať. Ciele vyučovacieho predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka. Je potrebné klásť dôraz nielen na obsah vzdelávania, ale predovšetkým na prístup ku žiakovi, na výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a v neposlednej rade aj na vhodné učebné prostredie. Je potrebné zvoliť inú formu sprostredkovania učiva. Môžu to byť rôzne pracovné listy, manipulácia s konkrétnymi predmetmi, obrázkami, pracovné úlohy uložené v škatuliach, výučba prostredníctvom počítača a podobne. Záleží na osobitostiach žiaka, je potrebné adekvátne reagovať na jeho potreby, schopnosti a možnosti. To si vyžaduje cieľavedomú a namáhavú prácu pedagóga, využívajúc jeho vedomostný, kreatívny, flexibilný a ľudský potenciál. Učivo má byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najprijateľnejšími. Je treba mať na zreteli, že nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

1. ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať schopnosť diskriminovať a triediť činnosti bežného denného života, predmety, vlastnosti, stavy a pod., podľa určitých kritérií, ako predpokladu rozvíjania základných matematických zručností a návykov,

– pochopiť množstvo 1.

OBSAH Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar. Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar. Vzťahy: všetko – nič, všetci – nikto. Orientácia v priestore. Vzťahy: dopredu – dozadu. Priraďovanie predmetov k rovnakým predmetom. Priraďovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa. Vyhľadávanie rovnakých predmetov. Skladanie celku z častí. Pochopenie rozdielu medzi „1“ a veľa. Priraďovanie predmetov k číslu 1. Priraďovanie čísla 1 k predmetom. Čítanie a písanie číslice 1.

PROCES Podobne ako v prípravnom ročníku, prostredníctvom triedenia, priraďovania a porovnávania, si žiaci zvyšujú schopnosť zameriavať pozornosť, učia sa všímať si charakteristické vlastnosti predmetov, javov, stavov a súvislosti medzi nimi. Individuálne zvyšujeme náročnosť úloh - triedenie do dvoch, troch a viac skupín, porovnávanie podľa viacerých kritérií, vynechávanie predmetov, ktoré nepatria do výberu, rozhodovanie ktorá vlastnosť je najdôležitejšia. Postupne sa žiaci zdokonaľujú v zisťovaní podobností a rozdielov, v schopnosti triediť predmety podľa funkcií, učia sa vytvárať postupnosti a tak si zvyšujú schopnosť zovšeobecňovania a prenesenia osvojenej situácie do inej.

2. ROČNÍK

CIELE
– Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
– zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
– osvojiť rozlišovanie a pomenovanie farieb,
– vedieť sa orientovať v priestore,
– pochopiť množstvo 2.
OBSAH Porovnávanie predmetov podľa vlastností. Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar. Osvojovanie pojmov malý – veľký. Orientácia v priestore: hore – dolu. Číslo 2. Počítanie do 2. Čítanie a písanie číslice 2. Priraďovanie predmetov k číslu 2, priraďovanie čísla k predmetom. Vytváranie skupín o danom počte predmetov.
PROCES Podľa individuálnych schopností každého žiaka sa venujeme utvrdeniu pojmov z 1. ročníka, potom si osvojujú nové pojmy. Individuálne môžeme zvyšovať triedenie predmetov do viacerých skupín, podľa viacerých kritérií. K manipulácii vyberáme známe predmety z prostredia žiaka. Zvyšujeme u žiakov schopnosť zovšeobecňovania. Po ukončení činnosti ich vedieme k tomu, aby pomohli upratať predmety do škatuli. Učíme žiakov rozlišovať a pomenovať základné farby s prihliadnutím na ich individuálne schopnosti.

3. ROČNÍK

CIELE
– Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
– zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
– osvojiť rozlišovanie a pomenovanie farieb,
– vedieť sa orientovať v priestore,
– pochopiť množstvo 3.
OBSAH Priraďovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa – vytváranie dvojíc a párov. Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar. Osvojovanie pojmov málo – veľa. Orientácia v priestore: utvrdzovanie pojmov dopredu- dozadu, hore – dolu. Číslo 3. Počítanie do 3. Čítanie a písanie číslice 3. Priraďovanie predmetov k číslu 3, priraďovanie čísla k predmetom. Vytváranie skupín o danom počte predmetov.
PROCES Podľa individuálnych schopností žiaka vyberáme najprijateľnejšie metódy a formy na osvojenie učiva. Individuálne môžeme zvyšovať triedenie predmetov do viacerých skupín, podľa viacerých kritérií. Učivo upevňujeme prostredníctvom riešenia úloh, ktoré zodpovedajú individuálnej úrovni žiaka. Utvrdzujeme pomenovanie základných farieb.

4. ROČNÍK

CIELE
– Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
– zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
– utvrdiť si rozlišovanie a pomenovanie farieb,
– vedieť sa orientovať v priestore,
– pochopiť množstvo 4,
– oboznámiť sa so základnými geometrickými tvarmi.
OBSAH Priraďovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa – vytváranie dvojíc a párov. Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar. Utvrdzovanie pojmov malý – veľký, málo – veľa. Orientácia v priestore: nad - pod. Číslo 4. Počítanie do 4. Čítanie a písanie číslice 4. Priraďovanie predmetov k číslu 4, priraďovanie čísla k predmetom. Vytváranie

skupín o danom počte predmetov. Oboznamovanie sa so základnými geometrickými tvarmi. **PROCES** Podľa individuálnych schopností žiaka sa snažíme rozvíjať jeho matematické schopnosti, priestorovú predstavivosť a psychomotoriku. Pri vytváraní skupín o danom počte predmetov využívame ľahké rytmické riekanky a básničky, ktorých súčasťou je počítanie. Pri oboznamovaní sa so základnými geometrickými tvarmi využívame manipuláciu s drevenými a plastovými stavebnicami.

5. ROČNÍK

CIELE
– Tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
– oboznámenie sa s tvarmi a povrchmi materiálov,
– poznať farby, – orientovať sa v priestore,
– pochopiť množstvo 5,
– vedieť kresliť základné geometrické tvary podľa predlohy.
OBSAH Porovnávanie predmetov podľa vlastností. Triedenie predmetov podľa vlastností. Vzťahy: väčší – menší. Orientácia v priestore, vzťahy: vpravo –vľavo. Číslo 5, počítanie do 5, čítanie a písanie číslice 5. Priraďovanie predmetov k číslu 5. Priraďovanie čísla 5 k predmetom. Kreslenie základných geometrických tvarov podľa predlohy, kruh, štvorec, obdĺžnik.
PROCES Žiaci si utvrdzujú získané vedomosti, vytvárajú skupiny z rozličných predmetov podľa danej vlastnosti, oboznamujú sa s tvarmi a povrchmi materiálov, učia sa kresliť kruh, štvorec a obdĺžnik podľa predlohy. Manipuláciou s predmetmi sa učia pochopiť množstvo 5, priradiť ho k číslu a naopak. Učia sa pravo-ľavej orientácii (nácvik vzhľadom k osobe žiaka).

6. ROČNÍK

CIELE
– Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
– zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
– vedieť sa orientovať v priestore,
– pochopiť množstvo 6.
OBSAH Porovnávanie predmetov podľa vlastností. Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar. Osvojovanie pojmov kratší – dlhší. Orientácia v priestore: pred – za. Číslo 6. Počítanie do 6. Čítanie a písanie číslice 6. Priraďovanie predmetov k číslu 6, priraďovanie čísla k predmetom. Vytváranie skupín o danom počte predmetov. Pomenovanie a priraďovanie k názvu: kruh, štvorec, obdĺžnik.
PROCES Pri triedení zvyšujeme náročnosť od ľahko rozlíšiteľných predmetov až po podobné. Hravými formami a rôznorodými situáciami vzbudzujeme u žiakov záujem o matematiku, rozvíjame schopnosti pozorovať, porovnávať a triediť, hľadať a objavovať a získané vedomosti vedieť aplikovať v ich reálnom živote.

7. ROČNÍK

CIELE
– Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
– zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
– vedieť sa orientovať v priestore,
– pochopiť množstvo 7.
OBSAH Porovnávanie predmetov podľa vlastností. Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar. Osvojovanie pojmov viac – menej - rovnako. Orientácia v priestore: pred – za, prvý – posledný. Číslo 7. Počítanie do 7. Čítanie a písanie číslice 7.

Priraďovanie predmetov k číslu, priraďovanie čísla k predmetom. Vytváranie skupín o danom počte predmetov. Pomenovanie a priraďovanie k názvu: kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník. **PROCES** Pri opakovaní a upevňovaní učiva systematicky uplatňujeme zásadu názornosti. Žiaci sa učia využívať svoje matematické poznatky prostredníctvom riešenia konkrétnych úloh, ktorých námety zodpovedajú úrovni poznania žiakov. Nacvičujeme žiakov pohotovo triediť predmety podľa jednotlivých vlastností. Učíme ich, že ten istý predmet môže mať niekoľko rozličných vlastností (farba, veľkosť, tvar).

8. ROČNÍK

CIELE
– Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
– zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
– vedieť sa orientovať v priestore,
– pochopiť množstvo 8,
– oboznámiť sa so základmi numerácie.
OBSAH Porovnávanie predmetov podľa vlastností. Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar. Upevňovanie pojmov viac – menej - rovnako. Orientácia v priestore: praktické upevňovanie osvojovaných pojmov. Číslo 8. Počítanie do 8. Čítanie a písanie číslice 8. Číselný rad do 8. Priraďovanie predmetov k číslu , priraďovanie čísla k predmetom. Vytváranie skupín o danom počte predmetov. Precvičovanie pomenovania a priraďovania k názvu: kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník.
PROCES V závislosti od individuálnych schopností môžeme žiakov oboznámiť so základmi numerácie procesom sčítania a odčítania konkrétnych predmetov. Pristupujeme k tomu vtedy, ak má žiak utvorené základné predstavy o veľkosti, tvare, množstve predmetov, o ich umiestnení v priestore a v čase.

9. ROČNÍK

CIELE
– Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
– vedieť priraďovať predmety k danému číslu a číslo k danej skupine predmetov,
– pochopiť množstvo 9,
– oboznámiť sa so základmi numerácie,
– oboznámiť sa s jednoduchou kalkulačkou.

OBSAH Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar. Porovnávanie: viac – menej – rovnako. Číslo 9. Počítanie do 9. Čítanie a písanie číslice 9. Číselný rad do 9. Priraďovanie predmetov k číslu, priraďovanie čísla k skupine predmetov. Rozklad čísla s názorom. Základy numerácie, symboly +, -, =. Oboznámenie sa s používaním jednoduchej kalkulačky.
PROCES V závislosti od individuálnych schopností učíme žiakov základy numerácie: sčítanie a odčítanie. Žiak musí vidieť zmysel operácie, preto vychádzame z konkrétnej manipulácie s predmetmi. Táto manipulácia je prípravou na pochopenie operácie sčítania a odčítania. Pri manipulácii používame predmety rovnakého druhu.

10. ROČNÍK

CIELE
– Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
– vedieť priraďovať predmety k danému číslu a číslo k danej skupine predmetov,
– pochopiť množstvo 10,
– oboznámiť sa so základmi numerácie,
– používanie kalkulačky samostatne/s pomocou,
– oboznámiť sa so základnými rovinnými útvarmi a geometrickými telesami.
OBSAH Triedenie predmetov podľa vlastností. Porovnávanie: viac – menej – rovnako. Číslo 10. Počítanie do 10. Čítanie a písanie číslice 10. Číselný rad do 10. Priraďovanie predmetov k číslu, priraďovanie čísla k skupine predmetov. Rozklad čísla s názorom. Základy numerácie, symboly +, -, =. Používanie kalkulačky samostatne/s pomocou. Rovinné útvary: štvorec, kruh, trojuholník, obdĺžnik – priraďovanie názvu. Geometrické telesá: guľa, kocka – priraďovanie názvu. Uplatňovanie matematických vedomostí pri manipulácii s peniazmi.
PROCES Práca na hodinách matematiky je založená na praktických činnostiach a zručnostiach, ktoré žiaci využijú v bežnom živote. Snažíme sa posilňovať pamäť a rozvíjať logické myslenie prostredníctvom matematických operácií. Využívame didaktické hry a tiež jednoduché edukačné programy v závislosti od individuálnych možností žiakov.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU INFORMATIKA

Vyučovací predmet informatika má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov. Cieľom vyučovacieho predmetu informatika je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník pri práci s počítačom. Žiaci si prostredníctvom práce s jednoduchými edukačnými počítačovými programami určenými pre výchovu, vzdelávanie a alternatívnu komunikáciu osvojujú obsluhu počítača na elementárnej užívateľskej úrovni primerane k ich individuálnym schopnostiam. Získané zručnosti im v praktickom živote uľahčia spôsob komunikácie. Tieto zručnosti žiaci upevňujú v medzipredmetových vzťahoch pri práci so špeciálnymi edukačnými programami, ktoré sú ľahko ovládateľné – jednou alebo dvoma klávesami, môžu ich používať aj žiaci s narušenou motorikou rúk. Odporúčame podľa možností školy, aby mali žiaci vzhľadom k ich individuálnym schopnostiam špeciálne pomôcky pre ovládanie PC ako sú rôzne tlačidlá, držiaky tlačidiel, klávesnice s veľkými aktívnymi plochami, dotykové monitory, polohovacie zariadenia, ktoré nahrádzajú klasickú myš a rôzne komunikátory. Sú vhodné aj pre žiakov s viacnásobným postihnutím. Pri vyučovaní predmetu informatika spravidla pri jednom počítači sedí jeden žiak.

7. ROČNÍK

CIELE
– Oboznámiť sa s počítačom, monitorom, myšou, klávesnicou,
– vedieť zapnúť/ vypnúť počítač s pomocou,
– vedieť pracovať s myšou a klávesnicou s pomocou,
– oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou,
– oboznámiť sa s tabletom.
OBSAH Oboznámenie sa s počítačom: - poznávanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš), - ovládanie klávesnice a myši s pomocou, - ovládanie tabletu s pomocou. Ovládanie jednoduchej hry: - pustenie / ukončenie hry s pomocou. Práca v

jednoduchom grafickom editore pre deti: - kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu, - kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora (podľa individuálnych možností žiaka). Práca s edukačným programom: - na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov, - na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné, - pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.
PROCES Podľa individuálnych možností jednotlivých žiakov používame jednoduché programy, ktoré sú ľahko ovládateľné. Ich výber prispôsobíme primerane schopnostiam žiaka. Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.

8. ROČNÍK

CIELE
– Poznať počítač, monitor, myš, klávesnicu,
– vedieť zapnúť/ vypnúť počítač samostatne alebo s pomocou,
– vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
– oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou,
– oboznámiť sa s prácou s tabletom.
OBSAH Oboznámenie sa s počítačom: - rozlišovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš), - ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou, - ovládanie tabletu s pomocou. Ovládanie jednoduchej hry: - pustenie / ukončenie hry samostatne alebo s pomocou. Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti: - kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu, - kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora (podľa individuálnych možností žiaka). Práca s edukačným programom: - na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov, - na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné, - pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.
PROCES Podľa individuálnych možností jednotlivých žiakov používame jednoduché programy, ktoré sú ľahko ovládateľné. Ich výber prispôsobíme primerane schopnostiam žiaka. Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.

9. ROČNÍK

CIELE
– Poznať počítač, monitor, myš, klávesnicu,
– vedieť zapnúť/ vypnúť počítač samostatne alebo s pomocou,
– vedieť pracovať s myšou a klávesnicou, tabletom samostatne alebo s pomocou,
– oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou.
OBSAH Oboznámenie sa s počítačom: - rozlišovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš), - ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou, - ovládanie tabletu samostatne alebo s pomocou. Ovládanie jednoduchej hry: - pustenie / ukončenie hry samostatne alebo s pomocou. Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti: - kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu, - kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora (podľa individuálnych možností žiaka). Práca s edukačným programom: - na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov, - na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné, - pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES Podľa individuálnych možností jednotlivých žiakov používame jednoduché programy, ktoré sú ľahko ovládateľné. Ich výber prispôsobíme primerane schopnostiam žiaka. Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.

10. ROČNÍK

CIELE
– Poznať počítač, monitor, myš, klávesnicu,
– vedieť zapnúť/ vypnúť počítač samostatne alebo s pomocou,
– vedieť pracovať s myšou a klávesnicou, tabletom samostatne alebo s pomocou,
– oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou.
OBSAH Oboznámenie sa s počítačom: - rozlišovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš), - ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou, - ovládanie tabletu samostatne alebo s pomocou. Ovládanie jednoduchej hry: - pustenie / ukončenie hry samostatne alebo s pomocou. Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti: - kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu, - kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora (podľa individuálnych možností žiaka). Práca s edukačným programom: - na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov, - na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné, - pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.
PROCES Podľa individuálnych možností jednotlivých žiakov používame jednoduché programy, ktoré sú ľahko ovládateľné. Ich výber prispôsobíme primerane schopnostiam žiaka. Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU VECNÉ UČENIE

Vecné učenie je integrovaný vyučovací predmet v prípravnom až 10. ročníku pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, v ktorom žiaci získavajú elementárne poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov. Cieľom vyučovacieho predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí. Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek prijateľným spôsobom. Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom. Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia. Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

1. ROČNÍK

CIELE
– Poznať osobné údaje,
– orientovať sa v priestore,
– orientovať sa v čase,
– spoznávať prírodu v priamom kontakte,
– orientovať sa v bežných životných situáciách.
OBSAH Základná orientácia Svoje meno, priezvisko.
Orientácia v priestore: trieda, budova školy. Spoznávanie zariadenia triedy. Porozumenie najjednoduchším časovým údajom a vzťahom: deň-noc, svetlo – tma.
Spoznávanie vlastného tela: ukázanie aspoň troch pomenovaných častí svojho tela.
Poznávanie prírody Domáce zvieratá: pes, mačka. Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď. Pojmy: vtáky a hmyz. Rastliny: kvety a stromy, rozlišovanie ovocia a zeleniny.
Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia. Orientácia v bežných životných situáciách Verejná doprava: výstup a nástup do dopravného prostriedku.
Správanie sa v obchode, rozoznať aspoň dva obchody podľa zamerania - potraviny, hračky. Rozpoznávanie základných potravín. úloha lekára a zdravotnej sestry.
PROCES Učíme deti reagovať na svoje meno a vedieť ho vysloviť. Postupne ich učíme orientovať sa v najbližšom okolí, poznávať predmety, ktoré ich obklopujú.

2. ROČNÍK

CIELE
– Poznať osobné údaje,
– orientovať sa v priestore školy,
– orientovať sa v čase,
– spoznávať vlastné telo,
– poznať niektoré rastliny a zvieratá,
– uvedomovať si premenlivosť počasia,
– orientovať sa v bežných životných situáciách
OBSAH Základná orientácia Poznanie svojho mena a priezviska. Poznávanie mien svojich spolužiakov, učiteľa. Orientácia v priestore triedy a budovy školy. Poznávanie a pomenovanie zariadenia triedy. Porozumenie najjednoduchším časovým údajom: deň – noc, ráno – večer. Poznávanie vlastného tela: hlava, trup, ruky, nohy. Poznávanie prírody Domáce zvieratá: mačka, pes, prasa, koza. Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď, líška. Vtáky a hmyz: vrabec, lastovička, mucha, motýľ. Rastliny: kvety (ruža, tulipán) a stromy (jabloň, hruška). Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia. Pozorovanie zmien počasia: slnko, dážď, vietor, sneh. Orientácia v bežných životných situáciách Verejná doprava: nastupovanie a vystupovanie, kúpa cestovného lístka. Chodenie po chodníku, prechádzanie cez cestu. Orientácia v obchode: správanie sa v obchode, nakupovanie, platenie. Rozoznávanie obchodov podľa zamerania: potraviny, hračky, drogéria. Rozpoznávanie základných potravín: chlieb, pečivo, mlieko. Oboznamovanie sa s mincami: 1 €, 2 €. Lekár, zdravotná sestra, správanie sa u lekára.
PROCES Na základe zmyslového vnímania a činností sa žiaci učia chápať význam vecí, vzájomné vzťahy a súvislosti. Poznávajú prírodné javy a zmeny v prírode. Osvojujú si základné pravidlá kultúrneho správania v obchode, na ulici, v dopravnom prostriedku. Učia sa orientovať v školskom prostredí.

3. ROČNÍK

CIELE
– orientovať sa v priestore školy,
– orientovať sa v čase,
– pomenovať niektoré časti ľudského tela,
– poznať a pomenovať niektoré rastliny a zvieratá,
– uvedomovať si premenlivosť počasia,
– orientovať sa v bežných životných situáciách.
OBSAH Základná orientácia Poznanie svojho mena a priezviska, mená svojich rodičov, spolužiakov, učiteľa, príp. vychovávateľa. Orientácia v priestore triedy , budovy školy, jedálne, telocvične. Poznávanie a pomenovanie zariadenia triedy, jedálne. Porozumenie najjednoduchším časovým údajom: deň – noc, ráno – večer, teraz – potom. Režim dňa. Pomenovanie častí vlastného tela: hlava, trup, ruky, nohy, pomenovanie častí tela iných osôb. Poznávanie prírody. Domáce zvieratá: mačka, pes, prasa, koza, sliepka, kohút. Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď, líška, zajac. Vtáky a hmyz: vrabec, lastovička, sýkorka, mucha, motýľ, včela. Rastliny: kvety (ruža, tulipán, narcis) a stromy (jabloň, hruška, slivka). Diferenciácia chutí a vône. Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia. Pozorovanie zmien počasia: slnko, dážď, vietor, sneh. Prírodné úkazy: búrka (blýskanie, hrmenie). Orientácia v bežných životných situáciách Verejná doprava: nastupovanie a vystupovanie, kúpa cestovného lístka. Chodenie po chodníku, prechádzanie cez cestu. Telefonovanie: vytočenie čísla s pomocou, pozdrav, predstavenie, rozhovor, ukončenie. Orientácia v obchode: správanie sa v obchode, nakupovanie, platenie. Rozoznávanie ďalších obchodov. Rozpoznávanie ďalších potravín. Oboznamovanie sa s mincami: 1 €, 2 €. Návšteva lekára: poznať úlohu lekára, zdravotnej sestry, správanie v čakárni a ordinácii.
PROCES Prírodu žiaci spoznávajú v priamom kontakte na základe zmyslového vnímania. Poznávajú prírodné javy a zmeny v prírode. Učia sa orientovať v bežných situáciách. Pri preberaní nového učiva nadväzujeme na osvojené učivo podľa individuálnych schopností žiaka.

4. ROČNÍK

CIELE
– Poznať osobné údaje,
– rozlišovať pohlavie,
– orientovať sa v priestore školy,
– orientovať sa v čase,
– pomenovať ďalšie časti ľudského tela,
– poznať a pomenovať niektoré rastliny a zvieratá,
– orientovať sa v bežných životných situáciách.
OBSAH Základná orientácia Poznanie mien blízkych ľudí. Rozlišovanie ľudí podľa pohlavia. Orientácia v priestore: orientácia v budove školy, odkladanie predmetov v priestore triedy. Pomenovanie zariadenia triedy, jedálne. Orientácia v čase: porozumenie časovým údajom: deň – noc, ráno – večer, teraz – potom. Utvrdenie pomenovania častí vlastného tela a tela iných osôb. Poznávanie prírody Domáce zvieratá: mačka, pes, prasa, koza, sliepka, kohút, hus, kačica. Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď, líška, zajac. Vtáky a hmyz: vrabec, lastovička, sýkorka, drozd mucha, motýľ, včela. Rastliny: izbové a lúčne rastliny (podľa miestnych podmienok), stromy (jabloň, hruška, slivka, orech, čerešňa). Diferenciácia chutí a vône. Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia, počasie. Orientácia v bežných životných

situáciách Cestovanie autom a verejným dopravným prostriedkom. Telefonovanie: vytočenie čísla s pomocou, pozdrav, predstavenie, rozhovor, ukončenie. Obchod: nakupovanie dvoch potravinových tovarov s pomocou a platenie s pomocou. Rozoznávanie ďalších obchodov podľa miestnych podmienok. Oboznamovanie sa s mincami: 1 €, 2 €. Úloha lekára, zdravotnej sestry, poznanie pojmu chorý – zdravý, teplomer – teplota. Vyjadrenie svojho zdravotného problému.

PROCES So základnými poznatkami o prírode sa žiaci oboznamujú na základe zmyslového vnímania, v priamom kontakte. Prakticky sa učia orientovať v bežných životných situáciách. Učíme ich chápať priestorové vzťahy, ktorými sa určuje poloha vecí v priestore vzhľadom k vlastnej osobe a vzájomnú polohu dvoch rôznych vecí.

5. ROČNÍK

CIELE

– Poznať osobné údaje blízkych ľudí,
– orientovať sa v priestore,
– orientovať sa v čase,
– poznať niektoré rastliny miestnej oblasti,
– poznať niektoré zvieratá miestnej oblasti,
– orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH Základná orientácia Mená príbuzných. Rozlíšenie ľudí podľa pohlavia, veku: dieťa, dospelý, starý, mladý. Orientácia v čase: ročné obdobia, ich názvy, poznanie názvov dní v týždni. Orientácia v priestore: rozlišovanie prístupných a neprístupných priestorov, pohybovanie sa v priestore podľa pokynov, odkladanie predmetov v priestore. Spoznávanie najbližšieho okolia školy. Spoznávanie vlastného tela: ukázanie šiestich pomenovaných časti svojho tela na iných. Poznávanie prírody Zmeny v prírode podľa ročných období. Zmeny počasia podľa ročných období. Ďalšie domáce zvieratá. Ďalšie voľne žijúce zvieratá. Niektoré voľne žijúce vtáky. Izbové a lúčne kvety. Rozoznávanie ihličnatých a listnatých stromov. Orientácia v bežných životných situáciách Verejná doprava, cestovanie v dopravnom prostriedku, kúpa cestovného lístka. Telefonovanie: samostatne vytočiť telefónne číslo. Pošta: poslať pohľadnicu, list s pomocou. Obchod: zvládnuť jednoduchý nákup s pomocou, platenie nákupu s pomocou, vedieť určiť hodnotu platidla. Využitie služieb s pomocou: holičstvo, kaderníctvo. Objednať jedlo a pitie s pomocou, podľa rady personálu. Oboznámenie sa s ubytovacími zariadeniami: hotel, chata a iné. Vedieť vyjadriť, opísať bolesť, zdravotný problém, vedieť si odmerať telesnú teplotu. Spoločná návšteva zdravotného strediska. Spoločná návšteva lekárne.

PROCES Upevňujeme schopnosť žiakov rozlišovať vek u rodinných príslušníkov a ich rolu, orientovať sa v škole a najbližšom okolí, dokázať upozorniť na svoje zdravotné ťažkosti v rámci individuálnych možností.

6. ROČNÍK

CIELE

– Poznať osobné údaje blízkych ľudí,
– orientovať sa v blízkom priestore,
– orientovať sa v čase,
– poznať niektoré rastliny miestnej oblasti,
– poznať niektoré zvieratá miestnej oblasti,
– orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH Základná orientácia Poznávanie mien blízkych osôb. Rozlišovanie ľudí podľa pohlavia. Rozlišovanie ľudí podľa veku: bábätko, dieťa, dospelý, starý – mladý. Orientácia v

čase: názvy ročných období, názvy dní v týždni. Orientácia v priestore: pohybovanie sa v priestore podľa pokynov, poznávanie najbližšieho okolia školy. Poznávanie vlastného tela: vymenovať a ukázať na sebe a na spolužiakovi šesť častí ľudského tela. Vymenovať časti ľudskej tváre (oči, uši, nos, ústa, jazyk, zuby). Poznávanie prírody Zmeny v prírode podľa ročných období. Vlastnosti snehu a ľadu. Zmeny počasia podľa ročných období – odievanie podľa počasia. Domáce zvieratá: hus, kačica, baran, ovca, krava, kôň. Voľne žijúce zvieratá: zajac poľný, jež. Vtáky a hmyz: drozd, bocian, lienka. Kvety: snežienka, fialka. Stromy: ihličnaté (borovica), listnaté (breza). Orientácia v bežných životných situáciách Verejná doprava (rozlišovanie dopravných prostriedkov), cestovanie v dopravnom prostriedku, kúpa cestovného lístka. Telefonovanie: poznať telefónne číslo domov, vedieť vytočiť/vyťukať číslo. Nácvik používania mobilného telefónu. Pošta: orientácia na pošte. Poslať pohľadnicu, list s pomocou. Obchod : zvládnuť jednoduchý nákup s pomocou, vedieť určiť hodnotu platidla 1 €, 2 €, 5 €. Oboznámenie sa s verejnými službami. Holičstvo, kaderníctvo- využitie služieb s pomocou. Objednať jedlo a pite s pomocou, podľa ponuky personálu. Oboznámenie sa s ubytovacími zariadeniami: ubytovňa, hotel, chata. Vedieť vyjadriť bolesť, opísať zdravotný problém, odmerať si teplotu. Spoločná návšteva zdravotného strediska, orientácia v budove, umiestnenie ordinácie detského lekára. Spoločná návšteva lekárne. Vyzdvihnutie liekov na recept s pomocou.

PROCES Žiaci si prehlbujú elementárne poznatky o prírode, pozorujú zmeny počasia, učia sa obliecť sa primerane k počasiu. Pozorujú zmeny v prírode v jednotlivých ročných obdobiach. Prakticky sa oboznamujú s vlastnosťami ľadu a snehu. Rozoznávajú a vedia pomenovať domáce a voľne žijúce zvieratá. Prakticky sa učia rozoznávať ihličnatý strom od listnatého. Rozoznávajú dopravné prostriedky, majú osvojenú techniku nastupovania a vystupovania, správanie sa v dopravnom prostriedku, bezpečnosť počas jazdy. Nacvičovanie orientácie v bežných životných situáciách závisí od úrovne schopností jednotlivých žiakov.

7. ROČNÍK

CIELE

– Poznať svoje osobné údaje a mená blízkych ľudí,
– orientovať sa v blízkom priestore,
– orientovať sa v čase,
– poznať ďalšie rastliny miestnej oblasti,
– poznať ďalšie zvieratá miestnej oblasti,
– orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH Základná orientácia Poznávanie základných osobných údajov: meno, priezvisko, vek, adresa bydliska. Poznávanie mena a priezviska blízkych osôb. Rozlišovanie ľudí podľa pohlavia a veku. Orientácia v čase : názvy mesiacov. Orientácia v priestore: pohybovanie sa v priestore podľa pokynov - von, dnu, hore, dole. Poznávanie najbližšieho okolia školy: spoznávanie blízkych objektov. Nácvik pravo-ľavej orientácie (pravá a ľavá ruka). Poznávanie vlastného tela : vymenovať a ukázať na sebe a na spolužiakovi osem častí ľudského tela. Vymenovať časti ľudskej tváre (oči, uši, nos, ústa, jazyk, zuby). Poznávanie prírody Živá a neživá príroda. Neživá príroda : voda, vzduch, pôda, kamene, piesok. Živá príroda: rastliny, živočíchy, ľudia. Rastliny: poznávanie ďalších stromov a kvetov: ihličnaté (jedľa), listnaté (lipa). Zvieratá: poznávanie ďalších domácich (holub domáci, králik domáci) a voľne žijúcich zvierat (ryba, sova, had, žaba). Úžitok z domácich zvierat, starostlivosť o domáce zvieratá. Orientácia v bežných životných situáciách Rozlišovanie dopravných prostriedkov, cestovanie v dopravnom prostriedku na dlhšiu trasu, kúpa cestovného lístka. Nacvičovanie využívania informačných služieb k vlakom a autobusom. Telefonovanie: poznať telefónne číslo domov, vedieť vytočiť/vyťukať číslo. Nácvik používania mobilného telefónu. Poznávanie telefónnych

čísel tiesňového volania: 150, 155, 158. Pošta: samostatná orientácia na pošte. Posielanie pohľadnice, listu s pomocou. Obchod: zvládnuť jednoduchý nákup s pomocou, platenie pri pokladni s pomocou. Oboznámenie sa s verejnými službami. Holičstvo, kaderníctvo - využitie služieb s pomocou. Objednávanie jedla a pitia s pomocou/samostatne. Vyhľadávanie a objednávanie ubytovania. Nácvik privolávania lekárskej pomoci. Návšteva detského lekára, zubného lekára, vyzdvihnutie liekov na recept s pomocou. Nácvik ošetrovania drobného poranenia.
PROCES Žiaci spoľahlivo rozlišujú príbuzenské vzťahy (rodičia, súrodenci, starí rodičia, strýko, teta) Naďalej upevňujeme u žiakov názvy ročných období a dní v týždni. Učia sa bezpečne orientovať v dopravnom prostriedku, v obchode, na pošte, v zdravotníckom zariadení, poznajú pojmy lekársky predpis, lieky, kartička poistenca. Poznávajú rozdiel v spôsobe nákupu v obchode s predavačom a v samoobsluhe.

8. ROČNÍK

CIELE
– Poznať svoje osobné údaje a niektoré údaje rodičov ,
– samostatne sa orientovať v danom priestore,
– orientovať sa v čase,
– poznať ďalšie rastliny miestnej oblasti,
– poznať ďalšie zvieratá miestnej oblasti,
– orientovať sa v bežných životných situáciách.
OBSAH Základná orientácia Poznanie základných osobných údajov: meno, priezvisko, vek, adresa bydliska. Poznanie mena, priezviska a zamestnania rodičov. Orientácia v čase: skladba roka – mesiace, týždne, dni. Samostatná orientácia v danom priestore. Utvrdzovanie pravo-ľavej orientácie (pravá a ľavá ruka). Poznávanie vlastného tela: vymenovať a ukázať na sebe a na spolužiakovi desať častí ľudského tela. Spoľahlivé ukázanie a vymenovanie častí ľudskej tváre. Rozlišovanie zdrojov zvuku. Rozlišovanie kontrastných farieb. Poznávanie prírody Poznávanie prírodných materiálov (zem, kamene, drevo) Význam živej a neživej prírody pre človeka. Rastliny: poznávanie ďalších stromov a kvetov podľa miestnych podmienok. Poľnohospodárske plodiny: zemiaky, kukurica. Zvieratá: poznávanie ďalších zvierat. Orientácia v bežných životných situáciách Využívanie informačných služieb k vlakom a autobusom. Používanie mobilného telefónu. Poznávanie telefónnych čísel tiesňového volania: 150, 155, 158. Orientácia v nemocnici, zdravotnom stredisku. Vyzdvihnutie liekov na recept s pomocou. Precvičovanie jednoduchého nákupu a platenia s pomocou. Výber potravín a rozlišovanie podľa chuti. Nácvik privolávania lekárskej pomoci. Nácvik ošetrovania drobného poranenia. Poznávanie blízkeho okolia: mesto, dedina.
PROCES Žiaci sa učia rozlišovať zdroje zvuku, kontrastné farby a chute potravín v rozsahu podľa individuálnych schopností. Učia sa bezpečne orientovať v zdravotníckom zariadení, precvičujeme nákupy a platenie za tovar. Pokračujeme v nácviku ošetrovania ďalšieho drobného poranenia. Pri samostatnej orientácii v danom priestore fixujeme zvládnutie skôr nacvičovaných pokynov.

9. ROČNÍK

CIELE
– Poznať svoje osobné údaje a niektoré údaje rodičov,
– samostatne sa orientovať v danom priestore,
– orientovať sa v čase, v častiach dňa podľa činnosti,
– rozoznať reálne a vyobrazené predmety,
– poznať a rozlišovať rôzne zvuky a hlasy zvierat.

OBSAH Základná orientácia Poznanie základných osobných údajov: meno, priezvisko, vek, adresa bydliska, dátum narodenia Poznanie mena, priezviska a zamestnania rodičov Orientácia v čase : skladba roka – mesiace, týždne, dni, hodiny Samostatná orientácia v danom priestore, samostatnosť vstupovania do miestností, orientácia podľa pokynov dnu – von, hore - dole Utvrdzovanie pravo-ľavej orientácie podľa ruky Poznávanie vlastného tela: vymenovanie a ukázanie na sebe a na spolužiakovi dvanásť častí ľudského tela Rozlišovanie zdrojov zvuku Rozlišovanie kontrastných farieb Poznávanie prírody Rozlišovanie živej a neživej prírody Rastliny a živočíchy z blízkeho okolia, ich úžitok Rozlišovanie zvukov v prírode (hlasy zvierat, spev vtákov) Poznávanie blízkeho okolia obce, mesta Orientácia v bežných životných situáciách Využívanie informačných služieb k vlakom a autobusom Používanie mobilného telefónu Význam telefónnych čísel tiesňového volania: 150, 155, 158; nácvik privolania lekárskej pomoci Orientácia v nemocnici, na zdravotnom stredisku v lekárni, v obchode, na pošte Poznávanie blízkeho okolia obce, mesta Výber potravín a rozlišovanie podľa vône a zápachu, poznávanie pokazených potravín a nebezpečných látok
PROCES Žiaci v učive postupujú podľa vlastných schopností, na jednotlivého žiaka kladieme primerané a splniteľné požiadavky.

10. ROČNÍK

CIELE
- Zvládnuť jednoduchú orientáciu v čase,
- poznať vybrané druhy zvierat a rastlín,
- poznať pravidlá bezpečného správania sa v prírode,
- poznať pravidlá cestnej premávky pre chodcov,
- poznať najbližšie miesta v okolí školy a bydliska,
- poznať symboly štátu.

OBSAH Základná orientácia Poznanie základných osobných údajov.
Rozlišovanie rodinných príslušníkov a blízkych príbuzných.
Orientácia v čase : skladba roka – mesiace, týždne, dni, celé hodiny; včera – dnes – zajtra. Orientácia v blízkom okolí. Poznávanie vlastného tela.
Význam osobnej hygieny ako prevencie pred rozličnými ochoreniami, ochrana pred infekčnými ochoreniami. Škodlivosť fajčenia a konzumácie alkoholických nápojov. Vzťah medzi chlapcom a dievčaťom: priateľstvo a láska.
Vznik nového života: počatie, tehotenstvo, pôrod. Orientácia v otázkach bezpečného sexuálneho a intímneho života.
Poznávanie prírody Hospodársky významné druhy zvierat. Hospodársky významné druhy rastlín. Les, lesné plody, správanie sa v lese. Liečivé a jedovaté rastliny. Ochrana prírody a životného prostredia. Triedenie odpadu; pojem plasty, ich použitie a likvidácia. Oboznámenie sa s pojmami pitná, úžitková a odpadová voda. Naša vlasť Slovenská republika a susedné štáty. Symboly štátu, hlavné mesto. Hlavní predstavitelia štátu. Obecný a mestský úrad. Orientácia v bežných životných situáciách Praktické poznávanie pravidiel cestnej premávky pre chodcov, dopravné značky pre chodcov, zvuková a svetelná signalizácia. Využívanie informačných služieb k vlakom a autobusom, zakúpenie cestovného lístka, požiadanie o pomoc. Pomoc pri drobnom poranení, úraze, páde, nácvik privolania lekárskej pomoci. Používanie mobilného telefónu. 578 Pojem horľavina, zásady bezpečného zaobchádzania s horľavinami; prvá pomoc pri popálení a poleptaní. Oboznámenie sa s piktogramom označujúcim nebezpečnú látku (horľavina, jed, žieravina, výbušnina).

PROCES Oboznamujeme žiakov so základnými právami a povinnosťami občana prostredníctvom vysvetľovania konkrétnych príkladov. Primerane k chápaniu a mentálnym možnostiam žiakov ich oboznámime s vybavovaním osobných záležitostí na obecnom alebo mestskom úrade. Žiaci prezentujú svoje vedomosti s pomocou obrazového a názorného materiálu, pomocných otázok a podľa individuálnych schopností.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU ETICKÁ VÝCHOVA

Etická výchova predstavuje vyskúšaný a overený výchovný model, ucelený program vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote. Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učiť pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba. Vďaka týmto cieľom etická výchova pripravuje aj žiakov s mentálnym postihnutím na život v rodine, v skupine ľudí. Pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka, podporuje osvojenie si žiaduceho správania sa. Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáha im nadobudnúť zdravé sebavedomie, učiť ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

7. ROČNÍK

CIELE – Osvojiť si základné komunikačné zručnosti, – osvojiť si základy spoločenského správania, – získať pozitívne skúsenosti podporujúce sebadôveru a iniciatívu. OBSAH Verbálna a neverbálna komunikácia Spolupráca Zoznámenie sa medzi sebou. Hry a aktivity podporujúce spoluprácu. Zrakový kontakt Uvedomiť si význam zrakového kontaktu. Hovoríme nielen slovami, ale aj očami, mimikou, výrazom tváre. Úsmev Uvedomiť si význam úsmevu. Urobiť rôzne úkony s úsmevom, tie isté bez úsmevu (poprosiť, poďakovať, prikázať a iné). Pozdrav Pozdrav je prejavom úcty a priateľstva. Pozdravom nadväzujeme kontakt. K pozdravu patrí aj zrakový kontakt a úsmev. Podanie ruky – správny stisk ruky, trvanie stisku ruky. Otázka a prosba Osvojiť si základné prvky komunikácie. Otázka - môže byť výzvou k priateľstvu, posolstvom druhého, že nás zaujíma sám on, to čo robí, čo si myslí. Prosba – vedieť milo, skromne poprosiť, ale bez ponižovania seba samého. Poďakovanie a ospravedlnenie Osvojiť si základné prvky komunikácie. Poďakovať a ospravedlniť sa sú základné podmienky ľudského spolunažívania. Vedieť sa ospravedlniť, ak sme sa dopustili chyby. Rozhovor Vedieť začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Zreteľný zrakový kontakt, primeraný výraz tváre, postoj prijímania a vysielania: orientácia tela k partnerovi, primeraná vzdialenosť, pokoj, zdržiavanie sa nedočkavých pohybov, neskákať druhému do reči. Počúvanie
Precvičiť pozorné počúvanie. Poukázať na komunikačné chyby. Pri rozhovore udržiavať zrakový kontakt s partnerom. Pri rozhovore s viacerými ľuďmi pozerať striedavo na všetkých členov skupiny (modelové situácie). Pravda a lož Rozlíšiť pravdu od lži. Zážitkovým spôsobom si uvedomiť negatívne dôsledky lži
Prečo je lož nesprávna, prečo ľudia klamú (modelové situácie).
PROCES Snažíme sa, aby si žiaci osvojili základné spôsobilosti neverbálnej komunikácie, ako sú zrakový kontakt, úsmev a podanie ruky. Žiakov učíme, že poprosiť, poďakovať a ospravedlniť sa sú základné podmienky ľudského spolunažívania.

8. ROČNÍK

CIELE
– Upevniť si základné komunikačné zručnosti,
– upevniť si základy spoločenského správania,
– získať pozitívne skúsenosti podporujúce sebadôveru a iniciatívu,
– učiť sa pozitívne hodnotiť seba aj druhých,
– vedieť prijať kritiku aj pochvalu, vedieť odpustiť.

OBSAH
I. Verbálna a neverbálna komunikácia Spolupráca Samostatné nadväzovanie kontaktu spoločensky prijateľným spôsobom.
Zrakový kontakt Prenášanie zrakového kontaktu v skupinovom rozhovore z jedného na druhého komunikujúceho a primeraná gestikulácia v komunikácii. Úsmev Vnímanie nálady druhých prostredníctvom zrakového kontaktu, úsmevu, mimiky a gestikulácie vzhľadom na situáciu. Vyjadrovanie náklonnosti, opätovanie úsmevu od iných.
Pozdrav Primerané reagovanie na pozdrav a jeho opätovanie vzhľadom na konkrétnu situáciu. Otázka a prosba Precvičovanie schopnosti klásť otázky a formulovať prosby vedúce k priateľstvu v hre alebo spoločnej činnosti.
Poďakovanie a ospravedlnenie Precvičovanie poďakovania za splnenie vyslovenej prosby, za požičanú hračku alebo pomôcku. Uvedomenie si chyby a vyslovenie ospravedlnenia.
Rozhovor Prejavovanie schopnosti začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Prejavovanie schopnosti ovládať svoju impulzivitu a zlepšovať sebaovládanie v rozhovore. Počúvanie Prejavovanie schopnosti trpezlivého počúvania, odpútanie sa od seba a sústredenie na hovoriacu osobu. Pravda a lož Rozlišovanie pravdy od lži, uvedomovanie si negatívnych dôsledkov lži.
II. Poznanie a pozitívne hodnotenie seba Hodnota a veľkosť človeka, úcta k ľudskej osobe Úcta k človeku. Ujasnenie nereálnosti a absurdnosti obrazu „hrdina“ vo vedeckofantastických filmoch.
Pozitívne sebahodnotenie Utváranie pozitívneho vzťahu k sebe. Uvedomovanie si vlastných pozitívnych stránok. Sebaovládanie. Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie. Poznávanie svojich slabých a silných stránok Spracovanie svojho zlyhania a chyby. „Aký som“- sebapoznávanie, ochota nechať sa poznať.
III. Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých
Pozitívne hodnotenie druhých v bežných podmienkach Vyjadrovanie pozitívneho hodnotenia druhých prejavmi pozornosti. Vyjadrenie uznania a sympatie. Konkrétne vyjadrenie vlastnosti dobrého priateľa. Uvedomenie si účinnosti pochvaly na sebe a iných. Vyslovovanie a prijímanie pochvaly druhých. Pozitívne hodnotenie druhých v „sťažených podmienkach“ Odpustenie, prekonanie antipatie. Zbavovanie sa predsudkov (rasizmus). Otvorená, adresná komunikácia. Vyjadrovanie a prijímanie kritiky a pochvaly. Pomenovanie pozitívnych a negatívnych vlastností na druhých. Pozitívne hodnotenie udalostí aj ľudí. Vytváranie pozitívneho vzťahu žiaka k spolužiakom a k ľuďom so zdravotným postihnutím.

PROCES Precvičujeme a upevňujeme verbálnu a neverbálnu komunikáciu u jednotlivých žiakov v závislosti od ich individuálnych schopností a miery postihnutia. Vytvárame priestor pre spontánne zapájanie žiakov do hier a činností, postupné prejavovanie samostatnosti v rozličných činnostiach i v správaní s rovesníkmi i dospelými. S podporou a pomocou dospelých ich učíme riešiť jednoduchú úlohu. Budujeme v nich dôveru vo vlastné schopnosti. Vedieme ich k primeranému hodnoteniu svojho správania a uplatňovaniu zdravého sebavedomie a istoty v správaní. Vytvárame priestor pre akceptovanie a rešpektovanie druhých, pre prejavovanie

priateľských citov k iným žiakom, spoluprežívanie radosti z úspechu kamaráta, pozitívne oceňovanie schopnosti, výkonu iných. Učíme ich prijímať odlišnosť druhých detí i dospelých.

9. ROČNÍK

CIELE
– Upevniť si základné komunikačné zručnosti a základy spoločenského správania,
– učiť sa primerane vyjadrovať city,
– učiť sa spoznávať pozitívne vlastnosti svojich najbližších,
– dodržiavať dohodnuté pravidlá správania.
OBSAH
I. Verbálna a neverbálna komunikácia
Otázka a prosba Precvičovanie schopnosti klásť otázky a formulovať prosby vedúce k priateľstvu v hre alebo spoločnej činnosti.
Poďakovanie a ospravedlnenie Precvičovanie poďakovania za splnenie vyslovenej prosby, za požičanú hračku alebo pomôcku. Uvedomenie si chyby a vyslovenie ospravedlnenia. Rozhovor Prejavovanie schopnosti začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Prejavovanie schopnosti ovládať svoju impulzivitu a zlepšovať sebaovládanie v rozhovore. Počúvanie Prejavovanie schopnosti trpezlivého počúvania, odpútanie sa od seba a sústredenie na hovoriacu osobu.
Pravda a lož Rozlišovanie pravdy od lži, uvedomovanie si negatívnych dôsledkov lži.
II. Pozitívne hodnotenie seba a druhých Pozitívne sebahodnotenie Utváranie pozitívneho vzťahu k sebe. Uvedomovanie si vlastných pozitívnych stránok. Sebaovládanie. Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.
Pozitívne hodnotenie druhých Vyjadrenie uznania a sympatie. Konkrétne vyjadrenie vlastnosti dobrého priateľa. Odpustenie. Uvedomenie si účinnosti pochvaly na sebe a iných. Vyslovovanie a prijímanie pochvaly druhých. Vyjadrovanie a prijímanie kritiky a pochvaly. III. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť. Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov.
PROCES Žiakov učíme primerane vyjadrovať city, kultivovane vyjadrovať negatívne city ako hnev, vzdor, smútok. Vedieme ich k tomu, aby akceptovali city iných, spoznávali pozitívne vlastnosti svojich najbližších v rodine i v škole. Dbáme na dodržiavanie dohodnutých pravidiel správania.

10. ROČNÍK

CIELE
– Upevniť si základné komunikačné zručnosti a základy spoločenského správania,
– učiť sa primerane vyjadrovať city,
– učiť sa spoznávať pozitívne vlastnosti svojich najbližších,
– dodržiavať dohodnuté pravidlá správania.
OBSAH
I. Verbálna a neverbálna komunikácia Otázka a prosba Precvičovanie schopnosti klásť otázky a formulovať prosby vedúce k priateľstvu v hre alebo spoločnej činnosti.
Poďakovanie a ospravedlnenie Precvičovanie poďakovania za splnenie vyslovenej prosby, za požičanú hračku alebo pomôcku. Uvedomenie si chyby a vyslovenie ospravedlnenia.
Rozhovor Prejavovanie schopnosti začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Prejavovanie schopnosti ovládať svoju impulzivitu a zlepšovať sebaovládanie v rozhovore.
Počúvanie Prejavovanie schopnosti trpezlivého počúvania, odpútanie sa od seba a sústredenie na hovoriacu osobu. Pravda a lož Rozlišovanie pravdy od lži, uvedomovanie si negatívnych dôsledkov lži.

II. Pozitívne hodnotenie seba a druhých Pozitívne sebahodnotenie Utváranie pozitívneho vzťahu k sebe. Uvedomovanie si vlastných pozitívnych stránok. Sebaovládanie. Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie. Pozitívne hodnotenie druhých Vyjadrenie uznania a sympatie. Konkrétne vyjadrenie vlastnosti dobrého priateľa. Odpustenie. Uvedomenie si účinnosti pochvaly na sebe a iných. Vyslovovanie a prijímanie pochvaly druhých. Vyjadrovanie a prijímanie kritiky a pochvaly.
III. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť. Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov.
PROCES Žiakov učíme primerane vyjadrovať city, kultivovane vyjadrovať negatívne city ako hnev, vzdor, smútok. Vedieme ich k tomu, aby akceptovali city iných, spoznávali pozitívne vlastnosti svojich najbližších v rodine i v škole. Dbáme na dodržiavanie dohodnutých pravidiel správania.

PRACOVNÉ VYČOVANIE CHARAKTERISTIKA PREDMETU PRACOVNÉ VYČOVANIE

Vyučovací predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia z hľadiska: úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu. Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmysluplnejším a nezávislejším. Obsah vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať. Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote. V zložke sebaobslužné činnosti žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania. Obsahom zložky práce v domácnosti je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál. V zložke práce v dielni si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky. Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu je potrebné individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov. Žiaci s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia majú problémom s nedostatočnou motiváciou k činnosti, problémy s pozornosťou a vytrvalosťou. Je potrebné pri zadávaní úlohy pre konkrétneho žiaka vedieť, čím a ako je ho možné motivovať a upútať jeho pozornosť. Na začiatok práce zaraďujeme ľahkú úlohu, o ktorej predpokladáme, že žiak zvládne, a ktorá ho môže motivovať k ďalšej práci. Následne zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú si má žiak osvojiť, prípadne utvrdiť. Na záver zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú má žiak rád. Nácvik jednotlivých činností nesmie byť samoúčelný, snažíme sa o to, aby žiak osvojenú činnosť vedel využiť v praktickom živote, inak

jej osvojenie nemá pre žiaka význam. Jednotlivé pracovné úlohy je potrebné rozdeliť podľa schopností žiaka na čiastkové úlohy, inak by si ju žiak pre jej náročnosť nemusel vedieť osvojiť. Žiakovi je potrebné poskytovať primeranú pomoc, forma a miera závisí od schopností konkrétneho žiaka. Je potrebné citlivo zvážiť, ktoré činnosti už má žiak osvojené, aby mu 590 nebola poskytovaná väčšia pomoc ako žiak v skutočnosti potrebuje, čím by sa brzdil jeho ďalší rozvoj. Každé zadanie pracovnej úlohy musí byť jednoznačné, zrozumiteľné, aby žiak vedel, čo má urobiť a ako má postupovať. Postupujeme od najjednoduchších úloh k zložitejším Pracovné zaťaženie musí byť primerané silám žiakov, nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpalo, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo. Je potrebné zaistiť bezpečnosť žiakov potrebnými opatreniami, a tiež nácvikom bezpečných pracovných návykov. Tak ako aj v iných vyučovacích predmetoch, aj pri výučbe pracovného vyučovania je dôležité zohľadňovať dosiahnutú aktuálnu úroveň žiaka, aby osvojovanie si nových vedomostí, zručností a návykov bolo prirodzeným pokračovaním výučby. Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ďalších vyučovacích predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností žiakov s mentálnym postihnutím. Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov. Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam, ako je napr. čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska a iné. K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie.. Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky (vzorový výrobok, súbor nástrojov, materiálov, modely, predlohy a iné), ktoré musia byť primerané mentálnemu postihnutiu žiaka.

1. ROČNÍK

CIELE
– Utvárať základné hygienické návyky,
– utvárať základné samoobslužné zručnosti,
– utvárať základné návyky pri stravovaní,
– rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
– utvárať základné pracovné zručnosti,
– poznávať rôzne materiály.
OBSAH Sebaobslužné činnosti
Spolupráca pri osobnej hygiene. Používanie hygienických potrieb. Osvojenie si hygienických návykov s pomocou. Používanie WC, toaletného papiera. Púšťať vodu - páková batéria, kohútik. Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou. Obúvanie a vyzúvanie s pomocou. Osvojenie si základných návykov pri stravovaní. Sedieť určitý čas pri jedle. Práce v domácnosti Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou. Odkladanie odevu a obuvi s pomocou. Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek. Zapínanie a vypínanie osvetlenia. Práce v dielni Taktilné oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína a iné. Trhanie a krčenie papiera. Manipulovať s kockami: ukladanie dvoch kociek na seba, vedľa seba. Vkladanie predmetov do otvoru podľa tvaru a iných vlastností. Skrutkovanie do perforovanej dosky. Skladanie jednoduchého puzzle. Navliekanie rôznych predmetov: veľké korále, krúžky a pod.
PROCES Naďalej rozvíjame jemnú a hrubú motoriku: chytanie predmetov prstami, zvyšovanie schopnosti chopenia a stisku, manipulovanie s predmetmi oboma rukami, prenášanie predmetov na väčšiu vzdialenosť, zbieranie malých predmetov pomocou palca a ukazováka, Pri osvojovaní si základných návykov pri stravovaní, sa snažíme o to, aby žiak od jedla neodbiehal, aby dokázal sedieť určitý čas pri jedle.

2. ROČNÍK

CIELE
– Utvárať základné hygienické návyky,
– utvárať základné samoobslužné činnosti,
– utvárať základné návyky pri stolovaní,
– rozvíjať hrubú a jemnú motoriku,
– utvárať základné pracovné zručnosti,
– oboznamovať sa s bezpečnosťou práce v kuchyni,
– rozlišovať rôzne materiály,
– adekvátne používať predmety.
OBSAH Sebaobslužné činnosti Osvojovanie si hygienických návykov s pomocou: umývanie a utieranie tváre, rúk, česanie, úprava zovňajšku. Používanie hygienických potrieb, vytváranie zručnosti pri manipulácii s nimi. Púšťanie a zastavovanie vody. Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie. Obliekanie a vyzliekanie odevu s pomocou. Rozopnutie veľkého gombíka s pomocou. Obúvanie a vyzúvanie s pomocou. Osvojenie si základných stravovacích návykov (hryzenie, žuvanie, prehĺtanie), jedenie s pomocou. Nácvik samostatného jedenia. Nácvik pitia z pohára (držanie pohára dvoma rukami).
Práce v domácnosti Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou. Upratovanie hračiek s pomocou. Odkladanie odevu a obuvi s pomocou. Práca v kuchyni – oboznámenie sa so zariadením. Zapínanie a vypínanie osvetlenia. Práce v dielni Rozlišovanie rôznych materiálov: papier, textil, drevo, plastelína, hlina a iné. Trhanie a krčenie papiera. Manipulácia s kockami: ukladanie na seba, vedľa seba. Manipulácia s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, vkladanie. Skladanie jednoduchého puzzle. Skrutkovanie do perforovanej dosky. Navliekanie rôznych predmetov: veľké korále, krúžky.
PROCES Manipuláciou s predmetmi neustále rozvíjame hrubú a jemnú motoriku, zlepšujeme schopnosť uchopovania. Postupujeme od vkladania väčších materiálov do väčších otvorov k drobnejším materiálom a otvorom. Vedieme žiakov k elementárnej hygiene svojho prostredia. Učíme ich, že konzumácia jedla je spojená so sedením za stolom. Nacvičujeme adekvátne používanie predmetov dennej potreby.

3. ROČNÍK

CIELE
– Utvárať základné hygienické návyky,
– utvárať základné samoobslužné činnosti,
– utvárať základné návyky pri stolovaní,
– rozvíjať hrubú a jemnú motoriku,
– utvárať základné pracovné zručnosti,
– pomenovať zariadenie kuchyne,
– oboznamovať sa s bezpečnosťou práce v kuchyni,
– rozlišovať rôzne materiály,
– adekvátne používať predmety.
OBSAH Sebaobslužné činnosti Osvojovanie si hygienických návykov s pomocou: umývanie a utieranie tváre, rúk, česanie, úprava zovňajšku. Používanie hygienických potrieb, vytváranie zručnosti pri manipulácii s nimi. Púšťanie a zastavovanie vody. Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie. Obliekanie a vyzliekanie odevu s pomocou. Rozopnutie veľkého gombíka s pomocou, sťahovanie zipsu. Obúvanie a vyzúvanie s pomocou, používanie suchého

zipsu. Osvojenie si základných stravovacích návykov, jedenie s pomocou, používanie rúk pri jedení. Spolupráca pri kŕmení, nácvik samostatného jedenia. Nácvik pitia z pohára. Práce v domácnosti Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou. Upratovanie hračiek s pomocou. Odkladanie odevu a obuvi s pomocou. Práca v kuchyni – oboznámenie sa so zariadením, jeho pomenovanie. Zapínanie a vypínanie osvetlenia, prijímača. Nácvik utierania prachu, polievania kvetov. Práce v dielni Rozlišovanie rôznych materiálov: papier, textil, drevo, plastelína, hlina a iné. Trhanie a krčenie papiera. Manipulácia s kockami: ukladanie na seba, vedľa seba. Manipulácia s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, vkladanie. Skladanie jednoduchého puzzle. Skrutkovanie do perforovanej dosky. Navliekanie rôznych predmetov : veľké korále, krúžky. Oboznámenie sa s detským náradím a náčiním (kladivko, valček, lyžička, pohár a iné).

PROCES Pokračujeme v nacvičovaní adekvátneho používania predmetov dennej potreby. Snažíme sa o zvyšovanie samostatnosti žiakov pri sebaobslužných činnostiach. Pri pracovných činnostiach zapájame reč vo forme verbalizácie vykonávanej činnosti.

4. ROČNÍK

CIELE

– Osamostatňovať sa pri praktickom osvojovaní hygienických návykov,
– upevňovať základné samoobslužné činnosti,
– osvojovať návyky kultúrneho a estetického stolovania,
– rozvíjať senzomotorickú a vizuomotorickú kontrolu,
– utvárať základné pracovné zručnosti,
– rozlišovať a pomenovať predmety určené k stolovaniu,
– oboznamovať sa s bezpečnosťou práce v kuchyni,
– rozlišovať rôzne materiály.

OBSAH Sebaobslužné činnosti Osvojovanie si hygienických návykov s pomocou. Utváranie zručností pri manipulácii s hygienickými potrebami. Úprava zovňajšku. Púšťanie a zastavovanie vody v umývadle, splachovanie na toalete. Obliekanie a vyzliekanie odevu s pomocou. Obúvanie a vyzúvanie s pomocou. Stolovanie: zaujatie svojho miesta v jedálni, sedenie za stolom, jedenie s pomocou, používanie lyžice pri jedení, pitie z pohára. Práce v domácnosti Odkladanie hračiek a rôznych predmetov na určené miesto. Odkladanie odevu a obuvi. Práca v kuchyni – nalievanie čaju, mlieka, malinovky. Jednoduché prestieranie s pomocou. Umývanie ovocia. Utierania prachu podľa pokynov, polievania kvetov. Práce v dielni Rozlišovanie rôznych materiálov: papier, textil, drevo, plastelína, hlina a iné. Skladanie a lepenie papiera. Skladanie mozaiky podľa farby, tvaru a veľkosti. Manipulácia so stavebnicovými tvarmi: ukladanie na seba do výšky, vedľa seba do dĺžky. Manipulácia s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, vkladanie, nasúvanie, navliekanie, vhadzovanie. Skladanie jednoduchého puzzle. Skrutkovanie do perforovanej dosky. Navliekanie rôznych predmetov: veľké korále, krúžky. Rozlišovanie a pomenovanie detského náradia (kladivko, valček, lyžička a iné).

PROCES So žiakmi pokračujeme v osvojovaní si hygienických, pracovných a kultúrnych návykov. Pozitívnou motiváciou podporujeme samostatnosť pri všetkých úkonoch základnej starostlivosti o seba. Praktickou manipuláciou s predmetmi sa učia na elementárnej úrovni pochopiť ich účelné fungovanie. Žiakom poskytujeme čo najviac príležitostí na aktívnu a samostatnú manipuláciu s predmetmi Vzhľadom na aktuálnu úroveň pracovných zručností a celkovú pracovnomotivačnú spôsobilosť žiaka uplatňujeme individuálny prístup.

5. ROČNÍK

CIELE
– Zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch,
– zvyšovať samostatnosť pri základných sebaobslužných zručnostiach,
– zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
– rozvíjať sociálne zručnosti,
– rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
– rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
– utvárať základné pracovné zručnosti,
– poznávať rôzne materiály,
– poznávať pracovné náradie.

OBSAH Sebaobslužné činnosti Zvyšovanie samostatnosti pri osobnej hygiene. Používanie hygienických potrieb. Osvojenie si hygienických návykov s čiastočnou pomocou. Hygiena na WC, splachovanie. Mužské a ženské WC – rozlíšenie. Vyzliekanie a obliekanie odevu s miernou pomocou. Osvojiť si rozlíšenie prednej a zadnej časti oblečenia. Obúvanie a vyzúvanie s miernou pomocou. Zapínanie a rozopínanie veľkého gombíka s pomocou. Používanie zipsu, patentov. Osvojenie si základných stravovacích návykov. Samostatné používanie lyžice pri jedle. Používanie naberačky. Zdvihnutie a pitie z pohára, ak je pohár držaný jednou rukou, vedieť ho položiť späť na stôl. Práce v domácnosti Primerané používanie predmetov každodenného života. Odkladanie predmetov na určené miesto. Odkladanie odevu a obuvi na určené miesto. Používanie ramienka na šaty. Utieranie prachu podľa pokynov s miernou pomocou. Polievanie kvetov podľa pokynov s miernou pomocou. Zametanie a utieranie podlahy. Pozbieranie odpadkov do koša. Základy bezpečnosti v domácnosti, najmä v kuchyni. Základy zložitejšieho prestierania k stolovaniu s miernou pomocou. Osvojiť si základy bezpečnosti v kuchyni. Udržiavanie poriadku na stole: odložiť špinavý riad, rozlíšiť špinavý a čistý riad, odkladanie čistého riadu na určené miesto. Utieranie a umývanie stola. Natieranie na chlieb. Umývanie ovocia a zeleniny. Nalievanie nápoja do pohárov, s pomocou. Balenie a rozbaľovanie desiaty. Práce v dielni Skladanie, prekladanie a lepenie papiera. Rozkladanie a skladanie škatúľ. Strihanie s pomocou: držať a pohybovať s papierom pri strihaní. Skladanie mozaiky podľa farby a tvaru, postupnosti. Montážne a demontážne práce so skladačkami. Oboznámenie sa s náradím: kliešte.

PROCES Žiaci si zvyšujú samostatnosť a rozširujú si jednoduché pracovné zručnosti v domácnosti a v dielni. Pri činnostiach musí byť zaistená bezpečnosť žiakov, tak isto je potrebné, aby si žiaci osvojili základné bezpečnostné pravidlá.

6. ROČNÍK

CIELE
– Zvyšovať samostatnosť pri hygienických návykoch,
– zvyšovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
– zvyšovať samostatnosť pri stravovacích návykoch,
– osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v domácnosti,
– vedieť rozlišovať rôzne materiály a pracovné náradie.

OBSAH Sebaobslužné činnosti Zvyšovanie samostatnosti pri osobnej hygiene. Používanie hygienických potrieb. Osvojovanie hygienických návykov bez/s miernou pomocou. Vedieť rozlíšiť špinavé a čisté ruky. Hygiena na WC, splachovanie. Rozlišovanie toaliet. Obliekanie a vyzliekanie bez/s miernou pomocou. Spoľahlivé rozlišovanie poradia obliekania jednotlivých častí odevov. Obúvanie a vyzúvanie bez/s miernou pomocou. Zapínanie a rozopínanie gombíka, používanie zipsu a patentov. Elementárne pravidlá stolovania. Samostatné používanie lyžice, používanie ostatného príboru s pomocou. Práce v domácnosti Samostatné odkladanie

hračiek a predmetov na určené miesto. Samostatné odkladanie odevov a obuvi na určené miesto. Používanie ramienka na šaty. Utieranie prachu a polievanie kvetov podľa pokynov. Pozbieranie odpadkov do koša. Základy stolovania. Samostatné prestieranie: plytký a hlboký tanier, príbor. Udržiavanie poriadku na stole: odkladanie špinavého riadu. Utieranie a odkladanie riadu na určené miesto. Hygiena stola po jedle. Príprava raňajok: natieranie masla a džemu na chlieb a pečivo, nalievanie čaju, mlieka, kakaa do hrnčekov. Umývanie ovocia a zeleniny. Práce v dielni Skladanie, prekladanie, lepenie a strihanie papiera. Rozkladanie a skladanie škatúľ, ukladanie drobných predmetov do škatúľ. Skladanie jednoduchej mozaiky. Skladanie veže z piatich až šiestich kociek po predvedení. Vkladanie drevených klincov do perforovanej dosky. Navliekanie väčších korálok. Oboznamovanie sa s rôznymi druhmi materiálov. Oboznámenie sa s náradím: kladivo, pílka, kliešte, pilník.
PROCES Pri prácach v domácnosti si žiaci osvojujú zásady bezpečnej manipulácie s vidličkou a nožom. Pri práci s nožnicami dbáme na správne držanie tela, bezpečnú vzdialenosť nožníc od očí, dodržiavanie bezpečnej vzdialenosti medzi jednotlivými žiakmi. Učíme ich rozlišovať základné nástroje na prácu s drevom.

7. ROČNÍK

CIELE
– Upevňovať samostatnosť pri hygienických návykoch,
– upevňovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
– upevňovať samostatnosť pri stravovacích návykoch,
– osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v domácnosti,
– osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v dielni,
– vedieť rozlišovať rôzne materiály a pracovné náradie.
OBSAH Sebaobslužné činnosti Upevňovanie samostatnosti pri osobnej hygiene, používaní hygienických potrieb a úprave zovňajšku. Osvojovanie hygienických návykov bez pomoci. Spoľahlivé rozlišovanie toaliet. Obliekanie a vyzliekanie bez pomoci. Spoľahlivé rozlišovanie poradia obliekania jednotlivých častí odevov. Obúvanie a vyzúvanie bez pomoci. Zapínanie a rozopínanie gombíka, používanie zipsu a patentov. Fixácia správnych stereotypov pri stolovaní. Samostatné používanie lyžice, používanie ostatného príboru samostatne/ s pomocou. Práce v domácnosti Udržiavanie poriadku v hračkách, školských pomôckach, osobných veciach. Pozbieranie odpadkov do koša. Zametanie podlahy. Vynášanie odpadkov. Umytie umývadla, čistenie zrkadla. Základy stolovania. Samostatné prestieranie: plytký a hlboký tanier, príbor. Umývanie, utieranie a odkladanie riadu na určené miesto. Hygiena stola po jedle. Príprava raňajok: natieranie masla, džemu, pomazánky na chlieb a pečivo. Príprava obloženého chlebíka: maslo, saláma, paprika, paradajka, uhorka, reďkovka. Ohrievanie mlieka, kakaa v mikrovlnnej rúre – obsluha spotrebiča. Príprava čaju pomocou varnej kanvice, ochutenie čaju (cukor, med, citrón), nalievanie do hrnčekov. Servírovanie čajového pečiva. Manipulácia so sporákom: varenie vajíčka. Práce v dielni Strihanie papiera, nalepovanie, zlepovanie, koláž. Strihanie textilu podľa predlohy, lepenie textilu, koláž. Skladanie jednoduchej mozaiky. Navliekanie menších korálok. Práce s rôznym materiálom.(namotávanie vlny na cievku, spletanie špagátikov, strihanie povrázkov, ukladanie roztriedeného materiálu do škatúľ a zásuviek). Rozoznávanie materiálov: papier, textil, drevo, kov. Poznávanie vlastností dreva. Rozoznávanie a pomenovanie náradia: kladivo, pílka, kliešte, pilník.
PROCES Žiakov učíme rozoznávať materiály na predmetoch každodennej potreby, na predmetoch, ktoré ich bezprostredne obklopujú. Upevňujeme u žiakov zásady bezpečnosti pri práci s nožnicami, príborom, pri obsluhe kuchynských spotrebičov. Pri výbere prác zohľadňujeme individuálne schopnosti a možnosti žiaka.

8. ROČNÍK

CIELE
– Vytvárať správne stereotypy hygienických návykov, sebaobslužných činností a – stravovacích návykov,
– osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v domácnosti,
– osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v dielni,
– vedieť rozlišovať rôzne materiály a pracovné náradie.
OBSAH Sebaobslužné činnosti Upevňovanie sebaobslužných stereotypov pri obliekaní, obúvaní a osobnej hygiene. Spoľahlivé rozlišovanie poradia obliekania jednotlivých častí odevov. Upevňovanie správnych stereotypov pri stolovaní. Samostatné používanie lyžice, používanie ostatného príboru samostatne/ s pomocou.
Práce v domácnosti Udržiavanie poriadku v hračkách, školských pomôckach, osobných veciach. Zametanie, umývanie, udržiavanie poriadku v priestore triedy, na pracovných stoloch. Polievanie kvetov. Základy stolovania. Samostatné prestieranie. Práce v kuchyni súvisiace so stolovaním a konzumáciou pokrmov. Príprava jednoduchých jedál. Pranie osobnej bielizne. Žehlenie s pomocou. Čistenie obuvi. Práce v dielni Strihanie papiera, nalepovanie, zlepovanie, koláž. Strihanie textilu podľa predlohy, lepenie textilu, koláž, práca s ihlou. Rozoznávanie materiálov: papier, textil, drevo, kov. Rozoznávanie a pomenovanie náradia: kladivo, pílka, kliešte, pilník, práca s náradím. Montážne a demontážne práce s jednoduchými stavebnicami.
PROCES Vedieme žiakov k zdokonaľovaniu sa v pracovných činnostiach spojených s osobnou hygienou a úpravou vzhľadu, kultúrnym stolovaním, udržiavaním čistoty a poriadku a úpravou prostredia. Často zaraďujeme pracovné činnosti vedúce k zlepšeniu jemnej motoriky, ktorá pozitívne ovplyvňuje aj úroveň reči mentálne postihnutého žiaka.

9. ROČNÍK

CIELE
– Upevňovať správne stereotypy hygienických návykov, sebaobslužných činností a – stravovacích návykov,
– upevniť si základné pracovné zručnosti pri práci v domácnosti a v dielni,
– rozvíjať aktivitu, sústredenosť a vytrvalosť v práci.
OBSAH Sebaobslužné činnosti Upevňovanie sebaobslužných stereotypov pri obliekaní, obúvaní a osobnej hygiene, čistenie obuvi. Upevňovanie správnych stereotypov pri stolovaní s čo najvyššou mierou samostatnosti. Práce v domácnosti Udržiavanie poriadku v hračkách, školských pomôckach, osobných veciach. Udržiavanie poriadku v okolitom priestore utieraním, zametaním, vysávaním. Hygiena kúpeľne. Práce v kuchyni súvisiace so stolovaním a konzumáciou pokrmov. Príprava jednoduchých jedál, manipulácia s mikrovlnnou rúrou. Pranie osobnej bielizne. Žehlenie bez/ s pomocou. Práce v dielni Strihanie papiera, nalepovanie, zlepovanie, koláž. Strihanie textilu podľa predlohy, lepenie textilu, koláž, šitie. Rozoznávanie materiálov: papier, textil, drevo, kov. Rozoznávanie a pomenovanie náradia: kladivo, pílka, kliešte, pilník, práca s náradím. Montážne a demontážne práce s jednoduchými stavebnicami a skladačkami.
PROCES Rozvíjame pracovné schopnosti žiakov vzhľadom k ich možnostiam a potrebám. Dbáme na správne a bezpečné prenášanie predmetov a manipuláciu s nimi počas pracovného vyučovania. Pracovnými činnosťami sa snažíme zlepšovať telesnú a manuálnu obratnosť žiakov.

10. ROČNÍK

CIELE
– Upevňovať správne stereotypy hygienických návykov, sebaobslužných činností a – stravovacích návykov,
– získať základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a pracovných postupoch,
– rozlišovať rôzne druhy materiálov,
– zostaviť samostatne/s pomocou montáž a demontáž jednoduchého modelu,
– naučiť sa pracovať podľa slovného návodu a jednoduchej predlohy.
OBSAH Sebaobslužné činnosti Upevňovanie sebaobslužných stereotypov pri obliekaní, obúvaní a osobnej hygiene, pri stolovaní, skvalitňovanie činností súvisiacich so základnou starostlivosťou o odev a obuv.
Práce v domácnosti Udržiavanie poriadku v osobných veciach a vo svojom okolí. Nákup a skladovanie potravín. Príprava studených a teplých nápojov, studených a teplých jedál s ohľadom na individuálne schopnosti žiakov. Zásady zdravej výživy. Bezpečná manipulácia so spotrebičmi v kuchyni a v byte. Pranie a sušenie osobnej bielizne. Žehlenie bez/ s pomocou, skladanie bielizne a šatstva. Prišívanie gombíkov, zošívanie látok. Výmena batérií v elektrospotrebičoch. Práce v dielni Rozoznávanie materiálov: papier, textil, drevo, kov, plasty a ich využitie v praxi. Rozoznávanie a pomenovanie náradia: kladivo, pílka, kliešte, pilník, skrutkovač, ručný vrták; práca s náradím. Montážne a demontážne práce s jednoduchými stavebnicami a skladačkami, zostavovanie modelov konštrukčných stavebníc. Pestovateľské práce Pestovanie a ošetrovanie izbových rastlín. Sezónne práce na školskom pozemku s ohľadom na individuálne schopnosti žiakov. Pestovanie vybraných druhov zeleniny (siatie do riadkov, do jamiek, sadenie, pletie záhonov, zber a uskladnenie zeleniny).
PROCES Pri práci vedieme žiakov k tomu, aby vedeli zvoliť vhodný pracovný postup v súlade s druhom spracúvaného materiálu, aby využívali jednoduché pracovné techniky a zvládali pracovné postupy primerane k svojim individuálnym možnostiam. Dbáme na správne používanie nástrojov a náradia.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU HUDOBNÁ VÝCHOVA

Vyučovací predmet hudobná výchova je pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia predovšetkým vyučovacím predmetom činnostným a zážitkovým.
Na základe hudobných hrových činností sa žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúdza sa v nich záujem o hudbu a radosť z nej.

1. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu, senzomotorické schopnosti,
– nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
– selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi.
OBSAH
Počúvanie širšieho repertoáru reprodukovanej hudby (vypočutie celej nahrávky/iba niekoľkých pesničiek na CD, kazete a pod.).
Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária.
Motivácia žiaka k vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch – na Orffovom inštrumentáriu.
Jednoduché hry so spevom.

PROCES
Oboznamujeme žiakov s pohybovými hrami a hrou na telo. Vedieme ich k pohybovému stvárneniu detských piesní.

2. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu,
– senzomotorické schopnosti,
– nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
– selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi,
– uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus.
OBSAH
Rozvoj pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária.
Rozvíjanie pasívneho vnímania jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia (šuchotanie, trhanie a krčenie papiera, štrnganie kľúčov, cinkanie skla, príboru, klopkanie ceruzkou, prelievanie tekutiny v uzatvorenej fľaši, zvuk tečúcej vody. Nacvičujeme s vizuálne vnímaným zdrojom zvuku.
Motivácia žiaka k vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária.
Rytmizácia jednoduchých riekaniek (Ťap, ťap, ťapušky; Hijo, hijo na koníčku a iné).
Jednoduché hry so spevom (Kolo, kolo mlynské, Venček a iné).
Počúvanie reprodukovanej hudby – detské piesne, ľudové piesne.
PROCES
Hudobno-pohybovými hrami vytvárame interakcie s viacerými žiakmi. Na princípe detskej hry utvárame predpoklady k primeranému vnímaniu hudby a spevu.
Rozvíjame hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu a rytmus.
Využívame prvky muzikoterapie - hra na telo, vnímanie hudby uvoľňovacími aktivitami (prstová maľba penou, v piesku, hra s bábkami, pohybová improvizácia).

3. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu,
– senzomotorické schopnosti,
– nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
– prebúdzať záujem o hudbu na princípe detskej hry,
– uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus.
OBSAH
Rozvoj pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária.
Vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária (paličky, bubon).
Rytmizácia jednoduchých riekaniek (Medveďku, daj labku; Haju, haju, hajušky a iné).
Jednoduché hry so spevom (Tanček; Na ručníček; a iné).
Nácvik piesní (Prší, prší; Bola babka; Čo by koza neskákala; Bude zima; Išla sova na tanec a iné).
Počúvanie reprodukovanej hudby – detské piesne, ľudové piesne (Varila myšička kašičku; Jeden kováč kuje; Kvá, kvá, kvačica a iné).
PROCES
Vyberáme jednoduché ľudové piesne, ktoré sa deti ľahšie naučia. Rozvíjame hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu a rytmus.

Realizáciou hudobno-pohybových hier, piesní a rečňovaniek uvoľňujeme telesnú, pohybovú a spevácku motoriku žiakov.

4. ROČNÍK

CIELE
– Uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus,
– adekvátne reagovať pohybom na charakteristické zvuky niektorých rytmických nástrojov
– na základe sluchového vnímania,
– utvárať pozitívny vzťah k spevu a hudbe prostredníctvom citového zážitku,
– utvárať základný repertoár popevkov riekankového charakteru a detských piesní.
OBSAH
Rozvoj pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária.
Vyludzovanie zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária (paličky, bubon).
Rytmizácia krátkych riekaniek a piesní hrou na tele.
Imitovanie prejavu hudobného nástroja.
Osvojovanie si základov pohybovej kultúry a rytmiky.
Vyjadrovanie charakteru skladby pohybom (pochod, kolísanie).
Jednoduché hry so spevom.
Nácvik jednoduchých detských piesní s rozličným tempom a rozdielnou dynamikou.
Počúvanie reprodukovanej hudby – detské piesne, ľudové piesne.
PROCES
Pri hudobno-pohybových činnostiach učíme žiakov dodržiavať rýchle a pomalé tempo hudby, pohybom vyjadrovať výrazné dynamické kontrasty. S oporou o hlas učiteľky ich učíme spievať prirodzene, s primeranou intenzitou a plynule, vzhľadom na ich individuálne schopnosti. Vhodným výberom skladieb s relaxačnými účinkami môžeme počúvanie hudby využívať ako prostriedok muzikoterapie. Počúvanie hudby odporúčame realizovať v trvaní najviac 3 – 4 minút.

5. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
– osvojiť si jednoduché piesne a riekanky.
OBSAH
Počúvanie jednoduchých piesní. Žáner piesní, ich výber je závislý od individuálnych osobitostí každého žiaka.
Rozlišovanie jednotlivých spievaných slov piesní, s príp. rytmizáciou, hrou na telo a pod.
Jednoduché hry so spevom.
Nácvik jednoduchých detských piesní a riekaniek s rozličným tempom a rozdielnou dynamikou.
Počúvanie reprodukovanej hudby – detské piesne, ľudové piesne.
PROCES
Nacvičujeme správne dýchanie a artikuláciu pri speve, počúvanie spevu a hry na hudobné nástroje.

6. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova
– na princípe detskej hry budovať záujem o hudbu,

– rozoznávať ľudský hlas a hudobný nástroj,
– osvojiť si jednoduché piesne a riekanky,

OBSAH

Určovanie vlastností vnímaných zvukov: dĺžky (dlhý tón/zvuk – krátky), intenzity (hlasný – tichý), hudobný nástroj – ľudský hlas.
Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej hudby.
Rytmizácia jednoduchých detských piesní tlieskaním, vyťukávaním, hrou na telo.
Rytmické cvičenia s využitím Orffovho inštrumentária (ozvučné drievka, bubon, triangel).
Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov bubon – klavír – trúbka.
Počúvanie jednoduchých detských piesní rôzneho žánru, hudobné skladby – uspávanka.
Osvojovanie si jednoduchých piesní: Čo by koza neskákala; Bude zima; Išiel strašiak; Fúkaj, fúkaj teplý vetrík a iné.

PROCES

Rytmizáciou riekaniek a pohybovými hrami vytvárame predpoklady na primerané vnímanie hudby a spevu, rozvoj jemnej a hrubej motoriky žiakov.
Snažíme sa so žiakmi o zjednocovanie kolektívneho spevu a kultivovaný hudobný prejav.
Učíme žiakov pohybovým prejavom, ktoré vychádzajú z hudby (uspávanka – pochod).

7. ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
– rozlišovať niektoré hudobné nástroje,
– osvojiť si jednoduché piesne a hudobno-pohybové hry,
– pohybom vedieť vyjadrovať výrazné dynamické kontrasty (silno-slabo).

OBSAH

Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej skladby.
Na základe sluchového vnímania adekvátne reagovanie pohybom na charakteristické zvuky: jednoduché pohyby rúk, prirodzený pohyb v priestore – chôdza, beh, poskoky, cval, elementárna pohybová improvizácia.
Rytmizácia jednoduchých detských piesní tlieskaním, vyťukávaním, hrou na telo.
Rytmické cvičenia s využitím Orffovho inštrumentária (ozvučné drievka, bubon, triangel, činely).
Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov bubon – klavír – trúbka - husle.
Počúvanie jednoduchých detských piesní a hudobných skladieb rôzneho žánru (napríklad uspávanka, pochod).
Osvojovanie si jednoduchých piesní: Maličká som, Kukulienka, Červené jabĺčko, Zahrajte mi muzikanti, Sláviček, Ty a ja, Javorová brána, Malí muzikanti, Konvalinka, Šli dievčence vence viť a iné.

PROCES

Spájame hudbu s pohybom, aby sme dosiahli u žiakov hlbšie citové prežívanie hudby.
Rozvíjame prirodzenú schopnosť žiakov vyjadriť hudbu pohybom. Pohybové reakcie na hudbu usmerňujeme tak, aby sa približovali k ladnejšiemu prejavu.
S oporou o hlas učiteľky učíme žiakov na základe napodobňovania spievať prirodzene, plynule a s primeranou hlasitosťou.

8. ROČNÍK

CIELE
– Udržať dané tempo piesne, nespomaľovať, nezrýchľovať,
– rozlišovať niektoré hudobné nástroje,
– osvojiť si jednoduché piesne a hudobno-pohybové hry,
– tvorivo vyjadrovať pocity, zážitky a nálady hrou na detských rytmických a melodických
– nástrojoch,
– spolupracovať pri spoločných hudobných aktivitách v skupine.
OBSAH
Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej skladby.
Rytmizácia jednoduchých detských piesní tlieskaním, vyťukávaním, hrou na telo.
Rytmické cvičenia s využitím Orffovho inštrumentária (ozvučné drievka, bubon, triangel, činely), príp. iných nástrojov.
Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov : bubon , klavír, trúbka, husle, gitara.
Počúvanie jednoduchých detských piesní a hudobných skladieb rôzneho žánru.
Osvojovanie si ďalších jednoduchých piesní.
Uplatňovanie ďalších tanečných prvkov v hudobno-pohybových hrách.
PROCES
Prostredníctvom hudobných hádaniek učíme žiakov poznávať, vybaviť si a uhádnuť známu pieseň podľa predhranej melódie, alebo zaspievaného úryvku. Vedieme ich k zosúlaďovaniu celkového pohybového prejavu s hudbou. Prostredníctvom inštrumentálnej hry čo najpresnejšie vyjadriť pravidelnú pulzáciu.
Realizujeme relaxačné hudobné techniky s využitím prvkov muzikoterapie.

9. ROČNÍK

CIELE
– Udržať dané tempo piesne, nespomaľovať, nezrýchľovať,
– rozlišovať niektoré hudobné nástroje,
– osvojiť si jednoduché piesne a hudobno-pohybové hry,
– tvorivo vyjadrovať pocity, zážitky a nálady hrou na detských rytmických a melodických
– nástrojoch.
OBSAH
Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej skladby.
Rytmizácia jednoduchých detských piesní tlieskaním, vyťukávaním, hrou na telo.
Rytmické cvičenia s využitím Orffovho inštrumentária (ozvučné drievka, bubon, triangel, činely).
Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov : bubon , klavír, trúbka, husle, gitara.
Počúvanie jednoduchých detských piesní a hudobných skladieb rôzneho žánru.
Osvojovanie si ďalších jednoduchých piesní.
Uplatňovanie ďalších tanečných prvkov v hudobno-pohybových hrách.
PROCES
Prostredníctvom hudobných hádaniek učíme žiakov poznávať, vybaviť si a uhádnuť známu pieseň podľa predhranej melódie, alebo zaspievaného úryvku. Vedieme ich k zosúlaďovaniu celkového pohybového prejavu s hudbou. Prostredníctvom inštrumentálnej hry čo najpresnejšie vyjadriť pravidelnú pulzáciu.

10. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať rytmické a intonačné schopnosti žiakov,
– zvládnuť hru na telo a jednoduché rytmické nástroje,
– rozlišovať niektoré hudobné nástroje podľa zvuku,
– osvojiť si jednoduché piesne a hudobno-pohybové hry,
– sústrediť sa na počúvanie krátkych skladieb.
OBSAH
Rytmické cvičenia, rytmizácia riekaniek a jednoduchých rytmov piesne.
Hudobno-pohybové činnosti.
Spev jednoduchých piesní s doprovodom hudobného nástroja.
Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov: bubon, klavír, trúbka, husle, gitara.
Počúvanie krátkych skladieb rôzneho charakteru.
Koncentrácia na počúvanie; vnímanie rytmu a melódie skladby.
PROCES
Vedieme žiakov k sústredeniu sa na počúvanie relaxačnej hudby a jednoduchých krátkych skladieb, k správnemu držaniu tela pri speve, správnu manipuláciu s hudobnými a rytmickými nástrojmi.
Prostredníctvom hudobno-pohybových činností uvoľňujeme napätie u žiakov a navodzujeme dobrú náladu. Využívame prvky muzikoterapie.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia má nezastupiteľné miesto aj vyučovací predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíja komunikačná schopnosť žiakov, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.
Ciele vyučovacieho predmetu výtvarná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s touto diagnózou:
– rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
– rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
– rozvoj senzomotorickej koordinácie,
– rozvoj laterality
– rozvoj priestorovej orientácie,
– rozvoj koordinácie oko - ruka,
– rozvoj pozornosti,
– rozvoj priestorovej pamäti,
– rozvoj vnímania,
– spoločné výtvarné aktivity.
Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s vyučovacími predmetmi rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie sociálnych zručností a pracovné vyučovanie.

1. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
– rozvíjať motoriku rúk a prstov,
– rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
– rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
– rozvíjať percepciu,
– rozvíjať zmyslové vnímanie,
– rozvíjať tvorivosť,
– podporovať rozvoj grafomotorických zručností.
OBSAH
Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)
Správne držanie ceruzky, napodobňovanie jednoduchých tvarov.
Obkreslenie foriem - bodky, prerušované čiary.
Prepisovanie zvislých a vodorovných čiar.
Maľovanky – vyfarbovanie.
Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby)
Liatie, kvapkanie, odtláčanie, fŕkanie farby.
Odtláčanie ruky, hra s farbou, dotváranie škvŕn.
Maľba prstovými farbami.
Modelovanie (plastelína, modurit, cesto)
Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie.
Vytváranie guľôčky, valčeka z plastelíny na modelovacom stole a v dlani.
Používanie štipcov: vyštipnúť malé kúsky z plastelíny.
PROCES
Naďalej precvičujeme motoriku rúk a prstov, dôležitá je imitácia pohybov rúk, identifikácia rôznych materiálov dotykom.
Žiaci môžu pracovať aj postojačky, podľa individuálnych možností a formátu papiera. Pracujú aj na veľkej ploche, na tabuli, na baliacom papieri, v piesku. Od veľkých formátov prechádzajú k menším, striedajú ich podľa účelu.

2. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať hrubú a jemnú motoriku rúk a prstov,
– rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
– rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
– rozvíjať zmyslové vnímanie,
– rozvíjať tvorivosť a grafomotorické zručnosti.
OBSAH
Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)
Správne držanie ceruzky, napodobňovanie jednoduchých tvarov.
Obkresľovanie foriem – bodky, prerušované čiary.
Prekresľovanie zvislých a vodorovných čiar, kruhov a špirál, vlnoviek.
Rozlišovanie základných farieb.
Vyfarbovanie obrázkov a predkreslených tvarov – maľovanky.
Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery)
Liatie, kvapkanie, otláčanie, fŕkanie farby.
Otláčanie ruky, prstov, hra s farbami, dotváranie škvŕn, rozfukovanie.
Maľba prstovými farbami.

Modelovanie (plastelína, modurit, cesto, Patcolor, Blandiver)
Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie, vyťahovanie, gúľanie.
Používanie štipcov – vyštipovanie malých kúskov z plastelíny.
Tvarovanie guľôčok, valčeka.
Vyštipovanie malých kúskov z plastelíny.

PROCES

Prechádzame od veľkých formátov k menším. Pri veľkých formátoch a na veľkých plochách deti pracujú postojačky. Pri voľbe námetov vychádzame s blízkeho okolia žiakov, z ich skúseností a zážitkov. Vhodné sú modelovacie hmoty Patcolor a Blandiver, ktoré sú ľahko tvarovateľné a nešpinia sa.
Všetky techniky a činnosti sprevádzame koaktívnym a asistenčným pohybom.

3. ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať hrubú a jemnú motoriku rúk a prstov,
– rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
– rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
– rozvíjať zmyslové vnímanie,
– rozvíjať tvorivosť a grafomotorické zručnosti.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)
Správne držanie ceruzky, napodobňovanie jednoduchých tvarov.
Obkresľovanie foriem – bodky, prerušované čiary.
Prekresľovanie zvislých a vodorovných čiar, kruhov a špirál.
Rozlišovanie základných farieb.
Vyfarbovanie obrázkov a predkreslených tvarov – maľovanky.
Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery, prstové farby)
Liatie, kvapkanie, otláčanie, fŕkanie farby.
Zapúšťanie farby do navlhčeného podkladu. Rozfukovať farebné škvrny.
Maľovanie prstom prstovými farbami, tvorenie odtlačkov prsta, dlane, chodidla.
Modelovanie (plastelína, modurit, cesto a iné modelovacie materiály)
Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie, vyťahovanie, gúľanie.
Modelovanie gule medzi dlaňami krúživým pohybom rúk, medzi dlaňou a podložkou krúživým pohybom rúk. Postupne uplatňovať schopnosť splošťovať guľu.
Ohýbanie okrajov placky, vytváranie jednoduchých predmetov (miska, tanier).
Váľanie valčeka medzi dlaňami, medzi dlaňou a podložkou priamymi pohybmi rúk, spracovanie valčeka rovnomerným tlakom rúk.
Vyštipovanie malých kúskov z plastelíny.

PROCES

Námety žiakom vyberáme na základe zážitkov zo spoločných vychádzok a spoločnej činnosti.
Žiaci môžu modelovať aj na pieskovisku a pieskovom stole.
Na rozvinutie grafického pohybu využívame voľné kreslenie (vertikálne a horizontálne čiary, oblúky, kruhy).
Postupne učíme žiakov odpútavať sa od umiestňovania kresby len na spodnom okraji papier a umiestňovať kresbu na celej ploche papiera.

4. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať hrubú a jemnú motoriku rúk a prstov,
– rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
– rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
– rozvíjať hmatové vnímanie,
– orientovať sa na ploche,
– vyjadriť slovne obsah kresby.
OBSAH
Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)
Napodobňovanie jednoduchých tvarov.
Obkresľovanie foriem.
Prekresľovanie čiar, kruhov a špirál.
Rozlišovanie základných farieb.
Vyfarbovanie predkreslených tvarov.
Kresba farebnými školskými kriedami na papier A3
Maľba (tampón, drievko, štetec, akvarelové farby, tempery, prstové farby)
Maľovanie prstom prstovými farbami, tvorenie odtlačkov.
Nanášanie farby na výkres štetcom.
Maľovanie temperovými farbami na mokrý podklad.
Pokrývanie plochy rozmanitými farbami, kladenými vedľa seba.
Modelovanie (plastelína, modurit, cesto a iné modelovacie materiály)
Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie, vyťahovanie, gúľanie.
Spracovanie väčšieho kusu modelovacej hmoty.
Vyštipovanie malých kúskov z plastelíny.
Vytváranie trojrozmerných tvarov, naznačenie objemu.
PROCES
Snažíme sa u žiakov rozvíjať koordináciu zraku a ruky, dôsledne zaraďujeme cvičenia jemnej motoriky.
Pri modelovaní ich vedieme k tomu, aby sa pokúsili vystihnúť trojrozmernosť.
Rešpektujeme individuálne možnosti každého žiaka, striedame rozlične veľké formáty, hrubší i tenší grafický materiál. Realizujeme relaxačné výtvarné techniky s využitím prvkov arteterapie.

5. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov,
– rozvíjať priestorovú orientáciu,
– zúčastňovať sa na skupinových výtvarných aktivitách.
OBSAH
Na základe priameho pozorovania prírodnín, sledovaním ich tvarov, štruktúr, farebnosti, vedieme žiakov k pokusom o výtvarné stvárnenie skutočnosti - kôra stromov, rastliny, konáre, listy. Prírodné materiály dotvárajú a výtvarne s nimi pracujú – odtláčajú, vtláčajú do vhodných materiálov, nalepujú, prenášajú na plochy.
Kresba (ceruza, rudka, fixka, voskový pastel, suchý pastel)
Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu – lopta, snehuliak, slnko, jablko, zo štvorca – šatka, utierka, z obdĺžnika – dvere, okno, kniha.
Maľovanky – vyfarbovanie.
Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby)

Žiakov vedieme k pochopeniu jednoduchého členenia plochy s využitím farby a línie.
Kresby vychádzajúce z farebných škvŕn, z čiar, vlnoviek. Dbáme na vhodný výber farieb v dvoj - trojfarebných kombináciách.
Modelovanie (hlina, cesto, modurit, plastelína)
Poznávanie základných vlastnosti modelovacích materiálov.
Modelovanie základných tvarov z modelovacej hmoty: guľka, valček, placka.
Modelovanie jednoduchej skutočnosti - ovocie, zelenina, nádoby, hračky a iné.
PROCES
Pomáhame žiakom rozpoznávať, pomenovať a pozorovať farby, tvary a objekty. Učíme ich zvládnuť najzákladnejšie zručnosti pre vlastnú tvorbu.

6. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
– rozvíjať priestorovú orientáciu,
– rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách,
– prispôsobovať sa požiadavkám skupiny.
OBSAH
Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)
Kreslenie základných geometrických tvarov s maketou, podľa predlohy.
Kresba predmetov vychádzajúcich z kruhu, štvorca a z obdĺžnika.
Vyfarbovanie ohraničenej plochy – maľovanky.
Kreslenie pomocou predtlače.
Kresba hlavonožca.
Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery)
Maľba vychádzajúca z dotvárania farebných škvŕn, z čiar, vlnoviek, štvorcovej sieti v dvoja trojfarebných kombináciách.
Jednoduché členenie plochy s využitím farby a línie.
Rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu.
Modelovanie (hlina, cesto, plastelína, modurit)
Modelovanie základných tvarov: guľka, valček, placka.
Modelovanie tvarov jednoduchých predmetov: ovocie, zelenina, pečivo, rozličné nádoby točením ušúľaného valčeka.

PROCES
Pri výtvarných činnostiach využívame ich terapeutické pôsobenie na žiakov, vyberáme vhodné relaxačné činnosti, ktoré sú spojené s emocionálnym prežívaním žiakov.

7. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
– rozvíjať priestorovú orientáciu,
– učiť sa znázorniť postavu,
– vedieť určiť farby charakteristické pre určité predmety alebo javy,
– spolupracovať pri príprave materiálu a pri upratovaní pracovného priestoru.
OBSAH
Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)
Kreslenie predmetov a javov charakteristických farieb (slnko, tráva, obloha, voda, pôda).

Kreslenie pomocou predtlače.
Kresba ľudskej postavy; zobrazovanie seba a blízkej osoby.
Kresba podľa predlohy.
Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery)
Experimentovanie s vlastnosťami farieb a ich možnosťami, sledovanie tvorenia nových farieb a odtieňov (otláčanie korku, zemiakového tlačidla, štetca).
Jednoduché členenie plochy s využitím farby a línie, maľovanie štetcom hustou sýtou farbou, vypĺňanie plochy medzi líniami farby.
Rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu.
Modelovanie (hlina, cesto, plastelína, modurit a iné modelovacie materiály)
Modelovanie základných tvarov: guľka, valček, placka.
Modelovanie tvarov jednoduchých predmetov: ovocie, zelenina (vyťahovaním z jedného kusa modelovacieho materiálu), miska, košík, hniezdo (točením ušúľaného valčeka, splošťovaním gule primeraným tlakom dlane, ohýbaním a vyťahovaním okrajov).

PROCES

Tematicky kreslíme na základe citových impulzov a citových vzťahov k blízkym osobám, miestam a veciam (mama, rodičia, súrodenci, starí rodičia, moje hračky, náš dom). Učíme žiakov kresbou zobrazovať postavu a postupne zobrazovať niektoré dôležité detaily: ruky, detaily hlavy, tváre, krku, tela. Intuitívne výtvarne vyjadriť svoj vzťah k tejto postave.
V kresbe učíme naznačovať prostredie, v ktorom sa odohráva dej (strom, slnko, dom). Pri maľbe vyberáme také témy, pri ktorých sa uplatňuje farebná plocha a farebný kontrast.

8. ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
– Rozvíjať koordináciu oko – ruka,
– rozvíjať priestorovú orientáciu,
– rozvíjať predstavivosť a fantáziu,
– učiť sa znázorniť postavu,
– kresliť podľa predlohy,
– dotvárať pozadie v maľbe.

OBSAH

Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)
Kreslenie predmetov a javov charakteristických farieb.
Kreslenie pomocou predtlače.
Kresba podľa predlohy.
Kresba ľudskej postavy; zobrazovanie seba a blízkej osoby.
Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery)
Tvorenie nových farieb a odtieňov.
Jednoduché členenie plochy s využitím farby a línie, maľovanie veľkým a j malým štetcom hustou sýtou farbou, vypĺňanie plochy medzi líniami farby.
Postupné farebné vymaľovávanie pozadia na základe motivácie.
Dotváranie prírodných materiálov otláčaním, vtláčaním a prenášaním do plochy.
Modelovanie (hlina, cesto, plastelína, modurit a iné modelovacie materiály)
Modelovanie základných tvarov.
Modelovanie tvarov jednoduchých predmetov.
Modelovanie zvieracej figúry.

PROCES
Na základe citovej motivácie a vlastného úsilia žiaci postupne zdokonaľujú grafický typ ľudskej postavy.
Pri kresbe kontrolujeme správne držanie grafického materiálu a v správnom sklone.
Zaraďujeme rytmické riekanky a piesne na uvoľnenie paže a zápästia.
Na základe motivácie vedieme žiakov k pokusom vymodelovať zvieraciu figúru a naznačiť jej charakteristický tvar. Prihliadame na individuálne schopnosti žiakov.
Učíme ich výtvarne pracovať s prírodnými materiálmi, ktoré žiaci vyhľadávajú na vychádzkach.
Realizujeme relaxačné výtvarné techniky s využitím prvkov arteterapie.

9. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať schopnosť vyjadriť vlastné vnemy, predstavy a pocity,
– zvládnuť základné zručnosti pre vlastné výtvarné vyjadrenie,
– podporovať individuálny vzťah žiakov k farebnej skladbe,
– vedieť primerane zaobchádzať s farbou, štetcom hustou farbou vypĺňať plochu medzi líniami maľby,
– dotvárať pozadie v maľbe.
OBSAH
Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)
Rozvíjanie výtvarno-grafickej predstavy na základe zmyslového vnímania: dokresľovanie koláže, dokresľovanie vystrihnutých častí obrázkov a pod.
Vyjadrenie kontrastu figúry a pozadia.
Kresba ľudskej a zvieracej postavy.
Vyfarbovanie predkreslených tvarov.
Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery)
Maľbou znázorňovanie prostredia, v ktorom sa odohráva dej.
Rozvíjanie deja po celej ploche, uplatňovanie svojho vzťahu k farbe.
Farebné vymaľovávanie pozadia.
Rozvíjanie zmyslu pre tvarový a farebný rytmus.
Modelovanie (hlina, cesto, plastelína, modurit a iné modelovacie materiály)
Modelovanie jednoduchých tvarov technikou konštruovania, zlepovanie jednotlivých častí a spevňovanie navlhčenými prstami.
Vytváranie reliéfu odtláčaním predmetov rôzneho profilu na hlinený plát.
PROCES
Vyberáme témy vyvolané citovými zážitkami. Vedieme žiakov k uplatňovaniu spontánneho prejavu. Ten istý námet môžeme realizovať rozmanitými technikami. Využívame aj techniky, ktoré si žiaci osvojili v nižších ročníkoch. Pri modelovaní sa snažíme rozvíjať priestorovú predstavivosť a hmatový zmysel jednotlivých žiakov, vedieme ich k vystihnutiu trojrozmernosti. Prihliadame na ich individuálne schopnosti.

10. ROČNÍK

CIELE
– Uplatňovať línie, farby, tvary a objekty na ploche i v priestore podľa vlastného zámeru,
– rozlišovať odtiene a ladiť farby,
– spontánne kresliť a maľovať námety zo života,
– prezentovať výsledky svojej činnosti.
OBSAH
Kresba a maľba
Vytváranie jednoduchej koláže, dokresľovanie a vlepovanie drobných detailov.
Vyjadrenie kontrastu figúry a pozadia.
Vyfarbovanie predkreslených tvarov.
Rozvíjanie zmyslu pre tvarový a farebný rytmus.
Rozlišovanie odtieňov, miešanie a prekrývanie farieb, zapúšťanie farieb.
Vytváranie objektov vychádzajúcich z farebných škvŕn a ladenia farieb.
Dekoratívne práce vychádzajúce z radenia plošných a líniových prvkov.
Modelovanie a priestorová tvorba
Uplatňovanie získaných poznatkov a výtvarných zručností s využitím rôzneho dostupného výtvarného materiálu.
Priestorové hry so stavebnicovými prvkami a hotovými papierovými objektmi.
Výtvarná kultúra
Oboznamovanie sa s umeleckými ilustráciami v detských knihách a časopisoch.
PROCES
Pri výtvarných činnostiach využívame zmyslové vnímanie, fantáziu a vlastné skúsenosti žiakov. Zoznamujeme ich s bežnými i netradičnými technikami. Vedieme ich k tomu, aby podľa svojich individuálnych schopností zvládli najzákladnejšie zručnosti k vlastnej tvorbe. Výtvarné činnosti a témy prepájame s preberaným učivom v iných predmetoch. Využívame možnosti terapeutického pôsobenia predmetu.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU ZDRAVOTNÁ TELESNÁ VÝCHOVA

Ciele vyučovacieho predmetu zdravotná telesná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.
S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč.
Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačnej schopnosti, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.
Výchovno-vzdelávacie ciele zdravotnej telesnej výchovy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese. Ciele je však potrebné prispôsobiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifík vývinu a prejavov žiakov s touto diagnózou:

– rozvoj telesnej schémy žiaka,
– zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
– zlepšenie senzomotorických schopností,
– zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
– rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
– rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít,
– osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
– rozvoj verbálnych schopností,
– funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
– dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
– dodržiavať poradie v skupine,
– uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
– zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
– vedieť sa prispôsobiť požiadavkám skupiny,
– uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
– uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
– vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
– rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
– rozvoj pohybovej koordinácie,
– rozvoj koordinácie oko - ruka,
– rozvoj pozornosti,
– rozvoj priestorovej a časovo-sledovej pamäti,
– rozvoj kreativity a improvizácie,
– rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít patriacich do nasledujúcich tematických celkov:
– poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
– základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
– prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
– pohybové hry,
– rytmické hry a základy tanca,
– základy atletiky,
– turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky. Odporúčaná je lavička, švédska debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

1. ROČNÍK

CIELE

– Aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
– sebakontrola,
– prijímanie pravidiel,
– prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
– zvládanie poradovosti,

– vykonávanie aktivít napodobňovaním,
– uvedomenie si vlastného tela,
– rozvíjanie koordinácie oko - ruka.

OBSAH

Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.
Rolové hry.
Kontaktné hry.
Lezenie po vizualizovanej trase.
Pochodovanie po vizualizovanej trase.
Indiánsky skok napodobňovaním pohybov učiteľa.
Kráčanie v podrepe (kačací krok).
Sezónne činnosti
V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie.

PROCES

U žiakov budujeme kladný postoj k pohybovým aktivitám, učíme ich zvládnuť podľa pokynov učiteľa prípravu na pohybovú činnosť.

2. ROČNÍK

CIELE

– Aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými
– aktivitami,
– vytváranie sebakontroly,
– učenie prijímania pravidiel,
– učenie prispôsobiť sa požiadavkám skupiny,
– učenie poradovosti,
– uvedomenie si vlastného tela,
– vykonávanie aktivít napodobňovaním.

OBSAH

Riekanky a detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.
Hry: rolové, kontaktné.
Chôdza: upevňovanie základnej lokomócie, kladenie chodidiel pri chôdzi, správne držanie tela pri chôdzi, práca paží, koordinácia pohybov.
Chôdza bez pomoci.
Chôdza daným smerom.
Nosenie hračky počas chôdze.Ťahanie hračky počas chôdze.
Chôdza hore a dolu po schodoch.
Pochodovanie po vizualizovanej trase.
Lezenie: ľubovoľným smerom dopredu, lezenie po vizualizovanej trase.
Podliezanie prekážok.
Beh: nácvik tichého našľapovania pri behu, nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách.
Beh k stanovenej méte.
Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom.
Skoky: poskoky na mieste znožmo.
Skok z miesta, skok cez čiaru.
Hádzanie a chytanie: nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi.
Nácvik chytania lopty hodenej učiteľom.
Hádzanie lopty do terča a na cieľ.
Kolektívne hry s využitím lopty: gúľanie, podávanie, chytanie.

Sezónne činnosti
V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie na miernom svahu. V jarnom a letnom období turistika. Odporúčame plávanie (podľa možností školy).
PROCES
Zaraďujeme cvičenia zamerané na posilňovanie a uvoľňovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, dýchacie a relaxačné cvičenia.
Zohľadňujeme individuálne možnosti žiakov.
Zaraďujeme cvičenia s využitím ľahkého náčinia.
Odporúčame využívať rehabilitačné techniky (napríklad Vojtovu metódu, Bobáthove techniky) podľa možností školy.

3. ROČNÍK

CIELE
– Aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými
– aktivitami,
– vytváranie sebakontroly,
– učenie prijímania pravidiel,
– učenie prispôsobiť sa požiadavkám skupiny,
– učenie poradovosti,
– uvedomenie si vlastného tela,
– vykonávanie aktivít napodobňovaním.
OBSAH
Riekanky a detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.
Hry: rolové, kontaktné.
Chôdza: zdokonaľovanie vzpriamenej chôdze so vzpriameným držaním tela a so správnym postavením hlavy. Posilňovanie chodidla cvičením chôdze naboso.
Chôdza bez pomoci daným smerom.
Nosenie a ťahanie hračky počas chôdze.
Chôdza hore a dolu po schodoch.
Pochodovanie po vizualizovanej trase.
Vystupovanie po mierne šikmej ploche a po zvýšenej rovine.
Prekračovanie čiary pri chôdzi.
Lezenie: ľubovoľným smerom dopredu, lezenie po vizualizovanej trase.
Podliezanie prekážok. Preliezanie nízkej prekážky.
Lezenie po mierne šikmej ploche.
Beh: zdokonaľovanie tichého našľapovania pri behu.
Beh v skupinke za učiteľom, zmeny smeru behu.
Beh vo voľnom útvare s vyhýbaním sa prekážkam.
Beh k stanovenej méte.
Nácvik vybehnutia na dohovorený signál.
Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom.
Skoky: poskoky znožmo na mieste, z miesta, s otočením.
Skok cez čiaru.
Poskoky v podrepe s perovaním a koordinovanými prípravnými pohybmi paží.
Preskakovanie nízkej prekážky z miesta.
Hádzanie a chytanie: nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi.
Kotúľanie lopty daným smerom k učiteľovi, kotúľanie lopty po šikmej ploche.
Nácvik chytania lopty hodenej učiteľom.
Hádzanie lopty do terča a na cieľ.
Prehadzovanie ľahkých predmetov (papierové gule, lastovičky, penové loptičky) ponad vysokú prekážku.

Kolektívne hry s využitím lopty: gúľanie, podávanie, chytanie.
Sezónne činnosti
V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, sánkovanie na miernom svahu.
V jarnom a letnom období turistika.
Odporúčame plávanie (podľa možností školy).

PROCES
Účinnou metódou osvojovania pohybových úkonov žiaka je imitácia pohybov učiteľa. Počas hodiny sa snažíme zabezpečiť dostatočnú a rozmanitú pohybovú aktivitu žiaka a plynulé striedanie fázy jednoduchej telesnej záťaže a fázy odpočinku.
Zohľadňujeme individuálne možnosti žiakov.
Prostredníctvom skokov rozvíjame odvahu žiakov.
Pomáhame prekonávať strach z jazdy na sánkach.

4. ROČNÍK

CIELE
– Zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
– utvárať správnu koordináciu pohybov,
– posilňovať vôľové vlastnosti,
– v pohybových činnostiach rozvíjať individualitu a prosociálne správanie,
– utvárať schopnosť podriadiť sa skupine pri spoločnej telovýchovnej aktivite.
OBSAH
Riekanky a detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.
Hry: rolové, kontaktné.
Chôdza: zdokonaľovanie vzpriamenej chôdze so vzpriameným držaním tela.
Chôdza po akupresúrnom chodníku.
Chôdza daným smerom, hore a dolu po schodoch.
Pochodovanie po vizualizovanej trase.
Vystupovanie po mierne šikmej ploche a po zvýšenej rovine.
Prekračovanie prekážok.
Lezenie: po vizualizovanej trase.
Podliezanie a preliezanie prekážok.
Lezenie po mierne šikmej ploche.
Beh: v skupinke za učiteľom, zmeny smeru behu.
Beh s vyhýbaním sa prekážkam, k stanovenej méte.
Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom.
Skoky: poskoky znožmo na mieste, z miesta, s otočením, skok cez čiaru.
Poskoky v podrepe s perovaním a koordinovanými prípravnými pohybmi paží.
Preskakovanie nízkej prekážky z miesta.
Hádzanie a chytanie: chytanie lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche.
Kotúľanie lopty daným smerom, po šikmej ploche.
Chytania lopty hodenej učiteľom.
Hádzanie lopty do terča a na cieľ.
Prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.
Kolektívne hry s využitím lopty: gúľanie, podávanie, chytanie.
Sezónne činnosti
V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, sánkovanie na miernom svahu.
V jarnom a letnom období turistika.

Odporúčame plávanie (podľa možností školy).
PROCES
Využívame rehabilitačné techniky, globálnu a lokálnu relaxáciu.
Precvičujeme orientáciu v priestore.
Zaraďujeme cvičenia na rozvoj kinesteticko-diferenciačnej schopnosti, aby vnímanie, rozlišovanie a motorická akcia tvorili prirodzenú jednotu. Pri týchto cvičeniach je vhodné využívať rôzne druhy ľahkých lôpt, napríklad stolnotenisovú, softtenisovú, tenisovú.

5. ROČNÍK

CIELE
– Zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
– rozvíjať verbálne schopnosti vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
– prijímať pravidlá,
– rozvíjať interakčnú kooperáciu,
– zlepšovať schopnosť sebakontroly
– prispôsobovať sa požiadavkám skupiny,
– rozvíjať schopnosť zúčastňovať sa spoločných pohybových aktivít pomocou napodobňovania,
– rozvíjať priestorovú a časovo-sledovú pamäť.
OBSAH
Pohybové hry, zamerané na uvedomovanie si telesnej schémy.
Riekanky, detské pesničky spojené s pohybom, resp. rolové hry, kontaktné hry.
Loptové hry.
Aktivity na cvičenie rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov.
Sezónne činnosti
Vzimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.
PROCES
Žiakov učíme vnímať a ovládať časti tela a rozvíjať základné pohybové zručnosti podľa individuálnych možností.

6. ROČNÍK

CIELE
– Zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
– rozvíjať verbálne schopnosti vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
– zlepšovať schopnosť sebakontroly,
– naučiť sa dodržiavať poradie v skupine,
– zvýšiť úroveň základných pohybových schopností,
– rozvíjať pozornosť,
– rozvíjať priestorovú a časovo-sledovú pamäť.
OBSAH
Pohybové hry zamerané na uvedomenie si telesnej schémy.
Chôdza: upevňovanie správneho držania tela, vyrovnaný chrbát.
Chôdza v zástupe za učiteľom.
Chôdza po čiare, po lane.
Nácvik rytmickej chôdze s udávaním tempa, s hudobným doprovodom.
Chôdza po schodoch hore a dolu striedavo ľavou, pravou nohou, s ľahkým predmetom v ruke.

Chôdza po špičkách.
Prekračovanie vhodných prekážok.
Lezenie: po kolenách smerom vpred, po vizualizovanej trase.
Podliezanie a preliezanie vhodných prekážok.
Podliezanie napnutého švihadla.
Lezenie na zvislý a šikmý rebrík do výšky 1 m, spúšťanie sa na kĺzačke.
Beh: beh daným smerom po priamej dráhe, beh v zástupe.
Vybehnutie na daný signál zo stoja k danému cieľu.
Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom.
Skoky: poskoky na mieste, znožmo i striedavo, daným smerom.
Skok z miesta, skok cez lano na zemi, preskok napnutej gumy do výšky 15 – 20 cm s pomocou.
Zoskok z výšky 15 – 20 cm na mäkkú podložku s pomocou.
Nácvik skoku do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.
Hádzanie a chytanie: chytanie lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, chytanie hodenej lopty.
Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi, prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.
Hod lopty do diaľky horným oblúkom, do terča, do koša.
Prihrávky vo dvojiciach.
Nácvik kopu do lopty.
Kolektívne hra s využitím lopty.
Sezónne činnosti
V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.
V jarnom a letnom období turistika.
Odporúča sa plávanie žiakov (podľa možností školy).

PROCES

Pravidelne zaraďujeme cvičenia na rozvoj koordinácie, rovnováhy a laterality, na zvýšenie svalového tonusu a sily, na zväčšenie objemu svalov.
Pri cvičení je dôležitá učiteľova individuálna pomoc žiakom vzhľadom k ich schopnostiam.
Učíme žiakov orientovať sa v priestore vo vzťahu k vlastnej osobe. Snažíme sa, aby žiaci dodržiavali zvolené pravidlá, rešpektovali ostatných. Učíme ich rozoznávať základné polohy: stoj, sed, ľah, kľak.

7. ROČNÍK

CIELE

– Zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
– zlepšovať správnu koordináciu pohybov,
– zlepšovať schopnosť sebakontroly,
– vedieť dodržiavať poradie v skupine,
– zvýšiť úroveň základných pohybových schopností,
– automatizovať už zvládnuté pohyby,
– posilňovať vôľové vlastnosti k prekonávaniu prekážky spojenej s fyzickou námahou.

OBSAH

Pohybové hry zamerané na uvedomenie si telesnej schémy.
Chôdza: upevňovanie správneho držania tela, vyrovnaný chrbát.
Chôdza v zástupe za učiteľom, po čiare, po lane.
Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi, chôdza v nerovnom teréne.

Nácvik rytmickej chôdze s udávaním tempa, s hudobným sprievodom.
Chôdza po schodoch hore a dolu striedavo ľavou, pravou nohou, s ľahkým predmetom v ruke.
Chôdza po špičkách.
Prekračovanie vhodných prekážok.
Chôdza po šikmej a zvýšenej rovine.
Lezenie: po kolenách smerom vpred, po vizualizovanej trase.
Podliezanie a preliezanie vhodných prekážok.
Podliezanie napnutého švihadla.
Lezenie na zvislý a šikmý rebrík do výšky 1 m, sklz v sede a v ľahu na chrbte.
Beh: beh daným smerom po priamej dráhe, beh v zástupe.
Vybehnutie na daný signál zo stoja k danému cieľu.
Voľné behanie v priestore určeným smerom, zmena smeru behu, orientácia v priestore.
Využívanie behu pri naháňačkách s jednoduchými pravidlami.
Skoky: poskoky na mieste, znožmo i striedavo, daným smerom.
Skok z miesta, skok cez lano na zemi, preskok napnutej gumy do výšky 15 – 20 cm s pomocou.
Preskakovanie nízkych prekážok v chôdzi.
Výskok z miesta k zavesenému predmetu.
Zoskok z výšky 15 – 20 cm na mäkkú podložku s pomocou, bez pomoci.
Nácvik skoku do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.
Hádzanie a chytanie: chytanie lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, chytanie hodenej lopty.
Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi, prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.
Vyhadzovanie lopty do výšky pravou, ľavou aj oboma rukami.
Hod lopty do diaľky horným oblúkom, do terča, do koša(oboma rukami zo vzpaženia, aj jednou rukou od pleca).
Hádzať loptu o zem, aby sa odrazila šikmo, kolmo.
Prihrávky vo dvojiciach.
Nácvik kopu do lopty.
Kolektívne hry s využitím lopty.
Sezónne činnosti
V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.
V jarnom a letnom období turistika.
Odporúča sa plávanie žiakov (podľa možností školy).

PROCES

Zdravotné cviky obmieňame používaním rôzneho náčinia.
Dychové cvičenia spájame so striedaním napätia pri nádychu a uvoľnenia tela pri výdychu.
Dbáme, aby sa žiaci nadychovali nosom.
Snažíme sa žiakov viesť k ostražitosti pri cvičení a dodržiavaní vlastnej bezpečnosti aj bezpečnosti ostatných žiakov.

8. ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať obratnosť, rýchlosť a pohotovosť,
– rozvíjať kultivovaný pohybový prejav,
– posilňovať samostatnosť a rozhodnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
– utvárať schopnosť chápať a rešpektovať pravidlá hry,

– utvárať základy telesnej kultúry.

OBSAH

Základné zdravotné cviky

Cvičenia na upevňovanie návykov správneho držania tela, posilňovacie cvičenia na zvýšenie svalového tonusu a sily, na spevnenie kĺbového spojenia, na zväčšenie objemu svalov.

Chôdza

Chôdza v rôznom tempe, s prenášaním predmetov, prekračovaním nízkych prekážok, vo výpone, naboso, reagovanie na rozmanité sluchové a zrakové podnety pri chôdzi.

Chôdza po šikmej a zvýšenej rovine, zostupovanie z nízkych prekážok bez držania.

Lezenie

Zvládnutie bezpečného prekonávania prekážok preliezaním a podliezaním

Lezenie na zvislý a šikmý rebrík do výšky 1 m, sklz v sede a v ľahu na chrbte.

Beh

Beh daným smerom po priamej dráhe, beh v zástupe.

Vybehnutie na daný signál zo stoja k danému cieľu.

Striedanie chôdze a behu podľa dohovorených signálov.

Využívanie behu pri naháňačkách s jednoduchými pravidlami.

Skoky

Skok znožmo z miesta s perovaním v kolenách, preskok napnutej gumy do výšky 15 – 20 cm s pomocou, bez pomoci.

Preskakovanie nízkych prekážok v chôdzi.

Zoskok z výšky 15 – 20 cm na mäkkú podložku s pomocou, bez pomoci.

Nácvik skoku do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.

Hádzanie a chytanie

Hod lopty do diaľky horným oblúkom, do terča, do koša.

Hádzanie lopty o zem, aby sa odrazila šikmo, kolmo.

Prihrávky vo dvojiciach.

Nácvik kopu do lopty.

Kolektívne hry s využitím lopty.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.

V jarnom a letnom období turistika.

Odporúča sa plávanie žiakov (podľa možností školy).

PROCES

Rozvíjame a upevňujeme základné návyky správneho držania tela, snažíme sa o zautomatizovanie zvládnutých pohybov, spresňovanie polohy a pohybov rúk a nôh.

Umožňujeme žiakom, aby si utvorili individuálne tempo cvičenia.

9. ROČNÍK

CIELE

– Rozvíjať aktívnu hybnosť,
– zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
– využívať pohybové schopnosti a zručnosti,
– posilňovať samostatnosť a rozhodnosť,
– odstraňovať mimovoľné pohyby,
– utvárať schopnosť chápať a rešpektovať pravidlá hry,
– osvojiť si základné pohybové činnosti a priestorovú orientáciu podľa individuálnych

– predpokladov.
OBSAH
Základné zdravotné cviky
Cvičenia na upevňovanie návykov správneho držania tela, posilňovacie cvičenia na zvýšenie svalového tonusu a sily, na spevnenie kĺbového spojenia, na zväčšenie objemu svalov.
Cvičenia s využitím tradičného a netradičného náčinia.
Chôdza
Chôdza po schodoch.
Chôdza po naklonenej rovine, zostupovanie z nízkych prekážok bez držania.
Lezenie
Lezenie a plazenie medzi prekážkami.
Beh
Beh so zmenami smeru. Beh na krátke vzdialenosti.
Využívanie behu pri naháňačkách s jednoduchými pravidlami.
Skoky
Skoky znožmo, preskoky.
Skok do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.
Hádzanie a chytanie
Hod lopty do diaľky, na cieľ.
Prihrávky vo dvojiciach.
Kop do lopty, nácvik prihrávky.
Kolektívne hry s využitím lopty.
Sezónne činnosti
V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.
V jarnom a letnom období turistika.
Jazda na bicykli a kolobežke podľa individuálnych možností.
Odporúča sa plávanie žiakov, cvičenie v suchom bazéne s guličkami (podľa možností školy).
PROCES
Prostredníctvom pohybových aktivít sa snažíme zmierňovať dôsledky zdravotného postihnutia, uvoľniť napätie, prekonávať únavu a rozvíjať hybnosť žiakov. Snažíme sa žiakov viesť k vnímaniu pocitov pri cvičení. Pomocou motivácie, stimulácie a radosti z hry sa snažíme zvyšovať aktivitu žiakov. Zaraďujeme pohybové činnosti v rytme hudby.
Všetky pohybové aktivity vykonávame so zreteľom na individuálne možnosti žiakov.

10. ROČNÍK

CIELE
– Rozvíjať aktívnu hybnosť,
– využívať pohybové schopnosti a zručnosti,
– posilňovať samostatnosť a rozhodnosť,
– odstraňovať mimovoľné pohyby,
– utvárať schopnosť chápať a rešpektovať pravidlá hry,
– osvojiť si základné pohybové činnosti a priestorovú orientáciu podľa individuálnych predpokladov.
OBSAH
Základné zdravotné cviky
Cvičenia na upevňovanie návykov správneho držania tela, posilňovacie cvičenia na zvýšenie svalového tonusu a sily, na spevnenie kĺbového spojenia, na zväčšenie objemu svalov.
Cvičenia s využitím tradičného a netradičného náčinia.

Chôdza
Chôdza po schodoch.
Chôdza po naklonenej rovine, zostupovanie z nízkych prekážok bez držania.
Lezenie
Lezenie a plazenie medzi prekážkami.
Beh
Beh so zmenami smeru. Beh na krátke vzdialenosti.
Využívanie behu pri naháňačkách s jednoduchými pravidlami.
Skoky
Skoky znožmo, preskoky.
Skok do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.
Hádzanie a chytanie
Hod lopty do diaľky, na cieľ.
Prihrávky vo dvojiciach.
Kop do lopty, nácvik prihrávky.
Kolektívne hry s využitím lopty.
Sezónne činnosti
V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.
V jarnom a letnom období turistika. Jazda na bicykli a kolobežke podľa individuálnych možností.
Odporúča sa plávanie žiakov, cvičenie v suchom bazéne s guličkami (podľa možností školy).
PROCES
Prostredníctvom pohybových aktivít sa snažíme zmierňovať dôsledky zdravotného postihnutia, uvoľniť napätie, prekonávať únavu a rozvíjať hybnosť žiakov. Snažíme sa žiakov viesť k vnímaniu pocitov pri cvičení. Pomocou motivácie, stimulácie a radosti z hry sa snažíme zvyšovať aktivitu žiakov. Zaraďujeme pohybové činnosti v rytme hudby.
Všetky pohybové aktivity vykonávame so zreteľom na individuálne možnosti žiakov.

INDIVIDUÁLNA LOGOPEDICKÁ INTERVENCIA (ILI)

Vyučovacia hodina ILS je delená.
- Logopéd pracuje so žiakmi individuálne. Ostatní žiaci zostávajú v tom čase s druhým pedagógom. Druhý pedagóg pracuje s deťmi podľa pokynov logopéda.

Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet individuálna logopedická starostlivosť (ďalej len ILI) je určený pre žiakov, ktorí majú narušenú komunikačnú schopnosť (NKS).
Počet vyučovacích hodín v týždni je daný rámcovým učebným plánom (ďalej len UP) v príslušnom vzdelávacom programe pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením schválenom Ministerstvom školstva SR.
Narušená komunikačná schopnosť
Ak chceme definovať NKS, treba najskôr vymedziť samu komunikačnú schopnosť: ide o schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru.
Komplexnosť znamená, že, táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (fonetickofonologickú, lexikálno-sémantickú, morfologicko-syntaktickú, pragmatickú...);

pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie).
O NKS hovoríme vtedy, ak niektorá rovina jazykových prejavov (alebo niekoľko rovín súčasne) človeka interferuje s jeho komunikačným zámerom.
Radíme sem: vývinovú bezrečnosť, narušený vývin reči, získanú orgánovú bezrečnosť, afáziu, získanú psychogénnu bezrečnosť-mutizmus, elektívny mutizmus, narušenie zvuku reči – fufnavosť, narušenie plynulosti reči – zajakavosť, brblavosť, narušenie článkovania reči – dyslália, dyzartria, -poruchy hlasu – dysfónia, afónia, -kombinované chyby a poruchy reči – súčasný výskyt viacerých druhov narušenej komunikačnej schopnosti, symptomatické poruchy reči: NKS pri iných, dominujúcich postihnutiach, ochoreniach, narušeniach -napr. pri sluchovom postihnutí, detskej mozgovej obrne, -narušenie grafickej stránky reči: agrafia, alexia, akalkúlia, dyslexia, dysortografia, dysgrafia, dyskalkúlia.
Logopedická intervencia
Intervencia sa tu poníma v tom najširšom zmysle ako: „činnosť, pôsobenie za účelom zmeny“.
Logopedická intervencia je špecifická aktivita, ktorú uskutočňuje logopéd s cieľmi:

- ✓ identifikovať NKS;
- ✓ eliminovať, zmierniť NKS, resp. v prípade jej pretrvávania prekonať komunikačnú bariéru;
- ✓ predísť tomuto narušeniu (zlepšiť komunikačnú schopnosť človeka).

Logopedickú intervenciu chápeme ako zložitý proces, ktorý sa realizuje v
záujme dosiahnutia svojich troch základných cieľov, na troch, s týmito cieľmi analogických, vzájomne sa prelínajúcich úrovniach:

- ✓ logopedická diagnostika
- ✓ logopedická terapia
- ✓ logopedická prevencia

Dôležitou súčasťou logopedickej intervencie je spolupráca s rodičom, učiteľmi a ostatnými odborníkmi v celom procese intervencie.

Ciele

Cieľom predmetu ILI je v maximálnej miere podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komnunikačného zámeru a ako prediktora pre úspešné zvládnutie čítania a písania.
Cieľom logopedickej starostlivosti je odstrániť alebo aspoň zmierniť narušenie komunikačnej schopnosti a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z nej vyplývajú.
Sekundárnym cieľom ILI je prevencia vzniku porúch správania ako následku neúspechu v komunikácii a v osvojovaní si gramotnosti. V širšom meradle podporuje ILI sociálnu a edukačnú adaptáciu a integráciu detí a mládeže s NKS do spoločnosti.
Čiastkové ciele a obsah predmetu ILI vychádzajú z logopedickej diagnostiky.
U detí a mládeže s viacnásobným postihnutím a ťažkým stupňom NKS ide o rozvoj komunikačných schopností k najbližšej zóne ich vývinu, tak, aby boli schopní zrealizovať svoj komunikačný zámer podľa svojich potrieb zrozumiteľne pre komunikačného partnera.

Obsah

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti nepochybne úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto terapeutické postupy a metódy musia mať širší záber a ILI sa má orientovať

na celý komplex dorozumievacieho procesu.
Obsah logopedických cvičení musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek. Oblasti stimulácie sú uvedené v nasledujúcej časti aj s cieľmi pre jednotlivé oblasti. V procese terapie vychádza logopéd z dostupných terapeutic. materiálov a najmä z pracovných listov, ktoré si aktuálne vytvára. Obsah pracovných listov by mal vychádzať z učiva, ktoré deti práve preberajú. Napríklad ak si čítajú príbeh o škaredom káčatku – budú si rozvíjať slovnú zásobu o iné druhy vodných zvierat, budú odvodzovať prídavné mená, prípadne ich stupňovať a to všetko na slovách z textu.